

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И
ГОРИТЕ

“АГРОЛЕСПРОЕКТ” ЕООД

Инвентаризация,

Горскостопански план

и

**План за защита от пожари
на горските територии**

на

ТП Държавно ловно стопанство

"Черни Лом"

област Търговище

Том I

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Водещ лесоинженер: .....
(инж. Свилен Андреев)

София, 2021 година

УВОД

Предмет на тази инвентаризация са горските територии и земеделските територии придобили характеристика на гори, отговарящи на определението за гора по ЗГ, на територията на област Търговище, **независимо от собствеността им**, попадащи в района на дейност на ТП ДЛС "Черни Лом" - гр. Попово. В общата площ на стопанството не са включени горите по чл. 83 от ЗГ, констатирани при инвентаризацията (площ от **41.5** ха).

Настоящата записка се състои от Обща инвентаризация, План за дейностите по опазване на горите от пожари, Горскостопански план за горските територии държавна собственост, данни за вододайните зони и данни за защитените зони в Натура 2000 на горските територии на ТП ДЛС "Черни Лом".

В горско административно отношение Териториално поделение Държавно ловно стопанство "Черни Лом" (ТП ДЛС "Черни Лом") се числи към СИДП гр. Шумен и е разположено в териториалния обхват за контрол на Регионална дирекция по горите гр. Шумен (РДГ Шумен).

Горскостопанският план (ГСП) е изготвен въз основа на инвентаризацията на горските територии държавна собственост на ТП ДЛС "Черни Лом", извършена през периода от 15.06.2020 до 01.12.2020 година и на базата на "Класификационна схема на типовете горски месторастения в Република България" - 2011 година. **Възрастта на горите е определена към 31.12.2020 година.**

В Глава I са анализирани природните условия и типовете горски месторастения в района и е изчислен еколого-икономическият ефект от предвидения за месторастенията подходящ състав.

В плана въз основа на данните от инвентаризацията и дървопроизводителните възможности на месторастенията са дадени насоките за по-нататъшно стопанисване, както общо за инвентаризираните територии, така и за всяко насаждение поотделно. Целта е да се постигне максимален качествен и количествен ефект от горско-стопанската дейност, както от гледна точка на дървопроизводството, така и от съхраняването и използването на всички останали полезни функции на горите.

Към горскостопанския план на горските територии е разработен **план за ловностопанските дейности**, предмет на който е дивечът - местообитанията и популациите му във всички територии на ловностопанските райони в териториалния обхват на ТП ДЛС "Черни Лом".

Във връзка с писмо относно "Оценка за съвместимост на лесоустройствените проекти с предмета и целите на защитените зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (защитени зони по Натура 2000) е разработена глава с данни, необходими за извършване на оценка за очаквано въздействие на планираните мероприятия върху предмета и целите на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие за горите, собственост на ТП ДЛС "Черни Лом".

При планирането на всички мероприятия, залегнали в ГСП за териториите в защитените зони по ЗБР стриктно са спазени условията, които са предвидени в **Решение № ..... на МОСВ**, с цел предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите отрицателни въздействия.

Като отделни томове към ГСП са подвързани таксационните описания – Работен проект за сечите и залесяването и Приложения (Протоколи, таксационна характеристика, таблиците за баланса на горските територии, картен материал).

ГЛАВА I

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

1. ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ. ТИПОВЕ ГОРСКИ МЕСТОРАСТЕНИЯ И ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТ

1.1. Име и местонахождение на горскостопанската териториална единица

ТП ДЛС "Черни Лом" е получило името си от едноименната река, която е основна хидрографска артерия с регионално значение, разполовяваща стопанството в посока югоизток–северозапад. Главната му административна сграда и седалището му се намират в град Попово.

Територията му граничи със следните държавни горски стопанства: на север – ТП ДГС "Бяла", ТП ДЛС "Дунав-Русе" и ТП ДГС "Разград", на изток – ТП ДГС "Разград" и ТП ДГС "Търговище", на югоизток – ТП ДГС "Търговище", на юг – ТП ДГС "Омуртаг", на запад – ТП ДГС "Горна Оряховица" и ТП ДГС "Бяла".

Горските територии в района на държавното ловното стопанство са разположени на територията на област Търговище, в рамките на три общини - гр. Попово, гр. Опака и част от община Търговище, включващи (48) населени места, както следва:

Община Попово със следните населени места: гр. Попово и селата: с. Априлово, с. Баба Тонка, с. Берковски, с. Бракница, с. Водица, с. Гагово, с. Глогинка, с. Горица, с. Долец, с. Долна Кабда, с. Дриново, с. Еленово, с. Заветно, с. Зараево, с. Захари Стояново, с. Звезда, с. Иванча, с. Кардам, с. Ковачевец, с. Козица, с. Конак, с. Ломци, с. Манастирица, с. Марчино, с. Медовина, с. Осиково, с. Паламарца, с. Помощица, с. Посабина, с. Садина, с. Светлен, с. Славяново, с. Тръстика, с. Цар Асен.

Община Опака със следните населени места: гр. Опака и селата: с. Голямо градище, с. Горско Абланово, с. Гърчиново, с. Крепча, с. Люблен.

Община Търговище със следните населени места: с. Голямо ново, с. Дралфа, с. Кошничари, с. Кръшно, с. Маково, с. Миладиновци, с. Росина.

Всички населени места са свързани помежду си с добре развита асфалтова пътна мрежа. През територията на ТП ДЛС "Черни Лом" минава ж.п. линията **София - Варна**. Второкласният път **Бяла - Попово - Търговище (Разград)** и наличните автобусни линии изграждат транспортната инфраструктура в района.

Стопанството има благоприятно географско разположение спрямо главните транспортни коридори на страната. Намира се в средата на един триъгълник, затворен от първокласните пътища:

- **Европейски път E85** - Велико Търново – Бяла - Русе;
- **Европейски път E70** - Варна - Шумен - Русе;
- **Европейски път E772** - Велико Търново – Търговище – Шумен.

Най-близката държавна граница до града е северната, на 77 километра, при град Русе.

Чрез железопътните връзки и пътните артерии, допълнени с автомобилни и тракторни пътища, водещи до съответните горски комплекси се извършва превоза на дървените материали и цялостната стопанска дейност на ТП ДЛС "Черни Лом". Като оценка може да се каже, че в някои райони на държавното ловно стопанство е нужно проектирането и изграждането на нови камионни пътища, за да се изгради такава инфраструктура, която благоприятства управлението, стопанисването и опазването на горските територии.

Добре развити са комуникационнo-сoбщителните връзки, които поставят в благоприятно положение правилното управление, стопанисване и опазване на горите на територията на ловното стопанство.

1.2. Физико-географска характеристика

1.2.1. Географско положение

ТП ДЛС "Черни Лом" е разположено в Мизийската горскорастителна област, подобласт Лудогорие. Най-издигнатите части на тази подобласт за района на стопанството са Поповските височини между гр. Попово и гр. Опака.

Геометричната форма на ТП ДЛС "Черни Лом" наподобява правилен петоъгълник с основа, лежаща на южната граница на стопанството и дължина на страните - средно 22-25 км.

1.2.2. Релеф

На територията на ТП ДЛС "Черни Лом" се наблюдават два близки типа релеф - "хълмисти равнини и разчленени плата" и "високи хълмове и ридове" (Поповските височини).

Релефният тип "хълмисти равнини" от 200 до 400 м н.в. е от най-разпространеният у нас географски ландшафт. Хълмистите равнини и разчленени плата имат заоблен хълмист релеф, но на места са дренирани от дълбоки долове и ровини - склоновете, спускащи се към Голямата река, Черни Лом, Малки Лом, Калакоч дере и др.

Високохълмистият ридов релеф (Поповските височини) се изразява в заоблени по-високи хълмове и ридове, както и стръмни склонове, или пък котловини с надморска височина от 400 до 600 м.

На север-северозапад ТП ДЛС "Черни Лом" се огражда от Поповските възвишения, на североизток опира в Разградските възвишения, а на юг границата върви по поречието на Голямата река (Буюк дере) и Лилянските възвишения.

Най-високата точка в района на ТП ДЛС "Черни Лом" е връх Калакоч - 485 м н.в. в землището на с.Ковачевец, южно от № 36 отдел. Най-ниската точка е на кота 125 м в м. "Чешма дол", в землището на с. Манастирица, до отдел № 306.

Типовете релеф със своите форми и повърхнини обуславят растежните условия за развитие и разпространение на горите. Решаващи за географското разпространение на отделните горскодървесни видове са: надморската височина, наклона и изложението на терена, които са показани в таблици № 1, 2, 3 и 3А.

Таблица № 1
Разпределение на дървопроизводителната площ
по средна надморска височина

надморска височина	площ (ха)	%
1 - 100 m	27.9	0.1
101 - 200 m	1200.1	4.3
201 - 300 m	10917.1	38.7
301 - 400 m	14828.1	52.6
401 - 500 m	1218.5	4.3
всичко	28191.7	100.0

От таблица № 1 е видно, че цялата дървопроизводителна площ на стопанството **28 191.7** хектара или **100.0** % попада в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.). Средната надморска височина на ТП ДЛС "Черни Лом" е около 350 метра.

Разликата в надморските височини в различните части на стопанството е незначителна. Вертикалният профил на разглеждания район започва от 125 м н.в. (отдел № 306) и достига до 485 м н.в. (вр.Калакоч - отдел № 36).

Превишения в надморските височини и характера на релефа определят от своя страна разнообразие в почвените и растежни условия.

Съчетанието между хълмисто-предпланинския и равнинно-хълмист характер на релефа с множество долове и дерета, които на много места са дълбоко врязани, определя диференциацията в наклоните (табл. № 2). Това от своя страна води до разнообразие в микрорелефа, като горските площи на наклонени терени (11°-20°) са **51.8** %, следвани от полегати (5°- 10°) **27.3** % и стръмни (21°-30°) **14.5** %, а равните (0°- 4°) и много стръмните (над 30°) терени заемат съответно **4.8** %, и **1.6** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом".

Таблица № 2

Разпределение на дървопроизводителната площ по наклон на терена в градуси

Степени на наклон	Равно 0°-4°	Полегато 5°-10°	Наклонено 11°-20°	Стръмно 21°-30°	Много стръмно над 30°	Общо
площ хектари	1353.7	7707.8	14566.6	4100.7	462.9	28191.7
проценти	4.8	27.3	51.8	14.5	1.6	100.0

Таблица № 3

Разпределение на дървопроизводителната площ по изложение на терена

Изложения	Сенчести север, североизток, северозапад, изток	Припечни югоизток, югозапад, запад, юг	Всичко
площ хектари	15000.5	13191.2	28191.7
проценти	53.2	46.8	100.0

Таблица № 3^A

Подробно разпределение на дървопроизводителната площ по изложение на терена

Изложение	север	североизток	северозапад	изток	югоизток	югозапад	запад	юг	Всичко
площ хектари	4269.7	3662.1	4543.9	2524.8	2925.2	3456.9	2622.5	4186.6	28191.7
проценти	15.1	13.0	16.0	9.0	10.4	12.3	9.3	14.9	100.0

В таблици № 3 и № 3^A се вижда, че преобладават сенчестите изложения – **53.2 %** от дървопроизводителната площ на ловното стопанство, като най - много са северозападните изложения **16.0 %**, следвани от северните и североизточните – **15.1 %** и **13.0 %**. Припечните изложения заемат **46.8 %** с превес на южните изложения **14.9 %**, следвани от югозападните и югоизточните изложения – по **12.3 %** и **10.4 %**.

Посочените по-горе особености на релефа дават своето отражение върху разпределението на светлината, топлината, влагата, богатството на почвите и другите екологически фактори, а оттам за формирането на различните типове месторастения. Промените в релефа водят до промени във водния и хранителен режим на почвите и свързаната с това смяна на дървесната растителност или нейната продуктивност.

1.2.3. Хидроложки условия

Източниците на почвена влага за растителните формации са главно падащите валежи. Неравномерното им разпределение през годината се отразява на дебита на водните течения в района. Подхранването на водните течения от подземни води има второстепенен характер за техния воден баланс.

В района на ТП ДЛС "Черни Лом" основната водна артерия с най-голям водосбор е река Черни Лом (лява съставяща река на Русенски Лом, десен приток на река Дунав), която протича през него с части от горното и средното си течение в широка долина. Тя води началото си от южното подножие на Лилякското плато, на 480 m н.в., на 1,3 km североизточно от село Александрово, община Търговище. Навлиза в стопанството източно от село Долна Кабда, минава покрай селата Марчино и Априлово и се насочва на север. Заобикаля от изток селата Светлен и Кардам, завива на северозапад и североизточно от село Гагово навлиза в община Опака. Неин основен приток е река Поповски Лом (Калакоч, 20 km). Тя извира на 437 m н.в., на 1,2 km западно от връх Калакоч. До село Ковачевец тече в южна посока в дълбока долина, след това завива на изток, като долината ѝ значително се разширява, преминава през центъра на град Попово и се влива отляво в река Черни Лом, на 176 m н.в., на 1,2 km южно от село Кардам. Водното и течение е със сравнително постоянен дебит.

Поради силно меандриране и изнасяне на плодородна почва от разлатата долина, през която протича река Черни Лом, коритото ѝ е коригирано и в голямата си част е оформено като канал с изградени диги от двете му страни.

В североизточната част на стопанството, от югоизток на северозапад през селата Ломци, Садина и Захари Стояново в широка долина протича част от горното и част от средното

течение на река Малки Лом (ляв приток на Бели Лом), където приема притоци, част от които не пресъхват целогодишно.

На югозапад, по границата с общините Антоново и Стражица в дълбока, силно залесена, каньоновидна долина протича част от средното течение на Голяма река (Буюк дере), която е десен приток на Стара река, от басейна на Янтра. Тя е значително водно течение, но без особено значение за растителността в ловното стопанство.

Споменатите водни течения имат максимум в дебита си през пролетта - от месец март до месец юни.

Освен тях на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" са изградени множество микроязовири (Ломци, Зараево, Еленово, Каваците, Посабина, Водица, и др.) със средна площ между 50 и 80 дка, чиито води се използват за напояване и рибовъдство.

Подпочвените води в района на ДЛС "Черни Лом" са на голяма дълбочина. Изворите с по-значителен дебит, като тези в отдели 31, 32, 72, 109 и 110 са "карстово-пукнатинни" - Хидрологична карта на НРБ - БАН 1973 година.

1.3. Геоложки строеж и петрографски състав

Районът на ТП ДЛС "Черни Лом" се характеризира с разпространението на седиментни скални образувания, от които преобладаващи са горно-кредните отлагания. Представа за площното разпространение на скалните типове в границите на стопанството се добива от приложената към проекта "Петрографска карта" в М 1:75000, а разпределението на площта и запаса без клони по основна скала е дадено в следващата таблица № 4. От картата е видно, че основни (почвообразуващи) скали на територията, заета от горските комплекси са предимно мергелите - пясъчливи и варовити, оолитни и рифови варовици (Апт), както и мергелни и пясъчливи варовици (Хотрив).

По ограничено разпространение на горскорастителни формации има върху лъос, чакъли, глини, въпреки че тяхното разпространение в земеползването е много по-голямо.

По разпространение основните скални образувания в ТП ДЛС "Черни Лом" биха могли да се представят така: пясъчливи и варовити мергели, мергелни и пясъчливи варовици, лъосови глини и пясъчливи мергели, лъос, чакъл и други. Мергелите са сивосини и зеленикави, надлъжно и напречно напукани, твърди. Варовиците, срещащи се главно в северозападната и североизточната част на стопанството, са предимно в околностите на селата Горско Абланово, Крепча, Захари Стояново и Садина. Често те са напукани по повърхността във вертикална и хоризонтална посока. Малка част от територията на ТП ДЛС "Черни Лом" (триъгълника Попово-Априлово-Славяново) е заета от лъосови глини. Лъосът е с бледожълт до пепеляв цвят. Съставен е от дребни кварцови пясъчинки, примесени с глина, слюда и други. Чакълите са разположени главно край водните течения. Напукаността и различните степени на изветряне на основните скали в района на стопанството са добра база за натрупване на почвообразуващи продукти.

Основните (почвообразуващи) скали, които се намират на територията на ловното стопанство са: варовит мергел – **59.1** % от дървопроизводителната площ, пясъчлив варовик – **38.6** %, варовик – **1.1** %, лъосова глина – **1.1** % и малки площи от глинест мергел – **0.1** %.

Таблица № 4
Разпределение на дървопроизводителната и залесената площ по вид на основната скала

Основна скала	Залесена площ	Дървопроизводителна площ		Запас	
	ха	ха	%	куб.м	%
варовик	312.5	317.2	1.2	36660	0.9
пясъчлив варовик	10806.9	10888.6	38.6	1602820	40.5
варовит мергел	16489.9	16626.1	59.0	2261190	57.1
глинест мергел	38.6	43.4	0.1	5335	0.1
лъосова глина	313.2	316.4	1.1	54735	1.4
Всичко	27961.1	28191.7	100.0	3960740	100.0

1.4. Климатични условия

Климатичните условия имат решаващо значение за горскорастителното райониране и за формирането на отделните типове горски месторастения.

Съгласно "Климатичните райони на България и техният климат" - през 1963 година на Л. Събев и Св. Станев, територията на ТП ДЛС "Черни Лом" попада в Европейско-континенталната климатична област, Умерено-континенталната климатична подобласт. В зависимост от различия, които се проявяват в комплекса от физико-географски условия, имащи значение за климата на стопанството, частите с различна надморска височина се числят към следния климатичен район:

- **Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина - (150 – 450 м н.в.)**
- **Източна част - (150 - 450 м н.в.)**

Съществува връзка между това райониране и горскорастителното райониране на България - 1979 г. проф.Б.Захариев и колектив. Закономерните изменения на климата във вертикална посока водят до изменения във видовия състав, производителността на насажденията и формирането на съответните типове горски месторастения и очертават горскорастителните пояси и подпояси.

Според горскорастителното райониране горите на ТП ДЛС "Черни Лом" попадат в Мизийската горскорастителна област, подобласт Лудогорие. Заемат **един** пояс, със съответните **три** подпояса, а именно:

М-I- Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.)

М-I-1. Подпояс на заливните и крайречни гори (0 - 600 м н.в.)

М-I-2. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.)

М-I-3. Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 м н.в.)

Особено голямо значение за горскорастителното райониране имат температурният режим и валежите, а също така и близостта на Черно море, чието влияние косвено се проявява върху територия на ловното стопанство.

При охарактеризирането на климата са използвани данни от дългогодишен период на наблюдения в метеорологичните станции Търговище и Попово по данни на Л.Събев и С. Станев (1963 г.).

От данните в таблица **№ 6** се виждат, различията в температурния режим на територията на ловното стопанство.

Има различията в продължителността на периода с устойчиво задържане на температурата на въздуха над 10°C, която температура се приема за период на пълна вегетация и над 5°C - за период на частична вегетация. Вегетационният период в този климатичен район започва между 15 и 23 март, когато средните денонощни температури се задържат над 5°C и приключва между 17 и 21 ноември.

От таблица **№ 5** се вижда, че в различните подпояси, а от там и за различни части на стопанството устойчивостта на средната денонощна температура над 10°C варира в не много широки граници. В тези части периода с устойчиво задържане на температурата над 10°C е продължителен, около седем месеца.

Таблица № 5
Среден брой дни с температура на въздуха над 10°C

Климатичен район	Горскорастителни пояси и подпояси	Дни с температура по-голяма от 10°C
1. Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина – Източна част (150 – 450 м н.в.)	М-I-1	170-215
	М-I-2	180-215
	М-I-3	170-180

Ранните есенни и особено късните пролетни мразове оказват неблагоприятно влияние върху растителността и водят до измръзвания и обледеняване. Пролетните мразове са доста често явление в този климатичен район, които прекратяват едва към 18-20 април

Характеристиката на температурния режим на въздуха и екстремумите по горскорастителни подпояси показват, че те са благоприятни за развитието на съществуващата естествена или изкуствено създадената дървесна растителност. Разликите в количествените им показатели по подпояси оказват влияние за продължителността на вегетационния период, за разпространението на дървесните видове и за обособяването на различни типове месторастения.

Данни за количеството на годишните и сезонните суми на валежите (по Събев - Станев), които оказват влияние за горскорастителното райониране, за развитието на дървесната растителност и за обособяването на различни типове месторастения, са дадени в таблица № 7.

Годишната сума на валежите се движи между 550-680 л/кв.м. Максимумът на валежите е в края на пролетта - началото на лятото, а минимумът - през зимата. Засушаванията с продължителност над 10 дни са в края на лятото и началото на есента, когато достигат средно между 20-22 дни.

Снежната покривка тук е нетрайна. Първите снеговалежи започват между 1 и 10.XII. Общата им продължителност през сезона е от 20 до 50 дни и завършва към 10-20.III. Средната дебелина на снежната покривка рядко надвишава 10-20 см.

Средната относителна влажност на въздуха за годината е сравнително ниска - от 50 до 70%. Максимумът от 80-85% относителна влажност въздухът достига през м.декември, а минимума е през летните месеци - юли и август.

Индексът на сухота, т.е. съотношението между годишната изпаряемост и годишната сума на валежите определя достатъчно добре характера на горските формации. За района на стопанството, стойностите на индекса от 1.2 до 1.45 обуславят развитието освен на церови, благунови, косматдъбови и т.н. формации, също и появата на габърви и насаждения от бук с примес от габър при по-ниските стойности - 1.2-1.3.

Характерните ветрове на територията на стопанството са със западна-северозападна посока. Специфичен за районът е фьонът - рядко появяващ се вятър, духащ от юг със сравнително висока интензивност. Този вятър влияе подчертано отрицателно на относителната влажност на въздуха и от там на горскорастителните формации. Падащите макар и рядко проливни дъждове в началото на лятото, особено когато са придружени с градушка, както и продължителните безвалежни периоди в края на лятото - причина за периодични засушавания, влияят отрицателно на развитието и общото санитарно състояние на горскорастителните формации.

Ветровите условия, както и незначителната снежна покривка на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" не създават характерна опасност от ветроломи, снеголоми, ветровали и т.н.

Общо взето, климата в района на ТП ДЛС "Черни Лом" се формира при наличието на европейско-континентално влияние и е много благоприятен за развитието на наличната дървесна растителност. Посочените данни и описаните особености на отделните климатични елементи - разпределението на валежите по сезони и месеци, засушаванията, мразовете, снежна покривка, продължителността на вегетационния период и други, трябва да се имат предвид при провеждането на горскостопанските мероприятия, а именно: при залесяването - за определяне начина на почвоподготовка, избора на дървесните видове и сезона за извършване на залесяването; времето и повторемостта на отглеждането на културите; регулиране и поддържане на подходящ състав на насажденията и културите при отгледните сечи; при възобновителните сечи - за избора на вида и начина на извеждането и, с оглед направление хода и осигуряване желаното възобновяване; при провеждане на противопожарните мероприятия и други.

Таблица № 6
За средните температурни данни по климатични райони
и горскорастителни подпояси

Климатичен район		Температура на въздуха в градуси Целзий				Средна годишна в °С	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална	Средна дата на трайно задържане на температурата на въздуха				
		I	IV	VII	X				над 5°С		над 10°С		
Умерено-континентална подобласт	Подпояси									пролет	есен	пролет	есен
		1.Среден климатичен район на Думавската хълмиста равнина – Източна част (150 – 450 м н.в.)		M-I-1 M-I-2 M-I-3	-2,5; -1,5	9,0; 11,0	19,5; 22,0	10,0; 12,0	9,0; 12,0				

Таблица № 7
За разпределение на средните месечни и годишни суми
на валежите (по Събев, Станев)

Климатичен район	Валежни суми в литри на м ²					Месец с максимална валежна сума	Месец с минимална валежна сума
	зима XII,I,II	пролет III,IV,V	лято VI,VII,VIII	есен IX,X,XI	Годишно		
1.Среден климатичен район на Думавската хълмиста равнина – Източна част (150 – 450 м н.в.)	85-140	135-175	180-220	115-150	550-680	VI	II

1.5. Почви

За описване на почвеното многообразие и установеното разпространение на почвените типове/видове в района на ТП ДЛС "Черни Лом" е използвана Класификационна схема на типовете горски месторастения от 2011 година, като определените досега почвени типове и подтипове са приведени в съответствие с класификацията на ФАО от 1990 г. и Националната класификация на почвите в България от 1992 г.

Всеки почвен тип се отличава със специфичност в постъпването и превръщането на органичните вещества, в разлагането на минералната маса и синтеза на вторичните минерали, в характера на миграцията и акумулацията на веществата, в строежа на почвения профил и в насочеността на мероприятията за повишаване и поддържане на почвеното плодородие. Той е израз на определена съвкупност от почвообразуващи фактори, оказали и оказващи влияние на почвообразователния процес.

Почвените подтипове, видове, подвидове и разновидности, като поделения на генетичните почвени типове може да се поставят като основа на почвеното бонитиране. Почвите, влизащи в състава на подтипа, вида и разновидността са с много общи свойства, което ще рече, че са резултат на сходни процеси на почвообразуване, обусловени от сходни съчетания на почвообразуващите фактори.

Лесорастителните свойства на почвите са основни критерии за сравнителна оценка на качествата им, за тяхното бонитиране. Отделните бонитетни групи обхващат почви с различна мощност, запаси на хранителни вещества и капацитет на активна влага. Мощността на почвите се определя от възможността на всяка почва да осигури ниски, средни и високи лесорастителни свойства на почвата и в малка, средна и висока степен хранителни вещества и влага на горските насаждения, да спомага формирането на ниско, средно и високопродуктивни горски насаждения. Запасите от хранителни вещества определят по-доброто или по-лошо изхранване на дървесните видове. Капацитетът на активна влага на почвите дава най-обща представа за по-доброто или по-лошо осигуряване на дървесните видове с влага по време на вегетационния период.

ТП ДЛС "Черни Лом" не се отличава с голямо почвено разнообразие. За тяхното уточняване и за по-пълна характеристика на лесорастителните им свойства са използвани данни от **24** почвени профила, заложи при предишни лесоустройства. Резултатите от лабораторната обработка на взетите почвени проби са посочени във ведомостта за почвените разрези, приложена в Приложение № 6 на настоящия план. Дадени са данни за следните параметри: механичен състав, киселинност, процентно съдържание на хумус и на общ азот.

Разпространението на почвените типове и видове на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" е показано на специална карта. Най-често срещаният почвен тип на територията на стопанството е **чернозема /обикновена/ – 61.2 %** от дървопроизводителната площ. Освен нея се срещат и следните основни почвени типове и видове: от лисивираните почви – **сива горска почва** (тъмна и обикновена) и от интразоналните – **рендзина** (обикновена).

Таблица № 8

Разпределение на дървопроизводителната площ по почвени типове и видове и дълбочина на почвата

Почвени типове и видове	тв.плитка	плитка	ср.дълбока	дълбока	мн.дълбока	общо	%	средна дълбочина
	хектари							
чернозем /обикновена/	-	-	2784.4	14459.6	15.3	17259.3	61.2	3.8
сива горска /обикновена/	-	469.1	2351.8	258.8	-	3079.7	10.9	2.9
сива горска /тъмна/	-	232.8	87.9	5761.5	17.5	6099.7	21.7	3.9
рендзина /обикновена/	1.0	398.3	1353.7	-	-	1753.0	6.2	2.8
всичко	1.0	1100.2	6577.8	20479.9	32.8	28191.7		3.7
%	-	3.9	23.3	72.7	0.1	-	100.0	

Един от основните морфологични признаци за определяне на типа месторастене е дълбочината на почвата. В таблица **№ 8** е показано разпределението на дървопроизводителната площ по почвен тип и вид и дълбочина на почвата. Преобладават дълбоките почви (**72.6** %), което обуславя и преобладанието на средно богати до богати месторастения.

Типът Черноземи (Chernozems) е разпространен в долния лесорастителен пояс на Северна България, където заемат почти изцяло западната и централната част на Дунавската (Мизийската) хълмиста равнина, южната част на Добруджанското плато и част от Лудогорието.

Образувани са върху лъос и лъосовидни отложения, които от север на юг стават все по-дребночастични и по-беднокарбонатни. Лъосът е пясъчлив близо до р. Дунав, докато на юг преминава в типичен, следван от по-глинест, а в най-южната част на разпространение на типа – в лъосовидни пясъчливи глини. От север на юг, заедно със смяната на основната почвообразуваща скала се променят и основните биоклиматични почвообразуващи фактори – ливадностепенна растителност на север (разпространена в по-засушливи, по-пясъчливи и по-карбонатни райони) и на юг – горскостепенна растителност (разпространена в по-глинести и по-безкарбонатни райони).

При тези условия и редуването на влажни и сухи периоди през годината протича активната хумификация, насищане на сумуса с калций и излужване на карбонатите. Карбонатите се натрупват на различна дълбочина в профила и аврират от 0 до 20 %, във връзка с което е и голямото видово разнообразие. Различават се следните видове: *кестеняви* (Haplic kastanozems), *обикновени* (Haplic), *лесевирани* (Luvic), *глинести* (Vertic) и *глееви* (Gleys).

1.5.1. Чернозем /обикновен/

Типът черноземи в района на ТП ДЛС "Черни Лом" са представени от един вид - **обикновен**.

Обикновените черноземи са най-разпространения почвен вид на територията на стопанството. Те заемат **17 259.3** или **61.2** % от дървопроизводителната площ и върху тях са най-продуктивните насаждения и култури формирани на богати и средно богати до богати месторастения - **Д_{2,3} (11), Д₂ (12), Д₁ (13), СД₂ (14), С₁ (15)**, както и ерозирано месторастене **В_{1,2} (131)**. Поради широкото си разпространение, различните наклони и изложения се характеризират с различна дълбочина - от плитки до много дълбоки, като една част от тях са ерозираны в една или друга степен (почвен профил **№ 2**).

Характеризират се с голяма мощност на целия профил - 200 см и повече. Хумусно-аккумулятивният им хоризонт е мощен (35-70 см), ясно очертан, като не се наблюдават карбонатни мицели. Почвите са хумусни (от 1,5 до 9,6%), средно запасени до бедни на азот (0,129-0,612%), със слабо алкална реакция (pH от 6,60 до 7,40).

Механичният състав на обикновените черноземи е средно пясъчливо глинест до глинесто пясъчлив с известно уплътняване на профила по дълбочина. Благодарение на сравнително добрата си структура, обикновените черноземи се характеризират с висока водопропускливост и въпреки уплътняването при навлажняване запазват добра аерация.

Макар и известни като едни от най-богатите почви у нас, не богатството, а влагата на почвата и климатичните условия определят разпространението и възможностите за развитие на горската растителност. Благоприятни са условията предимно за естествено срещаните се видове като дъбовете, габъра, ясена, липата и други. С успех при тези условия се култивира бялата акация. В условията на водосливите при допълнително делувиялно навлажняване, успешно растат някои от евроамериканските тополи.

Характеристиката им може да се проследи във ведомостта за почвените разрези – от тях са взети **10** почвени профила (**№№ 2, 4, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 15, 16**).

Типът Сиви горски почви (Grey Luvisols) са разпространени в долния лесорастителен пояс на Мизийската област в Северна България. Заемат обширни пространства от Лудогорието и в северозападната част на Дунавската равнина и Предбалкана.

Климатичните условия са умерено-континентални, но по-хладни и по-влажни в равнение с условията в черноземната област. Почвообразуващите скали са разнообразни: в Северозападна България – плиоценски и старокватернерни червено-кафяви глини; в Лудогорието и Добруджа – най-често глинясал лъос, а Предбалкана – твърди скали от кредни материали, мергелни варовици и варовити пясъчници.

Естествената растителност е представена от доминиращото участие на дъбове, обикновен габър, липа, клен и др.

Различаваме следните видове от сивите горски почви: *тъмни* (Mollic), *светли* (Ablic) и *обикновени* (Haplic).

1.5.2. Сива горска /тъмна/

Това е вторият по разпространение почвен вид на територията - заема **6 099.7** или **21.7 %** от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Върху този вид почви са заложили **5** почвени профила (№№ **1, 8, 11, 23, 24**). Поради широкото си разпространение, различните наклони и изложения се характеризират с различна дълбочина - от плитки до много дълбоки, като една част от тях са ерозирани в една или друга степен.

Образуваха се върху карбонатни почвообразуващи материали под влиянието на разрежена широколистна растителност или в резултат на реградацията на сиви горски почви. Профилът им се характеризира с три добре оформени генетични хоризонта. Богати са на хумус, като съдържанието му в А-хоризонт е до 11,71%, а в В-хоризонт - до 6,96%. Слабо и средно богати са на азотни съединения, като в А-хоризонт достига 0,661%, а в В-хоризонт - 0,434%. Почвите са средно и тежко пясъчливо-глинести.

Върху тях са се формирали богати, средно богати до богати и бедни месторастения - **Д_{2,3} (11), Д₂ (12), Д₁ (13), СД₂ (14), С₁ (15), СД₂ (17), В₁ (138)**, както и ерозираното **В_{1,2} (131)**.

1.5.3. Сива горска /обикновена/

Този тип сиви горски почви - вид **обикновени**, са разпространени в южната и югоизточната част на ТП ДЛС "Черни Лом" и заемат **3 079.7** или **10.9 %** от дървопроизводителната му площ.

Почвите са сравнително добре запасени с хумус за А-хоризонт 4,40% до 2,52%, за В-хоризонт - от 3,28% до 0,48% и слабо запасени с общ азот - за А-хоризонт се движи между 0,244% и 0,163%, за В-хоризонт - между 0,192% и 0,035%. Запасеността с фосфорни окиси също е слаба. Най-често почвите са средно пясъчливо-глинести със слабо кисела до неутрална реакция, като Рн варира значително в зависимост от почвообразуващата скала.

Образувани са под благунови, зимендъбови и церови чисти и смесени дървостои.

Месторастенията, които се формират са среднобогати, среднобогати до богати и бедни месторастения - **С₁ (15), СД₂ (17), С₁ (19), В₁ (138)**, както и ерозираното **В_{1,2} (131)**.

Върху този вид почви са заложили **5** почвени разрези (№№ **3, 12, 17, 18, 19**).

Типът Рендзини (Rendzinas), известни и като (хумусно-карбонатни почви) са разпространени на петна из цялата страна. По произход, химични свойства и състав те са свързани с изветрителните продукти на карбонатни скали като варовици, мрамори, варовити мергели. Също са твърде плитки до плитки изградени са от един хоризонт, но той е черен, червенокавокафяв или кафяв, с добра структура и е по-глинест. Включва скални късове от твърдата карбонатна скала и има мощност от 10 до 30 ст. Задължително условие за дефинирането на тези почви е съдържанието на повече от 40 % карбонати в техния профил или в скалата под него.

Рендзините се делят на два вида: обикновени (Haplic) и парарендзини (Hypercalcaris).

1.5.4. Рендзини (хумусно-карбонатни почви) /обикновени/

Характерно за типът почва рендзина – вид **обикновена** е високо съдържание на хумус и развитието им върху карбонатни скали. Заемат **1 753.4** ха или **6.2 %** от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом".

Силно изразен е хумусно-акумулативният хоризонт рядко достигащ до 50 см. Имат обикновено пълен почвен профил - АВС, но преходният хоризонт (В) е с различна мощност и на места хумусният хоризонт (А) лежи върху варовит рохляк, примесен повече или по-малко със ситнозем, преминаващ в твърда карбонатна скала. Това от своя страна обуславя профили от типа - А-С. Наличието на голямо количество калциев карбонат при образуването на тези почви води до формирането на слабо алкална до неутрална реакция на почвения разтвор, при което разлагането на органичните вещества силно се забавя. За по-пълно характеризиране на хумусно-карбонатните почви са взети **4** почвени разрези (№№ **9, 20, 21, 22**).

Тези почви са средно дълбоки до плитки. Механичният им състав е предимно глинесто пясъчлив до средно пясъчливо-глинест. Реакцията на почвата е слабо алкална до алкална, като рН варира от 6,8 до 7,15. Хумусното съдържание е сравнително високо - за А-хоризонт се движи между 5,19 и 8,24 т/ха. Азотното съдържание е също високо - за А-хоризонт се движи от 0,278 до 0,448 т/ха и намалява в дълбочина. Фосфорните окиси са недостатъчно – от следи до 1,15 кг/ха.

Обуславят бедни и много бедни месторастения - **АВ₂ (122), В_{1,2} (131)**, върху които са настанени келяв габър, мъждрян, космат дъб, цер и други. На северни склонове се среща и

средно богато месторастене **C₂ (121)**, заето със смесени церови, благунови, кленови, габъррови и липови насаждения.

1.6. Ерозия

Земите в района на ТП ДЛС "Черни Лом" са добре защитени против ерозия от съществуващата дървесна и храстова растителност и в тях не се наблюдава развитие на ерозионни процеси от масов характер. Развитие на такива е констатирано върху площ от **112.7** хектара, което е само **0,4** % от общата площ.

Засегнатите от почвена ерозия горски площи са в онези части на гората, дървостойките на които са били изредени и силно девастирани от продължителна паша и сеч. Пашата е създавала предпоставка за развитие на ерозионни процеси върху тях, а също и върху голите горски площи. В засегнатите подотдели почвата е оголена и лишена от растителна защита. Най-често ерозията се е проявявала скрито, под формата на плочно, повърхностно измиване и отнасяне на плодородните почвени хоризонти. Най-забележими са тези ерозионни процеси на стръмни склонове с припечна компонента. За всички горски площи засегнати от ерозионни процеси, основен вид ерозия е *плочната* ерозия. Най-често наблюдаваните степени на ерозия са I, II и III (слабо и средно ерозиран почви). В тези случаи е засегнат само "А" - хоризонт.

По-голямо внимание заслужават явленията, свързани с линейната ерозия на почвата - образуването на поройни ровини и долове, свличането на почвените пластове в леглата на пороите и поройните наноси. Тези явления заплашват пътищата, обработваемите земи и населени места.

Разпределението на общата площ по групи гори и степени и видове на ерозия и размера на ерозията са дадени в таблици №№ **9, 10, 11**.

От таблица № **9** се вижда, че **99.6** % от площта на стопанството са неерозирани горски територии. В зависимост от степента на ерозия върху хектар дървопроизводителна площ, където плочната ерозия надвишава 50%, е определено бедно ерозирано месторастене **B_{1,2}(131)** - на площи с I-III степен на ерозия (частично запазен А-хоризонт).

Таблица № 9
Разпределение на общата площ по групи гори
и степени на ерозия

Група гори	Неерозирана	I	II	III	IV	V	Всичко
	хектари						
иглолистни	1363.1	25.1	-	-	-	-	1388.2
широколистни високостъблени	3918.3	-	-	-	-	-	3918.3
издънкови за превръщане	16474.1	41.2	-	-	-	-	16515.3
нискостъблени	5995.7	22.1	22.9	1.4	-	-	6042.1
тополови	97.2	-	-	-	-	-	97.2
Голи площи	899.6	-	-	-	-	-	899.6
Всичко	28748.0	88.4	22.9	1.4	-	-	28860.7
проценти	99.6	0.3	0.1	-	-	-	100.0

Таблица № 10
Разпределение на общата площ по групи гори и видове ерозия
(разпространение на ерозията)

Група гори	Без ерозия	Площна	Струйчеста	Браздова	Ровинна	Дълбочинна	Всичко
	хектари						
иглолистни	1363.1	25.1	-	-	-	-	1388.2
широколистни високоствъблени	3918.3	-	-	-	-	-	3918.3
издънкови за превръщане	16474.1	41.2	-	-	-	-	16515.3
нискоствъблени	5995.7	46.4	-	-	-	-	6042.1
тополови	97.2	-	-	-	-	-	97.2
Голи площи	899.6	-	-	-	-	-	899.6
Всичко	28748.0	112.7	-	-	-	-	28860.7
Проценти	99.6	0.4	-	-	-	-	100.0

От таблица № 10 се вижда, че единствения вид ерозия е **площна**, за борба с която няма нужда от изграждане на технически съоръжения. Ако разгледаме таблицата ще видим, че ерозия е установена главно в нискоствъблените и издънковите гори за превръщане, следвани от иглолистните.

Таблица № 11
Разпределение на подложената на ерозия площ по видове ерозия
(размер на ерозията)

	Без площна ерозия	Площна	Струйчеста	Браздова	Всичко
	хектари				
Всичко	28846.8	13.9	-	-	28860.7
в т.ч. с ровини	-	-	-	-	-
в т.ч. без ровини	28846.8	13.9	-	-	28860.7

Забележка: Тази таблица показва действителната площ, обхваната от процес на площна ерозия. Незасегнатата част на подотдела е дадена в графа "без площна ерозия".

Ниската пълнота и влошените качества на дървостойките позволяват развитието на площна ерозия в тези насаждения. Част от насажденията са неуспешно реконструирани, което е довело до допълнително развитие на ерозията. Иглолистните гори, в които е установено наличие на ерозионни процеси, са предимно култури, създадени на голи, силно ерозирани терени или след успешна реконструкция. Ерозията в издънковите за превръщане и нискоствъблените гори е повече в резултат от ерозирани терени с южна компонента.

При всяка дейност следва да се има предвид, че ерозионните процеси трябва да се свеждат до минимум, да се възстановява горската растителност, а от тук и почвата.

1.7. Растителност

Според "Класификационна схема на типовете горски месторастения в България" от 2011 година, територията на ТП ДЛС "Черни Лом" попада в Мизийската горскорастителна област (М), подобласт – Лудогорие (Л). Във вертикално отношение горските масиви са разположени в следния диапазон от надморски височини от 125 до 500 метра, което обуславя тяхното разпределение в един пояс и три подпояса, а именно:

1.7.1. Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори М-I (0-600 м н.в.)

1.7.1.1. Подпояс на заливните и крайречни гори - М-I-1 (0-600 м н.в.)

Релефът на този подпояс предимно е с алувиални низини, заливни тераси и крайбрежни земи по поречията на големите реки (р. Черни Лом, Малки Лом и т.н.) и притоците им (Калакоч дере и т.н.).

Климатът за целия подпояс е предимно със средната годишна температура, която се движи между 9,0-12,2°C. Средният брой на дните с температура по-голяма от 10°C е между 170 и 215, средната януарска температура - между минус 1.6 и минус 2.2°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат стойности съответно между 40°C до 43.2°C и минус 21.6°C до минус 32.5°C. Средният годишен валеж се движи между 505 и 610 милиметра с максимум през юни и минимум през март. Снежната покривка се запазва от 23 до 62 дни. Дължината на вегетационния период е между 6 и 7 месеца.

Подпоясът е съставен основно от – *наносни почви*.

Естествената горска растителност е представена главно от тополови култури и издънкови насаждения от бяла върба, акация, бяла топола, бряст, орех и др.

1.7.1.2. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори - М-I-2 (0-400 м н.в.)

Релефът е равнинно-хълмист релеф с разчленени плата, падини и по-малко или много стръмни склонове към долините на реките и суходолията.

Климатът за целия подпояс е предимно със средни годишни температури, които се колебаят между 10.6°C и 11.7°C, средният брой на дните с $t > 10^\circ\text{C}$ е между 180 и 215, средната януарска температура е между минус 0.3°C и минус 3.2°C. Абсолютните максимални температури са между 38.5°C и 43.5°C, а абсолютните минимални са между минус 22.9°C и минус 35.5°C. Средният годишен валеж възлиза между 493 и 661 милиметра, с максимум през м.юни и минимум през февруари или март. Снежната покривка се задържа от 31 до 63 дни. Дължината на вегетационния период е между 6.5 и 7 месеца.

Подпоясът на листопадните дъбови гори е зает изцяло от черноземни почви. От интразоналните тук се срещат предимно хумусно-карбонатните почви.

Естествената горска растителност са чистите и смесени насаждения, основно издънкови церови, акациеве с участие на зимен дъб, благуи, сребролистна липа, клен, габър, ясен, бук и др. В резултат на лесокултурната дейност са създадени и се развиват успешно култури от: черен бор, бял бор, акация, сребролистна липа, полски ясен, червен дъб, орех, гледичия, топола и други. В състава на растителните формации участват и следните храстови, полухрастови и тревни видове: шипка, глог, дрян, черен бърз, обикновена леска, кучи дрян, чашкодрян, аморфа, трънка, драка, смрадлика, люляк, птиче грозде, къпина, коприва, горска ягода, здравец, лазаркиня, див рожков, тревни видове от семейство житни и много други.

1.7.1.3. Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори - М-I-3 (400-600 м н.в.)

Релефът е хълмисто-предпланински на места със заоблени високи хълмове и стръмни склонове или котловини, а на други – остатъчни високи плата.

Климатът се движи със средната годишна температура между 9.6°C и 10.6°C, средният брой на дните с $t > 10^\circ\text{C}$ е между 170 и 180, средната януарска температура е между минус 1.3 и минус 2.5°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат съответно между 38.2 и 40.6°C и от минус 20.0 до минус 33.7°C. Средният годишен валеж се движи от 562 до 710 милиметра, с максимум през юни и минимум през февруари - март. Снежната покривка се запазва между 30 и 67 дни. Дължината на вегетационния период е около 6 до 6.5 месеца.

Хълмисто-предпланинският подпояс на смесените широколистни гори е зает предимно от сивите горски почви, които в северната част преминават постепенно в черноземи, а в южната – към кафявите горски почви.

Растителността на горите е от смесени или чисти предимно издънкови насаждения от цер, зимен дъб, благун, обикновен габър, акация, сребролистна липа, смесени с бук, ясен, клен и други, като на бедните месторастения се срещат космат дъб, келяв габър и мъждрян. Културите са от черен бор, бял бор, акация, зелена дуглазка, червен дъб и др.

Горската растителност в района на стопанството може да се представи от следните групи насаждения:

а) семенни естествени насаждения от цер, зимен дъб, габър, акация, трепетлика, ясен, черен бор и др.;

б) издънкови естествени насаждения от цер, зимен дъб, липа, габър, акация, келяв габър, и други;

в) изкуствено създадени иглолистни и широколистни култури от черен бор, бял бор, зелена дуглазка, акация, червен дъб, тополи и други.

По време на теренно-проучвателните работи бяха описани около **47** дървесни вида имащи повече от един декар площно участие. Дървесният вид с най-голямо разпространение за стопанството е цера (**34.5 %**), втори е акацията (**11.8 %**), следва габър (**11.0 %**), сребролистна липа (**6.7 %**) и т.н. Тези видове формират чисти и смесени растителни формации, често с участие на няколко дървесни вида.

Като резултат от дългогодишната лесовъдска практика място са намерили култури от черен бор, бял бор, акация, сребролистна липа, полски ясен, цер, зимен дъб, червен дъб, орех, гледичия, различни клонове тополи и др.

В състава на разгледаните растителни формации участват и следните храстови и тревни видове: шипка, глог, дрян, черен бърз, обикновена леска, чашкодрян, аморфа, трънка, драка, смрадлика, люляк, птиче грозде, къпина, коприва, горска ягода, здравец, лазаркиня, див рожков, малина, лудо биле, риган, бял равнец, мащерка, маточина, див пелин, тревни видове от семейство житни и много други.

В резултат на проектираните сечи и залесявания не се предвижда значителна промяна в съотношението на дървесните видове. Основните от тях – цер, акация, габър, сребролистна липа и други, запазват доминиращото си присъствие, което отговаря напълно на потенциалните възможности на формираните типове горски месторастения. Освен стопански, тези дървесни видове ще изпълняват добре и своите защитни и водоохранни функции.

1.8. Типове месторастения

Типът месторастение се разглежда като основна таксономична единица, формирана под комплексното въздействие на климатичните, едафични и хидроложки условия. Типовете горски месторастения са определени горски площи с относително еднакъв лесорастителен ефект и относителна еднородност на климатичните, почвени и релефни условия. Това обуславя и еднородността в състава и продуктивността на дървесната растителност. При относително еднороден климат типовете горски месторастения се определят на базата на подтиповото разнообразие на генетичния почвен тип.

За района на ТП ДЛС "Черни Лом" са определени 11 типа месторастения, които са посочени в таблица № 12.

Всички така установени месторастения са в Мезийската горскорастителна област (М), подобласт – Лудогорие (Л).

В таксационните описания типовете месторастения са означени съкратено. Посочен е номерът на типа месторастение по "Класификационната схема на типовете горски месторастения в Р България" 2011 г., богатството на почвата с букви: А - много бедна, В - бедна, С - средно богата, Д – богата и влажността на почвата с арабски цифри: 0 – много суха, 1 - суха, 2 - свежа, 3 - влажна, 4 – много влажна (мокра).

Таблица № 12

За разпределение на дървопроизводителната площ по типове месторастения – общо за ТП ДЛС "Черни Лом"

Наименование на типовете месторастения	Съкратено обозначение	ха	%
Мизийска горскорастителна област	М		
Горскорастителна подобласт - Лудогорие	Л		
Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0 – 600 м н.в.)	М-I		
Подпояс на заливните и крайречни гори (0 – 600 м н.в.)	М-I-1		
<i>всичко за подпояса</i>		0.0	0.0
Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.)	М-I-2		
Свежо до влажно, на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва	Д _{2.3} (11)	24.2	0.1
Свежо, на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва	Д ₂ (12)	7023.2	24.9
Сухо, на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва	Д ₁ (13)	1703.8	6.1
Свежо, на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва	СД ₂ (14)	11288.6	40.0
Сухо, на чернозем /обикновен/ или сива горска /обикновена/ почва	С ₁ (15)	4900.7	17.4
Сухо, на сива горска /тъмна/ или /обикновена/ почва	В ₁ (138)	728.3	2.6
<i>Типове месторастения с интразонално разпространение</i>			
Свежо, на рендзина /обикновена/	С ₂ (121)	1333.1	4.7
Сухо, на рендзина /обикновена/	АВ ₁ (122)	399.3	1.4
<i>Месторастения на ерозиран почви</i>			
Сухи, сухи до свежи и свежи, на слабо или средно ерозирана почва	В _{1,2} (131)	112.7	0.4
<i>всичко за подпояса</i>		27 513.9	97.6
Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400 - 600 м н.в.)	М-I-3		
Свежо, на сива горска /тъмна/ или /обикновена/ почва	СД ₂ (17)	462.2	1.6
Сухо, на сива горска /обикновена/ почва	С ₁ (19)	215.6	0.8
<i>всичко за подпояса</i>		677.8	2.4
Общо за ТП ДЛС "Черни Лом"		28191.7	100.0

Кратка характеристика на типовете горски месторастения

1.8.1. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.) – М-I-2

1.8.1.1. Свежо до влажно на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва – Д_{2,3} (11)

Това месторастение заема **24.2** ха, което е само **0.1** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Среща се на равнинни терени с минимален наклон, върху много дълбоки черноземи /обикновени/ и сиви горски /тъмни/ почви. И двата типа почва са хумусни, богати на азотни съединения и с леко алкална реакция.

Естествената растителност се състои от смесени издънкови насаждения от цер, габър, клен и полски бряст и култури от топола.

Бъдещите лесовъдски мероприятия ще бъдат насочени към запазване на видовия състав и семенно възобновяване.

1.8.1.2. Свежо на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва - Д₂ (12)

Това месторастение се среща значително често на територията на ТП ДЛС "Черни Лом". То заема **7 023.2** ха, което е **24.9** % от дървопроизводителната площ на стопанството. Среща се на равнинни терени с наклони до 10°, сенчести изложения и падини. Развито е върху пясъчници, мергели и по-рядко варовици, всички разположени дълбоко под почвения слой. Почвата е богата на хумус и азотни съединения, тежко до средно пясъчливо-глинеца. Лабораторният анализ на почвените проби определя месторастенето като богато и свежо.

Естествената дървесна растителност се състои предимно от издънкови и по-рядко семенни церови, благунови, габъррови и липови чисти и смесени насаждения от I-III бонитет. Върху част от площта са създадени култури от акация, червен дъб, черен бор и други, в добро състояние и средна производителност II-IV бонитет.

Бъдещите лесовъдски мероприятия ще бъдат насочени към запазване на видовия състав, семенно възобновяване и увеличаване на площта на културите от червен дъб. Очакваната продуктивност е I-II бонитет.

1.8.1.3. Сухо на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва - Д₁ (13)

Установено е върху **1 703.8** хектара, което е **6.1** % от дървопроизводителната площ. Заема равни и полегати терени до 10° наклон с южна компонента. Почвите са чернозем /обикновен/ и сиви горски /тъмни/, развити върху лежащи на голяма дълбочина пясъчници и варовици, богати, средно до тежко пясъчливо-глинести. Решаващ фактор за производителността на това богато месторастение е влагата, чието отсъствие определя видовия състав на насажденията.

Естествената горска растителност е представена от чисти и смесени церови, благунови и акациеви насаждения и култури с производителност II-III бонитет. Създадените култури са предимно от акация и черен бор.

Дървесните видове, които ще участват в бъдещия състав на дървостойките са: цер, благун, клен, сребролистна липа, мъждряк, акация с оптимална производителност II-III бонитет.

1.8.1.4. Свежо на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва - СД₂ (14)

Това е най-често срещаното месторастение на територията на ТП ДЛС "Черни Лом", заемащо площ от **11 288.6** ха или **40.0** % от дървопроизводителната площ. Среща се на полегати и наклонени терени със сенчеста компонента на изложението. Развито е върху чернозем /обикновен/ и по-рядко върху сиви горски /тъмни/ почви, добре запасени с хумус и азот. По механичен състав са средно пясъчливо-глинести. Основните скали най-често биват пясъчници и варовици. Почвите са с добър воден режим.

Естествената горскодървесна растителност е представена предимно от смесени и по-рядко чисти издънкови и семенни насаждения от цер, благун, зимен дъб, сребролистна липа, габър и др.

Върху това месторастене успешно се развиват и иглолистните култури. Създадените култури са най-често от червен дъб, черен бор и акация.

Оптималният бъдещ състав предвижда запазване на естествената дървесна растителност, като чрез лесовъдските мероприятия ще се постигне оптималната производителност на месторастенето I-II бонитет.

1.8.1.5. Сухо на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва - С₁ (15)

Това е третото по разпространение месторастене на територията на ТП ДЛС "Черни Лом", заемащо **4 900.7** хектара или **17.4** % от дървопроизводителната площ. Среща се в цялата зона на разпространение на подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори. Разположено е върху полегати и наклонени склонове с припечна компонента на изложението. Почвите са сиви горски /обикновени/ или черноземи /обикновени/, развити върху пясъчници, варовици и варовити-мергели. По съдържание на хумус и азотни съединения са средно запасени.

Естествената растителност е представена от чисти и смесени издънкови насаждения от цер, благун и др., с производителност III, IV бонитет. Поради не много добрият воден режим на почвата, в някои от насажденията се забелязва съхнене на дървесните видове. Създадените черборови и акациевы култури показват добра производителност и добро санитарно състояние.

Оптималният бъдещ състав предвижда запазване на съществуващата естествена растителност, която е в добро състояние. Даден е приоритет на цера и благуна, като производителността ще бъде II-III бонитет.

1.8.1.6. Сухо на сива горска /тъмна/ или /обикновена/ почва - В₁ (138)

Месторастенето е разпространено върху **728.3** ха, което е **2.6** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Среща се предимно на равни до наклонени терени с южна компонента на изложението, върху сива горска /тъмна/ или /обикновена/ почва, с малка мощност на хоризонта и висок процент на каменливост. Основната скала е пясъчник, разположена на малка дълбочина (до 60 см) от повърхността. Почвата е бедна на хранителни вещества.

Естествената растителност е представена от закелавели семенни и издънкови насаждения от цер, благун, космат дъб, келяв габър, мъждрян и др., с ниска производителност от IV-V бонитет. Създадените култури са предимно от черен бор, чиято производителност е сравнително добра - IV бонитет.

Оптималният бъдещ състав за това месторастене ще се постигне чрез замяна на закелавелите дървостои с култури от черен бор с производителност III бонитет и участие на 2-3 десети на цер, благун и сребролистна липа.

1.8.2. Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 м н.в.) - М-I-3

1.8.2.1. Свежо на сива горска /тъмна/ или /обикновена/ почва - СД₂ (17)

Това месторастене е най-широко застъпено в подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (М-I-3). То заема **462.2** ха, което е **1.6** % от дървопроизводителната площ на ДЛС "Черни Лом". Формирано е върху сиви горски /тъмни/ или /обикновени/ почви с мощен почвен профил на равни до наклонени терени.

Естествените дървостои са образувани предимно от издънкови габърви по-рядко липови, зимендъбови и церови насаждения с производителност II-IV бонитет. Създадените култури от черен бор и акация показват добър растеж и производителност.

Оптималния бъдещ състав предвижда запазване на естествената дървесна растителност, като чрез лесовъдските мероприятия ще се постигне оптимална производителност на месторастенето - I-II бонитет.

1.8.2.2. Сухо на сива горска /обикновена/ почва - С₁ (19)

Месторастенето заема **215.6** ха, което е **0.8** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Формирано е върху равнинни до наклонени склонове, с припечни изложения, върху средно дълбоки и дълбоки сиви горски /обикновени/ почви.

Наличната естествена растителност е представена предимно от чисти и смесени церови формации, с производителност II-III бонитет. По-ограничено е участието на габър, келяв габър, клен, зимен дъб, липа, акация и др.

Оптималният бъдещ състав предвижда запазване на съществуващата растителност и постигане на по-добра производителност и естествено семенно възобновяване, чрез подходящи лесовъдски мероприятия.

1.8.3. Типове месторастения с интразонално разпространение върху рендзина /обикновена/ в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.) - М-I

1.8.3.1. Свежо, на рендзина /обикновена/ - С₂ (121)

Това месторастение заема **1 333.1** ха, което е **4.7** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Среца се на полегати до стръмни терени най-често със северна компонента в изложението.

По механичен състав почвите са пясъчливо-глинести. Реакцията на почвата е слабо алкална за различните хоризонти. Хумусното съдържание е високо до 12 % - за А-хоризонт около 11.90 т/ха, в В-хоризонт се забелязва рязко намаление до 3.06т/ха и за С-хоризонт - до 0.84 т/ха. Общият азот е в достатъчни количества и за А-хоризонт е около 0.350 т/ха и равномерно намалява в дълбочина за В-хоризонт - до 0.224 т/ха и за С-хоризонт - до 0.102 т/ха. Фосфорните окиси са неравномерно разпределени в дълбочина около 0.35 кг/ха. Въпреки високото съдържание на хранителни вещества в тези почви, растежните им качества са слаби поради това, че голяма част от тях са в неусвоими форми. Това се дължи на голямото съдържание на калциев карбонат, който забавя превръщането им в усвоими. От тук можем да охарактеризираме тези почви, като глинеесто-пясъчливи, със слабо алкална реакция, добре запасени с хумус, азот и бедни на фосфорни окиси, средно дълбоки до дълбоки, средно каменливи, добре овлажнени - средно богати, свежи. Месторастенето също е средно богато и свежо.

Естествената дървесна растителност е представена от семенни и издънкови насаждения от цер, благун, зимен дъб, сребролистна липа, мъждрян, келяв габър и други със средна производителност (III-V бонитет). На това месторастение добре се развиват и акациевите дървостои. Изкуствено внесените култури от черен бор показват добър растеж и производителност. За постигане на оптималните възможности на месторастенето е необходимо подмладяване на слабо продуктивните насаждения от мъждрян и келяв габър.

Дървесните видове, които ще формират бъдещите дървостои са цер, благун, зимен дъб, сребролистна липа, черен бор и други с продуктивност III-IV бонитет.

1.8.3.2. Сухо на рендзина /обикновена/ - АВ₁ (122)

Месторастенето заема **399.3** ха, което е **1.4** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Среца се на равни до стръмни терени с различни изложения, но с превес на припечните. Формирано е върху плитки до твърде плитки, средно до силно каменливи почви от рендзина /обикновена/ (хумусно-карбонатни почви).

По механичен състав почвите са пясъчливо-глинести. Реакцията на почвата е алкална. Хумусното съдържание е в достатъчни количества. Общият азот е малко, а фосфорните съединения са неравномерно разпределени и намаляват в дълбочина. И тук поради инхибиращото действие на калциевият карбонат една част от хранителните вещества са с високо съдържание, но са в неусвоими форми.

Общата характеристика на почвите са: със сравнително лек механичен състав, алкална реакция, богати на хумус и фосфорни окиси, бедни на азотни окиси, силно скелетни, слабо овлажнени - бедни, сухи. От тук и месторастенето е определено - много бедно до бедно, сухо.

Естествено разпространената широколистна растителност е представена от цер, космат дъб, благун, келяв габър и мъждрян, със слаба производителност (IV-V бонитет). Създадените черборови култури са с по-добра производителност.

В оптималния бъдещ състав ще участват черен бор, сребролистна липа, цер и благун, като се постигне по висока продуктивност III-IV бонитет.

1.8.4. Типове ерозирани месторастения в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.) - М-I

1.8.4.1. Група сухи, сухи до свежи и свежи месторастения, на слабо или средно ерозирани почви - В₁; В_{1,2}; В₂ (131)

Тази група месторастения заема площ от **112.7** ха или **0.4** % от дървопроизводителната площ на стопанството. Среща се предимно на наклонени и стръмни терени или на различни части на склона, с преобладание на сенчести изложения. А-хоризонт е частично или напълно измит, поради което почвеното плодородие е намалено, независимо от почвения тип.

Почвите са пясъчливо-глинеца, с кисела до неутрална реакция, рН в различните хоризонти е между 5.45 и 7.15. Съдържанието на хумус е слабо, като за А-хоризонт е около 1.40 т/ха и спада в В-хоризонт до 0.86 т/ха. Фосфорното съдържание е неравномерно разпределено по дълбочина на профила, като количеството му се движи между 1.15 и 1.75 кг/ха.

От тук можем да направим извода, че почвите са пясъчливо-глинести с кисела реакция, слабо запасени с хранителни вещества, плитки, средно до силно каменливи, с непостоянно овлажняване бедни. В тази връзка месторастенията са определени като бедни, сухи, сухи до свежи и свежи.

Естествената дървесна растителност е в лошо състояние и слаба продуктивност, представена предимно от силно девастирани дървостои или редини от келяв габър, мъждрян, цер и космат дъб. Културите, които са създадени на тези месторастения са предимно чисти и по-рядко смесени от чер бор, акация и други.

В оптималният бъдещ състав за намаляване и прекратяване на ерозионните процеси ще участват черния бор, акацията и издънките от съществуващата дървесна растителност, които тук се явяват като подходящ почвоподобител.

1.8.5. Лесонепригодни площи, много бедно, много сухо до сухо – А_{0,1} (152)

Тази група месторастения заема **14.9** ха незалесена, недървопроизводителна площ от общата за ТП ДЛС "Черни Лом". Среща се на много стръмни и урвести терени, с голям процент нелесопригодност (над **65** %) и много камъни. Тези месторастения са се формирали върху различни почви. Общата характеристика на тези почви е, че са много плитки, много сухи, предимно пясъчливи, силно каменливи, слабо запасени с хранителни вещества, много бедни. От тук месторастенията са определени като изключително бедни и сухи.

На това месторастение се срещат предимно чисти и смесени нископродуктивни насаждения (IV -V бонитет), като в състава участват различни дървесни видове. Растежните условия на това месторастение са много тежки и непригодни за облагородяване, поради това насажденията ще бъдат запазени без промени.

В заключение може да се каже, че около **96.1** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом" се заемат от среднобогати, среднобогати до богати и богати месторастения, а **0.4**% са на ерозирани месторастения, което обуславя едно специфично стопанисване на насажденията и културите.

1.9. Очакван технико-икономически ефект

С оглед максимално използване потенциалната продуктивност на типовете горски месторастения, биологичните особености на дървесните видове и естествената растителност в района на ТП ДЛС "Черни Лом", от особено важно значение е правилният избор на подходящ състав, конкретно за всеки подотдел.

Определянето му е извършено на базата на биологичните и екологични принципи залегнали в класификационната схема на типовете горски месторастения, както и икономическата нужда от определени видове дървесина, съобразно със сортиментната структура и видовия състав. Наред с това са взети под внимание защитните и специалните функции съгласно чл.5 от Закона за горите, които имат да изпълняват насажденията - **водоохранни, защитни, рекреационни** и други.

В насажденията обявени за гори във фаза на старост, семепроизводствени насаждения, а така също и в тези върху скални и урвести терени и много бедни месторастения се запазва сегашния състав. Поради специфичните местни условия (умерено-континентален климат) на много места се запазва отчасти или изцяло автохтонната растителност – цер, зимен дъб, благул, обикновен габър, космат дъб и др.

Чрез подходящия бъдещ състав ще се осигури благоприятно разпределение на дървопроизводителната площ по дървесни видове и бонитети, с което ще се постигне максимална производителност едновременно с най-добър природозащитен ефект.

С цел сравнение между продуктивността на насажденията при сегашния и подходящия състав е използван условен среден зрелостен прираст по дървесни видове и бонитет, приведен към пълнота 1,0 и турнус - 100 години за семенните и съответният турнус за издънковите насаждения. По опитни таблици е изчислен условният общ среден зрелостен прираст на сегашните дървостои. От предвижданията за оптималния подходящ бъдещ състав за отделните типове месторастения се правят същите изчисления и се установява общ зрелостен прираст отделно за залесената площ и общо за дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом".

Данните за общия условен среден зрелостен прираст по дървесни видове, бонитет и видове гори са дадени в таблица № 13.

Таблица № 13
Размер на условния общ среден зрелостен прираст
по дървесни видове и бонитети при сегашния и бъдещ състав на гората

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м	
ВИСОКОСТЪБЛЕНИ								
Бял бор	I	8.7	6.4	56	2.7	23	2.7	23
	II	7.5	-	-	11.4	86	11.4	86
	III	6.2	20.6	128	4.7	29	4.7	29
	IV	4.9	5.8	28	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		32.8	212	18.8	138	18.8	138
Смърч	I	11.4	1.3	15	0.1	1	0.1	1
	II	9.1	0.1	1	0.1	1	0.1	1
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		1.4	16	0.2	2	0.2	2
Черен бор	I	8.7	44.4	386	132.9	1156	132.9	1156
	II	7.5	278.8	2091	352.2	2642	353.2	2649
	III	6.2	424.8	2634	353.2	2190	360.5	2235

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
	IV	4.9	510.3	2500	55.4	271	56.0	274
	V	3.7	0.6	2	-	-	-	-
	Всичко		1258.9	7613	893.7	6259	902.6	6314
Веймутов бор	I	8.7	0.2	2	0.1	1	0.1	1
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.2	2	0.1	1	0.1	1
Зелена дуглазка	I	14.8	10.9	161	5.8	86	5.8	86
	II	11.6	-	-	0.1	1	0.1	1
	III	8.7	-	-	0.6	5	0.6	5
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		10.9	161	6.5	92	6.5	92
Бук	I	9.4	5.3	50	241.6	2271	241.6	2271
	II	7.8	1.3	10	19.0	148	19.0	148
	III	6.2	-	-	4.5	28	4.5	28
	IV	4.7	0.8	4	2.2	10	2.2	10
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		7.4	64	267.3	2457	267.3	2457
Червен дъб	I	7.8	149.5	1166	183.5	1431	184.0	1435
	II	6.4	40.0	256	20.8	133	21.9	140
	III	5.0	16.6	83	13.2	66	14.6	73
	IV	3.7	0.9	3	1.0	4	1.0	4
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		207.0	1508	218.5	1634	221.5	1652
Зимен дъб	I	7.8	12.4	97	657.1	5125	657.1	5125
	II	6.4	117.1	749	583.2	3732	584.6	3741
	III	5.0	131.9	660	342.0	1710	342.3	1712
	IV	3.7	7.4	27	23.9	88	23.9	88
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		268.8	1533	1606.2	10655	1607.9	10666
Летен дъб	I	7.8	-	-	2.7	21	2.7	21
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		-	-	2.7	21	2.7	21
Благуи	I	7.8	-	-	358.9	2799	358.9	2799
	II	6.4	10.6	68	661.0	4230	661.0	4230
	III	5.0	6.7	34	338.4	1692	338.4	1692
	IV	3.7	4.7	17	78.4	290	78.4	290
	V	1.4	1.8	3	0.5	1	0.5	1
	Всичко		23.8	122	1437.2	9012	1437.2	9012

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Цер	I	7.8	62.8	490	4430.3	34556	4441.9	34647
	II	6.4	404.6	2589	3572.2	22862	3629.4	23228
	III	5.0	123.0	615	1507.8	7539	1593.7	7968
	IV	3.7	47.2	175	346.2	1281	348.3	1289
	V	1.4	34.2	48	7.2	10	7.2	10
	Всичко		671.8	3917		9863.7	66248	10020.5
Габър	I	9.4	118.4	1113	2445.7	22990	2445.7	22990
	II	7.8	51.4	401	503.1	3924	503.1	3924
	III	6.2	10.8	67	163.7	1015	163.7	1015
	IV	4.7	8.8	41	11.2	53	11.2	53
	V	2.6	-	-	0.6	2	0.6	2
	Всичко		189.4	1622		3124.3	27984	3124.3
Трепетлика	I	8.9	0.5	4	4.9	44	4.9	44
	II	7.4	6.4	47	5.0	37	5.0	37
	III	5.4	2.2	12	1.5	8	1.5	8
	IV	4.2	3.7	16	1.4	6	1.4	6
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		12.8	79		12.8	95	12.8
Явор	I	9.4	0.8	8	1.0	9	1.0	9
	II	7.8	2.5	20	3.2	25	3.2	25
	III	6.2	4.9	30	6.0	37	6.0	37
	IV	4.7	0.7	3	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		8.9	61		10.2	71	10.2
Бреза	I	7.2	-	-	0.8	6	0.8	6
	II	5.7	2.3	13	2.8	16	2.8	16
	III	4.4	3.4	15	0.5	2	0.5	2
	IV	3.2	0.7	2	0.1	-	0.1	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		6.4	30		4.2	24	4.2
Орех	I	7.8	3.3	26	6.5	51	6.5	51
	II	6.4	4.8	31	65.3	418	65.3	418
	III	5.0	68.2	341	92.2	461	92.8	464
	IV	3.7	111.0	411	106.3	393	106.3	393
	V	1.4	149.2	209	20.6	29	20.6	29
	Всичко		336.5	1018		290.9	1352	291.5
Космат дъб	I	7.8	-	-	1.8	14	1.8	14
	II	6.4	-	-	38.4	246	38.4	246
	III	5.0	-	-	113.5	568	113.5	568
	IV	3.7	5.2	19	150.2	556	150.2	556
	V	1.4	2.4	3	15.4	22	15.4	22
	Всичко		7.6	22		319.3	1406	319.3
Полски бряст	I	7.8	0.5	4	8.6	67	8.6	67
	II	6.4	1.9	12	8.4	54	8.4	54
	III	5.0	1.7	8	6.9	34	6.9	34

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха
	IV	3.7	2.3	9	13.0	48	13.0	48
	V	1.4	1.0	1	0.7	1	0.7	1
	Всичко		7.4	34	37.6	204	37.6	204
Бяла върба	I	8.7	0.7	6	5.3	46	5.3	46
	II	7.5	11.7	88	11.1	83	11.1	83
	III	6.2	11.5	71	4.9	30	4.9	30
	IV	4.9	-	-	0.7	3	0.7	3
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		23.9	165	22.0	162	22.0	162
Джанка	I	7.8	4.0	31	-	-	-	-
	II	6.4	1.3	8	-	-	-	-
	III	5.0	1.3	6	-	-	-	-
	IV	3.7	0.6	2	-	-	-	-
	V	1.4	1.4	2	-	-	-	-
	Всичко		8.6	49				
Конски кестен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	0.1	1	0.1	1
	III	5.0	0.1	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.1		0.1	1	0.1	1
Клен	I	7.8	7.1	55	202.6	1580	202.6	1580
	II	6.4	11.7	75	157.1	1005	157.1	1005
	III	5.0	17.3	86	91.9	460	92.0	460
	IV	3.7	12.3	46	41.8	155	41.8	155
	V	1.4	3.9	5	0.6	1	0.6	1
	Всичко		52.3	267	494.0	3201	494.1	3201
Круша	I	7.8	0.2	2	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	0.5	3	0.5	3
	III	5.0	-	-	4.0	20	4.0	20
	IV	3.7	1.9	7	6.3	23	6.3	23
	V	1.4	15.2	21	-	-	-	-
	Всичко		17.3	30	10.8	46	10.8	46
Едрolistна липа	I	6.4	72.5	464	299.5	1917	299.5	1917
	II	5.3	130.9	694	240.6	1275	240.6	1275
	III	4.2	291.4	1224	44.5	187	44.5	187
	IV	3.2	61.1	196	8.5	27	8.5	27
	V	2.2	1.3	3	-	-	-	-
	Всичко		557.2	2581	593.1	3406	593.1	3406
Сребролистна липа	I	6.4	197.7	1265	1014.1	6490	1014.1	6490
	II	5.3	615.6	3263	692.8	3672	698.4	3702
	III	4.2	746.2	3134	178.5	750	180.6	759
	IV	3.2	257.3	823	39.3	126	39.3	126
	V	2.2	55.8	123	-	-	-	-
	Всичко		1872.6	8608	1924.7	11038	1932.4	11077

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Махалебка	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	0.1	1	0.1	1
	III	5.0	1.6	8	0.3	2	0.3	2
	IV	3.7	0.8	3	3.2	12	3.2	12
	V	1.4	1.7	2	0.1	-	0.1	-
	Всичко		4.1	13	3.7	15	3.7	15
Мекиш	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	1.2	8	1.2	8
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	3.7	-	-	1.1	4	1.1	4
	V	1.4	2.1	3	-	-	-	-
	Всичко		2.1	3	2.3	12	2.3	12
Черен орех	I	7.8	0.6	5	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	0.6	4	0.6	4
	III	5.0	-	-	0.6	3	0.6	3
	IV	3.7	0.6	2	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		1.2	7	1.2	7	1.2	7
Офика	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.0	0.3	2	0.2	1	0.2	1
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.3	2	0.2	1	0.2	1
Източен чинар	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.0	-	-	1.3	6	1.3	6
	IV	3.7	1.3	5	-	-	-	-
	Всичко		1.3	5	1.3	6	1.3	6
Явор негундо	I	9.4	0.8	8	0.4	4	0.4	4
	II	7.8	-	-	0.4	3	0.4	3
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.8	8	0.8	7	0.8	7
Американски ясен	I	7.8	1.0	8	0.4	3	0.4	3
	II	6.4	0.4	3	4.1	26	4.1	26
	III	5.0	4.4	22	1.0	5	1.0	5
	IV	3.7	0.5	2	0.2	1	0.2	1
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		6.3	35	5.7	35	5.7	35
Планински ясен	I	7.8	44.8	349	104.9	818	104.9	818
	II	6.4	111.4	713	94.2	603	94.5	605
	III	5.0	76.7	384	38.2	191	38.2	191

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
	IV	3.7	5.9	22	12.1	45	12.1	45
	V	1.4	2.5	4	-	-	-	-
	Всичко		241.3	1472	249.4	1657	249.7	1659
Полски ясен	I	7.8	33.1	258	46.2	360	46.2	360
	II	6.4	34.2	219	24.8	159	25.1	161
	III	5.0	15.0	75	12.1	60	12.1	60
	IV	3.7	3.5	13	8.4	31	8.4	31
	V	1.4	-	-	1.2	2	1.2	2
	Всичко		85.8	565	92.7	612	93.0	614
тп Bachelieri	I	24.3	-	-	1.4	34	1.4	34
	II	16.5	-	-	12.3	203	12.3	203
	III	9.7	22.9	222	2.8	27	2.8	27
	Всичко		22.9	222	16.5	264	16.5	264
тп I-214	I	24.3	-	-	3.9	95	3.9	95
	II	16.5	0.4	7	40.6	670	44.1	728
	III	9.7	57.1	554	2.1	20	2.1	20
	Всичко		57.5	561	46.6	785	50.1	843
тп I-37/61	I	24.3	-	-	3.9	95	3.9	95
	II	16.5	3.9	64	0.2	3	0.2	3
	III	9.7	0.2	2	-	-	-	-
	Всичко		4.1	66	4.1	98	4.1	98
тп I-45/51	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	16.5	-	-	3.0	50	3.0	50
	III	9.7	4.0	39	-	-	-	-
	Всичко		4.0	39	3.0	50	3.0	50
Черна топола	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	16.5	-	-	-	-	0.6	10
	III	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		-	-	-	-	0.6	10
Дива череша	I	7.8	0.9	7	4.1	32	4.1	32
	II	6.4	5.0	32	19.1	122	19.1	122
	III	5.0	21.7	108	26.4	132	26.4	132
	IV	3.7	30.9	114	18.7	69	18.7	69
	V	1.4	13.7	19	-	-	-	-
	Всичко		72.2	280	68.3	355	68.3	355
CV - 55/65	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	16.5	-	-	7.1	117	7.1	117
	III	9.7	7.1	69	-	-	-	-
	Всичко		7.1	69	7.1	117	7.1	117
Всичко ВИСОКОСТЪБЛЕНИ			6095.0	33061	21661.8	149530	21845.3	150622
ПРЕВРЪЩАНЕ								

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Бук	I	6.6	213.9	1412	-	-	-	-
	II	5.8	30.3	176	-	-	-	-
	III	4.4	4.1	18	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	2.0	2.2	4	-	-	-	-
	Всичко		250.5	1610	-	-	-	-
Зимен дъб	I	6.9	38.4	265	-	-	-	-
	II	6.1	341.8	2085	-	-	-	-
	III	5.1	574.5	2930	-	-	-	-
	IV	4.0	287.9	1152	-	-	-	-
	V	3.0	18.2	55	-	-	-	-
	Всичко		1260.8	6487	-	-	-	-
Летен дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.1	1.7	10	-	-	-	-
	III	5.1	1.0	5	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		2.7	15	-	-	-	-
Благун	I	6.9	72.0	497	-	-	-	-
	II	6.1	134.0	817	-	-	-	-
	III	5.1	606.4	3093	-	-	-	-
	IV	4.0	467.4	1870	-	-	-	-
	V	3.0	76.0	228	-	-	-	-
	Всичко		1355.8	6505	-	-	-	-
Цер	I	6.9	1521.0	10495	-	-	-	-
	II	6.1	2567.5	15662	-	-	-	-
	III	5.1	3256.9	16610	-	-	-	-
	IV	4.0	1104.2	4417	-	-	-	-
	V	3.0	137.6	413	-	-	-	-
	Всичко		8587.2	47597	-	-	-	-
Габър	I	6.6	1842.0	12157	-	-	-	-
	II	5.8	741.9	4303	-	-	-	-
	III	4.4	238.2	1048	-	-	-	-
	IV	3.1	23.0	71	-	-	-	-
	V	2.0	1.7	3	-	-	-	-
	Всичко		2846.8	17582	-	-	-	-
Космат дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.1	3.6	18	-	-	-	-
	IV	4.0	37.3	149	-	-	-	-
	V	3.0	244.0	732	-	-	-	-
	Всичко		284.9	899	-	-	-	-
Полски бряст	I	6.9	5.7	39	-	-	-	-
	II	6.1	1.4	9	-	-	-	-
	III	5.1	2.4	12	-	-	-	-

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
	IV	4.0	14.0	56	-	-	-	-
	V	3.0	29.3	88	-	-	-	-
	Всичко		52.8	204	-	-	-	-
Клен	I	6.9	48.6	335	-	-	-	-
	II	6.1	18.3	112	-	-	-	-
	III	5.1	162.7	830	-	-	-	-
	IV	4.0	190.7	763	-	-	-	-
	V	3.0	75.0	225	-	-	-	-
	Всичко		495.3	2265	-	-	-	-
Мекиш	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	3.0	0.8	2	-	-	-	-
	Всичко		0.8	2	-	-	-	-
Всичко ПРЕВРЪЩАНЕ			15137.6	83166	-	-	-	-
НИСКОСТЪБЛЕНИ								
Бук	I	6.6	1.0	7	-	-	-	-
	II	5.8	1.4	8	-	-	-	-
	III	4.4	0.2	1	1.7	7	1.7	7
	IV	3.1	-	-	2.1	7	2.1	7
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		2.6	16	3.8	14	3.8	14
Зимен дъб	I	6.8	1.3	9	-	-	-	-
	II	5.8	3.7	21	0.7	4	0.7	4
	III	4.8	1.6	8	10.5	50	10.5	50
	IV	3.8	7.1	27	18.1	69	18.1	69
	V	2.8	5.5	15	-	-	-	-
	Всичко		19.2	80	29.3	123	29.3	123
Благун	I	6.8	0.4	3	-	-	-	-
	II	5.8	0.5	3	0.1	1	0.1	1
	III	4.8	3.6	17	4.0	19	4.0	19
	IV	3.8	6.9	26	33.8	128	33.8	128
	V	2.8	14.6	41	-	-	-	-
	Всичко		26.0	90	37.9	148	37.9	148
Цер	I	6.8	19.3	131	8.7	59	8.7	59
	II	5.8	21.9	127	17.4	101	17.4	101
	III	4.8	53.0	254	75.6	363	75.6	363
	IV	3.8	193.6	736	403.2	1532	403.2	1532
	V	2.8	83.6	234	6.0	17	6.0	17
	Всичко		371.4	1482	510.9	2072	510.9	2072
Габър	I	6.6	8.3	55	1.9	13	1.9	13
	II	5.8	17.9	104	6.1	35	6.1	35

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
	III	4.4	13.5	59	33.9	149	33.9	149
	IV	3.1	2.0	6	28.1	87	28.1	87
	V	2.0	0.5	1	0.4	1	0.4	1
	Всичко		42.2	225	70.4	285	70.4	285
Мъждрян	I	7.8	42.8	334	35.2	275	35.2	275
	II	6.4	11.7	75	37.4	239	37.4	239
	III	5.0	28.2	141	36.4	182	36.4	182
	IV	3.7	165.9	614	229.5	849	229.5	849
	V	1.4	414.8	581	4.9	7	4.9	7
	Всичко		663.4	1745	343.4	1552	343.4	1552
Акация	I	12.0	50.4	605	357.5	4290	357.5	4290
	II	8.7	298.2	2594	1293.5	11253	1297.8	11291
	III	5.2	1288.1	6698	1130.0	5876	1161.4	6039
	IV	3.4	1222.9	4158	557.8	1897	569.2	1935
	V	1.9	442.8	841	40.1	76	40.1	76
	Всичко		3302.4	14896	3378.9	23392	3426.0	23631
Космат дъб	I	6.8	0.6	4	-	-	-	-
	II	5.8	0.1	1	-	-	-	-
	III	4.8	3.7	18	4.1	20	4.1	20
	IV	3.8	11.3	43	133.3	507	133.3	507
	V	2.8	90.5	253	2.6	7	2.6	7
	Всичко		106.2	319	140.0	534	140.0	534
Келяв габър	IV	-	1776.0	-	1474.2	-	1474.2	-
	V	-	157.5	-	39.9	-	39.9	-
	Всичко		1933.5	-	1514.1	-	1514.1	-
Айлант	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	8.7	0.3	3	2.1	18	2.1	18
	III	5.2	2.4	12	0.9	5	0.9	5
	IV	3.4	6.7	23	4.2	14	4.2	14
	V	1.9	6.0	11	-	-	-	-
	Всичко		15.4	49	7.2	37	7.2	37
Полски бряст	I	6.8	7.1	48	-	-	-	-
	II	5.8	0.2	1	1.6	9	1.6	9
	III	4.8	3.0	14	8.3	40	8.3	40
	IV	3.8	9.8	37	22.9	87	22.9	87
	V	2.8	19.7	55	-	-	-	-
	Всичко		39.8	155	32.8	136	32.8	136
Гледичия	I	12.0	0.9	11	7.6	91	7.6	91
	II	8.7	4.0	35	19.5	170	19.5	170
	III	5.2	25.1	131	37.0	192	37.0	192
	IV	3.4	38.8	132	18.2	62	18.2	62
	V	1.9	12.8	24	0.7	1	0.7	1
	Всичко		81.6	333	83.0	516	83.0	516
Клен	I	6.8	7.6	52	1.9	13	1.9	13

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
	II	5.8	4.4	26	4.4	26	4.4	26
	III	4.8	8.3	40	25.9	124	25.9	124
	IV	3.8	24.5	93	56.4	214	56.4	214
	V	2.8	22.9	64	0.3	1	0.3	1
	Всичко		67.7	275	88.9	378	88.9	378
Леска	IV	-	47.3	-	58.7	-	58.7	-
	V	-	9.8	-	-	-	-	-
	Всичко		57.1	-	58.7	-	58.7	-
Всичко НИСКОСТЪБЛЕНИ			6728.5	19665	6299.3	29187	6346.4	29426
ОБЩО ВСИЧКО			27961.1	135892	27961.1	178717	28191.7	180048

Отношението на прираста на подходящия и на сегашния състав на насажденията дава числена представа за лесовъдския ефект при евентуалното достигане на подходящия бъдещ състав. От таблица № 13 се вижда, че сегашният общ зрелостен прираст на залесената площ е **135 892** куб.м, а бъдещият – **178 717** куб.м, или очакваното увеличение ще бъде:

$$(178\ 717:135\ 892) \times 100 = 131.5 \%, \text{ т.е. увеличение с } \mathbf{31.5 \%}.$$

Като се вземе предвид и очакваното увеличение на условия прираст след залесяването на незалесените дървопроизводителни площи, то общото увеличение на зрелостния прираст за цялото стопанство се очаква да достигне **180 048** куб.м, то тогава:

$$(180\ 048:135\ 892) \times 100 = 132.5 \%, \text{ т.е. увеличение с } \mathbf{32.4 \%}.$$

При сегашния среден зрелостен прираст на 1 хектар залесена площ – **4.9** куб.м/ха, в бъдеще се очаква **6.4** куб.м/ха. Това показва, че една част от насажденията в сегашния си състав не отговарят на производствените възможности на съответното им месторастение. При правилно и рационално разпределение на дървесните видове по типове месторастения, в перспектива производителността на горите може да се увеличи до **32.4 %** при по-висок качествен състав на насажденията.

Представа за измененията, които настъпват в площите, заети от дървесните видове при сегашния и бъдещия състав ни дава таблица № 14.

От таблица № 15 се вижда, че в резултат на предвидените мероприятия, свързани с оптимизирането на бъдещия състав, ще настъпят промени в площите по дървесни видове при сегашния и бъдещия състав на дървостойте.

При иглолистните прави впечатление, че намаляват дяловото си разпределение от **4.6 %** на **3.3 %**. Това е така, защото те не се намират в ареалите си на разпространение, не са на типични за тях месторастения и имат влошено санитарно състояние. Също така на местата, в които са настъпили поражения от абиотичен или биотичен характер, или пък за овладяване на ерозирали терени и подобряване на почвените условия са предвидени залесявания.

Наблюдава се в бъдещото разпределение на дървесния състав, че дърбовете увеличават участието си от **45.8 %** на **49.3 %**, което е с **3.5 %**. Площите им се увеличават за сметка на черния бор, келявия габър и мъждряна, които сега частично са заети типичните им месторастения.

Акацията запазват дяловото си разпределение, а дори в бъдеще увеличава площта си (**0.3%**), тъй като образува чисти и смесени насаждения на типични за нея месторастения.

Таблица № 14
Разпределение на условния среден зрелостен прираст
по дървесни видове в сегашния и подходящ състав на гората

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ			ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ					
	залесена площ			залесена площ			дървопр. площ		
	ха	куб.м	куб.м/ха	ха	куб.м	куб.м/ха	ха	куб.м	куб.м/ха
Бял бор	32.8	212	6.5	18.8	138	7.3	18.8	138	7.3
Смърч	1.4	16	11.4	0.2	2	10.0	0.2	2	10.0
Черен бор	1258.9	7613	6.0	893.7	6259	7.0	902.6	6314	7.0
Веймутов бор	0.2	2	10.0	0.1	1	10.0	0.1	1	10.0
Зелена дуглазка	10.9	161	14.8	6.5	92	14.2	6.5	92	14.2
Бук	260.5	1690	6.5	271.1	2471	9.1	271.1	2471	9.1
Червен дъб	207.0	1508	7.3	218.5	1634	7.5	221.5	1652	7.5
Зимен дъб	1548.8	8100	5.2	1635.5	10778	6.6	1637.2	10789	6.6
Летен дъб	2.7	15	5.6	2.7	21	7.8	2.7	21	7.8
Благун	1405.6	6717	4.8	1475.1	9160	6.2	1475.1	9160	6.2
Цер	9630.4	52996	5.5	10374.6	68320	6.6	10531.4	69214	6.6
Габър	3078.4	19429	6.3	3194.7	28269	8.8	3194.7	28269	8.8
Трепетлика	12.8	79	6.2	12.8	95	7.4	12.8	95	7.4
Явор	8.9	61	6.9	10.2	71	7.0	10.2	71	7.0
Бреза	6.4	30	4.7	4.2	24	5.7	4.2	24	5.7
Мъждрян	663.4	1745	2.6	343.4	1552	4.5	343.4	1552	4.5
Орех	336.5	1018	3.0	290.9	1352	4.6	291.5	1355	4.6
Акация	3302.4	14896	4.5	3378.9	23392	6.9	3426.0	23631	6.9
Космат дъб	398.7	1240	3.1	459.3	1940	4.2	459.3	1940	4.2
Келяв габър	1933.5	-	-	1514.1	-	-	1514.1	-	-
Айлант	15.4	49	3.2	7.2	37	5.1	7.2	37	5.1
Полски бряст	100.0	393	3.9	70.4	340	4.8	70.4	340	4.8
Бяла върба	23.9	165	6.9	22.0	162	7.4	22.0	162	7.4
Гледичия	81.6	333	4.1	83.0	516	6.2	83.0	516	6.2
Джанка	8.6	49	5.7	-	-	-	-	-	-
Конски кестен	0.1	-	-	0.1	1	10.0	0.1	1	10.0
Клен	615.3	2807	4.6	582.9	3579	6.1	583.0	3579	6.1
Круша	17.3	30	1.7	10.8	46	4.3	10.8	46	4.3
Леска	57.1	-	-	58.7	-	-	58.7	-	-
Едролитна липа	557.2	2581	4.6	593.1	3406	5.7	593.1	3406	5.7
Сребролистна липа	1872.6	8608	4.6	1924.7	11038	5.7	1932.4	11077	5.7
Махалебка	4.1	13	3.2	3.7	15	4.1	3.7	15	4.1
Мекиш	2.9	5	1.7	2.3	12	5.2	2.3	12	5.2
Черен орех	1.2	7	5.8	1.2	7	5.8	1.2	7	5.8
Офика	0.3	2	6.7	0.2	1	5.0	0.2	1	5.0
Източен чинар	1.3	5	3.8	1.3	6	4.6	1.3	6	4.6
Явор негундо	0.8	8	10.0	0.8	7	8.8	0.8	7	8.8
Американски ясен	6.3	35	5.6	5.7	35	6.1	5.7	35	6.1
Планински ясен	241.3	1472	6.1	249.4	1657	6.6	249.7	1659	6.6
Полски ясен	85.8	565	6.6	92.7	612	6.6	93.0	614	6.6
тп Vachelieri	22.9	222	9.7	16.5	264	16.0	16.5	264	16.0
тп I-214	57.5	561	9.8	46.6	785	16.8	50.1	843	16.8
тп I-37/61	4.1	66	16.1	4.1	98	23.9	4.1	98	23.9
тп I-45/51	4.0	39	9.8	3.0	50	16.7	3.0	50	16.7
Черна топола	-	-	-	-	-	-	0.6	10	16.7
Дива череша	72.2	280	3.9	68.3	355	5.2	68.3	355	5.2
CV - 55/65	7.1	69	9.7	7.1	117	16.5	7.1	117	16.5
Всичко	27961.1	135892	4.9	27961.1	178717	6.4	28191.7	180048	6.4

Таблица № 15
Сравнение на площта по сегашен видов състав и видове,
подходящи за месторастенето

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
	Залесена площ		Залесена площ		Дървопр. площ	
	ха	%	ха	%	ха	%
Бял бор	32.8	0.1	18.8	0.1	18.8	0.1
Смърч	1.4	-	0.2	-	0.2	-
Черен бор	1258.9	4.5	893.7	3.2	902.6	3.2
Веймутов бор	0.2	-	0.1	-	0.1	-
Зелена дуглазка	10.9	-	6.5	-	6.5	-
Бук	260.5	0.9	271.1	1.0	271.1	1.0
Червен дъб	207.0	0.8	218.5	0.8	221.5	0.8
Зимен дъб	1548.8	5.5	1635.5	5.9	1637.2	5.8
Летен дъб	2.7	-	2.7	-	2.7	-
Благун	1405.6	5.0	1475.1	5.3	1475.1	5.3
Цер	9630.4	34.5	10374.6	37.1	10531.4	37.4
Габър	3078.4	11.0	3194.7	11.4	3194.7	11.3
Трепетлика	12.8	0.1	12.8	0.1	12.8	0.1
Явор	8.9	-	10.2	-	10.2	-
Бреза	6.4	-	4.2	-	4.2	-
Мъждрян	663.4	2.4	343.4	1.2	343.4	1.2
Орех	336.5	1.2	290.9	1.1	291.5	1.0
Акация	3302.4	11.8	3378.9	12.1	3426.0	12.1
Космат дъб	398.7	1.4	459.3	1.7	459.3	1.6
Келяв габър	1933.5	6.9	1514.1	5.4	1514.1	5.4
Айлант	15.4	0.1	7.2	-	7.2	-
Полски бряст	100.0	0.4	70.4	0.2	70.4	0.3
Бяла върба	23.9	0.1	22.0	0.1	22.0	0.1
Гледичия	81.6	0.3	83.0	0.3	83.0	0.3
Джанка	8.6	-	-	-	-	-
Конски кестен	0.1	-	0.1	-	0.1	-
Клен	615.3	2.2	582.9	2.1	583.0	2.1
Круша	17.3	0.1	10.8	-	10.8	-
Леска	57.1	0.2	58.7	0.2	58.7	0.2
Едрolistна липа	557.2	2.0	593.1	2.1	593.1	2.1
Сребролистна липа	1872.6	6.7	1924.7	6.9	1932.4	6.8
Махалебка	4.1	-	3.7	-	3.7	-
Мекиш	2.9	-	2.3	-	2.3	-
Черен орех	1.2	-	1.2	-	1.2	-
Офика	0.3	-	0.2	-	0.2	-
Източен чинар	1.3	-	1.3	-	1.3	-
Явор негундо	0.8	-	0.8	-	0.8	-
Американски ясен	6.3	-	5.7	-	5.7	-
Планински ясен	241.3	0.9	249.4	0.9	249.7	0.9
Полски ясен	85.8	0.3	92.7	0.3	93.0	0.3
тп Vachelieri	22.9	0.1	16.5	0.1	16.5	0.1
тп I-214	57.5	0.2	46.6	0.2	50.1	0.2
тп I-37/61	4.1	-	4.1	-	4.1	-
тп I-45/51	4.0	-	3.0	-	3.0	-
Черна топола	-	-	-	-	0.6	-
Дива череша	72.2	0.3	68.3	0.2	68.3	0.3
CV - 55/65	7.1	-	7.1	-	7.1	-
Всичко	27961.1	100.0	27961.1	100.0	28191.7	100.0

С цел подобряване хранителната база на дивеча единично или на групи се предвижда внасянето на круша, джанка, череша и други горскоплодни видове. Останалите дървесни видове запазват участието си в бъдещите състави или го променят в малка степен.

Като цяло се увеличава площите на коренните широколистни дървесни видове, с изключение на келявия габър и мъждряна.

Промените в участието на дървесните видове са предимно в качествено отношение. Предвидените мероприятия целят подобряване състава и бонитета на насажденията, което ще повиши общата им производителност, биологически ще станат по-устойчиви и с по-добри средообразуващи и хигиенно-защитни функции.

2. ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ

2.1. Площ и лесистост на района, в който се намира ТП ДЛС "Черни Лом"

Горските територии в района на ТП ДЛС "Черни Лом" са разположени на територията на област Търговище, като включва в себе си *три* общини – общ. **Попово**, общ. **Опака** и част от община **Търговище** с общо **48** населени места.

Общата площ на територията е **115 780.2** ха. Залесената площ (без горите по чл.83), е **27 961.1** хектара. При това положение лесистостта е **24.1** %, което е под средната за страната – **34.5%**.

2.2. Роля и значение на горите на ТП ДЛС "Черни Лом" за икономиката на района

Горите на ТП ДЛС "Черни Лом" за които е изготвен този план имат важно значение, не само като строителна и технологична суровина, но и с техните защитни и специални функции. Горите в по-голямата си част са издънкови за превръщане, нискоствълбени, широколистни високоствълбени, а иглолистните насаждения са представени от култури.

Значението на горите е многопосочно. Те са източник за задоволяване нуждите на местното население от дърва за огрев и по – малко за строителна дървесина.

След 1989 г. в икономическия живот на района настъпва икономическа стагнация, която оказва крайно отрицателно влияние върху поминъка на населението - закриват се редица губеци и недотам губеци предприятия, както в градовете така и в селата. Това рязко увеличава безработицата, което принуждава част от безработните да мигрират или да си търсят временна работа в други населени места, или да се върнат към традиционните за този край поминъци – земеделие, животновъдство и туризъм.

По надолу е направена кратък преглед на социално-икономическото състояние на трите общини.

2.2.1. Община Попово

История на гр. Попово

В Поповското землище се намират три праисторически селищни могили от каменно-медната епоха – една северозападно от града и по една в кварталите Невски и Сеячи, както и девет тракийски надгробни могили от римската епоха. Надгробните могили са разпределени в два могилни некропола, но повечето от тях са вече унищожени от иманярски разкопки. Върху селищните могили в миналото са откривани и следи от антични и средновековни градежи. Югоизточно от бившия свинекомплекс на града се намира и най-голямото антично селище от римската епоха в поповското землище. Западно от Попово, под вилната зона, в миналото са били откривани и останки от малко средновековно селище от Първото българско царство.

Данъчен османо-турски документ от 1524 г., касаещ днешното селище Попово, гласи: „...Село Евренос, с друго име Кулфал факъх, а също Поп Алагъоз...“. За втори път името на селището се споменава и в тимарски османски регистър от 1555 г. отново като село Поп Алагъоз (пъстроокият поп), Кулфал Факъх или Евренос, по името на най-големия земевладелец с вакъфи в района – Евренос бей. Тогава селцето е било част от Никополски санджак, като селище от Разградската кааза. В турски данъчен регистър от 1573 г. като име на селището се сочи само Поп Алагъоз и това име се налага за продължителен период от време. По-късно е известно и под името Попкьой („Попово село“), като за основаването му от един свещеник и до днес е запазена интересна легенда, разказвана основно през 19 и 20 век.

След Освобождението селището изпреварва икономически останалите околни населени места, главно благодарение на предприемчивия дух на новите заселници – балканджии, дошли основно от Габровско, Великотърновско, Еленско, Дряновско, Тревненско и Горнооряховско, които заменят изселващото се турско население.

Най-голям икономически подем в градчето настъпва след прокарването на железопътната линия София-Варна, минала в непосредствена близост до Попово благодарение на силния натиск на местната общественост върху правителството и откриването на поповската жп гара през 1899 година, което превръща градчето в първостепенен земеделски, търговски, а по-късно

и икономически център за района. През 1920-те и 1930-те години градът започва да се превръща и в много добре развит икономически център с маслобойна – собственост на братя Доневи, действаща и сега като търговско дружество под името и марката „Роса“, значим доставчик на олио в страната; две тухларни, прераснали в керамичната фабрика на братя Иванови. Предприятието продължава да функционира и до днес след неговата успешна приватизация под името „Родна индустрия – Попово“ ООД; много модерна за времето си мелница, изградена от Иван Колчев, която работи и до днес; плетачна фабрика на братя Славови; бояджийска фабрика; печатница с издателство и книговезница „Просвета“ на Иван Ст. Калчев с машини, специално доставени от Германия, закрыта през 1980-те години. Имало е и малка фабрика за производство на безалкохолни напитки, основана в началото на 20 век; тютюнева фабрика „Фар“ станала собственост на картел Градеви – Дякови и много други по-малки предприятия от леката промишленост. Електрификацията на града започва през 1926 г., като на 19 декември същата година светва и първата улична електрическа лампа.

Попово е бил и център на най-големия пазар на живи животни в Североизточна България. След 1947 г. почти всички по-големи и важни промишлени мощности са пренесени в град Търговище, за да дадат начало на промишлеността и там.

Най-силен стимул в развитието си местната промишленост получава по линия на интегрирането на промишлеността на социалистическите държави в СИВ и по линия на оръжейната промишленост на тези държави. Повечето от поповските предприятия строят дъщерни цехове и в близките села, с което осигуряват постоянни доходи и на селското население в района. За нуждите на работещите в тази огромна за размерите на град Попово промишлена зона през 1971 г. започва изграждането на нов квартал (ЖК „Запад“ или „Русаля“), застроен изцяло с многоетажни блокове, където живеят новите работници, придобили главно от близките села. През същата 1971 г. към град Попово са присъединени две от най-близките села – Невски и Сеячи, и са превърнати в негови квартали, с което се оформя днешният териториален облик на селището.

До 1990 г. предприятията на Попово страдат от постоянен недостиг на работна ръка и това води до неколкостепенното увеличаване на неговото население, главно за сметка на миграцията от селата към града. През зимата на 1986 г., след серия силни земни трусове, започнали на 7 декември, се налага да бъде отресторирана или укрепена по-голямата част от обществените сгради и заводската инфраструктура. Немалка част от жилищата на Попово, особено разположените в северната и южната част на града умишлено са разрушени поради опасност от събаряне и построени отново.

След разпадането на икономическия и военния съюз на социалистическите държави (СИВ и Варшавския договор), колапса в търговията с изпадналия в дълбока криза вече бивш СССР и бързата и не винаги успешна приватизация на държавните предприятия в града, започва постепенното закриване на по-голямата част от местните заводи.

Малко по-късно са закрити или изпадат в тежка и продължителна криза и заводите, свързани с военната промишленост, които се намират на територията на града и на общината.

Липсата на възможност за препитание на работоспособното население първоначално довежда до много висока безработица, а вследствие на това и до бързото намаляване на самото население на града, поради миграцията му към големите градове и промишлени центрове на България, а също и извън страната.

На свой ред, на мястото на мигриралите поповчани, постепенно започва да се заселва население, идващо основно от селата на общината.

В момента населението на Попово се препитава главно със земеделие и преработка на земеделски продукти, в държавните и общински служби и фирми, както и в няколкото частни шивашки и индустриални предприятия. Финансово-икономическата криза, започнала през 1996 г., нанася допълнителен удар върху икономиката на града. През последните няколко години се правят опити за развитие и на туризма, използвайки благоприятното разположение на града спрямо другите по-големи населени места, природните дадености на района и културното му богатство.

По различни проекти, спечелени основно от Общината и от някои местни граждански организации, се извършват ремонти на централната част на града, някои квартали, улици, водопроводи, канализация и благоустройството му като цяло. През 2009 – 2010 година Попово се сдобива и със собствена пречиствателна станция за отпадните води, а общинските училища, детските градини и сградите на културните институции са обновени или основно ресториранни, за да отговорят на съвременните изисквания. През пролетта на 2011 г., основно с европейски средства, започва мащабен ремонт и подмяна на общинската инфраструктура на кварталите „Русаля“ и т. нар. „Ливади“ (улици, тротоари, паркове, водопроводи и канализация), целящи да ги превърнат в модерни и удобни места за живеене. В центъра на града по булевард „България“ през същата година започва изграждането на нов участък от предвидената по градоустройствен план пешеходна зона.

Постепенно, макар и бавно и много трудно започва съживяването на града в условията на един основен и все още нерешен проблем – липсата на достатъчно и добре заплатена работа.

Население

Развитието на населението в демографски аспект е повлияно от икономическата и социална ситуация. Демографската структура на населението е подчинена на установилите се през последните години общи тенденции за страната - намаляване на броя на населението, застаряване на населението, ниска раждаемост, намаляване броя на сключените бракове, отрицателен естествен прираст и засилени миграционни процеси.

Демографските процеси в община Попово, както и в област Търговище, а също така в Североизточен район и като цяло в страната продължават да бъдат с неблагоприятни тенденции. В резултат на проведеното Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г. населението в Република България наброява 7 364 570 души, населението в област Търговище наброява 120 818 души, а населението на община Попово – съответно 28 775 души, от които 13 965 мъже и 14 810 жени. Разпределение по местоживееене - преобладава населението, живеещо в град Попово - 15 648 души или 54,4%, останалото население – 13 127 (45,6%) живее в селата на общината. За сравнение съотношението град – село за област Търговище е 54% : 46%, а за България съответно 72,5% : 27,5%.

Комуникации и инфраструктура

В община Попово е налице добре изградена инфраструктура от общински пътища, която осигурява възможности за достъп до всички населени места в рамките на общината. Делът на второкласните и третокласни пътища, които осигуряват транспортен достъп до главните транспортни направления е общо 45%, т.е. по-висок от този на второкласната и третокласната пътна мрежа за страната (42%) и за област Търговище (38%).

Важна функция за развитието на социално-икономическите връзки на община Попово със съседни общини и региони има път II-51 "гр.Русе-Бяла-Копривец-Водица- о.п.Попово-Светлен-Дралфа-Гр.Разград". Трасето на пътя преминава през общините Попово и Търговище и през областите Русе, Разград и Шумен. Той осигурява връзката с международен път Е-85, който е част от Общоевропейски транспортен коридор No 9.

На територията на община Попово съществува изградена железопътна инфраструктура, част от националната железопътна мрежа. Дължината ѝ в рамките на община Попово е 37.300 км., което означава че 49.6 на сто от железопътната мрежа на Търговищкия регион (75.200 км.) преминава през община Попово. Общинският център град Попово разполага с 2 железопътна гари на основната жп линия София-Горна Оряховица-Варна, едната от които е товарна. Следователно обслужването с жп транспорт е много добро.

Населените места на територията на община Попово са водоснабдени с питейна вода и се обслужват от фирма „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД гр. Разград. Водоизточниците, хранящи селата са от плитки подземни води. Водоносните хоризонти се подхранват предимно от валежни води и от снеготопенето.

Град Попово получава питейна вода от система „Дунав“ и два дълбоки сондажа от Валанжинския водоносен хоризонт на ПС „Попово“. Алтернативното водозахранване на гр. Попово е от системата „Мали Лом“. Вътрешната водопроводната мрежа на града бе силно амортизирана вследствие земетресенията през 1977 и 1984 г., като загубите достигнаха до 90%.

През последните години цялостно бе подменена вътрешната водопроводна мрежа в град Попово и на участъци от канализацията, създаваща проблеми. Общо бяха подменени 36 км водопроводни и канализационни съоръжения.

От всички населени места в общината единствено в град Попово канализационната система е в завършен етап на изграждане. Една част от населените места са частично канализирани – предимно централните части. Използвани са септични ями, попивни кладенци или директно заустване в близък приемник.

Електроснабдяването на Община Попово се осъществява от електроенергийната система на Република България. На територията на общината са построени подстанции 110/20 kV "Попово" за нуждите на комунално-битовия сектор и промишлеността и 110/27.5 kV "Славяново" само за нуждите на БДЖ. На територията на общината няма изградени ТЕЦ или ВЕЦ. Всички населени места от общината са електрифицирани. Като цяло електроразпределителната система е реконструирана и поддържана на добро равнище.

Община Попово разполага със сравнително добра телекомуникационна система, основана предимно на постигната висока степен на телефонизация – най-вече в гр. Попово.

Покритие на територията на общината имат и трите мобилни GSM оператора. Без мобилен сигнал могат да бъдат ограничени зони на общината. Достъпът до Интернет на територията на

общината се предлага и осигурява от фирмите ВИВАКОМ, СКАТ и Цифрови системи – гр. Варна.

От технологична гледна точка, кабелния интернет (по коаксиален кабел или оптичен кабел), има далеч по висока продуктивност от телефонните, поради което има най-значимо пазарно присъствие.

Икономика

Сериозен потенциал за развитие на общинската икономика са съществуващите производствени мощности и човешки ресурси, както и наличието на множество суровини, осигурявани за хранителната и други преработващи промишлености. Общият брой на активните стопански субекти, опериращи в община Попово през 2013 г., е 826, което бележи увеличение спрямо 2006 г., когато общия брой на регистрираните фирми в общината е 701 и представлява 22.1 % от общият брой на активните стопански единици в област Търговище.

Преобладаващ е броят на микро, малките и средни предприятия. Дребният бизнес е насочен главно в сферата на търговията и обслужването. Преимуществовата му са, че той е по- мобилен и гъвкав и това дава възможност да бъде пренасочен в други отрасли, когато се появят условия за това. Големите предприятия на територията на общината са 2, като и двете са в град Попово.

Водещи икономически дейности в община Попово са "Преработваща промишленост", "Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети", "Селско, ловно и горско стопанство" и др.

Туризм и отдих

В община Попово са налице предпоставки за развитие на културен, еко, селски и ловен туризъм:

- Природни дадености и богато културно-историческо наследство – наличие на значими недвижими и културни ценности
- Сравнително благоприятно географско положение – районът може да се разглежда като свързващо териториално звено между известните Великотърновски и Габровски туристически район (Централен Балкан) и Черноморската туристическа зона
- Развиваща се специализирана туристическа инфраструктура - На територията на Община Попово функционират 5 хотела (категория до 3 звезди), както и 2 ловни дома собственост на ТП Държавно ловно стопанство „Черни Лом“ гр. Попово, почивна база „Каваците“ и архитектурно-етнографският капански комплекс „Садина“ са също с възможности за настаняване.
- Предлагането на допълнителни услуги е на сравнително добро ниво. Заведенията за настаняване предоставят средно 4,5 допълнителни услуги – спорт, фитнес, спа, козметични услуги, печатна информация за забележителностите в града и района и др.

Към настоящия етап търсенето на туристически услуги в общината не е достатъчно, неблагоприятно въздействие оказва и икономическата криза в периода 2009-2010 г., но благоприятното географско положение на община Попово и близостта до Черноморските курорти може да се превърне във фактор за развитие на съпътстващ туризъм, да стимулира търсенето на туристически услуги. В голямото си болшинство туристите и посетителите на Община Попово са български граждани. Сред чуждестранните гости преобладават гражданите на Русия, Турция, Сърбия, Испания, Франция и Германия.

2.2.2. Община Опака

История на гр. Опака

Според предание селището първоначално е било заселено в местността Топлица – открита и ветровита, поради което жителите му го изместили в дола. По този начин населението избягвало и близкия път, минаващ по долината на река Черни Лом, по който се движели и разбойнически банди. Новото място било сенчесто, поради което му било дадено латинското име "Опакус"- сянкесто място или "Опан" – бяла глина.

Градът действително е разположен в сянката на хълмове, но съществуват и местности богати на халцидинови пясъци и бяла глина, които са ценна суровина за промишлеността.

Друго предание сочи за първото място, на което било основано селището местността Пладнището. Жителите на това село били сполетени от чумна епидемия и се принудили да го напуснат.

Районът на град Опака е бил обитаван от дълбока древност и има запазени и до днес следи от Първото и Второто българско царство.

В турски данъчни регистри от 1524 и 1541 г. селото е записано като Опака, името което градът носи и до днес. Населението му е християнско, но много малко като брой жители, което обаче още от началото на 17 век започва да нараства. През 1622 г. там има 54 християнски къщи, около 1632 г. – 65, през 1635 г. – 68, около 1640 г. – 69. Следващата поредна година, за която има запазени писмени данни е 1648 г. Оттогава се наблюдава рязко намаляване на християнските къщи в Опака (вече са само 26), поради започналото планомерно помохамеданчване на българското население в района от османската власт.

През 1877 г. село Опъкъ е имало 182 къщи с 1032 жители. През 1898 г. българските къщи са 189, а турските 194. Населението е било местно, по етнически състав капанци. По време на самата война от 1877 г. североизточно от селото са се водили ограничени сражения. Българското население на селището бяга от войната към градовете Горна Оряховица и Бяла, като много бегълци се удавят в река Янтра, а турското бяга към градовете Разград и Шумен.

Църковният храм на селото Св. великомъченик Георги бил построен през 1859 г. Към него отворило врати и килийно училище. Първ свещеник в селото бил Никола Рачев от село Ковачевец. По време на войната църквата била ограбена и силно пострадала и е подновена като действащ църковен храм през 1904 г. На 26 декември 2007 г. храмът отново пострадал от пожар – изгоря дървеният под и чудотворната икона.

Изключително съсредоточване на исторически паметници на културата, които са дали мощен тласък на развитието на иманярството още от времето след Освобождението. Чешките археолози братя Карел и Херман Шкорпил са проявили интерес преди Плиска, да правят разкопки в Опака, но са били изключително недружелюбно посрещнати от местното население и са се отказали.

Има римска вила-рустика, чиито мозаечни подове са продадени на аукциони в Германия. Прабългарски средновековни погребения на висши сановници, укрепена гранична крепост – почти унищожена от иманяри, скален манастир от времето на Първата българска държава. Навсякъде по аукционите в Западна Европа на антики се предлагат антични предмети, открити в района на град Опака.

Опака е селище на територията на България от 1878 г. С държавен указ на 7 септември 1984 г. получава статут на град

Население

Населението на община Опака е основният ресурс, от който зависи развитието на местната икономика. Неговият брой, тенденциите в изменението на естествения прираст и възрастовата структура, посоката на механично движение (към или от Общината) са определящи параметри за насоките на социално икономическата политика на общинските власти.

По данни от Национална база към 2011 г. Населението на общината е 6 664 души, от които 3 348 мъжр и 3 316 жени. Населението на Общината представлява 5.51 % от населението на Търговищка област.

След анализиране на данните се вижда, че в общинския център гр. Опака живеят най-голям брой от населението – 2 833 души, следван от с. Крепча – 1 303 жители и с. Голямо градище – 1 060 жители.

Най-голям е дялът на населението в трудоспособна възраст 62.6 %. Този показател е по-голям от средния за областта. Това показва, че община Опака разполага със сравнително

добра осигуреност с население в трудоспособна възраст, което е водещ и основен фактор за бъдещето развитие на всяка община.

Комуникации и инфраструктура

Територията на община Опака се обслужва основно от автомобилен транспорт, чрез който се осъществяват по-голямата част от икономическите връзки и пътувания между населените места.

Пътно-шосейната мрежа, с която разполага Общината е с линейна дължина от 55 км, която се разпределя както следва:

- Попово - Русе (III – клас) – 25 км;
- Междуселищни пътища (IV – клас) – 30 км.

Селищните и междуселищните пътни връзки не са в задоволително състояние, въпреки че по-голямата част от тях са асфалтирани.

През територията на общината не преминават железопътни линии. Най-близката такава се намира на 20 км ж.п. гара Попово (София – Варна).

Водното богатство в землището е голямо. През него минават много подземни реки. Общината е богата и на чешми, които могат да се използват за питейни нужди. Качеството на питейните води се изследва, както от „Водоснабдяване-Дунав“ ЕООД – Разград, така и от ХЕИ – Търговище. Ползваните водоизточници са в добро техническо и експлоатационно състояние. Има водоизточници, които не са в експлоатация, но се ползват като резервни.

На територията на община Попово има частично изградена канализационна система единствено в град Опака, с дължина 4.5 км. Тя е смесена – заедно се събират и отвеждат битово-фекалните, производствено отпадните и дъждовните води. Другите населени места нямат изградена канализационна мрежа.

Електроенергийната система в Общината е добре развита, тя се осъществява по електорпроекти с мощност както следва: 20 kW – 50 км дължина, 1 бр. Подстанция с мощност 100 MW и 18 бр. Трафопостове. Всички населени места са електрофицирани.

Развирието на съобщителната инфраструктура е на относително добро ниво. В границите на общината има над 95 % покритие и на трите мобилни оператора на мобилни телефонни услуги.

В община Опака има осигурен достъп до интернет, но качеството и скоростта в голяма степен не отговарят на съвременните изисквания. Проблеми съществуват основно в селата, където все още степента на оборудването на фирмите и домакинствата с компютри е твърде ниска. В общинската администрация има обществен безжичен интернет, улесняващ достъпа до актуална информация и възможности за комуникация.

Икономика

От гледна точка на икономическото значение на природните ресурси и тяхното ефективно оползотворяване, най-голямото богатство за общината са плодородните почви.

Обработваемата земя, която съставлява 47% от общата територия на общината, се използва пълноценно и е запазена екологично чиста. Поради географското положение и вида на района, преобладават нивите, горите и полезащитните пояси. Това предполага приоритетно развитие на земеделието и някои видове трайни насаждения.

Условията са подходящи за отглеждане на трайни насаждения, а в животновъдството – за овцевъдство и говедовъдство от месодайни и млекодайни породи като животновъдството, което е основен по значение отрасъл за района.

Тенденциите за развитие на растениевъдството в общината са положителни. Традициите, плодородната и екологично чиста земя, обезпечеността с техника и свободната работна ръка и възможности за реализация предимно в земеделието, са основните ресурси на Общината. Съществуват условия за възстановяване на масивите от трайни насаждения и зеленчукопроизводството, пряко свързани с реализацията на продукцията и търсенето на нови пазари.

Туризмът и отдих

Туризмът в община Опака не е развит. В общината няма изградени средства за подслон и настаняване, както и реализирани приходи от нощувки и други услуги.

В с. Горско Абланово е построена хижа "Трети март", намираща се сред хубава природа. От хижата се открива чудесен изглед към долината на р. Черни Лом и гористите склонове на съседните хълмове. Тя е на разположение на туристи и гости за нощувки и отдих.

Югозападно от с. Крепча по посока на с. Голямо Градище се намира Крепчански средновековен манастир. Манастирският комплекс се е състоял от колии, манастирска църква и църква гробница, изсечени в скалния масив. По стените на църквата, в гробницата и около някои от килиите са издълбани рисунки, рунически знаци, надписи на староеврейски и на кирилица. Два от текстовете на кирилица са от X век. Единият от тях е най-старият датиран надпис на кирилица – около 922 година. Надписите в Крепченския манастир са много ценни епиграфски паметници от средновековна България.

Общината разполага с неусвоен потенциал за развитие на селски и ловен туризъм, чието бъдещо развитие трябва да залегне в близко бъдеще.

2.2.3. Община Търговище

История на гр. Търговище

Археологически разкопки в района на Търговище разкриват богата многовековна история, основно място, в която заема обособената материална култура „Поляница“ от V-IV хилядолетие пр.н.е. Разкрити са девет селищни могили:

- Селищна могила Текето, населявана през халколита, разположена върху невисоко плато на 3,5 км югоизточно от града в квартал Кос, между реките Калайджи дере и Умник.
- Селище от неолита, разположено на 3,5 км югоизточно от града южно от селищната могила Текето.
- Селище от халколита, разположено в квартал Михаил Петров.
- Селище от ранния неолит, наречено „Поляница – платото“, разположено на 4 км южно от града, в мочурището под платото Поляница. Разкопки през 1973 – 1975 г. на Хенриета Тодорова.
- Селищна могила „Поляница – платото“, населявано трайно през ранния, средния, късния халколит, ранножелязната и късносредновековната епоха. Осем жилищни хоризонта с дебелина на културния пласт 3,5 м със специфични находки идолна пластика. Могилата е разположена на 4 км южно от града, в мочурището под платото Поляница. На 200 м северозападно от селищната могила се намира некропол от ранния и средния халколит. Разкопки през 1973 – 1975 г. на Хенриета Тодорова.
- Селищна могила Търговище – Гарата – датирана от халколита, разположена на 0,5 км североизточно от града, на брега на река Врана, вляво от шосето за Шумен, с диаметър около 100 м и височина 10 – 12 м. Идентифицирана от Васил Миков.
- Селищна могила Омуртаг, от средния и късния халколит, разположена южно от града, вляво от шосето за Омуртаг на брега на река Врана. Съставена е от 4 жилищни хоризонта.
- Селищна могила от халколита, с диаметър 50 м и височина 2 м, разположена на 2 км югозападно от квартал Михаил Петров в горичката, вдясно от черния път.
- Селищна могила от халколита, с диаметър 50 м и височина 4 м, разположена на 3 км северозападно от кв. Михаил Петров.

Археологическите сведения в района на днешния град доказват останки от тракийски селища (V-III век пр.н.е.) и селище от римската епоха (II-IV век). От всички регистрирани находки в Търговищко най-голям е броят на тези от периода на античността. Земите на Търговищка област, както и териториите на цялата днешна Североизточна България са населени от многобройните гетски племена. В средата на V в. пр.н.е те са част от състава на Одриското царство, по-късно са съюзници на Александър Македонски, а през III-I в. пр.н.е живеят самостоятелно. На територията на Търговищка област са открити многобройни находки съдържащи тракийско въоръжение. В началото на I в. Римската империя завладява Балканския полуостров, а земите на днешна Търговищка област влизат в състава на провинция Долна Мизия. Античните автори не са отбелязали градове в Търговищкия регион, но с оглед значителните размери на селищата край селата Горско Абланово и Ковачевец и откритите там археологически материали, може да се твърди, че те са имали градски облик.

Археологическите сведения доказват останки от селище и крепост от ранно-византийската епоха (V-VI век). От намерените край града монети, керамика, битови изделия, се съди за връзките и голямото влияние на центровете Никополис ад Иструм (дн. Търновско) и Марцианополис (дн. Варненско). През 5-и и 6 век, характерни стават непрекъснатите набези на варварските племена от север. В най-високия край на късноантичната крепост са открити останки от църква от V век, която изглежда продължава да се използва и през Средновековието.

От 1573 г. в данъчния регистър на Османската империя за първи път се среща старото наименование на селището Ески Джумая. През 1658 г. то става административен център.

Допирът с европейската култура и жаждата за знание подготвят почвата за активна просветна дейност. Още в XVIII век тук е открито килийно училище, което през 1846 г. е преобразувано в светско. В него учителства големият възрожденец Петко Р. Славейков. По това време в града са изградени християнска църква и читалище. Панаирната и занаятчийската слава на Търговище се запазват и в епохата на Възраждането. Развивали се множество занаяти – абаджийство, мутафчийство, гайтанджийство, обушарство и др., като скоро след това градът станал средище на най-известния панаир в европейската част на Османската империя.

Унгарският пътешественик етнограф и художник Феликс Каниц, при посещението си в града в навечерието на Освобождението, споменава че той е преимушествено мюсюлмански, с осем турски махали от около 1400 къщи и три български махали с около 400 къщи. Според него българските били по-солидно построени, отколкото турските.

През 1872 г. Ангел Кънчев създава таен революционен комитет. Народните будители Сава Геренов и Сава Катрафилов сеят семената на знанието и прогреса. Тук е роден Никола Симов (Куруто) – знаменосец на Ботевата чета.

Според преброяването от 1885 година в града живеят 9558 души, от които 5976 турци, 3250 българи, 331 цигани и един евреин. Българите живеели във „Варуш махала“ (днес част от „Вароша“).

През 1934 година градът е преименуван на Търговище, както е и до днес.

Население

Броят на населението е най-важният синтезиращ демографски показател. Динамиката на населението има много голямо значение, защото тя предопределя в дългосрочен план и броя на работната сила и броя на евентуалните потребители на продукцията в региона. Сегашният брой и динамика на населението на област, община и град Търговище са резултат от въздействието на множество фактори през различни исторически етапи. В доосвободения си период, населението стремително нараства; в периода след Освобождението до 1944 г., тази тенденция се запазва. Според първото преброяване от 1887 градът има 8519 души, през 1946 – 10 561 души. След началото на индустриализацията през 50-те години, населението главно механично, нараства с много бързи темпове, като през 1985 г. достига до 46 522 души.

Естественят прираст на населението през последните 25 години е отрицателен, заради неблагоприятните фактори, оказващи влияние както на града така и на държавата. Поради тези фактори, механичното движение на население от града и общината се.

Според преброяването на НСИ към 2011 г. населението на община Търговище е 57 264 души, към края на годината намалява до 56 868, а през 2012 г., в общината живеят вече 56 506.

Раждаемостта е 9,3%, а смъртността – 15,1% – което е отрицателен естествен прираст от 5,8%. Заселените в община Търговище са 1007, а изселените 1224 тоест отрицателен механичен прираст от 217 души.

Съотношението между трите основни възрастови групи за общината е следното:

- 0 – 14 години – 16,5 %
- 15 – 64 години – 68,6 %,
- Над 65 години – 14,9 %.

По признака пол структура на населението е сравнително балансирана – 49 % мъже и 51 % жени.

По данни на НСИ над 66 % от населението живее в града и само 34 % в селата.

Комуникации и инфраструктура

Община Търговище се обслужва предимно от републиканската пътна мрежа. Централни пътно-транспортни артерии пресичат в четирите направления територията ѝ.

Първокласен път I-4 (София-Велико Търново-Варна) менава през град Търговище. Макар че разстоянието до столицата е само 340 км, за преодоляването му са необходими повече от 4 часа поради недоизградеността на АМ "Хемус" и лошото състояние на пътя. Разстоянието до регионалния център Варна е 130 км, за което също са необходими приблизително 2 часа.

Второкласен път с регионални функции II-49 (Търговище-Разград-Тутракан) е връзката на общината с област Разград по направление на първокласен път I-2(Русе-Варна).

Второкласен път II-74 (Търговище-Дралфа) свързва общината с друга главна ос-първокласен път I-7 (Силистра-Шумен-Ямбол-ГКПП Лесово) и с второкласен път II-51 (Бяла-Попово-Дралфа-Чудомир).

Общата дължина на общинската пътна мрежа е 305 км, която като цяло се намира в лошо състояние.

Общата дължина на уличната мрежа в гр. Търговище е 65 970 км. От общо 163 улици около 35 % са в сравнително добро и добро състояние. Останалата част от уличната мрежа в града (около 65%) е в лошо техническо състояние.

Освен със сухопътен общината разполага и с ЖП транспорт. През територията на общината минава главната жп линия София-Горна Оряховица-Варна, като общината се обслужва от гара Търговище, гара Надарево и още 5 спирки. Гара Търговище осигурява нормален режим на приемане и изпращане на пътници и товари до всички големи центрове в страната. В близост до общинския център има изградени аерогара и летищен комплекс, които не функционират.

Община Търговище се водоснабдява основно от яз. "Тича". Най-големия консуматор на питейна вода в общината е гр. Търговище, който получава нормално водоснабдяване през всички сезони на годината. Съществуващата водопроводна мрежа на града е 112 км, като близо 79 % са с изтекъл срок на годност и много течове.

Водоснабдяването на населените места в община Търговище е над средното за страната. Общата водопроводна мрежа е 779 км, от които външни водопроводи са 273 км и вътрешна водопроводна мрежа 506 км. Всички населени места имат външно и вътрешно водоснабдяване, но само в 20 от тях е осигурена вода в рамките на норматива до 100%.

Канализационна мрежа е изградена само в град Търговище – смесена, гравитачна и изпълнена от бетонови и стоманобетонови тръби. Общата ѝ дължина е 77 886 км и включва 10 км колектори, като степента на изграденост е 77, 7 %.

Източник на електроенергия за община Търговище е националната електроенергийна система. На територията ѝ няма изградени енергийни източници – ТЕЦ или ВЕЦ. Два преносни електропровода с напрежение 220 kW и 400 kW преминават транзитно, без да имат отношение към захранването на общината. Тя получава захранване на 110 kW от изградените в град Търговище подстанции – Търговище 1; Търговище 2 и Хан Крум. Шест електропровода с работно напрежение 110 kW свързват подстанциите към националната мрежа и помежду им, с оглед възможност за резервно захранване и достатъчна сигурност при аварии.

Всички населени места са електрифицирани, като селата се електроснабдяват от въздушни изводи 20 kW, а в централната градска част мрежата е кабелизирана. Общата дължина на въздушните ел.проводи в общината е 407 км, а на кабелните 55 км. Изградените трансформаторни постове за битови, стопански и обществени консуматори са общо 482 броя с обща инсталирана мощност 155 MW.

През територията на община Търговище минава северният клон на националната газопроводна система, като в град Търговище е изградена газоразпределителна станция (ГРС) за битови и обществени цели.

Телекомуникационната мрежа в общината обхваща 52 населени места чрез изградени селищни телефонни мрежи от конвенционален тип и монтирани 29 автоматични телефони централи (АТЦ) в 27 от селищата.

На територията на община Търговище имат покритие и трите мобилни оператора – А1, Виваком и Теленор.

Освен традиционната телефона и мобилна комуникация, операторите предлагат и достъп до Интернет.

Икономика

В община Търговище водещо място заема селското стопанство. Под влияние на различни фактори селското стопанство в общината има многоотраслов характер с растениевъдно-животновъдната насоченост. Растениевъдството е един от основните подотрасли на земеделието в общината. Земеделските територии заемат площ от 474 537 дка. Произведената продукция е с високо качество благодарение на добрите почвено-климатични условия и наличието на квалифицирани кадри. Има значително търсене на пшеница, както от местни производители на брашно (в общината има 4 мелници) така и от търговски фирми от други райони на страната, извършващи експорт на селскостопанска продукция. Основните култури са пшеница, ечемик, слънчоглед и царевича. Те заемат 55,0 % от земеделските територии. Освен традиционните култури, се отглеждат и тритикале, маслодайна рапица, ръж, пролетен ечемик, овес, фуражен грах, сорго, захарно цвекло, картофи.

Производството на технически култури, особено на захарно цвекло и тютюн, през последните години значително намалява поради отдалечеността на преработващите предприятия.

През последните години има повишен интерес към трайните насаждения. Състоянието на съществуващите се подобрява и се създават нови – вишни, череши, сливи, ягоди и малини. Създават се добри предпоставки за увеличено производство през следващите години. Качеството на продукцията е в състояние да задоволи изискванията на европейския пазар, но са нужни още инвестиции в модерни преработващи мощности.

Животновъдството е другият основен подотрасъл на селското стопанство. Освен суровинна база за преработващата индустрия, то е стратегическа опора на малките натурални и полу-пазарни стопанства. Говедовъдството е съсредоточено изцяло в личните стопанства, където се отглеждат от 1 до 5 крави. Едва в един процент от фермите има над 20 крави, което прави сектора нерентабилен. Регистрираното производство на мляко възлиза на 4890 х.л. За последната година се наблюдава спад както в броя на животните, така и в средната им продуктивност, а от там и в произведената продукция. Биволовъдството е сравнително слабо застъпено. В личните стопанства се отглеждат около 66 биволици с тенденция към увеличение.

От тях е получено 7,7 х.л. биволско мляко. В последните години се наблюдава интерес към този вид животни, поради факта, че са устойчиви на заболявания и добре усвояват грубите фуражи. Друг фактор е повишеното търсене на екологично чисти продукти за нуждите на пазара. Наблюдава се колеблива тенденция към увеличение, но ниската ефективност при сегашните породи и начин на отглеждане, поставят под съмнение този клон на животновъдството. Козевъдството допълва фонда на натуралните стопанства.

Свиневъдството е застъпено основно в частния сектор. Тревожен е спадът му с повече от 20 % спрямо предходната година. Птицевъдството също бележи спад. Перспективно е внедряването на хибридни линии с висок генетичен потенциал и добри репродуктивни показатели. Демонстриран е интерес към отглеждането на нетрадиционни за региона и страната птици.

Пчеларството се развива бързо. През последните 4 години, броят на пчелните семейства се увеличава с 2,1 пъти и достига 10 044. Проблем остава сертифицирането на меда и защитата на „справедлива“ изкупна цена.

През 90-те години промишленото производство в общината изживя тежка криза. Изчезването на големите предприятия или модифицирането им в малки, с различен производствен профил производства, разкъсване на връзките между тях, изгубването на експортни позиции имат силно негативни социално-икономически последици за общината. Производството на хранителни продукти и напитки е с най-висок принос –71,1% от продукцията на промишлените предприятия.

Добре развито е винопроизводството и производството на безалкохолни напитки. В последните години успешно се развива и млекопреработването. Текстилната и шивашка промишленост има силни традиции в общината. Формира 13,3% от промишлената продукция. Функционира няколко големи предприятия, предимно в частния сектор. Фирмите нямат дългосрочни договори и затова работят предимно по поръчка и на ишлема. Водещо предприятие е „Мебел стил“ ООД. Отрасъл строителство постепенно излиза от кризата. Около 5 – 6 от фирмите са утвърдени и поддържат обекти и извън общината – „Стрем“ ООД, „Поляница“ АД, „Радита“ АД и др. В община Търговище се слага началото на изцяло нов отрасъл от химическата промишленост, а именно „производство и преработка на стъкло“.

Туризм и отдих

Въпреки потенциала за развитие на туризъм, в община Търговище все още няма продаваеми цялостни туристически продукти – макар че има разработени такива, не е популярна дестинация и не генерира заетост и икономически растеж в този сектор.

Общината има потенциал за развитието на културно-историческото наследство, селски, СПА, екологичен туризъм, лов и риболов.

В някои мали населени места от общината вече има изградени къщи за гости и вили за селски туризъм.

Необходима е цялостна стратегия, подобряване на туристическите бази, атракции, инфраструктура за достъпа до културно-исторически обекти, изграждане на еко-пътеки и активен маркетинг и реклама, за да се привлекат туристи и да се генерират приходи от тези дейности.

3. ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ОБЕКТИ

3.1. Защитени територии, обособени по Закона за защитените територии

3.1.1. Вековни дървета на територията на ТП ДЛС "Черни Лом":

- Летен дъб (1447) - *Quercus robur*

ОБЛАСТ: Търговище, **ОБЩИНА:** Попово, **НАСЕЛЕНО МЯСТО:** с. Бракница – обявено със Заповед № 1027 от 01.12.1982 г., (бр. 101/1982 на ДВ); **Характеристики на вековното дърво:** Години към датата на обявяване: 400; Реална възраст: 430; Височина (m): 17,5; Периметър (m): 4,10; Диаметър (m): —

3.2. Защитени зони, обособени по Закона за биологичното разнообразие

3.2.1. Защитени зони, обявени по Директива 92/43/ЕЕС и ЕИО за опазването на природните местообитания и на дивата флора и фауна от екологичната мрежа Natura 2000:

- Защитена зона "Голяма река" - BG0000432, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 год. на МС.

- Защитена зона "Ломовете" - BG0000608, приета със Заповед № РД-1024/17.12.2020 год. на МОСВ (ДВ.бр.18/02.03.2021 г.).

- Защитена зона "Островче" - BG0000173, приета със Заповед № РД-1014/17.12.2020 год. на МОСВ (ДВ.бр.15/19.02.2021 г.).

3.2.2. Защитени зони, обявени по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици от екологичната мрежа Natura 2000:

- Защитена зона "Ломовете" - BG0002025, обявена със Заповед № РД-562/05.09.2008 г. на МОСВ (ДВ.бр.84/26.09.2008 г.), изменена със Заповед №РД-382/19.04.2013 г. на МОСВ (ДВ.бр.50/07.06.2013 г.).

3.3. Защитени растителни видове и лечебни и редки растения на територията на ТП ДЛС "Черни Лом"

3.3.1. Застрашени и защитени растения в района на ТП ДЛС "Черни Лом" записани съответно в Червената книга на Република България (електронно издание от 2011 г.) или в приложение № 3 от Закона за биологичното разнообразие

ТП ДЛС "Черни Лом", съвместно с РИОСВ гр.Шумен и други обществени организации, трябва да организира охраната на застрашените и защитените растения на територията на ловното стопанство.

Забранява се:

- брането, събирането, отрязването, изкореняването или друг начин на унищожаване на екземпляри в техните естествени области на разпространение.

- притежаването, пренасянето, превозването, изнасяне зад граница, търговията и предлагането за продажба или размяна на взети от природата екземпляри.

Забраните са валидни за всички жизнени стадии от развитието на растенията.

Според Червената книга на Република България (електронно издание от 2011 г.) на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" са установени **15** растителни вида под заплаха. От тях **8** са с категория **рядък**, **3** са с категория **критично застрашен**, **3** са с категория **застрашен** и **1** е с категория **уязвим**. В това число **3** от видовете са **български ендемити (субендемити)**, **2** са **балкански ендемит (субендемит)** и **1** е **терциерен реликт**.

По Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) (Приложение №3) **9** от гореспоменатите **15** застрашени растителни вида са със статут **защитен**.

Давидов мразовец - *Colchicum davidovii* Stef.

Сем. Liliaceae – Лилиеви

Природозащитен статут. Критично застрашен, ЗБР. Български ендемит.

Морфология и биология. Многогодишно луковично тревисто растение. Луковицата яйцевидноелиптична, дълга около 2 cm и широка 1,5 cm, с червеникаво-кафеникава ципеста обвивка. Листата 2–3, линейноланцетни до ланцетни, дълги 10–20 cm и широки 0,8–1,6 cm. Цветовете 1–2(3), светлорозови; околоцветните листчета ланцетни, 2,5 cm дълги и 0,4–0,6 cm широки, външните снабдени в основата си с 2 ушички, дълги около 3 mm. Плодът яйцевидна кутийка, с късо носче. Цв. II–IV, пл. IV–V.

Местообитания и популации. Расте по сухи и каменисти места, върху варовиков субстрат, сред храсталаци, в пояса на ксеротермните дъбови гори. Популациите са малочислени и с мозаечно разпределение на индивидите.

Разпространение в България. Североизточна България (Шумен, Търговище), Стара планина (Изт. – Сливен); до 1000 m н. в.

Общо разпространение. България.

Отрицателно действащи фактори. Унищожаване на характерните местообитания, утърпяване на индивидите и на местообитанията от преминаващи животни. Привързаност на вида към специфичен хабитат и ниски миграционни възможности, рядък и силно разпокъсан хабитат.

Предприети мерки за защита. Защитен вид съгласно Закона за биологичното разнообразие. Включен е в списъка на застрашените растения на IUCN от 1997 г. с категория „уязвим“.

Необходими мерки за защита. Проучване на биологията и екологията на вида, застрашаващите фактори и пътищата за ограничаване на тяхното отрицателно въздействие. Изготвяне на План за действие за опазване на вида, включване на характерните за вида хабитати в Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000. Мониторинг на състоянието на популациите и събиране на семенен материал за Националната семенна генбанка в гр. Садово.

Урумово лале - *Tulipa urumoffii* Hayek

Сем. Liliaceae – Кремови

Природозащитен статут. Уязвим, ЗБР. Български ендемит.

Морфология и биология. Многогодишно тревисто луковично растение. Луковицата овално конична, обвита с канеленокафяви люспи, от вътрешната страна влакнести. Стъблото голо, високо 15–45 cm. Листата 3, рядко 5, синкавозелени, по ръба вълновидни, с къси хрущялни зъбчета, долните продълговато-, горните линейноланцетни, по-къси от цветоносния стрък. Околоцветникът звънесто коничен; околоцветните листчета почти еднакви, обратнойцевидни, жълти, рядко червени, без петно. Тичинковите дръжки и прашниците жълти. Плодът яйцевидна кутийка. Цв. IV–V, пл. VI–VII. Размножава се със семена и вегетативно.

Местообитания и популации. Обитава сухи каменисти места на варовита скална основа. Среща се в тревисти съобщества и разредени храсталаци с ограничен брой находища. Образува фрагментирани популации с много добра численост.

Разпространение в България. Североизточна България, Стара планина (Иzt.), Софийски район, Знеполски район, Тунджанска хълмиста равнина; от 100 до 1000 m н. в.

Общо разпространение. България.

Отрицателно действащи фактори. Деграцията на хабитата в резултат на разработване на каменни кариери, бране за букети, събиране на луковичи за засаждане в градини или с търговска цел, паша.

Предприети мерки за защита. Защитен вид съгласно Закона за биологичното разнообразие. Някои от находищата на вида се намират на територията на природен парк „Сините камъни“, резерватите „Патлейна“ край Преслав и „Острица“ на Голо бърдо, защитените местности „Урумово лале“ (с. Пайдушко, община Търговище), „Марашка кория“ (с. Мараш, община Шумен), природна забележителност „Лаликото“, западно от с. Венец и природна забележителност в землището на с. Чернево, община Суворово. Част от находищата попадат в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

Необходими мерки за защита. Информационни кампании за консервационната значимост на вида с цел ограничаване на брането за букети и пренасяне на луковичи; охрана в периода на цъфтеж.

Червен хедизарум - *Hedysarum tauricum* Willd.

Сем. Fabaceae – Бобови

Природозащитен статут. Застрашен, ЗБР.

Морфология и биология. Многогодишно тревисто растение с вдървяло коренище. Стъблата високи 20 - 30 cm, възходящи или изправени, почти от основата разклонени. Листата с 6 - 8 двойки листчета, по-къси от съцветната дръжка. Съцветията гроздовидни, с 6 - 12 цвята. Венчето дълго 13 - 16 mm, розово-виолетово. Плодът боб, късо прилегаловлакнест, дълъг 5 - 10 mm и широк 5 - 5,5 mm, сиво-зелен. Семената дълги 2,5 mm, бъбрековидни, кестеняви. Цв. VI - VII, пл. VII - VIII. Размножава се главно със семена, ограничено и вегетативно.

Местообитания и популации. Видът е представен с ограничен брой находища и малочислени, силно фрагментирани, популации. Обитава главно сухи карбонатно-черноземни почви по каменисти склонове и ерозирани терени, свързано с ниска конкурентна способност. Среща се в зона на силно антропогенно влияние. Има ограничени възобновителни способности поради ниска кълняемост на семената и неблагоприятни условия за тяхното покълване.

Разпространение в България. Черноморско крайбрежие, Североизточна България, Дунавска равнина, Предбалкан; 0–100 m н. в.

Общо разпространение. Югоизточна Европа (Балкански и Кримски полуостров).

Отрицателно действащи фактори. Промени в режима на стопанисване, свлачища, ерозия, лошо възобновяване, ниска плътност, ограничен ареал.

Предприети мерки за защита. Защитен вид съгласно Закона за биологичното разнообразие. Част от находищата попадат в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

Необходими мерки за защита. Мониторинг върху състоянието на популациите на вида.

Седефче - *Ruta graveolens* L.

Сем. Rutaceae – Седефчеви

Природозащитен статут. Застрашен, ЗБР. Терциерен реликт.

Морфология и биология. Полухраст, висок 15–60 cm, с вдървял корен, в свежо състояние със силна неприятна миризма. Стъблата прави, в основата вдървенели, голи. Долните и средните листа с дълги дръжки, горните приседнали, двойно до тройно перестонаделени, дяловете обратнойцевидни до линейноланцетни. Листата синкави или жълто-зелени, покрити със сивкав восъчен слой, с тъмни точковидни етеричномаслени жлези. Цветовете във връхни рехави съцветия. Венчелистчетата дълги 6–9 mm, лъжичкоподобни, по

ръба ресничести, жълти. Плодът кутийка. Цв. V–VIII, пл. VI–IX. Опрашва се от насекоми. Размножава се със семена.

Местообитания и популации. Среща се по сухи каменисти и скалисти места на варовик. Формира малки по площ популации. Участва в изграждането на храстово-тревни съобщества с *Quercus pubescens*, *Fraxinus ornus*, *Paliurus spina - christi*, *Syringa vulgaris*, *Cotinus coggygria*, *Jasminum fruticans*, *Koeleria penzesii*, *Festuca valesiaca*, *Melica transsilvanica*, *Stipa cappilata*, *Teucrium chamaedrys*, *T. polium*, *Asperula cynanchica*, *Potentilla pilosa*, *Stachys recta*, *Sideritis montana*, *Satureja coerulea*, *Achillea clypeolata*, *Digitalis lanata*, *Lychnis coronaria*, *Ranunculus illyricus* и др.

Разпространение в България. Черноморско крайбрежие, Североизточна България, Предбалкан, Тракийска низина, Тунджанската хълмиста равнина, Родопи (Ср., Изт.); до 500 m н. в.

Общо разпространение. Балкански и Кримски полуостров, Средизимноморско крайбрежие.

Отрицателно действащи фактори. Събирането му като лечебно растение, ограниченото разпространение, ниската плътност на популациите. Унищожаване на находищата вследствие на залесяване и разработване на кариери за добиване на варовик, утъпкване и унищожаване при паша на селскостопански животни.

Предприети мерки за защита. Защитен вид съгласно Закона за биологичното разнообразие. Популации на вида се намират в границите на резерватите „Калиакра“ и „Червената стена“, природен парк „Шуменско плато“, защитени местности „Огняново-Синитевски рид“, „Анатема“ и „Лале баир“. Част от находищата са в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България. Видът се поддържа ex-situ в жива колекция на Институт по ботаника, БАН.

Необходими мерки за защита. Периодична инвентаризация на находищата на вида с цел оптимизиране на режима на охрана. При необходимост предприемане на действия за възстановяване на популациите чрез внасяне на растителен материал, поддържан ex-situ.

Сърпец - *Serratula bulgarica* Acht. et Stoj.

Сем. Asteraceae – Сложноцветни

Природозащитен статут. Критично застрашен, ЗБР. Балкански субендемит.

Морфология и биология. Многогодишно тревисто растение с добре развит, разклонен корен. Стъблото високо 40–100 cm, изправено, влакнесто. Приосновните листа яйцевидноланцетни, назъбени; стъблените листа ланцетни, неравнозъбени до целокрайни. Кошничката единична, с розови до пурпурновиолетови цветове. Външните обвивни листчета с овални, неравни, ципести придатъци, вътрешните с целокраен ципест ръб. Плодосемките с хвърчилка от назъбени власинки. Цв. V–VII, пл. VI–VIII. Насекомоопрашващо се растение. Размножава се със семена.

Местообитания и популации. Среща се в състава на тревни съобщества с различна степен на овлажняване – от влажни ливади (Търговищко) до степи с доминиране на *Stipa tirsia* (Свищовско). Популациите му са малочислени и силно фрагментирани.

Разпространение в България. Североизточна България (при гр. Търговище), Дунавска равнина (с. Хаджидимитрово – местн. Смардликата, Свищовско); до 500 m н. в.

Общо разпространение. Северна България и Източна Румъния.

Отрицателно действащи фактори. Разораването, фрагментацията и влошаване на структурата на тревните съобщества в равнините вследствие на пашата, утъпкването и др. причини. Видът е с естествено малък ареал и малочислени популации.

Предприети мерки за защита. Защитен вид съгласно Закона за биологичното разнообразие. Находището в Дунавска равнина е в защитена зона от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

Необходими мерки за защита. Изследване на числеността и площта на популациите, на биологията и екологията на вида, на застрашаващите фактори. Изготвяне на План за действие за опазване на вида и събиране на семенен материал за Националната семенна генбанка в гр. Садово. Обявяване на находищата при гр. Търговище и с. Хаджидимитрово за защитени територии.

Гръцка ведрица - *Fritillaria graeca* Boiss. et Sprun.

Сем. Liliaceae – Кремови

Природозащитен статут. Рядък вид, ЗБР. Балкански ендемит.

Морфология и биология. Многогодишно луковично растение. Цъфти - април-юни. Плодоноси – юли. Височина на надземната част е 20-30 cm. От другите представители на рода се отличава по широкозвънчевидното венче, по последователните, в горната част, а не срещуположни листа и по цвета на венчето. Размножаването е със семана и вегетативно

Местообитания и популации. По скалисти и каменливи тревисти места, из пасища, горски поляни и храсталаци в широколистни семени и по-рядко в иглолистни гори от 300 до 1800 м н.в.

Разпространение в България. Черноморското крайбрежие (край р. Ропотамо, р. Велека, Приморско, с. Караново и др.), Североизточна България (Търговище, Шуменско, Провадия), Източна Стара планина (Сливен, местн. Карандила, с. Жеравна, Сливенски окръг, и н. Емине), Струмската долина (Благоевград, Симитли и др.), Славянка (при с. Голешово), Средни Родопи, Тракийската низина, Тунджанската хълмиста равнина.

Общо разпространение. Сърбия, Северна Македония, Гърция и Турция.

Отрицателно действащи фактори. Събирането за букети, пашата и др.

Предприети мерки за защита. Защитен вид съгласно Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Необходими мерки за защита. Маркиране и означаване с трайни знаци на някои от големите находища, например край Ветрен дол и Благоевград. Събиране на семена за семенната банка и пренасяне на луковичи в живата колекция от застрашени и редки растения на Института по ботаника с Ботаническа градина при БАН.

Черноморска ведрица - *Fritillaria pontica* Wahl.

Сем. Liliaceae – Кремови

Природозащитен статут. Рядък вид, ЗБР. Български субендемит.

Морфология и биология. Многогодишно тревисто луковично растение с дълбоко триръбести стъбла, високо 20-50 cm, геофит. Листата са ланцетни, разположени от средата нагоре по стъблото, срещуположни или по три в прешлени. Цветовете са единични, с прост околоцветник от широкозвънчевидно венче с бледо виненочервен ръб и широка зелена ивица и три прицветни листа в прешлен., наведени на долу, дълги 2,5-3,5 cm и широки 1-1,5 cm. Цъфти в периода март – април, а плодоноси от юни до юли. Размножава се семенно и вегетативно.

Местообитания и популации. В горите и храсталаци, по горски поляни и тревисти места, както на варовит, така и на силикатен терен от 0 до 1500 м н.в. Почвите са разнообразни, добре развити, влажни. На отделни места популациите са със сравнително добра численост.

Разпространение в България. Черноморското крайбрежие, Североизточна България (Шуменско, Търговище), Средна и Източна Стара планина, Струмската долина, Странджа, Средни Родопи.

Общо разпространение. Гърция, Турция, Северна Македония, Сърбия, о. Тасос, Югозападна Азия.

Отрицателно действащи фактори. Курортното строителство, масовият туризъм, пашата и др.

Предприети мерки за защита. Защитен вид съгласно Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Необходими мерки за защита. Маркиране и означаване с трайни знаци на някои от големите находища. Събиране на семена имaterialи за семенната банка, и за живата колекция от застрашени и редки растения на Института по ботаника с Ботаническа градина при БАН.

Траунстейнера (Кълбест салеп) - *Traunsteinera globosa* (L.) Rchb. (*Orchis globosa* L.)

Сем. Orchidaceae – Салепови, Орхидеи

Природозащитен статут. Критично застрашен, ЗБР.

Морфология и биология. Многогодишно тревисто растение с 2 овални грудки. Стъблата високи 30–50 cm, с 4–6 изправени ланцетни листа, разположени по дължината на стъблото, синкаво-зелени. Съцветията силно скъсени, конични, по-късно кълбести. Цветовете дребни, розови, околоцветните листчета събрани в шлем, на върха с лопатовидно продължение. Устната 3-делна, розова, с тъмни точки, в основата жълта. Цв. VI, пл. VII. Насекомопрашващо се растение. Размножава се със семена.

Местообитания и популации. Открити слънчеви места на почви със слабо кисела или основна реакция. Мезофилни до влажни планински ливади и поляни, понякога сред храсталаци. Популациите фрагментирани, в последните десетилетия е установяван единствено в района на вр. Миджур (Западна Стара планина), Врачанска планина и на Витоша, като всички наблюдавани популации са с численост под 10 индивиди.

Разпространение в България. Предбалкан (Зап.), Стара планина (Зап., Ср.), Витошки район (Витоша и Люлин планина); над (900)1000 m н. в.

Общо разпространение. Южна Европа (локално в планински райони над 1000 m н. в.), Полша, Мала Азия.

Отрицателно действащи фактори. Локалното разпространение и ниската численост на популациите. Предполагаеми негативни фактори са нерегулираната паша в сезона на цъфтеж

и плодоносене (в миналото) и загубата на местообитанията поради изоставяне и обрастване. Не е изключено загубата на находища да е резултат на климатични промени.

Предприети мерки за защита. Видът е защитен съгласно Закона за биологичното разнообразие. Някои от находищата са на територията на природните паркове „Витоша“ и „Врачански Балкан“. Част от находищата попадат и в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

Необходими мерки за защита. Защита на находището в района на вр. Миджур в Стара планина. Мониторинг на състоянието на известните популации, проучване на отрицателно действащите фактори и планиране на дейности, подпомагащи популациите. Проучвания в районите, където е събиран в миналото (Ком – Петрохан – Тодорини кукли; Люлин планина; над Калофер).

Кавказка копривка – *Celtis caucasica* Willd.

Сем. Ulmaceae – Брястови

Природозащитен статут. Рядък вид

Морфология и биология. Дърво или храст. Размножаването е със семена и вегетативно. Цъфти март–април, плодоноси септември-октомври. Възобновява се относително бавно.

Местообитания и популации. На сухи скалисти и припечни терени. Среща се поединично из храсталациите в долната лесорастителна зона (до 450 м н.в.)

Разпространение в България. Източна Стара планина (Търговищко, Шуменско, Великотърновско, Провадийско), Тракийската низина, Тунджанската хълмиста равнина (Ямболско), Странджа.

Общо разпространение. Географския ареал на вида обхваща Балканския полуостров, Кавказ, Югозападна и Централна Азия.

Отрицателно действащи фактори. Изсичането на горите, повреждане при паша и др.

Предприети мерки за защита. Няма.

Необходими мерки за защита. Включване на някои от находищата в защитени зони.

Горска съсънка – *Anemone sylvestris* L.

Сем. Ranunculaceae – Лютикови

Природозащитен статут. Застрашен вид, ЗБР.

Морфология и биология. Многогодишно тревисто растение с добре развито цилиндрично коренище, гъсто покрито с останки от листа. Цветното стъбло е око 30 cm високо. Приосновните листа са няколко или многобройни, на дълги дръжки, гъсто бяло влакнести. Стъбловите листа са 3, събрани в прешлен. от което излизат няколко листа. Цветовете са еднични. Околоцветникът е съставен от 5-10 бели, отвън влакнести венчелистчета. Плодът е сух сборен, съствен от многобройни орехчета. Цъфтежът е през април-май, плодоносенето през юли-септември.

Местообитания и популации. По сухи тревисти и каменливи места предимно на варовик в равнините, предпланините и планините (от 0 до 1500 м н.д.). Популациите са с добра плътност.

Разпространение в България. Черноморското крайбрежие (Северно), Североизточна България, Дунавската равнина, Предбалкана, Източна и Западна Стара планина. Софийски район, западните гранични планини, Рила, Тракийската низина.

Общо разпространение. Географският ареал на вида обхваща Европа, Югоизточна Азия, Кавказ, Централна Азия и Сибир.

Отрицателно действащи фактори. Събирането за букети, влошаването на условията за развитие про влияние на стопанската дейност, паша и др.

Предприети мерки за защита. Видът е защитен съгласно Закона за биологичното разнообразие.

Див рожков – *Cercis siliquastrum* L.

Сем. Fabaceae – Бобови

Природозащитен статут. Рядък вид

Морфология и биология. Храст или ниско дърво. Размножава се със семена. Цъфти април-май, плодоноси юни-юли. Възобновява се трудно.

Местообитания и популации. Расте на каменливи и припечни терени с бедни сухи и варовити почви до 500 м надморска височина. На ограничени площи образува самостоятелни съобщества.

Разпространение в България. Черноморското крайбрежие, Североизточна България, Източна Стара планина, Варненско. Култивира се за озеленяване на паркове и градини и на някои места е подивяло.

Общо разпространение. Географския ареал на вида включва още Средиземноморието и Югозападна Азия.

Отрицателно действащи фактори. Стопанската дейност, много бавното кълнене на семената.

Предприети мерки за защита. Находището на вида в местност Патлейна край Преслав е обявено за резерват.

Необходими мерки за защита. Включване на вида в списъка на защитените растения на България.

Грахова глушина – *Vicia pisiformes* L.

Сем. Fabaceae – Бобови

Природозащитен статут. Рядък вид

Морфология и биология. Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит. Стъблото е увивно, голо, с плитки надлъжни ребра. Листата са чифтоперести, на върха с дълго разклонено мустаче. Цветовете са от 8 до 15 (30), събрани в гроздовидни съцветия, в пазвите на листата. Венчелистчетата са жълти, като по флагчето има виолетови жилки. Цъфти и плодоноси в периода юни – юли. Размножава се семенно.

Местообитания и популации. Из храсталаци и светли гори върху сиви почви от около 100 докъм 500 м н.в.

Разпространение в България. Североизточна България (около Търговище), Дунавската равнина, Предбалкана, Западна Стара планина, Софийски район, Витошки район, Западните гранични планини, Тракийската низина, Тунджанската хълмиста равнина.

Общо разпространение. Географският ареал на вида обхваща Европа и Кавказ.

Отрицателно действащи фактори. Намалването на горите и храсталациите, залесителните работи, оформяне на паркови пасища, ранното окосяване и опасване.

Предприети мерки за защита. Част от популациите на вида попадат в парк "Витоша".

Необходими мерки за защита. Проучване разпространението на вида в защитените територии и контролиране числеността на популациите му.

Храсталачна глушина – *Vicia dumetorum* L.

Сем. Fabaceae – Бобови

Природозащитен статут. Рядък вид

Морфология и биология. Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит. Стъблото е 80-150 см високо, катерливо, от основата разклонено, четириръбо, с тесни надлъжни крила, голо. Листата са чифтоперести, на върха с разклонено мустаче. Прилистниците в двойките нееднакви помежду си. Чашката, звънчеста, гола. Цветовете са от 2 до 14, събрани в рехави гроздовидни съцветия. Венчелистчетата са сини до виолетови. Флагчето удължено обратно яйцевидно, на върха връзано, в цвят подвито нагоре, по дълго или равно на крилцата и ладийката, синьо или виолетово, голо. Крилцата, сини или виолетови, по дълги или равни на ладийката, голи. Ладийката, обратно яйцевидно ромбична, синя или виолетова, на върха потъмно оцветена, гола. Бобът продълговат, на върха източено подвит, сплеснат, кафяв, гол с 6-10 семена. Семената лещовидно кълбести, виолетово тъмнокафяви, гладки. Цъфти в периода май – юни, а плодоноси от юли до август. Размножава се семенно.

Местообитания и популации. Из гори и храсталаци върху черноземи, сиви и кафяви горски почви от равнините до иглолистния пояс (между 200 и 1500 м н.в.) Представен с единични екземпляри.

Разпространение в България. Североизточна България (Търговишко), Дунавската равнина (Ломско), Предбалкана, Средна и Западна Стара планина, Софийски район, Витошки район, Западна Средна гора, Западните гранични планини, Тунджинската хълмиста равнина.

Общо разпространение. Географският ареал на вида обхваща Европа и Сибир.

Отрицателно действащи фактори. Изсичането на горите, залесителните дейности, оформянето на паркови пасища и др.

Предприети мерки за защита. Част от популациите на вида попадат в парк "Витоша".

Необходими мерки за защита. Уточняване числеността на популациите и включване на някои от тях в защитени територии.

Хьофтианово часовниче – *Erodium hoefftianum* C. A. Mey.

Сем. Geraniaceae – Здравецови

Природозащитен статут. Рядък вид

Морфология и биология. Едногодишно или двегодишно растение. Размножава се със семена. Цъфти май – юни и плодоноси юни – август.

Местообитания и популации. П сухи тревисти, каменисти и храсталачни места с различни типове почви от низините до буковия пояс (докъм 800 м н.в.). Срещат се единични екземпляри или малки популации.

Разпространение в България. Черноморското крайбрежие, Североизточна България, Струмската долина, Тракийската низина, Средни Родопи, Тунджанската хълмиста равнина.

Общо разпространение. Географският ареал на вида включва Югоизточна и Централна Европа, Кавказ и Средна Азия.

Отрицателно действащи фактори. Обработката на площите и залесителните мероприятия.

Предприети мерки за защита. Няма.

Необходими мерки за защита. Включване на вида в семенната банка от застрашени и редки растения на Института по ботаника с Ботаническа градина при БАН.

Жерардова урока – *Vupleurum gerardi* All. (*Vupleurum australe* Jord.)

Сем. Аріасеае – Сенникоцветни

Природозащитен статут. Рядък вид

Морфология и биология. Едногодишно тревисто растение. Размножава се със семена. Цъфти юли – септември и плодоноси август – септември. Има добри възобновителни способности.

Разпространение в България. Североизточна България (Разградско, Търговишко), Предбалкана (Ловешко, Врачанско), Софийски район (Люлин), Стумската долина (Петричко), Тракийската низина (Садово).

Общо разпространение. Географският ареал на вида обхваща Южна и Западна Европа (на север до Северозападна Франция), Балканския полуостров, Средиземноморието, Кавказ, Средна и Югозападна Азия.

Отрицателно действащи фактори. Намалването на необработваемите площи, с което изчезват типичните за вида месторастения, пашата и залесяването.

Предприети мерки за защита. Няма.

Необходими мерки за защита. Проучване и определяне на защитена територия с добре запазена популация на вида. Събиране на семена за семенната банка и за живата колекция от застрашени и редки растения на Института по ботаника с Ботаническа градина при БАН.

3.3.2. Растения под режим на опазване и регулирано ползване посочени в Приложение №4 от Закона за биологичното разнообразие, които се срещат на територията на ТП ДЛС "Черни Лом"

Залист - *Ruscus aculeatus* L.

(сем. Кремови - Liliaceae)

Описано е в списъка на лечебните растения.

Лечебна иглика – *Primula veris* L.

(Сем. Игликови – Primulaceae)

Описано е в списъка на лечебните растения.

3.3.3. Лечебни растения в района на ТП ДЛС "Черни Лом" според "Хорологичния атлас на лечебните растения в Република България"

ТП ДЛС "Черни Лом", съвместно с РИОСВ гр. Шумен и други обществени организации, трябва да организира контрола при добиване на лечебните растения, съгласно чл.50 ал.4 от Закона за лечебните растения на територията на горското стопанство.

Лечебните растения в естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност.

Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от лечебни растения.

- **Бял равнец (Хилядолистен равнец) – *Achillea millefolium* L.** (Сем. Сложноцветни - Asteraceae) - многогодишно тревисто растение. Расте из ливади и пасища, каменисти и тревисти места, изоставени ниви, край пътища и селища, вторично като заплевител в посеви. Използва се в билколечението. При предозирание са възможни отравяния.

- **Камшик лечебен – *Agrimonia eupatoria* L.** (Сем. Розоцветни – Rosaceae) - многогодишно растение. Расте из храсталаци, ливади и пасища, край горски пътеки, до 1500 м.н.в. в цялата страна. Събира се надземната част. Използва се в официалната и народната медицина.

- **Багривно подрумиче - *Anthemis tinctoria* L.** (Сем. Сложноцветни - Asteraceae) – многогодишно тревисто растение. Расте из храсталачни, тревисти, пясъчливи и каменисти места. Събират се сръкове - цветни кошнички на къси дръжки през юни - септември. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Обикновен пелин - *Artemisia absinthium* L.** (Сем. Сложноцветни - Asteraceae) - многогодишно тревисто ароматно растение, високо 30 – 100 см. **Отровно!** Расте из храсталаци, в покрайнините на горите, по тревисти и каменисти места или като заплевител из градини и лозя. Използва се във фитотерапевтичната практика. Употребява се само под лекарски контрол.

- **Бял пелин (Катраника) - *Artemisia alba Turra*** (Сем. Сложноцветни - Asteraceae) - ароматичен полухраст с характерна миризма (наподобяваща камфор). Расте по сухи, варовити, скалисти, често силно ерозирани терени. Популациите биват напълно унищожавани при залесителни мероприятия. Събират се стръкове – върхни части на стъблата с малобройни листа и цветни кошнички, от края на юли до началото на септември (в зависимост от климатичните и едафичните условия).

- **Черен пелин – *Artemisia vulgaris* L.** (Сем. Сложноцветни – Asteraceae) - многогодишно тревисто растение с характерна силна миризма. Расте по изоставени и затревени терени край селища, пътища, ж.п.линии и други, или из разреждени гори и храсталаци. Събират се стръкове – съцветия с част от стъблото и корени, през юли – септември. Използва се в билколечението.

- **Парички – *Bellis perennis* L.** (сем. Сложноцветни – Asteraceae) – многогодишно тревисто растение. Расте из влажни ливадни, тревисти и храсталачни места като елемент на естествената растителност, от морското равнище докъм 1500 м н.в. На много места се отглежда из градините. Събират се кошничките през април – юли. Използват се в билколечението.

- **Ранилист - *Betonica officinalis* L.** (сем. Устноцветни – Lamiaceae) - многогодишно растение, високо 15 – 80 см. Среца се във всички части на страната от 150 до 1500 м н.в. Расте по тревисти и храсталачни места в горите, низините и планините. Расте единично или на малки групи. Светлолюбив и сенкоиздръжлив ксеромезофит. Използва се в официалната и народната медицина. При предозиране възможно отравяне!

- **Дива тиква - *Bryonia alba* L.** (сем. Тиквови - Cucurbitaceae)- многогодишно тревисто еднородно /рядко двуродно/ растение с грудковидно задебелен, жълтеникаво-белезникав корен. Расте из храсталаци и край пътища, предимно по влажни местообитания, из ниви и синори от морското равнище до към 1000 м н.в. Отровно. Използва се във фитотерапията. Употребява се само под лекарски контрол.

- **Змийско мляко – *Chelidonium majus* L.** (Сем. Макови – Papaveraceae) - многогодишно тревисто растение с гъст оранжев млечен сок, с късо многоглаво слабо разклонено, отвън кафяво, отвътре жълто коренище. **Отровно!** Расте из каменисти, сенчести или открити влажни места, из храсталаци, из рудерализирани места край селища и из тях, из разреждени гори, в градини, по изоставени места до 1500 м надм. в. Събират се надземните части във фаза на цъфтеж и в началото на плодообразуването. Използват се във фитотерапията и народната медицина. Приложението му във фитотерапията изисква лекарски контрол!

- **Синя жлъчка – *Cichorium intybus* L.** (Сем. Сложноцветни – Asteraceae) - многогодишно тревисто растение. Среца се из цялата страна. Расте из ливади, изоставени места, буренливи места, край селища, пътища, ж.п.линии, като плевел в градини, лозя и окопни култури, в низините и планините от морското равнище докъм 1000-1500 м н.в. Събират се корените и надземната част през август – октомври. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Обикновен повет – *Clematis vitalba* L.** (Сем. Лютикови – Ranunculaceae) - многогодишно катерливо или увивно растение, дълго до 20 (30) м. Расте из горите и храсталаците предимно на влажни места, от морското равнище до 1000 м.н.в. Светлолюбив мезофит. Събират се листата, корените и цветовете от юни до август. Използват се във фитотерапевтичната практика.

- **Обикновен дрян – *Cornus mas* L.** (Сем. Дряннови – Cornaceae) – висок храст до 3м, или дърво, високо 7-8 м с кафявозеленикави клонки. Расте разпръснато или групово в смесени, главно дъбови гори, където се явява като подлес, както и из храсталаци и скалисти склонове върху различни почви. Събират се плодовете в подходяща берителна зрялост август – октомври. Използва се във фитотерапията.

- **Обикновена леска – *Corylus avellana* L.** (Сем. Брезови – Betulaceae) – храст, висок до 5м или малко дърво, високо до 10 м. Формира самостоятелни съобщества - храсталаци на мястото на изсечени или унищожени гори. Среца се и като подлес в дъбови и габърови гори. Търпи изсичане, при което се формират нови гнезда от многобройни млади стъбла. Плодовете и корите се използват в медицината.

- **Смардлика – *Cotinus coggygria* Scop.** (Сем. Смардликови – Anacardiaceae) - храст, рядко ниско дърво, високо 4 м с дълбока коренова система. Расте по сухи и каменисти почви из храсталаци и дъбови гори, предимно върху варовици, в равнините и предпланинските райони.

Образува и самостоятелни вторични съобщества на мястото на унищожените дъбови и други гори. Събират се младите летораста през юни – август. Използва се във фитотерапевтичната практика, парфюмерията, като багрило и като декоративно растение. При вътрешно използване е отровно! Употреба само под лекарски контрол!

- **Обикновен глог - *Crataegus monogyna* Jacq.** (сем. Розоцветни – Rosaceae) - бодлив храст, 2 -3 м висок. Среща се из цялата страна до към 1500 м н.в. Расте из храсталаци и гори (предимно в крайнините), край пътеките в цялата страна. Умерено светлолюбив мезофит. Събират се цветовете с листата по време на цъфтеж през май-юни, по-рядко и плодовете през октомври – ноември. Използва се в официалната и народната медицина.

- **Кукувича прежда - *Cuscuta europaea* L.** (сем. Кукувичепреждови - Cuscutaceae) - едногодишно без хлорофилно паразитно растение, увиващо се около гостоприемника и прикрепващо се за него. Паразитира по различни тревисти растения и храсти. Събира се цялото растение по време на цъфтежа, като се изчиства от частите на растението-гостоприемник. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Наумка - *Synoglossum officinale* L.** (сем. Граповолистни - Boraginaceae) - двугодишно тревисто растение. Расте по сухи тревисти, храсталачни или каменисти места в низините и планините в цялата страна. Събират се цъфтящи стръкове през май-юни и семената през юли – септември. Използва се във фитотерапевтичната практика. При предозиране са възможни отравяния – под лекарски контрол!

- **Вълнест напръстник - *Digitalis lanata* Ehrh.** (сем. Живичеви - Scrophulariaceae) – двугодишно до многогодишно тревисто растение, с право незразклонено стъбло високо 30 – 100 см. Расте по сухи до умерено влажни тревисти и каменисти места, из храсталаци и в крайнините на редките широколистни гори до 1000 м н.в. Цъфти: юни - август. Използва се във фитотерапевтичната практика и народната медицина.

- **Полски хвоц – *Equisetum arvense* L.** (сем. Хвоцови – Equisetaceae) – многогодишно тревисто спорово растение. Расте край реки, потоци, по влажни ливади върху алувиални глинеесто – пясъчливи почви, край железопътни насипи, често като плевел в градини, ливади, необработени места и необработваеми ниви, по – рядко в сенчести гори, от морското равнище до към 1600 м. надм. в. Среща се из цялата страна. Събират се върхните надземни части на лятното стъбло през юни – август. Използват се във фармацевтичната промишленост.

- **Ветрогон – *Eryngium campestre* L.** (Сем. Сенникоцветни – Apiaceae) – многогодишно бодливо тревисто растение с дълъг вретеновиден разклонен корен проникващ дълбоко в почвата. Среща се при подходящи условия из цялата страна с предпочитания към предпланинските райони. Расте из сухи и умерено влажни пасища, полски или полупланински ливади, из храсталаци, често като бурен край пътища и селища, от морското равнище до към 1200 м надм.в. Събират се надземните органи във фаза цъфтеж през юли - август и корените след узряване на плодовете през септември - април. При предозиране възможни отравяния! Употреба само под лекарски контрол!

- **Боянка - *Erysimum diffusum* Ehrh.** (сем. Кръстоцветни - Brassicaceae) – дву- до многогодишно тревисто растение с единични или няколко, високи 30 – 80 (120) стъбла. Расте по сухи, тревисти места, каменисти, скалисти, силикатни и варовити терени в разредени съобщества на космат дъб, келяв габър и мъждрян. Събират се листата и съцветията през май-юни и семената през юли-август. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Горска ягода – *Fragaria vesca* L. s.l.** (Сем. Розоцветни – Rosaceae) - многогодишно тревисто растение с хоризонтално или косо люспесто коренище. Расте масово в разсветлените гори от бял бор, също из храсталаци, сечища и тревисти места и по-рядко по поляните сред горите. Събират се листата през май – август и плодовете преди презряването им. Използват се във фитотерапевтичната практика.

- **Мъждрян – *Fraxinus ornus* L.** (Сем. Ясенови – Oleaceae) – храст или дърво до 15 метра. Среща се доста често в страната. Расте по каменистите склонове на дефилетата при пълно слънчево осветление. Видът е силно пластичен. Често формира самостоятелни съобщества. Кората се използва като суровина във фармацевтичната промишленост за производство на ескулин.

- **Росопас - *Fumaria officinalis* L.** (сем. Макови - Papaveraceae) - едногодишно тревисто растение. **Отровно!** Расте из храсталаци, изоставени и рудерални местообитания, по угари и като плевел в градини, лозя и окопни култури. Светлолюбив, студеноустойчив мезофит - ксеромезофит. Събират се надземната част във фаза цъфтеж през май-юли. Използва се във фитотерапевтичната практика под контрол на лекари.

- **Бударница - *Galeopsis tetrachit* L.** (сем. Устоцветни - Lamiaceae) - едногодишно растение. Стъблото просто или разклонено, високо 15-40 см, покрито с твърди, насочени надолу, груби власинки. Мезофит, който расте по умерено влажни тревисти и каменисти места в разредени гори, в сечища и като плевел из нивите. Събира се надземната част на растението през юни – август. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Еньовче – Galium verum L.** (Сем. Брошови – Rubiaceae) - многогодишно тревисто растение, с дълги разклонени корени. Расте по умерено сухи или умерено влажни тревисти места, из ливади и пасища често, с нарушен тревостой, в горски поляни, покрай ниви и пътища. Разпространен е в равнините, предпланините и планините. В народната медицина се използват надземните части на растението, които се събират през юни - юли.

- **Градско омайниче - Geum urbanum L.** (сем. Розоцветни - Rosaceae) – многогодишно тревисто растение. Расте из храсталаци, по сенчести места, в покрайнините на горите, по поляни, край населени места, по изоставени от обработка места и др. Събират се корените и коренищата през пролетта и надземните части през май - юни. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Бръшлян – Hedera helix L.** (Сем. Бръшлянови – Araliaceae) - вечнозелено увивно или пълзящо растение, с хватателни коренчета на стъблата. **Отровно!** При подходящи условия бръшлянът се среща във всички части на страната. Расте из умерено влажни и посенчести широколистни и смесени годи, по скали и храсталаци. Във фитотерапевтичната практика се използват листата, събрани по време на цъфтеж (август - септември). Употребява се само под лекарски контрол!

- **Сибирски девисил – Heracleum sibiricum L.** (Сем. Сенникоцветни – Apiaceae) - двугодишно до многогодишно, едро, тревисто островлакнесто до възгло растение. Расте по влажни и сенчести места, из храсталаци, край потоци като елемент на естествената растителност, но и по изоставени и рудерални места. Среща се разпръснато при подходящи условия из цялата страна. Използват се листата, надземната част и корените.

- **Голо исципливче - Herniaria glabra L.** (сем. Карамфилови - Caryophyllaceae) – едногодишно или многогодишно тревисто растение. Расте по пясъчливи, тревисти и скални места. Събират се надземните части (стъбло, листа, съцветия) през юни - септември. Използва се във фитотерапевтичната практика. При високи дози е възможно отравяния - употреба само под лекарски контрол!

- **Влакнесто исципливче - Herniaria hirsuta L.** (сем. Карамфилови - Caryophyllaceae) - едногодишно или двугодишно (по изключение многогодишно) растение. Расте по пясъчливи и каменисти места в низините и предпланините като елемент на първичната растителна покривка или в деградирани вторични съобщества. Събират се стъблата заедно с листата и съцветията през май-юли. Използва се във фитотерапевтичната практика, само под лекарски контрол.

- **Блян - Hyoscyamus niger L.** (сем. Картофови - Solanaceae) - двегодишно (по рядко едногодишно) тревисти растение с дебел вретеновиден корен. **Отровно!** Расте по сметища, буренливи места, край огради, пътища, изоставени зеленчукови градини и терените, които обилно се наторяват с естествен тор. Събират се листата по време на цъфтеж. Използва се в билколечението, само под лекарски контрол.

- **Жълт кантарион лечебен (Лечебна звъника) – Hypericum perforatum L.** (Сем. Звъникови – Hypericaceae) - многогодишно тревисто растение с хоризонтално, пълзящо коренище. Расте по сухи тревисти, каменисти и храсталачни местообитания, в разреждени гори и сечища, по необработваеми места, край пътища. Светлолюбив ксерофит - ксеромезофит. Събира се горната част на стъблото с листата и цветовете. Използва се във фармацевтичната промишленост, фитотерапевтичната практика, в ликьорената и кожухарска промишленост.

- **Бял оман - Inula helenium L.** (сем. Сложноцветни - Asteraceae) - многогодишно тревисто растение, високо (60) 100 -200 (250) см. Расте из влажни тревисти и храсталачни места в покрайнините на горите и край потоци и реки. Събират се коренищата с корени през март – април и септември – ноември. Използва се във фитотерапевтичната практика и в хранително-вкусовата промишленост.

- **Дяволска уста - Leonurus cardiaca L.** (сем. Устоцветни - Lamiaceae) - многогодишно тревисто растение с вдървеняло коренище. Среща се като рудерално растение, единично или образува по-големи групи край селища, буница, пътища, в края на синурите, сред храсталаци, пасища и горски поляни. Събират се връхните части на цъфтящите стръкове през юни – август. Използва се в официалната и народната медицина.

- **Луличка - Linaria vulgaris Mill.** (сем. Живеничеви - Scrophulariaceae) – многогодишно тревисто растение с вретеновиден корен. Расте по тревисти места, край пътища и орници, в покрайнини и храсталаци и разреждени горички, както и като плевел в окопните култури със слята повърхност. Събират се стръковете по време на цъфтеж през юни - август. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Полска белоочица (Полско птиче просо) - Lithospermum arvense L.** (сем. Граповолистни – Boraginaceae) – едно- до двугодишно тревисто растение с прости власинки. Расте като плевел и бурен сред посеви, по храсталачни, тревисти места из цялата страна. Събират се цъфтящите стръкове през май-август. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Лечебно птиче просо - *Lithospermum officinale* L.** (сем. Граповолистни – Boraginaceae) - многогодишно тревисто растение, високо до 100 см. Расте нарядко на слабо сенчести или открити тревисти и храсталачни места, върху умерено влажни, с неутрална до основна реакция почви. Събират се цъфтящи стръкове през май – август и семена през август – октомври. Използва се в официалната и народната медицина.

- **Пчелинок - *Marrubium vulgare* L.** (сем. Устоцветни - Lamiaceae) - многогодишно тревисто растение. Расте по сухите каменисти, тревисти и буренливи места, край пътища и рудерализирани терени. Събират се надземните части по време на цъфтеж, без долните вдървенели стъблени части. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Лечебна комунига - *Melilotus officinalis* (L.) Pall.** (сем. Бобови - Fabaceae) - двугодишно растение, високо 40 – 150 см. Расте по влажни тревисти места в границите на естествената растителност или по нарушени терени край пътища и селища, в низините и предпланините до към 800 м н.в. Събират се връхните клонки през юни – август. Използва се във фитотерапевтичната практика. При предозиране са възможни отравяния - употреба под лекарски контрол!

- **Маточина – *Melissa officinalis* L.** (Сем. Устоцветни – Lamiaceae) - тревисто многогодишно растение с многобройни стъбла, достигащи височина 60 – 70 (100) см, с добре развито коренище. Расте най-често край населени места, огради, гробища, пътища и в разредени храсталаци и горски поляни. Привързана е към умерено влажни и влажни, добре проветрени местообитания с богати почви. Събират се стръкове и листа в началото на цъфтежа (юни - юли), а при вторично нарастване се прави втори окос през август. Използва се в парфюмерията, народната медицина, пчеларството.

- **Група обикновена мента - *Mentha spicata* complex** (Сем. Устоцветни – Lamiaceae) - изправени многогодишни растения с надземни и подземни коренища. Среща се по влажни, тревисти места, край реки и блата, в низините и планините. Култивират се и като подправки. Събират се цъфтящи стръкове през юли – август. Използват се и във фитотерапевтичната практика.

- **Поточарка - *Nasturtium officinale* R. Bt.** (сем. Кръстоцветни - Brassicaceae) - многогодишно растение с голо, стелещо се или приповдигнато, вкореняващо се от възлите, в горната част от възходящо до изправено или плаващо стъбло, високо 10 -60 см. Среща се край язовири, водоеми, потоци, реки и езера в низините и планините. Събира се надземната част по време на цъфтеж. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Обикновен гръмотрън (Невестин език) – *Ononis arvensis* L.** (Сем. Бобови – Fabaceae) - многогодишно тревисто растение. **Отровно!** Расте по влажни ливади, по пясъци край реки, из покрайнини на горите и из храсталаци на добре осветени места. Разпространен в низините и планините до към 1600 м.н.в. Светлолюбив мезофит. Събират се корените през август - октомври. Използват се във фитотерапевтичната практика - употреба само под лекарски надзор!

- **Гингер - *Oenothera lamarckiana* L.** (сем. Сложноцветни - Asteraceae) - двугодишно тревисто растение, високо 30 -150 (300) см. Расте из пустеещи, рудерализирани и изоставени площи край пътища и селища, из рудерализирани и деградирани пасища. Събират се цветните кошнички в горната част на стъблото и клонките през юли – август. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Обикновен риган – *Origanum vulgare* L. ssp. vulgare** (Сем. Устоцветни – Lamiaceae) - многогодишно тревисто растение, с добре развито коренище и изправени стъбла, високи до 30 – 40 см. Расте из храсталаци, разредени гори и горски поляни от низините до почти 2000м н.в. Събират се цъфтящите стръкове през юли – август. Използва се като подправка, в парфюмерията и във фитотерапевтичната практика. При предозиране са възможни отравяния!

- **Драка – *Paliurus spina-christi* Mill.** (Сем. Зърникови – Rhamnaceae) - силно разклонен трънлив храст, висок до 2 – 3 м. **Отровно!** Расте по тревисти, каменисти и припечни склонове в покрайнините на гори и в разредени ксеротермни дъбови гори по хълмове, предимно на варовити терени. Събират се плодовете след узряване през юли – ноември. Използват се във фитотерапевтичната практика. Употреба само под лекарски контрол!

- **Пипериче - *Persicaria hydropiper* (L.) Opiz** (сем. Лападови – Polygonaceae) –едногодишно растение с изправено стъбло, обикновено разклонено от основата, дълго до 120 см. Расте из влажни мочурливи места край езера, реки, потоци, канали, изкопи, както и като плевел в оризища, окопни култури и зеленчукови градини. Събират се цъфтящите стъбла, отрязани на 40 – 45 см от върха в началото на цъфтежа. Използва се във фитотерапевтичната практика, народната медицина, в хранително-вкусовата промишленост (като подправка и за оцветяване). Медоносно и фуражно растение.

- **Чобанка - *Petasites hybridus* (L.) P. Gaerin., B. Meyer et Schreb.** (сем. Сложноцветни - Asteraceae) - многогодишно тревисто двудомно растение. Расте по влажни, каменисти, песъчливи и тревисти крайпоточни и крайречни места. Събират се листа и коренища с корените през август – октомври. Използва се във фитотерапията.

- **Мехунка - *Physalis alkekengi* L.** (сем. Картофови - Solanaceae) - многогодишно тревисто растение с пълзящо разклонено коренище. **Отровно!** Расте из сенчести храсталаци и влажни местообитания, като елемент на естествената растителност, а често и като плевел. Събират се плодчета през юли – август със или без обвивка. Използва се във фитотерапевтичната практика, само под лекарски контрол!

- **Теснолистен живовляк – *Plantago lanceolata* L.** (Сем. Живовлекови – Plantaginaceae) - многогодишно тревисто растение, със силно разклонено коренище. Расте из ливади, пасища, по сухи и умерено влажни, тревисти и песъчливи места, край пътища, като плевел в градини, лозя и окопни култури. Във фитотерапевтичната практика се използват листата или цялата надземна част. При вътрешна употреба са възможни отравяния!

- **Широколистен живовляк – *Plantago major* L.** (Сем. Живовлекови – Plantaginaceae) - многогодишно тревисто растение с късо дебело коренище с множество тънки корени. Расте по влажни, тревисти, песъчливи и наводнени места, край реки, блата, изкопи, край пътища и сечища. Във фитотерапевтичната практика се използват листата или цялата надземна част. При вътрешна употреба са възможни отравяния!

- **Голяма телчарка - *Polygala major* s.l.** (сем. Телчаркови - Polygalaceae) - многогодишно тревисто растение, стъбло високо до 60 см, с вдървеняло коренище, а често и със стерилни издънки в основата. Расте из ливади, по тревисти места и в храсталаци (по-често на варовит терен). Събират се цели растения или само надземната им част през май – юли. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Пача трева - *Polygonum aviculare* L.** (сем. Лападови - Polygonaceae) - едногодишно тревисто растение със силно разклонени приповдигащи се или полегнали стъбла, дълги 20 – 60 см, с ясно изразени възли и междувъзли. Расте като плевел в посевите, както и по тревисти места край селищата, по синорите, пътищата и дори по отъпкани терени от крайбрежието до към 1200 м н.в. Събира се надземната част в началото на цъфтежа. Използва се във фитотерапевтичната практика, народната медицина и за оцветяване.

- **Пълзящо прозорче - *Potentilla reptans* L.** (сем. Розоцветни - Rosaceae) - многогодишно тревисто растение, с изправени, многоглависти дебели коренища. Расте по тревисти места, край селища, из долове, край реки и потоци. Събират се коренища през септември – ноември. Използва се във фитотерапевтичната практика и народната медицина.

- **Лечебна иглика – *Primula veris* L.** (Сем. Игликови – Primulaceae) - многогодишно тревисто растение, с късо коренище и множество дълги цилиндрични корени с диаметър 1 – 2 мм. Расте из храсталаци, по горски поляни, покрайнините и в разредените широколистни гори, а на места навлиза и в иглолистния пояс. Събират се листата през март - април, цветовете през март - юни и коренищата с корените през май - юни. Използват се във фитотерапевтичната практика и за приготвяне на фитопрепарати.

- **Трънка – *Prunus spinosa* L.** (Сем. Розоцветни – Rosaceae) - храст със силно разклонено стъбло, висок 1-3 (5) м, развиващ многобройни коренови издънки. Расте из храсталаци, по синури, пасища, пустеещи места, край пътища, в покрайнините на дъбови гори. Среща се в цялата страна – в равнините и планините до 1200 м.н.в. Светлолюбив, студоустойчив ксеромезофит и мезофит. Събират се добре разцъфнали цветове през март – април, зрели плодове през септември – ноември и листа през април - октомври. Използват се във фитотерапевтичната практика.

- **Жълтурче - *Ranunculus ficaria* L.** (сем. Лютикови - Ranunculaceae) - многогодишно тревисто растение, високо 5 – 30 см. Расте по влажни ливади, из храсталаци и широколистните гори. Сенкоиздръжлив вид, с известно предпочитание към разсветлените места. Събират се надземни части през юни – октомври. Използва се в народната медицина (за лечение на маясъл, подагра, кожни обриви и ревматизъм).

- **Обикновена шипка – *Rosa canina* L.s.l.** (Сем. Розоцветни – Rosaceae) - храст, висок 1,5 – 3 (7) м с дъговидно извити клонове. Расте из храсталаци, тревисти терени, покрай речни тераси и потоци, по синорите, из пустеещи селскостопански земи, в покрайнините на горите и други. Плодовете се използват във фитотерапевтичната практика, хранително-вкусовата промишленост, в народната медицина, в домашното производство на сиропи, мармалади и други.

- **Малина - *Rubus idaeus* L.** (сем. Розоцветни - Rosaceae) - полухраст с изправени, вдървенели стъбла, високи 100 – 160 см, задебелени, с тъмочервени шипчета. Расте из храсталаци и като подлес в широколистни и иглолистни гори, а понякога образува самостоятелни съобщества на територията на сечища, ветровали, пожарища, край пътища и други. Събират се листа през юни – септември и плодове след узряване. Използва се във фитотерапията, като билка в народната медицина, като суровина в хранително-вкусовата промишленост, а в домакинството за производство на сиропи, сладка, конфитюри и други.

- **Обикновен киселец – *Rumex acetosa* L.** (Сем. Лападови – Polygonaceae) - многогодишно двудомно растение с късо разклонено коренище и влакнести корени. Расте по влажни поляни,

ливади и тревисти места из цялата страна докъм 2300 м.н.в. Събират се листа и млади стъбла преди началото на цъфтежа. Използват се в народната медицина и фитотерапевтичната практика, като зеленчук в свежо или преработено състояние. Създадени са ценни градински сортове.

- **Козя брада - *Rumex acetosella* L.** (сем. Лападови - Polygonaceae) – двудомни растения, с пълзящи коренища, от които излизат няколко изправени или приповдигащи се разклонени стъбла, високи до 40 см. Расте по сухи и умерено влажни тревисти, каменисти, песъчливи места. Събират се листата и младите клонки на цъфтежа – през май. Използва се в билколечението и народната медицина.

- **Залист - *Ruscus aculeatus* L.** (сем. Кремови - Liliaceae) - вечнозелено храстовидно растение с разклонено зелено стъбло, високо 30 – 60 см. Расте из храсталаци и просветлени, разредени нискоствъблени гори. Събират се коренища с корени през март – април. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Бяла върба - *Salix alba* L.** (сем. Върбови - Salicaceae) - еднодомно дърво, високо до 25-30 м, с широка корона и надлъжна напукана кора. Расте по влажни и блатисти места, край потоци, реки, блата и езера, из крайбрежните гори и храсталаци, заедно с други видове върби и тополи. Събира се кора от 2–3 годишни клонки през април – юни. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Ракита - *Salix purpurea* L.** (сем. Върбови - Salicaceae) - еднодомен храст, висок до 5-6 (8) метра. Расте край реки и потоци. Образува малки храсталачни групировки, самостоятелно или с други видове върби. Събират се кори от стъблото и по-дебелите клонки през април – юни. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Черен бъз - *Sambucus nigra* L.** (сем. Бъзови - Caprifoliaceae) - разклонен храст или дърво, високо до 10 м с бяла шуплеста сърцевина. Расте по влажни сенчести места, край реките и потоците, почти винаги в близост до населените места, върху богати и влажни почви. Събират се цветове (май – юни) и плодове (август – септември), по-рядко корени, кора и листа. Използва се във фитотерапията (от кората на младите клони се правят мехлеми за бързо заздравяване на рани).

- **Лечебно сапунче - *Saponaria officinalis* L.** (сем. Карамфилови - Caryophyllaceae) - многогодишно растение с пълзящо коренище. Расте по песъчливи и чакълести места край реки, потоци и ж.п.линии, по диги на канали, в храсталаци и други. Събират се коренища и надземна част по време на цъфтежа. Използва се в билколечението.

- **Черно кучешко грозде – *Solanum nigrum* L.** (Сем. Картофови – Solanaceae) - едногодишно тревисто растение. **Отровно!** Расте по изоставени буренливи и необработени места, градини, покрай пътища, огради като плевел и бурен в цялата страна. В билколечението и народната медицина се използват младите клонки с листата. Да се употребява само под лекарски контрол!

- **Черен оман - *Symphytum officinale* L.** (сем. Грапаволистни - Boraginaceae) - многогодишно тревисто растение с масивен месест корен (отвън черен, отвътре бял). Расте из влажни, замочурени ливади, заливни места край реки, потоци в низините и предпланините. Събират се коренища с корени през август – октомври. Използва се във фитотерапията.

- **Вратига (Паничка) – *Tanacetum vulgare* L.** (Сем. Сложноцветни – Asteraceae) - многогодишно тревисто растение, високо 60 -120 (150) см. **Отровно!** Расте из храсталачни места, разредени гори, горски покрайнини и поляни, из сечища, тревисти и каменисти места. Разпространено в цялата страна до 1500 м.н.в. Събират се цветните кошнички и стръкове през юни - август. Използват се във фитотерапевтичната практика. Да се употребява под лекарски контрол!

- **Обикновено подъбиче – *Teucrium chamaedrys* L.** (Сем. Устноцветни – Lamiaceae) - многогодишно тревисто растение, с вдървеняло коренище. Расте по сухи тревисти и каменисти места в разредени смесени гори, храсталаци в съобщества на *Quercus frainetto*, *Q. cerris*, *Q. daledcharpii* и др. Среща се из цялата страна от морското равнище докъм 2000 м.н.в. Събира се надземната част на цъфтящото растение през май - юли. Използва се във фитотерапията.

- **Дребнолистна липа – *Tilia cordata* Mill.** (Сем. Липови – Tiliaceae) - дърво с височина на стъблото до 30 метра. Расте по сенчести и умерено влажни места из смесените широколистни гори, главно като долен дървесен етаж в дъбовите гори. Събират се съцветията. Използват се във фитотерапевтичната практика.

- **Едролитна липа - *Tilia platyphyllos* Scop.** (сем. Липови - Tiliaceae) - дърво, с височина на стъблото до 40 метра. Расте почти изключително във влажните и по-топли планински долини, където участва в образуване на смесените широколистни гори. Събират се съцветията. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Сребролистна липа - *Tilia tomentosa* Moench** (сем. Липови - Tiliaceae) - дърво с височина на стъблото 25 метра. Расте в смесени широколистни гори в равнините, предпланините и планините върху относително сухи почви. Изисква по-топъл климат и по-добро осветление в

сравнение с другите липи, но е по-сухоустойчива. Формира и самостоятелни насаждения, главно в Североизточна България. Събират се цветовете с присъцветници по време на пълен цъфтеж. Използва се във фитотерапията.

- **Подбел – *Tussilago farfara* L.** (Сем. Сложноцветни – Asteraceae) - многогодишно тревисто растение. Расте по насипи, влажни брегове, край канали, изоставени места на глинеста почва, в границите на естествената растителност, но на отворени участъци с нарушена растителност. На места се развива като заплевител из влажни зеленчукови и овощни градини. Събират се листата през май - август и цветните кошнички през март - април. Използват се във фитотерапевтичната практика.

- **Висок лопен - *Verbascum thapsiforme* Schrad.** (сем. Живеничеви - Scrophulariaceae) - двугодишно тревисто растение, високо до 2,50 м, покрито с многоклетъчни разклонени трихоми. Среща се из цялата страна. Расте из храсталаци и редки гори, по слънчеви тревисти места, по бунцища и буренливи терени. Събират се цветовете (без чашките) и листата по време на цъфтеж. Използва се във фитотерапевтичната практика и народната медицина.

- **Мъхнат лопен - *Verbascum phlomoides* L.** (сем. Живеничеви – Scrophulariaceae) - двугодишно тревисто растение, със стъбло високо до 2 м. Расте по сухи тревисти, каменисти и пясъчливи места, край пътища и огради, из сечища, пожарища, необработени ниви, пустеещи земи. Събират се венчетата със сраснали в тях тичинки в дните на разжъфтяване и листата по време на цъфтеж. Използва се във фитотерапевтичната практика и народната медицина.

- **Върбинка - *Verbena officinalis* L.** (сем. Върбинкови - Verbenaceae) - многогодишно тревисто растение с изправени или възходящи стъбла, високи 30 – 90 см, в горната част разклонени. Среща се във всички части на страната. Расте по влажни и умерено влажни и буренливи места в низините и планините, до към 1000 м н.в. Събират се надземната част през юни – септември. Използва се в официалната и народната медицина.

- **Великденче - *Veronica officinalis* L.** (сем. Живеничеви - Scrophulariaceae) - многогодишно тревисто влакнесто растение с тънко, пълзящо коренище. Среща се из цялата страна, особено в умерено влажните гористи и храсталачни места. Събира се надземната част по време на цъфтеж. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Зимзелен - *Vinca minor* L.** (сем. Тойнови - Arosupaseae) - вечнозелено многогодишно тревисто растение, с тънко хоризонтално коренище. **Отровно!** Култивира се из градини, паркове, гробища и други. Расте като подивяло из влажни сенчести места, из храсталаци, изоставени гробища, край селища и други. Събират се надземните части във фаза цъфтеж. Използва се във фармацевтичната промишленост и фитотерапевтична практика. Употреба само под лекарски контрол!

- **Миризлива теменуга - *Viola odorata* L.** (сем. Теменугови - Violaceae) - многогодишно тревисто растение, безстъблено, високо 2,5 – 15,0 см. Расте по влажни и умерено влажни, каменисти, пясъчливи и тревисти места, край потоци и реки. Събират се коренищата с корените през март – август. Използва се във фитотерапията, парфюмерийната промишленост и като декоративно растение.

- **Трицветна теменуга - *Viola tricolor* L.** (сем. Теменугови - Violaceae) - двегодишно или едногодишно тревисто растение, стъбло 10 – 40 см. Расте из ливади и тревисти места, пасища, храсталаци, като плевел из ниви и градини, лозя, в низините, предпланините и планините до към 1800 м н.в. Събират се надземните части през април – юли. Използва се във фитотерапевтичната практика.

- **Бял имел - *Viscum album* L.** (сем. Имелови - Loranthaceae) - вечнозелен полупаразитен, висок до 100 см, вилужно разклонен храст, прикрепящ се с хаустерии върху гостоприемника. **Отровно!** Расте като полупаразит върху различни видове иглолистни и широколистни дървесни растения. Събират се листата с клонките или само листата без клонките през цялата година. През лятото дръгата има най-високо съдържание на биологичноактивни вещества. Използва се във фитотерапевтичната практика. Употреба само под лекарски контрол!

Забележка: Лечебните растения са подредени по азбучен рен на латинските наименования.

3.4. Защитени животински видове

Районът на ТП ДЛС "Черни Лом" се обитава и от защитени животински видове фигуриращи в **Червената книга на България - Том II** (електронно издание 2011 г.). Някои от по-важните представители са:

Видра (*Lutra lutra*)
Черен щъркел (*Ciconia nigra* L.)
Горски бекас (*Scolopax rusticola* L.)
Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)
Орел змияр (*Circaetus gallicus*)
Малък орел (*Hieraetus pennatus*)
Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)
Сив кълвач (*Picus canus*)
Черен кълвач (*Dryocopus martius*)
Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)
Малък ястреб (*Accipiter nisus*)
Осояд (*Pernis apivorus*)
Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*)
Бухал (*Bubo bubo* L.)

Други животински видове с природозащитно значение, установени на територията на ТП ДЛС "Черни Лом".

Смок мишкар (*Elaphe longissima longissima* Laurenti)
Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)
Горска улулица (*Strix aluco*)
Благороден елен (*Cervus elaphus*)
Сърна (*Capreolus capreolus*)

4. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

4.1. Обща площ на горската териториална единица, настъпилите промени от извършването на предишната инвентаризация и разпределението ѝ по категории, според основните им функции

Общата площ на държавно горско стопанство "Черни Лом" е 28 860,7 ха (без горите по чл. 83 от ЗГ).

Разпределението на тази площ по група гори и по вид на подотдела е дадено в таблица №16.

Таблица № 16
Разпределение на общата площ по вид на подотдела и група гори

Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широколистни високостъблени	издънкове за превръщане	нискостъблени	Всичко	
хектари						
естествен произход 0.4-1.0	0.2	2323.1	16303.6	5285.4	23912.3	82.8
склопени култури	1382.6	1614.8	-	645.7	3643.1	12.6
несклопени култури	-	31.1	-	3.6	34.7	0.1
естествен произход 0.1-0.3	1.2	17.6	211.7	82.5	313.0	1.1
изредени култури	4.2	28.9	-	24.9	58.0	0.2
всичко насаждения	1388.2	4015.5	16515.3	6042.1	27961.1	96.8
всичко залесена площ	1388.2	4015.5	16515.3	6042.1	27961.1	96.8
сечище	-	9.2	-	-	9.2	0.1
пожарище	-	-	-	-	-	-
голина	8.9	165.4	-	47.1	221.4	0.8
всичко незал.дървопр.	8.9	174.6	-	47.1	230.6	0.9
поляна	20.1	12.5	86.7	69.5	188.8	0.6
обработваема площ	0.5	3.5	4.0	1.0	9.0	0.1
шосе	0.1	-	1.3	-	1.4	-
дворно място	1.3	1.7	21.3	0.8	25.1	0.1
просека	3.2	9.6	32.7	3.0	48.5	0.2
лесонепригодна голина	1.4	-	14.8	22.9	39.1	0.1
лесонепригодна площ	-	-	3.5	11.4	14.9	-
скали	0.8	-	3.6	6.2	10.6	-
кариера	-	-	3.0	1.2	4.2	-
дивечова нива	-	33.9	92.4	31.0	157.3	0.6
дивечова ливада	-	12.0	4.3	-	16.3	0.1
горски разсадник	-	23.6	15.9	-	39.5	0.1
ловна просека	-	1.7	7.2	-	8.9	-
водна площ	-	0.5	1.8	-	2.3	-
калище	-	-	0.4	-	0.4	-
канал	-	0.9	0.3	-	1.2	-
волиер	-	-	0.2	-	0.2	-
газопровод	-	1.4	21.0	4.1	26.5	0.1
автомобилен път III категория	-	0.8	22.3	0.4	23.5	0.1
автомобилен път IV категория	2.1	7.7	36.3	5.2	51.3	0.2
всичко недървопр. площ	29.5	109.8	373.0	156.7	669.0	2.3
всичко инвентаризирана площ	1426.6	4299.9	16888.3	6245.9	28860.7	100.0
в т.ч. дървопр. площ	1397.1	4190.1	16515.3	6089.2	28191.7	97.7

Залесената площ на горското стопанство е **27 961,1** ха, което е 96,8% от общата площ. Най-голям е делът на насажденията (предимно от издънков произход). Общата им площ е 24 225,3 ха, или 86,6% от залесената площ. По група гори преобладават издънковите гори за превръщане – 59,1% от залесената площ, следвани от нискостъблените – 21,6%. Културите заемат общо 3735,8 ха, или 13,4% от залесената площ, като най-много са широколистните високостъблени – 1 674,8 ха – 6,0% от залесената площ.

Изредените насаждения и култури заемат 371,0 ха или 1,3% от общата и 1,3% от залесената площ. По-голяма част (0,8%) са в групата гори за превръщане в издънкови, следвани от нискостъблените (0,4%) и са в резултат на невъзобновени изредени насаждения (бивши горски пасища) и в много малка степен на водени възобновителни сечи.

Незалесената дървопроизводителна площ е само 230,6 ха, или 0,9% от общата площ и е представена от сечища и голини.

Общо **дървопроизводителната площ** на ловното стопанство е 28 191,7 ха или 97,7% от общата площ.

Недървопроизводителната площ на горското стопанство е 669,0 ха или 2,3% от общата площ. Най-голям е делът на поляните и дивечовите ниви (по 0,6%), следвани от просеките и автомобилните пътища IV категория (по 0,2%), обработваеми площи и др.

Една част от недървопроизводителната площ може да бъде използвана за реализиране на странични ползвания - поляни, просеки, дворни места и обработваеми площи. Друга част са необходими за провеждане на горскостопанските мероприятия – автомобилни пътища. Неизползваемата за горскостопанска дейност площ е 68,8 ха (0,1%). Това са лесонепригодни голини и площи, скали и кариери.

Освен посочените по-горе площи при инвентаризацията бяха констатирани гори по чл.83 от ЗГ на площ 41,5 хектара (в т.ч. 41,4 хектара са били устроени още при предишната инвентаризация, а 0,1 хектара са новоустроени). Те не присъстват в коментарите за разпределение на горите по условни стопански класове и видове гора, както и за цялата обща и залесена площ и не участват в баланса на горските територии.

Списък на имотите по чл.83 е показан в таблица № 20 на стр. 66.

Разпределението на тези гори по класове на възраст е посочено в таблица №16^А.

Таблица № 16^А

Разпределение на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ, общия дървесен ЗАПАС и средния ПРИРАСТ по класове на ВЪЗРАСТ

гори по чл. 83 от ЗГ

Класове на възраст	Подкласове на възраст	Площ		Запас на основното насаждение		Надлесни куб.м	Среден прираст куб.м
		хектари	%	куб.м	%		
IV	16-20	4.5	10.8	345	11.4	-	17
V	21-25	37.0	89.2	2670	88.6	-	108
Всичко		41.5	100.0	3015	100.0	-	125

средна възраст: 24 години

среден запас: 73 куб.м/ха

среден прираст: 3.01 куб.м/ха

ТП Държавно ловно стопанство (ТП ДЛС) "Черни Лом" при предишната инвентаризация е било разположено на площ от **29 090,4 хектара**, показана в следващата таблица № 17.

Таблица № 17

Разпределение на площта на ТП ДЛС "Черни Лом" в ЛУП от 2010 година

- залесена	-	28169.9	ха	96.8	%
- незалесена дървопроизводителна	-	381.1	ха	1.3	%
- недървопроизводителна	-	539.4	ха	1.9	%
Общо	-	29090.4	ха	100.0	%

При сегашната инвентаризация бе установена площ от 28 860,7 хектара, показана в следващата таблица № 18.

Таблица № 18

Разпределение на площта на ТП ДЛС "Черни Лом" в ГСП от 2020 година

- залесена	-	27961.1	ха	96.9	%
- незалесена дървопроизводителна	-	230.6	ха	0.8	%
- недървопроизводителна	-	669.0	ха	2.3	%
Общо	-	28860.7	ха	100.0	%

В териториалния обхват на ТП ДЛС "Черни Лом" попадат всички горски територии в административните граници на 48 населени места на общините Попово, Опака и част от община Търговище. Тук попадат и всички гори съгласно чл.2, ал.1 от ЗГ, които са разположени върху друг вид територии. В тази обща площ, горските територии съобразно представените KAD файлове на ТП ДЛС "Черни Лом" и съгласно ЗГ от 09.04.2011 г. са диференцирани по собственост.

За изтеклия ревизионен период **общата** площ на ТП ДЛС "Черни Лом" е **намаляла с 229,7 ха**, което представлява 0,8% от общата площ.

Причините за тази промяна са следните:

А) Увеличение на площта

+ 84,5 ха - новоустроени гори.

+ 39,1 ха – съгласно Заповед №РД49-286/26.08.2020 г. на министъра на ЗХГ се променя предназначението от земеделска в горска територия на поземлени имоти държавна собственост с обща площ 1 006 852 кв.м. (100,7 ха). Една част от тези имоти на площ от 616 350 кв.м. (61,6 ха) са стари подотдели по ГСП от 2011 г. Останалата част от имотите се явяват като увеличение на площта – **390 502 кв.м. (39,1 ха)**.

+ 0,5 ха – съгласно Заповед №РД49-114/07.03.2013 г. на министъра на ЗХ се променя предназначението от земеделска в горска територия на поземлен имот № 57649.718.1 държавна собственост в землището на гр.Попово с обща площ 26 360 кв.м. (2,6 ха). Една част от този имот на площ от 21 395 кв.м. (2,1 ха) са стари подотдели по ГСП от 2011 г. Останалата част от имота се явява като увеличение на площта – 4 965 кв.м. (0,5 ха).

Всичко увеличение на площта – + 124,1 ха.

Б) Намаление на площта

- С решение № 1/23.07.2014 г. на РДГ Шумен се променя предназначението на имоти в държавните горски територии №№ 57649.110.33; 57649.110.34; 57649.110.36; 57649.110.37 с **площ 0,023 дка** за отводнителни шахти на водопровод.

- По реда на чл.73, ал.5 от Закона за горите за укрепване на скален венец се променя предназначението на имот 028 004 в държавните горски територии в землището на с.Крепча, част от подотдели 69 "е" и "з" с **площ 0,8843 ха**.

- По реда на чл.73, ал.1, т.2 от Закона за горите за изграждане на обходен път на гр.Попово - юг се променя предназначението на имот в държавните горски територии с **площ 0,4469 ха**.

- С решение № 4 на РДГ Шумен за изграждане на обходен път се променя предназначението на имоти №№ 57649.110.(13; 15; 16; 19; 20; 22; 25 и 26) в държавните горски територии – землището на гр.Попово, част от подотдели 393 "б", "д", "з", "и", "2" и "5" с **площ 1,2482 ха**.

- **41,4 ха** гори по чл.83 от ЗГ.

- **54,4 ха** гори по чл.88, ал.5, т.4 от ЗГ – собственост на физически (42,8 ха) и юридически лица (11,6 ха).

- **6,1 ха** – отпадват като голи площи в земеделски територии отразени в предния ГСП като голини (5,4 ха, от които държавни – 4,2 ха и общински общ.Попово – 1,2 ха) и просеки (0,7 ха – общинска собственост - общ.Попово).

- **249,3 ха** – отпадват като незалесени площи в земеделски територии при изчертаване на точния контур на горите.

Всичко намаление на площта: - 353,8 ха.

Промените, настъпили в горските територии, са описани подробно по отдели в специална таблица в приложенията на обяснителната записка на настоящия горскостопански план.

Таблица № 19
Разпределение на ОБЩАТА ПЛОЩ на новоустроените гори
по вид на ЗЕМИТЕ и ГРУПА ГОРИ

Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широколистни високостъблени	издънкови за превръщане	нискостъблени	Всичко	
	хектари					
естествен произход 0.4-1.0	0.2	1.1	16.1	32.2	49.6	58.7
склопени култури	5.8	1.2	-	15.8	22.8	27.0
несклопени култури	-	-	-	-	-	-
естествен произход 0.1-0.3	-	-	2.4	2.8	5.2	6.1
изредени култури	-	-	-	-	-	-
всичко насаждения	6.0	2.3	18.5	50.8	77.6	91.8
всичко залесена площ	6.0	2.3	18.5	50.8	77.6	91.8
сечище	-	-	-	-	-	-
пожарище	-	-	-	-	-	-
голина	-	3.2	-	1.0	4.2	5.0
всичко незал.дървопр.	-	3.2	-	1.0	4.2	5.0
поляна	1.9	-	-	-	1.9	2.3
обработваема площ	-	-	-	0.1	0.1	0.1
дворно място	-	-	0.1	-	0.1	0.1
автомобилен път IV категория	-	0.5	0.1	-	0.6	0.7
всичко недървопр. площ	1.9	0.5	0.2	0.1	2.7	3.2
всичко инвентаризирана площ	7.9	6.0	18.7	51.9	84.5	100.0
в т.ч. дървопр. площ	6.0	5.5	18.5	51.8	81.8	96.8

Залесената площ на ТП ДЛС "Черни Лом" е намалявала от 28 169,9 ха на 27 961,1 ха, което е намаление с 208,8 ха, дължащо се основно на по точно картиране (отпадане) на стари залесени земеделски територии.

Незалесената дървопроизводителна площ на ТП ДЛС "Черни Лом" е намаляла от 381,1 ха на 230,6 ха, което представлява намаление от 150,5 ха и се дължи от една страна на залесяване и самозалесяване на тези голи площи и от друга на прекатегоризиране на част от дървопроизводителните незалесени площи (голини) в насаждения – 43,0 ха и в недървопроизводителни (поляни – 77,5 ха, лесонепригодни голини – 11,1, дивечови ниви – 8,9 ха и др.).

Недървопроизводителната площ на ТП ДЛС „Черни Лом“ се е увеличила от 539,4 ха на 669,0 ха, което представлява увеличение със 129,6 ха и се дължи на прекатегоризиране и по-точно картиране на част от голите горски територии (лесонепригодните голини са се увеличили с 16,8 ха, лесонепригодните площи са намалели с 11,9 ха, поляните са се увеличили с 87,0 ха, площта на газопровода се е увеличила с 19,1 ха, за сметка на голини – 89,4 ха, насаждения – 45,1 ха и др.). Увеличила се е площта на автомобилните пътища с 14,9 ха.

Към недървопроизводителната горска площ на ТП ДЛС „Черни Лом“ са отнесени и **два горски разсадника – горска територия**, в землището на гр.Попово поземлени имоти с идентификатори **57649.51.131, 57649.51.132, 57649.51.133**, отдел и подотдел **130-5, 6** - с обща незалесена площ **25,7 ха** и в землището на с.Кардам в поземлени имоти с идентификатори **36470.21.87, 36470.21.88, 36470.21.231**, отдели и подотдели **231-1, 2** - с обща незалесена площ **13,8 ха**. Общата площ на двата разсадника е **39,5 ха**.

Инвентаризирани са и следните недървопроизводителни площи, които ще бъдат приложени в списъка на явните фактически грешки за отстраняване –шосе – 1,4 ха и канал – 1,2 ха. По кадастър това са горски територии, но на терена са заети от посочените подотдели.

Таблица № 19^А

Разпределение на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ, общия дървесен ЗАПАС и средния ПРИРАСТ на новоустроените гори по класове и подкласове на ВЪЗРАСТ

Класове на възраст	Подкласове на възраст	Площ		Запас на основното насаждение		Надлесни куб.м	Среден прираст куб.м
		хектари	%	куб.м	%		
I	1-10	23.7	30.6	490	12.5	-	71
	11-20	12.8	16.5	585	14.9	-	36
II	21-30	15.2	19.6	945	24.1	-	32
	31-40	8.2	10.6	615	15.6	-	16
III	41-50	3.6	4.6	395	10.0	-	8
	51-60	2.9	3.7	180	4.6	-	3
IV	61-70	10.9	14.0	680	17.3	-	10
	71-80	-	-	-	-	-	-
V	81-90	-	-	-	-	-	-
	91-100	0.3	0.4	40	1.0	-	-
Всичко		77.6	100.0	3930	100.0	-	176

средна възраст: 29 години
 среден запас: 51 куб.м/ха
 среден прираст: 2.27 куб.м/ха

През ревизионния период са били предоставяни на други ведомства без да се изключват от горския фонд следните площи:

Сервитути – 0,4 ха.

- Със заповед 798/09.11.2012 г. на Изпълнителна агенция по горите е учреден сервитут на за обслужване и изграждане на водопровод с площ 3,579 дка имоти №№ 069010; 069011; 069012; 069013; 069014 в землището на с. Иванча, части от подотдели 323 "и", 324 "а", "1", "3" (326 „и“; 324 „а“; 325 2").

- Със заповед 608/31.07.2014 г. на Изпълнителна агенция по горите е учреден сервитут на Агенция „Пътна инфраструктура" с площ 0,406 дка имоти № № 57649.110.32; 57649.110.35; 57649.110.38, части от подотдели: 393 д, 3, 6; .

- Със заповед 591/06.07.2017 г. на Изпълнителна агенция по горите е учреден сервитут на „Кабелнет" ООД гр. Русе с площ 0,492 дка държавна горска територия попадащ в подотдели 76 "и" (к) и "м" (л) на проектен поземлен имот № 313002 в землището на гр. Опака, ЕКАТТЕ 53552, община Опака.

Устройване на пчелини – 4,0 ха.

- По реда на Закона за горите е уредено право на ползване в горските територии за устройване на постоянни пчелини, както следва

През 2012 г на площ от 12,687 дка

През 2013 г на площ от 8,077 дка

През 2014 г на площ от 13,672 дка

През 2018 г на площ от 5,730 дка

Всичко предоставени площи без да се изключват от ГФ – 44,643 дка (4,4 ха).

Забележка: В скоби са показани старите отдели и подотдели по заповедите.

При предишните устройства със заповеди на ведомството на горите, са предоставени без да се изключват от горския фонд на други ведомства, следните площи:

- със заповед № 745/01.03.1979 г. за магистрален газопровод части от подотдели: 2-3 (2); 3-1 (2); 7-1 (1); 8-1 (1); 177-4 (3); 182-1 (2, ГП XII -част); 183-4 (3, ГП XI-част), с площ 14.0 ха.

- със заповед № 4657/13.11.1980 г. за туристическо дружество гр. Попово част от подотдел 348-2 (2) част с площ 0.07 ха.

- със заповед № 5036/15.12.1980 г. за дюкер на СП "Водно стопанство" - части от подотдели: 183-5 (ГП XI част); 186-2 (8); 187-2 (4); 188-1 (1); 189-б (1); 194-1 (2); 202-4 (2); 213-2 (4), с обща площ 5.2 ха.

- със заповед № 5037/15.12.1980 г. за тръбопровод на СП "Водно стопанство", части от подотдели: 288-1, 5, 9(1, 5, 9); 289-2 (7), с обща площ 0.6 ха. – отдел 288 със сменено предназначение !

- със заповед № 5107/18.12.1980 г. за електропровод на СП "Водно стопанство" - части от подотдели: 288- 3 (2, 5); 289-14 (8, 9 част), с обща площ 0.7 ха.

- със заповед № 1064/23.05.1982 г. за база за отдих на ОБНС - с.Садина - част от подотдел 134 д₁ (т), с площ 0.05 ха.

- със заповед № 1350/26.03.1983 г. за електропровод на СД-ИСС гр.Търговище - част от подотдел 393-3 (ГП XVIII), с обща площ 1.2 ха.

- със заповед № 1843/21.11.1983 г. за водоем на кметство Гърчиново - част от подотдел 102-1 (1), с площ 0.05 ха.

- със заповед № 350/20.03.1985 г. за младежка база на СП гр. Попово, част от подотдел 244-ф, х (2), с площ 0.05 ха.

- със заповед № 351/20.03.1985 г. за канал на СП "Водно стопанство" - части от под-отдели: 307-д, м, с (2); 308-3 (2, 4); 310-1(1); 314-2, 5(1, 4); 316-2(2); 317-4(1); 318-3(2), с площ 5.0 ха. – голяма част са със сменено предназначение (изключени от ГФ) !

- със заповед № 359/17.03.1986 г. за ретранслатор на км.Марчино - част от подотдел 264 н (п), с площ 0.01 ха. – изключен от ГФ (сменено предназначение) !

- със заповед № 1854/23.12.1985 г. за снегоринна база на ГУП - част от подотдел 42-5 (2), с обща площ 0.2 ха.

- със заповед № 597/21.03.1986 г. за електропровод на БДЖ, част от подотдел 393-3 (ГП XVIII) - с обща площ 1.9 ха.

- със заповед № 656/25.12.1986 г. за водоем на ОБНС с.Зараево, част от подотдел 131-1 (9), с обща площ 0.1 ха.

- със заповед № 199/16.03.1987 г. за изравнител на "Агроводинвест" - част от подотдел 318 - 3 (п), с площ 0.5 ха.

- със заповед № 560/08.06.1987 г. за електропровод на "Електроснабдяване" гр.Търговище, част от подотдел 377 н (п), с площ 0.2 ха.

- със заповед № 678/08.07.1988 г. за водоем на "В и К" гр. Попово, части от подотдели 130 – 2 (г, ж, з, и, 4) - с обща площ 1.2 ха.

- със заповед № 53/25.01.1989 г. за ретранслатор на ОБНС гр. Попово - част от подотдел 151 – в (а), с площ 0.1 ха.

- със заповед № 98/14.02.1989 г. за ГУП - части от подотдели 101 к (ж, з) н(л), р (о), м , т , х (р, с), с - с обща площ 0.8 ха. – сменено предназначение !

- със заповед № 101/25.03.1994 г. на Комитета по горите, на община гр.Лозница за изграждане на водопровод за допълнително водоснабдяване на с. Голямо Ново и с.Кръшно, част от подотдели 194-д, 3, 5, 6, 8, 10 (5), с обща площ 3.6 дка.

- със заповед № 407/25.09.1996 г. на Комитета по горите, на ЕООД "Агроводинвест" за изграждане на дюкер "Медовина" към НС Попово, части от подотдели 319 а, б, в, г, д (к), у (и), я (д), 2(2), 5 (9); 319-1, 2 (1 ТКЗС б), в землището на с.Сеячи с площ 11.8 дка. – сменено предназначение !

- със заповед № 46-1781/05.11.1999 г. на Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа, на община гр. Попово за изграждане на водопровод за допълнително водоснабдяване на с.Захари Стояново, части от подотдели 147 в, г, е, ж (г, д, е); 148-б (5), с обща площ 2.363 дка.

Общо предоставените площи (по заповеди), без да се изключват от ДГТ, които продължават да действат към 31.12.2020 година възлиза на **49,7** хектара.

Забележка: В скоби са показани старите отдели и подотдели по заповедите.

Общата площ на предоставените площи възлиза на 54,1 ха.

В таблица № 20 е даден списък на имотите съгласно чл. 83 от ЗГ, върху които попадат подотдели в земеделски територии, които са придобили характеристика на гора след 1 март 1991 година (семенни насаждения и култури на възраст до 25 г. вкл.) по собственост (на физически и юридически лица), землища, номера на имоти, начин на трайно ползване и общини.

Този списък е внесен в ИАГ.

Списък на имотите на останалите гори в земеделски територии по параграф 49 от ЗГ е даден в приложенията на инвентаризацията и на ГСП в електронен вариант.

В таблици №№ 20^А – 20^Б е даден списък на подотделите - явни фактически грешки, определени като канал и шосе. В таблици №№ 20^В – 20^Ж е даден списък на имотите и

подотделите - явни фактически грешки, определени като канал, шосе, автомобилен път и просека. Фактическото положение на тези имоти е такова, че сваленият им контур от ортофотокартата и наложен върху кадастралната карта не съвпада с имотите за дадените подотдели от кадастралната карта, а преминава през горски и земеделски имоти или през други собствениности.

Таблица № 20

На имотите съгласно чл. 83 от ЗГ на гори в земеделски територии, които са придобили характеристика на гора, но само до 25 годишна възраст (семенни насаждения и култури) – собственост на физически лица

Отдел	Подотдел	Землище	Вид подотдел	Възраст	Площ/ха/	Идентификатор на имот	Площ на имота /М ² /	Площ на сечението /М ² /	НТП описание	Собственост	Вид територия
295	л	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	0.3	02021.13.7	3242.56	3242.349	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Юридически лица	Земеделска
295	м	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	0.3	02021.13.29	13266.18	3317.131	Други изоставени орни земи	Физически лица	Земеделска
295	н	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	0.3	02021.13.30	4721.37	2644.939	Други изоставени орни земи	Юридически лица	Земеделска
295	о	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	0.1	02021.13.31	5001.59	1311.844	Други изоставени орни земи	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.2	1186.31	938.963	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.3	6789.54	6788.946	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.8	7005.56	7005.071	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.4	4851.02	1094.179	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.6	4850.07	4849.941	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.32	4084.57	2080.659	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.33	5128.21	5127.477	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.11	5818.34	4001.606	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.14	4849.52	105.397	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.10	2423.16	2423.101	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.13	4077.34	4077.09	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.12	2909.64	2909.47	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	р	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	4.3	02021.13.9	1552.14	1551.995	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
295	с	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	0.5	02021.13.15	5149.37	5148.811	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Юридически лица	Земеделска
325	г	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	0.4	02021.18.4	5528.62	4153.55	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
325	д	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	0.3	02021.18.5	2910.26	2514.814	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
325	е	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	0.9	02021.18.6	1939.64	159.799	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Юридически лица	Земеделска
325	е	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	0.9	02021.18.11	11446.05	7435.827	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Юридически лица	Земеделска
325	е	с. БАБА ТОНКА	скл.култ.	25	0.9	02021.18.6	1939.64	1437.507	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Юридически лица	Земеделска
1	л	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.5	11716.83.1	16822.1	2247.642	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
1	л	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.5	11716.83.2	20000.67	3064.532	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
1	п	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1.3	11716.82.18	4065.38	1916.158	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	п	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1.3	11716.82.19	2274.72	164.637	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	п	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1.3	11716.82.20	3634.49	2177.294	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	п	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1.3	11716.82.21	8351.13	8350.703	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	р	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1.8	11716.82.22	15999.69	14615.519	ПАСИЩА, МЕРИ	Юридически лица	Земеделска
1	р	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1.8	11716.82.14	5544.71	3025.283	ПАСИЩА, МЕРИ	Юридически лица	Земеделска
1	с	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.6	11716.82.15	6053.7	6053.12	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	т	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.3	11716.82.14	5544.71	2518.973	ПАСИЩА, МЕРИ	Юридически лица	Земеделска
1	у	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.2	11716.82.13	5106.58	1925.934	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	ф	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1	11716.82.24	4984.62	248.205	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	ф	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1	11716.82.12	5000.25	3514.172	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	ф	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1	11716.82.11	4999.66	2625.131	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	ф	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1	11716.82.38	6999.69	450.859	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	ф	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1	11716.82.39	2999.98	450.264	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	ф	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1	11716.82.13	5106.58	1409.449	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	ф	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1	11716.82.10	10708.15	1672.569	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	ш	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.6	11716.82.29	5715.9	5714.381	ПАСИЩА, МЕРИ	Физически лица	Земеделска
1	щ	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.9	11716.82.30	8714.38	8712.83	ПАСИЩА, МЕРИ	Юридически лица	Земеделска
1	п1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.8	11716.82.17	10120.77	7649.572	ПАСИЩА, МЕРИ	Юридически лица	Земеделска
2	у1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.1	11716.73.17	3326.89	1047.415	Изоставени територии за трайни насаждения	Юридически лица	Земеделска

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Отдел	Подотдел	Землище	Вид подотдел	Възраст	Площ/ха/	Идентификатор на имот	Площ на имота /м ² /	Площ на сечението /м ² /	НТП описание	Собственост	Вид територия
2	ф1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1	11716.73.19	5106.13	5105.878	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	ф1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1	11716.73.18	3455.62	3114.173	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	ф1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	1	11716.73.16	4346.46	1467.241	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	x1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	2.3	11716.73.15	11180.59	7102.529	Изоставени територии за трайни насаждения	Юридически лица	Земеделска
2	x1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	2.3	11716.73.32	11187.3	1280.211	Изоставени територии за трайни насаждения	Юридически лица	Земеделска
2	x1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	2.3	11716.73.20	15511.88	14639.854	Изоставени територии за трайни насаждения	Юридически лица	Земеделска
2	x1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	2.3	11716.73.32	11187.3	279.866	Изоставени територии за трайни насаждения	Юридически лица	Земеделска
2	ц1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.6	11716.73.14	10000.86	5360.206	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	ц1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.6	11716.73.14	10000.86	510.289	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	ч1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.7	11716.73.13	10000.95	6708.436	Изоставени територии за трайни насаждения	Юридически лица	Земеделска
2	щ1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	4.9	11716.73.12	9999.42	8252.991	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	щ1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	4.9	11716.73.11	8371.24	6335.597	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	щ1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	4.9	11716.73.9	7000.1	1935.918	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	щ1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	4.9	11716.73.21	10527.34	9561.236	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	щ1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	4.9	11716.73.22	7000.36	7000.354	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	щ1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	4.9	11716.73.31	7548.84	1269.529	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	щ1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	4.9	11716.73.23	6699.98	5988.19	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	щ1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	4.9	11716.73.30	6435.09	48.559	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	щ1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	4.9	11716.73.24	6541.73	5000.366	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	щ1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	4.9	11716.73.25	5251.86	3524.068	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
2	ю1	с. ВОДИЦА	скл.култ.	25	0.4	11716.73.33	12546.81	4337.612	Изоставени територии за трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
259	д	с. ГЛОГИНКА	скл.култ.	25	0.9	15103.228.3	10849.99	8458.076	Други използвани територии с трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
259	д	с. ГЛОГИНКА	скл.култ.	25	0.9	15103.228.2	6473.46	166.593	Други използвани територии с трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
259	д	с. ГЛОГИНКА	скл.култ.	25	0.9	15103.228.2	6473.46	70.015	Други използвани територии с трайни насаждения	Физически лица	Земеделска
295	ж	с. ГОРИЦА	скл.култ.	20	2.2	16081.24.14	3332.09	54.334	Други посевни площи	Физически лица	Земеделска
295	ж	с. ГОРИЦА	скл.култ.	20	2.2	16081.24.15	3331.75	632.317	Други посевни площи	Физически лица	Земеделска
295	ж	с. ГОРИЦА	скл.култ.	20	2.2	16081.24.11	13501.11	13500.572	Други посевни площи	Физически лица	Земеделска
295	ж	с. ГОРИЦА	скл.култ.	20	2.2	16081.24.12	17191.93	7449.252	Други посевни площи	Физически лица	Земеделска
304	к	с. ГОРИЦА	скл.култ.	20	0.7	16081.65.4	15530.67	6735.904	Други посевни площи	Юридически лица	Земеделска
304	л	с. ГОРИЦА	скл.култ.	20	0.6	16081.65.8	15714.94	4615.882	Други посевни площи	Физически лица	Земеделска
304	л	с. ГОРИЦА	скл.култ.	20	0.6	16081.65.9	21364.18	908.59	Други посевни площи	Физически лица	Земеделска
92	ж	с. ГОРСКО АБЛАНОВО	скл.култ.	25	0.2	17172.67.32	3000.02	1639.767	Други изоставени орни земи	Физически лица	Земеделска
105	л	с. ГЪРЧИНОВО	скл.култ.	20	0.2	18407.25.139	6998.51	134.794	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
105	л	с. ГЪРЧИНОВО	скл.култ.	20	0.2	18407.25.110	10001.52	1709.344	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
191	л	с. КРЪШНО	скл.култ.	25	0.8	40395.1.10	13002.23	8296.636	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
191	м	с. КРЪШНО	скл.култ.	25	2.1	40395.1.11	27099.48	21435.29	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Юридически лица	Земеделска
306	г1	с. МАНАСТИРИЦА	скл.култ.	20	0.3	47007.73.21	3814.52	2910.836	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
306	з1	с. МАНАСТИРИЦА	скл.култ.	20	0.1	47007.73.20	4299.4	1195.113	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Юридически лица	Земеделска
57	м1	гр. ОПАКА	скл.култ.	21	0.6	53552.249.11	8001.29	5848.993	Други посевни площи	Юридически лица	Земеделска
57	н1	гр. ОПАКА	скл.култ.	21	0.2	53552.249.31	2697.66	1844.301	Други посевни площи	Физически лица	Земеделска
57	о1	гр. ОПАКА	скл.култ.	21	0.3	53552.249.14	10067.74	3459.75	Други посевни площи	Физически лица	Земеделска
57	п1	гр. ОПАКА	скл.култ.	21	0.6	53552.249.10	9003.63	5826.179	Други посевни площи	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.17	1999.18	1999.185	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.16	2001.36	2001.321	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.8	2499.36	2499.335	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.21	1651.54	1651.512	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.22	2000.36	2000.204	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.5	2001.36	2001.222	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.7	4999.89	454.791	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.15	2995.35	2995.347	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.13	3000.1	3000.081	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Отдел	Подотдел	Землище	Вид_подотдел	Възраст	Площ/ха/	Идентификатор на имот	Площ на имота /м ² /	Площ на сечението /м ² /	НТП описание	Собственост	Вид територия
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.14	3002.56	3002.233	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.10	2000.08	2000.037	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.69	1666.6	1472.019	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.3	2295.83	2295.814	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.4	5102.49	5102.209	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
76	о	гр. ОПАКА	скл.култ.	25	3.4	53552.209.31	1250.94	1250.775	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Физически лица	Земеделска
134	д2	с. САДИНА	скл.култ.	25	2.5	65067.44.7	7179.91	7179.668	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
134	д2	с. САДИНА	скл.култ.	25	2.5	65067.44.19	3750.25	3750.123	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
134	д2	с. САДИНА	скл.култ.	25	2.5	65067.44.9	6957	6956.913	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
134	д2	с. САДИНА	скл.култ.	25	2.5	65067.44.8	6999.71	6999.638	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
14	в1	с. ЦАР АСЕН	скл.култ.	20	0.4	78077.20.64	4503.64	1245.98	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска
14	в1	с. ЦАР АСЕН	скл.култ.	20	0.4	78077.20.6	15001.54	2652.721	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	Физически лица	Земеделска

Таблица № 20^А

Явни фактически грешки по ГСП на ТП ДЛС "Черни Лом" от 2021 г. посочените подотдели са дадени като вид на подотдела – канал

Отдел	Подотдел	Площ /ха/	Землище	Вид подотдел	Идентификатор на имот	Площ на имота /м ² /	Площ на сечението /м ² /	НТП	НТП описание	Вид собственост кадастър	Вид собственост лесо	Вид територия кадастър	Вид територия лесо
214	1	0.9	с. ДРИНОВО	канал	23738.26.119	3494557.46	8530.869	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Държавна	Държавна	Горски-да стане водни течения и водни площи	Горски територии
308	3	0.2	с. ЗВЕЗДА	канал	30449.19.148	323926.96	2221.827	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Държавна	Държавна	Горски-да стане водни течения и водни площи	Горски територии
289	2	0.1	с. КОНАК	канал	38193.82.3	331940.94	620.105	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Държавна	Държавна	Горски-да стане водни течения и водни площи	Горски територии

Таблица № 20^Б

Явни фактически грешки по ГСП на ТП ДЛС "Черни Лом" от 2021 г. посочените подотдели са дадени като вид на подотдела – шосе

Отдел	Подотдел	Площ /ха/	Землище	Вид подотдел	Идентификатор на имот	Площ на имота /м ² /	Площ на сечението /м ² /	НТП	НТП описание	Вид собственост кадастър	Вид собственост лесо	Вид територия кадастър	Вид територия лесо
287	9	0.1	с. АПРИЛОВО	шосе	00566.169.51	156040.14	1231.199	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Държавна-да стане общинска	Държавна	Горски територии-да стане за нуждите на транспорта	Горски територии
287	10	0.1	с. АПРИЛОВО	шосе	00566.169.1	9999.4	899.888	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Физически лица-да стане общинска	Физически лица	Горски територии-да стане за нуждите на транспорта	Горски територии
322	3	1.1	с. БЕРКОВСКИ	шосе	03931.1.16	804496.05	11069.771	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Държавна	Държавна	Горски територии-да стане за нуждите на транспорта	Горски територии
322	5	0.1	с. ЗВЕЗДА	шосе	30449.23.136	33857.22	228.29	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Държавна	Държавна	Горски територии-да стане за нуждите на транспорта	Горски територии

Таблица № 20^В

Явни фактически грешки по ГСП на ТП ДЛС "Черни Лом" от 2021 г. сечение на истинският канал с имоти от кадастралната карта (сеченията на имотите да станат територия за транспорта)

Отдел	Подотдел	Площ /ха/	Землище	Вид подотдел	Идентификатор на имот	Площ на имота /м ² /	Площ на сечението /м ² /	НТП	НТП описание	Вид собственост кадастър	Вид собственост лесо	Вид територия кадастър	Вид територия лесо
307	д	3.7	с. ДОЛЕЦ	издънково насаждение	21937.78.301	6285.58	1326.265	4900	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ ВОДНИ ТЕЧЕНИЯ И ВОДНИ ПЛОЩИ	Държавна	Държавна	водни теч, площи-да стане горска тер.	Горски територии
307	м	4.7	с. ДОЛЕЦ	склопена култура	21937.78.301	6285.58	3550.554	4900	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ ВОДНИ ТЕЧЕНИЯ И ВОДНИ ПЛОЩИ	Държавна-да стане на физ.лица	Физ.лица	водни теч, площи-да стане горска тер.	Горски територии
307	с	0.4	с. ДОЛЕЦ	издънково насаждение	21937.78.301	6285.58	1212.027	4900	ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЕТИ ОТ ВОДНИ ТЕЧЕНИЯ И ВОДНИ ПЛОЩИ	Държавна	Държавна	водни теч, площи-да	Горски територии

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

									ПЛОЩИ			стане горска тер.	ии
21937.78.301		0.6	с. ДОЛЕЦ		21937.78.3	5300.152	296.49	2112	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Физ.лица-да стане държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.78.4	4499.781	280.79	2112	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Физ.лица-да стане държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.78.5	2999.517	203.84	2112	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Физ.лица-да стане държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.78.6	4499.86	288.68	2112	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Физ.лица-да стане държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.78.10	6499.775	772.51	2112	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Физ.лица-да стане държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.78.11	3883.597	689.67	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.78.7	4200.003	362.15	2112	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Физ.лица-да стане държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.78.8	4999.545	490.10	2112	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Физ.лица-да стане държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.78.9	1499.767	163.99	2112	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Физ.лица-да стане държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.77.306	32281.126	745.94	2121	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.78.1	5399.517	172.05	2112	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Физ.лица-да стане държавна		Горски-да стане водни теч. площи	
			с. ДОЛЕЦ		21937.78.2	6999.971	345.45	2112	ЗА НУЖДИТЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО	Физ.лица-да стане държавна		Горски-да стане водни теч. площи	

Таблица № 20Г

**Явни фактически грешки по ГСП на ТП ДЛС "Черни Лом" от 2021 г.
сечение на имота за авт. път от кадастралната карта с подотдели от инвентаризацията и обратно
(сеченията на имота да станат горска територия)**

Отдел	Подотдел	Площ /ха/	Землище	Вид подотдел	Идентификатор на имот	Площ на имота /м ² /	Площ на сечението /м ² /	НТП	НТП описание	Вид собственост кадастър	Вид собственост лесо	Вид територия кадастър	Вид територия лесо
237	4	0.8	с. АПРИЛОВО	автомобилен път III категория	00566.15.22	130155.09	82.122	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ И ГОРСКИ ПЛОЩИ	Държавна-да стане общинска	Общинска	Горска	Горска
237	4	0.8	с. АПРИЛОВО	автомобилен път III категория	00566.15.21	67018.58	845.913	8300	СИПЕИ	Общинска	Общинска	Земеделска-да стане горска	Горска
237	4	0.8	с. АПРИЛОВО	автомобилен път III категория	00566.163.34	467471.85	783.441	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ И ГОРСКИ ПЛОЩИ	Държавна-да стане общинска	Общинска	Горска	Горска
237	к	15.9	с. АПРИЛОВО	издънково насаждение	00566.163.33	8364.89	727.863	6120	Местни пътища	Общинска-да стане държавна	Държавна	Горска	Горска

Таблица № 20А

**Явни фактически грешки по ГСП на ТП ДЛС "Черни Лом" от 2021 г.
сечение на имота за просека от кадастралната карта с подотдели от инвентаризацията и обратно
(сеченията на имота държ.собств. да станат общинска)**

Отдел	Подотдел	Площ /ха/	Землище	Вид подотдел	Идентификатор на имот	Площ на имота /м ² /	Площ на сечението /м ² /	НТП	НТП описание	Вид собственост кадастър	Вид собственост лесо	Вид територия кадастър	Вид територия лесо
186	2	1.2	с. ЕЛЕНОВО	просека	27259.111.3	143085.74	675.158	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Общинска-да стане държавна	Държавна	Горска	Горска
186	2	1.2	с. ЕЛЕНОВО	просека	27259.111.5	262348.93	3884.526	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Общинска-да стане държавна	Държавна	Горска	Горска
186	2	1.2	с. ЕЛЕНОВО	просека	27259.111.2	80325.95	7800.412	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Общинска-да стане държавна	Държавна	Горска	Горска
186	4	1	с. ЕЛЕНОВО	обработваема площ	27259.111.1	20029.82	228.756	2223	Просеки	Държавна-да стане общинска	Общинска	Горска	Горска
186	к	1.3	с. ЕЛЕНОВО	издънково насаждение	27259.111.1	20029.82	1337.225	2223	Просеки	Държавна-да стане общинска	Общинска	Горска	Горска
186	л	6.6	с. ЕЛЕНОВО	издънково насаждение	27259.111.1	20029.82	4002.046	2223	Просеки	Държавна-да стане общинска	Общинска	Горска	Горска
186	о	10.6	с. ЕЛЕНОВО	издънково насаждение	27259.111.1	20029.82	4620.263	2223	Просеки	Държавна-да стане общинска	Общинска	Горска	Горска
187	2	1.3	с. ЕЛЕНОВО	просека	27259.111.3	143085.74	13228.974	2100	ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНИ ГОРСКИ ПЛОЩИ	Общинска-да стане държавна	Държавна	Горска	Горска
187	в	4.2	с. ЕЛЕНОВО	издънково насаждение	27259.111.1	20029.82	2564.56	2223	Просеки	Държавна-да стане общинска	Общинска	Горска	Горска
187	д	2.5	с. ЕЛЕНОВО	издънково насаждение	27259.111.1	20029.82	3221.978	2223	Просеки	Държавна-да стане общинска	Общинска	Горска	Горска
187	е	3.6	с. ЕЛЕНОВО	издънково насаждение	27259.111.1	20029.82	1094.32	2223	Просеки	Държавна-да стане общинска	Общинска	Горска	Горска
187	ж	1.5	с. ЕЛЕНОВО	издънково насаждение	27259.111.1	20029.82	2960.653	2223	Просеки	Държавна-да стане общинска	Общинска	Горска	Горска

Таблица № 20^е

**Явни фактически грешки по ГСП на ТП ДЛС "Черни Лом" от 2021 г.
сечение на имота за шосе от кадастралната карта с подотдели от инвентаризацията и обратно
(сеченията на имота да станат горска територия)**

Отдел	Подотдел	Площ /ха/	Землище	Вид подотдел	Идентификатор на имот	Площ на имота /м ² /	Площ на сечението /м ² /	НТП	НТП описание	Вид собственост кадастър	Вид собственост лесо	Вид територия кадастър	Вид територия лесо
101	р	1.1	с. Гърчиново	склопена култура	18407.31.50	43813.87	1041.552	6120	Местни пътища	Общинска	Държавна	За нуждите на транспорта	Горски територии
18407.31.50		4.4	с. Гърчиново	Местни пътища	18407.31.1	157425.69	411.111	2100	Дървопроизводителни горски площи	Държавна-да стане общинска		Горски-да стане за нуждите на транспорта	
323	1	0.6	с. ИВАНЧА	просека	32189.69.21	13057.88	186.342	6120	Местни пътища	Общинска	Държавна	За нуждите на транспорта	Горски територии
323	в	12.3	с. ИВАНЧА	издънково насаждение	32189.69.21	13057.88	1604.642	6120	Местни пътища	Общинска	Държавна	За нуждите на транспорта	Горски територии
323	в	12.3	с. ИВАНЧА	издънково насаждение	32189.69.21	13057.88	543.352	6120	Местни пътища	Общинска	Държавна	За нуждите на транспорта	Горски територии
32189.69.21		1.3	с. ИВАНЧА	местен път	32189.1.10	31719.763	2222.101	2112	Широколистни дървесни видове	Държавна-да стане общинска		Горски-да стане за нуждите на транспорта	

Таблица № 20^ж

**Явни фактически грешки по ГСП на ТП ДЛС "Черни Лом" от 2021 г.
сечение на имота за авт. път от кадастралната карта с подотдели от инвентаризацията
(сеченията на имота да станат горска територия)**

Отдел	Подотдел	Площ /ха/	Землище	Вид подотдел	Идентификатор на имот	Площ на имота /м ² /	Площ на сечението /м ² /	НТП	НТП описание	Вид собственост кадастър	Вид собственост лесо	Вид територия кадастър	Вид територия лесо
345	г	3.4	с. СЛАВЯНОВО	издънково насаждение	67091.73.423	56878.29	3378.659	3523	Трамвайни линии	Държавна	Държавна	За транспорта-да стане горска	Горска
67091.73.423		5.7	с. СЛАВЯНОВО	жп линия	67091.24.3	385638.63	3406.101	2100	Дървопроизводителни и горски площи	Държавна		Горска-да стане за транспорта	

В) Функционална принадлежност на горските територии

По предназначение при предишното устройство от 2011 г. разпределението по категории гори и земи е показано в таблица № 21.

Таблица № 21
Разпределение на площта на ТП ДЛС "Черни Лом"
по категории и функции по ГСП от 2011 година

горски територии със защитни функции	-	339.2	ха	1.2	%
горски територии със специални функции	-	5376.8	ха	18.5	%
горски територии със стопански функции	-	23374.4	ха	80.4	%
Общо	-	29090.4	ха	100.0	%

При сегашната инвентаризация от 2021 година на ТП ДЛС "Черни Лом" разпределението по категории гори и земи е показано в таблица № 22.

Таблица № 22
Разпределение на площта на ТП ДЛС "Черни Лом"
по категории и функции по ГСП от 2021 година

горски територии със защитни функции	-	209.9	ха	0.7	%
горски територии със специални функции	-	10687.2	ха	37.0	%
горски територии със стопански функции	-	17963.6	ха	62.2	%
Общо	-	28860.7	ха	100.0	%

Общата площ на **горските територии със защитни функции** на ТП ДЛС "Черни Лом" намалява с общо **129,3 ха**, което се дължи на отпадане на част от тях или преминаването на различни видове (изброени по-долу) към ГВКС. Тези територии със защитни функции запазват и предишните си функции, но тези функции вече не са водещи, а второстепенни (в това число).

+ **21,9 ха** – новообособени вододайни зони.

+ **53,6** – новообособени горски територии с наклон над 30° съгласно чл.43, ал. 1, т. 1 от Наредба №18/07.10.2015 г.

+ **92,4 ха** – новообособени горски територии с наклон над 20° съгласно чл.43, ал. 1, т. 2 от Наредба №18/07.10.2015 г.

- **24,4 ха** - отпадане на горски територии обособени като лесонепригодни площи.

- **22,0 ха** - отпадане на горски територии обособени като скално и урвест терен.

- **50,0 ха** - преминаване на горски територии обособени като защитна ивица шосе към горски територии с водеща функция ГВКС4.

- **117,0 ха** - преминаване на горски територии обособени като защитна ивица жп.линия към горски територии с водеща функция ГВКС4.

- **83,8 ха** - преминаване на горски територии обособени като защитна ивица газопровод към горски територии с водеща функция ГВКС4.

Общата площ на **горските територии със специални функции** на ТП ДЛС "Черни Лом" се е увеличила с **5 310,4 ха**, което се дължи на:

+ **59,4 ха** – по-точно картиране на горски територии с Натура 2000.

- **3,2 ха** – преминаване на горски територии обособени като семепроизводствени насаждения към горски територии с водеща функция ГВКС1.

+ **16,0 ха** – новообособени горски територии, определени като горски разсадник за сметка на държавни ГТ със стопански функции.

- **1,6 ха** - отпадане на горски територии обособени като географски култури.

- **53,1 ха** – намаляване площта на горски територии обособени като база за интензивно стопанисване на дивеча.

- **147,3 ха** - преминаване на горски територии обособени като зелена зона към горски територии с водеща функция ГВКС6.

- **64,0 ха** - преминаване на горски територии обособени като лесопарк към горски територии с водеща функция ГВКС6.

- **0,3 ха** - отпадане на горски територии обособени като курортна гора.
- + **388,2 ха** – новообособени горски територии, определени като гори във фаза на старост в процесите на горската сертификация за сметка на държавни ГТ със стопански функции.
- + **4 234,3 ха** – новообособени горски територии, определени като ГВКС1 в процесите на горската сертификация за сметка на държавни ГТ със стопански функции.
- + **169,1 ха** – новообособени горски територии, определени като ГВКС3 в процесите на горската сертификация за сметка на държавни ГТ със стопански функции.
- + **565,3 ха** – новообособени горски територии, определени като ГВКС4 в процесите на горската сертификация за сметка на държавни ГТ със стопански функции.
- + **147,6 ха** – новообособени горски територии, определени като ГВКС6 в процесите на горската сертификация за сметка на държавни ГТ със стопански функции.

Общата площ на горските територии със стопански функции на ТП ДЛС "Черни Лом" е намаляла с **5 410,8 ха**, което се дължи основно на новообособени държавни горски територии, определени като гори във фаза на старост, ГВКС1,2,3,4,6, както и на по-точното определяне на границите на защитените зони по Natura 2000.

Разпределението на площта и запаса (без клони) на ловното стопанство по категории гори и функции е дадено в таблица № 23.

Таблица № 23
Разпределение на горските територии по категории и функции

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
вододайна зона пояс III	21.9	21.9	4450
Всичко защита на водите	21.9	21.9	4450
наклон над 20 градуса	92.4	87.8	6295
наклон над 30 градуса	53.6	52.7	4880
Всичко защита на почвите	146.0	140.5	11175
защитна ивица шосе	15.9	15.9	3320
защ. ивица ж.п.линия	13.9	13.9	1875
защ.ивица газопровод	12.2	8.8	950
Всичко защита на сгради и инфраструктури	42.0	38.6	6145
Общо защитни функции	209.9	201.0	21770
защитена зона птици	39.2	38.1	3755
защитена зона местообитания	3917.5	3750.8	598390
защитени зони птици и местообитания	334.6	323.8	21360
Всичко защитени зони Natura 2000	4291.3	4112.7	623505
Общо специални функции по т.1	4291.3	4112.7	623505
семепроизв.насаждение	242.7	242.7	59420
Всичко семепроизводствени насаждения и градини	242.7	242.7	59420
горски разсадник	39.5	-	-
Всичко горски разсадници	39.5	-	-
географска култура	13.1	13.1	3300
Всичко опитни и географски култури	13.1	13.1	3300
база за инт.стоп.дивеч	539.9	489.6	90020
Всичко БИСД	539.9	489.6	90020
Общо специални функции по т.2	835.2	745.4	152740
зелена зона	6.2	5.9	270
лесопарк	0.9	0.1	20
курортна гора	49.1	48.9	6390
Всичко горски територии с рекреационно значение	56.2	54.9	6680
гори във фаза на старост	388.2	386.1	67445
ГВКС 1	4234.3	4153.4	613180
ГВКС 3	169.1	167.1	14770
ГВКС 4	565.3	507.4	49440
ГВКС 6	147.6	138.4	15350
Всичко гори с висока консервационна стойност	5504.5	5352.4	760185
Общо специални функции по т.3	5560.7	5407.3	766865
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	10687.2	10265.4	1543110
Общо защитни и специални функции	10897.1	10466.4	1564880
Всичко стопански функции	17963.6	17494.7	2395860
Всичко	28860.7	27961.1	3960740

Най-голям е делът на горските територии със стопански функции, които заемат площ от 17963,6 хектара, или 62,2% от общата площ, от която залесена 17 494,7 хектара.

Горските територии със специални функции заемат площ от 5560,7 хектара (19,3%), от която залесена 5 407,3 хектара.

Горските територии със защитни функции заемат площ от 209,9 хектара (0,8%%), от която залесена 201,0 хектара.

Горските територии със защитни и специални функции са обособени съгласно нормативните документи, с които са обявени.

Поради факта, че има дублиране на различни функции в едни и същи подотдели, и същите са посочени във водещата функция в горната таблица, площите за различните функции в таблицата и в следващият списък се разминават. Затова е дадена още една таблица № 23^А по водещи и неводещи категории и функции, след което следва подробен списък на подотделите по функции, при които площите съвпадат с таблица № 23^А.

Таблица № 23^А

Разпределение на ОБЩАТА ПЛОЩ по водеща категория и функции

ТП ДЛС Черни Лом 2020

Горски територии по категории и функции	Водеща функция	%	В не водеща функция	Обща площ
	ха		ха	
защитна ивица шосе	29.1	0.1	52.8	81.9
защ. ивица ж.п.линия	13.9	-	116.6	130.5
защ.ивица газопровод	12.2	-	178.4	190.6
наклон над 20 градуса	92.4	0.3	263.4	355.8
наклон над 30 градуса	53.6	0.2	413.0	466.6
вододайна зона пояс III	1.4	-	7.3	8.7
Общо защитни функции	202.6	0.6	-	-
защитена зона птици	39.2	0.1	-	39.2
защитена зона местообитания	3917.5	13.6	-	3917.5
защитени зони птици и местообитания	334.6	1.2	-	334.6
Общо специални функции по т.1	4291.3	14.9	-	-
дендрариум	-	-	2.9	2.9
други	-	-	379.0	379.0
горски разсадник	39.5	0.1	-	39.5
семепроизв.насаждение	242.7	0.8	59.8	302.5
географска култура	13.1	-	-	13.1
база за инт.стоп.дивеч	539.9	1.9	162.7	702.6
Общо специални функции по т.2	835.2	2.8	-	-
зелена зона	6.2	-	147.6	153.8
лесопарк	0.9	-	64.2	65.1
курортна гора	49.1	0.2	-	49.1
гори във фаза на старост	388.2	1.3	447.0	835.2
ГВКС 1	4234.3	14.7	3423.6	7657.9
ГВКС 2	-	-	900.2	900.2
ГВКС 3	169.1	0.6	791.4	960.5
ГВКС 4	565.3	2.0	696.7	1262.0
ГВКС 6	147.6	0.5	74.6	222.2
Общо специални функции по т.3	5560.7	19.3	-	-
Общо Специални функции по т.1+т.2+т.3	10687.2	37.0	-	-
Общо защитни и специални функции	10889.8	37.6	-	-
стопанска	17970.9	62.4	-	17970.9
Стопански функции	17970.9	62.4	-	-
Всичко	28860.7	100.0	-	-

Списък
на горските територии със защитни и специални функции (пълнен обхват),
разположени на територията на ТП ДЛС "Черни Лом"

1. Защитени зони, обособени по Закона за биологичното разнообразие

1.1. Защитени зони, обявени по Директива 92/43/ЕЕС и ЕИО за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна от екологичната мрежа Natura 2000

1.1.1. Защитена зона "Голяма река" - BG0000432, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 год. на МС, включва отдели и подотдели: **288:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ч, 1, 2, 3, 4, 5; **289;** **290;** **291:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, 2; **292:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2; **293:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3; **294;** **295:**ж1, к1, л1, м1, н1, о1, 2; **296;** **297:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, р, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 2; **298;** **299:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ш, щ, ю, я; **300;** **301;** **302:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, 1, 2, 3, 4; **303;** **304:**а, б, в, г, д, е, и, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш; **305;** **306:**а, б, в, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, д1, е1, и1; **337:**и; **385:**в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, р, 1, 2, 3, 4, 6, 7 - с обща площ **1 675,9 ха**, от която 1 637,1 ха залесена и 38,8 ха незалесна.

1.1.2. Защитена зона "Ломовете" - BG0000608, обявена със Заповед № РД-1024/17.12.2020 год. на МОСВ (ДВ.бр.18/02.03.2021 г.), включва отдели и подотдели: **98:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и; **99;** **100:**а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3; **101;** **150;** **151:**а, 1 - с обща площ **334,6 ха**, от която 323,8 ха залесена и 10,8 ха незалесна.

1.1.3. Защитена зона "Островче" - BG0000173, обявена със Заповед № РД-1014/17.12.2020 год. на МОСВ (ДВ.бр.15/19.02.2021 г.), включва отдели и подотдели: **169:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н; **170;** **171:**б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1; **172;** **173;** **174;** **175;** **176:**а, б, в, г, д, е, и, м, н, о, п, р; **177;** **178;** **179;** **180;** **181:**к, л, м, н, о, п, р, с, 2, 3; **182:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; **183;** **184;** **185;** **186:**б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4; **187;** **188:**а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; **189:**в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3; **190;** **191;** **192:**а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; **193;** **194:**а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 6, 9; **195;** **196;** **197;** **198:**а, б, в, д, е, ж, 1, 2, 3; **199:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1; **200:**е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2; **201:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, х, ц, ч, ш, щ, ю, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; **202;** **411:**а - с обща площ **2241,6 ха**, от която 2 113,7 ха залесена и 127,9 ха незалесна.

1.2. Защитени зони, обявени по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици от екологичната мрежа Natura 2000

1.2.1. Защитена зона "Ломовете" - BG0002025, обявена със Заповед № РД-562/05.09.2008 г. на МОСВ (ДВ.бр.84/26.09.2008 г.), изменена със Заповед №РД-382/19.04.2013 г. на МОСВ (ДВ.бр.50/07.06.2013 г.), включва отдели и подотдели: **98:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и; **99;** **100:**а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3; **101;** **150;** **151;** **152:**а, б, в - с обща площ **373,8 ха**, от която 361,9 ха залесена и 11,9 ха незалесна.

2. Специални горски територии с висока конзервационна стойност - обявени съгласно Доклада за ГВКС на територията на ТП ДЛС Черни Лом, **утвърден със Заповед №..... г. на СИДП Шумен.**

2.1. Гори във фаза на старост, обявени със Заповед № РД 49-421/02.11.2016 г. на МЗХ, включват следните отдели и подотдели: **98 а, 99 е, 150 а, 175 з, 177 е, з, 183 д, е, ж, з, м, п, р, 188 е, 197 н, 199 д, 288 к, н, 290 а, 291 ю, 293 л, 294 в, д, 295 ж1, о1, 299 б, л, 300 в, 301 г, 302 г, т, 303 г, 304 а** - с обща залесена площ **305,2 ха**.

2.2. Гори във фаза на старост, обявени от доклада за ГВКС, включват следните отдели и подотдели: **16 е, 26 з, 74 е, ж, 75 а, в, е, 100 м, 103 к, л, 108 в, г, 113 м, 144 б, в, д, 204 а, б, в, 306 з, о, п, с, т, у, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, е1, 335 а, в, г, д, е, ж, з, л, м, н, о, п, т, у, 1, 2, 336 а, б, в, г, д, е, 337 а, б, в, г, д, е, ж** - с обща площ **449,3 ха**, от която 447,2 ха залесена и 2,1 ха незалесна.

2.3. Гори във фаза на старост, обявени от доклада за ГВКС, но изключени като ГВКС в редактирания му вариант, поради факта, че са общинска собственост, включват следните отдели и подотдели: **306 а, б, г, д, р, ф, 335 б, р, с, 337 з, и** - с обща залесена площ **80,7 ха**.

2.4. Гори с висока консервационна стойност (ГВКС 1), обособени съгласно доклада за ГВКС, включва следните отдели и подотдели: **13:**а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; **18:**а, б, в, г, д, е, ж; **19:**л, м, н, о, п, р, с; **20;** **21;** **22;** **28:**а, б, в, г, д, е, о, п, р, с; **29:**е, з, и, п, р, с, ф, щ, я, а1, в1; **30:**а, г, д, е, ш; **31:**д, м, н, о, т; **32:**в, д, е, ж, з, л; **33:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, о; **34:**б, в, г, д, е, ж, з, к, м, о, р; **36;** **39;** **40;** **43:**а, б, в, з, и, к, л, 2, 3, 4; **44;** **45:**а, б, в, г, д, е, ж, з, р, т, у, 1, 2, 3, 4, 5; **48:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, о, п, р, с, т, у; **57:**а, б, в, м, н, п, р, с, г1; **59:**а, б, в, г, д, е, ж, з; **60:**а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л; **64:**т; **69:**а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, м, н, с; **70:**б, в, г, е, м, о, п, ф, ц; **71:**б, в, з, к; **74:**б, е, ж, и, м; **76:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, т, щ, в1, л1; **77;** **78:**а, б, в, г, д, ж, з, и, к, 1; **90:**а, е, и; **91;** **92:**г, д, е, з, и, м; **95:**а, б, в, г, д, е; **98:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и; **99;** **100:**а, б, в, г, д, ж, и, к, м, о, 1, 2, 3; **101;** **113:**з, и, м; **114:**в; **115:**и; **131:**а, б, г, е, к, л, н, о, р, т; **137:**д, е; **139:**з; **150:**а, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5; **151;** **152:**а, б, в; **173:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; **174;** **175;** **176:**а, б, в, г, д, е, и, м, н, о, п, р; **177;** **181:**к, л, м, н, о, п, р, 2; **182:**б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 2, 4, 5; **183;** **186:**2; **187:**2; **188:**а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; **189:**б; **190;** **191;** **192;** **193;** **194:**б, г, 1, 2, 3, 5, 8, 10; **195;** **196;** **197;** **198:**а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3; **199:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1; **200:**а, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2; **201:**б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, х, ц, ч, ш, щ, ю, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; **202;** **203;** **204;** **210:**х, ц, ч; **219:**б, в, г, д; **227:**а, б, в, г, д, ж, з, и, к, л, м, н; **228:**а, л; **229:**ж, з, и; **230:**а, д, к, л, м, н, р, с, т; **233:**а, в, г, д, е, ж, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; **234:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1; **235;** **236;** **237:**а, в, д, и, к, л, м, о, п, р, с, 2, 3, 6, 7, 8; **238:**а, б, в, г, д, н, о, т, ц, ч, 1, 2, 3, 4, 5; **239:**д, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2; **261:**д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 1, 2; **262;** **263:**а, б, в, г, д, з, и, к, л, н, о, п; **276:**а, б, з, и, к, ч, щ, ю, 1, 2; **285:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, н, р, с, т, х, ц, ш, щ, ю, я, а1, б1, 1, 2, 3, 4; **286;** **287:**а, г, ж, з, о, у, ф, х, ш1, щ1, я1, а2, ж2, 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9; **288:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, т, у, ф, х, 1, 2, 3, 4, 5; **289:**а, б, в, г, д, к, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; **290:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, р, с, т, ч, 1, 2; **291:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, 2; **292:**а, в, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3; **293:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ц, 1, 2, 3; **294;** **295:**б, в, т, ж1, к1, л1, м1, н1, о1, 1, 2; **296:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1; **297:**г, ж, и, к, л, м, р, с, 1, 2; **298;** **299:**а, б, в, к, л, т, ч, ш, щ, ю; **300:**а, б, в, г, д, ж, з, и, к, 1, 2; **301:**а, б, в, г, л, м, о, 1; **302:**а, б, в, г, д, ж, з, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я; **303:**а, г, д, к, м; **304:**а, б, в, г, д, е, и, м, н, о, п, р, с, у, ф, х, ц, ч, ш; **305;** **306:**з, о, п, с, т, у, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, е1; **307:**г, д, е, н, р, с, у, ц, ч, щ, ю, я, а1, 1, 3, 4, 5; **308;** **309:**а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, м, 1; **310;** **311;** **312;** **332;** **333;** **334:**е, ж, з, и, к, о, п, у, 1; **335:**а, в, г, д, е, ж, з, л, м, н, о, п, т, у; **336:**а, б, в, г, д, е, м; **337:**а, б, в, г, д, е, ж; **344:**а, б, в, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5; **345;** **346:**а, б, в, д, е, ж, з, 1, 2, 3; **359;** **360:**а, б, е, ж, з, и, к, 1; **361:**в, г, д, е, ж, з, к, м; **362;** **364;** **385:**в, г, ж, з, и, к, л, н, о, р, 1, 2, 3, 4, б, 7; **399:**а, б, в, г, д, е, ж, з, к, м, н, о, п, р, 4 - с обща площ 7 657,9 ха, от която 7 457,4 ха залесена и 200,5 ха незалесена.

2.5. Гори с висока консервационна стойност (ГВКС 2), обособени съгласно доклада за ГВКС, включва следните отдели и подотдели: **292:**а, в, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3; **293:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ц, 1, 2, 3; **294;** **299:**а, б, в, к, л, т, ч, ш, щ, ю; **300:**а, б, в, г, д, ж, з, и, к, 1, 2; **301:**а, б, в, г, л, м, о, 1; **302:**а, б, в, г, д, ж, з, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я; **303:**а, г, д, к, м; **304:**а, б, в, г, д, е, и, м, н, о, п, р, с, у, ф, х, ц, ч, ш; **305;** **306:**з, о, п, с, т, у, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, е1; **307:**г, д, е, н, р, с, у, ц, ч, щ, ю, я, а1, 1, 3, 4, 5; **308;** **309:**а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, м, 1; **310;** **311;** **312;** **332;** **333;** **334:**е, ж, з, и, к, о, п, у, 1; **335:**а, в, г, д, е, ж, з, л, м, н, о, п, т, у; **336:**а, б, в, г, д, е, м; **337:**а, б, в, г, д, е, ж; **344:**а, б, в, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5; **345;** **346:**а, б, в, д, е, ж, з, 1, 2, 3; **359;** **360:**а, б, е, ж, з, и, к, 1; **361:**в, г, д, е, ж, з, к, м; **362;** **364;** **385:**в, г, ж, з, и, к, л, н, о, р, 1, 2, 3, 4, б, 7; **399:**а, б, в, г, д, е, ж, з, к, м, н, о, п, р, 4 - с обща площ 900,2 ха, от която 877,4 ха залесена и 22,8 ха незалесена.

2.6. Гори с висока консервационна стойност (ГВКС 3), обособени съгласно доклада за ГВКС, включват следните отдели и подотдели: **16:**е; **26:**з; **35:**в; **38:**з; **41:**ц; **42:**з; **44:**и, к; **45:**ж, т; **48:**п; **74:**е, ж; **75:**а, в, е; **98:**а; **99:**е; **100:**м; **103:**к, л, р; **104:**е; **105:**а, д, з; **108:**в, г; **113:**м; **118:**п; **125:**а, ж; **126:**а, б; **129:**а, б; **130:**е; **144:**б, в, д; **150:**а, в; **157:**в, г; **158:**е; **175:**з; **177:**е, з; **183:**д, е, ж, з, м, п, р, с; **188:**е; **197:**н; **199:**д; **204:**а, б, в; **217:**л; **246:**ч; **288:**к, н; **290:**а; **291:**ю; **293:**л; **294:**в, д; **295:**ж1, о1; **299:**б, л; **300:**в; **301:**г; **302:**г, т; **303:**г; **304:**а; **306:**з, о, п, с, т, у, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, е1; **335:**а, в, г, д, е, ж, з, л, м, н, о, п, т, у, 1, 2; **336:**а, б, в, г, д, е; **337:**а, б, в, г, д, е, ж; **398:**л; **400:**б; **410:**б; **412:**а, в - с обща площ 960,5 ха, от която 956,4 ха залесена и 4,1 ха незалесена.

2.7. Гори с висока консервационна стойност (ГВКС 4), обособени съгласно доклада за ГВКС, включва следните отдели и подотдели: **1:**г1, з1, и1, к1, м1, 4, 5, 7; **2:**ш, щ, ю, я, а1, п1, 3, 4, 5, 6; **3:**в, г, д, з, 1, 4, 5; **6:**г, д, е; **7:**в, г, д, е, ж, р, с, т, у, 1, 2; **8:**в, г, д, е, ж, м, н, о, п, 1; **9:**к, л; **16:**3; **32:**т, у, я, 1, 2; **35:**ж; **36:**д; **41:**т, ц; **47:**2; **48:**1; **50:**е; **52:**б; **58:**б; **59:**б; **60:**а, б; **61:**б, в, г, д, е; **62:**а, г, д, н, о, 9; **64:**т; **65:**2; **66:**1; **67:**2; **68:**4, 6; **69:**е, ж, з, 1, 3, 4, 7; **74:**а, б; **76:**б, 2, 3, 4, 5; **98:**а; **99:**е; **101:**г, д, у, 2; **103:**к, р, с; **105:**и, 1, 3; **108:**в; **118:**т, 3, 5; **119:**л, 3; **125:**б; **140:**к; **144:**ж; **147:**в, е; **150:**а, е; **151:**а; **152:**д, ж, л; **153:**в; **155:**в; **157:**1; **158:**ж; **159:**в; **162:**к; **173:**п; **176:**б, л, о, р, с, х, ц, 2; **177:**г, д, е, ж, 1, 3, 4; **181:**о; **182:**б, в, е, з, ч, ш, 1, 2, 4; **183:**г, е, ж, и, к, 2, 4; **217:**в; **233:**г, д, е, ж, л, 1, 2, 3, 10; **237:**о, 8; **238:**т, ч; **243:**г, д, 1; **244:**а, б, ч, ш, щ, 1; **245:**к, л, п, у, ф, х, ц, ч, 1; **259:**з; **261:**1; **262:**2; **264:**4, 5; **274:**г; **284:**о, п; **286:**а; **290:**а; **293:**л, ч; **294:**в, д, 2; **295:**л1, о1; **299:**б, л, т, ш, ю; **300:**в, и, 1; **301:**а, г, м, о, 1; **302:**б, г, т; **303:**г, к; **304:**а; **331:**а, б; **333:**а, б, и, м; **334:**з; **335:**а, в, ж, л, о, 3; **338:**з, и; **339:**д, е, ж; **341:**г, д, 2, 3; **342:**ж, 3; **343:**б, в, г, д, е, ж, 1; **344:**л, м; **345:**в, г, д; **346:**е, ж; **348:**2; **356:**д; **367:**в;

376:а; 380:1, 3, 6, 8, 9; 385:3, 7; 390:ж, 1; 391:б, в, г, 1; 393:7; 397:1; 398:2; 400:з, и; 402:м; 409:к, м; 412:а - с обща площ 1 262,0 ха, от която 1 182,0 ха залесена и 80,0 ха незалесена.

2.8. Гори с висока конзервационна стойност (ГВКС 6), обособени съгласно доклада за ГВКС, включва следните отдели и подотдели: 26:з; 69:7; 224:а, б, в, г, д, е, 1, 2; 225:а, б, в, г, д, е, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4; 226:а, б, в, г, о, 2; 229:з; 237:а, в, и, к, л, м, о, п, р, с, 2, 3, 6, 7, 8; 276:а; 391:б - с обща площ 222,2 ха, от която 210,5 ха залесена и 11,7 ха незалесена.

3. Горски територии за защита на водите

3.1. Сондаж Р-2 "Водица" в землището на с.Водица със санитарно-охранителни пояси, обособени съгласно заповед СОЗ-06/08.01.2004 г. – отдели и подотдели:

- СОЗ пояс 3 : 1 д1, е1 - с обща залесена площ 1,4 ха.

3.2. ШК "ВИК Разград – Манастирца" в землището на с.Манастирца със санитарно-охранителни пояси, обособени съгласно заповед СОЗ-168/26.05.2008 г. – отдели и подотдели:

- СОЗ пояс 3 : 337 и - с обща залесена площ 7,3 ха.

4. Горски територии за защита на почвите

4.1. Горски територии с наклон над 30°, обособени съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ от 08.03.2011г. и чл.43, ал.1, т.1 от Наредба №18 от 07.10.2015г. за инвентаризация и планиране в горските територии, притурка към ДВ, бр. 82 от 23.10.2015г.– отдели и подотдели: 16:3; 47:2; 54:а; 61:б; 62:9; 65:2; 66:1; 67:2; 68:4, 6; 69:4, 7; 74:а, б; 76:2, 3, 4, 5; 103:р; 105:и, 1, 3; 109:2; 110:а, е, 3; 119:3; 141:г; 144:ж; 147:в, е; 157:1; 177:1; 183:г, 2; 237:о, 8; 261:1; 262:2; 264:4, 5; 284:о, п; 290:а; 293:л; 294:в, д, 2; 295:л1, о1; 299:б, л, п, р, с, т, ш, ю; 300:в, и, 1; 301:а, г, м, о, 1; 302:б, г, т; 303:г; 304:а; 334:б, г; 335:ж, л, о; 343:б, в, г; 356:д; 380:1, 3, 6, 8, 9; 385:3, 7; 397:1; 398:2 - с обща площ 466,6 ха, от която 443,7 ха залесена и 22,9 ха незалесена.

4.2. Горски територии върху твърде плиткы почви с наклон над 20°, обособени съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ от 08.03.2011 г. и чл.43, ал.1, т.2 от Наредба №18 от 07.10.2015г. за инвентаризация и планиране в горските територии, притурка към ДВ, бр. 82 от 23.10.2015г.– отдели и подотдели: 58:б, р; 59:б; 60:а, б; 62:о; 64:б, к, т; 69:ж, з, и, 1, 3; 70:ж, и; 76:б, г1, д1, ж1, з1, и1, к1, п1; 98:а; 99:е; 100:л; 101:г, д, у; 103:р; 110:г; 112:г; 140:к; 144:ж; 150:а, е; 151:а; 152:д, ж; 153:в; 158:ж; 160:м, н, у; 388:а, б, в, г - с обща площ 355,8 ха, от която 331,0 ха залесена и 24,8 ха незалесена.

5. Горски територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура

5.1. Защитни ивици (50 метра) от двете страни на второкласен път II-51 гр. София – гр.Варна, определени съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ от 08.03.2011 г. и чл.43, ал.4, т.3 от Наредба №18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии, притурка към ДВ, бр. 82 от 23.10.2015 г, отдели и подотдели №№ 1:г1, з1, и1, к1, л1, м1, 4, 5, 7; 207:н; 233:з, и, к; 245:к, л, с, у, х, ц, 1; 384:к, м; 387:д, е; 390:ж; 391:б, в, г, 1; 392:в; 406:а; 409:ж, з, и, к, л, м, н, о, м1, н1, о1 - с обща площ 81,9 хектара, от която 80,6 хектара залесена и 1,3 хектара незалесена.

5.2. Защитни ивици от двете страни на газопровод, определени съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ от 08.03.2011 г. и чл.43, ал.4, т.4 от Наредба №18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии, притурка към ДВ, бр. 82 от 23.10.2015 г, отдели и подотдели №№ 2:ш, щ, ю, я, а1, п1, 3, 4, 5, 6; 3:в, г, д, з, 1, 5; 6:г, д, е; 7:в, г, д, е, ж, р, с, т, у, 1, 2; 8:в, г, д, е, ж, м, н, о, п, 1; 9:к, л; 13:к; 14:3, 4; 17:ж, з, и, к; 25:д1; 32:р, с, т, у, я, е1, ж1, 1, 2; 173:л, п; 176:к, л, о, р, с, х, ц, 2; 177:г, д, е, ж, 3, 4; 181:о, 3; 182:а, б, в, е, з, ч, ш, щ, д1, е1, 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9; 183:е, ж, и, к, 4; 198:и; 400:з, и - с обща площ 190,6 хектара, от която 151,5 хектара залесена и 39,1 хектара незалесена.

5.3. Защитни ивици (100 метра) от двете страни на железопътна линия София –Варна, определени съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ от 08.03.2011 г. и чл.43, ал.4, т.5 от Наредба №18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии, притурка към ДВ, бр. 82 от 23.10.2015 г, отдели и подотдели №№ 233:г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 10; 243:г, д, 1; 244:а, б, ч, ш, щ, 1; 245:п, ф, х, ч; 331:а, б; 333:а, б, м; 334:з; 335:а, б, в, 3; 338:з, и; 339:д, е, ж; 341:г, д, 2, 3;

342:ж, з; **343:**в, г, д, е, ж, з, 1; **344:**л, м; **345:**в, г, д; **346:**г, е, ж; **390:**1; **402:**л, м; **409:**м, н, м1, н1, о1 - с обща площ 130,5 хектара, от която 125,6 хектара залесена и 4,9 хектара незалесена.

6. Семепроизводствени насаждения, утвърдени с Протокол от 04.03.2021 година на ГСС София, одобрен от ИАГ, отдели и подотдели - 24:д; 41:о; 51:о; 83:ж, и, к; 87:б; 166:в, г, д, е; 194:а; 196:в, д, ж, з, и; 256:в, д; 257:е; 313:н; 323:к; 344:т; 347:в; 356:е; 357:в - с обща залесена площ 302,5 ха.

7. Географски култури, утвърдени с Протокол от 04.03.2021 година на ГСС София, одобрен от ИАГ, отдели и подотдели - 134:в2; 207:ж; 266:ш, щ, ю - с обща залесена площ 13,1 ха.

8. Горски разсадници по чл.5, ал.3, т.2 от ЗГ - с обща незалесена площ 39,5 ха в т.ч.:

- **Горски разсадник "Гюрлюка",** в землището на гр.Попово, поземлени имоти с идентификатори **57649.51.131, 57649.51.132, 57649.51.133,** отдели и подотдели: **130-5, 6** - с обща незалесена площ **25,7 ха**

- **Горски разсадник "Кардам",** в землището на с.Кардам в поземлени имоти с идентификатори **36470.26.87, 36470.26.88, 36470.26.231,** отдели и подотдели: **231-1, 2** - с обща незалесена площ **13,8 ха.**

9. Дендрариум по чл.5, ал.3, т.2 от ЗГ - в землището на с.Кардам в поземлени имоти с идентификатор **36470.21.87,** отдел и подотдел: **231-1** - с обща незалесена площ **2,9 ха.**

10. База за интензивно стопанисване на дивеча по чл.5, ал.3, т.2 от ЗГ - с обща площ 702,6 хектара, от която 643,0 хектара залесена и 59,6 хектара незалесена.

10.1. Оградена площ "Еленово" – за интензивно стопанисване на дива свиня, с договор за съвместна дейност, разположена в з-ще с. Дриново, общ. Попово - отдели и подотдели: **203 а - в, е - п, 1, 4 - 6, 213 а, г - ж, к - о, 1 - 4, 8, 214 е - к, 3 - 5, 215 б - г, 1 - 3, 216 б, г - ж, 1 - 3,** с площ 262,4 ха, от която залесена 246,2 ха и незалесена 16,2 ха и в з-ще с. Голямо Ново, общ.Търговище, отдели и подотдели: **204 б, в, ж, 2, 3, 205 б, 1,** с площ 14,4 ха, от която залесена 11,5 ха и незалесена 2,9 ха.

Общата площ на оградена площ "Еленово" е 276,8 ха, от която залесена 257,7 ха и незалесена 19,1 ха.

10.2. Оградена площ "Еленовски язовир" – аклиматизационен двор за стопанисване на муфлон или друг вид дивеч, разположена в з-ще с. Ломци, общ. Попово – отдел и подотдели: **202 и, к, 7, 8;** с обща площ **14,3 ха,** от която залесена 13,0 ха и незалесена 1,3 ха.

10.3. Оградена площ "Голямо градище" (разсадника) – за интензивно стопанисване на елен лопатар и муфлон, разположена в з-ще с. Голямо градище, общ. Опака - отдел и подотдели: **87 б, е - з, к, м - с, у, ф, 1 - 4, 6, 7,** с площ 78,8 ха, от която залесена 62,3 ха и незалесена 16,5 ха и в з-ще с. Цар Асен, общ. Попово, отдели и подотдели: **84 з - м, 85 б - и, 1 - 4, 86 г, д, з - н, п - у, ц - я, 5 - 10,** с площ 136,9 ха, от която залесена 118,1 ха и незалесена 18,8ха.

Общата площ на оградена площ "Голямо градище" (разсадника) е 215,7 ха, от която залесената е 180,4 ха и незалесена 35,3 ха.

10.4. Оградена площ "Крепча" – за интензивно стопанисване на дива свиня, разположена в з-ще с. Крепча, общ. Опака - отдели и подотдели: **74 е, ж, и - н, 2, 3, 75 а - в, е, з - л, 2,** с площ 88,7 ха, от която залесена 88,1 ха и незалесена 0,6 ха и в з-ще с. Голямо градище, общ. Опака, отдели и подотдели: **72 и - н, у - ш, 1, 73 в - у, 3 - 7,** с площ 107,1 ха, от която залесена 103,8 ха и незалесена 3,3 ха.

Общата площ на оградена площ "Крепча" е 195,8 ха, от която залесена 191,9 ха и незалесена 3,9 ха.

11. Горски територии с рекреационно значение

Общата площ е 268,0 хектара, от която 255,1 хектара залесена и 12,9 хектара незалесена.

11.1. Курортни гори и територии - одобрени с Протокол на МГГП от 25.03.1976 г. и съгласно чл.5, ал.3, т.3 от Закона за горите от 2011 г.,отдели и подотдели: **134:**г1 - н1, п1, х1, 2 - с обща площ 49,1 ха, от която 48,9 ха залесена и 0,2 ха незалесена.

11.2. Зелена зона, определена с Протокол № 3/10.02.1976 г. на МГГП и съгласно чл.5, ал.3, т.3 от Закона за горите от 2011 г., отдели и подотдели: **224:**а - е, 1 - 3; **225;** **226:**а - г, о, 2 - с обща площ 153,8 ха, от която 144,3 ха залесена и 9,5 ха незалесена.

11.3. Лесопарк "Кирчана", определен с Протокол от 09.08.1978 г., утвърден на 29.08.1978 г. от МГГП и съгласно чл.5, ал.3, т.3 от Закона за горите от 2011 г., отдели и подотдели: **237:**а, в, г, и, к, л, м, о, п, р, с, 2, 3, 4, 6, 7, 8 - с обща площ 65,1 хектара, от която 61,9 хектара залесена и 3,2 хектара незалесена.

На територията на ДЛС "Черни Лом" са обособени **255,9 ха** (държавна собственост) гори и земи разположени в две подразделения на МО, намиращи се в землищата на село Светлен и село Заветно, общ. Попово и село Голямо Ново, общ. Търговище, за които в таксационните описания на ГСП е въведен код **"дв"** (на други ведомства). В тези територии не са проектирани абсолютно никакви мероприятия по ГСП 2021 година. Това са отдели и подотдели: **205:**к, 5, 6; **206:**а, 1 - 3; **207:**а, 1 - 10; **210:**р; **211;** **212:**н; **413** - с обща площ 255,9 хектара, от която 232,6 хектара залесена и 23,3 хектара незалесена.

На територията на ДЛС "Черни Лом" са обособени **373,5 ха** (346,1 ха държавна собственост и 27,4 ха общинска собственост) **дивечови сечища**, за които в таксационните описания на ГСП е въведен код **"др"** (други). В част от тези територии е проектирана техническа сеч (гола за дивечово сечище) по ГСП 2021 година, описани подробно в главата за проектирани мероприятия. Всички дивечови сечища са отдели и подотдели: **1:**к; **4:**н; **6:**ж; **8:**т; **12:**в, г; **15:**в; **16:**м; **17:**ц; **19:**н, с; **20:**з; **22:**и; **23:**н; **24:**и; **25:**г; **26:**и; **27:**в; **34:**ж; **38:**ж; **41:**ш; **42:**и; **44:**к; **46:**г; **55:**е; **59:**д; **71:**б; **72:**ч; **73:**л, м, с; **74:**и; **75:**б, з, и; **77:**б; **79:**и; **80:**ж; **81:**ж; **82:**д, н; **87:**н, о, ф; **90:**л; **95:**г; **97:**р; **105:**б; **115:**и; **121:**в; **122:**и; **136:**д; **163:**б; **165:**г; **168:**б; **169:**л; **173:**в; **174:**а; **175:**е, к; **176:**в, х; **180:**г, е; **183:**к, л; **190:**в; **193:**д; **194:**е; **196:**е; **197:**м; **200:**л; **201:**т, ц, ю; **202:**б, н; **203:**б, е, ж, п; **210:**л; **215:**в; **216:**ж; **220:**в, г, ж; **224:**в; **226:**м; **227:**ж; **228:**л; **229:**б, л; **230:**с; **234:**ж; **235:**а; **238:**в; **239:**р; **240:**е; **241:**д; **243:**а, м, н, о, п, р, ф, х; **244:**д; **246:**к; **248:**ж; **251:**в; **252:**д; **255:**б; **256:**к; **257:**г; **263:**б; **264:**з; **269:**д; **272:**о; **296:**з; **324:**ж; **326:**ж, л; **332:**г, и; **338:**г, д; **340:**г, д; **355:**з; **362:**в; **367:**л; **372:**в; **375:**г; **381:**б - с обща залесена площ 379,0 хектара.

Г) Собственост в горските територии

По собственост при предишното устройство от 2011 г. разпределението е дадено в таблица № 24.

Таблица № 24

Разпределение на ГТ на ТП ДЛС "Черни Лом" по собственост по ГСП от 2011 година

вид собственост	Общо				в т.ч. Горски територии		в т.ч. Земеделски територии		в т.ч. Урбанизирани територии		в т.ч. Водни територии	
	обща площ ха	%	в т.ч. залес. площ ха	%	обща площ ха	%	обща площ ха	%	обща площ ха	%	обща площ ха	%
Държавна собственост	23532.2	80.9	22768.4	80.8	23065.6	88.4	466.6	16.2	-	-	-	-
Общинска собственост	4191.9	14.4	4050.8	14.4	2431.0	9.4	1736.4	60.1	24.5	100.0	-	-
Физически лица	1123.0	3.9	1117.4	4.0	551.3	2.1	571.7	19.8	-	-	-	-
Юридически лица	243.3	0.8	233.3	0.8	131.9	0.1	111.4	3.9	-	-	-	-
Всичко	29090.4	100.0	28169.9	100.0	26179.8	100.0	2886.1	100.0	24.5	100.0	-	-

Във връзка с извършения процес на възстановяване на собствеността в **горските територии** и изработените Карти на възстановената собственост (КВС), както и кадастрални карти на землищата на територията на общините Попово, Опака и Търговище - част, на чиито територии е разположено ТП ДЛС „Черни Лом“, е извършена следната диференциация, дадена в таблица № 25.

Таблица № 25
Разпределение на ГТ на ТП ДЛС "Черни Лом"
по собственост в ГСП от 2021 година

вид собственост	Общо				в т.ч. Горски територии		в т.ч. Земеделски територии		в т.ч. Урбанизирани територии		в т.ч. Водни територии	
	обща площ ха	%	в т.ч. залес. площ ха	%	обща площ ха	%	обща площ ха	%	обща площ ха	%	обща площ ха	%
Държавна собственост	23638.1	82.0	22879.8	81.9	23284.7	88.6	348.7	13.7	3.1	12.7	1.6	64.0
Общинска собственост	4049.1	14.0	3913.8	14.0	2429.7	9.2	1597.2	63.0	21.3	87.3	0.9	36.0
Физически лица	1020.3	3.5	1015.5	3.6	546.2	2.1	474.1	18.7	-	-	-	-
Юридически лица	153.2	0.5	152.0	0.5	35.3	0.1	117.9	4.6	-	-	-	-
Всичко	28860.7	100.0	27961.1	100.0	26295.9	100.0	2537.9	100.0	24.4	100.0	2.5	100.0

Съгласно **Указанията**, дадени с писмо № 91-00-315 от 19.12.2000 г. на НУГ при МЗГ, при инвентаризацията и изработване на ГСП са взети в предвид и са отразени на горскостопанските карти всички **неправомерно изключени** с КВС площи от горския фонд. **Общо за ТП ДЛС „Черни Лом“** при сегашната инвентаризация са обособени **2 537,9 ха** (25 397 дка) гори, разположени в земеделски територии.

На територията на ТП ДЛС „Черни Лом“, бяха обособени 350,1 ха (3 501 дка) гори по чл. 19 от ЗСПЗЗ (Закона за собствеността и ползване на земеделски земи) известни още като гори ВСО (временно стопанисвани от общината), като всички са разположени в земеделски територии.

Първата част от тези гори ВСО с площ **154,7 ха** (1 547 дка), съгласно ПРОТОКОЛНО РЕШЕНИЕ № 2Б/30.07.2008 г., одобрено със Заповед № 56/31.07.2008 г. на Директора на Областна дирекция “Земеделие” гр. Търговище са причислени горите общинска собственост в земеделски територии на територията на община Опака. Тук е даден списък на тези гори по отдели и подотдели: **48 н, 50 у, 53 г1, 57 ж1, с1, ф1, 58 н, о, 64 к, 68 е, з, 69 и, о, т, 72 б, в, 76 ж1, 93 а, б, в, д, 97 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, щ, ю, а1, в1, 100 с, у, 111 р, 112 с, б1, н1, о1, 113 а, 118 б, 274 б, 388 а, г, 389 а, с, ф, х, я.**

Втората част от тези гори ВСО с площ **195,4 ха** (1 954 дка), съгласно РЕШЕНИЕ № 2/30.07.2008 г., одобрено със Заповед № 56/31.07.2008 г. на Директора на Областна дирекция “Земеделие” гр. Търговище са причислени горите общинска собственост в земеделски територии на територията на община Търговище. Тук е даден списък на тези гори по отдели и подотдели: **173 к, л, 188 л, м, н, 205 з, 206 д, е, 207 л, м, н, 240 а, б, г, 245 с, 248 о, 390 а, б, е, 397 а, б, в, г, д, е, ж, 402 а, б, в, г, д, е, ж, з, к, 403 б, в, г, д, е, ж, 405 а, б, г, д.**

На територията на ТП ДЛС „Черни Лом“ според кадастралните карти бяха обособени 1,8 ха (18 дка) горски територии - съсобственост.

Тези гори, съгласно ЗГ са причислени към горските територии собственост на физически лица без да им се сменя фондовата принадлежност. Те попадат в отдели и подотдели: **30 в1, г1, 62 к, 69 п, 134 т1.**

На територията на ТП ДЛС „Черни Лом“ според кадастралните карти бяха обособени 1,7 ха (17 дка) гори в земеделски територии – частна, на чужди физически и юридически лица.

Тези гори, съгласно ЗГ са причислени към горските територии собственост на физически лица без да им се сменя фондовата принадлежност. Те попадат в отдели и подотдели: **57 я, к1, 58 м, 68 о, т, ф.**

Също така бяха констатирани гори в урбанизирани територии на площ от 24,4 ха и гори във водни територии на площ от 2,5 ха (общо 26,9 ха).

Те представляват **“явна фактическа грешка”** (ЯФГ) по **отношение на вида територия** и за тях е изготвен списък по имоти и землища, който ще бъде приложен в инвентаризацията на ТП ДЛС “Черни Лом”. Процедурата **за отстраняването на тези грешки е по реда на чл. 17, ал. 2 от Наредба №20** за съдържанието, условията и реда за създаването и поддържането на горскостопанските карти.

Разпределението на измененията в площта по видове собственост през ревизионния период е дадено в таблица № 26.

Таблица № 26
Сравнение на ГТ на ТП ДЛС "Черни Лом"
по собственост при двете инвентаризации 2011-2021 година

Година	Държавна	Общинска	Физически лица	Юридически лица	Общо
хектари					
2010/2011	23532.2	4191.9	1123.0	243.3	29090.4
%	80.9	14.4	3.9	0.8	100.0
2020/2021	23638.1	4049.1	1020.3	153.2	28860.7
%	82.0	14.0	3.5	0.5	100.0
Разлика	105.9	-142.8	-102.7	-90.1	-229.7

В следващите редове систематизирано е дадено **движението на собствеността** от 2011 г. до 2020 година.

1. Горски територии с променено предназначение - + 39,6 ха държавна собственост (обяснени по-горе в текста).

2. Горски територии с променено предназначение - - 2,6 ха държавна собственост (обяснени по-горе в текста).

3. Невключени към инвентаризацията гори по член 83 от ЗГ с площ 41,4 ха, собственост на физически (29,1 ха) и юридически (12,4 ха) лица.

4. Отпаднали 54,4 ха гори по чл.88, ал.5, т.4 от ЗГ – собственост на физически (42,8 ха) и юридически лица (11,6 ха)

5. Отпаднали 6,1 ха като незалесени площи в земеделски територии отразени в предния ГСП като голини (5,4 ха, от които държавни – 4,2 ха и общински общ.Попово – 1,2 ха) и просеки (0,7 ха – общинска собственост - общ.Попово).

6. Отпаднали като незалесени площи в земеделски територии при изчертаване на точния контур на горите – **249,3 ха**.

7. Новоустроени гори в земеделски територии 84,5 ха, от които:

- 19,9 ха държавна собственост
- 42,9 ха общинска собственост
- 16,4 ха собственост на физически лица
- 5,3 ха собственост на юридически лица

В крайна сметка след като се вземат под внимание всички изключени, новоустроени и отпаднали незалесени площи в земеделски територии, движението на собствеността в ТП ДЛС Черни Лом е следното:

- **Държавна** - + 105,9 ха - +37,0 ха с променено предназначение, +99,7 ха сумарно от променени собствениоти спрямо стария ГСП (най-голяма разлика на имот с идентификатор 65557.28.39 в землището на с.Светлен с площ 102,9 ха, който от собственост на юрид.лица в момента е държ.собственост), +19,9 ха новоустроени, -4,2 ха отпаднали като незалесени площи (голини) в предния ГСП, - 46,5 ха по фондови граници - отпаднали незалесени площи в земеделски територии.

- **Общинска** - - 142,8 ха - +42,9 ха новоустроени, -24,6 ха сумарно от променени собствениоти спрямо предния проект, -1,7 ха отпаднали като незалесени площи (голини и просеки) в предния ГСП, - 159,4 ха по фондови граници - отпаднали незалесени площи в земеделски територии.

- **На физически лица** - - 102,7 ха - - 29,1 ха чл.83 – стари подотдели, +16,4 ха новоустроени, -13,6 ха сумарно от променени собствениоти спрямо предния проект, -42,8 ха отпаднали гори по чл.88, ал.5, т.4 от ЗГ, -33,6 ха по фондови граници - отпаднали незалесени площи в земеделски територии.

- **На юридически лица** - - 90,1 ха - -12,4 ха чл.83 – стари подотдели, + 5,3 ха новоустроени, -61,6 ха сумарно от променени собствениоти спрямо предния проект, -11,6 ха отпаднали гори по чл.88, ал.5, т.4 от ЗГ, -9,8 ха по фондови граници - отпаднали незалесени площи в земеделски територии.

4.2. Таксационна характеристика на насажденията

Залесената площ на ТП ДЛС "Черни Лом" е 27 961,1 ха. Разпределението и, както и това на дървесния запас (без клони) по типове месторастения и стопанските класове, е дадено в таблица № 27.

Таблица № 27
Разпределение на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ и ОБЩИЯ ДЪРВЕСЕН ЗАПАС (без клони)
по типове месторастения

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Горски територии със защитни и специални функции							
Условен стопански клас: Черборови култури, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	24.7	11	6285	10.8	-	-
M-I-2 D-1	13	36.1	16.1	9980	17.2	-	-
M-I-2 CD-2	14	41	18.4	11220	19.4	-	-
M-I-2 C-1	15	44.1	19.7	11350	19.6	-	-
M-I-3 CD-2	17	1.9	0.9	670	1.2	-	-
МТЮ-I C-2	121	49.1	22	13040	22.5	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	24.5	11	4860	8.4	-	-
M-I-2 B-1	138	2.1	0.9	510	0.9	-	-
Всичко		223.5	100	57915	100	-	100
Условен стопански клас: Дъбов СрН, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	12.7	26.8	3055	46.1	-	-
M-I-2 CD-2	14	29.5	62.4	2400	36.2	-	-
МТЮ-I C-2	121	5.1	10.8	1170	17.7	-	-
Всичко		47.3	100	6625	100	-	100
Условен стопански клас: Култури от червен дъб, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	63.1	49.9	15120	58.5	-	-
M-I-2 D-1	13	16.1	12.7	3670	14.2	-	-
M-I-2 CD-2	14	47.4	37.4	7070	27.3	-	-
Всичко		126.6	100	25860	100	-	100
Условен стопански клас: Церов, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	56.1	48.1	6875	58.5	-	-
M-I-2 D-1	13	8.1	7	500	4.3	-	-
M-I-2 CD-2	14	39.2	33.6	4120	35	-	-
M-I-2 C-1	15	1.8	1.5	240	2	-	-
M-I-3 CD-2	17	1	0.9	-	-	-	-
МТЮ-I C-2	121	1.8	1.5	30	0.2	-	-
M-I-2 B-1	138	8.6	7.4	-	-	-	-
Всичко		116.6	100	11765	100	-	100
Условен стопански клас: Горскоплоден, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	22.9	14.4	1205	11.5	-	-
M-I-2 D-1	13	12.2	7.6	1020	9.7	-	-
M-I-2 CD-2	14	88.5	55.4	4365	41.8	-	-
M-I-2 C-1	15	8.2	5.1	520	5	-	-
МТЮ-I C-2	121	27.8	17.4	3330	31.8	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	0.2	0.1	20	0.2	-	-
Всичко		159.8	100	10460	100	-	100
Условен стопански клас: Липов, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	620.8	53.3	165870	56.7	-	-
M-I-2 D-1	13	0.6	-	160	-	-	-
M-I-2 CD-2	14	465.6	40	106080	36.2	-	-
M-I-3 CD-2	17	76.2	6.6	20450	7	-	-
МТЮ-I C-2	121	1.5	0.1	255	0.1	-	-
Всичко		1164.7	100	292815	100	-	100
Условен стопански клас: Широколистен В, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2,3	11	3.5	3.9	570	3.4	-	-
M-I-2 D-2	12	27.5	30.3	6035	36.3	-	-
M-I-2 D-1	13	7.8	8.6	1590	9.6	-	-
M-I-2 CD-2	14	41	45.2	6475	38.9	-	-
M-I-2 C-1	15	1.3	1.5	145	0.9	-	-
МТЮ-I C-2	121	9.5	10.5	1810	10.9	-	-
Всичко		90.6	100	16625	100	-	100

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Условен стопански клас: Тополов нетип., Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2,3	11	9.1	19.9	1540	44	-	-
M-I-2 D-2	12	15.7	34.3	405	11.6	-	-
M-I-2 D-1	13	1.6	3.5	140	4	-	-
M-I-2 CD-2	14	18.9	41.4	1375	39.3	-	-
M-I-2 C-1	15	0.4	0.9	40	1.1	-	-
Всичко		45.7	100	3500	100	-	100
Условен стопански клас: Габърв В П, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	253.1	29.2	49590	27.6	-	-
M-I-2 D-1	13	0.7	0.1	45	-	-	-
M-I-2 CD-2	14	405.5	46.8	86725	48.3	-	-
M-I-2 C-1	15	20.6	2.4	3010	1.7	-	-
M-I-3 CD-2	17	170.9	19.7	37360	20.8	-	-
МТЮ-I C-2	121	16.4	1.8	2840	1.6	-	-
Всичко		867.2	100	179570	100	-	100
Условен стопански клас: Дъбов В П, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	53.6	27.6	9880	26.5	-	-
M-I-2 D-1	13	15	7.7	3030	8.1	-	-
M-I-2 CD-2	14	82	42.2	14890	40	-	-
M-I-3 CD-2	17	43.7	22.5	9450	25.4	-	-
Всичко		194.3	100	37250	100	-	100
Условен стопански клас: Дъбов СрН П, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	6.1	2.9	910	4.5	-	-
M-I-2 D-1	13	63.4	30.4	7040	34.6	-	-
M-I-2 CD-2	14	37.9	18.2	4550	22.3	-	-
M-I-2 C-1	15	85.7	41.2	6500	31.9	-	-
M-I-3 CD-2	17	1.1	0.5	180	0.9	-	-
МТЮ-I C-2	121	1.2	0.6	170	0.8	-	-
МТЮ-I B-1,12,2	131	1.8	0.9	120	0.6	-	-
M-I-2 B-1	138	11.1	5.3	890	4.4	-	-
Всичко		208.3	100	20360	100	-	100
Условен стопански клас: Церов В П, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	876.5	45.1	168340	47.9	-	-
M-I-2 D-1	13	123.7	6.4	19070	5.4	-	-
M-I-2 CD-2	14	785.9	40.5	138270	39.3	-	-
M-I-2 C-1	15	95.4	4.9	14550	4.1	-	-
МТЮ-I C-2	121	61.1	3.1	11660	3.3	-	-
Всичко		1942.6	100	351890	100	-	100
Условен стопански клас: Церов П, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	102.8	6.5	15985	7.5	-	-
M-I-2 D-1	13	190.8	12.1	25060	11.8	-	-
M-I-2 CD-2	14	489.3	30.9	70760	33.2	-	-
M-I-2 C-1	15	530.7	33.5	67130	31.5	-	-
M-I-3 C-1	19	8.2	0.5	1140	0.5	-	-
МТЮ-I C-2	121	216.8	13.7	29860	14	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	35.3	2.2	1080	0.5	-	-
МТЮ-I B-1,12,2	131	10.3	0.6	2170	1	-	-
Всичко		1584.2	100	213185	100	-	100
Условен стопански клас: Смесен В П, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	204.7	27.6	34865	27.6	-	-
M-I-2 D-1	13	15.5	2.1	1070	0.9	-	-
M-I-2 CD-2	14	461.1	62.3	80050	63.4	-	-
M-I-2 C-1	15	39.9	5.4	6120	4.9	-	-
M-I-3 CD-2	17	19.6	2.6	4090	3.2	-	-
Всичко		740.8	100	126195	100	-	100

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Условен стопански клас: Смесен СрН П, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2,3	11	6.7	0.7	690	0.7	-	-
M-I-2 D-2	12	119.4	12.4	16935	16.7	-	-
M-I-2 D-1	13	41.6	4.3	3395	3.4	-	-
M-I-2 CD-2	14	273.2	28.3	35305	34.8	70	100
M-I-2 C-1	15	349.8	36.2	33550	33	-	-
M-I-3 CD-2	17	14.5	1.5	2080	2	-	-
M-I-3 C-1	19	3.7	0.4	400	0.4	-	-
МТЮ-I C-2	121	37.5	3.9	2120	2.1	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	56.5	5.8	3465	3.4	-	-
M-I-2 B-1	138	63.1	6.5	3580	3.5	-	-
Всичко		966	100	101520	100	70	100
Условен стопански клас: Акациев, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2,3	11	1.8	0.2	395	0.6	-	-
M-I-2 D-2	12	220.7	21.4	14375	21.8	-	-
M-I-2 D-1	13	210.8	20.4	13695	20.7	-	-
M-I-2 CD-2	14	367.7	35.7	25905	39.2	-	-
M-I-2 C-1	15	122.8	11.9	6705	10.2	-	-
M-I-3 CD-2	17	3.5	0.3	175	0.3	-	-
M-I-3 C-1	19	4.7	0.5	80	0.1	-	-
МТЮ-I C-2	121	86.7	8.4	3815	5.8	-	-
M-I-2 B-1	138	12	1.2	860	1.3	-	-
Всичко		1030.7	100	66005	100	-	100
Условен стопански клас: Келявгабърров, Защитни и специални функции							
M-I-2 D-2	12	9.7	1	415	1	-	-
M-I-2 D-1	13	12.2	1.3	680	1.6	-	-
M-I-2 CD-2	14	59.1	6.2	3280	7.7	-	-
M-I-2 C-1	15	359.5	37.8	18225	42.7	-	-
МТЮ-I C-2	121	89	9.4	3855	9.1	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	234.1	24.6	9450	22.2	-	-
МТЮ-I B-1,12,2	131	2.6	0.3	55	0.1	-	-
M-I-2 B-1	138	184	19.4	6670	15.6	-	-
Всичко		950.2	100	42630	100	-	100
Общо гори със ЗСпФ		10459.1	100	1564170	100	70	100
Горски територии със стопански функции							
Стопански клас: Черборови култури, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	32.8	2.8	11935	4.3	-	-
M-I-2 D-1	13	67.2	5.8	20080	7.2	-	-
M-I-2 CD-2	14	258.7	22.2	75860	27.1	-	-
M-I-2 C-1	15	499.6	42.9	113765	40.7	-	-
M-I-3 CD-2	17	1.3	0.1	430	0.1	-	-
МТЮ-I C-2	121	174.9	15	38280	13.7	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	2.8	0.2	370	0.1	-	-
МТЮ-I B-1,12,2	131	25.1	2.2	3990	1.4	-	-
M-I-2 B-1	138	102.3	8.8	15090	5.4	-	-
Всичко		1164.7	100	279800	100	-	100
Стопански клас: Дъбов СрН, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	22.1	12.7	4400	15.2	-	-
M-I-2 D-1	13	5.5	3.1	260	0.9	-	-
M-I-2 CD-2	14	143.6	82.2	24150	83.5	-	-
M-I-2 C-1	15	2.2	1.3	-	-	-	-
МТЮ-I C-2	121	1.3	0.7	120	0.4	-	-
Всичко		174.7	100	28930	100	-	100
Стопански клас: Култури от червен дъб, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	41.1	50.9	11700	54.7	-	-
M-I-2 D-1	13	5.7	7.1	1095	5.1	-	-
M-I-2 CD-2	14	33	40.9	8415	39.4	-	-
M-I-2 C-1	15	0.9	1.1	180	0.8	-	-
Всичко		80.7	100	21390	100	-	100
Стопански клас: Церов, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	51.4	34.7	5685	43.2	-	-
M-I-2 D-1	13	2.8	1.9	50	0.4	-	-
M-I-2 CD-2	14	93.5	63.1	7420	56.4	-	-
M-I-2 C-1	15	0.4	0.3	-	-	-	-
Всичко		148.1	100	13155	100	-	100

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	Но	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Стопански клас: Горскоплоден, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	85.8	27	6075	27.3	-	-
M-I-2 D-1	13	46.2	14.6	860	3.9	-	-
M-I-2 CD-2	14	139.7	44	11915	53.6	-	-
M-I-2 C-1	15	32.2	10.1	1930	8.7	-	-
МТЮ-I C-2	121	13.7	4.3	1465	6.5	-	-
Всичко		317.6	100	22245	100	-	100
Стопански клас: Липов, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	518.3	38.9	127205	41.3	-	-
M-I-2 D-1	13	34.2	2.6	8190	2.7	-	-
M-I-2 CD-2	14	703.9	52.7	155845	50.6	-	-
M-I-2 C-1	15	21.8	1.6	2320	0.7	-	-
M-I-3 CD-2	17	55.6	4.2	14610	4.7	-	-
Всичко		1333.8	100	308170	100	-	100
Стопански клас: Широколистен В, Стопански функции							
M-I-2 D-2,3	11	2.2	1.3	490	1.9	-	-
M-I-2 D-2	12	40.2	24.5	7320	28.5	-	-
M-I-2 D-1	13	37.8	23.1	6320	24.6	-	-
M-I-2 CD-2	14	67.6	41.3	10375	40.3	-	-
M-I-2 C-1	15	3.7	2.3	370	1.4	-	-
M-I-3 CD-2	17	0.1	0.1	5	-	-	-
M-I-3 C-1	19	11.4	7	680	2.7	-	-
МТЮ-I C-2	121	0.6	0.4	150	0.6	-	-
Всичко		163.6	100	25710	100	-	100
Стопански клас: Тополов нетип., Стопански функции							
M-I-2 D-2,3	11	0.9	2	90	1.7	-	-
M-I-2 D-2	12	17.5	38.3	2280	43.5	-	-
M-I-2 D-1	13	5.3	11.6	700	13.4	-	-
M-I-2 CD-2	14	19.4	42.4	1875	35.7	-	-
МТЮ-I C-2	121	2.6	5.7	300	5.7	-	-
Всичко		45.7	100	5245	100	-	100
Стопански клас: Габъров В П, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	423.8	26.1	87500	26.2	-	-
M-I-2 D-1	13	30.8	1.9	4955	1.5	-	-
M-I-2 CD-2	14	1089.7	67.1	227065	68	-	-
M-I-2 C-1	15	24.6	1.5	2760	0.8	-	-
M-I-3 CD-2	17	0.7	0.1	160	0.1	-	-
МТЮ-I C-2	121	54.1	3.3	11350	3.4	-	-
Всичко		1623.7	100	333790	100	-	100
Стопански клас: Дъбов В П, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	10.8	9.3	1820	9.9	-	-
M-I-2 CD-2	14	89.2	76.5	14180	77.3	-	-
M-I-2 C-1	15	16.6	14.2	2340	12.8	-	-
Всичко		116.6	100	18340	100	-	100
Стопански клас: Дъбов СрН П, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	150.9	25.9	21250	28.5	-	-
M-I-2 D-1	13	94.4	16.3	11400	15.3	-	-
M-I-2 CD-2	14	230.8	39.8	30965	41.5	-	-
M-I-2 C-1	15	101	17.4	10625	14.2	-	-
M-I-2 B-1	138	3.4	0.6	360	0.5	-	-
Всичко		580.5	100	74600	100	-	100
Стопански клас: Церов В П, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	1740.9	52.4	261185	51.2	-	-
M-I-2 D-1	13	106.4	3.2	16005	3.1	-	-
M-I-2 CD-2	14	1302	39.2	205975	40.4	-	-
M-I-2 C-1	15	39.8	1.2	5040	1	-	-
M-I-3 CD-2	17	14.1	0.4	2840	0.6	-	-
M-I-3 C-1	19	76.7	2.3	12990	2.6	-	-
МТЮ-I C-2	121	42.9	1.3	5825	1.1	-	-
Всичко		3322.8	100	509860	100	-	100

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Стопански клас: Церов П, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	246.1	13.7	27580	13	-	-
M-I-2 D-1	13	115.6	6.5	10855	5.1	-	-
M-I-2 CD-2	14	733	40.9	97190	45.9	-	-
M-I-2 C-1	15	487	27.1	50155	23.6	-	-
M-I-3 CD-2	17	34.5	1.9	5690	2.7	-	-
МТЮ-I C-2	121	165.7	9.2	19285	9.1	-	-
M-I-2 B-1	138	11.9	0.7	1300	0.6	-	-
Всичко		1793.8	100	212055	100	-	100
Стопански клас: Смесен В П, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	408.7	40.2	69215	40.4	-	-
M-I-2 D-1	13	23.7	2.3	3200	1.9	-	-
M-I-2 CD-2	14	460.4	45.3	79855	46.6	-	-
M-I-2 C-1	15	99.3	9.8	14660	8.6	-	-
M-I-3 CD-2	17	9.5	0.9	2260	1.3	-	-
МТЮ-I C-2	121	15.1	1.5	2145	1.2	-	-
Всичко		1016.7	100	171335	100	-	100
Стопански клас: Смесен СрН П, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	144.7	9.3	12485	7.3	-	-
M-I-2 D-1	13	95.7	6.2	10515	6.2	-	-
M-I-2 CD-2	14	601.1	38.6	79370	46.4	-	-
M-I-2 C-1	15	475	30.5	44005	25.7	-	-
M-I-3 CD-2	17	6.9	0.4	460	0.3	-	-
M-I-3 C-1	19	46.8	3	6740	3.9	-	-
МТЮ-I C-2	121	98.8	6.3	11020	6.4	-	-
МТЮ-I B-1,12,2	131	29.1	1.9	2650	1.5	-	-
M-I-2 B-1	138	59.7	3.8	3910	2.3	-	-
Всичко		1557.8	100	171155	100	-	100
Стопански клас: Акациев, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	337.4	14	21260	17	-	-
M-I-2 D-1	13	258	10.7	11425	9.1	-	-
M-I-2 CD-2	14	1297.8	53.6	67750	54.1	-	-
M-I-2 C-1	15	441.6	18.3	19880	15.9	-	-
M-I-3 CD-2	17	1	-	45	-	-	-
M-I-3 C-1	19	6.8	0.3	380	0.3	-	-
МТЮ-I C-2	121	71.5	2.9	4170	3.3	-	-
M-I-2 B-1	138	5.8	0.2	330	0.3	-	-
Всичко		2419.9	100	125240	100	-	100
Стопански клас: Келянгабъров, Стопански функции							
M-I-2 D-2	12	10.4	0.6	535	0.7	-	-
M-I-2 D-1	13	10.9	0.7	440	0.6	-	-
M-I-2 CD-2	14	231.6	14.1	12690	16.8	-	-
M-I-2 C-1	15	919.5	56	44300	58.6	-	-
M-I-3 C-1	19	56.4	3.4	2700	3.6	-	-
МТЮ-I C-2	121	67.5	4.1	3130	4.1	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	44.4	2.7	1580	2.1	-	-
МТЮ-I B-1,12,2	131	43.8	2.7	1425	1.9	-	-
M-I-2 B-1	138	256.8	15.7	8750	11.6	-	-
Всичко		1641.3	100	75550	100	-	100
Общо гори със СтФ		17502	100	2396570	100	-	100
Общо залесена площ		27961.1	100	3960740	100	70	100

4.2.1. Гори със защитни и специални функции

Залесената площ на горите със защитни и специални функции е **10 459,1** хектара, което е 37,5% от общата залесена площ на стопанството.

Средната възраст е 59 години, средната пълнота – 0,74, а средният бонитет – III (2,8).

Общият дървесен запас е 1 564 170 куб.м (без клони). Средният запас е 150 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 28 275 куб.м, а на един хектар – 2,70 куб.м.

4.2.2. Гори със стопански функции

Залесената площ на горите със стопански функции е **17 502,0** хектара, което е 62,5% от общата залесена площ на стопанството.

Средната възраст е 53 години, средната пълнота – 0,74, а средният бонитет – III (2,8).

Общият дървесен запас е 2 396 570 куб.м (без клони). Средният запас е 142 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 50 535 куб.м, а на един хектар – 2,89 куб.м.

4.2.3. Общо за гората

Залесената площ е 27 961,1 хектара.

Средната възраст е 55 години, средната пълнота е 0,74, а средният бонитет е III (2,8).

Общият дървесен запас е 3 960 740 куб.м (без клони). Средният запас е 142 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 78 810 куб.м, а на един хектар – 2,82 куб.м.

В таблици № 28 и № 29 е показано разпределението на залесената площ и общия дървесен запас (с клони) при двете последователни инвентаризации по класове на възраст.

Таблица № 28

За разпределение на общата залесена площ на ТП ДЛС "Черни Лом" по класове на възраст при двете последователни инвентаризации

Година на инвентаризация	К л а с о в е н а в ъ з р а с т								Всичко
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII над 141	
	п л о щ - х е к т а р и								
2010	4207.3	5938.5	10941.8	6983.8	47.7	47.2	3.6	-	28169.9
%	14.9	21.1	38.8	24.8	0.2	0.2	0.0	0.0	100.0
2020	3765.2	4328.5	5936.7	13264.2	613.3	21.1	30	2.1	27961.1
%	13.5	15.5	21.2	47.4	2.2	0.1	0.1	0.0	100.0
Разлика +/-	-442.1	-1610.0	-5005.1	6280.4	565.6	-26.1	26.4	2.1	-208.8

Таблица № 29

За разпределение на общия дървесен запас (с клони) на ТП ДЛС "Черни Лом" по класове на възраст при двете последователни инвентаризации

Година на инвентаризация	К л а с о в е н а в ъ з р а с т								Всичко
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII над 141	
	з а п а с - к у б и ч е с к и м е т р и								
2010	165095	788300	1915620	1495065	6740	6390	270	-	4377480
%	3.8	18.0	43.8	34.2	0.2	0.1	0.0	-	100.0
2020	193050	620150	1018775	2539635	124255	2610	2780	210	4501465
%	4.3	13.8	22.6	56.4	2.8	0.1	0.1	0.0	100.0
Разлика +/-	27955	-168150	-896845	1044570	117515	-3780	2510	210	123985

Разликите се дължат на преминаването на насажденията и културите от един клас на възраст в друг и извършените възобновителни и отгледни сечи в определени класове на възраст.

Общият дървесен запас (с клони) на Държавно ловно стопанство "Черни Лом"

през 2011 година е бил: **4 377 480** куб.м

Средният прираст на гората за изминалия период е бил: 850 920 куб.м

Ползуването през този период е 782 234 куб.м

Вероятният запас към края на 2020 година трябва да е **4 446 166** куб.м

Установеният сега запас (с клони) от 4 501 465 куб.м е с 55 299 куб.м по-висок от очакваният, което се дължи на по-високия текущ прираст на младите и средновъзрастни церови насаждения и в много малка степен на новоустроените гори (77,6 ха и запас 4 415 куб.м.).

В таблица № 30 са дадени средните таксационни показатели на отделните условни стопански класове (със защитни и специални функции), със стопански функции и общо.

Таблица № 30

Средни таксационни показатели по функции, условни стопански класове и общо за гората

Стопански класове	Залесена площ		Средна възраст	Среден бонитет	Средна пълнота	Среден запас на 1 ха	Среден прираст на 1 ха	Общ среден прираст	Общ дървесен запас		Надлесни запас	
	ха	%							години	куб.м/ха	куб.м/ха	куб.м
	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м				
А. Горски територии със Защитни и специални функции												
Черборови култури	223.5	0.8	46	III (3.1)	0.78	259	5.69	1272	57915	71070	-	-
Дъбов СрН	47.3	0.2	42	II (2.1)	0.83	140	3.59	170	6625	8400	-	-
Култури от червен дъб	126.6	0.5	37	II (1.5)	0.82	204	5.32	673	25860	34440	-	-
Церов	116.6	0.4	32	II (2.3)	0.82	101	3.49	407	11765	15850	-	-
Горскоплоден	159.8	0.6	51	IV (4.0)	0.70	66	1.27	203	10460	13520	-	-
Липов	1164.7	4.2	67	II (2.3)	0.82	251	3.95	4606	292815	328835	-	-
Широколистен В	90.6	0.3	55	II (2.3)	0.70	184	3.38	306	16625	19050	-	-
Тополов нетип.	45.7	0.2	33	III (3.0)	0.50	77	2.36	108	3500	3980	-	-
Габъров В П	867.2	3.1	69	II (1.6)	0.78	207	3.15	2729	179570	209395	-	-
Дъбов В П	194.3	0.7	77	II (2.3)	0.74	192	2.51	488	37250	41270	-	-
Дъбов СрН П	208.3	0.7	66	IV (4.2)	0.71	98	1.47	307	20360	22420	-	-
Церов В П	1942.6	6.9	66	II (2.1)	0.73	181	2.84	5525	351890	389025	-	-
Церов П	1584.2	5.7	71	III (3.4)	0.65	135	1.96	3110	213185	235800	-	-
Смесен В П	740.8	2.6	58	II (2.0)	0.76	170	3.15	2332	126195	143375	-	-
Смесен СрН П	966.0	3.5	60	IV (3.8)	0.70	105	1.80	1742	101520	113380	70	80
Акациев	1030.7	3.7	23	III (3.4)	0.78	64	3.34	3442	66005	69985	-	-
Келявгабъров	950.2	3.4	57	IV (4.2)	0.79	45	0.90	855	42630	47340	-	-
Всичко горски територии със ЗСпФ	10459.1	37.5	59	III (2.8)	0.74	150	2.70	28275	1564170	1767135	70	80
Б. Горски територии със стопански функции												
Черборови култури	1164.7	4.2	43	III (3.1)	0.78	240	5.56	6472	279800	345425	-	-
Дъбов СрН	174.7	0.6	41	III (2.5)	0.79	166	3.78	660	28930	37090	-	-
Култури от червен дъб	80.7	0.3	48	II (1.6)	0.84	265	5.44	439	21390	28360	-	-
Церов	148.1	0.5	33	III (2.6)	0.72	89	2.82	417	13155	17465	-	-
Горскоплоден	317.6	1.1	54	IV (4.1)	0.69	70	1.26	401	22245	28210	-	-
Липов	1333.8	4.8	64	III (2.5)	0.77	231	3.75	5008	308170	348190	-	-
Широколистен В	163.6	0.6	55	III (2.6)	0.74	157	3.04	498	25710	29410	-	-
Тополов нетип.	45.7	0.2	34	III (2.8)	0.60	115	3.70	169	5245	6090	-	-
Габъров В П	1623.7	5.8	68	II (1.5)	0.77	206	3.11	5057	333790	390470	-	-
Дъбов В П	116.6	0.4	70	III (2.9)	0.72	157	2.26	264	18340	20255	-	-
Дъбов СрН П	580.5	2.1	72	III (3.4)	0.64	129	1.87	1085	74600	82425	-	-
Церов В П	3322.8	11.7	51	II (1.8)	0.75	153	3.35	11134	509860	563810	-	-
Церов П	1793.8	6.4	65	III (3.4)	0.65	118	1.89	3386	212055	234570	-	-
Смесен В П	1016.7	3.6	61	II (2.1)	0.75	169	2.96	3013	171335	195280	-	-
Смесен СрН П	1557.8	5.6	61	IV (3.5)	0.66	110	1.88	2924	171155	191170	-	-
Акациев	2419.9	8.7	20	IV (3.5)	0.77	52	3.36	8124	125240	131995	-	-
Келявгабъров	1641.3	5.9	57	IV (4.2)	0.79	46	0.90	1484	75550	84115	-	-
Всичко горски територии със СтФ	17502.0	62.5	53	III (2.8)	0.74	137	2.89	50535	2396570	2734330	-	-
ОБЩО	27961.1	100.0	55	III (2.8)	0.74	142	2.82	78810	3960740	4501465	70	80

Таблица № 31
Средни таксационни показатели при двете последователни инвентаризации

Показатели	Мярка	Година на инвентаризация		Разлика +/-
		2011	2021	
Залесена площ	ха	28169.9	27961.1	- 208.8
Общ запас	куб.м	3818230	3960740	142510
Запас на 1 хектар	куб.м/ха	136	142	6
Среден годишен прираст на 1 ха	куб.м/ха	3.02	2.82	- 0.20
Общ среден годишен прираст	куб.м	85092	78810	- 6282
Средна възраст	години	47	55	8.0
Среден бонитет		III (2.8)	III (2.8)	-
Средна пълнота		0.78	0.74	-0.04

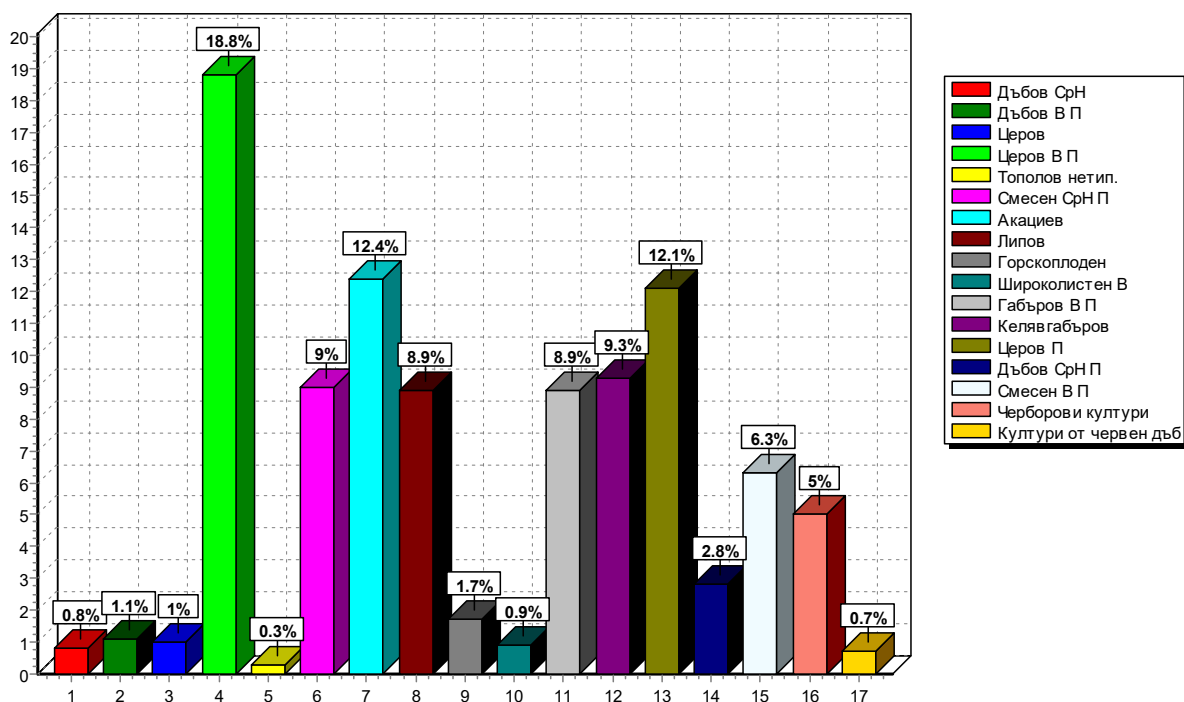
В таблица № 31 са дадени средните таксационни показатели за горите при двете последователни инвентаризации. Всичките данни касаещи запаса и прираста са **без клони**.

Увеличение се наблюдава при част от показателите. То се дължи на факта, че ползването през ревизионния период е по-малко от прираста на гората, което е довело до натрупване на запас. Намалението при Средния годишен прираст на хектар и Пълнота се дължи на застаряването на горите и на изведените възобновителни и отгледни сечи.

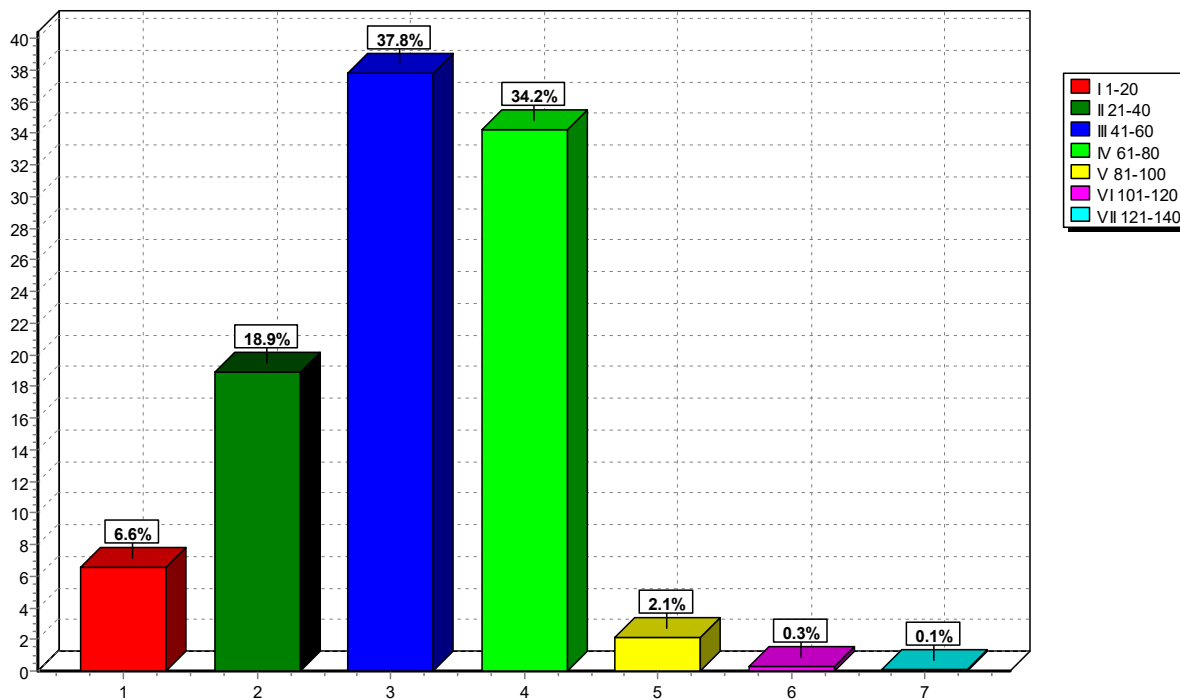
За онагледяване са изготвени и десет диаграми:

1. За разпределение на залесената площ по стопански класове в проценти;
2. За разпределение на залесената площ по класове на възраст във високостъблените гори;
3. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст във високостъблените гори;
4. За разпределение на залесената площ по класове на възраст в издънковите гори за превръщане;
5. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст в издънковите гори за превръщане;
6. За разпределение на залесената площ по класове на възраст в нискостъблените гори;
7. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст в нискостъблените гори;
8. За разпределение на залесената площ по дървесни видове;
9. За разпределение на дървесния запас по дървесни видове.
10. За разпределение на залесената площ по видове гори в проценти;

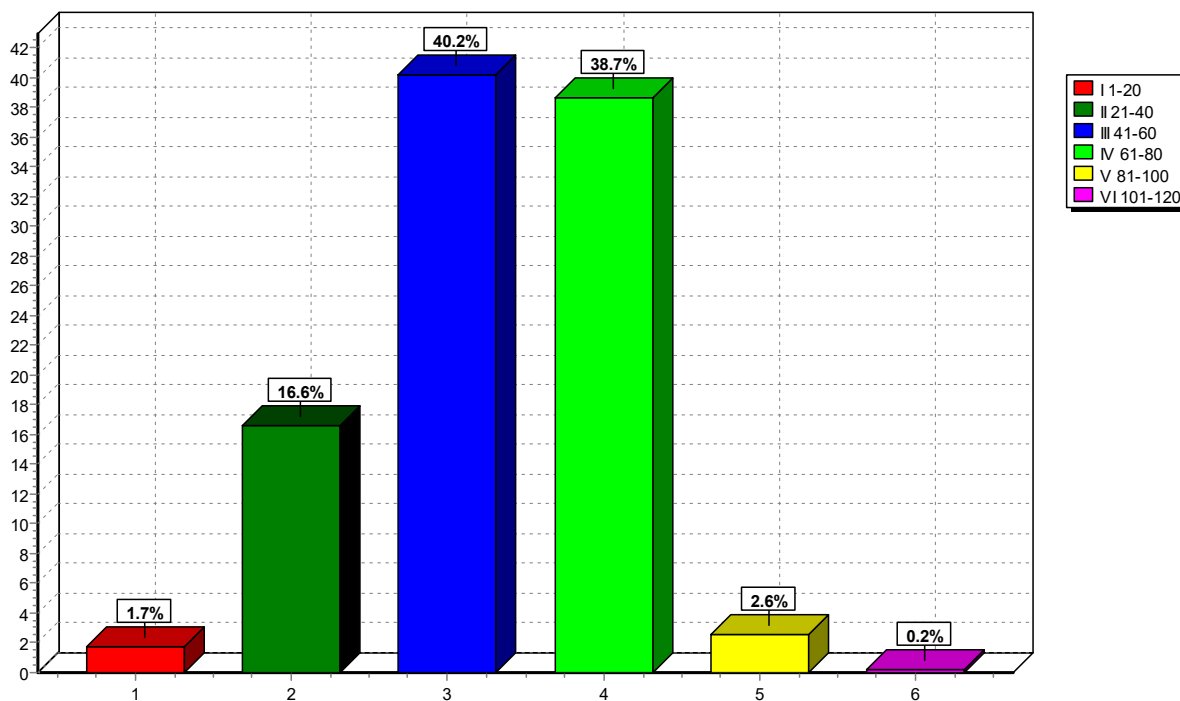
Диаграма № 1
Разпределение на залесената площ по стопански класове, изразено в проценти

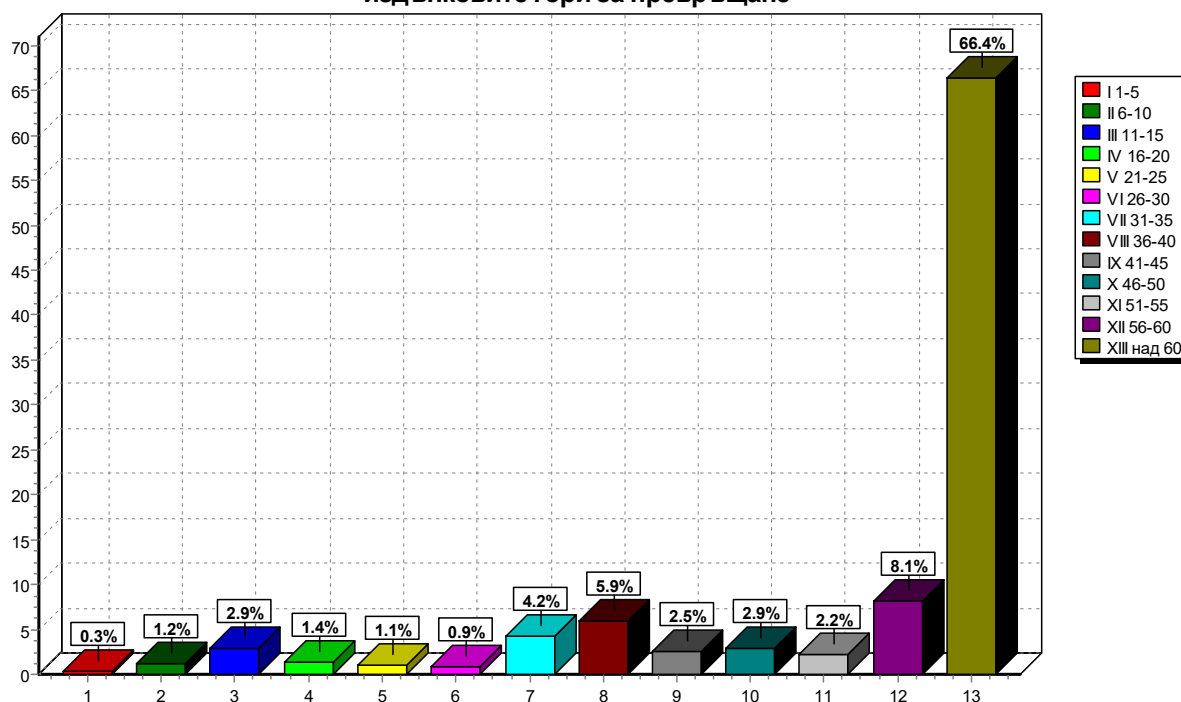
Диаграма № 2
 Разпределение на залесената площ по класове на възраст във
 високостъблените гори

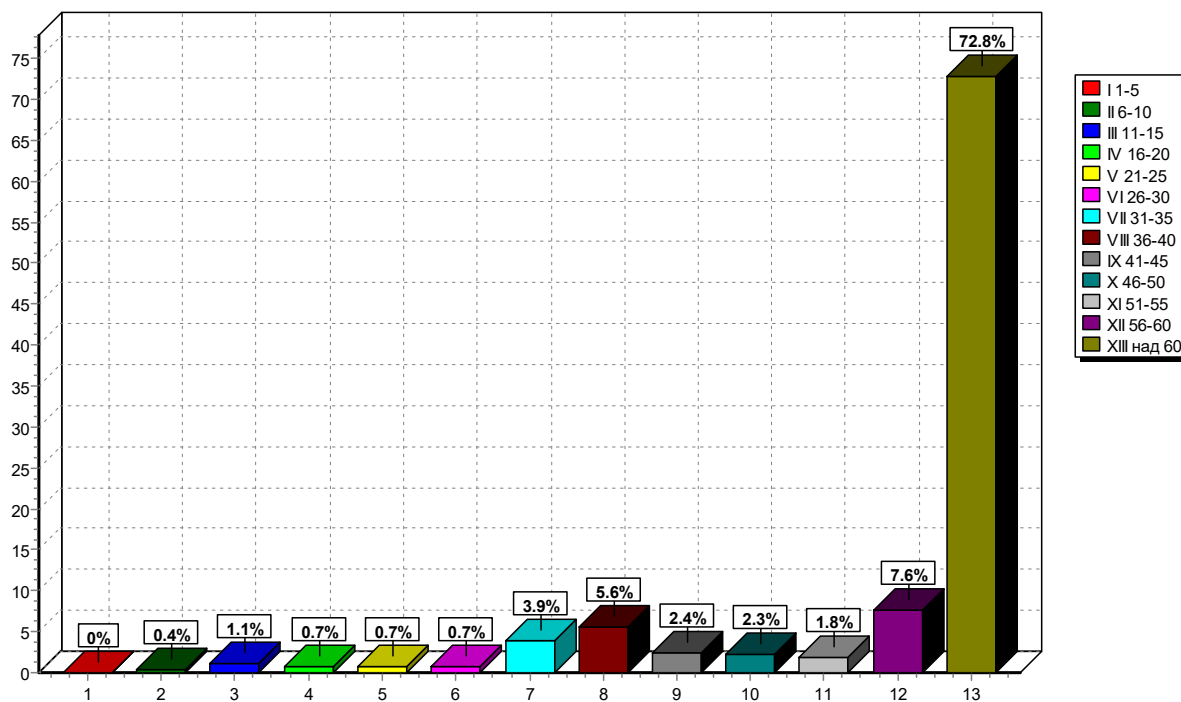
Диаграма № 3
 Разпределение на дървесния запас по класове на възраст във
 високостъблените гори

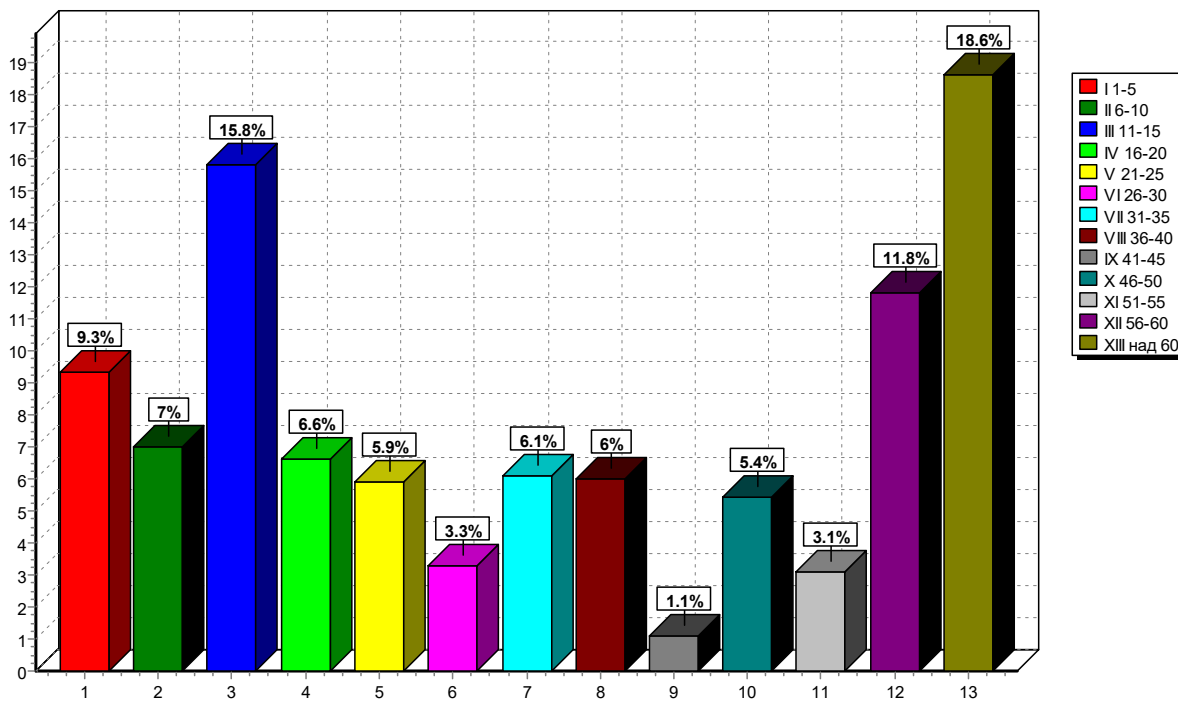
Диаграма № 4
Разпределение на залесената площ по класове на възраст в издънковите гори за превръщане

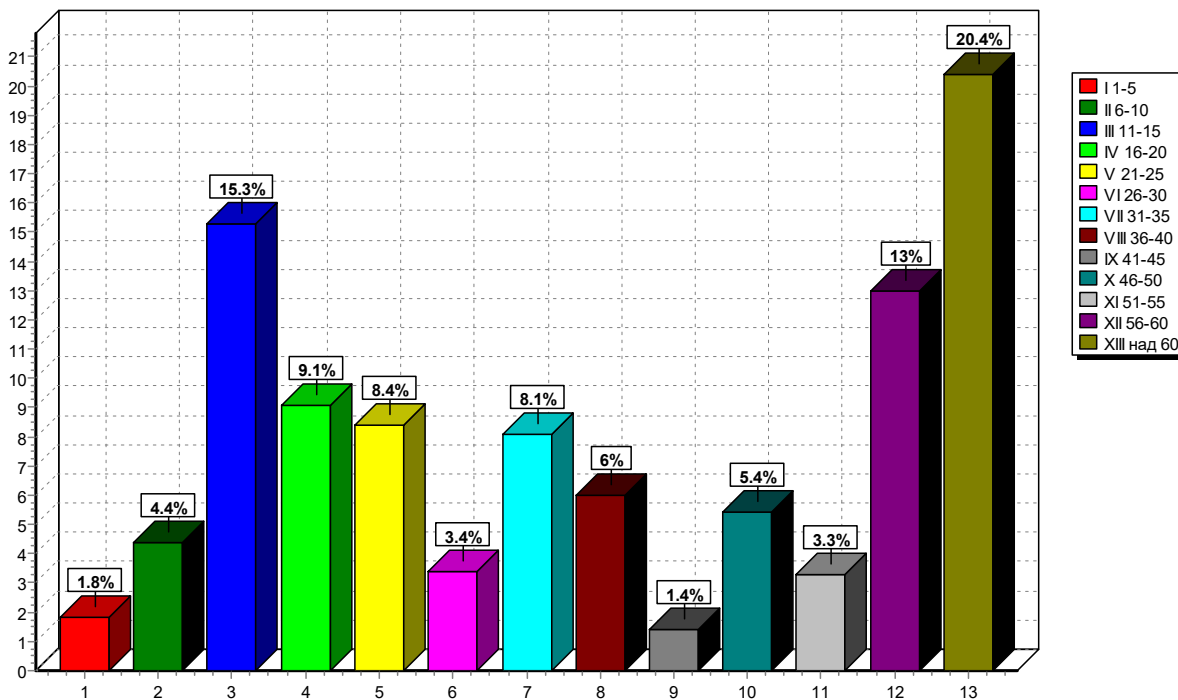
Диаграма № 5
Разпределение на дървесния запас по класове на възраст в издънковите гори за превръщане

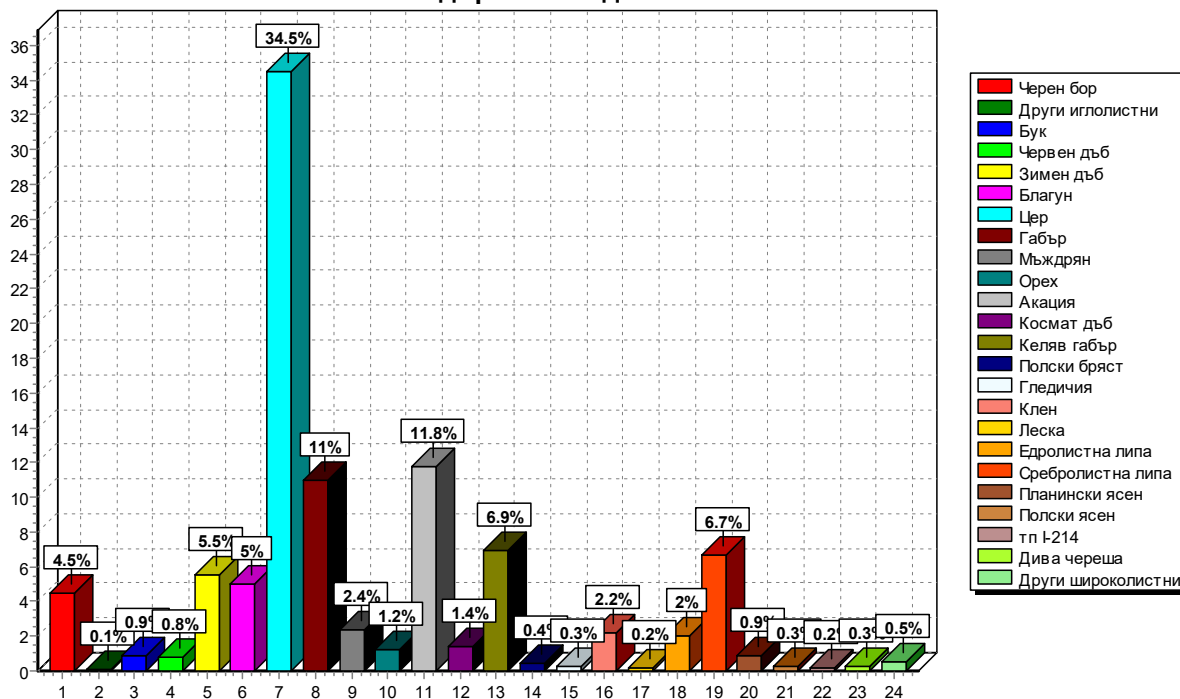
Диаграма № 6
Разпределение на залесената площ по класове на възраст в нискоствъблени гори

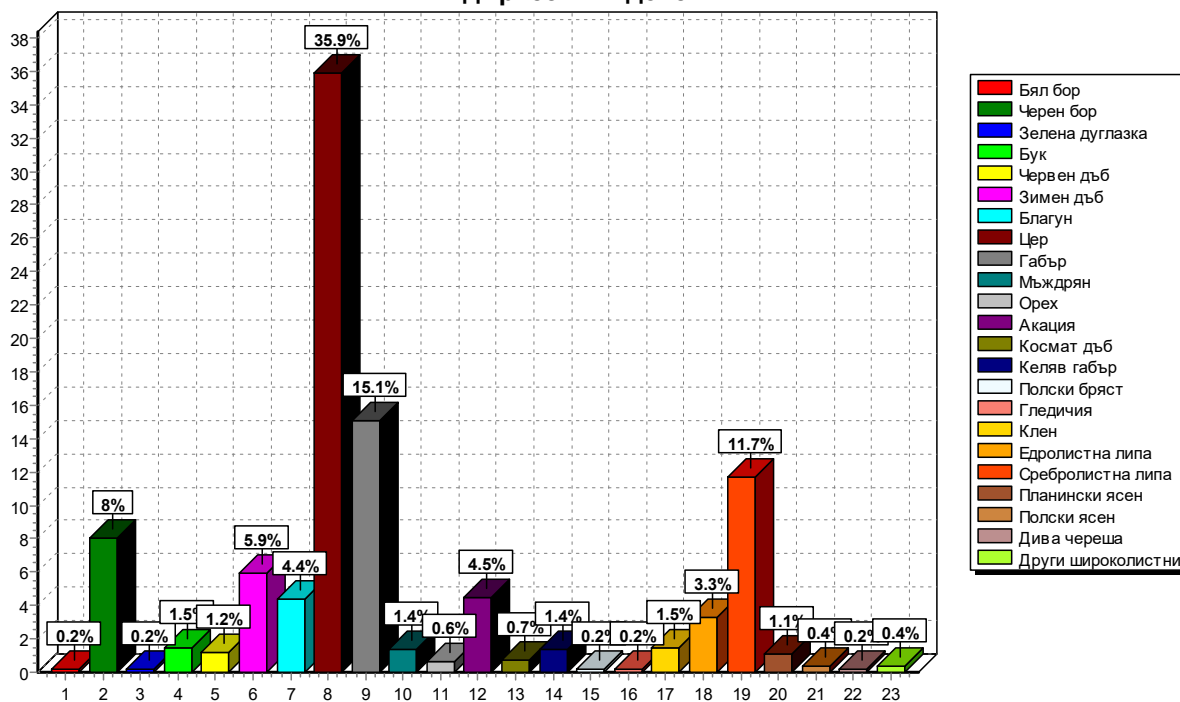
Диаграма № 7
Разпределение на дървения запас по класове на възраст в нискоствъблени гори

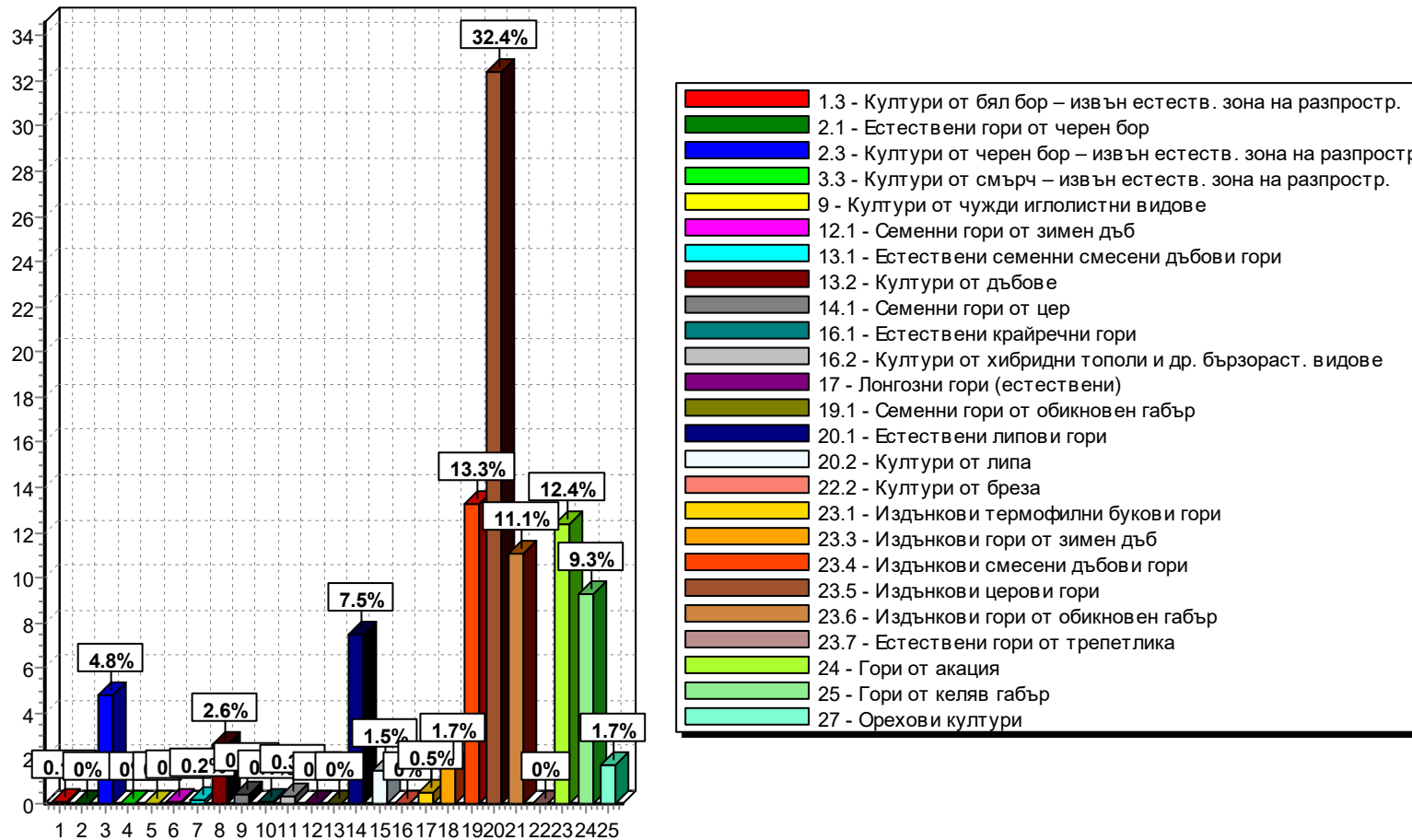
Диаграма № 8
Разпределение на залесената площ на по дървесни видове

Диаграма № 9
Разпределение на дървесния запас (без клони) по дървесни видове

Диаграма № 10
Разпределение на залесената площ по видове гори

- 1.3 - Култури от бял бор – извън естеств. зона на разпростр.
- 2.1 - Естествени гори от черен бор
- 2.3 - Култури от черен бор – извън естеств. зона на разпростр.
- 3.3 - Култури от смърч – извън естеств. зона на разпростр.
- 9 - Култури от чужди иглолистни видове
- 12.1 - Семенни гори от зимен дъб
- 13.1 - Естествени семенни смесени дъбови гори
- 13.2 - Култури от дъбове
- 14.1 - Семенни гори от цер
- 16.1 - Естествени крайречни гори
- 16.2 - Култури от хибридни тополи и др. бързораст. видове
- 17 - Лонгозни гори (естествени)
- 19.1 - Семенни гори от обикновен габър
- 20.1 - Естествени липови гори
- 20.2 - Култури от липа
- 22.2 - Култури от бреза
- 23.1 - Издънкови термофилни букови гори
- 23.3 - Издънкови гори от зимен дъб
- 23.4 - Издънкови смесени дъбови гори
- 23.5 - Издънкови церови гори
- 23.6 - Издънкови гори от обикновен габър
- 23.7 - Естествени гори от трепетлика
- 24 - Гори от акация
- 25 - Гори от келяв габър
- 27 - Орехови култури

4.3. Стопански класове

При миналото устройство от 2011 год. стопанските класове в горите на цялата територия (28 169,9 ха залесена площ) на ТП ДЛС „Черни Лом“ са били 16, а по ГСП от 2021 година са обособени 17 стопански класа както за цялата територия на ТП ДЛС Черни Лом, така и за ГТ държавна собственост.

В таблица №32 е показана залесената площ на стопанството по стопански класове при двете последователни инвентаризации.

На практика стопанските класове не се различават значително. Следва кратко обяснение за промяната в стопанските класове (общо стопански класове – условни в ГТ със ЗСпФ и в ГТ със СтФ).

Общата площ на горските територии със стопански функции на ТП ДЛС "Черни Лом" е намаляла с **5 410,8 ха**, което се дължи основно на новообособени държавни горски територии, определени като гори във фаза на старост, ГВКС1,2,3,4,6, както и на по-точното определяне на границите на защитените зони по Натура 2000.

В таблица № 32 горските територии са показани с техните ЗСпФ и СтФ, но сравнението по стопански класове е направено общо независимо от функционалната принадлежност на горите.

Стопанският клас черборови култури се запазва със същото име с площ от 1 388,2 ха (**в това число 781,9 ха държавни горски територии**), като намалява с 119,6 ха. Това намаление се дължи на отнасяне на част от смесените насаждения към издънковите стопански класове поради намаленото участие на борове в тях.

Дъбовият средно и нискобонитетен стопански клас - новообособен с площ от 222,0 ха (**в това число 217,3 ха държавни гори**), като площта му се дължи основно на ШВ.

Култури от червен дъб стопански клас - новообособен с площ от 207,3 ха (**в това число 186,7 ха държавни гори**), като площта му се дължи основно на ШВ.

Церов стопански клас - новообособен с площ от 264,7 ха (**в това число 243,2 ха държавни гори**), като площта му се дължи основно на ШВ.

Горскоплоден стопанският клас се запазва със същото име с площ от 477,4 ха (**в това число 423,6 ха държавни горски територии**), като се увеличава с 39,5 ха. Това увеличение се дължи на приобщаване на насажденията с водещо участие на орех от бившия ШВ.

Липов високобонитетен стопански клас с площ 1 440,5 ха (**в това число 1 198,4 ха държавни горски територии**) отпада съгласно приложение № 5 на Наредба № 18, като площта му отива основно към Липовия стопански клас и в по-малка степен към останалите високоствъблени стопански класове.

Липов средно и нискобонитетен стопански клас с площ 637,8 ха (**в това число 582,6 ха държавни горски територии**) отпада съгласно приложение № 5 на Наредба № 18, като площта му отива основно към Липовия стопански клас и в по-малка степен към останалите високоствъблени стопански класове.

Липов стопански клас - новообособен с площ от 2 498,5 ха (**в това число 2 106,5 ха държавни гори**), като площта му се дължи основно на ЛВ и ЛСрН.

Широколистният високоствъблен стопански клас се запазва със същото име с площ от 254,2 ха (**в това число 185,0 ха държавни гори**), като площта му намалява с 984,1 ха (обяснено по-горе в текста).

Тополов на нетипични месторастения стопански клас се запазва със същото име с площ от 91,4 ха (**в това число 68,4 ха държавни гори**), като площта му намалява със 120,4 ха, което се дължи от една страна на отпаднали гори по чл.88, ал.5, т.4 от ЗГ – собственост на физически (42,8 ха) и юридически лица (11,6 ха), а от друга на залесяване с местни дървесни видове.

Габъров високобонитетен за превръщане стопански клас се запазва със същото име с площ от 2 381,7 ха (**в това число 2 058,7 ха държавни гори**), като площта му намалява със 100,1 ха, което се дължи на преоценени насаждения към ДВП, Л и СМВП.

Дъбов високобонитетен за превръщане стопански клас - новообособен с площ от 310,9 ха (**в това число 304,8 ха държавни гори**), като площта му се дължи основно на ЗдВП и части от ЗдСрНП и ГВП.

Дъбовият средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане е с площ от 788,8 ха (**в това число 745,4 ха държавни горски територии**) и се формира от насажденията на бившите ЗдСрНП и БлСрНП.

Зимендъбовият средно и нискобонитетен за превръщане стопански клас с площ 184,8 ха (**в това число 180,3 ха държавни горски територии**) отпада съгласно приложение № 5 на Наредба № 18, като площта му отива основно към Дъбовия СрНП стопански клас и в по-малка степен към останалите издънкови стопански класове.

Благуновият средно и нискобонитетен за превръщане стопански клас с площ 635,0 ха (**в това число 623,4 ха държавни горски територии**) отпада съгласно приложение № 5 на Наредба № 18, като площта му отива основно към Дъбовия СрНП стопански клас и в по-малка степен към останалите издънкови стопански класове.

Церовият високобонитетен за превръщане стопански клас се запазва със същото име с площ от 5 265,4 ха (**в това число 4 995,9 ха държавни гори**), като площта му се увеличава със 708,1 ха, което се дължи на преоценени насаждения от останалите издънкови стопански класове.

Церовият за превръщане стопански клас се запазва със същото име с площ от 3 378,0 ха (**в това число 2 716,1 ха държавни гори**), като площта му намалява със 8,1 ха, което се дължи на преоценени насаждения към издънковите стопански класове.

Смесеният високобонитетен за превръщане стопански клас се запазва със същото име с площ от 1 757,5 ха (**в това число 1 635,9 ха държавни гори**), като площта му намалява със 491,1 ха, което се дължи на преоценени насаждения към издънковите най-вече високобонитетни стопански класове.

Смесеният средно и нискобонитетен за превръщане стопански клас се запазва със същото име с площ от 2 523,8 ха (**в това число 2 025,0 ха държавни гори**), като площта му намалява с 340,2 ха, което се дължи на преоценени насаждения към издънковите най-вече високобонитетни стопански класове.

Акациевият стопански клас се запазва със същото име с площ от 3 450,6 ха (**в това число 2 347,1 ха държавни гори**), като площта му намалява с 301,5 ха, което се дължи на преоценени насаждения най-вече към Кгбр и СмСрНП стопански класове, поради намаляло участие на акацията в тях.

Келявогабъровия стопански клас се запазва със същото име с обща площ от 2 591,5 ха (**в това число 1 764,6 ха държавни горски територии**) като общата му площ се увеличава с 437,7 ха, което се дължи на преоценени насаждения от А, ЦП и СмСрНП стопански класове.

Разпределението на залесената площ по стопански класове, съобразно техните функции, е посочено в таблица № 33.

Таблица № 32

За сравнение на горските територии със ЗСпФ и СтФ
по условни стопански класове при двете последователни инвентаризации
(Общо и в т.ч. държавна собственост в ТП ДЛС "Черни Лом")

Стопански класове		Общо					в т.ч. Държавни				
		Площ хектари	%	Площ хектари	%	Разлика	Площ хектари	%	Площ хектари	%	Разлика
Защитни и специални функции											
Черборови култури	ЧБК	114.2	0.4	223.5	0.8	109.3	68.9	0.3	157.7	0.7	88.8
Дъбов СрН	ДСрН	-	-	47.3	0.2	47.3	-	-	47.3	0.2	47.3
Култури от червен дъб	Чдб	-	-	126.6	0.5	126.6	-	-	108.1	0.5	108.1
Церов	Ц	-	-	116.6	0.4	116.6	-	-	110.5	0.5	110.5
Горскоплоден	Гпл	86.5	0.3	159.8	0.6	73.3	80.6	0.4	156.3	0.7	75.7
Липов В	ЛВ	613.7	2.2	-	-	-613.7	475.5	2.1	-	-	-475.5
Липов СрН	ЛСрН	108.2	0.4	-	-	-108.2	99.8	0.4	-	-	-99.8
Липов	Л	-	-	1164.7	4.2	1164.7	-	-	938.0	4.1	938.0
Широколистен В	ШВ	259.6	0.9	90.6	0.3	-169.0	229.9	1.0	67.3	0.3	-162.6
Тополов нетип.	ТН	62.9	0.2	45.7	0.2	-17.2	29.1	0.1	35.2	0.2	6.1
Габъров В П	ГВП	461.3	1.6	867.2	3.1	405.9	230.3	1.0	617.6	2.7	387.3
Зимендъбов В П	ЗдВП	57.8	0.2	-	-	-57.8	57.8	0.3	-	-	-57.8
Зимендъбов СрН П	ЗдСрНП	7.2	0.0	-	-	-7.2	7.2	-	-	-	-7.2
Благунов СрН П	БлСрНП	42.2	0.1	-	-	-42.2	42.2	0.2	-	-	-42.2
Дъбов ВП	ДВП	-	-	194.3	0.7	194.3	-	-	194.3	0.8	194.3
Дъбов СрНП	ДСрНП	-	-	208.3	0.7	208.3	-	-	206.5	0.9	206.5
Церов В П	ЦВП	733.1	2.6	1942.6	6.9	1209.5	664.2	2.9	1832.8	8.0	1168.6
Церов П	ЦП	798.7	2.8	1584.2	5.7	785.5	671	2.9	1474.9	6.4	803.9
Смесен В П	СмВП	587.9	2.1	740.8	2.6	152.9	476.6	2.1	697.5	3.0	220.9
Смесен СрН П	СмСрНП	369.7	1.3	966.0	3.5	596.3	308.9	1.4	904.1	4.0	595.2
Акациев	А	700.7	2.5	1038.0	3.7	337.3	496.6	2.2	841.5	3.7	344.9
Келявгабъров	Кгбр	396.9	1.4	950.2	3.4	553.3	295.2	1.3	750.6	3.3	455.4
Всичко ЗСпФ ТП ДГС Черни Лом		5400.6	19.2	10466.4	37.4	5065.8	4233.8	18.6	9140.2	39.9	4906.4

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Условни стопански класове		Общо					в т.ч. Държавни				
		Площ хектари	%	Площ хектари	%	Разлика	Площ хектари	%	Площ хектари	%	Разлика
		Стопански функции									
Черборови култури	ЧБК	1393.6	4.9	1164.7	4.2	-228.9	799.6	3.5	624.2	2.7	-175.4
Дъбов СрН	ДСрН	-	-	174.7	0.6	174.7	-	-	170.0	0.7	170.0
Култури от червен дъб	Чдб	-	-	80.7	0.3	80.7	-	-	78.6	0.3	78.6
Церов	Ц	-	-	148.1	0.5	148.1	-	0.0	132.7	0.6	132.7
Горскоплоден	Гпл	351.4	1.2	317.6	1.1	-33.8	311.3	1.4	267.3	1.2	-44.0
Липов В	ЛВ	826.8	2.9	-	-	-826.8	722.9	3.2	-	-	-722.9
Липов СрН	ЛСрН	529.6	1.9	-	-	-529.6	482.8	2.1	-	-	-482.8
Липов	Л	-	-	1333.8	4.8	1333.8	-	-	1168.5	5.1	1168.5
Широколистен В	ШВ	978.7	3.5	163.6	0.6	-815.1	862.1	3.8	117.7	0.5	-744.4
Тополов нетип.	ТН	148.9	0.5	45.7	0.2	-103.2	81.6	0.4	33.2	0.1	-48.4
Габъров В П	ГВП	2129.7	7.6	1623.7	5.8	-506.0	1982.2	8.7	1514.8	6.6	-467.4
Зимендъбов В П	ЗдВП	127	0.5	-	-	-127.0	122.5	0.5	-	-	-122.5
Зимендъбов СрН П	ЗдСрНП	315.9	1.1	-	-	-315.9	259.1	1.1	-	-	-259.1
Благунов СрН П	БлСрНП	592.8	2.1	-	-	-592.8	581.2	2.6	-	-	-581.2
Дъбов ВП	ДВП	-	-	116.6	0.4	116.6	-	-	110.5	0.5	110.5
Дъбов СрНП	ДСрНП	-	-	580.5	2.1	580.5	-	-	538.9	2.4	538.9
Церов В П	ЦВП	3824.2	13.6	3322.8	11.9	-501.4	3700.4	16.3	3163.1	13.8	-537.3
Церов П	ЦП	2587.4	9.2	1793.8	6.4	-793.6	2025.4	8.9	1241.2	5.4	-784.2
Смесен В П	СмВП	1660.7	5.9	1016.7	3.6	-644.0	1575.1	6.9	938.4	4.1	-636.7
Смесен СрН П	СмСрНП	2494.3	8.9	1557.8	5.6	-936.5	1865.3	8.2	1120.9	4.9	-744.4
Акациев	А	3051.4	10.8	2412.6	8.6	-638.8	2060.9	9.1	1505.6	6.6	-555.3
Келявгабъров	Кгбр	1756.9	6.2	1641.3	5.9	-115.6	1102.2	4.8	1014.0	4.4	-88.2
Всичко СтФ ТП ДГС Черни Лом		22769.3	80.8	17494.7	62.6	-5274.6	18534.6	81.4	13739.6	60.1	-4795.0
Общо ТП ДГС Черни Лом		28169.9	100.0	27961.1	100.0	-208.8	22768.4	100.0	22879.8	100.0	111.4

Таблица № 33
Разпределение на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ по СТОПАНСКИ КЛАСОВЕ
съобразно техните функции

Стопански класове	Защитни функции	Специални функции	Общо защитни и специални	Стопански функции	Всичко функции	%
Черборови култури	40.7	182.8	223.5	1164.7	1388.2	5.0
Дъбов СрН	-	47.3	47.3	174.7	222.0	0.8
Култури от червен дъб	-	126.6	126.6	80.7	207.3	0.7
Церов	-	116.6	116.6	148.1	264.7	1.0
Горскоплоден	-	159.8	159.8	317.6	477.4	1.7
Липов	-	1164.7	1164.7	1333.8	2498.5	8.9
Широколистен В	14.7	75.9	90.6	163.6	254.2	0.9
Тополов нетип.	8.4	37.3	45.7	45.7	91.4	0.3
Габъров В П	2.7	864.5	867.2	1623.7	2490.9	8.9
Дъбов В П	-	194.3	194.3	116.6	310.9	1.1
Дъбов СрН П	1.8	206.5	208.3	580.5	788.8	2.8
Церов В П	-	1942.6	1942.6	3322.8	5265.4	18.8
Церов П	6.9	1577.3	1584.2	1793.8	3378.0	12.1
Смесен В П	3.0	737.8	740.8	1016.7	1757.5	6.3
Смесен СрН П	28.0	938.0	966.0	1557.8	2523.8	9.0
Акациев	8.4	1022.3	1030.7	2419.9	3450.6	12.4
Келявгабъров	79.1	871.1	950.2	1641.3	2591.5	9.3
всичко	193.7	10265.4	10459.1	17502.0	27961.1	100.0

4.4. Турнуси на сеч

Горски територии със Защитни и специални функции

4.4.1. Условен стопански клас Черборови култури

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание на черен бор и зелена дуглазка от I до IV бонитет на бедни, средно богати и средно богати до богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като на площ от 110,6 ха се наблюдават повреди от суховършия.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на специалните функции на тези територии, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 80 години.

4.4.2. Условен стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на зимен дъб и благун от II и III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на специалните функции на тези територии, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 120 години.

4.4.3. Условен стопански клас Култури от червен дъб

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание на червен дъб от I до III бонитет на средно богати и средно богати до богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е добро.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на специалните функции на тези територии, а на второ място целта е производство

на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години.

4.4.4. Условен стопански клас Церов

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание на цер от I до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на специалните функции на тези територии, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години.

4.4.5. Условен стопански клас Горскоплоден

Обособен е съгласно чл.88, ал.5, т.3 от ЗГ от чисти и смесени култури и насаждения с водещо участие на орех, леска и дива череша от III до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани на 70,9 ха повреди от суховършия в орехови култури.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място целта е добив на плодове без определен турнус на сеч.

4.4.6. Условен стопански клас Липов

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на едролитна и сребролистна липа от I до IV бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см за насажденията от I и II бонитет, разположени на средно богати и богати месторастения, а за насажденията от III и IV бонитет, целта е производство на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край 11 см. Турнусът на сеч за класа е 90 години.

4.4.7. Условен стопански клас Широколистен високоствъблен

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на широколистни дървесни видове (трепетлика, планински и полски ясен и явор) от I до IV бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро, като се наблюдават повреди от суховършия на площ от 3,0 ха.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място целта е:

- производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години за насажденията и културите от явор, планински и полски ясен.

- производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 40 години за насажденията от трепетлика.

4.4.8. Условен стопански клас Тополов на нетипични месторастения

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание или водещо участие на клонове топола от III бонитет на средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани 2,3 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 12 години.

4.4.9. Условен стопански клас Габърв високобонитетен за превръщане

Обособен е от чисти и смесени насаждения с водещо участие на габър от I до III бонитет на среднобогати, средно богати до богати и богати месторастения. Поради малката площ тук са отнесени и високобонитетни букови насаждения, както и насаждения от габър от IV бонитет.

Санитарното състояние на насажденията е добро, като са констатирани 1,6 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 90 години за насажденията от I, II и част от III бонитет. За останалите от III и IV бонитет целта е превръщането им в семенни и производство на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години.

4.4.10. Условен стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб и благун от II и III бонитет средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на специалните функции на тези територии, а на второ място производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години.

4.4.11. Условен стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб, благун и космат дъб от III до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на специалните функции на тези територии, а на второ място превръщането им в семенни и производство на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години.

4.4.12. Условен стопански клас Церв високобонитетен за превръщане

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от I до III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на специалните функции на тези територии, а на второ място превръщането им в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 60 години.

4.4.13. Условен стопански клас Церв за превръщане

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от част от III до V бонитет, на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро, като са констатирани 0,7 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място е превръщането им в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 55 години.

4.4.14. Условен стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане

Обособен е от смесени насаждения с преобладание на полски бряст, както и смесени насаждения с водещо участие на широколистни дървесни видове от I, II и част от III бонитет, разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро, като са констатирани 0,5 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения и на второ място е превръщането им в семенни и производството на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см, при турнус на сеч 100 години.

4.4.15. Условен стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане

Съставен е от смесени насаждения с преобладание на полски бряст и клен, както и смесени насаждения с водещо участие на широколистни дървесни видове от част от III до V бонитет, разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро, като са констатирани 1,1 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения и на второ място целта на стопанисване е превръщане на издънковите насаждения в семенни и добив на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години, а за насажденията на бедни месторастения, както и за тези с влошено санитарно състояние, целта е подобряване санитарното състояние и добив на дърва.

4.4.16. Условен стопански клас Акациев

Съставен е от чисти и смесени с преобладание и водещо участие на акация и гледичия култури и насаждения, от I до V бонитет, разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е средно, като на площ от 147,7 ха са констатирани повреди от суховършия.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения и на второ място целта на стопанисване е запазване на издънковото им възобновяване и добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 8 см при турнус на сеч 20 години.

4.4.17. Условен стопански клас Келявгабър

Съставен е от чисти и смесени насаждения с преобладание или водещо участие на келяв габър и мъждрян от IV и V бонитет. Стопанският клас е разположен на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на този стопански клас е добро, наблюдават се леки повреди от суховършия на площ от 9,7 ха.

Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения и на второ място целта на стопанисването поддържа жизнеността на дървостойките, запазване на биологичното разнообразие и добив на дърва за огрев при турнус на сеч 40 години за келявия габър и мъждряна.

Горски територии със Стопански функции

4.4.18. Стопански клас Черборови култури

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание на черен бор, бял бор, смърч и зелена дуглазка от I до IV бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като на площ от 344,6 ха се наблюдават леки повреди най-вече от суховършия.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 80 години.

4.4.19. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на зимен дъб и благун от I до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 120 години.

4.4.20. Стопански клас Култури от червен дъб

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание или водещо участие на червен дъб от I до III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е добро.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години.

4.4.21. Стопански клас Церов

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание на цер от II до V бонитет на средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години.

4.4.22. Стопански клас Горскоплоден

Обособен е съгласно чл.88, ал.5, т.3 от ЗГ от чисти и смесени култури и насаждения с водещо участие или преобладание на орех, леска и дива череша от III до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани на 97,2 ха повреди от суховършия в орехови култури.

Целта на стопанисване е добив на плодове без определен турнус на сеч.

4.4.23. Стопански клас Липов

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на едролитна и сребролистна липа от I до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро, като са констатирани на 0,9 ха от суховършия.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см за насажденията от I и II бонитет, разположени на средно богати и богати месторастения, а за насажденията от III до V бонитет, целта е производство на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край 11 см. Турнусът на сеч за класа е 90 години.

4.4.24. Стопански клас Широколистен високоствъблен

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на широколистни дървесни видове (трепетлика, планински и полски ясен, явор, габър, махалебка, клен) от I до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро, като се наблюдават леки повреди от суховършия на площ от 6,0 ха.

Целта на стопанисване е:

- производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години за насажденията и културите от габър, полски бряст, клен, явор, планински, полски и американски ясен.

- производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 40 години за насажденията от трепетлика.

4.4.25. Стопански клас Тополов на нетипични месторастения

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание на клонове тополи от II и III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани 4,6 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 12 години.

4.4.26. Стопански клас Габър високобонитетен за превръщане

Обособен е от чисти и смесени насаждения с водещо участие на габър от I до IV бонитет на среднобогати, средно богати до богати и богати месторастения. Поради малката площ тук са отнесени и високобонитетни букови насаждения, както и насаждения от габър от IV бонитет.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 90 години за насажденията от I, II и част от III бонитет. За останалите от IV целта е превръщането им в семенни и производство на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години.

4.4.27. Стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб и благун от II и III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване е превръщането им в семенни производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години.

4.4.28. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб и благун от III до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване е превръщането им в семенни и производство на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години.

4.4.29. Стопански клас Цер високобонитетен за превръщане

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от I, II и част от III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани 0,1 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване е превръщането им в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 60 години.

4.4.30. Стопански клас Церов за превръщане

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от част от III до V бонитет, на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани 15,6 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване е превръщането им в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 55 години.

4.4.31. Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане

Обособен е от смесени насаждения с преобладание на клен, както и смесени насаждения с водещо участие на широколистни дървесни видове от I, II и част от III бонитет, разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани 0,1 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване е превръщането им в семенни и производството на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см, при турнус на сеч 100 години.

4.4.32. Стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане

Съставен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на полски бряст и клен, както и смесени насаждения с водещо участие на широколистни дървесни видове от част от III до V бонитет, разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани 8,4 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване е превръщане на издънковите насаждения в семенни и добив на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години, а за насажденията на бедни месторастения, както и за тези с влошено санитарно състояние, целта е подобряване санитарното състояние и добив на дърва.

4.4.33. Стопански клас Акациев

Съставен е от чисти и смесени с преобладание или водещо участие на акация, айлант и гледичия култури и насаждения, от I до V бонитет, разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е средно, като на площ от 239,2 ха са констатирани повреди от суховършия.

Целта на стопанисване е запазване на издънковото им възобновяване и добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 8 см при турнус на сеч 20 години.

4.4.34. Стопански клас Келявгабър

Съставен е от чисти и смесени насаждения с преобладание или водещо участие на келяв габър и мъждрян от IV и V бонитет. Стопанският клас е разположен на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е средно, като на площ от 27,9 ха са констатирани повреди от суховършия.

Целта на стопанисване е поддържане жизнеността на дървостойките, запазване на биологичното разнообразие и добив на дърва за огрев при турнус на сеч 40 години за келявия габър и мъждряна.

4.5. Видове гори

За всички залесени площи е определен вида гора съгласно Приложение № 5 от Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии. В таблица № 34 е посочено разпределението на залесената площ по видове гора и условни стопански класове.

В електронен вариант са изготвени таксационни таблици по видове гори и са дадени в приложенията.

Таблица № 34
Разпределение на залесената площ по видове гори и условни стопански класове

Видове гори	Стопански класове																		Общо	%
	ЧБК	ДСрН	Чкб	Ц	Гпл	Л	ШВ	ТН	ГВП	ГСрНП	ДВП	ДСрНП	ЦВП	ЦП	СмВП	СмСрНП	А	Кгбр		
	хектари																			
1. Гори от бял бор	29.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29.6	0.1
1.3 - Култури от бял бор – извън естеств. зона на разпростр.	29.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29.6	0.1
2. Гори от черен бор	1348.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1348.4	4.8
2.1 - Естествени гори от черен бор	1.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.4	-
2.3 - Култури от черен бор – извън естеств. зона на разпростр.	1347.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1347.0	4.8
3. Гори от смърч	0.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.5	-
3.3 - Култури от смърч – извън естеств. зона на разпростр.	0.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.5	-
9. Култури от чужди иглолистни видове	9.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.7	-
12. Гори от зимен дъб	-	30.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.8	0.1
12.1 - Семенни гори от зимен дъб	-	30.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.8	0.1
13. Смесени дъбови гори (здб, бл, цр)	-	191.2	207.3	153.0	-	-	219.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	770.6	2.8
13.1 - Естествени семенни смесени дъбови гори	-	21.7	-	-	-	-	33.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	55.5	0.2
13.2 - Култури от дъбове	-	169.5	207.3	153.0	-	-	185.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	715.1	2.6
14. Гори от цер	-	-	-	111.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	111.7	0.4
14.1 - Семенни гори от цер	-	-	-	111.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	111.7	0.4
16. Крайречни гори	-	-	-	-	-	-	17.4	91.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	108.8	0.4
16.1 - Естествени крайречни гори	-	-	-	-	-	-	17.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17.4	0.1
16.2 - Култури от хибридни тополи и др. бързораст. видове	-	-	-	-	-	-	-	91.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	91.4	0.3
17. Лонгозни гори (естествени)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.7	7.0	-	-	-	8.7	-
19. Гори от обикновен габър	-	-	-	-	-	-	14.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14.7	-
19.1 - Семенни гори от обикновен габър	-	-	-	-	-	-	14.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14.7	-
20. Гори от липи	-	-	-	-	-	2498.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2498.5	8.9
20.1 - Естествени липови гори	-	-	-	-	-	2084.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2084.9	7.4
20.2 - Култури от липа	-	-	-	-	-	413.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	413.6	1.5
22. Гори от бреза	-	-	-	-	-	-	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.1	-
22.2 - Култури от бреза	-	-	-	-	-	-	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.1	-
23. Група издънкове за превръщане	-	-	-	-	-	-	2.9	-	2381.7	109.2	310.9	788.8	5265.4	3378.0	1755.8	2516.8	-	-	16509.5	59.1
23.1 - Издънкове термофилни букови гори	-	-	-	-	-	-	-	-	79.4	1.1	-	-	-	-	69.0	-	-	-	149.5	0.5
23.3 - Издънкове гори от зимен дъб	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	194.8	198.9	-	-	52.7	35.9	-	-	482.3	1.7
23.4 - Издънкове смесени дъбови гори	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116.1	589.9	-	-	862.7	2139.7	-	-	3708.4	13.3

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори	Стопански класове																		Общо	%		
	ЧБК	ДСрН	Чкб	Ц	Гпл	Л	ШВ	ТН	ГВП	ГСрНП	ДВП	ДСрНП	ЦВП	ЦП	СмВП	СмСрНП	А	Кгбр				
	хектари																					
23.5 - Издънкови церови гори	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5265.4	3378.0	191.1	226.6	-	-	9061.1	32.5	
23.6 - Издънкови гори от обикновен габър	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2302.3	108.1	-	-	-	-	580.3	114.6	-	-	3105.3	11.1	
23.7 - Естествени гори от трепетлика	-	-	-	-	-	-	-	2.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.9	-	
24. Гори от акация	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3450.6	-	3450.6	12.4
25. Гори от келяв габър	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2591.5	2591.5	9.3
27. Орехови култури	-	-	-	-	477.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	477.4	1.7
ВСИЧКО	1388.2	222.0	207.3	264.7	477.4	2498.5	254.2	91.4	2381.7	109.2	310.9	788.8	5265.4	3378.0	1757.5	2523.8	3450.6	2591.5	27961.1	100.0		

В таблица № 35 са дадени средните таксационни показатели на отделните видове гори и общо за гората.

Таблица № 35
За средните таксационни показатели на отделните видове гори и общо за гората

Вид гора	Залесена площ		Средна възраст	Среден бонитет	Средна пълнота	Среден запас на 1 ха	Среден прираст на 1 ха	Общ среден прираст	Общ дървесен запас		Надлесни запас	
	ха	%							години	без клони	с клони	без клони
	куб.м/ха	куб.м/ха	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м				
1.3 - Култури от бял бор – извън естеств. зона на разпростр.	29.6	0.1	44	III (2.9)	0.87	300	6.89	204	8870	11000	-	-
2.1 - Естествени гори от черен бор	1.4	-	14	III (3.0)	0.37	21	1.43	2	30	40	-	-
2.3 - Култури от черен бор – извън естеств. зона на разпростр.	1347.0	4.8	44	III (3.2)	0.78	240	5.52	7440	323480	398900	-	-
3.3 - Култури от смърч – извън естеств. зона на разпростр.	0.5	-	50	I (1.0)	0.80	300	6.00	3	150	180	-	-
9 - Култури от чужди иглолистни видове	9.7	-	55	I (1.1)	0.85	535	9.79	95	5185	6375	-	-
12.1 - Семенни гори от зимен дъб	30.8	0.1	14	II (2.2)	0.80	38	2.73	84	1180	1680	-	-
13.1 - Естествени семенни смесени дъбови гори	55.5	0.2	25	II (1.8)	0.78	76	3.50	194	4200	5100	-	-
13.2 - Култури от дъбове	715.1	2.6	46	II (2.3)	0.78	186	3.93	2810	133050	168750	-	-
14.1 - Семенни гори от цер	111.7	0.4	32	II (2.3)	0.76	56	3.32	371	6270	8450	-	-
16.1 - Естествени крайречни гори	17.4	0.1	48	II (2.2)	0.59	185	4.02	70	3215	3595	-	-
16.2 - Култури от хибридни тополи и др. бързораст. видове	91.4	0.3	33	III (2.9)	0.55	96	3.03	277	8745	10070	-	-
17 - Лонгозни гори (естествени)	8.7	-	42	IV (3.6)	0.57	58	1.84	16	500	550	-	-
19.1 - Семенни гори от обикновен габър	14.7	0.1	72	III (2.9)	0.74	116	2.18	32	1710	2000	-	-
20.1 - Естествени липови гори	2084.9	7.5	69	II (2.3)	0.78	246	3.66	7639	513760	575080	-	-
20.2 - Култури от липа	413.6	1.5	44	III (3.0)	0.84	211	4.77	1974	87225	101945	-	-
22.2 - Култури от бреза	0.1	-	30	IV (4.0)	0.80	50	-	-	5	5	-	-
23.1 - Издънкови термофилни букови гори	149.5	0.5	74	II (1.6)	0.76	211	2.88	430	31515	36415	-	-
23.3 - Издънкови гори от зимен дъб	482.3	1.7	73	III (2.9)	0.69	158	2.18	1053	76210	84625	-	-
23.4 - Издънкови смесени дъбови гори	3708.4	13.3	62	III (3.3)	0.70	123	2.10	7776	454540	507345	70	80
23.5 - Издънкови церови гори	9061.1	32.4	61	III (2.5)	0.71	148	2.68	24255	1344335	1487530	-	-
23.6 - Издънкови гори от обикновен габър	3105.3	11.1	67	II (1.7)	0.76	198	3.08	9566	614005	716180	-	-
23.7 - Естествени гори от трепетлика	2.9	-	51	III (3.1)	0.79	148	3.10	9	430	485	-	-
24 - Гори от акация	3450.6	12.3	21	IV (3.5)	0.77	55	3.35	11566	191245	201980	-	-
25 - Гори от келяв габър	2591.5	9.3	57	IV (4.2)	0.79	46	0.90	2338	118180	131455	-	-
27 - Орехови култури	477.4	1.7	53	IV (4.1)	0.69	69	1.27	604	32705	41730	-	-
ОБЩО	27961.1	100.0	55	III (2.8)	0.74	142	2.82	78808	3960740	4501465	70	80

ГЛАВА II

ПЛАН ЗА ЗАЩИТА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ ОТ ПОЖАРИ

Всички противопожарни мероприятия са планирани съгласно чл. 136 от ЗГ от 08.03.2011 г., съгласно Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии (притурка към ДВ бр. 82 от 23.10.2015 г.) и съобразени с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. "За условията и реда за защита на горските територии от пожари".

Горите в териториалния обхват за контрол от ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени в три противопожарни блока, съответно в I-ви ГСУ "Опака", II-ри ГСУ "Дралфа" и III-ти ГСУ "Славяново", за които са планирани необходимите противопожарни мероприятия по участъци.

Възможните източници, от които би могла да възникне пожарна опасност за горските комплекси в района на ТП ДЛС "Черни Лом" са разположените сред тях населени места, пресичащите ги шосета и пътища, биваците на туристи, пастири, горски работници и други.

Най-честите причини за възникване на пожари в горските територии са следните:

- Изгаряне на тревы и храсти при почистване на ливади и ниви, които граничат с гора;
- Изхвърляне на неизгасени клечки кибрит и угарки от цигари;
- Небрежно боравене с огън от работници, пастири и туристи;
- Техническа неизправност на машини и превозни средства, работещи в гората;
- Самозапалване на лесно запалими вещества и материали;
- Аварии на електрически далекопроводи, които минават над и в близост до горите;
- Самозапалване на сухи тревы или дървета в следствие на природни явления (мълнии).

Противопожарните дялове са обособени от участъци с еднакъв клас на пожарна опасност и са нанесени на картите за защита от пожари в мащаб 1:25 000 със съответния цвят на класа на пожарна опасност. Класът на пожарна опасност на насажденията и останалите горски площи е определен според характеристиката на преобладаващите насаждения и степента на овлажняването на месторастенето (Методика за определяне на класа на пожарна опасност на насажденията, Приложение № 40 към чл. 137, ал.2 от Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии).

I-ви - висока

иглолистни:

- иглолистни насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

II-ри - средна

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи и свежи месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

III-ти - ниска

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до влажни и влажни месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи, свежи, свежи до влажни и влажни месторастения.

За най-малката единица за обособяване на клас на пожарна опасност в горскостопанския план се приема отделът (определя се като среднопретеглена стойност от класовете на подотделите) и така са изработени картите за защита от пожари в М 1:25 000 на ТП ДЛС "Черни Лом". На тези карти за защита от пожари в М 1:25 000 площите, отнесени към съответните класове на пожарна опасност, са оцветени с различни цветове.

За по-точно определяне обаче, показаното разпределение на площта по класове на пожарна опасност и по горскостопански участъци в таблица № 36 е извършено по подотдели (насаждения). Към кратките записки на горскостопанските участъци са приложени ведомости, в които са посочени кои подотдели в съответния отдел към кой клас на пожарна опасност са отнесени.

Таблица № 36

Разпределение на площта по насаждения по класове на пожарна опасност в ТП ДЛС "Черни Лом" - общо

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	473.9	4155.1	7047.4	11676.4
	проценти	1.6	14.4	24.4	40.4
ГСУ 2	площ	189.0	1839.8	6240.1	8268.9
	проценти	0.7	6.4	21.6	28.7
ГСУ 3	площ	157.1	2075.1	6683.2	8915.4
	проценти	0.5	7.2	23.2	30.9
ВСИЧКО	площ	820.0	8070.0	19970.7	28860.7
	проценти	2.8	28.0	69.2	100.0

В т.ч. Държавна собственост

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	220.2	2882.3	6092.8	9195.3
	проценти	0.9	12.2	25.8	38.9
ГСУ 2	площ	66.1	1359.6	5013.4	6439.1
	проценти	0.3	5.8	21.2	27.3
ГСУ 3	площ	99.0	1671.1	6233.6	8003.7
	проценти	0.4	7.1	26.3	33.8
ВСИЧКО	площ	385.3	5913.0	17339.8	23638.1
	проценти	1.6	25.1	73.3	100.0

В т.ч. собственост на Община Попово

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	141.9	485.6	234.9	862.4
	проценти	5.1	17.4	8.4	30.9
ГСУ 2	площ	59.3	282.0	1093.4	1434.7
	проценти	2.1	10.1	39.3	51.5
ГСУ 3	площ	9.5	205.3	275.5	490.3
	проценти	0.3	7.4	9.9	17.6
ВСИЧКО	площ	210.7	972.9	1603.8	2787.4
	проценти	7.5	34.9	57.6	100.0

В т.ч. собственост на Община Опака

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	88.6	600.0	363.0	1051.6
	проценти	8.4	57.1	34.5	100.0
ВСИЧКО	площ	88.6	600.0	363.0	1051.6
	проценти	8.4	57.1	34.5	100.0

В т.ч. собственост на Община Търговище

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 2	площ	38.3	139.2	31.6	209.1
	проценти	18.2	66.3	15.0	99.5
ГСУ 3	площ	-	-	1.0	1.0
	проценти	-	-	0.5	0.5
ВСИЧКО	площ	38.3	139.2	32.6	210.1
	проценти	18.2	66.3	15.5	100.0

В т.ч. Общинска собственост (общо)

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	230.5	1085.6	597.9	1914.0
	проценти	5.7	26.8	14.8	47.3
ГСУ 2	площ	97.6	421.2	1125.0	1643.8
	проценти	2.4	10.4	27.8	40.6
ГСУ 3	площ	9.5	205.3	276.5	491.3
	проценти	0.2	5.1	6.8	12.1
ВСИЧКО	площ	337.6	1712.1	1999.4	4049.1
	проценти	8.3	42.3	49.4	100.0

В т.ч. собственост на физически лица

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	19.4	164.3	332.7	516.4
	проценти	1.9	16.1	32.5	50.5
ГСУ 2	площ	19.1	54.6	92.6	166.3
	проценти	1.9	5.4	9.1	16.4
ГСУ 3	площ	38.5	174.6	124.5	337.6
	проценти	3.8	17.1	12.2	33.1
ВСИЧКО	площ	77.0	393.5	549.8	1020.3
	проценти	7.6	38.6	53.8	100.0

В т.ч. юридическа собственост

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	3.8	22.9	24.0	50.7
	проценти	2.5	14.9	15.7	33.1
ГСУ 2	площ	6.2	4.4	9.1	19.7
	проценти	4.0	2.9	5.9	12.8
ГСУ 3	площ	10.1	24.1	48.6	82.8
	проценти	6.6	15.7	31.8	54.1
ВСИЧКО	площ	20.1	51.4	81.7	153.2
	проценти	13.1	33.5	53.4	100.0

Противопожарните прегради са съоръжения със специфично противопожарно предназначение и разположение. Съоръжения, които са разположени на терена (пътища, жп линии, просеки на електропроводи, ловни просеки и др.) представляват естествени прегради на огъня.

За предотвратяване възникването на пожари, за ограничаване на разпространението и за бързото им потушаване, се предвижда направа на противопожарни съоръжения и провеждане на мероприятия, които заедно със съществуващите естествени и изкуствени прегради на огъня ще намалят щетите при евентуално възникване на пожари. Планираните съоръжения и наличните такива са нанесени на картата за защита от пожари с условни знаци, като наличните и новопланираните са с различни цветове.

I. Противопожарни прегради

1. Бариерни прегради

Съществуващите бариерни прегради в ТП ДЛС "Черни Лом" са с обща дължина **22,6 км** и представляват: просеки с ширина 20 или повече метра – **14,9 км**; ЖП линия Попово – Горна Оряховица – **2,8 км**; бреговете на язовирите "Каваците" и "Еленово" – **2,9 км**; скали – **0,9 км**; шосе "Русе - Бяла" - **1,1 км**.

Поради достатъчната дължина на съществуващите бариерни прегради в ТП ДЛС "Черни Лом" и поради малкия процент на горите с висок клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови такива.

В това число в горските територии държавна собственост на ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите бариерни прегради са с обща дължина **19,5 км** и представляват: просеки с ширина 20 или повече метра – **12,8 км**; ЖП линия Попово – Горна Оряховица – **2,5 км**; бреговете на язовирите "Каваците" и "Еленово" – **2,2 км**; скали – **0,9 км**; шосе "Русе - Бяла" - **1,1 км**.

Не е планирано изграждане на нови бариерни прегради.

В това число в горските територии общинска собственост на в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите бариерни прегради са с обща дължина **2,6 км** и представляват: просеки с ширина 20 или повече метра – **1,6 км**; ЖП линия Попово – Горна Оряховица – **0,3 км**; бреговете на язовир "Каваците" – **0,7 км**.

В това число в горските територии собственост на частни физически и юридически лица общо в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите бариерни прегради са с обща дължина **0,5 км** и представляват просеки с ширина 20 или повече метра.

Не е планирано изграждане на нови бариерни прегради.

1.1. В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите бариерни прегради са с обща дължина **19,3 км** и представляват: просеки с ширина 20 или повече метра – **13,3 км**; ЖП линия Попово – Горна Оряховица – **2,8 км**; бреговете на язовирите "Каваците" и "Еленово" – **2,1 км**; шосе "Русе - Бяла" - **1,1 км**.

От тях бариерните прегради в **държавни горски територии** са с обща дължина **16,2 км** и представляват: просеки с ширина 20 или повече метра – **11,2 км**; ЖП линия Попово – Горна Оряховица – **2,5 км**; бреговете на язовирите "Каваците" и "Еленово" – **1,4 км**; шосе "Русе - Бяла" - **1,1 км**.

Бариерните прегради в **горски територии собственост на Община Попово** са с обща дължина **2,6 км** и представляват: просеки с ширина 20 или повече метра – **1,6 км**; ЖП линия Попово – Горна Оряховица – **0,3 км**; бреговете на язовир "Каваците" – **0,7 км**.

Бариерните прегради в **горски територии собственост на частни физически и юридически лица** на територията на Община Попово са с обща дължина **0,5 км** и представляват просеки с ширина 20 или повече метра.

Поради достатъчната дължина на съществуващите бариерни прегради на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" и поради малкия процент на горите с висок клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови такива.

1.2. В това число на територията на Община Опака в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите бариерни прегради са с обща дължина **0,9 км** и представляват скали – подотдел **69-4** (държавна горска територия).

Не е планирано изграждане на нови бариерни прегради.

1.3. В това число на територията на Община Търговище в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите бариерни прегради са с обща дължина **2,4 км** и представляват: просеки с

ширина 20 или повече метра – **1,6 км**; бреговете на язовир "Еленово" – **0,8 км**. Всичките бариерни прегради са държавни горски територии.

Не е планирано изграждане на нови бариерни прегради.

2. Лесокултурни прегради

Съществуващите лесокултурни прегради в ТП ДЛС "Черни Лом" са с обща дължина **271,7 км** и представляват: просеки с ширина под 20 м – **8,1 км**; ловни просеки – **1,4 км**; автомобилни пътища – **110,0 км**; тракторни пътища – **80,1 км**; реки и дерета с течаща вода – **36,0 км**; канал – **1,8 км**; шосета – **34,3 км**.

Планирано е изграждането на нови лесокултурни прегради с обща дължина от **1,0 км**, представляващи почистване от растителност около тракторни пътища в подотдели **100** – г, к.

В това число в горските територии държавна собственост на ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **239,1 км**, които представляват: просеки с ширина под 20 м – **7,2 км**; ловни просеки – **1,4 км**; автомобилни пътища – **98,0 км**; тракторни пътища – **69,0 км**; реки и дерета с течаща вода – **32,9 км**; канал – **1,8 км**; шосета – **28,8 км**.

Планирано е изграждането на нови лесокултурни прегради с обща дължина от **1,0 км**, представляващи почистване от растителност около тракторни пътища в подотдели **100** – г, к.

В това число в горските територии общинска собственост общо в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **27,0 км**, които представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,9 км**; автомобилни пътища – **11,6 км**; тракторни пътища – **6,9 км**; реки и дерета с течаща вода – **2,5 км**; шосета – **5,1 км**.

Не е планирано изграждането на нови лесокултурни прегради.

В това число в горските територии собственост на частни физически и юридически лица общо в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **5,6 км**, които представляват: автомобилни пътища – **0,4 км**; тракторни пътища – **4,2 км**; реки и дерета с течаща вода – **0,6 км**; шосета – **0,4 км**.

Не е планирано изграждането на нови лесокултурни прегради.

2.1. В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **217,3 км**, които представляват: просеки с ширина под 20 м – **7,3 км**; автомобилни пътища – **87,1 км**; тракторни пътища – **63,0 км**; реки и дерета с течаща вода – **27,9 км**; канал – **1,8 км**; шосета – **30,2 км**.

От тях лесокултурните прегради в **държавни горски територии** са с обща дължина **194,4 км** и представляват: просеки с ширина под 20 м – **6,6 км**; автомобилни пътища – **81,2 км**; тракторни пътища – **53,8 км**; реки и дерета с течаща вода – **26,3 км**; канал – **1,8 км**; шосета – **24,7 км**.

Лесокултурните прегради в **горски територии собственост на Община Попово** са с обща дължина **17,5 км** и представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,7 км**; автомобилни пътища – **5,5 км**; тракторни пътища – **5,1 км**; реки и дерета с течаща вода – **1,1 км**; шосета – **5,1 км**.

Лесокултурните прегради в **горски територии собственост на частни физически и юридически лица** на територията на Община Попово са с обща дължина **5,4 км** и представляват: автомобилни пътища – **0,4 км**; тракторни пътища – **4,1 км**; реки и дерета с течаща вода – **0,5 км**; шосета – **0,4 км**.

Поради достатъчната дължина на съществуващите лесокултурни прегради на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" и поради малкия процент на горите с висок клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови такива.

2.2. В това число на територията на Община Опака в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **42,1 км**, които представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,4 км**; ловни просеки – **1,4 км**; автомобилни пътища – **19,2 км**; тракторни пътища – **12,4 км**; реки и дерета с течаща вода – **6,2 км**; шосета – **2,5 км**.

От тях лесокултурните прегради в **държавни горски територии** са с обща дължина **32,4 км** и представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,2 км**; ловни просеки – **1,4 км**; автомобилни пътища – **13,1 км**; тракторни пътища – **10,5 км**; реки и дерета с течаща вода – **4,7 км**; шосета – **2,5 км**. Планирано е изграждането на нови лесокултурни прегради с обща дължина от **1,0 км**, представляващи почистване от растителност около тракторни пътища в подотдели **100** – г, к.

Лесокултурните прегради в **горски територии собственост на Община Опака** са с обща дължина **9,5 км** и представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,2 км**; автомобилни пътища – **6,1 км**; тракторни пътища – **1,8 км**; реки и дерета с течаща вода – **1,4 км**.

Лесокултурните прегради в **горски територии собственост на частни физически и юридически лица** на територията на Община Опака са с обща дължина **0,2 км** и представляват: тракторни пътища – **0,1 км**; реки и дерета с течаща вода – **0,1 км**.

2.3. В това число на територията на Община Търговище в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **12,3 км**, които представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,4 км**; автомобилни пътища – **3,7 км**; тракторни пътища – **4,7 км**; реки и дерета с течаща вода – **1,9 км**; шосета – **1,6 км**, като всички са държавни горски територии.

Не е планирано изграждането на нови лесокултурни прегради.

А. На територията на ТП ДЛС "Черни Лом" технически сечи за прочистване на съществуващи **лесокултурни прегради – просеки** са планирани на обща площ 8,6 ха в т.ч.:

- горски територии държавна собственост - **2 -5, 3 -1, 101 -3, 252 -2, 288 -3, 289 -14, 323 -1, 2, 325 -1, 328 -1, 332 -2, 334 -1, 345 -2, 384 -6** - с обща площ от **8,6 ха**.

Б. Общо на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" са планирани технически сечи без материален добив за поддържане на съществуващи лесокултурни прегради – автомобилни пътища с обща дължина от 110,0 км в т.ч.:

- държавни горски територии отдели - **5 а, б, в, 17 ц, 21 б, в, д, 23 а, ж, и, к, л, 24 б, д, е, 25 в, г, д, е, ж, и, к, л, м, у, б1, 35 б, м, 36 а, г, д, 37 в, г, 42 а, б, в, 45 а, б, в, г, ж, у, 55 д, 60 г, д, ж, 61 з, и, л, 62 в, г, д, 63 б, р, с, 73 а, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, ф, 80 б, 81 г, д, ж, 82 в, 83 п, 84 з, и, 85 д, е, ж, з, 86 т, ш, щ, 87 м, н, о, п, р, с, 93 и, к, л, 96 а, в, 97 к, л, 103 б, д, 113 в, г, з, и, 114 а, б, в, г, д, е, ж, 118 з, к, м, н, о, т, у, 127 ж, с, у, ф, 128 з1, м1, р1, 135 а, 136 а, г, 137 д, к, 139 з, и, л, м, 143 а, 144 а, з, 145 г, 150 д, 151 а, 154 г, ж, к, 164 а, в, 165 а, б, в, г, 166 а, б, в, д, 188 а, 192 а, б, 193 а, б, 194 г, 195 в, 197 а, б, в, г, и, к, н, о, 200 ж, з, л, м, н, о, п, 201 н, п, р, с, 202 а, б, в, г, ж, н, 203 а, б, в, г, д, л, н, о, 209 в, 210 к, с, т, у, х, ц, 213 и, м, н, о, 214 е, ж, 215 б, в, г, 216 д, е, ж, 217 г, д, е, и, к, 218 б, в, г, 222 б, в, 223 д, ж, з, 224 б, 237 в, д, с, 246 ш, щ, я, 247 а, в, д, е, 249 а, б, в, 250 а, б, в, ж, з, 253 г, 254 в, г, 255 е, 259 а, л, м, 260 е, з, 264 д, е, ж, з, и, 265 т, у, ф, х, ц, 268 б, 269 в, г, е, ж, 274 а, 288 р, 289 д, п, р, у, ф, ц, 290 р, 296 ж, 297 и, 307 г, с, у, 308 а, в, д, е, з, и, к, 309 в, г, ж, з, к, л, м, 310 б, и, к, м, н, 311 п, р, 315 а, г, 317 з, 318 г, ж, з, н, 320 в, г, 321 а, з, 322 к, м, н, 323 и, к, 324 а, в, 325 к, м, н, о, 330 а, б, д, 331 е, ж, з, 339 д, 340 а, б, 341 а, б, г, д, 342 д, 343 а, 344 т, 345 б, в, д, е, ж, 346 а, б, д, е, з, 347 а, б, в, г, 348 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 349 б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 351 а, б, 352 а, б, г, 353 в, г, д, е, 354 а, б, в, г, д, 355 а, б, в, 356 а, е, 357 б, в, 358 в, г, д, е, 359 д, е, ж, з, и, к, 364 а, к, 365 ж, 366 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 375 п, 376 д, е, 377 и, 394 а, 398 р, 399 ж, з, к** - с обща дължина от **96,316 км**.

- общински горски територии на община Опака, отдели - **93 д, 97 ж1, 110 е, з, и, к, л, м, о, р, с, т, у, ф, 111 е, м, н, о, п** - с обща дължина от **6,087 км**.

- общински горски територии на община Попово, отдели - **25 т, ф, я, в1, 45 м, п, с, 144 и, 145 е, ж, 146 е, ж, з, и, к, 154 л, 160 з, 163 а, 184 н, о, п, р, 186 е, ж, 187 а, 194 в, 288 с, 384 к, 399 и** - с обща дължина от **4,791 км**.

- горски територии на физически лица отдели - **25 щ, 45 о, 127 е, з, и, к, х, 237 г, е, 297 е, 307 з, и, к, м, о, т, в1, 309 и** - с обща дължина от **2,716 км**.

- горски територии на юридически лица отдели – **45 л, 307 б1** - с обща дължина от **0,090 км**.

3. Минерализовани ивици

Минерализованите ивици представляват незалесени ивици с ширина 3-5 метра, или изкуствено построена противопожарна преграда, почистена от всички горими материали до минералния почвен слой, ивица с широчина 1-3 (5) м, в която е премахната тревната растителност без да са изорани. Те се разполагат около иглолистните култури, покрай пътищата с интензивно движение на хора и селскостопанска техника.

На територията на ТП ДЛС "Черни Лом" от стопанството няма изработени минерализовани ивици, като функцията на такива изпълняват множеството изорани ивици между обработваемите земеделски територии и горските територии, намиращи се в съседство с тях.

Планирано и изграждане на **15,3 км** нови минерализовани ивици около иглолистни култури, намиращи се в близост до населени места и пътища от републиканската пътна мрежа.

Планираните за изграждане минерализовани ивици попадат изцяло на територията на Община Попово и ще бъдат изградени около подотдели: **233 б; в; г; д; е; ж; 278 а; 287 т; 288 ц; 386 а; 387 а; б; в; 409 б; в; г; д; е; ж; з; и; к; л; м; н; о; м1; н1; о1; п1.**

В това число около държавни горски територии е планирано изграждането на **5,9 км** минерализовани ивици около подотдели: **233 в; г; д; е; ж; 278 а; 288 ц; 409 б; г; к; м; п1.**

В това число около горски територии собственост на Община Попово е планирано изграждането на **6,8 км** минерализовани ивици около подотдели: **287 т; 386 а; 387 а; б; в.**

В това число около горски територии собственост на частни физически и юридически лица е планирано изграждането на **2,6 км** минерализовани ивици около подотдели: **233 б; 409 в; д; е; ж; з; и; л; н; о; м1; н1; о1.**

4. Санитарни мероприятия

Покрай пътищата е необходимо ежегодно при настъпването на пожароопасния сезон да се почиства от лесно запалими отпадъци от двете страни на пътищата. Да се ограничи достъпа на МПС към горските масиви през пожароопасния сезон.

II. Противопожарни лесотехнически мероприятия

1. Пътища за придвижване на противопожарна техника

На картите за защита от пожари пътищата за придвижването на противопожарната техника са показани с лилав и червен цвят. С лилав цвят са отбелязани пътищата за движение на тежка противопожарна техника, а с червен - пътищата за движение на високопроходима противопожарна техника. Върху тези карти са показани също **източниците за вода и подстъпите към тях и площадките за кацане на авиационна техника.**

Пътищата, по които е възможно да се придвижва противопожарна техника в горските територии на ТП ДЛС "Черни Лом" са с обща дължина **207,0 км**, като в това число в **държавните горски територии** пътищата за движение на противопожарна техника са с обща дължина **181,6 км**; в **общинските горски територии** са с обща дължина **22,7 км**; в **горските територии собственост на частни физически и юридически лица** пътищата за движение на противопожарна техника са с обща дължина **2,7 км**.

1.1. В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" пътищата за движение на противопожарна техника са с обща дължина **164,6 км**, като от тях в **държавни горски територии** попадат **146,0 км**; в **горски територии собственост на Община Попово** – **15,9 км**; в **горските територии собственост на частни физически и юридически лица** пътищата за движение на противопожарна техника са с обща дължина **2,7 км**.

1.2. В това число на територията на Община Опака в ТП ДЛС "Черни Лом" пътищата за движение на противопожарна техника са с обща дължина **32,2 км**, като от тях в **държавни горски територии** попадат **25,5 км**; в **горски територии собственост на Община Опака** – **6,7 км**.

1.3. В това число на територията на Община Търговище в ТП ДЛС "Черни Лом" пътищата за движение на противопожарна техника са с обща дължина **10,2 км**, като от тях в **държавни горски територии** попадат **10,1 км**; в **горски територии собственост на Община Търговище** – **0,1 км**.

2. Водоизточници за нуждите на опазването на горите

Във всеки горскостопански участък е необходимо да има на подходящи и достъпни места водоизточник с подстъп за зареждане на противопожарна техника. Площадките с водоизточниците трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

На територията на ТП ДЛС "Черни Лом" съществуват 16 бр. водоизточници и 16 бр. площадки (подстъпи) в проект, за които е необходимо да има и преносими потопяеми помпи:

- язовир "Водица" – черният път до стената на язовира, отклоняващ се от главния път "Попово – Бяла";
- река Голямото дере между селата Крепча и Голямо градище;
- река Черни Лом – мостът между селата Крепча и Гърчиново;
- река Черни Лом – мостът на изток от гр. Опака;
- река Малки Лом – мостът на междуселския път между селата Захари Стояново и Садина;
- язовир "Еленово", намиращ се до ловен дом "Еленово" – стената на язовира до стопанските сгради;
- река Черни Лом – "Черният мост" между селата Кардам и Дриново;
- река Черни Лом – мостът между центъра на с. Априлово и паметника на Таню войвода;
- река Черни Лом – мостът на междуселския път между селата Априлово и Марчино;
- река Голямата река – мостът на междуселския път между селата Долец и Разделци;
- язовир "Априлово" – стената на язовира, намираща се до хижата по чакълирания път от с. Априлово за с. Долец;
- река Голямата река – мостът на междуселския път между селата Манастирица и Асеново;
- язовир "Ломци" – стената на язовира, намираща се между селата Ломци и Помощица;
- река Черни Лом – мостът на шосето между гр. Попово и с. Зараево;
- язовир "Калето" – чакълираният път за с. Медовина до стената на язовира;
- река Черни Лом – мостът на черния път между селата Гагово и Зараево;

Изброените водоизточници **не са горски територии**, но могат да се използват за потушаване на възникнали пожари в държавните горски територии, горските територии общинска собственост, както и за горските територии собственост на частни физически и юридически лица.

2.1. В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуват 13 бр. водоизточници и 13 бр. площадки (подстъпи) в проект, за които е необходимо да има и преносими потопяеми помпи:

- язовир "Водица" – черният път до стената на язовира, отклоняващ се от главния път "Попово – Бяла";
- река Малки Лом – мостът на междуселския път между селата Захари Стояново и Садина;
- язовир "Еленово", намиращ се до ловен дом "Еленово" – стената на язовира до стопанските сгради;
- река Черни Лом – "Черният мост" между селата Кардам и Дриново;
- река Черни Лом – мостът между центъра на с. Априлово и паметника на Таню войвода;
- река Черни Лом – мостът на междуселския път между селата Априлово и Марчино;
- река Голямата река – мостът на междуселския път между селата Долец и Разделци;
- язовир "Априлово" – стената на язовира, намираща се до хижата по чакълирания път от с. Априлово за с. Долец;
- река Голямата река – мостът на междуселския път между селата Манастирица и Асеново;
- язовир "Ломци" – стената на язовира, намираща се между селата Ломци и Помощица;
- река Черни Лом – мостът на шосето между гр. Попово и с. Зараево;
- язовир "Калето" – чакълираният път за с. Медовина до стената на язовира;
- река Черни Лом – мостът на черния път между селата Гагово и Зараево;

2.2. В това число на територията на Община Опака в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуват 3 бр. водоизточници и 3 бр. площадки (подстъпи) в проект, за които е необходимо да има и преносими потопяеми помпи:

- река Голямото дере между селата Крепча и Голямо градище;
- река Черни Лом – мостът между селата Крепча и Гърчиново;
- река Черни Лом – мостът на изток от гр. Опака;

2.3. На територията на Община Търговище в ТП ДЛС "Черни Лом" няма съществуващи водоизточници, но при необходимост се използват водоизточниците на територията на общините Попово и Опака.

3. Стационарни наблюдателни пунктове

Организиране на патрулно-наблюдателна служба.

През пожароопасния период в пожароопасните горски площи трябва да се организират наблюдения от стационарни наблюдателни пунктове, които имат възможност за наблюдение с невъоръжено око в радиус до 10 км или чрез патрулиране, като се назначават патрули. В горите от първи клас на пожарна опасност и висока стойност на опазваните горски ресурси се залагат и второстепенни наблюдателни пунктове за наблюдение с радиус от 5 км, и за площи не по-малки от 500 ха.

Кулите за пожаронаблюдение трябва да бъдат оборудвани с инфрачервена камера, която да засича скрито и открито горене, като разстоянието на действие е от 200 м до 15 км, площ на сканиране 360 градуса с диапазон до 700 кв.км. Време за сканиране - 10 секунди. Време за потвърждение - 60 секунди.

На територията на ТП ДЛС "Черни Лом" поради преобладаващо равнинния релеф на стопанството няма изградени кули за пожаронаблюдение.

Съгласно схема за разполагане на средства за наблюдение и откриване на пожари в горските територии на страната, с цел изграждане на единна система за наблюдение и автоматично откриване на пожари, както и за нуждите на под-мярка 8.3. "Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития" от ПРСР за програмен период 2014-2020 година е планирано изграждане на кула за пожаронаблюдение в отдел **218** в – държавна горска територия с координати:

Северна ширина В: 43.34945055540

Източна дължина L: 26.34200333280.

III. Други мероприятия по противопожарно устройство

1. Места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни

Общо на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени **29 (двадесет и девет)** такива места, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: **1 и1; 16 а; 17 ц; 25 я; 71 д; 81 в; 93 м; 96 в; 120 п; 133 а; 182 б1; 194 4; 197 к; 199 м; 210 2; 216 д; 233 д; 246 ч; 253 г; 259 л; 302 б; 311 р; 318 з; 322 4; 5; 323 е; 348 з; 356 1; 384 м.**

В това число в ТП ДЛС "Черни Лом" в държавните горски територии за нуждите на горското стопанство са обособени **23 (двадесет и три)** такива места, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: **1 и1; 16 а; 17 ц; 71 д; 81 в; 93 м; 96 в; 120 п; 197 к; 199 м; 210 2; 216 д; 233 д; 246 ч; 253 г; 259 л; 302 б; 311 р; 318 з; 322 4; 5; 348 з; 356 1.**

В това число на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" в горските територии общинска собственост са обособени **4 (четири)** места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: **25 я; 133 а; 182 б1; 194 4.**

В това число в горските територии собственост на частни физически и юридически лица са обособени **2 (две)** места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни, разположени върху пътища до подотдели **323 е; 384 м.**

1.1. В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени 23 (двадесет и три) такива места, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: **1 и1; 16 а; 17 ц; 25 я; 120 п; 133 а; 182 б1; 194 4; 197 к; 199 м; 210 2; 216 д; 233 д; 259 л; 302 б; 311 р; 318 з; 322 4; 5; 323 е; 348 з; 356 1; 384 м.**

От тях в държавни горски територии са обособени **17 (седемнадесет)** места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: **1 и1; 16 а; 17 ц; 120 п; 197 к; 199 м; 210 2; 216 д; 233 д; 259 л; 302 б; 311 р; 318 з; 322 4; 5; 348 з; 356 1.**

В общински горски територии са обособени **4 (четири)** места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: **25 я; 133 а; 182 б1; 194 4.**

В горски територии собственост на частни физически и юридически лица са обособени **2 (две)** места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: **323 е; 384 м.**

1.2. В това число на територията на Община Опака в ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени 4 (четири) места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: 71 д; 81 в; 93 м; 96 в.

Всичките подотдели са държавни горски територии.

1.3. В това число на територията на Община Търговище в ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени 2 (две) места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: 246 ч; 253 г.

Подотделите са държавни горски територии.

2. Табели с противопожарно съдържание

Предупредителните табели и плакати да се поставят през 500 – 1000 метра покрай пътищата, водещи или минаващи през горските масиви, както и на местата, определени за почивка, паркиране и палене на огън. Предупредителните табели и плакати трябва да се поставят съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 година.

Общо на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" е планирано поставянето на 116 (сто и шестнадесет) табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: 1 г1; м1; 2 ч; р1; т1; 5 а; б; 11 к; 13 г; 16 а; 21 б; 23 а; 25 ф; б1; 36 г; 42 в; 50 е; 55 д; 69 з; 71 к; 73 а; 81 а; 82 в; 84 а; 85 4; 87 5; 97 и; д1; 101 б; и; с; 103 б; к; 104 а; 110 е; н; с; 118 5; 123 а; 125 н; 127 с; 130 5; 133 а; б; 134 з2; 135 а; 136 а; 139 и; м; 141 з; о; 146 к; 148 с; х; 150 д; 151 в; 154 и; 160 з; р; т; 164 б; 166 д; 178 ж; 182 в1; 183 с; 189 и; 194 4; 196 к; 200 а; 203 д; 206 д; 207 н; 209 в; 217 г; 222 б; 233 д; 244 л; р; 245 к; л; 247 а; 253 г; 256 г; 258 а; 259 1; 260 з; 265 т; х; 287 ж; 293 ю; 302 б; 311 р; 322 з; 5; 323 в; 325 б; 328 б; ж; 329 б; з; 1; 347 а; 348 и; 351 а; 367 е; 372 б; 375 п; 384 к; м; 398 9; 399 ж; и; 409 л; 414 а.

В това число в ТП ДЛС "Черни Лом" в **държавните горски територии** за нуждите на горското стопанство е планирано поставянето на **85 (осемдесет и пет) табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: 1 г1; м1; 2 р1; т1; 5 а; б; 13 г; 16 а; 21 б; 23 а; 25 б1; 36 г; 42 в; 50 е; 55 д; 69 з; 71 к; 73 а; 81 а; 82 в; 84 а; 85 4; 87 5; 101 б; и; с; 103 б; к; 104 а; 118 5; 123 а; 125 н; 127 с; 130 5; 135 а; 136 а; 139 и; м; 148 с; х; 150 д; 151 в; 154 и; 164 б; 166 д; 183 с; 196 к; 200 а; 203 д; 209 в; 217 г; 222 б; 233 д; 244 л; р; 245 к; л; 247 а; 253 г; 256 г; 258 а; 259 1; 260 з; 265 т; х; 287 ж; 302 б; 311 р; 322 з; 5; 323 в; 328 б; ж; 329 б; з; 1; 347 а; 348 и; 351 а; 367 е; 372 б; 375 п; 398 9; 399 ж.**

В това число в ТП ДЛС "Черни Лом" в **общинските горски територии** за нуждите на горското стопанство е планирано поставянето на **29 (двадесет и девет) табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: 2 ч; 11 к; 25 ф; 97 и; д1; 110 е; н; с; 133 а; б; 134 з2; 141 з; о; 146 к; 160 з; р; т; 178 ж; 182 в1; 189 и; 194 4; 206 д; 207 н; 293 ю; 325 б; 384 к; 399 и; 414 а.**

В това число на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" в близост до **горски територии собственост на частни физически лица** е планирано поставянето на **2 (две) предупредителни табели и плакати с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели : 384 м; 409 л.**

2.1. В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" е планирано поставянето на 85 (осемдесет и пет) табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: 1 г1; м1; 2 ч; р1; т1; 5 а; б; 11 к; 13 г; 16 а; 21 б; 23 а; 25 ф; б1; 36 г; 42 в; 55 д; 82 в; 84 а; 85 4; 125 н; 127 с; 130 5; 133 а; б; 134 з2; 135 а; 136 а; 141 з; о; 146 к; 148 с; х; 150 д; 151 в; 154 и; 160 з; р; т; 164 б; 166 д; 178 ж; 182 в1; 189 и; 194 4; 196 к; 200 а; 203 д; 209 в; 217 г; 222 б; 233 д; 258 а; 259 1; 260 з; 265 т; х; 287 ж; 293 ю; 302 б; 311 р; 322 з; 5; 323 в; 325 б; 328 б; ж; 329 б; з; 1; 347 а; 348 и; 351 а; 367 е; 372 б; 375 п; 384 к; м; 398 9; 399 ж; и; 409 л; 414 а.

От тях в **държавни горски територии** е планирано поставянето на **61 (шестдесет и една) табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: 1 г1; м1; 2 р1; т1; 5 а; б; 13 г; 16 а; 21 б; 23 а; 25 б1; 36 г; 42 в; 55 д; 82 в; 84 а; 85 4; 125 н; 127 с; 130 5; 135 а; 136 а; 148 с; х; 150 д; 151 в; 154 и; 164 б; 166 д; 196 к; 200 а; 203 д; 209 в; 217 г; 222 б; 233 д; 258 а; 259 1; 260 з; 265 т; х; 287 ж; 302 б; 311 р; 322 з; 5; 323 в; 328 б; ж; 329 б; з; 1; 347 а; 348 и; 351 а; 367 е; 372 б; 375 п; 398 9; 399 ж.**

В **общински горски територии** е планирано поставянето на **22 (двадесет и две) табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: 2 ч; 11 к; 25 ф; 133 а; б; 134 з2; 141 з; о; 146 к; 160 з; р; т; 178 ж; 182 в1; 189 и; 194 4; 293 ю; 325 б; 384 к; 399 и; 414 а.**

В **горски територии собственост на частни физически лица** е планирано поставянето на **2 (две)** предупредителни табели и плакати с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели : **384 м; 409 л**.

2.2. В това число на територията на Община Опака в ТП ДЛС "Черни Лом" е планирано поставянето на **21 (двадесет и една)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **50 е; 69 З; 71 к; 73 а; 81 а; 87 5; 97 и; д1; 101 б; и; с; 103 б; к; 104 а; 110 е; н; с; 118 5; 123 а; 139 и; м**.

От тях в **държавни горски територии** е планирано поставянето на **16 (шестнадесет)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **50 е; 69 З; 71 к; 73 а; 81 а; 87 5; 101 б; и; с; 103 б; к; 104 а; 118 5; 123 а; 139 и; м**.

В **общински горски територии** е планирано поставянето на **5 (пет)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **97 и; д1; 110 е; н; с**.

В **горски територии собственост на частни физически и юридически лица** на територията на Община Опака не е планирано поставянето на предупредителни табели и плакати с противопожарно съдържание.

2.3. В това число на територията на Община Търговище в ТП ДЛС "Черни Лом" е планирано поставянето на **10 (десет)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **183 с; 206 д; 207 н; 244 л; р; 245 к; л; 247 а; 253 г; 256 г**.

От тях в **държавни горски територии** е планирано поставянето на **8 (осем)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **183 с; 244 л; р; 245 к; л; 247 а; 253 г; 256 г**.

В **горски територии собственост на Община Търговище** е планирано поставянето на **2 (две)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **206 д; 207 н**.

В **горски територии собственост на частни физически и юридически лица** на територията на Община Търговище не е планирано поставянето на предупредителни табели и плакати с противопожарно съдържание.

3. Места за почивка, паркиране и палене на огън

Определени са по пътищата минаващи през горите, разположени са извън обсега на горските култури и други силно застрашени от пожар горски площи. За тези места е необходимо да се поддържа санитарна ивица с ширина 10-20 метра, която редовно да се почиства от тревата, шумата и други лесно запалими отпадъци. Местата за палене на огън или огнищата да се играждат от подръчни средства (камъни). Запаленият огън не трябва да се оставя без надзор и след използването му е необходимо да се гаси с вода.

Тези места трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г.

На местата, предвидени за почивка и палене на огън е **необходимо да се изградят и паркинги**.

3.1. Общо на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени **23 (двадесет и три)** места за палене на огън, които се намират в близост до следните отдели, подотдели и обекти:

- **2 ч** – чешма с пейки;
- **11 к** – ловна хижа "Дамян Стоянов";
- **50 е** – чешма;
- **97 д1** – чешма;
- **104 а** – чешма;
- **110 к** – чешма с пейки;
- **118 5** – чешма;
- **130 З** – заслон;
- **134 з2** – чешма ц беседка;
- **148 с** – заслон на ЛРД "Захари Стояново";
- **178 ж** – чешма "Лековитата вода" с беседка;
- **189 и** – "Студената чешма";
- **224 З** – хижа "Маринка лъка";
- **259 з** – чешма;
- **265 т** – чешма;
- **265 х** – чешма;
- **302 б** - заслон на ЛРД "Лешника";
- **325 б** – чешма;
- **347 а** – чешма;
- **367 е** – ловна хижа "Серенгети" с чешма;
- **372 б** – ловна хижа на ЛРД "Водица";

- 384 к – беседка до язовир "Каваците";
- 414 а – чешма до село Светлен;

В това число в ТП ДЛС "Черни Лом" в **държавните горски територии** или в близост до тях за нуждите на горското стопанство са обособени **12 (дванадесет)** места за палене на огън, които се намират в/до следните отдели, подотдели и обекти:

- 50 е – чешма;
- 104 а – чешма;
- 118 5 – чешма;
- 130 3 – заслон;
- 148 с – заслон на ЛРД "Захари Стояново";
- 259 з – чешма;
- 265 т – чешма;
- 265 х – чешма;
- 302 б - заслон на ЛРД "Лешника";
- 347 а – чешма;
- 367 е – ловна хижа "Серенгети" с чешма;
- 372 б – ловна хижа на ЛРД "Водица";

В това число в ТП ДЛС "Черни Лом" в **общинските горски територии** или в близост до тях за нуждите на горското стопанство са обособени **10 (десет)** места за палене на огън, които се намират в/ до следните отдели, подотдели и обекти:

- 2 ч – чешма с пейки;
- 11 к – ловна хижа "Дамян Стоянов";
- 97 д1 – чешма;
- 110 к – чешма с пейки;
- 134 з2 – чешма с беседка;
- 178 ж – чешма "Лековитата вода" с беседка;
- 189 и – "Студената чешма";
- 325 б – чешма;
- 384 к – беседка до язовир "Каваците";
- 414 а – чешма до село Светлен;

В това число на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" в **горска територия собственост на юридически лица** е обособено място за палене на огън, намиращо се в подотдел 224 3 – хижа "Маринка лъка".

3.1.1. В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени **18 (осемнадесет)** места за палене на огън, които се намират в близост до следните отдели, подотдели и обекти:

- 2 ч – чешма с пейки;
- 11 к – ловна хижа "Дамян Стоянов";
- 130 3 – заслон;
- 134 з2 – чешма с беседка;
- 148 с – заслон на ЛРД "Захари Стояново";
- 178 ж – чешма "Лековитата вода" с беседка;
- 189 и – "Студената чешма";
- 224 3 – хижа "Маринка лъка";
- 259 з – чешма;
- 265 т – чешма;
- 265 х – чешма;
- 302 б - заслон на ЛРД "Лешника";
- 325 б – чешма;
- 347 а – чешма;
- 367 е – ловна хижа "Серенгети" с чешма;
- 372 б – ловна хижа на ЛРД "Водица";
- 384 к – беседка до язовир "Каваците";
- 414 а – чешма до село Светлен;

От тях в **държавни горски територии** или в близост до тях са обособени **9 (девет)** места за палене на огън, които се намират в/до следните отдели, подотдели и обекти:

- 130 3 – заслон;
- 148 с – заслон на ЛРД "Захари Стояново";

- 259 з – чешма;
- 265 т – чешма;
- 265 х – чешма;
- 302 б - заслон на ЛРД "Лешника";
- 347 а – чешма;
- 367 е – ловна хижа "Серенгети" с чешма;
- 372 б – ловна хижа на ЛРД "Водица";

В **общински горски територии** или в близост до тях на територията на Община Попово са обособени **8 (осем)** места за палене на огън, които се намират в/до следните отдели, подотдели и обекти:

- 2 ч – чешма с пейки;
- 11 к – ловна хижа "Дамян Стоянов";
- 134 з2 – чешма с беседка;
- 178 ж – чешма "Лековитата вода" с беседка;
- 189 и – "Студената чешма";
- 325 б – чешма;
- 384 к – беседка до язовир "Каваците";
- 414 а – чешма до село Светлен;

На територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" в **горска територия собственост на юридически лица** е обособено място за палене на огън, намиращо се в подотдел 224 З – хижа "Маринка лъка".

3.1.2. В това число на територията на Община Опака в ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени **5 (пет)** места за палене на огън, които се намират в близост до следните отдели, подотдели и обекти:

- 50 е – чешма;
- 97 д1 – чешма;
- 104 а – чешма;
- 110 к – чешма с пейки;
- 118 5 – чешма;

От тях в **държавни горски територии** или в близост до тях са обособени **3 (три)** места за палене на огън, които се намират в/до следните отдели, подотдели и обекти:

- 50 е – чешма;
- 104 а – чешма;
- 118 5 – чешма;

В **общински горски територии** или в близост до тях на територията на Община Опака са обособени **3 (три)** места за палене на огън, които се намират в/до следните отдели, подотдели и обекти:

- 97 д1 – чешма.
- 110 к – чешма с пейки;

На територията на Община Опака в ТП ДЛС "Черни Лом" в **горски територии собственост на частни физически и юридически лица** или в близост до тях не са обособени места за палене на огън.

3.1.3. В горските територии **на Община Търговище в ТП ДЛС "Черни Лом"** или в близост до тях не са обособени места за палене на огън.

3.2. Общо на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени и **28 (двадесет и осем)** места за почивка и паркиране, които се намират в близост до следните отдели и подотдели: **1 и1; 2 ч** (чешма с пейки); **16 а; 17 ц; 71 д; 85 4; 87 5; 104 а** (чешма); **118 5** (чешма); **134 з2** (чешма); **182 б1; 194 4; 197 к; 199 м; 224 З** (хижа "Маринка лъка"); **259 з** (чешма); **265 х** (чешма); **302 б** (заслон на ЛРД "Лешника"); **318 з; 322 4; 5; 323 е; 325 б** (чешма); **367 е** (ловна хижа "Серенгети"); **384 к** (беседка до яз. "Каваците"); **м; 407 у** ("Асенова чешма"); **414 а** (чешма).

В това число в ТП ДЛС "Черни Лом" в **държавните горски територии** или в близост до тях за нуждите на горското стопанство са обособени **18 (осемнадесет)** места за почивка и паркиране, разположени върху пътища до отдели и подотдели: **1 и1; 16 а; 17 ц; 71 д; 85 4; 87 5;**

104 а (чешма); **118** 5 (чешма); **197** к; **199** м; **259** з (чешма); **265** х (чешма); **302** б (заслон на ЛРД "Лешника"); **318** з; **322** 4; 5; **367** е (ловна хижа "Серенгети"); **407** у ("Асенова чешма").

В това число на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" в **горските територии общинска собственост** или в близост до тях за нуждите на горското стопанство са обособени **7 (седем)** места за почивка и паркиране, разположени върху пътища до отдели и подотдели: **2** ч (чешма с пейки); **134** з2 (чешма); **182** б1; **194** 4; **325** б (чешма); **384** к (беседка до яз. "Каваците"); **414** а (чешма).

В това число на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" в близост до **горски територии собственост на частни физически и юридически лица** са обособени **3 (три)** места за почивка и паркиране, разположени върху пътища до отдели и подотдели: **224** 3 (хижа "Маринка лъка"); **323** е; **384** м.

3.2.1. В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени **24 (двадесет и четири)** места за почивка и паркиране, които се намират в близост до следните отдели и подотдели: **1** и1; **2** ч (чешма с пейки); **16** а; **17** ц; **85** 4; **134** з2 (чешма); **182** б1; **194** 4; **197** к; **199** м; **224** 3 (хижа "Маринка лъка"); **259** з (чешма); **265** х (чешма); **302** б (заслон на ЛРД "Лешника"); **318** з; **322** 4; 5; **323** е; **325** б (чешма); **367** е (ловна хижа "Серенгети"); **384** к (беседка до яз. "Каваците"); м; **407** у ("Асенова чешма"); **414** а (чешма).

В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" в **държавните горски територии** или в близост до тях са обособени **14 (четиринадесет)** места за почивка и паркиране, които се намират в/до следните отдели и подотдели: **1** и1; **16** а; **17** ц; **85** 4; **197** к; **199** м; **259** з (чешма); **265** х (чешма); **302** б (заслон на ЛРД "Лешника"); **318** з; **322** 4; 5; **367** е (ловна хижа "Серенгети"); **407** у ("Асенова чешма").

В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" в **общинските горски територии** или в близост до тях са обособени **7 (седем)** места за почивка и паркиране, разположени върху пътища до отдели и подотдели: **2** ч (чешма с пейки); **134** з2 (чешма); **182** б1; **194** 4; **325** б (чешма); **384** к (беседка до яз. "Каваците"); **414** а (чешма).

В това число на територията на Община Попово в ТП ДЛС "Черни Лом" в близост до **горски територии собственост на частни физически и юридически лица** са обособени **3 (три)** места за почивка и паркиране, разположени върху пътища до отдели и подотдели: **224** 3 (хижа "Маринка лъка"); **323** е; **384** м.

3.2.2. В това число на територията на Община Опака в ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени **4 (четири)** места за почивка и паркиране, които се намират в близост до следните отдели и подотдели: **71** д; **87** 5; **104** а (чешма); **118** 5 (чешма).

Всичките подотдели са държавни горски територии.

3.2.3. На територията на Община Търговище в ТП ДЛС "Черни Лом" в горските територии или в близост до тях не са обособени места за почивка и паркиране.

4. Устройване на противопожарни депа

Общо на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" са изградени **5 (пет)** противопожарни депа. Две от тях по данни от общините са разположени в сградите на общините Попово и Опака в едноименните населени места. Другите три, оборудвани от ловното стопанство са разположени в административната сграда на ТП ДЛС "Черни Лом" в гр. Попово, в село Славяново и в старата сграда на ловен дом "Голямо градище".

Най-добре оборудваното депо на ловното стопанство е това в административната сграда на ТП ДЛС "Черни Лом" в гр. Попово, тъй като то се явява сборен пункт и от него тръгва специализираното звено с необходимия инвентар за овладяването и потушаването на възникналия горски пожар. Останалите две депа се използват като локални временни складове за оборудване, като в тях не се съхранява постоянен инвентар. Изградените противопожарни депа се използват за нуждите за опазването на горите от пожари както в **държавните горски територии, така и в общинските горски територии и в горските територии собственост на частни физически и юридически лица.**

Противопожарното депо в административната сграда на ТП ДЛС "Черни Лом" в гр. Попово по данни на стопанството е оборудвано със следния инвентар:

№ по ред	Наименование	Бр. по наредба №8	Наличност
1	Гръбни пръскачки	4 бр.	4 бр.
2	Кофи за вода	4 бр.	4 бр.
3	Лопати	10 бр.	10 бр.
4	Брадви	3 бр.	3 бр.
5	Кирки	3 бр.	3 бр.
6	Тупалки	15 бр.	15 бр.
7	Морорни триони	2 бр.	2 бр.
8	Мотики	5 бр.	5 бр.
9	Железни гребла	5 бр.	5 бр.
10	Фенери електрически	5 бр.	5 бр.
11	Съдове за питейна вода 10 л	5 бр.	5 бр.
12	Съд за вода 200 л	1 бр.	1 бр.
13	Моторна помпа	1 бр.	1 бр.
14	Радиостанции	4 бр.	4 бр.

Моторната помпа в депото е оборудвана с 200 м шланг, снабден със струйник.

Оборудването в противопожарното депо е в съответствие с изискванията, заложи в Наредба № 8 от 11.05.2012 година и не е необходимо дооборудването му.

Изграждане на нови противопожарни депа не е планирано, а само дооборудване на депата в село Славяново и в старата сграда на ловен дом "Голямо градище" съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 година.

5. Телефонни постове

Телефонни постове са разположени в следните населени места:

Община Попово - в град Попово, в кварталите му Невски и Сеячи, в селата Априлово, Баба Тонка, Берковски, Бракница, Водица, Гагово, Глогинка, Горица, Долец, Долна Кабда, Дриново, Еленово, Заветно, Зараево, Захари Стояново, Звезда, Иванча, Кардам, Ковачевец, Козица, Конак, Ломци, Манастирица, Марчино, Медовина, Осиково, Паламарца, Помощица, Посабина, Садина, Светлен, Славяново, Тръстика и Цар Асен.

Община Опака - в град Опака и в селата Голямо градище, Горско Абланово, Гърчиново, Крепча и Люблен.

Община Търговище - в селата Голямо ново, Дралфа, Кошничари, Кръшно, Маково, Миладиновци и Росина.

6. Противопожарни хидранти

Противопожарни хидранти са изградени в следните населени места :

Община Попово - в град Попово, в кварталите му Невски и Сеячи, в селата Априлово, Баба Тонка, Берковски, Бракница, Водица, Гагово, Глогинка, Горица, Долец, Долна Кабда, Дриново, Еленово, Заветно, Зараево, Захари Стояново, Звезда, Иванча, Кардам, Ковачевец, Козица, Конак, Ломци, Манастирица, Марчино, Медовина, Осиково, Паламарца, Помощица, Посабина, Садина, Светлен, Славяново, Тръстика и Цар Асен.

Община Опака - в град Опака и в селата Голямо градище, Горско Абланово, Гърчиново, Крепча и Люблен.

Община Търговище - в селата Голямо ново, Дралфа, Кошничари, Кръшно, Маково, Миладиновци и Росина.

7. Устройване на площадки за кацане на авиационна техника

Общо на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" по данни на стопанството съществува 1 (една) площадка за кацане на хеликоптери, разположена върху държавна горска територия в отдел 130-6 – разсадника "Гюрлюка" с координати:

43°21'47.23" N

26°12'24.97" E

Площадката за кацане на авиационна техника ще се използва за гасене на възникнали горски пожари в държавните горски територии, горските територии собственост на Общините Попово, Опака и Търговище-част, както и в горските територии собственост на частни физически и юридически лица.

На територията на ТП ДЛС "Черни Лом" не е предвидено изграждането на нови площадки за кацане на авиационна техника.

8. Маршрути за противопожарно патрулиране

В горите от първи и втори клас на пожарна опасност да се осигурява в рамките на деня поне 5-7кратно преминаване на патрула покрай избраните за наблюдение пожароопасни територии, а в горите от трети клас на пожарна опасност 3-5кратно преминаване. Маршрутите да се подбират така, че да осигуряват максимална видимост към опазваните от пожари горски масиви.

9. Превенция срещу пожари

Противопожарните служби, отговарящи за гасенето на възникнали горски пожари в ТП ДЛС "Черни Лом" са разположени в градовете Попово и Търговище. През пожароопасния сезон връзката с тях се осъществява чрез денонощни дежурства, давани от служители на стопанството и на Общините Попово, Опака и Търговище, снабдени с мобилни телефони, МПС и съответния оперативен план. Всички предвидени противопожарни мероприятия ще се реализират в горите държавна и общинска собственост. При установяване на пожар незабавно трябва да се информират противопожарните служби в градовете Попово или Търговище, в зависимост от местоположението на горския пожар. Организацията на гасене е необходимо да става по ежегодно изготвян план-график от ТП ДЛС "Черни Лом" и Общините Попово, Опака и Търговище.

Съгласно чл. 14, ал. 2 от Наредба № 8 от 11.05.2012 г. ръководствата на ТП ДЛС "Черни Лом" и на Общините Попово, Опака и Търговище трябва **ежегодно**, преди обявяването на пожароопасния сезон, да изготвят план за защита на горските територии от пожари, който освен посочените по-горе методи и средства за предотвратяване, наблюдение и борба с пожари в горските територии, да съдържа описание на конкретните действия, насочени към предотвратяване на факторите, създаващи опасност от пожари (както е посочено в Наредба № 8).

Необходимо е всички служители и горски работници на ТП ДЛС "Черни Лом" и на съответните общини периодично да се инструктират и запознаят с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

Набелязаните мероприятия са достатъчни за предотвратяването, а при нужда и за бързото потушаване на евентуално възникнали пожари, но трябва да се изпълнят през първите три години от влизане в сила на горскостопанския план.

ГЛАВА III

ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

1. ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ. ТИПОВЕ ГОРСКИ МЕСТОРАСТЕНИЯ И ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТ

1.1. Име и местонахождение на горскостопанската териториална единица

ТП ДЛС "Черни Лом" е получило името си от едноименната река, която е основна хидрографска артерия с регионално значение, разполовяваща стопанството в посока югоизток-северозапад. Главната му административна сграда и седалището му се намират в град Попово.

Територията му граничи със следните държавни горски стопанства: на север – ТП ДГС "Бяла" и ТП ДГС "Разград", на изток – ТП ДГС "Разград" и ТП ДГС "Търговище", на югоизток – ТП ДГС "Търговище", на юг – ТП ДГС "Омуртаг", на запад – ТП ДГС "Горна Оряховица" и ТП ДГС "Бяла".

Горските територии в района на държавното ловното стопанство са разположени на територията на област Търговище, в рамките на три общини - общ. Попово, общ. Опака и част от община Търговище, включващи (48) населени места, както следва:

Община Попово със следните населени места: гр. Попово и селата: с. Априлово, с. Баба Тонка, с. Берковски, с. Браќница, с. Водица, с. Гагово, с. Глогинка, с. Горица, с. Долец, с. Долна Кабда, с. Дриново, с. Еленово, с. Заветно, с. Зараево, с. Захари Стояново, с. Звезда, с. Иванча, с. Кардам, с. Ковачевец, с. Козица, с. Конак, с. Ломци, с. Манастирица, с. Марчино, с. Медовина, с. Осиково, с. Паламарца, с. Помощица, с. Посабина, с. Садина, с. Светлен, с. Славяново, с. Тръстика, с. Цар Асен.

Община Опака със следните населени места: гр. Опака и селата: с. Голямо градище, с. Горско Абланово, с. Гърчиново, с. Крепча, с. Люблен.

Община Търговище със следните населени места: с. Голямо ново, с. Дралфа, с. Кошничари, с. Кръшно, с. Маково, с. Миладиновци, с. Росина.

Всички населени места са свързани помежду си с добре развита асфалтова пътна мрежа. През територията на ТП ДЛС "Черни Лом" минава ж.п. линията **София - Варна**. Първокласният път **Бяла - Попово - Търговище (Разград)** и наличните автобусни линии изграждат транспортната инфраструктура в района.

Стопанството има благоприятно географско разположение спрямо главните транспортни коридори на страната. Намира се в средата на един триъгълник, затворен от първокласните пътища:

- **Европейски път E85** - Велико Търново – Бяла - Русе;
- **Европейски път E70** - Варна - Шумен - Русе;
- **Европейски път E772** - Велико Търново – Търговище – Шумен.

Най-близката държавна граница до града е северната, на 77 километра, при град Русе.

Чрез железопътните връзки и пътните артерии, допълнени с автомобилни и тракторни пътища, водещи до съответните горски комплекси се извършва превоза на дървените материали и цялостната стопанска дейност на ТП ДЛС "Черни Лом". Като оценка може да се каже, че в някои райони на държавното ловно стопанство е нужно проектирането и изграждането на нови камионни пътища, за да се изгради такава инфраструктура, която благоприятства управлението, стопанисването и опазването на горските територии.

Добре развити са комуникационно-съобщителните връзки, които поставят в благоприятно положение правилното управление, стопанисване и опазване на горите на територията на ловното стопанство.

1.2. Физико-географска характеристика

1.2.1. Географско положение

ТП ДЛС "Черни Лом" е разположено в Мизийската горскорастителна област, подобласт Лудогорие. Най-издигнатите части на тази подобласт за района на стопанството са Поповските височини между гр. Попово и гр. Опака.

Геометричната форма на ТП ДЛС "Черни Лом" наподобява правилен петоъгълник с основа, лежаща на южната граница на стопанството и дължина на страните - средно 22-25 км.

1.2.2. Релеф

На територията на ТП ДЛС "Черни Лом" се наблюдават два близки типа релеф - "хълмисти равнини и разчленени плата" и "високи хълмове и ридове" (Поповските височини).

Релефният тип "хълмисти равнини" от 200 до 400 м н.в. е от най-разпространеният у нас географски ландшафт. Хълмистите равнини и разчленени плата имат заоблен хълмист релеф, но на места са дренирани от дълбоки долове и ровини - склоновете, спускащи се към Голямата река, Черни Лом, Малки Лом, Калакоч дере и др.

Високохълмистият ридов релеф (Поповските височини) се изразява в заоблени по-високи хълмове и ридове, както и стръмни склонове, или пък котловини с надморска височина от 400 до 600 м.

На север-северозапад ТП ДЛС "Черни Лом" се огражда от Поповските възвишения, на североизток опира в Разградските възвишения, а на юг границата върви по поречието на Голямата река (Буюк дере) и Лилянските възвишения.

Най-високата точка в района на ТП ДЛС "Черни Лом" е връх Калакоч - 485 м н.в. в землището на с.Ковачевец, южно от № 36 отдел. Най-ниската точка е на кота 125 м в м. "Чешма дол", в землището на с. Манастирица, до отдел № 306.

Типовете релеф със своите форми и повърхнини обуславят растежните условия за развитие и разпространение на горите. Решаващи за географското разпространение на отделните горскодървесни видове са: надморската височина, наклона и изложението на терена, които са показани в таблици № 1, 2, 3 и 3А.

Таблица № 1

Разпределение на дървопроизводителната площ по средна надморска височина

надморска височина	площ (ха)	%
1 - 100 m	17.0	0.1
101 - 200 m	948.5	4.1
201 - 300 m	8337.5	36.1
301 - 400 m	12788.1	55.5
401 - 500 m	971.3	4.2
всичко	23062.4	100.0

От таблица № 1 е видно, че цялата държавна дървопроизводителна площ на стопанството **23 062.4** хектара или **100.0** % попада в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.). Средната надморска височина на ТП ДЛС "Черни Лом" е около 350 метра.

Разликата в надморските височини в различните части на стопанството е незначителна. Вертикалният профил на разглеждания район започва от 125 м н.в. (отдел № 306) и достига до 485 м н.в.(вр.Калакоч - отдел № 36).

Превишения в надморските височини и характера на релефа определят от своя страна разнообразие в почвените и растежни условия.

Съчетанието между хълмисто-предпланинския и равнинно-хълмист характер на релефа с множество долове и дерета, които на много места са дълбоко врязани, определя диференциацията в наклоните (табл. № 2). Това от своя страна води до разнообразие в микрорелефа, като горските площи на наклонени терени (11°-20°) са **51.2** %, следвани от полегати (5° - 10°) **28.1** % и стръмни (21°-30°) **13.9** %, а равните (0° - 4°) и много стръмните (над 30°) терени заемат съответно **5.1** %, и **1.7** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом".

Таблица № 2

Разпределение на дървопроизводителната площ по наклон на терена в градуси

Степени на наклон	Равно 0°-4°	Полегато 5°-10°	Наклонено 11°-20°	Стръмно 21°-30°	Много стръмно над 30°	Общо
площ хектари	1176.9	6491.7	11807.7	3198.6	387.5	23062.4
проценти	5.1	28.1	51.2	13.9	1.7	100.0

Таблица № 3

Разпределение на дървопроизводителната площ по изложение на терена

Изложения	Сенчести север, североизток, северозапад, изток	Припечни югоизток, югозапад, запад, юг	Всичко
площ хектари	12780.7	10281.7	23062.4
проценти	55.4	44.6	100.0

Таблица № 3^A

Подробно разпределение на дървопроизводителната площ по изложение на терена

Изложение	север	североизток	северозапад	изток	югоизток	югозапад	запад	юг	Всичко
площ хектари	3663.4	3165.7	3824.4	2127.2	2355.7	2691.7	2027.0	3207.3	23062.4
проценти	15.9	13.7	16.6	9.2	10.2	11.7	8.8	13.9	100.0

В таблици № 3 и № 3^A се вижда, че преобладават сенчестите изложения – **55.4 %** от държавната дървопроизводителна площ на ловното стопанството, като най - много са северозападните изложения **16.6 %**, следвани от северните и североизточните – **15.9 %** и **13.7 %**. Припечните изложения заемат **44.6 %** с превес на южните изложения **13.9 %**, следвани от югозападните и югоизточните изложения – по **11.7 %** и **10.2 %**.

Посочените по-горе особености на релефа дават своето отражение върху разпределението на светлината, топлината, влагата, богатството на почвите и другите екологически фактори, а оттам за формирането на различните типове месторастения. Промените в релефа водят до промени във водния и хранителен режим на почвите и свързаната с това смяна на дървесната растителност или нейната продуктивност.

1.2.3. Хидроложки условия

Източниците на почвена влага за растителните формации са главно падащите валежи. Неравномерното им разпределение през годината се отразява на дебита на водните течения в района. Подхранването на водните течения от подземни води има второстепенен характер за техния воден баланс.

В района на ТП ДЛС "Черни Лом" основната водна артерия с най-голям водосбор е река Черни Лом (лява съставяща река на Русенски Лом, десен приток на река Дунав), която протича през него с части от горното и средното си течение в широка долина. Тя води началото си от южното подножие на Лилякското плато, на 480 m н.в., на 1,3 km североизточно от село Александрово, община Търговище. Навлиза в стопанството източно от село Долна Кабда, минава покрай селата Марчино и Априлово и се насочва на север. Заобикаля от изток селата Светлен и Кардам, завива на северозапад и североизточно от село Гагово навлиза в община Опака. Неин основен приток е река Поповски Лом (Калакоч, 20 km). Тя извира на 437 m н.в., на 1,2 km западно от връх Калакоч. До село Ковачевец тече в южна посока в дълбока долина, след това завива на изток, като долината ѝ значително се разширява, преминава през центъра на град Попово и се влива отляво в река Черни Лом, на 176 m н.в., на 1,2 km южно от село Кардам. Водното и течение е със сравнително постоянен дебит.

Поради силно меандриране и изнасяне на плодородна почва от разлатата долина, през която протича река Черни Лом, коритото ѝ е коригирано и в голямата си част е оформено като канал с изградени диги от двете му страни.

В североизточната част на стопанството, от югоизток на северозапад през селата Ломци, Садина и Захари Стояново в широка долина протича част от горното и част от средното

течение на река Малки Лом (ляв приток на Бели Лом), където приема притоци, част от които не пресъхват целогодишно.

На югозапад, по границата с общините Антоново и Стражица в дълбока, силно залесена, каньоновидна долина протича част от средното течение на Голяма река (Буюк дере), която е десен приток на Стара река, от басейна на Янтра. Тя е значително водно течение, но без особено значение за растителността в ловното стопанство.

Споменатите водни течения имат максимум в дебита си през пролетта - от месец март до месец юни.

Освен тях на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" са изградени множество микроязовири (Ломци, Зараево, Еленово, Каваците, Посабина, Водица, и др.) със средна площ между 50 и 80 дка, чиито води се използват за напояване и рибовъдство.

Подпочвените води в района на ТП ДЛС "Черни Лом" са на голяма дълбочина. Изворите с по-значителен дебит, като тези в отдели 31, 32, 72, 109 и 110 са "карстово-пукнатинни" - Хидрологична карта на НРБ - БАН 1973 година.

1.3. Геоложки строеж и петрографски състав

Районът на ТП ДЛС "Черни Лом" се характеризира с разпространението на седиментни скални образувания, от които преобладаващи са горно-кредните отлагания. Представа за площното разпространение на скалните типове в границите на стопанството се добива от приложената към проекта "Петрографска карта" в М 1:75000, а разпределението на площта и запаса без клони по основна скала е дадено в следващата таблица № 4. От картата е видно, че основни (почвообразуващи) скали на територията, заета от горските комплекси са предимно мергелите - пясъчливи и варовити, оолитни и рифови варовици (Апт), както и мергелни и пясъчливи варовици (Хотрив).

По ограничено разпространение на горскорастителни формации има върху лъос, чакъли, глини, въпреки че тяхното разпространение в земеползването е много по-голямо.

По разпространение основните скални образувания в ТП ДЛС "Черни Лом" биха могли да се представят така: пясъчливи и варовити мергели, мергелни и пясъчливи варовици, лъосови глини и пясъчливи мергели, лъос, чакъл и други. Мергелите са сивосини и зеленикави, надлъжно и напречно напукани, твърди. Варовиците, срещащи се главно в северозападната и североизточната част на стопанството, са предимно в околностите на селата Горско Абланово, Крепча, Захари Стояново и Садина. Често те са напукани по повърхността във вертикална и хоризонтална посока. Малка част от територията на ТП ДЛС "Черни Лом" (триъгълника Попово-Априлово-Славяново) е заета от лъосови глини. Лъосът е с бледожълт до пепеляв цвят. Съставен е от дребни кварцови пясъчинки, примесени с глина, слюда и други. Чакълите са разположени главно край водните течения. Напукаността и различните степени на изветряне на основните скали в района на стопанството са добра база за натрупване на почвообразуващи продукти.

Основните (почвообразуващи) скали, които се намират на територията на ловното стопанство са: варовит мергел – **55.2** % от държавната дървопроизводителна площ, пясъчлив варовик – **42.5** %, лъосова глина – **1.3** %, варовик – **0.8** %, и малки площи от глинест мергел – **0.2** %.

Таблица № 4
Разпределение на дървопроизводителната и залесената площ по вид на основната скала

Основна скала	Залесена площ	Дървопроизводителна площ		Запас	
	ха	ха	%	куб.м	%
варовик	176.5	176.5	0.8	20645	0.6
пясъчлив варовик	9732.8	9814.2	42.5	1488130	44.0
варовит мергел	12635.2	12728.4	55.2	1816300	53.7
глинест мергел	31.4	36.2	0.2	4680	0.1
лъосова глина	303.9	307.1	1.3	53825	1.6
Всичко	22879.8	23062.4	100.0	3383580	100.0

1.4. Климатични условия

Климатичните условия имат решаващо значение за горскорастителното райониране и за формирането на отделните типове горски месторастения.

Съгласно "Климатичните райони на България и техният климат" - през 1963 година на Л. Събев и Св. Станев, територията на ТП ДЛС "Черни Лом" попада в Европейско-континенталната климатична област, Умерено-континенталната климатична подобласт. В зависимост от различията, които се проявяват в комплекса от физико-географски условия, имащи значение за климата на стопанството, частите с различна надморска височина се числят към следния климатичен район:

- **Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина - (150 – 450 м н.в.)**

- **Източна част - (150 - 450 м н.в.)**

Съществува връзка между това райониране и горскорастителното райониране на България - 1979 г. проф.Б.Захариев и колектив. Закономерните изменения на климата във вертикална посока водят до изменения във видовия състав, производителността на насажденията и формирането на съответните типове горски месторастения и очертават горскорастителните пояси и подпояси.

Според горскорастителното райониране горите на ТП ДЛС "Черни Лом" попадат в Мизийската горскорастителна област, подобласт Лудогорие. Заемат **един** пояс, със съответните **три** подпояса, а именно:

- М-I- Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.)**

- М-I-1. Подпояс на заливните и крайречни гори (0 - 600 м н.в.)**

- М-I-2. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.)**

- М-I-3. Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 м н.в.)**

Особено голямо значение за горскорастителното райониране имат температурният режим и валежите, а също така и близостта на Черно море, чието влияние косвено се проявява върху територия на ловното стопанство.

При охарактеризирането на климата са използвани данни от дългогодишен период на наблюдения в метеорологичните станции Търговище и Попово по данни на Л.Събев и С. Станев (1963 г.).

От данните в таблица **№ 6** се виждат, различията в температурния режим на територията на ловното стопанство.

Има различията в продължителността на периода с устойчиво задържане на температурата на въздуха над 10°C, която температура се приема за период на пълна вегетация и над 5°C - за период на частична вегетация. Вегетационният период в този климатичен район започва между 15 и 23 март, когато средните денонощни температури се задържат над 5°C и приключва между 17 и 21 ноември.

От таблица **№ 5** се вижда, че в различните подпояси, а от там и за различни части на стопанството устойчивостта на средната денонощна температура над 10°C варира в не много широки граници. В тези части периода с устойчиво задържане на температурата над 10°C е продължителен, около седем месеца.

Таблица № 5

Среден брой дни с температура на въздуха над 10°C

Климатичен район	Горскорастителни пояси и подпояси	Дни с температура по-голяма от 10°C
1. Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина – Източна част (150 – 450 м н.в.)	М-I-1	170-215
	М-I-2	180-215
	М-I-3	170-180

Ранните есенни и особено късните пролетни мразове оказват неблагоприятно влияние върху растителността и водят до измръзвания и обледеняване. Пролетните мразове са доста често явление в този климатичен район, които прекратяват едва към 18-20 април

Характеристиката на температурния режим на въздуха и екстремумите по горскорастителни подпояси показват, че те са благоприятни за развитието на съществуващата естествена или изкуствено създадената дървесна растителност. Разликите в количествените им показатели по подпояси оказват влияние за продължителността на вегетационния период, за разпространението на дървесните видове и за обособяването на различни типове месторастения.

Данни за количеството на годишните и сезонните суми на валежите (по Събев - Станев), които оказват влияние за горскорастителното райониране, за развитието на дървесната растителност и за обособяването на различни типове месторастения, са дадени в таблица № 7.

Годишната сума на валежите се движи между 550-680 л/кв.м. Максимумът на валежите е в края на пролетта - началото на лятото, а минимумът - през зимата. Засушаванията с продължителност над 10 дни са в края на лятото и началото на есента, когато достигат средно между 20-22 дни.

Снежната покривка тук е нетрайна. Първите снеговалежи започват между 1 и 10.XII. Общата им продължителност през сезона е от 20 до 50 дни и завършва към 10-20.III. Средната дебелина на снежната покривка рядко надвишава 10-20 см.

Средната относителна влажност на въздуха за годината е сравнително ниска - от 50 до 70%. Максимумът от 80-85% относителна влажност въздухът достига през м.декември, а минимума е през летните месеци - юли и август.

Индексът на сухота, т.е. съотношението между годишната изпаряемост и годишната сума на валежите определя достатъчно добре характера на горските формации. За района на стопанството, стойностите на индекса от 1.2 до 1.45 обуславят развитието освен на церови, благунови, косматдъбови и т.н. формации, също и появата на габърви и насаждения от бук с примес от габър при по-ниските стойности - 1.2-1.3.

Характерните ветрове на територията на стопанството са със западна-северозападна посока. Специфичен за районът е фьонът - рядко появяващ се вятър, духащ от юг със сравнително висока интензивност. Този вятър влияе подчертано отрицателно на относителната влажност на въздуха и от там на горскорастителните формации. Падащите макар и рядко проливни дъждове в началото на лятото, особено когато са придружени с градушка, както и продължителните безвалежни периоди в края на лятото - причина за периодични засушавания, влияят отрицателно на развитието и общото санитарно състояние на горскорастителните формации.

Ветровите условия, както и незначителната снежна покривка на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" не създават характерна опасност от ветроломи, снеголоми, ветровали и т.н.

Общо взето, климата в района на ТП ДЛС "Черни Лом" се формира при наличието на умерено-континентално влияние и е много благоприятен за развитието на наличната дървесна растителност. Посочените данни и описаните особености на отделните климатични елементи - разпределението на валежите по сезони и месеци, засушаванията, мразовете, снежна покривка, продължителността на вегетационния период и други, трябва да се имат предвид при провеждането на горскостопанските мероприятия, а именно: при залесяването - за определяне начина на почвоподготовка, избора на дървесните видове и сезона за извършване на залесяването; времето и повторемостта на отглеждането на културите; регулиране и поддържане на подходящ състав на насажденията и културите при отгледните сечи; при възобновителните сечи - за избора на вида и начина на извеждането и, с оглед направление хода и осигуряване желаното възобновяване; при провеждане на противопожарните мероприятия и други.

Таблица № 6
За средните температурни данни по климатични райони
и горскорастителни подпояси

Климатичен район		Температура на въздуха в градуси Целзий				Средна годишна в °С	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална	Средна дата на трайно задържане на температурата на въздуха			
		I	IV	VII	X				над 5°С		над 10°С	
Умерено-континентална подобласт	Подпояси								пролет	есен	пролет	есен
1.Среден климатичен район на Думавската хълмиста равнина – Източна част (150 – 450 м н.в.)	М-I-1 М-I-2 М-I-3	-2,5; -1,5	9,0; 11,0	19,5; 22,0	10,0; 12,0	9,0; 12,0	-21,0; -17,0	34,0; 37,0	15–23. III	17–21. XI	10-20. IV	20-26. X

Таблица № 7
За разпределение на средните месечни и годишни суми
на валежите (по Събев, Станев)

Климатичен район	Валежни суми в литри на м ²					Месец с максимална валежна сума	Месец с минимална валежна сума
	зима XII, I, II	пролет III, IV, V	лято VI, VII, VIII	есен IX, X, XI	Годишно		
Умерено-континентална подобласт							
1.Среден климатичен район на Думавската хълмиста равнина – Източна част (150 – 450 м н.в.)	85-140	135-175	180-220	115-150	550-680	VI	II

1.5. Почви

За описание на почвеното многообразие и установеното разпространение на почвените типове и видове в района на ТП ДЛС "Черни Лом" е използвана Класификационна схема на типовете горски месторастения от 2011 година, като определените досега почвени типове и подтипове са приведени в съответствие с класификацията на ФАО от 1990 г. и Националната класификация на почвите в България от 1992 г.

Всеки почвен тип се отличава със специфичност в постъпването и превръщането на органичните вещества, в разлагането на минералната маса и синтеза на вторичните минерали, в характера на миграцията и акумулацията на веществата, в строежа на почвения профил и в насочеността на мероприятията за повишаване и поддържане на почвеното плодородие. Той е израз на определена съвкупност от почвообразуващи фактори, оказали и оказващи влияние на почвообразователния процес.

Почвените подтипове, видове, подвидове и разновидности, като поделения на генетичните почвени типове може да се поставят като основа на почвеното бонитиране. Почвите, влизащи в състава на подтипа, вида и разновидността са с много общи свойства, което ще рече, че са резултат на сходни процеси на почвообразуване, обусловени от сходни съчетания на почвообразуващите фактори.

Лесорастителните свойства на почвите са основни критерии за сравнителна оценка на качествата им, за тяхното бонитиране. Отделните бонитетни групи обхващат почви с различна мощност, запаси на хранителни вещества и капацитет на активна влага. Мощността на почвите се определя от възможността на всяка почва да осигури ниски, средни и високи лесорастителни свойства на почвата и в малка, средна и висока степен хранителни вещества и влага на горските насаждения, да спомога формирането на ниско, средно и високопродуктивни горски насаждения. Запасите от хранителни вещества определят по-доброто или по-лошо изхранване на дървесните видове. Капацитетът на активна влага на почвите дава най-обща представа за по-доброто или по-лошо осигуряване на дървесните видове с влага по време на вегетационния период.

ТП ДЛС "Черни Лом" не се отличава с голямо почвено разнообразие. За тяхното уточняване и за по-пълна характеристика на лесорастителните им свойства са използвани данни от **24** почвени профила, заложи при предишни лесоустройствена. Резултатите от лабораторната обработка на взетите почвени проби са посочени във ведомостта за почвените разрези, приложена в Приложение № 6 на настоящия план. Дадени са данни за следните параметри: механичен състав, киселинност, процентно съдържание на хумус и на общ азот.

Разпространението на почвените типове и видове на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" е показано на специална карта. Най-често срещаната почва на територията на стопанството е **чернозем /обикновен/ – 62.1 %** от дървопроизводителната площ. Освен нея се срещат и следните основни почвени типа/вида: от лисивираните почви – **сива горска почва /тъмна и обикновена/** и от интразоналните – **рендзина /обикновена/**.

Таблица № 8

Разпределение на дървопроизводителната площ по почвени типове и видове и дълбочина на почвата

Почвени типове и видове	тв.плитка	плитка	ср.дълбока	дълбока	мн.дълбока	общо	%	средна дълбочина
чернозем /обикновен/	-	-	1918.3	12382.9	11.1	14312.3	62.1	3.9
сива горска /обикновена/	-	288.5	1765.9	182.8	-	2237.2	9.7	3.0
сива горска /тъмна/	-	150.1	73.8	4938.1	11.4	5173.4	22.4	3.9
рендзина /обикновена/	1.0	288.6	1049.9	-	-	1339.5	5.8	2.8
всичко	1.0	727.2	4807.9	17503.8	22.5	23062.4		3.7
%	-	3.1	20.9	75.9	0.1	-	100.0	

Един от основните морфологични признаци за определяне на типа месторастение е дълбочината на почвата. В таблица **№ 8** е показано разпределението на дървопроизводителната площ по почвен тип и вид и дълбочина на почвата. Преобладават дълбоките почви (**75.9 %**), което обуславя и преобладаването на средно богати до богати месторастения.

Типът Черноземи (Chernozems) е разпространен в долния лесорастителен пояс на Северна България, където заемат почти изцяло западната и централната част на Дунавската (Мизийската) хълмиста равнина, южната част на Добруджанското плато и част от Лудогорието.

Образувани са върху льос и льосовидни отложения, които от север на юг стават все по-дребночастични и по-беднокарбонатни. Льосът е пясъчлив близо до р. Дунав, докато на юг преминава в типичен, следван от по-глинест, а в най-южната част на разпространение на типа – в льосовидни пясъчливи глинени. От север на юг, заедно със смяната на основната почвообразуваща скала се променят

и основните биоклиматични почвообразуващи фактори – ливадностепна растителност на север (разпространена в по-засушливи, по-песъчливи и по-карбонатни райони) и на юг – горскостепна растителност (разпространена в по-глинести и по-безкарбонатни райони).

При тези условия и редуването на влажни и сухи периоди през годината протича активната хумификация, насищане на хумуса с калций и излужване на карбонатите. Карбонатите се натрупват на различна дълбочина в профила и варират от 0 до 20 %, във връзка с което е и голямото видово разнообразие.

Различават се следните видове: *кестеняви* (Haplic kastanozems), *обикновени* (Haplic), *лесевирани* (Luvic), *глинести* (Vertic) и *глееви* (Gleys).

1.5.1. Чернозем /обикновен/

Типът черноземи в района на ТП ДЛС "Черни Лом" са представени от един вид - **обикновен**.

Обикновените черноземи са най-разпространения почвен вид на територията на стопанството. Те заемат **14 312.3** или **62.1** % от държавната дървопроизводителна площ и върху тях са най-продуктивните насаждения и култури, формирани на богати и средно богати до богати месторастения - **D_{2,3} (11), D₂ (12), D₁ (13), CD₂ (14), C₁ (15)**, както и ерозирано месторастение **B_{1,2} (131)**. Поради широкото си разпространение, различните наклони и изложения се характеризират с различна дълбочина - от плитки до много дълбоки, като една част от тях са ерозирани в една или друга степен (почвен профил № 2).

Характеризират се с голяма мощност на целия профил - 200 см и повече. Хумусно-аккумулятивният им хоризонт е мощен (35-70 см), ясно очертан, като не се наблюдават карбонатни мицели. Почвите са хумусни (от 1,5 до 9,6%), средно запасени до бедни на азот (0,129-0,612%), със слабо алкална реакция (рН от 6,60 до 7,40).

Механичният състав на обикновените черноземи е средно песъчливо глинест до глинесто песъчлив с известно уплътняване на профила по дълбочина. Благодарение на сравнително добрата си структура, обикновените черноземи се характеризират с висока водопропускливост и въпреки уплътняването при навлажняване запазват добра аерация.

Макар и известни като едни от най-богатите почви у нас, не богатството, а влагата на почвата и климатичните условия определят разпространението и възможностите за развитие на горската растителност. Благоприятни са условията предимно за естествено срещащите се видове като дъбовете, габъра, ясена, липата и други. С успех при тези условия се култивира бялата акация. В условията на водосливите при допълнително делувиално навлажняване, успешно растат някои от евроамериканските тополи.

Характеристиката им може да се проследи във ведомостта за почвените разрези – от тях са взети **10** почвени профила (№№ **2, 4, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 15, 16**).

Типът Сиви горски почви (Grey Luvisols) са разпространени в долния лесорастителен пояс на Мизийската област в Северна България. Заемат обширни пространства от Лудогорието и в северозападната част на Дунавската равнина и Предбалкана.

Климатичните условия са умерено-континентални, но по-хладни и по-влажни в равнение с условията в черноземната област. Почвообразуващите скали са разнообразни: в Северозападна България – плиоценски и старокватернерни червено-кафяви глини; в Лудогорието и Добруджа – най-често глинясал льос, а Предбалкана – твърди скали от кредни материали, мергелни варовици и варовити пясъчници.

Естествената растителност е представена от доминиращото участие на дъбовете, обикновен габър, липа, клен и др.

Различаваме следните видове от сивите горски почви: *тъмни* (Mollic), *светли* (Ablic) и *обикновени* (Haplic).

1.5.2. Сива горска /тъмна/

Това е вторият по разпространение почвен вид на територията - заема **5 173.4** или **22.4 %** от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Върху този вид почви са заложени **5** почвени профила (№№ **1, 8, 11, 23, 24**). Поради широкото си разпространение, различните наклони и изложения се характеризират с различна дълбочина - от плитки до много дълбоки, като една част от тях са ерозирани в една или друга степен.

Образува са се върху карбонатни почвообразуващи материали под влиянието на разрежена широколистна растителност или в резултат на реградацията на сиви горски почви. Профилът им се характеризира с три добре оформени генетични хоризонта. Богати са на хумус, като съдържанието му в А-хоризонт е до 11,71%, а в В-хоризонт - до 6,96%. Слабо и средно богати са на азотни съединения, като в А-хоризонт достига 0,661%, а в В-хоризонт - 0,434%. Почвите са средно и тежко пясъчливо-глинести.

Върху тях са се формирали богати, средно богати до богати и бедни месторастения - **Д_{2,3} (11), Д₂ (12), Д₁ (13), СД₂ (14), С₁ (15), СД₂ (17), В₁ (138), както и ерозираното В_{1,2} (131).**

1.5.3. Сива горска /обикновена/

Този тип сиви горски почви - вид **обикновени**, са разпространени в южната и югоизточната част на ТП ДЛС "Черни Лом" и заемат **2 237.2** или **9.7 %** от дървопроизводителната му площ.

Почвите са сравнително добре запасени с хумус за А-хоризонт 4,40% до 2,52%, за В-хоризонт - от 3,28% до 0,48% и слабо запасени с общ азот - за А-хоризонт се движи между 0,244% и 0,163%, за В-хоризонт - между 0,192% и 0,035%. Запасеността с фосфорни окиси също е слаба. Най-често почвите са средно пясъчливо-глинести със слабо кисела до неутрална реакция, като Рн варира значително в зависимост от почвообразуващата скала.

Образувани са под благунови, зимендъбови и церови чисти и смесени дървостои.

Месторастенията, които се формират са среднобогати, среднобогати до богати и бедни месторастения - **С₁ (15), СД₂ (17), С₁ (19), В₁ (138), както и ерозираното В_{1,2} (131).**

Върху този вид почви са заложени **5** почвени разрези (№№ **3, 12, 17, 18, 19**).

Типът Рендзину (Rendzinas), известни и като (хумусно-карбонатни почви) са разпространени на петна из цялата страна. По произход, химични свойства и състав те са свързани с изветрителните продукти на карбонатни скали като варовици, мрамори, варовити мергели. Също са твърде плитки до плитки изградени са от един хоризонт, но той е черен, червенокавокафяв или кафяв, с добра структура и е по-глинест. Включва скални късове от твърдата карбонатна скала и има мощност от 10 до 30 ст. Задължително условие за дефинирането на тези почви е съдържанието на повече от 40 % карбонати в техния профил или в скалата под него.

Рендзините се делят на два вида: обикновени (Haplic) и парарендзини (Hypercalcaris).

1.5.4. Рендзини (хумусно-карбонатни почви) /обикновени/

Характерно за типът почва рендзина – вид **обикновена** е високо съдържание на хумус и развитието им върху карбонатни скали. Заемат **1 339.5** ха или **5.8 %** от държавната дървопроизводителна площ на ТП ДЛС "Черни Лом".

Силно изразен е хумусно-акумулативният хоризонт рядко достигащ до 50 см. Имат обикновено пълен почвен профил - АВС, но преходният хоризонт (В) е с различна мощност и на места хумусният хоризонт (А) лежи върху варовит рохляк, примесен повече или по-малко със ситнозем, приминаващ в твърда карбонатна скала. Това от своя страна обуславя профили от типа - А-С. Наличието на голямо количество калциев карбонат при образуването на тези почви води до формирането на слабо алкална до неутрална реакция на почвения разтвор, при което разлагането на органичните вещества силно се забавя. За по-пълно характеризиране на хумусно-карбонатните почви са взети **4** почвени разрези (№№ **9, 20, 21, 22**).

Тези почви са средно дълбоки до плитки. Механичният им състав е предимно глинесто пясъчлив до средно пясъчливо-глинест. Реакцията на почвата е слабо алкална до алкална, като рН варира от 6,8 до 7,15. Хумусното съдържание е сравнително високо - за А-хоризонт се движи между 5,19 и 8,24 т/ха. Азотното съдържание е също високо - за А-хоризонт се движи от 0.278 до 0.448 т/ха и намалява в дълбочина. Фосфорните окиси са недостатъчно – от следи до 1,15 кг/ха.

Обуславят бедни и много бедни месторастения - **АВ₂ (122), В_{1,2} (131)**, върху които са настанени келяв габър, мъждрян, космат дъб, цер и други. На северни склонове се среща и средно богато месторастение **С₂ (121)**, заето със смесени церови, благунови, кленови, габърони и липови насаждения.

1.6. Ерозия

Земите в района на ТП ДЛС "Черни Лом" са добре защитени против ерозия от съществуващата дървесна и храстова растителност и в тях не се наблюдава развитие на ерозионни процеси от масов характер. Развитие на такива е констатирано върху площ от **49.0** хектара, което е само **0.2** % от общата площ.

Засегнатите от почвена ерозия горски площи са в онези части на гората, дървостойките на които са били изредени и силно девастирани от продължителна паша и сеч. Пашата е създавала предпоставка за развитие на ерозионни процеси върху тях, а също и върху голите горски площи. В засегнатите подотдели почвата е оголена и лишена от растителна защита. Най-често ерозията се проявявала скрито, под формата на площно, повърхностно измиване и отнасяне на плодородните почвени хоризонти. Най-забележими са тези ерозионни процеси на стръмни склонове с припечна компонента. За всички горски площи засегнати от ерозионни процеси, основен вид ерозия е *площната* ерозия. Най-често наблюдаваните степени на ерозия са I, II и III (слабо и средно ерозиран почви). В тези случаи е засегнат само "А" - хоризонт.

По-голямо внимание заслужават явленията, свързани с линейната ерозия на почвата - образуването на поройни ровини и долове, свличането на почвените пластове в леглата на пороите и поройните наноси. Тези явления заплашват пътищата, обработваемите земи и населени места.

Разпределението на общата площ по групи гори и степени и видове на ерозия и размера на ерозията са дадени в таблици №№ 9, 10, 11.

От таблица № 9 се вижда, че **99.8** % от площта на стопанството са неерозирани горски територии. В зависимост от степента на ерозия върху хектар дървопроизводителна площ, където площната ерозия надвишава 50%, е определено бедно ерозирано месторастение **В1,2(131)** - на площи с I-III степен на ерозия (частично запазен А-хоризонт).

Таблица № 9
Разпределение на общата площ по групи гори
и степени на ерозия

Група гори	Неерозирана	I	II	III	IV	V	Всичко
	хектари						
иглолистни	781.9	-	-	-	-	-	781.9
широколистни високостъблени	3358.7	-	-	-	-	-	3358.7
издънкови за превръщане	14545.2	10.3	-	-	-	-	14555.5
нискостъблени	4073.0	14.4	22.9	1.4	-	-	4111.7
тополови	72.0	-	-	-	-	-	72.0
Незалесени площи	758.3	-	-	-	-	-	758.3
Всичко	23589.1	24.7	22.9	1.4	-	-	23638.1
проценти	99.8	0.1	0.1	-	-	-	100.0

Таблица № 10
Разпределение на общата площ по групи гори и видове ерозия
(разпространение на ерозията)

Група гори	Без ерозия	Площна	Струйчеста	Браздова	Ровинна	Дълбочинна	Всичко
	хектари						
иглолистни	781.9	-	-	-	-	-	781.9
широколистни високостъблени	3358.7	-	-	-	-	-	3358.7
издънкови за превръщане	14545.2	10.3	-	-	-	-	14555.5
нискостъблени	4073.0	38.7	-	-	-	-	4111.7
тополови	72.0	-	-	-	-	-	72.0
Незалесени площи	758.3	-	-	-	-	-	758.3
Всичко	23589.1	49.0	-	-	-	-	23638.1
Проценти	99.8	0.2	-	-	-	-	100.0

От таблица № 10 се вижда, че единствения вид ерозия е **площна**, за борба с която няма нужда от изграждане на технически съоръжения. Ако разгледаме таблицата ще видим, че ерозия е установена главно в нискостъблените и издънковите гори за превръщане.

Таблица № 11
Разпределение на подложената на ерозия площ по видове ерозия
(размер на ерозията)

	Без площна ерозия	Площна	Струйчеста	Браздова	Всичко
	хектари				
Всичко	23632.1	6.0	-	-	23638.1
в т.ч. с ровини	-	-	-	-	-
в т.ч. без ровини	23632.1	6.0	-	-	23638.1

Забележка: Тази таблица показва действителната площ, обхваната от процес на площна ерозия. Незасегнатата част на подотдела е дадена в графа "без площна ерозия".

Ниската пълнота и влошените качества на дървостойките позволяват развитието на площна ерозия в тези насажденията. Част от насажденията са неуспешно реконструирани, което е довело до допълнително развитие на ерозията. Иглолистните гори, в които е установено наличие на ерозионни процеси, са предимно култури, създадени на голи, силно ерозирани терени или след успешна реконструкция. Ерозията в широколистните високостъблени гори и в издънковите е повече в резултат от паша и свързаното с нея клоносечно стопанисване на насажденията.

При всяка дейност следва да се има предвид, че ерозионните процеси трябва да се свеждат до минимум, да се възстановява горската растителност, а от тук и почвата.

1.7. Растителност

Според "Класификационна схема на типовете горски месторастения в България" от 2011 година, територията на ТП ДЛС "Черни Лом" попада в Мизийската горскорастителна област (М), подобласт – Лудогорие (Л). Във вертикално отношение горските масиви са разположени в следния диапазон от надморски височини от 125 до 500 метра, което обуславя тяхното разпределение в **един** пояс и **три** подпояса, а именно:

1.7.1. Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори М-I (0-600 м н.в.)

1.7.1.1. Подпояс на заливните и крайречни гори - М-I-1 (0-600 м н.в.)

Релефът на този подпояс предимно е с алувиални низини, заливни тераси и крайбрежни земи по поречията на големите реки (р. Черни Лом, Малки Лом и т.н.) и притоците им (Калакоч дере и т.н.).

Климатът за целия подпояс е предимно със средната годишна температура, която се движи между 9,0-12,2°C. Средният брой на дните с температура по-голяма от 10°C е между 170 и 215, средната януарска температура - между минус 1.6 и минус 2.2°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат стойности съответно между 40°C до 43.2°C и минус 21.6°C до минус 32.5°C. Средният годишен валеж се движи между 505 и 610 милиметра с максимум през юни и минимум през март. Снежната покривка са запазва от 23 до 62 дни. Дължината на вегетационния период е между 6 и 7 месеца.

Подпоясът е съставен основно от – *наносни почви*.

Естествената горска растителност е представена главно от топови култури и издънковите насаждения от бяла върба, акация, бяла топола, бряст, орех и др.

1.7.1.2. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори - М-I-2 (0-400 м н.в.)

Релефът е равнинно-хълмист релеф с разчленени плата, падини и по-малко или много стръмни склонове към долините на реките и суходолията.

Климатът за целия подпояс е предимно със средни годишни температури, които се колебаят между 10,6°C и 11,7°C, средният брой на дните с $t >$ от 10°C е между 180 и 215, средната януарска температура е между минус 0,3°C и минус 3,2°C. Абсолютните максимални температури са между 38,5°C и 43,5°C, а абсолютните минимални са между минус 22,9°C и минус 35,5°C. Средният годишен валеж възлиза

между 493 и 661 милиметра, с максимум през м.юни и минимум през февруари или март. Снежната покривка се задържа от 31 до 63 дни. Дължината на вегетационния период е между 6.5 и 7 месеца.

Подпоясът на листопадните дъбови гори е зает изцяло от черноземни почви. От интразоналните тук се срещат предимно рендзините.

Естествената горска растителност са чистите и смесени насаждения, основно издънкови церови, акациеве с участие на зимен дъб, благуи, сребролистна липа, клен, габър, ясен, бук и др. В резултат на лесокulturната дейност са създадени и се развиват успешно култури от: черен бор, бял бор, акация, сребролистна липа, полски ясен, червен дъб, орех, гледичия, топола и други. В състава на растителните формации участват и следните храстови, полухрастови и тревни видове: шипка, глог, дрян, черен бър, обикновена леска, кучи дрян, чашкодрян, аморфа, трънка, драка, смрадлика, люляк, птиче грозде, къпина, коприва, горска ягода, здравец, лазаркиня, див рожков, тревни видове от семейство житни и много други.

1.7.1.3. Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори - М-І-3 (400-600 м н.в.)

Релефът е хълмисто-предпланински на места със заоблени високи хълмове и стръмни склонове или котловини, а на други – остатъчни високи плата.

Климатът се движи със средната годишна температура между 9.6°C и 10.6°C, средният брой на дните с $t > 10^{\circ}\text{C}$ е между 170 и 180, средната януарска температура е между минус 1.3 и минус 2.5°C. Абсолютните максимални и минимални температури достигат съответно между 38.2 и 40.6°C и от минус 20.0 до минус 33.7°C. Средният годишен валеж се движи от 562 до 710 милиметра, с максимум през юни и минимум през февруари - март. Снежната покривка се запазва между 30 и 67 дни. Дължината на вегетационния период е около 6 до 6.5 месеца.

Хълмисто-предпланинският подпояс на смесените широколистни гори е зает предимно от сивите горски почви, които в северната част преминават постепенно в черноземи, а в южната – към кафявите горски почви.

Растителността на горите е от смесени или чисти предимно издънкови насаждения от цер, зимен дъб, благуи, обикновен габър, акация, сребролистна липа, смесени с бук, ясен, клен и други, като на бедните месторастения се срещат космат дъб, келяв габър и мъждрян. Културите са от черен бор, бял бор, акация, зелена дуглазка, червен дъб и др.

Горската растителност в района на стопанството може да се представи от следните групи насаждения:

а) семенни естествени насаждения от цер, зимен дъб, габър, акация, трепетлика, ясен, черен бор и др.;

б) издънкови естествени насаждения от цер, зимен дъб, липа, габър, акация, келяв габър, и други;

в) изкуствено създадени иглолистни и широколистни култури от черен бор, бял бор, зелена дуглазка, акация, червен дъб, тополи и други.

По време на теренно-проучвателните работи бяха описани около **44** дървесни вида имащи повече от един декар площно участие. Дървесният вид с най-голямо разпространение за стопанството е цера (**37.1 %**), втори е габъра (**11.7 %**), следва акацията (**9.8 %**), сребролистна липа (**7.1 %**) и т.н. Тези видове формират чисти и смесени растителни формации, често с участие на няколко дървесни вида.

Като резултат от дългогодишната лесовъдска практика място са намерили култури от черен бор, бял бор, акация, сребролистна липа, полски ясен, цер, зимен дъб, червен дъб, орех, гледичия, различни клонове тополи и др.

В състава на разгледаните растителни формации участват и следните храстови и тревни видове: шипка, глог, дрян, черен бър, обикновена леска, чашкодрян, аморфа, трънка, драка, смрадлика, люляк, птиче грозде, къпина, коприва, горска ягода, здравец, лазаркиня, див рожков, малина, лудо биле, риган, бял равнец, мащерка, маточина, див пелин, тревни видове от семейство житни и много други.

В резултат на проектираните сечи и залесявания не се предвижда значителна промяна в съотношението на дървесните видове. Основните от тях – цер, акация, габър, сребролистна липа и други, запазват доминиращото си присъствие, което отговаря напълно на потенциалните възможности на формираните типове горски месторастения. Освен стопански, тези дървесни видове ще изпълняват добре и своите защитни и водоохранни функции.

1.8. Типове месторастения

Типът месторастение се разглежда като основна таксономична единица, формирана под комплексното въздействие на климатичните, едафични и хидроложки условия. Типовете горски месторастения са определени горски площи с относително еднакъв лесорастителен ефект и относителна еднородност на климатичните, почвени и релефни условия. Това обуславя и еднородността в състава и продуктивността на дървесната растителност. При относително еднороден климат типовете горски месторастения се определят на базата на подтиповото разнообразие на генетичния почвен тип.

За района на ТП ДЛС "Черни Лом" са определени **11** типа месторастения, които са посочени в таблица № 12.

Всички така установени месторастения са в Мезийската горскорастителна област (М), подобласт – Лудогорие (Л).

В таксационните описания типовете месторастения са означени съкратено. Посочен е номерът на типа месторастение по "Класификационната схема на типовете горски месторастения в РБългария" 2011 г., богатството на почвата с букви: **А** - много бедна, **В** - бедна, **С** - средно богата, **Д** – богата и влажността на почвата с арабски цифри: **0** – много суха, **1** - суха, **2** - свежа, **3** - влажна, **4** – много влажна (мокра).

Таблица № 12

За разпределение на дървопроизводителната площ по типове месторастения – държавни горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом"

Наименование на типовете месторастения	Съкратено обозначение	ха	%
Мизийска горскорастителна област	М		
Горскорастителна подобласт - Лудогорие	Л		
Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0 – 600 м н.в.)	М-1		
Подпояс на заливните и крайречни гори (0 – 600 м н.в.)	М-1-1		
<i>всичко за подпояса</i>		0.0	0.0
Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.)	М-1-2		
Свежо до влажно, на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва	Д _{2.3} (11)	14.9	0.1
Свежо, на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва	Д ₂ (12)	6129.3	26.6
Сухо, на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва	Д ₁ (13)	1219.1	5.3
Свежо, на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва	СД ₂ (14)	9840.6	42.7
Сухо, на чернозем /обикновен/ или сива горска /обикновена/ почва	С ₁ (15)	3482.4	15.0
Сухо, на сива горска /тъмна/ или /обикновена/ почва	В ₁ (138)	438.6	1.9
<i>Типове месторастения с интразонално разпространение</i>			
Свежо, на рендзина /обикновена/	С ₂ (121)	1047.9	4.5
Сухо, на рендзина /обикновена/	АВ ₁ (122)	289.6	1.3
<i>Месторастения на ерозиран почви</i>			
Сухи, сухи до свежи и свежи, на слабо или средно ерозирана почва	В _{1.2} (131)	49.0	0.2
<i>всичко за подпояса</i>		22 511.4	97.6
Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400 - 600 м н.в.)	М-1-3		
Свежо, на сива горска /тъмна/ или /обикновена/ почва	СД ₂ (17)	351.5	1.5
Сухо, на сива горска /обикновена/ почва	С ₁ (19)	199.5	0.9
<i>всичко за подпояса</i>		551.0	2.4
Общо за ДГТ на ТП ДЛС "Черни Лом"		23 062.4	100.0

Кратка характеристика на типовете горски месторастения

1.8.1. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-400 м н.в.) – М-I-2

1.8.1.1. Свежо до влажно на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва – Д_{2,3} (11)

Това месторастение заема **14.9** ха, което е само **0.1** % от държавната дървопроизводителна площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Среща се на равнинни терени с минимален наклон, върху много дълбоки обикновени черноземни и сиви горски тъмни почви. И двата типа почва са хумусни, богати на азотни съединения и с леко алкална реакция.

Естествената растителност се състои от смесени издънкови насаждения от цер, габър, клен и полски бряст и култури от топола и др.

Бъдещите лесовъдски мероприятия ще бъдат насочени към запазване на видовия състав и семенно възобновяване.

1.8.1.2. Свежо на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва - Д₂ (12)

Това месторастение се среща значително често на територията на ТП ДЛС "Черни Лом". То заема **6 129.3** ха, което е **26.6** % от дървопроизводителната площ на стопанството. Среща се на равнинни терени с наклони до 10°, сенчести изложения и падини. Развито е върху пясъчници, мергели и по-рядко варовици, всички разположени дълбоко под почвения слой. Почвата е богата на хумус и азотни съединения, тежко до средно пясъчливо-глинеца. Лабораторният анализ на почвените проби определя месторастенето като богато и свежо.

Естествената дървесна растителност се състои предимно от издънкови и по-рядко семенни церови, благунови, габърви и липови чисти и смесени насаждения от I-III бонитет. Върху част от площта са създадени култури от акация, червен дъб, черен бор и други, в добро състояние и средна производителност II-IV бонитет.

Бъдещите лесовъдски мероприятия ще бъдат насочени към запазване на видовия състав, семенно възобновяване и увеличаване на площта на културите от червен дъб. Очакваната продуктивност е I-II бонитет.

1.8.1.3. Сухо на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва - Д₁ (13)

Установено е върху **1 219.1** хектара, което е **5.3** % от дървопроизводителната площ. Заема равни и полегати терени до 10° наклон с южна компонента. Почвите са обикновени чернозем и сиви горски тъмни, развити върху лежащи на голяма дълбочина пясъчници и варовици, богати, средно до тежко пясъчливо-глинести. Решаващ фактор за производителността на това богато месторастение е влагата, чието отсъствие определя видовия състав на насажденията.

Естествената горска растителност е представена от чисти и смесени церови, благунови и акациеви насаждения и култури с производителност II-III бонитет. Създадените култури са предимно от акация и черен бор.

Дървесните видове, които ще участват в бъдещия състав на дървостойките са: цер, благун, клен, сребролистна липа, мъждрян, акация с оптимална производителност II-III бонитет.

1.8.1.4. Свежо на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва - СД₂ (14)

Това е най-често срещаното месторастение на територията на ТП ДЛС "Черни Лом", заемащо площ от **9 840.6** ха или **42.7** % от дървопроизводителната площ. Среща се на полегати и наклонени терени със сенчеста компонента на изложението. Развито е върху обикновен чернозем и по-рядко върху сиви горски тъмни почви, добре запасени с хумус и азот. По механичен състав са средно пясъчливо-глинести. Основните скали най-често биват пясъчници и варовици. Почвите са с добър воден режим.

Естествената горскодървесна растителност е представена предимно от смесени и по-рядко чисти издънкови и семенни насаждения от цер, благун, зимен дъб, сребролистна липа, габър и др.

Върху това месторастение успешно се развиват и иглолистните култури. Създадените култури са най-често от червен дъб, черен бор и акация.

Оптималният бъдещ състав предвижда запазване на естествената дървесна растителност, като чрез лесовъдските мероприятия ще се постигне оптималната производителност на месторастенето I-II бонитет.

1.8.1.5. Сухо на чернозем /обикновен/ или сива горска /тъмна/ почва - С1 (15)

Това е третото по разпространение месторастене на територията на ТП ДЛС "Черни Лом", заемащо **3 482.4** хектара или **15.0** % от дървопроизводителната площ. Среща се в цялата зона на разпространение на подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори. Разположено е върху полегати и наклонени склонове с припечна компонента на изложението. Почвите са обикновени сиви горски или обикновени черноземи, развити върху пясъчници, варовици и варовити-мергели. По съдържание на хумус и азотни съединения са средно запасени.

Естествената растителност е представена от чисти и смесени издънкови насаждения от цер, благуи и др., с производителност III, IV бонитет. Поради не много добрият воден режим на почвата, в някои от насажденията се забелязва съхнене на дървесните видове. Създадените черборови и акациеви култури показват добра производителност и добро санитарно състояние.

Оптималният бъдещ състав предвижда запазване на съществуващата естествена растителност, която е в добро състояние. Даден е приоритет на цера и благуна, като производителността ще бъде II-III бонитет.

1.8.1.6. Сухо на сива горска /тъмна/ или /обикновена/ почва - В1 (138)

Месторастенето е разпространено върху **438.6** ха, което е **1.9** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Среща се предимно на равни до наклонени терени с южна компонента на изложението, върху сива горска тъмна или обикновена почва, с малка мощност на хоризонта и висок процент на каменливост. Основната скала е пясъчник, разположена на малка дълбочина (до 60 см) от повърхността. Почвата е бедна на хранителни вещества.

Естествената растителност е представена от зазелавели семенни и издънкови насаждения от цер, благуи, космат дъб, келяв габър, мъждрян и др., с ниска производителност от IV-V бонитет. Създадените култури са предимно от черен бор, чиято производителност е сравнително добра - IV бонитет.

Оптималният бъдещ състав за това месторастене ще се постигне чрез замяна на зазелавелите дървостои с култури от черен бор с производителност III бонитет и участие на 2-3 десети на цер, благуи и сребролистна липа.

1.8.2. Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 м н.в.) - М-I-3

1.8.2.1. Свежо на сива горска /тъмна/ или /обикновена/ почва - СД2 (17)

Това месторастене е най-широко застъпено в подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (М-I-3). То заема **351.5** ха, което е **1.5** % от дървопроизводителната площ на ДЛС "Черни Лом". Формирано е върху сиви горски тъмни или обикновени почви с мощен почвен профил на равни до наклонени терени.

Естествените дървостои са образувани предимно от издънкови габъррови по-рядко липови, зимендъбови и церови насаждения с производителност II-IV бонитет. Създадените култури от черен бор и акация показват добър растеж и производителност.

Оптималният бъдещ състав предвижда запазване на естествената дървесна растителност, като чрез лесовъдските мероприятия ще се постигне оптимална производителност на месторастенето - I-II бонитет.

1.8.2.2. Сухо на сива горска /обикновена/ почва - С1 (19)

Месторастенето заема **199.5** ха, което е **0.9** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Формирано е върху равнинни до наклонени склонове, с припечни изложения, върху средно дълбоки и дълбоки сиви горски обикновени почви.

Наличната естествена растителност е представена предимно от чисти и смесени церови формации, с производителност II-III бонитет. По-ограничено е участието на габър, келяв габър, клен, зимен дъб, липа, акация и др.

Оптималният бъдещ състав предвижда запазване на съществуващата растителност и постигане на по-добра производителност и естествено семенно възобновяване, чрез подходящи лесовъдски мероприятия.

1.8.3. Типове месторастения с интразонално разпространение върху рендзина /обикновена/ в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.) - М-I

1.8.3.1. Свежо, на рендзина /обикновена/ - С₂ (121)

Това месторастение заема **1 047.9** ха, което е **4.5** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Среща се на полегати до стръмни терени най-често със северна компонента в изложението.

По механичен състав почвите са пясъчливи-глинести. Реакцията на почвата е слабо алкална за различните хоризонти. Хумусното съдържание е високо до **12** % - за А-хоризонт около **11.90** т/ха, в В-хоризонт се забелязва рязко намаление до **3.06** т/ха и за С-хоризонт - до **0.84** т/ха. Общият азот е в достатъчни количества и за А-хоризонт е около **0.350** т/ха и равномерно намалява в дълбочина за В-хоризонт - до **0.224** т/ха и за С-хоризонт - до **0.102** т/ха. Фосфорните окиси са неравномерно разпределени в дълбочина около **0.35** кг/ха. Въпреки високото съдържание на хранителни вещества в тези почви, растежните им качества са слаби поради това, че голяма част от тях са в неусвоими форми. Това се дължи на голямото съдържание на калциев карбонат, който забавя превръщането им в усвоими. От тук можем да охарактеризираме тези почви, като глинесто-пясъчливи, със слабо алкална реакция, добре запасени с хумус, азот и бедни на фосфорни окиси, средно дълбоки до дълбоки, средно каменливи, добре овлажнени - средно богати, свежи. Месторастенето също е средно богато и свежо.

Естествената дървесна растителност е представена от семенни и издънкови насаждения от цер, благуи, зимен дъб, сребролистна липа, мъждрян, келяв габър и други със средна производителност (III-V бонитет). На това месторастение добре се развиват и акациевите дървостои. Изкуствено внесените култури от черен бор показват добър растеж и производителност. За постигане на оптималните възможности на месторастенето е необходимо подмладяване на слабо продуктивните насаждения от мъждрян и келяв габър.

Дървесните видове, които ще формират бъдещите дървостои са цер, благуи, зимен дъб, сребролистна липа, черен бор и други с продуктивност III-IV бонитет.

1.8.3.2. Сухо на рендзина /обикновена/ - АВ₁ (122)

Месторастенето заема **289.6** ха, което е **1.3** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом". Среща се на равни до стръмни терени с различни изложения, но с превес на припечните. Формирано е върху плитки до твърде плитки, средно до силно каменливи почви от обикновена рендзина (хумусно-карбонатни почви).

По механичен състав почвите са пясъчливо-глинести. Реакцията на почвата е алкална. Хумусното съдържание е в достатъчни количества. Общият азот е малко, а фосфорните съединения са неравномерно разпределени и намаляват в дълбочина. И тук поради инхибиращото действие на калциевият карбонат една част от хранителните вещества са с високо съдържание, но са в неусвоими форми.

Общата характеристика на почвите са: със сравнително лек механичен състав, алкална реакция, богати на хумус и фосфорни окиси, бедни на азотни окиси, силно скелетни, слабо овлажнени - бедни, сухи. От тук и месторастенето е определено - много бедно до бедно, сухо.

Естествено разпространената широколистна растителност е представена от цер, космат дъб, благуи, келяв габър и мъждрян, със слаба производителност (IV-V бонитет). Създадените черборови култури са с по-добра производителност.

В оптималния бъдещ състав ще участват черен бор, сребролистна липа, цер и благуи, като се постигне по висока продуктивност III-IV бонитет.

1.8.4. Типове ерозирани месторастения в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.) - М-I

1.8.4.1. Група сухи, сухи до свежи и свежи месторастения, на слабо или средно ерозирани почви - В₁; В_{1,2}; В₂ (131)

Тази група месторастения заема площ от **49.0** ха или **0.2** % от дървопроизводителната площ на стопанството. Среща се предимно на наклонени и стръмни терени или на различни части на склона, с преобладаване на сенчести изложения. А-хоризонт е частично или напълно измит, поради което почвеното плодородие е намалено, независимо от почвения тип.

Почвите са пясъчливо-глинести, с кисела до неутрална реакция, рН в различните хоризонти е между **5.45** и **7.15**. Съдържанието на хумус е слабо, като за А-хоризонт е около **1.40** т/ха и спада в В-хоризонт

до 0.86 т/ха. Фосфорното съдържание е неравномерно разпределено по дълбочина на профила, като количеството му се движи между 1.15 и 1.75 кг/ха.

От тук можем да направим извода, че почвите са песъчливо-глинести с кисела реакция, слабо запасени с хранителни вещества, плитки, средно до силно каменливи, с непостоянно овлажняване бедни. В тази връзка месторастенията са определени като бедни, сухи, сухи до свежи и свежи.

Естествената дървесна растителност е в лошо състояние и слаба продуктивност, представена предимно от силно девастирани дървостои или редини от келяв габър, мъждрян, цер и космат дъб. Културите, които са създадени на тези месторастения са предимно чисти и по-рядко смесени от чер бор, акация и други.

В оптималният бъдещ състав за намаляване и прекратяване на ерозионните процеси ще участват черния бор, акацията и издънките от съществуващата дървесна растителност, които тук се явяват като подходящ почвоподобител.

1.8.5. Лесонепригодни площи, много бедно, много сухо до сухо – А_{0,1} (152)

Тази група месторастения заема **10.3** ха незалесена, недървопроизводителна площ от общата за ТП ДЛС "Черни Лом". Среща се на много стръмни и урвести терени, с голям процент нелесопригодност (над **65** %) и много камъни. Тези месторастения са се формирали върху различни почви. Общата характеристика на тези почви е, че са много плитки, много сухи, предимно песъчливи, силно каменливи, слабо запасени с хранителни вещества, много бедни. От тук месторастенията са определени като изключително бедни и сухи.

На това месторастение се срещат предимно чисти и смесени нископродуктивни насаждения (IV -V бонитет), като в състава участват различни дървесни видове. Растежните условия на това месторастение са много тежки и непригодни за облагородяване, поради това насажденията ще бъдат запазени без промени.

В заключение може да се каже, че около **96.9** % от дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом" се заемат от среднобогати, среднобогати до богати и богати месторастения, а **0.2** % са на ерозирани месторастения, което обуславя едно специфично стопанисване на насажденията и културите.

1.9. Очакван технико-икономически ефект

С оглед максимално използване потенциалната продуктивност на типовете горски месторастения, биологичните особености на дървесните видове и естествената растителност в района на ТП ДЛС "Черни Лом", от особено важно значение е правилният избор на подходящ състав, конкретно за всеки подотдел.

Определянето му е извършено на базата на биологичните и екологични принципи залегнали в класификационната схема на типовете горски месторастения, както и икономическата нужда от определени видове дървесина, съобразно със сортиментната структура и видовия състав. Наред с това са взети под внимание защитните и специалните функции, които имат да изпълняват насажденията - **водоохранни, защитни, рекреационни** и други.

В насажденията обявени за гори във фаза на старост, семепроизводствени, а така също и в тези на много бедни месторастения се запазва сегашния състав. Поради специфичните местни условия (умерено-континентален климат) на много места се запазва отчасти или изцяло автохтонната растителност – цер, зимен дъб, благун, обикновен габър, космат дъб и др.

Чрез подходящия бъдещ състав ще се осигури благоприятно разпределение на дървопроизводителната площ по дървесни видове и бонитети, с което ще се постигне максимална производителност едновременно с най-добър природозащитен ефект.

С цел сравнение между продуктивността на насажденията при сегашния и подходящия състав е използван условен среден зрелостен прираст по дървесни видове и бонитет, приведен към пълнота 1,0 и турнус - 100 години за семенните и съответният турнус за издънковите насаждения. По опитни таблици е изчислен условният общ среден зрелостен прираст на сегашните дървостои. От предвижданията за оптималния подходящ бъдещ състав за отделните типове месторастения се правят същите изчисления и се установява общ зрелостен прираст отделно за залесената площ и общо за дървопроизводителната площ на ТП ДЛС "Черни Лом".

Данните за общия условен среден зрелостен прираст по дървесни видове, бонитет и видове гори са дадени в таблица № 13.

Таблица № 13
Размер на условния общ среден зрелостен прираст
по дървесни видове и бонитети при сегашния и бъдещ състав на гората

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
ВИСОКОСТЪБЛЕНИ								
Бял бор	I	8.7	6.4	56	2.7	23	2.7	23
	II	7.5	-	-	6.2	46	6.2	46
	III	6.2	15.4	95	4.7	29	4.7	29
	IV	4.9	5.8	28	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		27.6	179	13.6	98	13.6	98
Смърч	I	11.4	0.7	8	-	-	-	-
	II	9.1	0.1	1	0.1	1	0.1	1
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.8	9	0.1	1	0.1	1
Черен бор	I	8.7	38.4	334	100.9	878	100.9	878
	II	7.5	165.0	1238	179.6	1347	179.6	1347
	III	6.2	249.8	1549	153.6	952	155.8	966
	IV	4.9	230.0	1127	28.1	138	28.1	138
	V	3.7	0.6	2	-	-	-	-
	Всичко		683.8	4250	462.2	3315	464.4	3329
Зелена дуглазка	I	14.8	9.6	142	5.8	86	5.8	86
	II	11.6	-	-	0.1	1	0.1	1
	III	8.7	-	-	0.6	5	0.6	5
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		9.6	142	6.5	92	6.5	92
Бук	I	9.4	5.3	50	215.2	2023	215.2	2023
	II	7.8	1.3	10	16.6	129	16.6	129
	III	6.2	-	-	2.5	16	2.5	16
	IV	4.7	-	-	1.2	6	1.2	6
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		6.6	60	235.5	2174	235.5	2174
Червен дъб	I	7.8	144.7	1129	172.3	1344	172.8	1348
	II	6.4	31.0	198	13.7	88	14.0	90
	III	5.0	10.2	51	8.6	43	10.0	50
	IV	3.7	0.7	3	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		186.6	1381	194.6	1475	196.8	1488
Зимен дъб	I	7.8	12.4	97	614.1	4790	614.1	4790
	II	6.4	111.1	711	537.2	3438	538.6	3447
	III	5.0	122.0	610	320.2	1601	320.5	1602
	IV	3.7	7.0	26	17.0	63	17.0	63

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ				
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ		
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст	
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м	
	V	-	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		252.5	1444	1488.5	9892	1490.2	9902	
Летен дъб	I	7.8	-	-	2.7	21	2.7	21	
	II	-	-	-	-	-	-	-	
	III	-	-	-	-	-	-	-	
	IV	-	-	-	-	-	-	-	
	V	-	-	-	-	-	-	-	
	Всичко				2.7	21	2.7	21	
Благун	I	7.8	-	-	344.1	2684	344.1	2684	
	II	6.4	10.6	68	601.1	3847	601.1	3847	
	III	5.0	6.4	32	305.8	1529	305.8	1529	
	IV	3.7	1.2	4	49.4	183	49.4	183	
	V	1.4	0.3	-	0.5	1	0.5	1	
	Всичко		18.5	104	1300.9	8244	1300.9	8244	
Цер	I	7.8	60.3	470	4185.7	32648	4197.2	32738	
	II	6.4	370.8	2373	3086.4	19753	3124.5	19997	
	III	5.0	107.5	538	1183.4	5917	1252.4	6262	
	IV	3.7	35.5	131	201.8	747	203.9	754	
	V	1.4	24.5	34	6.4	9	6.4	9	
	Всичко		598.6	3546	8663.7	59074	8784.4	59760	
Габър	I	9.4	108.5	1020	2163.0	20332	2163.0	20332	
	II	7.8	41.6	324	428.8	3345	428.8	3345	
	III	6.2	9.8	61	111.0	688	111.0	688	
	IV	4.7	1.5	7	6.0	28	6.0	28	
	V	-	-	-	-	-	-	-	
	Всичко		161.4	1412	2708.8	24393	2708.8	24393	
Трепетлика	I	8.9	0.3	3	3.7	33	3.7	33	
	II	7.4	4.7	35	3.9	29	3.9	29	
	III	5.4	1.7	9	-	-	-	-	
	IV	4.2	2.3	10	1.4	6	1.4	6	
	V	-	-	-	-	-	-	-	
	Всичко		9.0	57	9.0	68	9.0	68	
Явор	I	9.4	0.8	8	1.0	9	1.0	9	
	II	7.8	2.5	20	3.0	23	3.0	23	
	III	6.2	2.1	13	1.9	12	1.9	12	
	IV	4.7	0.5	2	-	-	-	-	
	V	-	-	-	-	-	-	-	
	Всичко		5.9	43	5.9	44	5.9	44	
Бреза	I	7.2	-	-	0.4	3	0.4	3	
	II	5.7	1.8	10	0.3	2	0.3	2	
	III	4.4	1.1	5	0.2	1	0.2	1	
	IV	-	-	-	-	-	-	-	
	V	-	-	-	-	-	-	-	
	Всичко		2.9	15	0.9	6	0.9	6	

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Орех	I	7.8	3.0	23	6.5	51	6.5	51
	II	6.4	4.3	28	57.4	367	57.4	367
	III	5.0	61.2	306	83.2	416	83.8	419
	IV	3.7	102.5	379	72.0	266	72.0	266
	V	1.4	114.6	160	20.6	29	20.6	29
	Всичко		285.6	896	239.7	1129	240.3	1132
Космат дъб	I	7.8	-	-	1.8	14	1.8	14
	II	6.4	-	-	30.6	196	30.6	196
	III	5.0	-	-	87.7	438	87.7	438
	IV	3.7	5.2	19	123.1	455	123.1	455
	V	1.4	1.6	2	14.7	21	14.7	21
	Всичко		6.8	21	257.9	1124	257.9	1124
Полски бряст	I	7.8	0.5	4	7.1	55	7.1	55
	II	6.4	1.9	12	5.0	32	5.0	32
	III	5.0	1.4	7	4.5	22	4.5	22
	IV	3.7	1.4	5	7.3	27	7.3	27
	V	1.4	-	-	0.1	-	0.1	-
	Всичко		5.2	28	24.0	136	24.0	136
Бяла върба	I	8.7	-	-	2.7	23	2.7	23
	II	7.5	2.5	19	3.1	23	3.1	23
	III	6.2	5.1	32	1.6	10	1.6	10
	IV	4.9	-	-	0.1	-	0.1	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		7.6	51	7.5	56	7.5	56
Джанка	I	7.8	0.2	2	-	-	-	-
	II	6.4	1.1	7	-	-	-	-
	III	5.0	0.2	1	-	-	-	-
	IV	3.7	0.6	2	-	-	-	-
	V	1.4	0.9	1	-	-	-	-
	Всичко		3.0	13	-	-	-	-
Конски кестен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	0.1	1	0.1	1
	III	5.0	0.1	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.1	-	0.1	1	0.1	1
Клен	I	7.8	6.4	50	185.6	1448	185.6	1448
	II	6.4	10.7	68	114.4	732	114.4	732
	III	5.0	14.4	72	53.7	268	53.8	269
	IV	3.7	9.0	33	15.4	57	15.4	57
	V	1.4	1.9	3	-	-	-	-
	Всичко		42.4	226	369.1	2505	369.2	2506
Круша	I	7.8	0.2	2	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	0.4	3	0.4	3
	III	5.0	-	-	2.3	12	2.3	12

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
	IV	3.7	1.8	7	5.3	20	5.3	20
	V	1.4	8.8	12	-	-	-	-
	Всичко		10.8	21	8.0	35	8.0	35
Едрolistна липа	I	6.4	60.4	387	252.8	1618	252.8	1618
	II	5.3	101.2	536	193.9	1028	193.9	1028
	III	4.2	243.2	1021	44.3	186	44.3	186
	IV	3.2	58.9	188	8.2	26	8.2	26
	V	2.2	1.3	3	-	-	-	-
	Всичко		465.0	2135	499.2	2858	499.2	2858
Сребролистна липа	I	6.4	174.4	1116	855.7	5476	855.7	5476
	II	5.3	518.6	2749	611.8	3243	617.4	3272
	III	4.2	664.9	2793	148.5	624	150.4	632
	IV	3.2	222.5	712	21.6	69	21.6	69
	V	2.2	40.0	88	-	-	-	-
	Всичко		1620.4	7458	1637.6	9412	1645.1	9449
Махалебка	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.0	1.6	8	-	-	-	-
	IV	3.7	-	-	3.2	12	3.2	12
	V	1.4	1.7	2	0.1	-	0.1	-
	Всичко		3.3	10	3.3	12	3.3	12
Мекиш	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	1.2	8	1.2	8
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	3.7	-	-	0.9	3	0.9	3
	V	1.4	1.5	2	-	-	-	-
	Всичко		1.5	2	2.1	11	2.1	11
Черен орех	I	7.8	0.6	5	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	0.6	4	0.6	4
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.6	5	0.6	4	0.6	4
Явор негундо	I	9.4	0.8	8	0.4	4	0.4	4
	II	7.8	-	-	0.4	3	0.4	3
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.8	8	0.8	7	0.8	7
Американски ясен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	4.1	26	4.1	26
	III	5.0	3.6	18	-	-	-	-
	IV	3.7	0.5	2	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		4.1	20	4.1	26	4.1	26

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Планински ясен	I	7.8	41.0	320	99.7	778	99.7	778
	II	6.4	100.3	642	77.1	493	77.4	495
	III	5.0	54.6	273	19.7	98	19.7	98
	IV	3.7	2.5	9	11.7	43	11.7	43
	V	1.4	2.1	3	-	-	-	-
	Всичко		200.5	1247		208.2	1412	208.5
Полски ясен	I	7.8	28.0	218	36.6	285	36.6	285
	II	6.4	18.4	118	17.6	113	17.9	115
	III	5.0	14.0	70	9.0	45	9.0	45
	IV	3.7	2.5	9	0.2	1	0.2	1
	V	1.4	-	-	1.2	2	1.2	2
	Всичко		62.9	415		64.6	446	64.9
тп Bachelieri	I	24.3	-	-	1.4	34	1.4	34
	II	16.5	-	-	10.5	173	10.5	173
	III	9.7	19.4	188	1.4	14	1.4	14
	Всичко		19.4	188	13.3	221	13.3	221
тп I-214	I	24.3	-	-	3.4	83	3.4	83
	II	16.5	0.4	7	26.7	441	30.2	498
	III	9.7	40.0	388	0.8	8	0.8	8
	Всичко		40.4	395	30.9	532	34.4	589
тп I-37/61	I	24.3	-	-	3.9	95	3.9	95
	II	16.5	3.9	64	0.2	3	0.2	3
	III	9.7	0.2	2	-	-	-	-
	Всичко		4.1	66	4.1	98	4.1	98
тп I-45/51	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	16.5	-	-	3.0	50	3.0	50
	III	9.7	4.0	39	-	-	-	-
	Всичко		4.0	39	3.0	50	3.0	50
Черна топола	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	16.5	-	-	-	-	0.6	10
	III	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		-	-	-	-	0.6	10
Дива череша	I	7.8	0.9	7	3.8	30	3.8	30
	II	6.4	4.3	28	18.6	119	18.6	119
	III	5.0	21.6	108	24.8	124	24.8	124
	IV	3.7	28.5	105	17.5	65	17.5	65
	V	1.4	13.3	19	-	-	-	-
	Всичко		68.6	267	64.7	338	64.7	338
CV - 55/65	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	16.5	-	-	7.1	117	7.1	117
	III	9.7	7.1	69	-	-	-	-
	Всичко		7.1	69	7.1	117	7.1	117

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Всичко ВИСОКОСТЪБЛЕНИ			4828.0	26222	18542.8	129427	18682.5	130262
ПРЕВРЪЩАНЕ								
Бук	I	6.6	190.1	1255	-	-	-	-
	II	5.8	26.3	153	-	-	-	-
	III	4.4	0.8	4	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	2.0	1.2	2	-	-	-	-
	Всичко		218.4	1414		-	-	-
Зимен дъб	I	6.9	35.5	245	-	-	-	-
	II	6.1	328.0	2001	-	-	-	-
	III	5.1	522.7	2666	-	-	-	-
	IV	4.0	262.9	1052	-	-	-	-
	V	3.0	12.8	38	-	-	-	-
	Всичко		1161.9	6002		-	-	-
Летен дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.1	1.7	10	-	-	-	-
	III	5.1	1.0	5	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		2.7	15		-	-	-
Благун	I	6.9	70.5	486	-	-	-	-
	II	6.1	132.0	805	-	-	-	-
	III	5.1	567.4	2894	-	-	-	-
	IV	4.0	401.7	1607	-	-	-	-
	V	3.0	64.0	192	-	-	-	-
	Всичко		1235.6	5984		-	-	-
Цер	I	6.9	1480.7	10217	-	-	-	-
	II	6.1	2399.1	14635	-	-	-	-
	III	5.1	2822.7	14396	-	-	-	-
	IV	4.0	833.8	3335	-	-	-	-
	V	3.0	85.6	257	-	-	-	-
	Всичко		7621.9	42840		-	-	-
Габър	I	6.6	1631.5	10768	-	-	-	-
	II	5.8	644.0	3735	-	-	-	-
	III	4.4	174.3	767	-	-	-	-
	IV	3.1	15.0	46	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		2464.8	15316		-	-	-
Космат дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.1	3.6	18	-	-	-	-
	IV	4.0	34.8	139	-	-	-	-
	V	3.0	192.2	577	-	-	-	-
	Всичко		230.6	734		-	-	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Полски бряст	I	6.9	5.6	39	-	-	-	-
	II	6.1	0.8	5	-	-	-	-
	III	5.1	0.7	4	-	-	-	-
	IV	4.0	5.7	23	-	-	-	-
	V	3.0	20.2	61	-	-	-	-
	Всичко		33.0	132				
Клен	I	6.9	45.1	311	-	-	-	-
	II	6.1	14.6	89	-	-	-	-
	III	5.1	142.7	728	-	-	-	-
	IV	4.0	136.9	548	-	-	-	-
	V	3.0	36.0	108	-	-	-	-
	Всичко		375.3	1784				
Мекиш	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	3.0	0.6	2	-	-	-	-
	Всичко		0.6	2				
Всичко ПРЕВРЪЩАНЕ			13344.8	74223				
НИСКОСТЪБЛЕНИ								
Бук	I	6.6	1.0	7	-	-	-	-
	II	5.8	1.4	8	-	-	-	-
	III	4.4	0.2	1	1.7	7	1.7	7
	IV	3.1	-	-	2.1	7	2.1	7
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		2.6	16	3.8	14	3.8	14
Зимен дъб	I	6.8	1.3	9	-	-	-	-
	II	5.8	3.7	21	0.7	4	0.7	4
	III	4.8	1.6	8	10.4	50	10.4	50
	IV	3.8	6.8	26	15.2	58	15.2	58
	V	2.8	3.5	10	-	-	-	-
	Всичко		16.9	74	26.3	112	26.3	112
Благун	I	6.8	0.4	3	-	-	-	-
	II	5.8	0.5	3	0.1	1	0.1	1
	III	4.8	3.3	16	3.1	15	3.1	15
	IV	3.8	6.4	24	19.4	74	19.4	74
	V	2.8	6.8	19	-	-	-	-
	Всичко		17.4	65	22.6	90	22.6	90
Цер	I	6.8	18.5	126	8.7	59	8.7	59
	II	5.8	17.1	99	15.9	92	15.9	92
	III	4.8	41.8	201	64.4	309	64.4	309
	IV	3.8	143.6	546	257.1	977	257.1	977
	V	2.8	50.9	143	4.4	12	4.4	12

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
		Всичко	271.9	1115	350.5	1449	350.5	1449
Габър	I	6.6	8.1	53	1.8	12	1.8	12
	II	5.8	16.3	95	6.0	35	6.0	35
	III	4.4	11.9	52	33.3	147	33.3	147
	IV	3.1	0.6	2	21.0	65	21.0	65
	V	2.0	0.5	1	0.4	1	0.4	1
		Всичко	37.4	203	62.5	260	62.5	260
Мъждрян	I	7.8	31.0	242	32.3	252	32.3	252
	II	6.4	6.3	40	30.9	198	30.9	198
	III	5.0	22.5	112	28.8	144	28.8	144
	IV	3.7	136.5	505	179.7	665	179.7	665
	V	1.4	325.4	456	3.1	4	3.1	4
		Всичко	521.7	1355	274.8	1263	274.8	1263
Акация	I	12.0	40.3	484	264.3	3172	264.3	3172
	II	8.7	216.7	1885	971.0	8448	975.3	8485
	III	5.2	980.2	5097	644.9	3353	672.1	3495
	IV	3.4	709.1	2411	372.5	1266	383.9	1305
	V	1.9	301.9	574	37.7	72	37.7	72
		Всичко	2248.2	10451	2290.4	16311	2333.3	16529
Космат дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	5.8	0.1	1	-	-	-	-
	III	4.8	3.7	18	2.1	10	2.1	10
	IV	3.8	11.0	42	90.3	343	90.3	343
	V	2.8	63.7	178	1.8	5	1.8	5
		Всичко	78.5	239	94.2	358	94.2	358
Келяв габър	IV	-	1221.2	-	974.5	-	974.5	-
	V	-	87.3	-	25.3	-	25.3	-
		Всичко	1308.5	-	999.8	-	999.8	-
Айлант	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	8.7	0.3	3	1.7	15	1.7	15
	III	5.2	1.7	9	0.5	3	0.5	3
	IV	3.4	2.0	7	2.6	9	2.6	9
	V	1.9	5.0	10	-	-	-	-
		Всичко	9.0	29	4.8	27	4.8	27
Полски бряст	I	6.8	3.3	22	-	-	-	-
	II	5.8	0.1	1	0.6	3	0.6	3
	III	4.8	0.9	4	2.4	12	2.4	12
	IV	3.8	5.0	19	5.6	21	5.6	21
	V	2.8	6.2	17	-	-	-	-
		Всичко	15.5	63	8.6	36	8.6	36
Гледичия	I	12.0	0.9	11	7.6	91	7.6	91
	II	8.7	4.0	35	18.8	164	18.8	164
	III	5.2	22.4	116	36.0	187	36.0	187
	IV	3.4	37.0	126	17.8	61	17.8	61

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
	V	1.9	10.7	20	0.7	1	0.7	1
	Всичко		75.0	308	80.9	504	80.9	504
Клен	I	6.8	6.1	41	1.8	12	1.8	12
	II	5.8	3.9	23	3.9	23	3.9	23
	III	4.8	6.6	32	20.7	99	20.7	99
	IV	3.8	18.4	70	33.8	128	33.8	128
	V	2.8	13.7	38	0.3	1	0.3	1
	Всичко		48.7	204	60.5	263	60.5	263
Леска	IV	-	45.9	-	57.3	-	57.3	-
	V	-	9.8	-	-	-	-	-
	Всичко		55.7	-	57.3	-	57.3	-
Всичко НИСКОСТЪБЛЕНИ			4707.0	14122	4337.0	20687	4379.9	20905
ОБЩО ВСИЧКО			22879.8	114567	22879.8	150114	23062.4	151167

Отношението на прираста на подходящия и на сегашния състав на насажденията дава числена представа за лесовъдския ефект при евентуалното достигане на подходящия бъдещ състав. От таблица № 13 се вижда, че сегашният общ зрелостен прираст на залесената площ е **114 567** куб.м, а бъдещият – **150 114** куб.м, или очакваното увеличение ще бъде:

$$(150\ 114:114\ 567) \times 100 = 131.0 \%, \text{ т.е. увеличение с } \mathbf{31.0} \%$$

Като се вземе предвид и очакваното увеличение на условия прираст след залесяването на незалесените дървопроизводителни площи, то общото увеличение на зрелостния прираст за цялото стопанство се очаква да достигне **151 167** куб.м.:

$$(151\ 167:114\ 567) \times 100 = 131.9 \%, \text{ или увеличение от } \mathbf{31.9} \%$$

При сегашния среден зрелостен прираст на 1 хектар залесена площ – **5.0** куб.м/ха, в бъдеще се очаква **6.6** куб.м/ха. Това показва, че една част от насажденията в сегашния си състав не отговарят на производствените възможности на съответното им месторастение. При правилно и рационално разпределение на дървесните видове по типове месторастения, в перспектива производителността на горите може да се увеличи до **31.9** % при по-висок качествен състав на насажденията.

Представа за измененията, които настъпват в площите, заети от дървесните видове при сегашния и бъдещия състав ни дава таблица № 14.

От таблица № 15 се вижда, че в резултат на предвидените мероприятия, свързани с оптимизирането на бъдещия състав, ще настъпят промени в площите по дървесни видове при сегашния и бъдещия състав на дървостойте.

При иглолистните прави впечатление, че намаляват дяловото си разпределение от **3.2** % на **2.1** %. Това е така, защото те не се намират в ареалите си на разпространение, не са на типични за тях месторастения и имат влошено санитарно състояние. Също така на местата, в които са настъпили поражения от абиотичен или биотичен характер, или пък за овладяване на ерозирани терени и подобряване на почвените условия са направени и са предвидени залесявания.

Наблюдава се в бъдещото разпределение на дървесния състав, че дървовете увеличават участието си от **51.2** % на **54.2** %, което е с **3.0** %. Площите им се увеличават за сметка на черния бор, келявия габър и мъждряна, които сега частично са заети типичните им месторастения.

Акацията запазват дяловото си разпределение, а дори в бъдеще увеличава площта си (с 0.3%), тъй като образува чисти и смесени насаждения на типични за нея месторастения.

С цел подобряване хранителната база на дивеча единично или на групи се предвижда внасянето на круша, джанка, череша и други горскоплодни видове.

Останалите дървесни видове запазват участието си в бъдещите състави или го променят в малка степен.

Таблица № 14
Разпределение на условия среден зрелостен прираст
по дървесни видове в сегашния и подходящ състав на гората

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ			ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ					
	залесена площ			залесена площ			дървопр. площ		
	ха	куб.м	куб.м/ха	ха	куб.м	куб.м/ха	ха	куб.м	куб.м/ха
Бял бор	27.6	179	6.5	13.6	98	7.2	13.6	98	7.2
Смърч	0.8	9	11.3	0.1	1	10.0	0.1	1	10.0
Черен бор	683.8	4250	6.2	462.2	3315	7.2	464.4	3329	7.2
Зелена дуглазка	9.6	142	14.8	6.5	92	14.2	6.5	92	14.2
Бук	227.6	1490	6.5	239.3	2188	9.1	239.3	2188	9.1
Червен дъб	186.6	1381	7.4	194.6	1475	7.6	196.8	1488	7.6
Зимен дъб	1431.3	7520	5.3	1514.8	10004	6.6	1516.5	10014	6.6
Летен дъб	2.7	15	5.6	2.7	21	7.8	2.7	21	7.8
Благун	1271.5	6153	4.8	1323.5	8334	6.3	1323.5	8334	6.3
Цер	8492.4	47501	5.6	9014.2	60523	6.7	9134.9	61209	6.7
Габър	2663.6	16931	6.4	2771.3	24653	8.9	2771.3	24653	8.9
Трепетлика	9.0	57	6.3	9.0	68	7.6	9.0	68	7.6
Явор	5.9	43	7.3	5.9	44	7.5	5.9	44	7.5
Бреза	2.9	15	5.2	0.9	6	6.7	0.9	6	6.7
Мъждрян	521.7	1355	2.6	274.8	1263	4.6	274.8	1263	4.6
Орех	285.6	896	3.1	239.7	1129	4.7	240.3	1132	4.7
Акация	2248.2	10451	4.6	2290.4	16311	7.1	2333.3	16529	7.1
Космат дъб	315.9	994	3.1	352.1	1482	4.2	352.1	1482	4.2
Келяв габър	1308.5	-	-	999.8	-	-	999.8	-	-
Айлант	9.0	29	3.2	4.8	27	5.6	4.8	27	5.6
Полски бряст	53.7	223	4.2	32.6	172	5.3	32.6	172	5.3
Бяла върба	7.6	51	6.7	7.5	56	7.5	7.5	56	7.5
Гледичия	75.0	308	4.1	80.9	504	6.2	80.9	504	6.2
Джанка	3.0	13	4.3	-	-	-	-	-	-
Конски кестен	0.1	-	-	0.1	1	10.0	0.1	1	10.0
Клен	466.4	2214	4.7	429.6	2768	6.4	429.7	2769	6.4
Круша	10.8	21	1.9	8.0	35	4.4	8.0	35	4.4
Леска	55.7	-	-	57.3	-	-	57.3	-	-
Едрolistна липа	465.0	2135	4.6	499.2	2858	5.7	499.2	2858	5.7
Сребролистна липа	1620.4	7458	4.6	1637.6	9412	5.7	1645.1	9449	5.7
Махалебка	3.3	10	3.0	3.3	12	3.6	3.3	12	3.6
Мекиш	2.1	4	1.9	2.1	11	5.2	2.1	11	5.2
Черен орех	0.6	5	8.3	0.6	4	6.7	0.6	4	6.7
Явор негундо	0.8	8	10.0	0.8	7	8.8	0.8	7	8.8
Американски ясен	4.1	20	4.9	4.1	26	6.3	4.1	26	6.3
Планински ясен	200.5	1247	6.2	208.2	1412	6.8	208.5	1414	6.8
Полски ясен	62.9	415	6.6	64.6	446	6.9	64.9	448	6.9
тп Vachelieri	19.4	188	9.7	13.3	221	16.6	13.3	221	16.6
тп I-214	40.4	395	9.8	30.9	532	17.2	34.4	589	17.1
тп I-37/61	4.1	66	16.1	4.1	98	23.9	4.1	98	23.9
тп I-45/51	4.0	39	9.8	3.0	50	16.7	3.0	50	16.7
Черна топола	-	-	-	-	-	-	0.6	10	16.7
Дива череша	68.6	267	3.9	64.7	338	5.2	64.7	338	5.2
CV - 55/65	7.1	69	9.7	7.1	117	16.5	7.1	117	16.5
Всичко	22879.8	114567	5.0	22879.8	150114	6.6	23062.4	151167	6.6

Таблица № 15

**Сравнение на площта по сегашен видов състав и видове,
подходящи за месторастенето**

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
	Залесена площ		Залесена площ		Дървопр. площ	
	ха	%	ха	%	ха	%
Бял бор	27.6	0.1	13.6	0.1	13.6	0.1
Смърч	0.8	-	0.1	-	0.1	-
Черен бор	683.8	3.0	462.2	2.0	464.4	2.0
Зелена дуглазка	9.6	0.1	6.5	-	6.5	-
Бук	227.6	1.0	239.3	1.1	239.3	1.1
Червен дъб	186.6	0.8	194.6	0.9	196.8	0.8
Зимен дъб	1431.3	6.3	1514.8	6.6	1516.5	6.6
Летен дъб	2.7	-	2.7	-	2.7	-
Благун	1271.5	5.6	1323.5	5.8	1323.5	5.7
Цер	8492.4	37.1	9014.2	39.4	9134.9	39.6
Габър	2663.6	11.7	2771.3	12.1	2771.3	12.0
Трепетлика	9.0	-	9.0	-	9.0	-
Явор	5.9	-	5.9	-	5.9	-
Бреза	2.9	-	0.9	-	0.9	-
Мъждрян	521.7	2.3	274.8	1.2	274.8	1.2
Орех	285.6	1.3	239.7	1.1	240.3	1.1
Акация	2248.2	9.8	2290.4	10.0	2333.3	10.1
Космат дъб	315.9	1.4	352.1	1.5	352.1	1.5
Келяв габър	1308.5	5.7	999.8	4.4	999.8	4.3
Айлант	9.0	-	4.8	-	4.8	-
Полски бряст	53.7	0.2	32.6	0.2	32.6	0.2
Бяла върба	7.6	-	7.5	-	7.5	-
Гледичия	75.0	0.3	80.9	0.3	80.9	0.4
Джанка	3.0	-	-	-	-	-
Конски кестен	0.1	-	0.1	-	0.1	-
Клен	466.4	2.0	429.6	1.9	429.7	1.9
Круша	10.8	0.1	8.0	-	8.0	-
Леска	55.7	0.3	57.3	0.3	57.3	0.3
Едрolistна липа	465.0	2.0	499.2	2.2	499.2	2.2
Сребролистна липа	1620.4	7.1	1637.6	7.2	1645.1	7.1
Махалебка	3.3	-	3.3	-	3.3	-
Мекиш	2.1	-	2.1	-	2.1	-
Черен орех	0.6	-	0.6	-	0.6	-
Явор негундо	0.8	-	0.8	-	0.8	-
Американски ясен	4.1	-	4.1	-	4.1	-
Планински ясен	200.5	0.9	208.2	0.9	208.5	0.9
Полски ясен	62.9	0.3	64.6	0.3	64.9	0.3
тп Vachelieri	19.4	0.1	13.3	0.1	13.3	0.1
тп I-214	40.4	0.2	30.9	0.1	34.4	0.2
тп I-37/61	4.1	-	4.1	-	4.1	-
тп I-45/51	4.0	-	3.0	-	3.0	-
Черна топола	-	-	-	-	0.6	-
Дива череша	68.6	0.3	64.7	0.3	64.7	0.3
CV - 55/65	7.1	-	7.1	-	7.1	-
Всичко	22879.8	100.0	22879.8	100.0	23062.4	100.0

2. ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ

2.1. Площ и лесистост на района, в който се намира ТП ДЛС "Черни Лом"

Горските територии в района на ТП ДЛС "Черни Лом" са разположени на територията на област Търговище, като включва в себе си *три* общини – общ. *Попово*, общ. *Опака* и част от община *Търговище* с общо **48** населени места.

Общата площ на територията е **115 780.2** ха. Залесената площ (без горите по чл.83), е **27 961.1** хектара. При това положение лесистостта е **24.1** %, което е под средната за страната – **34.5%**.

2.2. Роля и значение на горите на ТП ДЛС "Черни Лом" за икономиката на района

Горите на ТП ДЛС "Черни Лом" за които е изготвен този план имат важно значение, не само като строителна и технологична суровина, но и с техните защитни и специални функции.

Горите в по-голямата си част са широколистни за превръщане, нискостъблени, широколистни високоствъблени, а иглолистните насаждения са представени от култури.

Значението на горите е многопосочно. Те са източник за задоволяване нуждите на местното население от дърва за огрев и по – малко за строителна дървесина.

След 1989 г. в икономическия живот на района настъпва икономическа стагнация, която оказва крайно отрицателно влияние върху поминъка на населението - закриват се редица губещи и недотам губещи предприятия, както в градовете така и в селата. Това рязко увеличава безработицата, което принуждава част от безработните да мигрират или да си търсят временна работа в други населени места, или да се върнат към традиционните за този край поминъци – земеделие, животновъдство и туризъм.

По надолу е направена кратък преглед на социално-икономическото състояние на трите общини.

2.2.1. Община Попово

История на гр. Попово

В Поповското землище се намират три праисторически селищни могили от каменно-медната епоха – една северозападно от града и по една в кварталите Невски и Сеячи, както и девет тракийски надгробни могили от римската епоха. Надгробните могили са разпределени в два могилни некропола, но повечето от тях са вече унищожени от иманярски разкопки. Върху селищните могили в миналото са откривани и следи от антични и средновековни градежи. Югоизточно от бившия свинекомплекс на града се намира и най-голямото антично селище от римската епоха в поповското землище. Западно от Попово, под вилната зона, в миналото са били откривани и останки от малко средновековно селище от Първото българско царство.

Данъчен османско-турски документ от 1524 г., касаещ днешното селище Попово, гласи: "...Село Евренос, с друго име Кулфал факъх, а също Поп Алагъоз...". За втори път името на селището се споменава и в тимарски османски регистър от 1555 г. отново като село Поп Алагъоз (пъстроокият поп), Кулфал Факъх или Евренос, по името на най-големия земевладелец с вакъфи в района – Евренос бей. Тогава селцето е било част от Никополски санджак, като селище от Разградската кааза. В турски данъчен регистър от 1573 г. като име на селището се сочи само Поп Алагъоз и това име се налага за продължителен период от време. По-късно е известно и под името Попкьой („Попово село“), като за основаването му от един свещеник и до днес е запазена интересна легенда, разказвана основно през 19 и 20 век.

След Освобождението селището изпреварва икономически останалите околни населени места, главно благодарение на предприемчивия дух на новите заселници – балканджии, дошли основно от Габровско, Великотърновско, Еленско, Дряновско, Тревненско и Горнооряховско, които заменят изселващото се турско население.

Най-голям икономически подем в градчето настъпва след прокарването на железопътната линия София-Варна, минала в непосредствена близост до Попово благодарение на силния натиск на местната общественост върху правителството и откриването на поповската жп гара през 1899 година, което превръща градчето в първостепенен земеделски, търговски, а по-късно и икономически център за района. През 1920-те и 1930-те години градът започва да се превръща и в много добре развит икономически център с маслобойна – собственост на братя Доневи, действаща и сега като търговско

дружество под името и марката „Роса“, значим доставчик на олио в страната; две тухларни, прераснали в керамичната фабрика на братя Иванови. Предприятието продължава да функционира и до днес след неговата успешна приватизация под името „Родна индустрия – Попово“ ООД; много модерна за времето си мелница, изградена от Иван Колчев, която работи и до днес; плетачна фабрика на братя Славови; бояджийска фабрика; печатница с издателство и книговезница „Просвета“ на Иван Ст. Калчев с машини, специално доставени от Германия, закрыта през 1980-те години. Имало е и малка фабрика за производство на безалкохолни напитки, основана в началото на 20 век; тютюнева фабрика „Фар“ станала собственост на картел Градеви – Дякови и много други по-малки предприятия от леката промишленост. Електрификацията на града започва през 1926 г., като на 19 декември същата година светва и първата улична електрическа лампа.

Попово е бил и център на най-големия пазар на живи животни в Североизточна България. След 1947 г. почти всички по-големи и важни промишлени мощности са пренесени в град Търговище, за да дадат начало на промишлеността и там.

Най-силен стимул в развитието си местната промишленост получава по линия на интегрирането на промишлеността на социалистическите държави в СИВ и по линия на оръжейната промишленост на тези държави. Повечето от поповските предприятия строят дъщерни цехове и в близките села, с което осигуряват постоянни доходи и на селското население в района. За нуждите на работещите в тази огромна за размерите на град Попово промишлена зона през 1971 г. започва изграждането на нов квартал (ЖК „Запад“ или „Русаля“), застроен изцяло с многоетажни блокове, където живеят новите работници, придोшли главно от близките села. През същата 1971 г. към град Попово са присъединени две от най-близките села – Невски и Сеячи, и са превърнати в негови квартали, с което се оформя днешният териториален облик на селището.

До 1990 г. предприятията на Попово страдат от постоянен недостиг на работна ръка и това води до неколкостепенно увеличаване на неговото население, главно за сметка на миграцията от селата към града. През зимата на 1986 г., след серия силни земни трусове, започнали на 7 декември, се налага да бъде отремонирана или укрепена по-голямата част от обществените сгради и заводската инфраструктура. Немалка част от жилищата на Попово, особено разположените в северната и южната част на града умишлено са разрушени поради опасност от събаряне и построени отново.

Малко по-късно са закрити или изпадат в тежка и продължителна криза и заводите, свързани с военната промишленост, които се намират се на територията на града и на общината.

Липсата на възможност за препитание на работоспособното население първоначално довежда до много висока безработица, а вследствие на това и до бързото намаляване на самото население на града, поради миграцията му към големите градове и промишлени центрове на България, а също и извън страната.

На свой ред, на мястото на мигриралите поповчани, постепенно започва да се заселва население, идващо основно от селата на общината.

В момента населението на Попово се препитава главно със земеделие и преработка на земеделски продукти, в държавните и общински служби и фирми, както и в няколкото частни шивашки и индустриални предприятия. Финансово-икономическата криза, започнала през 1996 г., нанася допълнителен удар върху икономиката на града. През последните няколко години се правят опити за развитие и на туризма, използвайки благоприятното разположение на града спрямо другите по-големи населени места, природните дадености на района и културното му богатство.

По различни проекти, спечелени основно от Общината и от някои местни граждански организации, се извършват ремонти на централната част на града, някои квартали, улици, водопроводи, канализация и благоустройството му като цяло. През 2009 – 2010 година Попово се сдобива и със собствена пречиствателна станция за отпадните води, а общинските училища, детските градини и сградите на културните институции са обновени или основно ремонтирани, за да отговорят на съвременните изисквания. През пролетта на 2011 г., основно с европейски средства, започва мащабен ремонт и подмяна на общинската инфраструктура на кварталите „Русаля“ и т. нар. „Ливади“ (улици, тротоари, паркове, водопроводи и канализация), целящи да ги превърнат в модерни и удобни места за живеене. В центъра на града по булевард „България“ през същата година започва изграждането на нов участък от предвидената по градоустройствен план пешеходна зона.

Постепенно, макар и бавно и много трудно започва съживяването на града в условията на един основен и все още нерешен проблем – липсата на достатъчно и добре заплатена работа.

Население

Развитието на населението в демографски аспект е повлияно от икономическата и социална ситуация. Демографската структура на населението е подчинена на установилите се през последните години общи тенденции за страната - намаляване на броя на населението, застаряване на населението, ниска раждаемост, намаляване броя на сключените бракове, отрицателен естествен прираст и засилени миграционни процеси.

Демографските процеси в община Попово, както и в област Търговище, а също така в Североизточен район и като цяло в страната продължават да бъдат с неблагоприятни тенденции. В резултат на проведеното Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г. населението в Република България наброява 7 364 570 души, населението в област Търговище наброява 120 818 души, а населението на община Попово – съответно 28 775 души, от които 13 965 мъже и 14 810 жени. Разпределение по местоживееене - преобладава населението, живеещо в град Попово - 15 648 души или 54,4%, останалото население – 13 127 (45,6%) живее в селата на общината. За сравнение съотношението град – село за област Търговище е 54% : 46%, а за България съответно 72,5% : 27,5%.

Комуникации и инфраструктура

В община Попово е налице добре изградена инфраструктура от общински пътища, която осигурява възможности за достъп до всички населени места в рамките на общината. Делът на второкласните и третокласни пътища, които осигуряват транспортен достъп до главните транспортни направления е общо 45%, т.е. по-висок от този на второкласната и третокласната пътна мрежа за страната (42%) и за област Търговище (38%).

Важна функция за развитието на социално-икономическите връзки на община Попово със съседни общини и региони има път II-51 "гр.Русе-Бяла-Копривец-Водица- о.п.Попово-Светлен-Дралфа-Гр.Разград". Трасето на пътя преминава през общините Попово и Търговище и през областите Русе, Разград и Шумен. Той осигурява връзката с международен път Е-85, който е част от Общоевропейски транспортен коридор No 9.

На територията на община Попово съществува изградена железопътна инфраструктура, част от националната железопътна мрежа. Дължината ѝ в рамките на община Попово е 37.300 км., което означава че 49.6 на сто от железопътната мрежа на Търговищкия регион (75.200 км.)

Общинският център град Попово разполага с 2 железопътна гари на основната жп линия София-Горна Оряховица-Варна, едната от които е товарна. Следователно обслужването с жп транспорт е много добро.

Населените места на територията на община Попово са водоснабдени с питейна вода и се обслужват от фирма „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД гр. Разград. Водоизточниците, захранващи селата са от плитки подземни води. Водоносните хоризонти се подхранват предимно от валежни води и от снеготопенето.

Град Попово получава питейна вода от система „Дунав“ и два дълбоки сондажа от Валанжинския водоносен хоризонт на ПС „Попово“. Алтернативното водозахранване на гр. Попово е от системата „Мали Лом“. Вътрешната водопроводната мрежа на града бе силно амортизирана вследствие земетресенията през 1977 и 1984 г., като загубите достигнаха до 90%.

През последните години цялостно бе подменена вътрешната водопроводна мрежа в град Попово и на участъци от канализацията. Общо бяха подменени 36 км водопроводни и канализационни съоръжения.

От всички населени места в общината единствено в град Попово канализационната система е в завършен етап на изграждане. Една част от населените места са частично канализирани – предимно централните части. Използвани са септични ями, попивни кладенци или директно заустване в близък приемник.

Електроснабдяването на Община Попово се осъществява от електроенергийната система на Република България. На територията на общината са построени подстанции 110/20 kV "Попово" за нуждите на комунално-битовия сектор и промишлеността и 110/27.5 kV "Славяново" само за нуждите на БДЖ. На територията на общината няма изградени ТЕЦ или ВЕЦ. Всички населени места от общината са електрифицирани. Като цяло електроразпределителната система е реконструирана и поддържана на добро равнище.

Община Попово разполага със сравнително добра телекомуникационна система, основана предимно на постигната висока степен на телефонизация – най-вече в гр. Попово.

Покритие на територията на общината имат и трите мобилни GSM оператора. Без мобилен сигнал могат да бъдат ограничени зони на общината. Достъпът до Интернет на територията на общината се предлага и осигурява от фирмите ВИВАКОМ, СКАТ и Цифрови системи – гр. Варна.

От технологична гледна точка, кабелния интернет (по коаксиален кабел или оптичен кабел), има далеч по висока продуктивност от телефонните, поради което има най-значимо пазарно присъствие.

Икономика

Сериозен потенциал за развитие на общинската икономика са съществуващите производствени мощности и човешки ресурси, както и наличието на множество суровини, осигурявани за хранителната и други преработващи промишлености. Общият брой на активните стопански субекти, опериращи в община Попово през 2013 г., е 826, което бележи увеличение спрямо 2006 г., когато общия брой на регистрираните фирми в общината е 701 и представлява 22.1 % от общият брой на активните стопански единици в област Търговище.

Преобладаващ е броят на микро-, малките и средни предприятия. Дребният бизнес е насочен главно в сферата на търговията и обслужването. Преимуществата му са, че той е по-мобилен и гъвкав и това дава възможност да бъде пренасочен в други отрасли, когато се появят условия за това. Големите предприятия на територията на общината са 2, като и двете са в град Попово.

Водещи икономически дейности в община Попово са "Преработваща промишленост", "Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети", "Селско, ловно и горско стопанство" и др.

Туризм и отдих

В община Попово са налице предпоставки за развитие на културен, еко, селски и ловен туризъм:

- Природни дадености и богато културно-историческо наследство – наличие на значими недвижими и културни ценности
- Сравнително благоприятно географско положение – районът може да се разглежда като свързващо териториално звено между известните Великотърновски и Габровски туристически район (Централен Балкан) и Черноморската туристическа зона
- Развиваща се специализирана туристическа инфраструктура - На територията на Община Попово функционират 5 хотела (категория до 3 звезди), както и 2 ловни дома собственост на ТП Държавно ловно стопанство „Черни Лом“ гр. Попово, почивна база „Каваците“ и архитектурно-етнографският капански комплекс „Садина“ са също с възможности за настаняване.
- Предлагаането на допълнителни услуги е на сравнително добро ниво. Заведенията за настаняване предоставят средно 4,5 допълнителни услуги – спорт, фитнес, спа, козметични услуги, печатна информация за забележителностите в града и района и др.

Към настоящия етап търсенето на туристически услуги в общината не е достатъчно, неблагоприятно въздействие оказва и икономическата криза в периода 2009-2010 г., но благоприятното географско положение на община Попово и близостта до Черноморските курорти може да се превърне във фактор за развитие на съпътстващ туризъм, да стимулира търсенето на туристически услуги. В голямото си болшинство туристите и посетителите на Община Попово са български граждани. Сред чуждестранните гости преобладават гражданите на Русия, Турция, Сърбия, Испания, Франция и Германия.

2.2.2. Община Опака

История на гр. Опака

Според предание селището първоначално е било заселено в местността Топлица – открита и ветровита, поради което жителите му го изместили в дола. По този начин населението избягвало и близкия път, минаващ по долината на река Черни Лом, по който се движели и разбойнически банди. Новото място било сенчесто, поради което му било дадено латинското име "Опакус"- сянкесто място или "Опан" – бяла глина.

Градът действително е разположен в сянката на хълмове, но съществуват и местности богати на халцидинови пясъци и бяла глина, които са ценна суровина за промишлеността.

Друго предание сочи за първото място, на което било основано селището местността Пладнището. Жителите на това село били сполетени от чумна епидемия и се принудили да го напуснат.

Районът на град Опака е бил обитаван от дълбока древност и има запазени и до днес следи от Първото и Второто българско царство.

В турски данъчни регистри от 1524 и 1541 г. селото е записано като Опака, името което градът носи и до днес. Населението му е християнско, но много малко като брой жители, което обаче още от началото на 17 век започва да нараства. През 1622 г. там има 54 християнски къщи, около 1632 г. – 65, през 1635 г. – 68, около 1640 г. – 69. Следващата поредна година, за която има запазени писмени данни е 1648 г. Оттогава се наблюдава рязко намаляване на християнските къщи в Опака (вече са само 26), поради започналото планомерно помохамеданчване на българското население в района от османската власт.

През 1877 г. село Опък е имало 182 къщи с 1032 жители. През 1898 г. българските къщи са 189, а турските 194. Населението е било местно, по етнически състав капанци. По време на самата война от 1877 г. североизточно от селото са се водили ограничени сражения. Българското население на селището бяга от войната към градовете Горна Оряховица и Бяла, като много бегълци се удавят в река Янтра, а турското бяга към градовете Разград и Шумен.

Църковният храм на селото Св. великомъченик Георги бил построен през 1859 г. Към него отворило врати и килийно училище. Първ свещеник в селото бил Никола Рачев от село Ковачевец. По време на войната църквата била ограбена и силно пострадала и е подновена като действащ църковен храм

през 1904 г. На 26 декември 2007 г. храмът отново пострада от пожар – изгоря дървеният под и чудотворната икона.

Изключително съсредоточване на исторически паметници на културата, които са дали мощен тласък на развитието на иманярството още от времето след Освобождението. Чешките археолози братя Карел и Херман Шкорпил са проявили интерес преди Плиска, да правят разкопки в Опака, но са били изключително недружелюбно посрещнати от местното население и са се отказали.

Има римска вила-рустика, чиито мозаечни подове са продадени на аукциони в Германия. Прабългарски средновековни погребения на висши сановници, укрепена гранична крепост – почти унищожена от иманяри, скален манастир от времето на Първата българска държава. Навсякъде по аукционите в Западна Европа на антики се предлагат антични предмети, открити в района на град Опака.

Опака е селище на територията на България от 1878 г. С държавен указ на 7 септември 1984 г. получава статут на град

Население

Населението на община Опака е основният ресурс, от който зависи развитието на местната икономика. Неговият брой, тенденциите в изменението на естествения прираст и възрастовата структура, посоката на механично движение (към или от Общината) са определящи параметри за насоките на социално икономическата политика на общинските власти.

По данни от Национална база към 2011 г. Населението на общината е 6 664 души, от които 3 348 мъжр и 3 316 жени. Населението на Общината представлява 5.51 % от населението на Търговищка област.

След анализиране на данните се вижда, че в общинския център гр. Опака живеят най-голям брой от населението – 2 833 души, следван от с. Крепча – 1 303 жители и с. Голямо градище – 1 060 жители.

Най-голям е делът на населението в трудоспособна възраст 62.6 %. Този показател е по-голям от средния за областта. Това показва, че община Опака разполага със сравнително добра осигуреност с население в трудоспособна възраст, което е водещ и основен фактор за бъдещето развитие на всяка община.

Комуникации и инфраструктура

Територията на община Опака се обслужва основно от автомобилен транспорт, чрез който се осъществяват по-голямата част от икономическите връзки и пътувания между населените места.

Пътно-шосейната мрежа, с която разполага Общината е с линейна дължина от 55 км, която се разпределя както следва:

- Попово - Русе (III – клас) – 25 км;
- Междуселищни пътища (IV – клас)– 30 км.

Селищните и междуселищните пътни връзки не са в задоволително състояние, въпреки че по-голямата част от тях са асфалтирани.

През територията на общината не преминават железопътни линии. Най-близката такава се намира на 20 км ж.п. гара Попово (София – Варна).

Водното богатство в землището е голямо. През него минават много подземни реки. Общината е богата и на чешми, които могат да се използват за питейни нужди. Качеството на питейните води се изследва, както от „Водоснабдяване-Дунав“ ЕООД – Разград, така и от ХЕИ – Търговище. Ползваните водоизточници са в добро техническо и експлоатационно състояние. Има водоизточници, които не са в експлоатация, но се ползват като резервни.

На територията на община Попово има частично изградена канализационна система единствено в град Опака, с дължина 4.5 км. Тя е смесена – заедно се събират и отвеждат битово-фекалните, производствено отпадните и дъждовните води. Другите населени места нямат изградена канализационна мрежа.

Електроенергийната система в Общината е добре развита, тя се осъществява по електорпроводи с мощност както следва: 20 kW – 50 км дължина, 1 бр. Подстанция с мощност 100 MW и 18 бр. Трафопостове. Всички населени места са електрофицирани.

Развирието на съобщителната инфраструктура е на отновително добро ниво. В границите на общината има над 95 % покритие и на трите мобилни оператора на мобилни телефонни услуги.

В община Опака има осигурен достъп до интернет, но качеството и скоростта в голяма степен не отговарят на съвременните изисквания. Проблеми съществуват основно в селата, където все още степента на оборудването на фирмите и домакинствата с компютри е твърде ниска. В общинската администрация има обществен безжичен интернет, улесняващ достъпа до актуална информация и възможности за комуникация.

Икономика

От гледна точка на икономическото значение на природните ресурси и тяхното ефективно оползотворяване, най-голямото богатство за общината са плодородните почви.

Обработваемата земя, която съставлява 47% от общата територия на общината, се използва пълноценно и е запазена екологично чиста. Поради географското положение и вида на района, преобладават нивите, горите и полезащитните пояси. Това предполага приоритетно развитие на земеделието и някои видове трайни насаждения.

Условията са подходящи за отглеждане на трайни насаждения, а в животновъдството – за овцевъдство и говедовъдство от месодайни и млекодайни породи като животновъдството, което е основен по значение отрасъл за района.

Тенденциите за развитие на растениевъдството в общината са положителни. Традициите, плодородната и екологично чиста земя, обезпечеността с техника и свободната работна ръка и възможности за реализация предимно в земеделието, са основните ресурси на Общината. Съществуват условия за възстановяване на масивите от трайни насаждения и зеленчукопроизводството, пряко свързани с реализацията на продукцията и търсенето на нови пазари.

Туризм и отдих

Туризмът в община Опака не е развит. В общината няма изградени средства за подслон и настаняване, както и реализирани приходи от нощувки и други услуги.

В с. Горско Абланово е построена хижа "Трети март", намираща се сред хубава природа. От хижата се открива чудесен изглед към долината на р. Черни Лом и гористите склонове на съседните хълмове. Тя е на разположение на туристи и гости за нощувки и отдих.

Югозападно от с. Крепча по посока на с. Голямо Градище се намира Крепчански средновековен манастир. Манастирският комплекс се е състоял от колии, манастирска църква и църква гробница, изсечени в скалния масив. По стените на църквата, в гробницата и около някои от килиите са издълбани рисунки, рунически знаци, надписи на староеврейски и на кирилица. Два от текстовете на кирилица са от X век. Единият от тях е най-старият датиран надпис на кирилица – около 922 година. Надписите в Крепченския манастир са много ценни епиграфски паметници от средновековна България.

Общината разполага с неусвоен потенциал за развитие на селски и ловен туризъм, чието бъдещо развитие трябва да залегне в близко бъдеще.

2.2.3. Община Търговище

История на гр. Търговище

Археологически разкопки в района на Търговище разкриват богата многовековна история, основно място, в която заема обособената материална култура „Поляница“ от V-IV хилядолетие пр.н.е. Разкрити са девет селищни могили:

- Селищна могила Текето, населявана през халколита, разположена върху невисоко плато на 3,5 км югоизточно от града в квартал Кос, между реките Калайджи дере и Умник.
- Селище от неолита, разположено на 3,5 км югоизточно от града южно от селищната могила Текето.
  - Селище от халколита, разположено в квартал Михаил Петров.
  - Селище от ранния неолит, наречено „Поляница – платото“, разположено на 4 км южно от града, в мочурището под платото Поляница. Разкопки през 1973 – 1975 г. на Хенриета Тодорова.
  - Селищна могила „Поляница – платото“, населявано трайно през ранния, средния, късния халколит, ранножелязната и късносредновековната епоха. Осем жилищни хоризонта с дебелина на културния пласт 3,5 м със специфични находки идолна пластика. Могилата е разположена на 4 км южно от града, в мочурището под платото Поляница. На 200 м северозападно от селищната могила се намира некропол от ранния и средния халколит. Разкопки през 1973 – 1975 г. на Хенриета Тодорова.
  - Селищна могила Търговище – Гарата – датирана от халколита, разположена на 0,5 км североизточно от града, на брега на река Врана, вляво от шосето за Шумен, с диаметър около 100 м и височина 10 – 12 м. Идентифицирана от Васил Миков.
  - Селищна могила Омуртаг, от средния и късния халколит, разположена южно от града, вляво от шосето за Омуртаг на брега на река Врана. Съставена е от 4 жилищни хоризонта.
  - Селищна могила от халколита, с диаметър 50 м и височина 2 м, разположена на 2 км югозападно от квартал Михаил Петров в горичката, вдясно от черния път.
  - Селищна могила от халколита, с диаметър 50 м и височина 4 м, разположена на 3 км северозападно от кв. Михаил Петров.

Археологическите сведения в района на днешния град доказват останки от тракийски селища (V-III век пр.н.е.) и селище от римската епоха (II-IV век). От всички регистрирани находки в Търговищко най-голям е броят на тези от периода на античността. Земята на Търговищка област, както и териториите на

цялата днешна Североизточна България са населени от многобройните гетски племена. В средата на V в. пр.н.е те са част от състава на Одриското царство, по-късно са съюзници на Александър Македонски, а през III–I в. пр.н.е живеят самостоятелно. На територията на Търговищка област са открити многобройни находки съдържащи тракийско въоръжение. В началото на I в. Римската империя завладява Балканския полуостров, а земите на днешна Търговищка област влизат в състава на провинция Долна Мизия. Античните автори не са отбелязали градове в Търговищкия регион, но с оглед значителните размери на селищата край селата Горско Абланово и Ковачевец и откритите там археологически материали, може да се твърди, че те са имали градски облик.

Археологическите сведения доказват останки от селище и крепост от ранно-византийската епоха (V–VI век). От намерените край града монети, керамика, битови изделия, се съди за връзките и голямото влияние на централните Никополис ад Иструм (дн. Търновско) и Марцианополис (дн. Варненско). През 5-и и 6 век, характерни стават непрекъснатите набези на варварските племена от север. В най-високия край на късноантичната крепост са открити останки от църква от V век, която изглежда продължава да се използва и през Средновековието.

От 1573 г. в данъчния регистър на Османската империя за първи път се среща старото наименование на селището Ески Джумая. През 1658 г. то става административен център.

Допирът с европейската култура и жаждата за знание подготвят почвата за активна просветна дейност. Още в XVIII век тук е открито килийно училище, което през 1846 г. е преобразувано в светско. В него учителства големият възрожденец Петко Р. Славейков. По това време в града са изградени християнска църква и читалище. Панаирната и занаятчийската слава на Търговище се запазват и в епохата на Възраждането. Развивали се множество занаяти – абаджийство, мутафчийство, гайтанджийство, обушарство и др., като скоро след това градът станал средище на най-известния панаир в европейската част на Османската империя.

Унгарският пътешественик етнограф и художник Феликс Каниц, при посещението си в града в навечерието на Освобождението, споменава че той е преимуществено мюсюлмански, с осем турски махали от около 1400 къщи и три български махали с около 400 къщи. Според него българските били по-сOLIDНО построени, отколкото турските.

През 1872 г. Ангел Кънчев създава таен революционен комитет. Народните будители Сава Геренов и Сава Катрафилов сеят семената на знанието и прогреса. Тук е роден Никола Симов (Куруто) – знаменосец на Ботевата чета.

Според преброяването от 1885 година в града живеят 9558 души, от които 5976 турци, 3250 българи, 331 цигани и един евреин. Българите живеели във „Варуш махала“ (днес част от „Вароша“).

През 1934 година градът е преименуван на Търговище, както е и до днес.

Население

Броят на населението е най-важният синтезиращ демографски показател. Динамиката на населението има много голямо значение, защото тя предопределя в дългосрочен план и броя на работната сила и броя на евентуалните потребители на продукцията в региона. Сегашният брой и динамика на населението на област, община и град Търговище са резултат от въздействието на множество фактори през различни исторически етапи. В доосвободения си период, населението стремително нараства; в периода след Освобождението до 1944 г., тази тенденция се запазва. Според първото преброяване от 1887 градът има 8519 души, през 1946 – 10 561 души. След началото на индустриализацията през 50-те години, населението главно механично, нараства с много бързи темпове, като през 1985 г. достига до 46 522 души.

Естественят прираст на населението през последните 25 години е отрицателен, заради неблагоприятните фактори, оказващи влияние както на града така и на държавата. Поради тези фактори, механичното движение на население от града и общината се.

Според преброяването на НСИ към 2011 г. населението на община Търговище е 57 264 души, към края на годината намалява до 56 868, а през 2012 г., в общината живеят вече 56 506.

Раждаемостта е 9,3%, а смъртността – 15,1% – което е отрицателен естествен прираст от 5,8%. Заселените в община Търговище са 1007, а изселените 1224 тоест отрицателен механичен прираст от 217 души.

Съотношението между трите основни възрастови групи за общината е следното:

0 – 14 години – 16,5 %

15 – 64 години – 68,6 %

Над 65 години – 14,9 %

По признака пол структура на населението е сравнително балансирана – 49 % мъже и 51 % жени.

По данни на НСИ над 66 % от населението живее в града и само 34 % в селата.

Комуникации и инфраструктура

Община Търговище се обслужва предимно от републиканската пътна мрежа. Централни пътно-транспортни артерии пресичат в четирите направления територията ѝ.

Първокласен път I-4 (София-Велико Търново-Варна) менава през град Търговище. Макар че разстоянието до столицата е само 340 км, за преодоляването му са необходими повече от 4 часа поради недоизградеността на АМ "Хемус" и лошото състояние на пътя. Разстоянието до регионалния център Варна е 130 км, за което също са необходими приблизително 2 часа.

Второкласен път с регионални функции II-49 (Търговище-Разград-Тутракан) е връзката на общината с област Разград по направление на първокласен път I-2(Русе-Варна).

Второкласен път II-74 (Търговище-Дралфа) свързва общината с друга главна ос- първокласен път I-7 (Силистра-Шумен-Ямбол-ГКПП Лесово) и с второкласен път II-51 (Бяла-Попово-Дралфа-Чудомир).

Общата дължина на общинската пътна мрежа е 305 км, която като цяло се намира в лошо състояние.

Общата дължина на уличната мрежа в гр. Търговище е 65 970 км. От общо 163 улици около 35 % са в сравнително добро и добро състояние. Останалата част от уличната мрежа в града (около 65%) е в лошо техническо състояние.

Освен със сухопътен общината разполага и с ЖП транспорт. През територията на общината минава главната жп линия София-Горна Оряховица-Варна, като общината се обслужва от гара Търговище, гара Надарево и още 5 спирки. Гара Търговище осигурява нормален режим на приемане и изпращане на пътници и товари до всички големи центрове в страната. В близост до общинския център има изградени аерогара и летищен комплекс, които не функционират.

Община Търговище се водоснабдява основно от яз. "Тича". Най-големия консуматор на питейна вода в общината е гр. Търговище, който получава нормално водоснабдяване през всички сезони на годината. Съществуващата водопроводна мрежа на града е 112 км, като близо 79 % са с изтекъл срок на годност и много течове.

Водоснабдяването на населените места в община Търговище е над средното за страната. Общата водопроводна мрежа е 779 км, от които външни водопроводи са 273 км и вътрешна водопроводна мрежа 506 км. Всички населени места имат външно и вътрешно водоснабдяване, но само в 20 от тях е осигурена вода в рамките на норматива до 100%.

Канализационна мрежа е изградена само в град Търговище – смесена, гравитачна и изпълнена от бетонови и стоманобетонови тръби. Общата ѝ дължина е 77 886 км и включва 10 км колектори, като степента на изграденост е 77, 7 %.

Изтичник на електроенергия за община Търговище е националната електроенергийна система. На територията ѝ няма изградени енергийни източници – ТЕЦ или ВЕЦ. Два преносни електропровода с напрежение 220 kW и 400 kW преминават транзитно, без да имат отношение към захранването на общината. Тя получава захранване на 110 kW от изградените в град Търговище подстанции – Търговище 1; Търговище 2 и Хан Крум. Шест електропровода с работно напрежение 110 kW свързват подстанциите към националната мрежа и помежду им, с оглед възможност за резервно захранване и достатъчна сигурност при аварии.

Всички населени места са електрифицирани, като селата се електоснабдяват от въздушни изводи 20 kW, а в централната градска част мрежата е кабелизирана. Общата дължина на въздушните ел.проводи в общината е 407 км, а на кабелните 55 км. Изградените трансформаторни постове за битови, стопански и обществени консуматори са общо 482 броя с обща инсталирана мощност 155 MW.

През територията на община Търговище минава северният клон на националната газопроводна система, като в град Търговище е изградена газоразпределителна станция (ГРС) за битови и обществени цели.

Телекомуникационната мрежа в общината обхваща 52 населени места чрез изградени селищни телефонни мрежи от конвенционален тип и монтирани 29 автоматични телефони централи (АТЦ) в 27 от селищата.

На територията на община Търговище имат покритие и трите мобилни оператора – А1, Виваком и Теленор.

Освен традиционната телефона и мобилна комуникация, операторите предлагат и достъп до Интернет.

Икономика

В община Търговище водещо място заема селското стопанство. Под влияние на различни фактори селското стопанство в общината има многоотраслов характер с растениевъдно-животновъдната насоченост. Растениевъдството е един от основните подотрасли на земеделието в общината. Земеделските територии заемат площ от 474 537 дка. Произведената продукция е с високо качество благодарение на добрите почвено-климатични условия и наличието на квалифицирани кадри. Има значително търсене на пшеница, както от местни производители на брашно (в общината има 4 мелници) така и от търговски фирми от други райони на страната, извършващи експорт на селскостопанска продукция. Основните култури са пшеница, ечемик, слънчоглед и царевича. Те заемат 55,0 % от земеделските територии. Освен традиционните култури, се отглеждат и тритикале, маслодайна рапица, ръж, пролетен ечемик, овес, фуражен грах, сорго, захарно цвекло, картофи.

Производството на технически култури, особено на захарно цвекло и тютюн, през последните години значително намалява поради отдалечеността на преработващите предприятия.

През последните години има повишен интерес към трайните насаждения. Състоянието на съществуващите се подобрява и се създават нови – вишни, череши, сливи, ягоди и малини. Създават се добри предпоставки за увеличено производство през следващите години. Качеството на продукцията е в състояние да задоволи изискванията на европейския пазар, но са нужни още инвестиции в модерни преработващи мощности.

Животновъдството е другият основен подотрасъл на селското стопанство. Освен суровинна база за преработващата индустрия, то е стратегическа опора на малките натурални и полу-пазарни стопанства. Говедовъдството е съсредоточено изцяло в личните стопанства, където се отглеждат от 1 до 5 крави. Едва в един процент от фермите има над 20 крави, което прави сектора нерентабилен. Регистрираното производство на мляко възлиза на 4890 х.л. За последната година се наблюдава спад както в броя на животните, така и в средната им продуктивност, а от там и в произведената продукция. Биволовството е сравнително слабо застъпено. В личните стопанства се отглеждат около 66 биволици с тенденция към увеличение.

От тях е получено 7,7 х.л. биволско мляко. В последните години се наблюдава интерес към този вид животни, поради факта, че са устойчиви на заболявания и добре усвояват грубите фуражи. Друг фактор е повишеното търсене на екологично чисти продукти за нуждите на пазара. Наблюдава се колеблива тенденция към увеличение, но ниската ефективност при сегашните породи и начин на отглеждане, поставят под съмнение този клон на животновъдството. Козевъдството допълва фонда на натуралните стопанства.

Свиневъдството е застъпено основно в частния сектор. Тревожен е спадът му с повече от 20 % спрямо предходната година. Птицевъдството също бележи спад. Перспективно е внедряването на хибридни линии с висок генетичен потенциал и добри репродуктивни показатели. Демонстриран е интерес към отглеждането на нетрадиционни за региона и страната птици.

Пчеларството се развива бързо. През последните 4 години, броят на пчелните семейства се увеличава с 2,1 пъти и достига 10 044. Проблем остава сертифицирането на меда и защитата на „справедлива“ изкупна цена.

През 90-те години промишленото производство в общината изживя тежка криза. Изчезването на големите предприятия или модифицирането им в малки, с различен производствен профил производства, разкъсване на връзките между тях, изгубването на експортни позиции имат силно негативни социално-икономически последици за общината. Производството на хранителни продукти и напитки е с най-висок принос –71,1% от продукцията на промишлените предприятия.

Добре развито е винопроизводството и производството на безалкохолни напитки. В последните години успешно се развива и млекопреработването. Текстилната и шивашката промишленост има силни традиции в общината. Формира 13,3% от промишлената продукция. Функционират няколко големи предприятия, предимно в частния сектор. Фирмите нямат дългосрочни договори и затова работят предимно по поръчка и на ишлема. Водещо предприятие е „Мебел стил“ ООД. Отрасъл строителство постепенно излиза от кризата. Около 5 – 6 от фирмите са утвърдени и поддържат обекти и извън общината – „Стрем“ ООД, „Поляница“ АД, „Радита“ АД и др. В община Търговище се слага началото на изцяло нов отрасъл от химическата промишленост, а именно „производство и преработка на стъкло“.

Туризм и отдих

Въпреки потенциала за развитие на туризъм, в община Търговище все още няма продаваеми цялостни туристически продукти – макар че има разработени такива, не е популярна дестинация и не генерира заетост и икономически растеж в този сектор.

Общината има потенциал за развитието на културно-историческото наследство, селски, СПА, екологичен туризъм, лов и риболов.

В някои мали населени места от общината вече има изградени къщи за гости и вили за селски туризъм.

Необходима е цялостна стратегия, подобряване на туристическите бази, атракции, инфраструктура за достъпа до културно-исторически обекти, изграждане на еко-пътеки и активен маркетинг и реклама, за да се привлекат туристи и да се генерират приходи от тези дейности.

3. ДОСЕГАШНО СТОПАНИСВАНЕ

3.1. Кратък преглед на досегашното стопанисване

Държавно Ловно стопанство (ДЛС) "Черни лом" гр. Попово е създадено през 1950 година като Горско стопанство "Попово", когато е било извършено първото устройство на горите в сегашните граници на стопанството от лесовъди на частна практика. До този момент са били устроени единствено общинските гори (**част от които предоставени от държавния горски фонд**) на селата: Посабина, Горица, Баба Тонка, Берковски, Звезда, Славяново, Глогинка, Голямо Ново, Заветно, Дриново, Еленово и Ковачевец. Съгласно изработените лесоустойствени планове през 1950 година на територията на стопанството са били обособени две отделни горско-стопански единици:

1. **"Попово - север"** - включваща землищата на град Попово и на селата: Паламарца, Ковачевец, Водица, Осиково, Цар Асен, Голямо Градище, Горско Абланово, Крепча, Опака, Зараево, Козица, Гърчиново, Люблен, Захари Стояново, Садина, Помощица и Гагово.

2. **"Попово - юг"** - включваща землищата на селата: Посабина, Медовина, Горица, Манастирица, Бракница, Баба Тонка, Иванча, Берковски, Долец, Звезда, Славяново, Сеячи, Невски, Светлен, Априлово, Конак, Долна Кабда, Горна Кабда, Марчино, Кошничари, Глогинка, Росина, Голямо Ново, Дралфа, Кръшно, Заветно, Кардам, Дриново, Ломци, Еленово, Миладиновци и Маково.

През 1966/67 година на ГС "Попово" се извършва второ цялостно устройство на горите стопанисвани от него. При теренната работа освен топографски карти са използвани и аерофотоснимки за изработване на картите на стопанството.

През 1977/78 година е извършена за трети път главна ревизия на горите на ГС "Попово". Тогава стопанството е било разделено на три технически участъка: "Водица", "Еленово" и "Славяново" като обособяването им не е съобразено напълно с административното деление на района по землища. Наименованията си те са получили от едноименните по-многолюдни населени пунктове сред тях. За картна основа са използвани топографски карти в М 1:10 000 (репродукции от М 1: 5 000).

Запасът на сечнозрелите тополови култури (по-възрастни от 10 години) е определян чрез пробни площи, залагани върху 5 или 10% от площта им. Запасите на ореховите култури, създадени при редки схеми (градински тип) - 10x10, 8x8, 12x12 метра са изчислени по броя на дърветата на хектар и обема на средно моделно дърво. Запасът на всички останали насаждения и култури е определен чрез опитни таблици.

През 1990/91 година е извършена за четвърти път главна ревизия на горите на ГС "Попово" от "Агролеспроект" с ръководител инж. Валери Стойнев. Тогава стопанството е било разделено на четири технически участъка: "Водица", "Садина", "Еленово" и "Славяново" като обособяването им също не е съобразено напълно с административното деление на района по землища. За картна основа са използвани топографски карти в М 1:10 000 (репродукции от М 1: 5 000). При лесоустройствената ревизия от 1990/91 год. на територията на ГС "Попово" са били обособени 15 (петнадесет) стопански класа.

През 2000/01 година е извършена за пети път главна ревизия на горите на ДЛС "Черни Лом" от "Агролеспроект" ЕООД с ръководител инж. Сава Димитров.

Тогава стопанството е било разделено на четири технически участъка: "Водица", "Садина", "Еленово" и "Славяново". Обособени са 17 (седемнадесет) стопански класа: Иглолистни култури; Широколистен високоствъблен стопански клас; Горскоплоден; Тополов на нетипични месторастения; Липов високобонитетен; Церов високобонитетен за превръщане; Зимендъбов високобонитетен за превръщане; Благунов високобонитетен за превръщане; Габъров високобонитетен за превръщане; Смесен високобонитетен за превръщане; Липов средно и нискобонитетен; Церов за превръщане; Зимендъбов средно и нискобонитетен за превръщане; Благунов средно и нискобонитетен за превръщане; Смесен средно и нискобонитетен за превръщане; Акациев; Стопански клас за реконструкция

В групата гори със специално предназначение не са били обособени стопански класове, а видове гори: иглолистни, широколистни високоствъблени, издънкови за превръщане, за реконструкция и тополови. Съгласно правилника за стопанисване на тези гори, са били възприети турнуси на сечта като тези на съответните им насаждения от стопанските класове. С един клас на възраст по-висок турнус е възприет само за защитните гори. Общият запас с клони е бил установен на 3810645 куб.м, при реализирано ползване за периода 2001- 2010 год. включително е 670480 куб.м.

Запасът на културите, младите, средновъзрастните и дозряващи насаждения е определен чрез опитни таблици, както следва:

високостъблен дъб и ясен	Вименауер
черен бор (култури)	Тюрин
смърч (култури)	Тюрин
дуглазка	Герхардт
акация и върба	Ж.Георгиев
топола	Кръстанов, Беляков, Попски
издънков бук и габър	Недялков, Кръстанов, Беляков
издънкови дъбове	Шустов
липи	Матеев, Мотин
келяв габър	Ж.Георгиев

През 2010 г. е извършена последната главна лесоустойствена ревизия на ДЛС "Черни Лом" от "Агролеспроект" ЕООД с ръководител инж.Сава Димитров, като е установено, че общата площ е: 29090.4 ха от която 28169.9 ха е залесената площ, 381.1 ха незелесена дъвопроизводителна и 539.4 ха недървопроизводителна площ.

Горите и земите са били разпределени на гори с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции - 18534.6 ха и защитни и рекреационни функции и защитени територии - 4233.4 ха.

След последната ревизия са обособени следните стопански класове:

	стопански клас		турнус на сеч
1.	Черборови култури	Чбк	80 години
2.	Широколистен Високостъблен	ШВ	120 години
3.	Горскоплоден	ГПл	100 години
4.	Тополов на нетипични месторастения	Тн	12 години
5.	Липов високостъблен	ЛВ	80 години
6.	Липов средно и нискобонитетен	ЛСрН	60 години
7.	Церов високобонитетен за превъщане	ЦВП	60 години
8.	Зимендъбов високобонитетен за превъщане	ЗдВП	80 години
9.	Габърров високобонитетен за превъщане	ГВП	80 години
10.	Смесен високобонитетен за превъщане	СмВП	80 години
11.	Зимендъбов средно и нискобонитетен за превръщане	ЗдСрНП	50 години
12.	Благунов средно и нискобонитетен за превръщане	БлСрНП	50 години
13.	Церов за превъщане	ЦП	40 години
14.	Смесен средно и нискобонитетен за превръщане	СмСрНП	50 години
15.	Акациев	А	20 години
16.	Келяв-Габърров	Кгбр	40 години

3.2. Общ преглед на ползването през ревизионния период

По Лесоустройственият проект (ГСП) от 2011 година (влязъл в сила от 01.01.2011г.) за територията на ДЛС "Черни Лом" са били предвидени следните видове сечи: възобновителни сечи съобразно възприетите турнуси по стопански класове, отгледни сечи, санитарни и технически сечи.

3.2.1. Възобновителните сечи за отчетния 10 (десет) годишен период, съгласно горскостопанския план от 2011 год. са предвидени на обща площ от 5456.1ха (средногодишно по 545.61ха).

В действителност възобновителни сечи са изведени на площ от 4490.6ха (средногодишно по 449.06ха), което представлява 82.3% от предвиденото по ГСП.

По запас изпълнението е 94.1% (добити 414605 куб.м при предвидени 440395 куб.м) (Таблица №16).

Данните по горскостопанския план са взети за 10 години, като така са предоставени отчетите от ТП ДЛС "Черни Лом", въз основа на които са направени всички сравнителни таблици.

Възобновителните сечи са проектирани, съгласно биологичните особености на дървесните видове, типове горски месторастения, състоянието на насажденията, хода на възобновяването и целта на стопанисването. Като основни видове възобновителни сечи са предвидени тези, при които има добри предпоставки за естествено възобновяване.

Таблица № 16
за сравнение на планираните и изведени възобновителни и отгледни сечи
(стоящо с клони)
държавна собственост в ТП ДЛС "Черни Лом"
за периода 2011-2020 година

Вид на сечта	ПЛОЩ - ХА			ДОБИВ - КУБ.М		
	По ГСП	Изпълнено	% от ГСП	По ГСП	Изпълнено	% от ГСП
I.Възобновителни сечи						
1. Краткосрочно - постепенна	2689.5	2641.5	98.2	227260	237750	104.6
в т.ч. осеменителна фаза	691.5	742.8	107.4	49740	65835	132.4
в т.ч. осветителна фаза	1948.8	1858.9	95.4	171055	165245	96.6
<i>в т.ч. окончателна фаза</i>	49.2	39.8	80.9	6465	6670	103.2
2. Постепенно-котловинна	368.5	1053.7	285.9	25070	66330	264.6
<i>в т.ч. окончателна фаза</i>						
3. Групово-постепенна	118.5	127.5	107.6	10540	8740	82.9
<i>в т.ч. окончателна фаза</i>						
4. Гола сеч (тополови, акациевы гори и ловни мероприятия)	2279.6	667.9	29.3	177525	101785	57.3
ВСИЧКО Възобновителни сечи	5456.1	4490.6	82.3	440395	414605	94.1
<i>в т.ч. окончателна фаза</i>	49.2	39.8	80.9	6465	6670	103.2
II.Отгледни сечи						
1.Осветление	410.8					
2.Отглеждане на подраста	49.2					
3.Прочистка	135.3	0.1	0.1	2250	10	0.4
4.Прореждане	2234.6	1564.2	70.0	81815	95765	117.1
5.Пробирка	1185.0	1797.2	151.7	72630	113980	156.9
6.Селекционна	82.1	162.4	197.8	4650	10720	230.5
ВСИЧКО Отгледни сечи	4097.0	3523.9	86.0	161345	220475	136.6
III.Санитарна сеч	136.8	29.8	21.8	3085	2180	70.7
IV.Техническа сеч		37.6			8985	
ОБЩО СЕЧИ	9689.9	8081.9	83.4	604825	646245	106.8

3.2.1.1. Краткосрочно-постепенна сеч

Тази възобновителна сеч е **основен** вид при планираните сечи основно в издънкови дъбови насаждения, най-вече в гори със стопански функции и по-ограничено в ЗСПФ, но извън защитените зони по Natura 2000 на площ 2689.5ха или 49.2% от площта на всички възобновителни сечи с добив 227260 куб.м стояща маса с клони. От всички фази на тази сеч е предвидено да се води предимно **осветителната фаза** в 72.5% от общата площ с напреднал процес на естествено възобновяване. Изпълнението е много добро – 95.4% по площ и 96.6% по добив (Таблица № 16). За периода е изведена осветителна (втора) фаза в следните подотдели: **14 а; 102 д; 106 в; 113 б; 164 а; 208 г; 229 а; 259 е; 272 д; 309 б; 327 з; 361 е; 393 г** и др. и поради слабата интензивност на изведените сечи и високата пълнота на основния дървостой се планира да се продължи извеждане на осветителната фаза, а в много малка част от подотделите окончателна фаза, където подрастта е укрепнал и е в достатъчно количество (над 80%). На второ място е предвидената **осеменителната фаза** в 25.3% от общата площ в насаждения със склопеност 0.7 и нагоре, в които възобновяване липсва или е слабо (10-35%). Интензивността на ползване е 20-35%. Изпълнението ѝ е над разчетите на ГСП – 107.4% по площ и 132.4% по добив (Таблица № 16). След изведената осеменителна (първа) фаза в следните подотдели: **103 е; 129 л; 137 и; 144 а; 167 г; 210 л; 230 д; 308 з; 364 а; 373 г; 399 в** и др. и се е появило задоволително количество възобновяване, поради което през следващото десетилетие се планира следваща фаза на сечта. На последно място се нарежда предвидената **окончателна фаза** едва в 1.8% от общата площ в насаждения с достатъчно количество качествен и укрепнал подраст на площ от 49.2 ха в горите със стопански функции. Изпълнението също е добро – 80.9% по площ и 103.2% по добив. Изведена е в **пет** подотдела: **60 з; 139 л; м; 322 м и 349 г**. Сечта е изиграла ролята си и насажденията са млади с над 50% семенен произход.

3.2.1.2. Групово-постепенна сеч

Тази сеч е с удължен възобновителен период и е планирана едва върху 2.2% от площта за възобновителни сечи. С тази лесовъдска система се предвижда възобновяването по естествен път на **118.5** ха габърви и букови издънкови насаждения. Изпълнението ѝ е над разчетите на ГСП – 107.6% по площ и добро по добив 8740 куб.м при предвидени 10540 куб.м.(Таблица № 16). Сечта е изведена в следните подотдели: **10** г, л; **229** а; **255** в, д; **311** р.

3.2.1.3. Постепенно-котловинна сеч

Това е класическа сеч за възобновяване на гори от светлолюбиви дървесни видове с **удължен** възобновителен период. Предвидена е в издънкови дъбови насаждения в защитените зони по Natura 2000 на площ от 368.5 ха. Изпълнението ѝ също превишава разчетите на ГСП за периода – 264.6% по добив (Таблица № 16). Това превишение се дължи на факта, че през 2016 год. при изготвяне надзора по изпълнение на мероприятия ръководството на ловното стопанство прави **предложение** за включване на насаждения, в които е възможно извеждане на сеч, а по една или друга причина не са предвидени. След извеждането на сечта в следните подотдели: **71** ж; **96** б; **113** б; **174** е; **182** ю; **205** б; **258** е; **277** г; **333** з; **367** а и др. е довела до добро естествено възобновяване и се планира да се продължи извеждането ѝ.

3.2.1.4. Гола сеч

Общата площ предвидена за гола сеч възлиза на **2279.6** ха за периода, което представлява (41.8%) от площта на всички възобновителни сечи. При тази сеч се разчита на издънково възобновяване в нискостъблените акациевы насаждения. В тополовите култури е предвидено последващо залесяване. Изпълнението им е 29.3% по площ и 57.3% по добив. Неизпълнението се дължи на по-слабото търсене на дървесина от акация през периода от една страна и недоброто качество на тополите в района. Сечта е изведена в следните подотдели: **24** е; **25** з; **74** б; **84** е; **114** и; **126** з; **256** ж; **284** ц; **364** д; **414** в и др.

3.2.2. Отгледни сечи

Отгледните сечи се провеждат от възникването на насажденията до достигане на определен тип зрялост. Представляват система от лесовъдски мероприятия, с които се регулира състава, произхода, растежа и развитието на дървостойките. Крайната цел от провеждането им е подобряване на специфичните защитни и рекреационни функции на гората при съхраняване на съществуващото биологично разнообразие и създаване на устойчиви на неблагоприятни въздействия горски екосистеми. През отчетния период е било предвидено да се изведат отгледни сечи – осветление, отглеждане на подраства, прочистка, прореждане и пробирка на обща площ от **4097.0** ха, от които сечи без материален добив – 460.0 ха, в иглолистни гори – 518.1 ха, в широколистни високостъблени гори – 983.0 ха и в издънкови гори за превръщане – 2595.9 ха (Таблица № 17). Реализираното изпълнение на плана при отгледните сечи от 3523.9 ха представлява **86.0%** от предвидените в ГСП по площ и **136.6%** от материалния добив. **Най-големи** са добивите при пробирките в издънковите за превръщане, а изпълнението е 186.7% по площ и 200.4% по добив. Следват ги широколистните високостъблени гори с добиви 39560 куб.м от прореждане и 23480 куб.м от пробирки – съответно 151.1% и 157.4% от предвиденото.

Най-слабо е изпълнението на отгледните сечи при иглолистните – 16.9% по площ и 31.6% по добив, което се обяснява с факта, че не са били включвани в лесосечния фонд такива насаждения, понеже в други райони на СИДП е имало значителни повреди в тези гори, които трябва да бъдат усвоени приоритетно. Видимата разлика между изпълнението на тези сечи по площ и добив с разчетите на ГСП се дължи на големия прираст на горите в млада възраст. Върху това оказват влияние и **техническите сечи** за временни складове и извозни пътища, които добиви не са предвидени в ГСП, а същевременно са отчетени заедно с останалите добиви от сечта.

3.2.2.1. Осветление е проектирано да се изведе два пъти през десетилетието върху площ от 205.4 ха с цел създаване на нормални условия за развитието на желаните от екологична или стопанска гледна точка дървесни видове. Поради което в таблица №17 е дадена удвоената площ на дървостойките предвидени за тази сеч, която е 410.8 ха. През периода 2011-2020 година сечта не е извеждана, поради липса на средства.

3.2.2.2. Прочистки са предвидени в насаждения и култури с обща площ 135.3 ха, Интензивността на прочистките, в зависимост от пълнотата, бонитета, типа месторастене, наклона на терена, дървесния вид и схемата на създаване на културите е 10-25%. Прочистки са изведени на площ от 0.1 ха, което е 0.1% от предвиденото по ГСП. Слабо изпълнение се дължи на слабия материален интерес, продиктуван от състоянието на пазара. Прочистката е водена в подотдел: **359** л.

Таблица № 17
за сравнение на планираните и изпълнени отгледни и санитарни сечи
(стояща маса с клони) в ДГТ на ТП ДЛС "Черни Лом" за периода 2011-2020 година

Вид на сечта	Мярка	предвидено по ГСП	Изпълнено	% от ГСП
1. ИГЛОЛИСТНИ				
1.1. прочистка	ха	26.6		
	куб.м	970		
1.2. прореждане	ха	317.7	45.6	14.4
	куб.м	16470	4810	29.2
1.3. пробирка	ха	173.8	42.2	24.3
	куб.м	15310	5530	36.1
1.4. селекционна	ха			
	куб.м			
ВСИЧКО В ИГЛОЛИСТНИ	ха	518.1	87.8	16.9
	куб.м	32750	10340	31.6
2. ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ				
2.1. осветление	ха	100.4		
2.2. отглеждане на подраста	ха			
2.3. прочистка	ха	48.1	0.1	0.2
	куб.м	465	10	2.2
2.4. прореждане	ха	568.2	544.9	95.9
	куб.м	26185	39560	151.1
2.5. пробирка	ха	233.0	302.3	129.7
	куб.м	14915	23480	157.4
2.6. селекционна	ха	33.3	28.3	85.0
	куб.м	1755	2460	140.2
ВСИЧКО В ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ	ха	983.0	875.6	89.1
	куб.м	43320	65510	151.2
3. ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ				
3.1. осветление	ха	310.4		
3.2. отглеждане на подраста	ха	49.2		
3.3. прочистка	ха	60.6		
	куб.м	815		
3.4. прореждане	ха	1348.7	973.7	72.2
	куб.м	39160	51395	131.2
3.5. пробирка	ха	778.2	1452.7	186.7
	куб.м	42405	84970	200.4
3.6. селекционна	ха	48.8	134.1	274.8
	куб.м	2895	8260	285.3
ВСИЧКО В ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ	ха	2595.9	2560.5	98.6
	куб.м	85275	144625	169.6
ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ СЕЧИ	ха	4097.0	3523.9	86.0
	куб.м	161345	220475	136.6
4. САНИТАРНИ СЕЧИ				
4.1. иглолистни	ха		28.1	
	куб.м		2140	
4.2. широколистни	ха	136.8	1.7	1.2
	куб.м	3085	40	1.3
ВСИЧКО САНИТАРНИ СЕЧИ	ха	136.8	29.8	21.8
	куб.м	3085	2180	70.7
ОБЩО ОТГЛЕДНИ И САНИТАРНИ СЕЧИ	ха	4233.8	3553.7	83.9

Вид на сечта	Мярка	предвидено по ГСП	Изпълнено	% от ГСП
	куб.м	164430	222655	135.4

3.2.2.3. Прореждане е предвидено да се води на обща площ 2234.6 ха в насаждения и култури с пълнота 0,8 и нагоре. Интензивността е от 10 до 25%, в зависимост от пълнотата, бонитета, дървесния вид, типа месторастене, гъстотата и предназначението на горите. Целта е формиране на дървостои с добри технически качества на стъблата. Прореждания са изведени на площ от 1564.2 ха, което е 70.0% от предвиденото по ГСП. Прореждания са водени в следните подотдели: **10 и; 139 а; 176 л; 201 ш; 233 б; 309 з; 328 р; 383 а** и др.

3.2.2.4. Пробирки са проектирани на обща площ от 1185.0 ха в насаждения и култури с пълнота от 0,8 до 1.0 и приключват преди културите и насажденията да достигнат зряла възраст. Интензивността е от 10 до 25% в зависимост от пълнотата, бонитета, типа месторастене и предназначението на горите. За разглеждания период пробирки са водени на площ от 1797.2 ха, което е 151.7% от предвиденото по ГСП, това преизпълнение се дължи на факта, че част от прорежданията са водени като пробирки. Водени са в следните подотдели: **114 б; 119 м; 136 г; 166 з; 234 в; 273 р; 344 ф; 390 д** и др.

3.2.2.5. Селекционна сеч е планирана в насаждения, определени за семепроизводствени на обща площ от 82.1 ха. С извеждането ѝ се цели запазване и регулиране на генетичното разнообразие и селекционната структура на дървостойте, осигуряване условия за редовно и обилно семеносене или плодосене. Изведена е върху 162.4 ха и добив 10720 куб.м стояща маса. Преизпълнението се дължи на това, че са водени сечи в подотдели, в които не са били проектирани. Водени са в следните подотдели: **41 о; 51 п; 83 ж; и; к; 167 б; 256 в; 257 е; 313 х 323 к; 344 ч; 347 д** и **356 е**.

3.3. Санитарна (принудителна) сеч е предвидена за дървостои с установени повреди от биотичен или абиотичен характер. Интензивността им кореспондира с вида и обхвата на повредите. Проектирана е да се води основно в бракувани орехови култури на обща площ от 136.8 ха, а е изведена върху площ от 29.8 ха, което е 21.8% от предвиденото по площ по ГСП. Слабото неизпълнение се дължи основно на слабия материален интерес, продиктуван от състоянието на пазара. Санитарни сечи са водени в следните подотдели: **61 е; 69 д; 103 з; 401 в; г** и др.

3.4. Техническа сеч - не е предвидена, но е изведена такава с цел почистване на просеките около електропроводите и изграждането на новия гозопровод. Изпълнението ѝ е върху площ от 37.6 ха и добив от 8985 куб. м дървесина. Технически сечи са водени в следните подотдели: **6 в; г; д; 7 б; в; с; 177 в; г; е; 182 в1; 183 з; ж; и** и др.

3.3. Общ размер на ползването през ревизионния период

Общият размер на ползването през периода 2011-2020 год. в ТП ДЛС "Черни Лом" по горскостопанския план е 604825 куб.м (с клоно). Размерът на ползването от възобновителни сечи е 440395 куб.м, предвиденият добив за отгледни сечи е 161345 куб.м, а от санитарни сечи 3085 куб.м.

Сравнението на предвиденото ползване по ГСП и действително извършеното през периода 2011-2020 год. е дадено в таблица № 18. Данните за възобновителните сечи са заедно със сеч на надлесни дървета, отгледните сечи са отделно от санитарните сечи. От таблицата се вижда, че възобновителните сечи са изпълнени на 94.1% в сравнение с предвиденото, отгледните сечи на 136.7%, а санитарните – 70.7%.

Общо добитото количество дървесина от **646245** куб.м за ревизионния период представлява **106.4%** в сравнение с предвиденото по проект. По-виокия добив се дължи на факта, че част от насаждения, в които е водена сеч не са били предвидени по една или друга причина.

Таблица № 18
за сравнение на планираното ползване и действителното отсечено
(стояща маса с клони) в държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом"
по видове сечи и общо за периода 2011-2020 година

Година	Възобновителна сеч (с надлесни дървета)				Отгледна сеч				Санитарна сч				Техническа сеч	В с и ч к о			
	Планирано по ГСП	Отсечено	В сравнение с предвиденото		Планирано по ГСП	Отсечено	В сравнение с предвиденото		Планирано по ГСП	Отсечено	В сравнение с предвиденото			Планирано по ГСП	Отсечено	В сравнение с предвиденото	
			в повече	в по-малко			в повече	в по-малко			в повече	в по-малко				в повече	в по-малко
	Кубически метри стояща маса																
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
I. ИГЛОЛИСТНИ																	
2011					3275			3275						3275			3275
2012					3275			3275						3275			3275
2013					3275	380		2895						3275	380		2895
2014					3275	1550		1725		30	30			3275	1580		1695
2015					3275	1390		1885		100	100			3275	1490		1785
2016					3275	1220		2055						3275	1220		2055
2017					3275			3275						3275			3275
2018					3275			3275						3275			3275
2019					3275	5140	1865			400	400			3275	5540	2265	
2020					3275	660		2615		1610	1610			3275	2270		1005
Общо:					32750	10340		22410		2140	2140			32750	12480		20270
%					100.0	31.6		68.4						100.0	38.1		61.9

Таблица № 18-продължение

II. ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ																	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
2011	2189	7680	5491		4332	7990	3658		255			255		6776	15670	8894	
2012	2190	5640	3450		4332	5520	1188		255			255		6777	11160	4383	
2013	2189	3240	1051		4332	5290	958		255	40		215		6776	8570	1794	
2014	2190			2190	4332	3190		1142	255			255	800	6777	3990		2787
2015	2189	1150		1039	4332	6840	2508		255			255		6776	7990	1214	
2016	2190	1760		430	4332	4580	248		255			255	30	6777	6370		407
2017	2189			2189	4332	11480	7148		255			255		6776	11480	4704	
2018	2190			2190	4332	3110		1222	255			255		6777	3110		3667
2019	2189			2189	4332	8530	4198		255			255		6776	8530	1754	
2020	2190			2190	4332	8980	4648		255			255		6777	8980	2203	
Общо:	21895	19470		2425	43320	65510	22190		2550	40		2510	830	67765	85850	18085	
%	100.0	88.9		11.1	100.0	151.2	51.2		100.0	1.6		98.4		100.0	126.7	26.7	
III. ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ																	
2011	26057	29860	3803		8528	5860		2668	51			51	60	34636	35780	1144	
2012	26058	43110	17052		8527	7840		687	52			52	1710	34637	52660	18023	
2013	26057	49380	23323		8528	12440	3912		51			51		34636	61820	27184	
2014	26058	38970	12912		8527	7640		887	52			52	1030	34637	47640	13003	
2015	26057	34100	8043		8528	11900	3372		51			51	490	34636	46490	11854	
2016	26058	26070	12		8527	9850	1323		52			52	1050	34637	36970	2333	
2017	26057	23845		2212	8528	20385	11857		51			51	905	34636	45135	10499	
2018	26058	16395		9663	8527	24710	16183		52			52		34637	41105	6468	
2019	26057	22480		3577	8528	21020	12492		51			51	50	34636	43550	8914	
2020	26058	10230		15828	8527	22980	14453		52			52	2730	34637	35940	1303	
Общо:	260575	294440	33865		85275	144625	59350		515			515	8025	346365	447090	100725	
%	100.0	113.0	13.0		100.0	169.6	69.6		100.0					100.0	129.1	29.1	

Таблица № 18-продължение

IV. ТОПОЛОВИ																	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
2011	1056			1056										1056			1056
2012	1055	60		995										1055	60		995
2013	1056			1056										1056			1056
2014	1055	1440	385											1055	1440	385	
2015	1056	380		676										1056	380		676
2016	1055	710		345										1055	710		345
2017	1056	270		786										1056	270		786
2018	1055			1055										1055			1055
2019	1056			1056										1056			1056
2020	1055	1720	665											1055	1720	665	
Общо:	10555	4580		5975										10555	4580		5975
%	100.0	43.4		56.6										100.0	43.4		56.6
V. НИСКОСТЪБЛЕНИ																	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
2011	14737	4245		10492					20			20		14757	4245		10512
2012	14737	6450		8287										14737	6450		8287
2013	14737	6370		8367										14737	6370		8367
2014	14737	8110		6627										14737	8110		6627
2015	14737	11755		2982										14737	11755		2982
2016	14737	14670		67									130	14737	14800	63	
2017	14737	12410		2327										14737	12410		2327
2018	14737	13840		897										14737	13840		897
2019	14737	11835		2902										14737	11835		2902
2020	14737	6430		8307										14737	6430		8307
Общо:	147370	96115		51255					20			20	130	147390	96245		51145
%	100.0	65.2		34.8										100.0	65.3		34.7

Иглолистни гори - възобновителни сечи не са проектирани и не са извеждани. От отгледни сечи е предвидено да се добият 32750 куб.м дървесина, от които са добити 10340 куб. м – 31.6%. Санитарни сечи не са проектирани, но са изведени и са добити 2140 куб.м дървесина. Това се дължи на влошаване санитарно състоянието на културите през ревизионния период (пожари, корияди и съхнене). Технически сечи не са проектирани и не са извеждани.

Широколистни високоствъблени гори - възобновителни сечи са проектирани в размер на 21895 куб.м дървесина, от които са добити 19470 куб.м. От отгледни сечи е проектирано да се добие 43320 куб.м по ГСП, а са добити 65510 куб.м дървесина. От санитарни сечи е проектирано да се добие 2550 куб.м по ГСП, а са добити 40 куб.м. Технически сечи не са проектирани, но са изведени и са добити 830 куб.м дървесина.

Издънкове гори за превръщане – възобновителни сечи са проектирани в размер на 260575 куб.м, а са добити 294440 куб.м, представляващо 113.0% от предвиденото по ГСП в този вид гори. Проектираните отгледни сечи са със запас от 85275 куб.м, а са добити 144625 куб.м, което е 169.6% от предвиденото по ГСП. Санитарни сечи са били предвидени в размер на 515 куб.м но не са извеждани. Технически сечи не са проектирани, но са изведени и добити 8025 куб.м дървесина.

Тополови гори – в този вид гори са проектирани само възобновителни сечи в размер на 10555 куб.м, а са добити 4580 куб.м, или 43.4% от предвиденото по запас.

Нискоствъблени гори - в този вид гори са проектирани само възобновителни сечи в размер на 147370 куб.м, а са добити 96115 куб.м, или 65.2% от предвиденото по запас по ГСП. Санитарни и технически сечи не са проектирани, но са изведени и добити съответно 20 и 130 куб.м дървесина.

Размерът на годишното ползване и **добитите материали по групи сортименти** за периода 2011-2020 година са дадени в таблица № 19, а сравнението на предвиденото ползване по ГСП и изпълнението през ревизионния период по видове сечи и групи сортименти в проценти - в таблица № 20 и № 20^А.

Таблица № 19

За размера на годишното ползване (стоящо с клонове) по видове сечи, група гори и категории дървесина в ДГТ на ТП ДЛС "Черни Лом" за периода 2011-2020 година

Година	Размер на год. ползване		Строителна дървесина				Дърва	Използваема вършина
	Стояща с клонове	Лежаща	Едра	Средна	Дребна	Общо		
П л ъ т н и к у б и ч е с к и м е т р и								
I. От възобновителни сечи и сеч надлесни								
1. Широколистни високоствъблени гори								
2011	7680	6416	1430	1446	117	2993	3423	
2012	5640	4763	1520	675	52	2247	2493	23
2013	3240	2724	958	298	46	1302	1422	
2014		0				0		
2015	1150	999	203	106	11	320	679	
2016	1760	1460	364	112	13	489	971	
2017								
2018								
2019								
2020								
Общо	19470	16362	4475	2637	239	7351	8988	23
%	100	84	23	14	1	38	46	0

Година	Размер на год. ползване		Строителна дървесина				Дърва	Използваема вършина
	Стояща с клони	Лежаща	Едра	Средна	Дребна	Общо		
	Плътни кубически метри							
2. Издънкови гори за превръщане								
2011	29860	25607	5403	3804	145	9352	16063	192
2012	43110	37566	8680	5082	51	13813	21841	1912
2013	49380	42680	7943	7027	174	15144	26636	900
2014	38970	33796	6312	5416	90	11818	21223	755
2015	34100	30432	6791	3018	144	9953	19388	1091
2016	26070	22460	6285	2751	155	9191	12791	478
2017	23845	20373	5192	2111	123	7426	12685	262
2018	16395	13789	3068	1580	50	4698	8843	248
2019	22480	19214	7066	1427	31	8524	10592	98
2020	10230	8709	1505	1204	5	2714	5945	50
Общо	294440	254626	58245	33420	968	92633	156007	5986
%	100	86	20	11	0	31	53	2
3. Тополови гори								
2011								
2012	60	55	49	6		55		
2013								
2014	1440	1212	814	50		864	348	
2015	380	340	88	197	15	300	40	
2016	710	604	448	28		476	107	21
2017	270	234	174	6	3	183	51	
2018								
2019								
2020	1720	1469	1094	164		1258	211	
Общо	4580	3914	2667	451	18	3136	757	21
%	100	85	58	10	0	68	17	0
4. Нискостъблени гори								
2011	4245	3685	179	1102	350	1631	1863	191
2012	6450	5102	640	1776	252	2668	2382	52
2013	6370	5144	253	1056	1069	2378	2673	93
2014	8110	6600	332	1480	276	2088	4242	270
2015	11755	9819	408	2140	1086	3634	6017	168
2016	14670	12423	576	2900	1002	4478	7879	66
2017	12410	10534	362	2002	811	3175	7211	148
2018	13840	11925	401	2431	913	3745	8086	94
2019	11835	9602	589	1864	288	2741	6768	93
2020	6430	5098	807	852	62	1721	3369	8
Общо	96115	79932	4547	17603	6109	28259	50490	1183
%	100	83	5	18	6	29	53	1

Година	Размер на год. ползване		Строителна дървесина				Дърва	Използваема вършина
	Стояща с клони	Лежаща	Едра	Средна	Дребна	Общо		
	Плътни кубически метри							
Общо от възобновителни сечи и сеч надлесни в горските територии държавна собственост								
2011	41785	35708	7012	6352	612	13976	21349	383
2012	55260	47486	10889	7539	355	18783	26716	1987
2013	58990	50548	9154	8381	1289	18824	30731	993
2014	48520	41608	7458	6946	366	14770	25813	1025
2015	47385	41590	7490	5461	1256	14207	26124	1259
2016	43210	36947	7673	5791	1170	14634	21748	565
2017	36525	31141	5728	4119	937	10784	19947	410
2018	30235	25714	3469	4011	963	8443	16929	342
2019	34315	28816	7655	3291	319	11265	17360	191
2020	18380	15276	3406	2220	67	5693	9525	58
Общо	414605	354834	69934	54111	7334	131379	216242	7213
%	100	86	17	13	2	32	52	2
II. От отгледни сечи								
1. Иглолистни гори								
2011								
2012								
2013	380	258	37	24		61	197	
2014	1550	1167	248	266	19	533	634	
2015	1390	1094	355	366	3	724	353	17
2016	1220	954	76	389	22	487	467	
2017								
2018								
2019	5140	3466	540	1542	58	2140	1326	
2020	660	417	5	219	9	233	184	
Общо	10340	7356	1261	2806	111	4178	3161	17
%	100	71	12	27	1	40	31	0
2. Широколистни високостъблени гори								
2011	7990	6484	1041	1019	156	2216	4260	8
2012	5520	4528	364	1046	70	1480	2788	260
2013	5290	4157	479	586	64	1129	3028	
2014	3190	2502	64	346	50	460	2042	
2015	6840	5821	140	802	280	1222	4428	171
2016	4580	3833	909	616	40	1565	2248	20
2017	11480	9342	127	1250	248	1625	7710	7
2018	3110	2205	249	371	18	638	1567	
2019	8530	6686	137	1306	83	1526	5138	22
2020	8980	7236	324	1281	50	1655	5581	
Общо	65510	52794	3834	8623	1059	13516	38790	488
%	100	81	6	13	2	21	59	1

Година	Размер на год. ползване		Строителна дървесина				Дърва	Използваема вършина
	Стояща с клоно	Лежаща	Едра	Средна	Дребна	Общо		
	Плътни кубически метри							
3. Издънкове гори за превръщане								
2011	5860	4593	122	759	178	1059	3534	
2012	7840	6378	182	1400	263	1845	4469	64
2013	12440	9984	435	855	205	1495	8489	
2014	7640	6334	636	801	30	1467	4321	546
2015	11900	11024	784	2027	288	3099	7871	54
2016	9850	8591	339	749	45	1133	7259	199
2017	20385	17495	1641	2703	306	4650	12466	379
2018	24710	20622	1328	3186	314	4828	15567	227
2019	21020	17943	2309	2448	155	4912	12908	123
2020	22980	18735	1200	3295	120	4615	13831	289
Общо	144625	121699	8976	18223	1904	29103	90715	1881
%	100	84	6	13	1	20	63	1
Общо от отгледни сечи								
2011	13850	11077	1163	1778	334	3275	7794	8
2012	13360	10906	546	2446	333	3325	7257	324
2013	18110	14399	951	1465	269	2685	11714	0
2014	12380	10003	948	1413	99	2460	6997	546
2015	20130	17939	1279	3195	571	5045	12652	242
2016	15650	13378	1324	1754	107	3185	9974	219
2017	31865	26837	1768	3953	554	6275	20176	386
2018	27820	22827	1577	3557	332	5466	17134	227
2019	34690	28095	2986	5296	296	8578	19372	145
2020	32620	26388	1529	4795	179	6503	19596	289
Общо	220475	181849	14071	29652	3074	46797	132666	2386
%	100	82	6	13	1	21	60	1
III. От санитарни сечи								
1. Иглолистни гори								
2011								
2012								
2013								
2014	30	18					18	
2015	100	76	39	9		48	28	
2016								
2017								
2018								
2019	400	240					240	
2020	1610	1244					1244	
Общо	2140	1578	39	9		48	1530	
%	100	74	2	0		2	71	

Година	Размер на год. ползване		Строителна дървесина				Дърва	Използваема вършина
	Стояща с клони	Лежаща	Едра	Средна	Дребна	Общо		
	Плътни кубически метри							
2. Широколистни високоствъблени гори								
2011								
2012								
2013	40	32					5	27
2014								
2015								
2016								
2017								
2018								
2019								
2020								
Общо	40	32					5	27
%	100	80					13	68
Общо от санитарни сечи								
2011								
2012								
2013	40	32					5	27
2014	30	18					18	
2015	100	76	39	9		48	28	
2016								
2017								
2018								
2019	400	240					240	
2020	1610	1244					1244	
Общо	2180	1610	39	9		48	1535	27
%	100	74	2	0		2	70	1
IV. Технически сечи								
1. Широколистни високоствъблени гори								
2011								
2012								
2013								
2014	800	711		58		58	597	56
2015								
2016	30	12					11	1
2017								
2018								
2019								
2020								
Общо	830	723		58		58	608	57
%	100	87		7		7	73	7

Година	Размер на год. ползване		Строителна дървесина				Дърва	Използваема вършина
	Стояща с клони	Лежаща	Едра	Средна	Дребна	Общо		
	Плътни кубически метри							
2. Издънкови гори за превръщане								
2011	60	34		6	16	22	8	4
2012	1710	1426	141	192	44	377	942	107
2013								
2014	1030	799		110	26	136	612	51
2015	490	444		69	2	71	373	
2016	1050	909	369	27		396	513	
2017	905	771	94	42	10	146	525	100
2018								
2019	50	30	10			10	20	
2020	2730	2446	26	42		68	2378	
Общо	8025	6859	640	488	98	1226	5371	262
%	100	85	8	6	1	15	67	3
3. Нискостъблени гори								
2011								
2012								
2013								
2014								
2015								
2016	130	85					77	8
2017								
2018								
2019								
2020								
Общо	130	85					77	8
%	100	65					59	6
Общо от технически сечи								
2011	60	34		6	16	22	8	4
2012	1710	1426	141	192	44	377	942	107
2013								
2014	1830	1510		168	26	194	1209	107
2015	490	444		69	2	71	373	
2016	1210	1006	369	27		396	601	9
2017	905	771	94	42	10	146	525	100
2018								
2019	50	30	10			10	20	
2020	2730	2446	26	42		68	2378	
Общо	8985	7667	640	546	98	1284	6056	327
%	100	85	7	6	1	14	67	4

Година	Размер на год. ползване		Строителна дървесина				Дърва	Използваема вършина
	Стояща с клони	Лежаща	Едра	Средна	Дребна	Общо		
	Плътни кубически метри							
Общо от всички видове сечи в горските територии държавна собственост								
2011	55695	46819	8175	8136	962	17273	29151	395
2012	70330	59818	11576	10177	732	22485	34915	2418
2013	77140	64979	10105	9846	1558	21509	42450	1020
2014	62760	53139	8406	8527	491	17424	34037	1678
2015	68105	60049	8808	8734	1829	19371	39177	1501
2016	60070	51331	9366	7572	1277	18215	32323	793
2017	69295	58749	7590	8114	1501	17205	40648	896
2018	58055	48541	5046	7568	1295	13909	34063	569
2019	69455	57181	10651	8587	615	19853	36992	336
2020	55340	45354	4961	7057	246	12264	32743	347
Общо	646245	545960	84684	84318	10506	179508	356499	9953
%	100	84	13	13	2	28	55	2

Таблица № 20

За сравнение на предвиденото общо ползване по ГСП и изпълнението от държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" (стояща маса с клони) за периода 2011-2020 година по видове сечи и групи сортименти

Вид на сечта	стояща	лежаща	Строителна дървесина				Дърва и вършина
			едра	средна	дребна	всичко	
I. Възобновителни сечи и сеч надлесни							
А. Иглолистни по ГСП							
Изпълнено-държавни							
Разлика +/-							
Б. Широколистни по ГСП	440395	386510	49970	93525	20810	164305	222205
Изпълнено-държавни	414605	354834	69934	54111	7334	131379	223455
Разлика +/-	-25790	-31676	19964	-39414	-13476	-32926	1250
II. Отгледни сечи							
А. Иглолистни по ГСП	31980	25951	2905	12402	1144	16451	9500
Изпълнено-държавни	10340	7356	1261	2806	111	4178	3178
Разлика +/-	-21640	-18595	-1644	-9596	-1033	-12273	-6322
Б. Широколистни по ГСП	129365	111694	7030	24653	6466	38149	73545
Изпълнено-държавни	210135	174493	12810	26846	2963	42619	131874
Разлика +/-	80770	62799	5780	2193	-3503	4470	58329
III. Санитарни сечи							
А. Иглолистни по ГСП	120	85		20	5	25	60
Изпълнено-държавни	2140	1578	39	9		48	1530
Разлика +/-	2020	1493	39	-11	-5	23	1470
Б. Широколистни по ГСП	2965	2550	85	315	40	440	2110
Изпълнено-държавни	40	32					32
Разлика +/-	-2925	-2518	-85	-315	-40	-440	-2078
IV. Технически сечи							
А. Иглолистни по ГСП							
Изпълнено-държавни							
Разлика +/-							
Б. Широколистни по ГСП							
Изпълнено-държавни	8985	7667	640	546	98	1284	6383
Разлика +/-	8985	7667	640	546	98	1284	6383
О Б Щ О от всички сечи							
А. Иглолистни по ГСП	32100	26036	2905	12422	1149	16476	9560
Изпълнено-държавни	12480	8934	1300	2815	111	4226	4708
Разлика +/-	-19620	-17102	-1605	-9607	-1038	-12250	-4852
Б. Широколистни по ГСП	572725	500754	57085	118493	27316	202894	297860
Изпълнено-държавни	633765	537026	83384	81503	10395	175282	361744
Разлика +/-	61040	36272	26299	-36990	-16921	-27612	63884
по ГСП	604825	526790	59990	130915	28465	219370	307420
Изпълнено-държавни	646245	545960	84684	84318	10506	179508	366452
Разлика +/-	41420	19170	24694	-46597	-17959	-39862	59032

Таблица № 20^А

За сравнение на предвиденото по ГСП и реализирано ползване (стояща маса с клони) по видове сечи и по категории дървесина на територията на ТП ДЛС "Чени Лом" за периода 2011-2020 година – държавни горски територии

Вид на сечта	Размер на год. ползване		Строителна дървесина				Дърва	Използваема вършина
	Стояща с клони	Лежаща	Едра	Средна	Дребна	Общо		
	Плътни кубически метри							
Възобновителна и сеч надлесни								
по ГСП	440395	386510	49970	93525	20810	164305	208825	13380
%	100	88	11	21	5	37	48	3
Добито	414605	354834	69934	54111	7334	131379	216242	7213
%	100	86	17	13	2	32	52	2
Отгледни сечи								
по ГСП	161345	137645	9935	37055	7610	54600	76645	6400
%	100	85	6	23	5	34	47	4
Добито	220475	181849	14071	29652	3074	46797	132666	2386
%	100	82	6	13	1	21	60	1
Санитарни сечи								
по ГСП	3085	2635	85	335	45	465	2110	60
%	100	85	3	11	1	15	68	2
Добито	2180	1610	39	9		48	1535	27
%	100	74	2	0		2	70	1
Технически сечи								
по ГСП								
%								
Добито	8985	7667	640	546	98	1284	6056	327
%	100	85	7	6	1	14	67	4
О Б Щ О от всички сечи								
по ГСП	604825	526790	59990	130915	28465	219370	287580	19840
%	100	87	10	22	5	36	48	3
Добито	646245	545960	84684	84318	10506	179508	356499	9953
%	100	84	13	13	2	28	55	2

- **Възобновителни сечи** - общо от извеждане на възобновителни сечи е предвиден добив от 164305 куб.м строителна дървесина (37% от предвидената за сеч с клони дървесна маса), като са добити 131379 куб.м строителна дървесина (32%). Предвиден е добив на 208825 куб.м дърва, а са добити 216242 куб.м дърва. Вършина е добита в размер на 7213 куб.м при предвиден добив от 13380 куб.м

- **Отгледни сечи** - общо от извеждане на отгледни сечи е предвиден добив от 54600 куб.м строителна дървесина (34% от предвидената за сеч с клони дървесна маса), като са добити 46797 куб.м строителна дървесина (21%). Предвиден е добив на 76645 куб.м дърва, а са добити 132666 куб.м. Вършина е добита в размер на 2386 куб.м при предвиден добив от 6400 куб.м

- **Санитарни сечи** – общо от извеждане на санитарни сечи е предвиден добив от 465 куб.м строителна дървесина (15% от предвидената за сеч с клони дървесна маса), като са добити 48 куб.м строителна дървесина (2%). Добити са 1535 куб.м дърва при предвидени 2110 куб.м. Вършина е добита в размер на 27 куб.м при предвиден добив от 60 куб.м.

- **Технически сечи** – технически сечи не са предвиждани, но са добити 1284 куб.м строителна дървесина(14%), 6056 куб.м дърва и 327 куб.м вършина .

3.4. Възобновяване и залесяване през ревизионния период

В района на ТП ДЛС "Черни Лом" съществуват добри условия за естествено възобновяване и с правилно изведени горскостопански мероприятия възобновяването ще е осигурено. Данни за размера на годишното залесяване и общо за залесяването за периода 2011-2020 година са дадени в таблица № 21.

От таблицата се вижда, че залесявания за разглеждания период са предвидени на обща площ от 1360.0 дка и са изпълнени на 49.9% (678.0 дка) спрямо ГСП. Ново залесяване е извършено на площ от 438.0 дка (144.6%) от предвидените 303.0 дка по ГСП. Залесяването в зрели насаждения (след гола сеч по предходния ГСП) е предвидено на площ 1057.0 дка, като е изпълнено на 22.7% (240.0 дка). Тъй като районът на ТП ДЛС "Черни Лом" е основно широколистен е проектирано залесяване предимно с широколистни дървесни видове: I-214 – 50.5%(686.0 дка), акация – 33.9%(461.0 дка), цер – 4.3%(59.0 дка), бяла топола – 3.6% (49.0 дка), червен дъб – 1.8% (25.0 дка) и дива череша 1.3%(18.0 дка), а от иглолистните дървесни видове ще се залесява само в черен бор на площ от 9.0 дка (0.7%). В действителност с широколистни дървесни видове са залесени 647.7 дка (95.5%), а с черен бор 30.3 дка.(4.5%). С широколистни дървесни видове е залесявано както следва: цер – 45.8%(310.7 дка), CV-55/65 – 19.3% (131.0 дка), акация – 18.1% (123.0 дка), I-214 – 7.4%(50.0 дка) и тп Pannonia – 4.9%(33.0 дка). Данни за сравнение на предвиденото и извършеното залесяване по дървесни видове са представени в таблица № 23.

Проектирано е залесяването да се извършва чрез садене на стандартни фиданки. Посадъчния материал е доставян от съседните горски стопанства. За изпълнение на залесяването по ГСП са били предвидени 336.2 хил. броя фиданки, а са използвани 209.7 хил. броя и 2100 кг церов жълъд, което е 62.4% от предвиденото по ГСП.

Препоръчва се пролетното залесяване, което е показало най-добри резултати досега.

Таблица № 21
За извършените залесявания в държавните горски територии
на ТП ДЛС "Черни Лом"
за ревизионния период 2011-2020 година

Година	Залесяване - дка (редуцирана площ)						в това число бракувани култури	Употребени фиданки хил. броя
	Ново залесяване	В зрели насаждения	След гола сеч	Възстановяване на гори	Попълване на редини	Всичко		
декара редуцирана площ								
2011								
2012	61.0	38.0				99.0		54.9
2013								
2014	62.0					62.0		31.0
2015	63.0	140.0				203.0		22.7/2100кг. жълъди
2016	95.0	33.0				128.0		38.4
2017	157.0					157.0		61
2018								
2019		29.0				29.0		1.7
2020								
Общо	438.0	240.0				678.0		209.7
Предвидено по ГСП	303.0	1057.0				1360.0		336.2
В повече	135.0							
В по-малко		817.0				682.0		126.5
% на изпълнение	144.6	22.7				49.9		62.4

Предвидената почвоподготовка е била съобразена с конкретните условия на предвидените за залесяване площи и според ГСП е както следва: **ръчна** почвоподготовка - 4.1% - ръчни

тераси и **механизирана** почвоподготовка - проектирана в размер на 95.9% - като пълна оран тракторна тяга.

За ревизионния период е изпълнена **механизирана** почвоподготовка в размер на 78.5% (532.0дка) - пълна оран с тракторна тяга и **ръчна** почвоподготовка - 21.5% (146.0дка) чрез ръчни тераси. Данни за размера на общото залесяване по вида на почвоподготовката за периода 2011 -2020 година са дадени в Таблица № 22.

Таблица № 22

За сравнение на предвидената и изпълнена почвоподготовка в държавните горски територии за периода 2011-2020 година

дървесен вид	предвидено по ГСП		изпълнено		% спрямо ГСП
	дка	%	дка	%	
1. Ръчна					
1.1. Ръчни тераси	9.0	4.1	146.0	21.5	1622.2
Всичко Ръчна	9.0	4.1	146.0	21.5	1622.2
2. Машинна					
2.1. Пълна оран с тр. тяга	1351.0	95.9	532.0	78.5	39.4
Всичко Машинна	1351.0	95.9	532.0	78.5	39.4
О Б Щ О	1360.0	100.0	678.0	100.0	49.9
Разкъсване на корените	627.0		-		

Таблица № 23

За сравнение на предвиденото и извършено залесяване за държавните горски територии по дървесни видове за периода 2011-2020 година

дървесен вид	предвидено по ГСП		изпълнено		% от ГСП
	дка	%	дка	%	
1. Иглолистни					
Черен бор	9.0	0.7	30.3	4.5	336.7
ВСИЧКО ИГЛОЛИСТНИ	9.0	0.7	30.3	4.5	336.7
2. Широколистни					
Червен дъб	25.0	1.8			
Цер	59.0	4.3	310.7	45.8	526.6
Акация	461.0	33.9	123.0	18.1	26.7
Черна елша	53.0	3.9			
тп I- 214	686.0	50.5	50.0	7.4	7.3
CV -55/65			131.0	19.3	
тп Rapponia			33.0	4.9	
Бяла топола	49.0	3.6			
Дива череша	18.0	1.3			
Дива круша					
Джанка					
ВСИЧКО ШИРОКОЛИСТНИ	1351.0	99.3	647.7	95.5	47.9
О Б Щ О	1360.0	100.0	678.0	100.0	49.9

3.5. Ловностопански мероприятия

В ловностопанско отношение горите на ТП ДЛС "Черни Лом" благоприятстват за развъждането на благороден елен, елен лопатар, сърна, дива свиня, заек, фазан, яребица и пъдпъдък. Може да се каже, че действителните възможности на стопанството са по-големи от наличното дивечово и рибно богатство, поради което трябва да се положат повече усилия и грижи за опазването и увеличението му. Тази точка подробно е разгледана в отделен проект за ловното устройство на горите от ТП ДЛС "Черни Лом" и представлява неразделна част от горскостопанския план.

3.6. Странични ползвания

3.6.1. Паша

В горскостопанския план са изработени специални проекти за пашата по технически участъци и землища. Допустимият брой добитък е изчислен на база 1,0 ха за 1 брой едър добитък и 0,25 ха за един брой дребен добитък. В културите и насажденията паша се разрешава само при височина над 3 метра на основния дървостоя.

По ГСП е разрешена пашата на 10278 броя годишно едър добитък и 5092 броя дребен добитък. По справка предоставена от ТП ДЛС "Черни Лом" се вижда, че **не са издавани позволителни** и не са изготвяни годишни планове за паша. Данните за изпълнените странични ползвания за разглеждания период са дадени в таблица № 24.

3.6.2. Сено

В района на ТП ДЛС "Черни Лом" по ГСП е предвиден добив на сено от наличните поляни и ливади в размер на 18 тона годишно, като за периода са добити 252.11 куб.м (средногодишно 25.2 куб.м).

3.6.3. Билки и горски плодове

В района на ТП ДЛС "Черни Лом" съществува добра суровинна и материална база за събирането на билки, горски плодове и гъби. По ГСП годишно е предвиен добив на 25 тона билки и 305 тона горски плодове (орехи, лешници, трънки, шипки и малини), общо добитото количество на билки и горски плодове е в размер на 270 тона (средногодишно по 27 тона).

3.6.4. Листников фураж

В района на ТП ДЛС "Черни Лом" по ГСП е предвиден добив на листников фураж в размер на 900 куб.м, а в действителност добива е в размер 1549 куб.м.(средногодишно 154.9 куб.м).

3.6.5. Позволителни за трюфели

В периода от 2011 -2020 в района ТП ДЛС "Черни Лом" са издадени 6 броя позволителни за събиране на трюфели.

Таблица № 24
За страничните ползвания в ТП ДЛС "Черни Лом"
за периода 2011-2020 година

Странични ползвания	мярка	Изпълнено по години										По ГСП годишно
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
1. Паша												
а) общо площ	ха.											10755.2
б) едър добитък	бр.											10278
в) Дребен добитък - овце	бр.											50922
2. Сено	тона	85.0			50.0	20.0	27.8	17.6		51.7		18.0
3. Билки, горски плодове, кори	тона		41.2	4.0	28.5	31.3	64.4	22.4	18.0	58.2	2.0	330.0
4. Листников фураж	куб.м.	205.0	205.0	205.0	197.0	193.0	220.0	225.0		99.0		900.0
5.Трюфели-позволителни	бр.					5	1					

3.7. Построени през ревизионния период сгради, пътища и други съоръжения

7.1. Сгради

Според горскостопанския план от 2011 година наличните сгради са достатъчни и ново строителство или ремонт не е предвидено.

7.2. Пътища

През десетилетието е предвидено да се ремонтират автомобилни пътища с обща дължина 5.3 км. (подотдели: 341-1; 348-5; 354-1; 356-1). Средства за ремонт на тези пътища не са отчетени.

3.8. Противопожарни мероприятия и опазване на горите

3.8.1. Противопожарни дейности

В ТП ДЛС "Черни Лом" 4.3 ха от площта предмет на устройство попада в I клас на пожарна опасност, 92.7 ха или 0.3% от площта предмет на устройство попада в II клас на пожарна опасност, 7867.4 ха или 27.0% площта попада в III клас, 21120.0 ха. или 72.7% от площта попада в IV клас и 6.0 ха. от площта попада в V клас Тази относително благоприятна ситуация налага да се спазват правилата за противопожарна охрана, с цел предотвратяване появата на пожари, ограничаване разпространението им и бързото им потушаване. От таблица № 25 се вижда предвидените и изпълнени противопожарни мероприятия за периода 2011 - 2020 година.

Таблица № 25
За предвидените и изпълнени противопожарни мероприятия
в ТП ДЛС "Чени Лом"
за периода 2011-2020 година

Вид на мероприятието	мярка	По ГСП	Изпълнено	% от ГСП
барьерни прегради	км.			
лесокултурни прегради	км.	84.9	27.22	32.1
минерализовани ивици	км.	10.5	60.0	571.4
противопожарни депа	бр.	4	3	75.0
противопожарни табели	бр.	133	50	37.6
водоизточници	бр.	23	16	69.6
наблюдателни кули	бр.	2		
площадки за авио-техника	бр.	4	8	200.0

- **барьерни прегради** - като такива служат големите реки и пътища. Не са проектирани нови барьерни прегради и не са изпълнени такива поради достатъчното им наличие.

- **лесокултурни прегради** - това са просеки с ширина 2-6 м. Предвидени са в по-големи комплекси от I и II клас на пожарна опасност. За целта са използвани наличните шосета, камионни пътища, долове и просеки като общата дължина на подържаните лесокултурни прегради е 27.22 км..

- **минерализовани ивици** - това са незалесени ивици с ширина 3-5 метра, където горската покривка е отстранена до минералния почвен слой. Проектирани са по средата на незалесените прегради и за отделяне на вилни и работни земи, стопански и жилищни постройки, промишлени предприятия, строителни обекти и други. Проектирани са нови минерализовани ивици с обща дължина 10.5 км, отделящи горския фонд от земеделските земи, населени места или най-натоварените шосета, а са изпълнени 60.0 км – **571.4%** от предвиденото по ГСП.

По разчет са били предвидени 133 броя предупредителни табели, като са поставени 50 броя което представлява 37.6% от предвидено по ГСП. По ГСП са планирани две наблюдателни кули, но не са изпълнени. Предвидени са 23 броя водоизточници, които са изпълнени на 69.6% (16 броя). Предвид площта на горския фонд и цялостната превенция на пожари в горския фонд по ГСП са предвидени 4 броя противопожарни депа. Към момента те са три и се намират в

сградата на ТП ДЛС "Черни Лом" в град Попово, на базата в с.Славяново и стария ловен дом на Голямо Градище (подотдел 84-4). Наличният инвентар само в противопожарното депо в сградата на ТП ДЛС "Черни Лом" в град Попово е съгласно Наредба № 8/11.05.2012 година на Министерството на земеделието и храните за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

3.8.2. Опазване на горите и лесозащитни мероприятия

3.8.2.1. Констатирани нарушения

Данните за констатираните нарушения през ревизионния период са дадени в таблица № 26.

Общия брой нарушенията е 458, като най-много са констатираните нарушения от незаконна сеч 435 бр. от тях е установено че са отсечени 14.79 куб.м. строителна дървесина и 971.52 куб.м. дърва за огрев. Установени са три нарушения за незаконна паша, 13бр. за лов и 7бр. за риболов.

Таблица № 26
За извършените нарушения за периода 2011-2020 година

Години	Незаконна сеч			Незаконна паша		Риболов	Лов	ЗГ Други	По други закони	Общо нарушения
	Брой на нарушенията	Общо отсечена маса - м3		Брой на нарушенията	Общо брой на добитъка					
		Строит.	дърва							
2011										
2012	43		171.0				2			45
2013	60		36.0				3			63
2014	62		16.5			1	6			69
2015	79		41.0							79
2016	41		218.3							41
2017	20		49.0	3	24	2	1			26
2018	56	6.89	110.94							56
2019	32		40.59				1			33
2020	42	7.9	288.19			4				46
Общо	435	14.79	971.52	3	24	7	13			458

3.8.2.2. Лесозащитни дейности

От справката предоставена от ТП ДЛС "Черни Лом" се вижда, че през разглеждания период е проведена механична борба (санитарна сеч) на обща площ от 298 дка. Данни за тези дейности по години са показани в таблица № 27.

Таблица № 27
За изпълнени лесозащитни мероприятия в ТП ДЛС "Черни Лом" за периода 2011-2020 година

Вид на мероприятието	Авио-биологична	Наземна химична в разсадник	Механична санитарна сеч
Година на извършване	дка	дка	дка
2013			17
2014			27
2015			2
2019			25
2020			227
Общо			298

3.9. Организация и управление

Цялата ръководна и производствено стопанска дейност се е осъществявала към 31.12.2020г. от щата, посочен в таблица № 28.

Таблица № 28
Съществуваща управленческа структура към 31.12.2020 г.

№ по ред	Номенклатурна длъжност	брой	
		по щат	наличност
1	Ръководни служители	7	7
2	Аналитични специалисти	9	9
3	Административен персонал	3	3
4	Персонал зает с услуги на населението, търговия и охраната	19	19
5	Оператори на машини и съоръжения	4	3
6	Професии, неизискващи специална квалификация	12	11
	Общо	54	52

3.10. Финансови резултати, приходи и разходи в ТП ДЛС "Черни Лом"

Справка
Финансови резултати, приходи и разходи на ТП ДЛС "Черни Лом"
за периода 2011-2020 година

Година	Приходи	Разходи
2011	3422334	3347559
2012	3473316	3330660
2013	2913379	2635132
2014	2333718	2247101
2015	2861063	2862469
2016	2893112	2778597
2017	3304193	3083337
2018	3332293	3121861
2019	3980022	3725590
2020	3020519	3122870
Общо	31533949	30255176

4. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

4.1. Площ на държавните горски територии на горското стопанство и разпределението им по категории, според основните им функции

Горските територии държавна собственост на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" заемат 23638,1 ха.

Разпределението на тази площ по група гори и по вид на земите е дадено в таблица № 30.

Таблица № 30

Разпределение на общата площ по вид на ПОДОТДЕЛА и група гори

Държавна собственост Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широколистни високостъблени	издънкови за превръщане	нискостъблени	Всичко	
	хектари					
естествен произход 0.4-1.0	-	1917.4	14398.0	3614.5	19929.9	84.3
склопени култури	779.3	1448.9	-	420.7	2648.9	11.2
несклопени култури	-	31.1	-	3.6	34.7	0.2
естествен произход 0.1-0.3	-	8.7	157.5	55.5	221.7	0.9
изредени култури	2.6	24.6	-	17.4	44.6	0.2
всичко насаждения	781.9	3430.7	14555.5	4111.7	22879.8	96.8
всичко залесена площ	781.9	3430.7	14555.5	4111.7	22879.8	96.8
сечище	-	9.2	-	-	9.2	-
пожарище	-	-	-	-	-	-
голина	2.2	128.3	-	42.9	173.4	0.7
всичко незал.дървопр.	2.2	137.5	-	42.9	182.6	0.7
поляна	11.3	11.3	80.4	65.4	168.4	0.7
обработваема площ	0.5	0.1	2.6	0.9	4.1	-
шосе	-	-	1.3	-	1.3	-
дворно място	1.3	1.6	20.4	0.3	23.6	0.1
просека	2.8	9.6	31.9	2.9	47.2	0.2
лесонепригодна голина	1.4	-	13.3	22.3	37.0	0.2
лесонепригодна площ	-	-	2.0	8.3	10.3	0.1
скали	0.8	-	3.1	5.8	9.7	-
кариера	-	-	3.0	1.2	4.2	-
дивечова нива	-	33.9	77.7	-	111.6	0.5
дивечова ливада	-	12.0	4.3	-	16.3	0.1
горски разсадник	-	23.6	15.9	-	39.5	0.2
ловна просека	-	1.7	7.2	-	8.9	-
водна площ	-	0.5	1.8	-	2.3	-
калище	-	-	0.4	-	0.4	-
канал	-	0.9	0.3	-	1.2	-
волиер	-	-	0.2	-	0.2	-
газопровод	-	0.9	15.5	4.1	20.5	0.1
автомобилен път III категория	-	0.8	21.5	0.4	22.7	0.1
автомобилен път IV категория	2.1	6.9	34.3	3.0	46.3	0.2
всичко недървопр. площ	20.2	103.8	337.1	114.6	575.7	2.5
всичко инвентаризирана площ	804.3	3672.0	14892.6	4269.2	23638.1	100.0
в т.ч. дървопр. площ	784.1	3568.2	14555.5	4154.6	23062.4	97.5

Държавната залесена площ на горското стопанство е 22 879,8 ха, което е 96,8% от общата площ. Най-голям е делът на насажденията (предимно с издънков произход). Общата им площ е 20 151,6 ха, или 88,1% от залесената площ. По група гори преобладават издънковите за превръщане – 63,6% от залесената площ, следвани от нискостъблените – 18,0%.

Културите заемат общо 2 728,2 ха, или 11,9% от залесената площ, като най-много са широколистните високостъблени – 6,6%.

Изредените насаждения и култури заемат 266,3 ха или 1,1% от общата и 1,2% от залесената площ.

Незалесената дървопроизводителна площ е само 182,6 ха, или 0,7% от общата площ. Представена е от сечища и голини.

Общо дървопроизводителната площ на ловното стопанство е 23 062,4 ха, или 97,5% от общата площ.

Недървопроизводителната площ на ловното стопанство е 575,7 ха, или 2,5% от общата площ. Най-голям е делът на поляните (0,7%), следвани от дивечовите ниви, просеки, лесонепригодните голини, автомобилни пътища и др.

Една част от недървопроизводителната площ може да бъде използвана за реализиране на странични ползвания - поляни, просеки, дворни места и обработваеми площи. Друга част са необходими за провеждане на горскостопанските мероприятия – автомобилни пътища. Неизползваемата за горскостопанска дейност площ е 61,2 ха (0,3%). Това са лесонепригодни площи и голини, скали и кариери.

Държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" при предишната инвентаризация са били разположени на площ от **23 532,2** хектара.

Разпределение на площта на ТП ДЛС "Черни Лом" в ЛУП от 2011 година

- залесена	-	22768.4 ха	96.8 %
- незалесена дървопроизводителна	-	323.7 ха	1.4 %
- недървопроизводителна	-	440.1 ха	1.9 %
Общо	-	23532.2 ха	100.0 %

При сегашната инвентаризация бе установена площ от 23 638,1 хектара.

Разпределение на площта на ТП ДЛС "Черни Лом" в ГСП от 2021 година

- залесена	-	22879.8 ха	96.8 %
- незалесена дървопроизводителна	-	182.6 ха	0.8 %
- недървопроизводителна	-	575.7 ха	2.4 %
Общо	-	23638.1 ха	100.0 %

За изтеклия ревизионен период **държавната** площ на ТП ДЛС "Черни Лом" се е **увеличила със 105,9 ха**, което представлява 0,5% от общата площ.

Причините за тази промяна са следните:

А) Увеличение на площта

+ 19,9 ха - новоустроени гори.

+ 39,1 ха – съгласно Заповед №РД49-286/26.08.2020 г. на министъра на ЗХГ се променя предназначението от земеделска в горска територия на поземлени имоти държавна собственост с обща площ 1 006 852 кв.м. (100,7 ха). Една част от тези имоти на площ от 616 350 кв.м. (61,6 ха) са стари подотдели по ГСП от 2011 г. Останалата част от имотите се явяват като увеличение на площта – **390 502 кв.м. (39,1 ха)**.

+ 0,5 ха – съгласно Заповед №РД49-114/07.03.2013 г. на министъра на ЗХГ се променя предназначението от земеделска в горска територия на поземлен имот № 57649.718.1 държавна собственост в землището на гр.Попово с обща площ 26 360 кв.м. (2,6 ха). Една част от този имот на площ от 21 395 кв.м. (2,1 ха) са стари подотдели по ГСП от 2011 г. Останалата част от имота се явява като увеличение на площта – 4 965 кв.м. (0,5 ха).

+ 99,7 ха сумарно от променени собствениosti спрямо стария ГСП (най-голяма разлика на имот с идентификатор 65557.28.39 в землището на с.Светлен с площ 102,9 ха, който от собственост на юрид.лица в момента е държ.собственост)

Всичко увеличение на площта – + 159,2 ха.

Б) Намаление на площта

- С решение № 1/23.07.2014 г. на РДГ Шумен се променя предназначението на имоти в държавните горски територии №№ 57649.110.33; 57649.110.34; 57649.110.36; 57649.110.37 с **площ 0,023 дка** за отводнителни шахти на водопровод.

- По реда на чл.73, ал.5 от Закона за горите за укрепване на скален венец се променя предназначението на имот 028 004 в държавните горски територии в землището на с.Крепча, част от подотдели 69 "е" и "з" с **площ 0,8843 ха**.

- По реда на чл.73, ал.1, т.2 от Закона за горите за изграждане на обходен път на гр.Попово - юг се променя предназначението на имот в държавните горски територии с **площ 0,4469 ха**.

- С решение № 4 на РДГ Шумен за изграждане на обходен път се променя предназначението на имоти №№ 57649.110.(13; 15; 16; 19; 20; 22; 25 и 26) в държавните горски територии – землището на гр.Попово, част от подотдели 393 "б", "д", "з", "и", "2" и "5" с **площ 1,2482 ха**.

- **4,2 ха** – отпадат като голи площи в земеделски територии отразени в предния ГСП като голини.

- **46,5 ха** – отпадат като незалесени площи в земеделски територии при изчертаване на точния контур на горите.

Всичко намаление на площта: - 53,3 ха.

Държавната залесена площ на ТП ДЛС "Черни Лом" се е увеличила от 22 768,4 ха на 22879,8 ха, което е увеличение с **96,8 ха**, дължащо се основно на имот с идентификатор 65557.28.39 в землището на с.Светлен с площ 102,9 ха, който от собственост на юрид.лица в момента е държ.собственост.

Държавната незалесена дървопроизводителна площ на ТП ДЛС "Черни Лом" е намаляла от 323,7 ха на 182,6 ха, което представлява **намаление от 141,1 ха** и се дължи от една страна на залесяване и самозалесяване на тези голи площи и от друга на прекатегоризиране на част от дървопроизводителните незалесени площи (голини) в насаждения – 42,2 ха и в недървопроизводителни (поляни – 73,8 ха, лесонепригодни голини – 11,0 ха, дивечови ниви – 8,9 ха и др.).

Държавната недървопроизводителна площ на ТП ДЛС „Черни Лом” се е увеличила от 440,1 ха на 575,7 ха, което представлява **увеличение със 135,6 ха** и се дължи на прекатегоризиране и по-точно картиране на част от голите горски територии (лесонепригодните голини са се увеличили с 16,7 ха, лесонепригодните площи са намалели с 16,5 ха, поляните са се увеличили с 93,6 ха, площта на газопровода се е увеличила с 13,1 ха, за сметка на голини – 97,4 ха, насаждения – 96,8 ха и др.). Увеличила се е площта на автомобилните пътища с 14,2 ха.

Към недървопроизводителната горска площ на ТП ДЛС „Черни Лом” са отнесени и **два горски разсадника – горска територия**, в землището на гр.Попово поземлени имоти с идентификатори **57649.51.131, 57649.51.132, 57649.51.133**, отдел и подотдел **130-5, 6** - с обща незалесена площ **25,7 ха** и в землището на с.Кардам в поземлени имоти с идентификатори **36470.21.87, 36470.21.88, 36470.21.231**, отдели и подотдели **231-1, 2** - с обща незалесена площ **13,8 ха**. Общата площ на двата разсадника е **39,5 ха**.

Инвентаризирани са и следните недървопроизводителни площи, които ще бъдат приложени в списъка на явните фактически грешки за отстраняване – шосе – 1,3 ха и канал – 1,2 ха. По кадастър това са горски територии, но на терена са заети от посочените подотдели.

Функционална принадлежност на горските територии

По предназначение при предишното устройство от 2011 г. разпределението на общата площ на държавните горски територии по категории е следното:

горски територии със защитни функции	-	276.2 ха	1.2 %
горски територии със специални функции	-	4209.8 ха	17.9 %
горски територии със стопански функции	-	19046.2 ха	80.9 %
Общо	-	23532.2 ха	100.0 %

При сегашната инвентаризация от 2021 година на ТП ДЛС "Черни Лом" разпределението на общата площ на държавните горски по категории е следното:

горски територии със защитни функции	-	0.0 ха	0.0 %
горски територии със специални функции	-	9501.7 ха	40.2 %
горски територии със стопански функции	-	14136.4 ха	59.8 %
Общо	-	23638.1 ха	100.0 %

Общата площ на **държавните горски територии със защитни функции** на ТП ДЛС "Черни Лом" намалява с общо **276,2 ха**, което се дължи на отпадане на част от тях или преминаването на различни видове (изброени по-долу) към ГВКС. Тези територии със защитни функции запазват и предишните си функции, но тези функции вече не са водещи, а второстепенни (в това число).

- **24,4 ха** - отпадане на горски територии обособени като лесонепригодни площи.
- **22,0 ха** - отпадане на горски територии обособени като скално и урвест терен.
- **45,7 ха** - преминаване на горски територии обособени като защитна ивица шосе към горски територии с водеща функция ГВКС4.
- **100,2 ха** - преминаване на горски територии обособени като защитна ивица жп.линия към горски територии с водеща функция ГВКС4.
- **83,9 ха** - преминаване на горски територии обособени като защитна ивица газопровод към горски територии с водеща функция ГВКС4.

Общата площ на **държавните горски територии със специални функции** на ТП ДЛС "Черни Лом" се е увеличила с **5 291,9 ха**, което се дължи на:

- + **67,6 ха** – по-точно картиране на горски територии с Натура 2000.
- **3,2 ха** – преминаване на горски територии обособени като семепроизводствени насаждения към горски територии с водеща функция ГВКС1.
- + **16,0 ха** – новообособени горски територии, определени като горски разсадник за сметка на държавни ГТ със стопански функции.
- + **0,1 ха** – прецизиране границите на горски територии обособени като географски култури.
- **53,1 ха** – намаляване площта на горски територии обособени като база за интензивно стопанисване на дивеча.
- **146,4 ха** - преминаване на горски територии обособени като зелена зона към горски територии с водеща функция ГВКС6.
- **63,9 ха** - преминаване на горски територии обособени като лесопарк към горски територии с водеща функция ГВКС6.
- + **358,5 ха** – новообособени горски територии, определени като гори във фаза на старост в процесите на горската сертификация за сметка на държавни ГТ със стопански функции.
- + **4 234,3 ха** – новообособени горски територии, определени като ГВКС1 в процесите на горската сертификация за сметка на държавни ГТ със стопански функции.
- + **169,1 ха** – новообособени горски територии, определени като ГВКС3 в процесите на горската сертификация за сметка на държавни ГТ със стопански функции.
- + **565,3 ха** – новообособени горски територии, определени като ГВКС4 в процесите на горската сертификация за сметка на държавни ГТ със стопански функции.
- + **147,6 ха** – новообособени горски територии, определени като ГВКС6 в процесите на горската сертификация за сметка на държавни ГТ със стопански функции.

Общата площ на г **държавните горски територии** със стопански функции на ТП ДЛС "Черни Лом" е намаляла с **4 909,8 ха**, което се дължи основно на новообособени държавни горски територии, определени като гори във фаза на старост, ГВКС1,2,3,4,6, както и на точното определяне на границите на защитените зони по Натура 2000.

Разпределението на площта и запаса (без клони) на държавните горски територии в горското стопанство по групи гори и функции е дадено в таблица № 31.

Таблица № 31
Разпределение на горските територии по категории и функции

Държавна собственост

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
Общо защитни функции	-	-	-
защитена зона птици	39.2	38.1	3755
защитена зона местообитания	2832.5	2724.8	440990
защитени зони птици и местообитания	322.4	311.6	20890
Всичко защитени зони Натура 2000	3194.1	3074.5	465635
Общо специални функции по т.1	3194.1	3074.5	465635
семепроизв.насаждение	242.7	242.7	59420
Всичко семепроизводствени насаждения и градини	242.7	242.7	59420
горски разсадник	39.5	-	-
Всичко горски разсадници	39.5	-	-
географска култура	10.7	10.7	2730
Всичко опитни и географски култури	10.7	10.7	2730
база за инт.стоп.дивеч	539.9	489.6	90020
Всичко БИСД	539.9	489.6	90020
Общо специални функции по т.2	832.8	743.0	152170
гори във фаза на старост	358.5	356.4	65735
ГВКС 1	4234.3	4153.4	613180
ГВКС 3	169.1	167.1	14770
ГВКС 4	565.3	507.4	49440
ГВКС 6	147.6	138.4	15350
Всичко гори с висока консервационна стойност	5474.8	5322.7	758475
Общо специални функции по т.3	5474.8	5322.7	758475
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	9501.7	9140.2	1376280
Общо защитни и специални функции	9501.7	9140.2	1376280
Всичко стопански функции	14136.4	13739.6	2007300
Всичко	23638.1	22879.8	3383580

Площта на горските територии със Защитни и Специални функции **Държавна собственост** е **9 501,7 ха**, (**40,2%** от площта на държавните горски територии в ТП ДЛС „Черни Лом“), от която площ **9 140,2 ха** е залесена.

В това число са включени горските територии, разположени в зоните по Натура 2000:

- защитена зона **местообитания** **“Островче” BG0000173, “Ломовете” BG0000608 и “Голяма река” BG0000432,**

- защитена зона **птици** **“Ломовете” BG0002025,**

които са с обща площ **3 194,1 ха – 13,5%** от площта на ТП ДЛС „Черни Лом“, от която **3 074,5 ха** залесена.

Обособяването на горските територии със Защитни и Специални функции е направено въз основа на документи, подробно описани в Списъка на горските територии със Защитни и Специални функции, приложен в записката към инвентаризацията.

В таблица № 31^A са показани държавните горски територии по водещи и неводещи категории и функции.

Таблица № 31^А

Разпределение на ОБЩАТА ПЛОЩ по водеща категория и функции

ТП ДЛС Черни Лом 2020, Държавна собственост

Горски територии по категории и функции	Водеща функция	%	В не водеща функция	Обща площ
	ха		ха	
защитна ивица шосе	-	-	42.6	42.6
защ. ивица ж.п. линия	-	-	115.8	115.8
защ. ивица газопровод	-	-	156.8	156.8
наклон над 20 градуса	-	-	261.5	261.5
наклон над 30 градуса	-	-	409.5	409.5
Общо защитни функции	-	-	-	-
защитена зона птици	39.2	0.2	-	39.2
защитена зона местообитания	2832.5	12.0	-	2832.5
защитени зони птици и местообитания	322.4	1.4	-	322.4
Общо специални функции по т.1	3194.1	13.6	-	-
дендрариум	-	-	2.9	2.9
други	-	-	351.6	351.6
горски разсадник	39.5	0.2	-	39.5
семепроизв. насаждение	242.7	1.0	52.2	294.9
географска култура	10.7	-	-	10.7
база за инт. стоп. дивеч	539.9	2.3	162.7	702.6
Общо специални функции по т.2	832.8	3.5	-	-
зелена зона	-	-	147.6	147.6
лесопарк	-	-	64.2	64.2
гори във фаза на старост	358.5	1.5	396.0	754.5
ГВКС 1	4234.3	17.9	3423.6	7657.9
ГВКС 2	-	-	900.2	900.2
ГВКС 3	169.1	0.7	791.4	960.5
ГВКС 4	565.3	2.4	696.7	1262.0
ГВКС 6	147.6	0.6	74.6	222.2
Общо специални функции по т.3	5474.8	23.1	-	-
Общо Специални функции по т.1+т.2+т.3	9501.7	40.2	-	-
Общо защитни и специални функции	9501.7	40.2	-	-
стопанска	14136.4	59.8	-	14136.4
Стопански функции	14136.4	59.8	-	-
Всичко	23638.1	100.0	-	-

4.2. Таксационна характеристика на насажденията

Залесената площ на държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" е 22 879,8 ха. Разпределението ѝ, както и това на дървесния запас (без клони), по типове месторастения в границите на обособените стопанските класове (и условни) е дадено в таблица № 32.

Таблица № 32

Разпределение на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ и ОБЩИЯ ДЪРВЕСЕН ЗАПАС (без клони)

Държавна собственост

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	No	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Горски територии със защитни и специални функции							
Условен стопански клас: Черборови култури, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	23.4	14.8	6015	14.2	-	-
M-I-2 D-1	13	23.0	14.6	6350	14.9	-	-
M-I-2 CD-2	14	23.0	14.6	6600	15.5	-	-
M-I-2 C-1	15	36.7	23.3	9750	22.9	-	-
M-I-3 CD-2	17	1.9	1.2	670	1.6	-	-
МТЮ-I C-2	121	49.1	31.1	13040	30.6	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	0.6	0.4	140	0.3	-	-
Всичко		157.7	100.0	42565	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Дъбов СрН, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	12.7	26.8	3055	46.1	-	-
M-I-2 CD-2	14	29.5	62.4	2400	36.2	-	-
МТЮ-I C-2	121	5.1	10.8	1170	17.7	-	-
Всичко		47.3	100.0	6625	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Култури от червен дъб, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	57.8	53.5	13350	57.1	-	-
M-I-2 D-1	13	16.1	14.9	3670	15.7	-	-
M-I-2 CD-2	14	34.2	31.6	6360	27.2	-	-
Всичко		108.1	100.0	23380	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Церов, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	53.0	48.0	6790	59.6	-	-
M-I-2 D-1	13	8.1	7.3	500	4.3	-	-
M-I-2 CD-2	14	36.2	32.8	3840	33.7	-	-
M-I-2 C-1	15	1.8	1.6	240	2.1	-	-
M-I-3 CD-2	17	1.0	0.9	-	-	-	-
МТЮ-I C-2	121	1.8	1.6	30	0.3	-	-
M-I-2 B-1	138	8.6	7.8	-	-	-	-
Всичко		110.5	100.0	11400	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Горскоплоден, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	22.4	14.3	1200	11.7	-	-
M-I-2 D-1	13	12.2	7.8	1020	10.0	-	-
M-I-2 CD-2	14	85.5	54.7	4155	40.6	-	-
M-I-2 C-1	15	8.2	5.3	520	5.1	-	-
МТЮ-I C-2	121	27.8	17.8	3330	32.5	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	0.2	0.1	20	0.1	-	-
Всичко		156.3	100.0	10245	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Липов, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	487.9	52.0	131540	54.8	-	-
M-I-2 D-1	13	0.3	-	80	-	-	-
M-I-2 CD-2	14	372.1	39.7	87940	36.6	-	-
M-I-3 CD-2	17	76.2	8.1	20450	8.5	-	-
МТЮ-I C-2	121	1.5	0.2	255	0.1	-	-
Всичко		938.0	100.0	240265	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Широколистен В, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	12.6	18.7	2475	20.3	-	-
M-I-2 D-1	13	7.8	11.6	1590	13.1	-	-
M-I-2 CD-2	14	37.0	55.0	6250	51.4	-	-
M-I-2 C-1	15	0.4	0.6	45	0.4	-	-
МТЮ-I C-2	121	9.5	14.1	1810	14.8	-	-
Всичко		67.3	100.0	12170	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Тополов нетип., Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2,3	11	5.5	15.6	860	40.0	-	-
M-I-2 D-2	12	15.4	43.8	355	16.5	-	-
M-I-2 D-1	13	1.6	4.5	140	6.5	-	-
M-I-2 CD-2	14	12.7	36.1	795	37.0	-	-
Всичко		35.2	100.0	2150	100.0	-	100.0

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Условен стопански клас: Габърв В П, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	134.8	21.8	24890	19.5	-	-
M-I-2 D-1	13	0.7	0.1	45	-	-	-
M-I-2 CD-2	14	378.4	61.3	82045	64.3	-	-
M-I-2 C-1	15	20.6	3.3	3010	2.4	-	-
M-I-3 CD-2	17	66.7	10.8	14790	11.6	-	-
МТЮ-I C-2	121	16.4	2.7	2840	2.2	-	-
Всичко		617.6	100.0	127620	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Дъбов В П, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	53.6	27.6	9880	26.5	-	-
M-I-2 D-1	13	15.0	7.7	3030	8.1	-	-
M-I-2 CD-2	14	82.0	42.2	14890	40.0	-	-
M-I-3 CD-2	17	43.7	22.5	9450	25.4	-	-
Всичко		194.3	100.0	37250	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Дъбов СрН П, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	6.1	2.9	910	4.5	-	-
M-I-2 D-1	13	63.4	30.7	7040	34.8	-	-
M-I-2 CD-2	14	37.9	18.3	4550	22.5	-	-
M-I-2 C-1	15	85.7	41.5	6500	32.1	-	-
M-I-3 CD-2	17	1.1	0.6	180	0.9	-	-
МТЮ-I C-2	121	1.2	0.6	170	0.8	-	-
M-I-2 B-1	138	11.1	5.4	890	4.4	-	-
Всичко		206.5	100.0	20240	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Церов В П, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	801.4	43.7	154715	46.4	-	-
M-I-2 D-1	13	101.5	5.6	15960	4.8	-	-
M-I-2 CD-2	14	776.8	42.4	136770	41.0	-	-
M-I-2 C-1	15	92.0	5.0	14220	4.3	-	-
МТЮ-I C-2	121	61.1	3.3	11660	3.5	-	-
Всичко		1832.8	100.0	333325	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Церов П, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	102.8	7.0	15985	8.0	-	-
M-I-2 D-1	13	174.8	11.8	23140	11.5	-	-
M-I-2 CD-2	14	428.4	29.0	63230	31.6	-	-
M-I-2 C-1	15	498.3	33.8	63735	31.8	-	-
M-I-3 C-1	19	8.2	0.6	1140	0.6	-	-
МТЮ-I C-2	121	216.8	14.7	29860	14.9	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	35.3	2.4	1080	0.5	-	-
МТЮ-I В-1,12,2	131	10.3	0.7	2170	1.1	-	-
Всичко		1474.9	100.0	200340	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Смесен В П, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	187.9	27.0	32575	26.8	-	-
M-I-2 D-1	13	10.4	1.5	730	0.6	-	-
M-I-2 CD-2	14	440.4	63.1	77970	64.2	-	-
M-I-2 C-1	15	39.9	5.7	6120	5.1	-	-
M-I-3 CD-2	17	18.9	2.7	4020	3.3	-	-
Всичко		697.5	100.0	121415	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Смесен СрН П, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2,3	11	6.7	0.8	690	0.7	-	-
M-I-2 D-2	12	115.1	12.7	16585	17.4	-	-
M-I-2 D-1	13	41.6	4.6	3395	3.6	-	-
M-I-2 CD-2	14	245.0	27.1	32265	33.9	70	100.0
M-I-2 C-1	15	325.1	36.0	31030	32.6	-	-
M-I-3 CD-2	17	13.9	1.5	2020	2.1	-	-
M-I-3 C-1	19	3.7	0.4	400	0.4	-	-
МТЮ-I C-2	121	37.5	4.1	2120	2.2	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	52.4	5.8	3275	3.4	-	-
M-I-2 B-1	138	63.1	7.0	3580	3.7	-	-
Всичко		904.1	100.0	95360	100.0	70	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Условен стопански клас: Акациев, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2,3	11	1.8	0.2	395	0.7	-	-
M-I-2 D-2	12	179.1	21.3	11560	20.7	-	-
M-I-2 D-1	13	142.5	17.0	9865	17.7	-	-
M-I-2 CD-2	14	308.3	36.6	23145	41.5	-	-
M-I-2 C-1	15	105.0	12.5	6080	10.9	-	-
M-I-3 CD-2	17	3.5	0.4	175	0.3	-	-
M-I-3 C-1	19	4.7	0.6	80	0.2	-	-
МТЮ-І С-2	121	84.6	10.0	3635	6.5	-	-
M-I-2 B-1	138	12.0	1.4	860	1.5	-	-
Всичко		841.5	100.0	55795	100.0	-	100.0
Условен стопански клас: Келявгабъров, Защитни и специални функции, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	6.8	0.9	310	0.9	-	-
M-I-2 D-1	13	8.1	1.1	425	1.2	-	-
M-I-2 CD-2	14	54.3	7.2	3005	8.3	-	-
M-I-2 C-1	15	322.4	42.9	16425	45.4	-	-
МТЮ-І С-2	121	83.9	11.2	3675	10.2	-	-
МТЮ-І АВ-1	122	169.3	22.6	7955	22.0	-	-
МТЮ-І В-1,12,2	131	2.6	0.4	55	0.1	-	-
M-I-2 B-1	138	103.2	13.7	4285	11.9	-	-
Всичко		750.6	100.0	36135	100.0	-	100.0
Общо гори със ЗСпФ		9140.2	100.0	1376280	100.0	70	100.0
Горски територии със стопански функции							
Стопански клас: Черборови култури, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	32.7	5.2	11910	7.4	-	-
M-I-2 D-1	13	13.0	2.1	4295	2.7	-	-
M-I-2 CD-2	14	176.1	28.2	55315	34.3	-	-
M-I-2 C-1	15	249.6	40.0	61840	38.4	-	-
M-I-3 CD-2	17	1.3	0.2	430	0.3	-	-
МТЮ-І С-2	121	97.9	15.7	19655	12.1	-	-
M-I-2 B-1	138	53.6	8.6	7730	4.8	-	-
Всичко		624.2	100.0	161175	100.0	-	100.0
Стопански клас: Дъбов СрН, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	22.1	13.0	4400	15.4	-	-
M-I-2 D-1	13	0.8	0.5	-	-	-	-
M-I-2 CD-2	14	143.6	84.5	24150	84.2	-	-
M-I-2 C-1	15	2.2	1.2	-	-	-	-
МТЮ-І С-2	121	1.3	0.8	120	0.4	-	-
Всичко		170.0	100.0	28670	100.0	-	100.0
Стопански клас: Култури от червен дъб, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	41.1	52.3	11700	55.5	-	-
M-I-2 D-1	13	3.6	4.6	820	3.9	-	-
M-I-2 CD-2	14	33.0	42.0	8415	39.8	-	-
M-I-2 C-1	15	0.9	1.1	180	0.8	-	-
Всичко		78.6	100.0	21115	100.0	-	100.0
Стопански клас: Церков, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	43.1	32.5	4760	41.4	-	-
M-I-2 D-1	13	2.8	2.1	50	0.4	-	-
M-I-2 CD-2	14	86.8	65.4	6690	58.2	-	-
Всичко		132.7	100.0	11500	100.0	-	100.0
Стопански клас: Горскоплоден, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	82.2	30.7	5205	26.4	-	-
M-I-2 D-1	13	12.9	4.9	300	1.5	-	-
M-I-2 CD-2	14	134.5	50.3	11610	59.0	-	-
M-I-2 C-1	15	30.0	11.2	1700	8.6	-	-
МТЮ-І С-2	121	7.7	2.9	880	4.5	-	-
Всичко		267.3	100.0	19695	100.0	-	100.0
Стопански клас: Липов, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	443.9	38.0	107135	39.5	-	-
M-I-2 D-1	13	32.1	2.7	7740	2.8	-	-
M-I-2 CD-2	14	635.0	54.3	141830	52.2	-	-
M-I-2 C-1	15	1.9	0.2	250	0.1	-	-
M-I-3 CD-2	17	55.6	4.8	14610	5.4	-	-
Всичко		1168.5	100.0	271565	100.0	-	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Стопански клас: Широколистен В, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	30.5	25.9	5750	31.3	-	-
M-I-2 D-1	13	10.6	9.0	1790	9.7	-	-
M-I-2 CD-2	14	64.1	54.5	10020	54.4	-	-
M-I-2 C-1	15	0.4	0.3	20	0.1	-	-
M-I-3 CD-2	17	0.1	0.1	5	-	-	-
M-I-3 C-1	19	11.4	9.7	680	3.7	-	-
МТЮ-I C-2	121	0.6	0.5	150	0.8	-	-
Всичко		117.7	100.0	18415	100.0	-	100.0
Стопански клас: Тополов нетип., Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2,3	11	0.9	2.7	90	2.2	-	-
M-I-2 D-2	12	11.6	35.0	1815	45.7	-	-
M-I-2 D-1	13	0.1	0.3	-	-	-	-
M-I-2 CD-2	14	18.0	54.2	1765	44.5	-	-
МТЮ-I C-2	121	2.6	7.8	300	7.6	-	-
Всичко		33.2	100.0	3970	100.0	-	100.0
Стопански клас: Габърв В П, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	392.9	25.9	82000	26.0	-	-
M-I-2 D-1	13	30.8	2.0	4955	1.6	-	-
M-I-2 CD-2	14	1011.9	66.8	213540	67.9	-	-
M-I-2 C-1	15	24.4	1.6	2750	0.9	-	-
M-I-3 CD-2	17	0.7	0.1	160	-	-	-
МТЮ-I C-2	121	54.1	3.6	11350	3.6	-	-
Всичко		1514.8	100.0	314755	100.0	-	100.0
Стопански клас: Дъбов В П, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	7.2	6.5	1100	6.3	-	-
M-I-2 CD-2	14	86.7	78.5	13810	80.1	-	-
M-I-2 C-1	15	16.6	15.0	2340	13.6	-	-
Всичко		110.5	100.0	17250	100.0	-	100.0
Стопански клас: Дъбов СрН П, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	147.2	27.3	21180	29.9	-	-
M-I-2 D-1	13	94.4	17.5	11400	16.1	-	-
M-I-2 CD-2	14	222.6	41.3	29870	42.2	-	-
M-I-2 C-1	15	71.3	13.3	7980	11.3	-	-
M-I-2 B-1	138	3.4	0.6	360	0.5	-	-
Всичко		538.9	100.0	70790	100.0	-	100.0
Стопански клас: Церов В П, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	1670.4	52.8	250795	51.4	-	-
M-I-2 D-1	13	75.3	2.4	12095	2.5	-	-
M-I-2 CD-2	14	1255.3	39.7	199995	41.0	-	-
M-I-2 C-1	15	39.1	1.2	4960	1.0	-	-
M-I-3 CD-2	17	14.1	0.5	2840	0.5	-	-
M-I-3 C-1	19	76.7	2.4	12990	2.7	-	-
МТЮ-I C-2	121	32.2	1.0	4640	0.9	-	-
Всичко		3163.1	100.0	488315	100.0	-	100.0
Стопански клас: Церов П, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	182.2	14.6	20440	13.4	-	-
M-I-2 D-1	13	74.9	6.0	7390	4.9	-	-
M-I-2 CD-2	14	533.2	43.0	73200	48.2	-	-
M-I-2 C-1	15	302.4	24.4	32230	21.2	-	-
M-I-3 CD-2	17	34.5	2.8	5690	3.7	-	-
МТЮ-I C-2	121	102.1	8.2	11710	7.7	-	-
M-I-2 B-1	138	11.9	1.0	1300	0.9	-	-
Всичко		1241.2	100.0	151960	100.0	-	100.0
Стопански клас: Смесен В П, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	354.4	37.8	63330	38.9	-	-
M-I-2 D-1	13	23.7	2.5	3200	2.0	-	-
M-I-2 CD-2	14	440.0	46.9	77710	47.7	-	-
M-I-2 C-1	15	99.0	10.5	14645	8.9	-	-
M-I-3 CD-2	17	9.5	1.0	2260	1.4	-	-
МТЮ-I C-2	121	11.8	1.3	1730	1.1	-	-
Всичко		938.4	100.0	162875	100.0	-	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	No	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Стопански клас: Смесен СрН П, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	110.9	9.9	10505	7.9	-	-
M-I-2 D-1	13	92.2	8.2	10150	7.7	-	-
M-I-2 CD-2	14	453.0	40.4	65445	49.4	-	-
M-I-2 C-1	15	320.6	28.6	30375	23.0	-	-
M-I-3 CD-2	17	6.9	0.6	460	0.3	-	-
M-I-3 C-1	19	43.4	3.9	6420	4.8	-	-
МТЮ-I C-2	121	63.5	5.7	6960	5.3	-	-
M-I-2 B-1	138	30.4	2.7	2060	1.6	-	-
Всичко		1120.9	100.0	132375	100.0	-	100.0
Стопански клас: Акациев, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	232.1	15.4	16250	19.6	-	-
M-I-2 D-1	13	109.2	7.2	4520	5.4	-	-
M-I-2 CD-2	14	905.8	60.2	50080	60.4	-	-
M-I-2 C-1	15	229.6	15.3	10375	12.5	-	-
M-I-3 CD-2	17	1.0	0.1	45	-	-	-
M-I-3 C-1	19	6.8	0.4	380	0.5	-	-
МТЮ-I C-2	121	21.1	1.4	1270	1.6	-	-
Всичко		1505.6	100.0	82920	100.0	-	100.0
Стопански клас: Келявгабърров, Стопанска функция, Държавна собственост							
M-I-2 D-2	12	9.2	0.9	490	1.0	-	-
M-I-2 D-1	13	9.6	1.0	360	0.7	-	-
M-I-2 CD-2	14	202.8	20.0	11305	22.7	-	-
M-I-2 C-1	15	499.2	49.2	25275	50.6	-	-
M-I-3 C-1	19	43.7	4.3	2040	4.1	-	-
МТЮ-I C-2	121	46.5	4.6	2410	4.8	-	-
МТЮ-I АВ-1	122	31.8	3.1	1350	2.7	-	-
МТЮ-I В-1,12,2	131	36.1	3.6	1315	2.6	-	-
M-I-2 B-1	138	135.1	13.3	5410	10.8	-	-
Всичко		1014.0	100.0	49955	100.0	-	100.0
Общо гори със СтФ		13739.6	100.0	2007300	100.0	-	100.0
Общо залесена площ		22879.8	100.0	3383580	100.0	70	100.0

4.2.1. Горски територии със защитни и специални функции

Залесената площ на горите със защитни и специални функции е 9 140,2 хектара, което е 40,0% от общата залесена площ на стопанството. По условни стопански класове тя се разпределя, както следва:

4.2.1.1. Условен стопански клас Черборови култури - ЧБК (таблици № 1 - 7 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание на черен бор от I до IV бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти култури – 128,9 ха в т.ч. от черен бор 127,9 ха и зелена дуглазка 1,0 ха;
- смесени иглолистни култури – 1,0 ха с преобладание на черен бор;
- смесени иглолистно-широколистни култури – 27,8 ха с преобладание на черен бор;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава III клас на възраст – 69,3 %, II клас на възраст – 30,2 % и I клас на възраст – 0,5 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 47 години.

Общият запас е 42 565 куб.м (без клоно). Средният запас е 270 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 919 куб.м, а на един хектар – 5,83 куб.м.

Средният бонитет е III (3,1).

Средната пълнота е 0,78. Няма изредени култури. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 43,7 %, следвани от тези с пълнота 0,7 – 16,3 % и 0,6 – 15,1 %.

Основен дървесен вид е черния бор – 93,1 % от площта и 95,9 % от запаса (без клоно). От останалите иглолистни видове по-голямо участие има зелената дуглазка - съответно 0,7 % и 1,2 %. От широколистните видове водещо участие има цера – съответно 2,6 % и 1,1 %.

4.2.1.2. Условен стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен - ДСрН (таблици № 8 - 14 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на зимния дъб от II и III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- смесени широколистни насаждения с водещо участие на зимен дъб – 21,7 ха;
- чисти култури – 0,9 ха от зимен дъб;
- смесени широколистни култури – 24,7 ха в т.ч. с преобладание на зимен дъб 2,2 ха и с водещо участие на зимен дъб 22,5 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава I клас на възраст – 52,0 %, IV клас на възраст – 45,7 % и III клас на възраст – 2,3 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 42 години.

Общият запас е 6 625 куб.м (без клони). Средният запас е 140 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 170 куб.м, а на един хектар – 3,59 куб.м.

Средният бонитет е II (2,1).

Средната пълнота е 0,83. Няма изредени култури. Преобладават дървостойките с пълнота 0,9 - 45,9 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 37,6 % и 0,7 – 16,5 %.

Основен дървесен вид е зимния дъб – 33,6 % от площта и 41,9 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат цера - съответно 24,1 % и 25,0 %, следван от габъра – съответно 14,2 % и 6,6 %.

4.2.1.3. Условен стопански клас Култури от червен дъб - Чдб (таблици № 15 - 21 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание на червен дъб от I до III бонитет на средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти култури – 58,0 ха от червен дъб;
  - смесени широколистни култури – 50,1 ха с преобладание на червен дъб;
- Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава II клас на възраст – 53,7 %, III клас на възраст – 44,3 %, IV клас на възраст – 1,1 %, I клас на възраст – 0,6 и V клас на възраст – 0,3 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 38 години.

Общият запас е 23 380 куб.м (без клони). Средният запас е 216 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 610 куб.м, а на един хектар – 5,64 куб.м.

Средният бонитет е I (1,4).

Средната пълнота е 0,85. Няма изредени култури. Преобладават дървостойките с пълнота 0,9 - 46,0 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 28,1 % и 1,0 – 13,9 %.

Основен дървесен вид е червен дъб – 85,4 % от площта и 84,3 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат сребролистната липа - съответно 10,0 % и 13,6 %, следвана от цера – съответно 3,9 % и 2,0 %.

4.2.1.4. Условен стопански клас Церв - Ц (таблици № 22 - 28 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание или водещо участие на цер от I до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 6,1 ха от цер;
- смесени широколистни насаждения – 49,5 ха в т.ч. с преобладание от цер 45,6 ха и водещо участие на цер 3,9 ха;
- чисти култури – 37,5 ха от цер;
- смесени широколистни-иглолистни култури – 8,6 ха с преобладание на цер;
- смесени широколистни култури – 8,8 ха с преобладание на цер;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава I клас на възраст – 56,1 %, III клас на възраст – 18,2 %, II клас на възраст – 12,5 % и IV клас на възраст – 6,3 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 32 години.

Общият запас е 11 400 куб.м (без клони). Средният запас е 103 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 392 куб.м, а на един хектар – 3,55 куб.м.

Средният бонитет е II (2,2).

Средната пълнота е 0,83. Има изредени култури на 6,8 % от площта. Преобладават дървостойките с пълнота 0,9 - 46,9 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 27,9 % и 1,0 – 14,7 %.

Основен дървесен вид е цера – 79,3 % от площта и 82,7 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат габъра - съответно 5,7 % и 4,6 %, следван от клена – съответно 4,7 % и 3,2 % и зимния дъб – съответно 4,4 % и 6,3 %.

4.2.1.5. Условен стопански клас Горскоплоден - Гпл (таблици № 29 - 35 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание или водещо участие на орех, дива череша, леста от III до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 0,4 ха от орех;
- смесени широколистни насаждения – 0,9 ха с преобладание на леска;
- чисти култури – 83,5 ха в т.ч. от орех 72,5 ха и леска 11,0 ха;
- смесени широколистни-иглолистни култури – 1,9 ха с преобладание на дива череша;
- смесени широколистни култури – 69,6 ха в т.ч. с преобладание от орех 49,5 ха, леска 9,3 ха, дива череша 4,0 ха и без преобладание 6,8 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава III клас на възраст – 84,8 %, II клас на възраст – 12,2 % и I клас на възраст – 3,0 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 51 години.

Общият запас е 10 245 куб.м (без клони). Средният запас е 66 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 199 куб.м, а на един хектар – 1,27 куб.м.

Средният бонитет е IV (4,0).

Средната пълнота е 0,70. Има изредени култури на 3,4 % от площта. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 39,9 %, следвани от тези с пълнота 0,6 – 17,5 %, 0,7 – 15,5 % и 0,5 - 12,6 %.

Основен дървесен вид е ореха – 71,0 % от площта и 67,7 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат леската - съответно 11,3 % и 1,3 %, следвана от цера – съответно 6,9 % и 9,0 % и дива череша – съответно 5,4 % и 12,6 %.

4.2.1.6. Условен стопански клас Липов - Л (таблици № 36 – 42 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание или водещо участие на едролитна липа и сребролистна липа от I до IV бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 112,1 ха в т.ч. от едролитна липа 6,6 ха и сребролистна липа 105,5 ха;
- смесени широколистни насаждения – 724,1 ха в т.ч. с преобладание на едролитна липа 168,3 ха, сребролистна липа 433,5 ха и без преобладание 122,3 ха;
- чисти култури – 24,4 ха от сребролистна липа;
- смесени широколистни-иглолистни култури – 1,6 ха с преобладание на сребролистна липа;
- смесени широколистни култури – 75,8 ха в т.ч. с преобладание от едролитна липа 1,9 ха, сребролистна липа 43,6 ха и без преобладание 30,3 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава IV клас на възраст – 68,9 %, III клас на възраст – 13,3 %, V клас на възраст – 10,4 % и II клас на възраст – 3,7 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 68 години.

Общият запас е 240 265 куб.м (без клони). Средният запас е 256 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 3 698 куб.м, а на един хектар – 3,94 куб.м.

Средният бонитет е II (2,4).

Средната пълнота е 0,82. Няма изредени култури. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 51,3 %, следвани от тези с пълнота 0,9 – 27,2 %, 0,7 – 15,9 % и 1,0 – 5,3 %.

Основен дървесен вид е сребролистната липа – 55,0 % от площта и 60,9 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат едрolistната липа - съответно 15,5 % и 15,1 %, следвана от цера – съответно 14,8 % и 12,5 % и габъра – съответно 6,6 % и 5,5 %.

4.2.1.7. Условен стопански клас Широколистен високоствъблен - ШВ (таблици № 43 – 49 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание или водещо участие на планински ясен, полски ясен, явор, трепетлика, круша от I до IV бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 2,2 ха в т.ч. от трепетлика 0,2 ха, круша 0,1 ха, планински ясен 1,5 ха и полски ясен 0,4 ха;

- смесени широколистни насаждения – 9,3 ха в т.ч. с преобладание на бяла върба 4,5 ха, планински ясен 2,3 ха, полски ясен 1,7 ха и без преобладание 0,8 ха;

- чисти култури – 16,7 ха в т.ч. от явор 0,4 ха, планински ясен 6,7 ха и полски ясен 9,6 ха;

- смесени широколистни култури – 39,1 ха в т.ч. с преобладание от планински ясен 14,0 ха, полски ясен 0,5 ха и без преобладание 24,6 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава IV клас на възраст – 42,3 %, III клас на възраст – 35,1 %, II клас на възраст – 19,5 % и I клас на възраст – 3,1 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 56 години.

Общият запас е 12 170 куб.м (без клони). Средният запас е 181 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 217 куб.м, а на един хектар – 3,22 куб.м.

Средният бонитет е II (2,1).

Средната пълнота е 0,71. Няма изредени култури. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 40,3 %, следвани от тези с пълнота 0,7 – 30,9 % и 0,6 – 21,4 %.

Основен дървесен вид е планинският ясен – 41,5 % от площта и 42,5 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат полският ясен - съответно 16,3 % и 22,1 %, следван от акацията – съответно 13,8 % и 8,4 % и цера – съответно 8,8 % и 10,5 %.

4.2.1.8. Условен стопански клас Тополов на нетипични месторастения - ТН (таблици № 50 - 56 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание или водещо участие на клонове топола от III бонитет на средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти култури – 32,5 ха в т.ч. от тп Bachelieri 8,4 ха, тп I-214 14,4 ха, тп I-45/51 2,6 ха и CV-55/65 7,1 ха;

- смесени широколистни култури – 2,7 ха в т.ч. с преобладание на тп Bachelieri 1,1 ха и с водещо участие на топола 1,6 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XII клас на възраст – 32,1 %, III клас на възраст – 24,4 %, I клас на възраст – 16,5 % и II клас на възраст – 8,8 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 32 години.

Общият запас е 2 150 куб.м (без клони). Средният запас е 61 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 65 куб.м, а на един хектар – 1,85 куб.м.

Средният бонитет е III (3,0).

Средната пълнота е 0,43. Има изредени култури на 23,3 % от площта. Преобладават дървостойките с пълнота 0,4 - 42,0 %, следвани от тези с пълнота 0,5 – 13,1 % и 0,8 – 12,5 %.

Основен дървесен вид е тп I-214 – 40,6 % от площта и 22,6 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие има тп Bachelieri - съответно 28,2 % и 42,8 %, следвана от тп CV 55/65 – съответно 20,2 % и 3,9 % и тп I-45/51 – съответно 7,4 % и 21,4 %.

4.2.1.9. Условен стопански клас Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП - (таблици № 57 – 63 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на габър и бук от I до IV бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 47,3 ха в т.ч. от бук 6,2 ха и габър 41,1 ха;

- смесени широколистни-иглолистни насаждения – 0,7 ха с преобладание на габър;
 - смесени широколистни насаждения – 569,6 ха в т.ч. с преобладание от бук 31,3 ха и габър 538,3 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XIV клас на възраст – 30,8 %, XII клас на възраст – 16,7 %, XV клас на възраст – 15,5 % и XVI клас на възраст – 15,0 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 69 години.

Общият запас е 127 620 куб.м (без клони). Средният запас е 207 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 1 916 куб.м, а на един хектар – 3,10 куб.м.

Средният бонитет е II (1,6).

Средната пълнота е 0,77. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 42,4 %, следвани от тези с пълнота 0,7 – 29,2 % и 0,9 – 16,8 %.

Основен дървесен вид е габъра – 66,5 % от площта и 66,9 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат церата - съответно 14,6 % и 14,3 %, следван от бук – съответно 7,3 % и 8,2 % и зимен дъб – съответно 5,8 % и 4,6 %.

4.2.1.10. Условен стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане - ДВП

(таблици № 64 – 70 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб и благун от II и III бонитет на средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 26,0 ха в т.ч. от зимен дъб 8,7 ха и благун 17,3 ха;

- смесени широколистни насаждения – 168,3 ха в т.ч. с преобладание от зимен дъб 153,3 ха и благун 15,0 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XV клас на възраст – 36,4 %, XVI клас на възраст – 32,5 %, XVII клас на възраст – 13,2 % и XIV клас на възраст – 11,5 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 77 години.

Общият запас е 37 250 куб.м (без клони). Средният запас е 192 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 488 куб.м, а на един хектар – 2,51 куб.м.

Средният бонитет е II (2,3).

Средната пълнота е 0,74. Преобладават дървостойките с пълнота 0,7 - 53,5 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 34,6 %, 0,6 – 7,5 % и 0,9 – 4,4 %.

Основен дървесен вид е зимния дъб – 56,2 % от площта и 55,3 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат блягуна - съответно 17,1 % и 15,8 %, следван от габър – съответно 11,8 % и 13,0 % и цер – съответно 10,0 % и 9,7 %.

4.2.1.11. Условен стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП - (таблици № 71 – 77 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб, благун и космат дъб от III до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 12,1 ха в т.ч. от зимен дъб 8,5 ха и благун 3,6 ха;

- смесени широколистни насаждения – 194,4 ха в т.ч. с преобладание от зимен дъб 29,8 ха, благун 84,7 ха и космат дъб 79,9 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XIV клас на възраст – 57,8 %, XIII клас на възраст – 8,3 %, XVI клас на възраст – 7,1 % и XV клас на възраст – 6,1 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 66 години.

Общият запас е 20 240 куб.м (без клони). Средният запас е 98 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 306 куб.м, а на един хектар – 1,48 куб.м.

Средният бонитет е IV (4,2).

Средната пълнота е 0,72. Преобладават дървостойките с пълнота 0,7 - 36,8 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 32,7 %, 0,6 – 22,9 % и 0,9 – 5,1 %.

Основен дървесен вид е блягуна – 32,1 % от площта и 36,6 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат космат дъб - съответно 26,5 % и 16,4 %, следван от зимен дъб – съответно 20,2 % и 24,6 % и цер – съответно 15,3 % и 19,3 %.

4.2.1.12. Условен стопански клас Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП (таблици № 78 – 84 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от I до III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 860,8 ха от цер;
- смесени широколистни насаждения – 972,0 ха с преобладание на цер;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XV клас на възраст – 25,5 %, XIV клас на възраст – 20,1 %, XVI клас на възраст – 17,1 % и XIII клас на възраст – 12,6 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 66 години.

Общият запас е 333 325 куб.м (без клони). Средният запас е 182 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 5 239 куб.м, а на един хектар – 2,86 куб.м.

Средният бонитет е II (2,1).

Средната пълнота е 0,73. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 35,7 %, следвани от тези с пълнота 0,7 – 35,2 %, 0,6 – 17,3 % и 0,9 – 7,0 %.

Основен дървесен вид е цера – 83,0 % от площта и 84,8 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат благун - съответно 6,0 % и 4,9 %, следван от габър – съответно 3,7 % и 3,8 % и зимен дъб – съответно 2,5 % и 2,0 %.

4.2.1.13. Условен стопански клас Церов за превръщане - ЦП (таблици № 85 – 91 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от III до V бонитет на много бедни до бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 459,6 ха от цер;
- смесени широколистни насаждения – 1 015,3 ха с преобладание на цер;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XIV клас на възраст – 32,6 %, XV клас на възраст – 18,7 %, XVI клас на възраст – 17,3 % и XIII клас на възраст – 16,1 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 72 години.

Общият запас е 200 340 куб.м (без клони). Средният запас е 136 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 2 919 куб.м, а на един хектар – 1,98 куб.м.

Средният бонитет е III (3,4).

Средната пълнота е 0,65. Преобладават дървостойките с пълнота 0,7 - 40,6 %, следвани от тези с пълнота 0,6 – 24,3 %, 0,8 – 15,0 % и 0,5 – 7,0 %.

Основен дървесен вид е цера – 78,4 % от площта и 77,5 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат благун - съответно 7,3 % и 6,4 % и габър – съответно 3,9 % и 5,0 %.

4.2.1.14. Условен стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП - (таблици № 92 - 98 от Приложение II)

Обособен е от смесени насаждения с преобладание или водещо участие на полски бряст от I до III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- смесени широколистни насаждения – 697,5 ха в т.ч. с преобладание на полски бряст 0,1 ха и без преобладание 697,4 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XIV клас на възраст

– 20,5 %, XVI клас на възраст – 18,6 %, XIII клас на възраст – 12,5 % и XV клас на възраст – 8,6 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 59 години.

Общият запас е 121 415 куб.м (без клони). Средният запас е 174 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 2 180 куб.м, а на един хектар – 3,13 куб.м.

Средният бонитет е II (2,0).

Средната пълнота е 0,76. Преобладават дървостойките с пълнота 0,7 - 40,9 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 39,0 % и 0,9 – 10,5 %.

Основен дървесен вид е цера – 30,8 % от площта и 28,5 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат габъра - съответно 26,1 % и 28,3 %, следван от зимен дъб – съответно 9,4 % и 9,4 % и сребролистна липа – съответно 9,3 % и 12,2 %.

4.2.1.15. Условен стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмСрНП - (таблици № 99 - 107 от Приложение II)

Обособен е от смесени насаждения с преобладание или водещо участие на полски бряст, клен от III и V бонитет на много бедни до бедни, бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- смесени широколистно-иглолистни насаждения с водещо участие – 4,7 ха;
- смесени широколистни насаждения – 899,4 ха в т.ч. с преобладание на полски бряст 3,0 ха, клен 2,8 ха и без преобладание 893,6 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XIV клас на възраст – 34,4 %, XVI клас на възраст – 10,9 %, XII клас на възраст – 10,4 % и X клас на възраст – 8,2 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 61 години.

Общият запас е 95 360 куб.м (без клони). Средният запас е 106 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 1 637 куб.м, а на един хектар – 1,81 куб.м.

Средният бонитет е IV (3,8).

Средната пълнота е 0,71. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 28,2 %, следвани от тези с пълнота 0,6 – 20,4 %, 0,7 – 18,6 % и 0,9 – 13,9 %.

Основен дървесен вид е цера – 29,7 % от площта и 32,7 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат зимния дъб - съответно 14,7 % и 16,0 %, следван от габъра – съответно 9,5 % и 14,2 % и благун – съответно 9,4 % и 8,6 %.

4.2.1.16. Условен стопански клас Акациев - А (таблици № 108 – 114 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание или водещо участие на акация, гледичия от I до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 500,7 ха от акация;
- смесени широколистни-иглолистни насаждения – 2,3 ха с преобладание на акация;
- смесени широколистни насаждения – 151,6 ха в т.ч. с преобладание от акация 116,3 ха, гледичия 1,0 ха и без преобладание 34,3 ха;
- чисти култури – 120,0 ха в т.ч. от акация 118,5 ха и гледичия 1,5 ха;
- смесени широколистни култури – 66,9 ха в т.ч. с преобладание от акация 61,7 ха, гледичия 2,5 ха и без преобладание 2,7 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава III клас на възраст – 29,5 %, IV клас на възраст – 14,2 %, V клас на възраст – 12,9 % и II клас на възраст – 8,7 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 23 години.

Общият запас е 55 795 куб.м (без клони). Средният запас е 66 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 2 859 куб.м, а на един хектар – 3,40 куб.м.

Средният бонитет е III (3,4).

Средната пълнота е 0,78. Има изредени култури на 1,2 % от площта. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 30,7 %, следвани от тези с пълнота 0,9 – 27,8 %, 0,7 – 15,6 % и 0,6 – 13,5 %.

Основен дървесен вид е планинския ясен – 89,5 % от площта и 86,7 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат гледичията - съответно 2,1 % и 2,2 %, следвана от цер – съответно 1,6 % и 2,5 % и мъждрян – съответно 1,6 % и 1,3 %.

4.2.1.17. Условен стопански клас Келявгабъров - Кгбр (таблици № 115 - 121 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание или водещо участие на мъждрян, келяв габър от IV и V бонитет на много бедни до бедни, бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 110,0 ха в т.ч. от мъждрян 7,7 ха и келяв габър 102,3 ха;
- смесени широколистно-иглолистни насаждения – 9,9 ха в т.ч. с преобладание от келяв габър 2,7 ха и без преобладание 7,2 ха;
- смесени широколистни насаждения – 630,7 ха в т.ч. с преобладание на мъждрян 15,6 ха, келяв габър 423,5 ха и без преобладание 191,6 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XII клас на възраст – 18,2 %, XIV клас на възраст – 14,3 %, XIII клас на възраст – 11,4 % и XI клас на възраст – 10,3 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 57 години.

Общият запас е 36 135 куб.м (без клони). Средният запас е 48 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 742 куб.м, а на един хектар – 0,99 куб.м.

Средният бонитет е IV (4,1).

Средната пълнота е 0,80. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 36,2 %, следвани от тези с пълнота 0,9 – 31,7 %, 0,7 – 17,1 % и 0,6 – 6,1 %.

Основен дървесен вид е келявия габър – 62,2 % от площта и 27,5 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат цер - съответно 16,1 % и 38,6 %, следван от мъждрян – съответно 10,4 % и 14,1 % и космат дъб – съответно 3,3 % и 5,8 %.

Общо за горските територии със ЗСпФ (таблици № 122 - 137 от Приложение II)

Общата залесена площ на горските територии със ЗСпФ на ТП ДЛС "Черни Лом" е 9 140,2 ха. Разпределението ѝ по класове на възраст е доста неравномерно. Преобладават насажденията от XIV клас на възраст (66 - 70 г.) – 1 901,5 ха – 20,8 %, следвани от тези от XVI клас на възраст (76- 80 г.) – 1 250,0 ха – 13,7 % и XV клас на възраст (71 – 75 г.) – 1 204,5 – 13,2 %.

Общият запас без клони на основните насаждения на горските територии със ЗСпФ на ТП ДЛС "Черни Лом" е 1 376 280 куб.м, а на надлесните дървета е 70 куб.м. Общият запас с клони на основните насаждения е 1 552 065 куб.м, а на надлесните дървета е 80 куб.м.

Средната възраст на дървостойките в горските територии със ЗСпФ на ТП ДЛС "Черни Лом" е 60 години. Общият среден прираст е 2,69 куб.м, а средният запас на 1 ха е 151 куб.м. Средният бонитет е III (2,8), а средната пълнота е 0,74.

4.2.2. Горски територии със стопански функции

Залесената площ на горите със стопански функции е 13 739,6 ха, или 60,0 % от залесената площ. По стопански класове тя се разпределя, както следва:

4.2.2.1. Стопански клас Черборови култури - ЧБК (таблици № 138 - 144 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание или водещо участие на черен бор, бял бор, зелена дуглазка и смърч от I до IV бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти култури – 327,8 ха в т.ч. от бял бор 7,4 ха, смърч 0,5 ха, черен бор 315,2 ха и зелена дуглазка 4,7 ха;

- смесени иглолистни култури – 46,7 ха в т.ч. с преобладание на бял бор 14,2 ха и черен бор 32,5 ха;

- смесени иглолистно-широколистни култури – 249,7 ха в т.ч. с преобладание на бял бор 0,6 ха, черен бор 217,3 ха, зелена дуглазка 3,9 ха и без преобладание 27,9 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава III клас на възраст – 63,5 %, II клас на възраст – 35,5 %, IV клас на възраст – 0,6 % и I клас на възраст – 0,4 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 46 години.

Общият запас е 161 175 куб.м (без клони). Средният запас е 258 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 3 496 куб.м, а на един хектар – 5,60 куб.м.

Средният бонитет е III (3,0).

Средната пълнота е 0,78. Има изредени култури на 0,4 % от площта. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 32,4 %, следвани от тези с пълнота 0,9 – 29,7 % и 0,7 – 26,3 %.

Основен дървесен вид е черния бор – 80,9 % от площта и 86,6 % от запаса (без клони). От останалите иглолистни видове по-голямо участие има белия бор - съответно 4,4 % и 5,3 %. От широколистните видове водещо участие има цера – съответно 3,4 % и 1,3 %.

4.2.2.2. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен - ДСрН (таблици № 145 - 151 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на зимния дъб от I до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- смесени широколистни насаждения – 30,8 ха с преобладание на зимен дъб;

- чисти култури – 1,9 ха от зимен дъб;

- смесени широколистни култури – 137,3 ха в т.ч. с преобладание на зимен дъб 16,4 ха и без преобладание 120,9 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава III клас на възраст – 69,1 %, I клас на възраст – 19,7 %, II клас на възраст – 8,4 % и IV клас на възраст – 2,8 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 42 години.

Общият запас е 28 670 куб.м (без клони). Средният запас е 169 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 651 куб.м, а на един хектар – 3,83 куб.м.

Средният бонитет е III (2,5).

Средната пълнота е 0,80. Няма изредени култури. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 72,0 %, следвани от тези с пълнота 0,9 – 12,3 % и 0,7 – 7,9 %.

Основен дървесен вид е зимния дъб – 38,3 % от площта и 31,2 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат цера - съответно 30,3 % и 33,4 %, следван от сребролистна липа – съответно 21,0 % и 26,9 %.

4.2.2.3. Стопански клас Култури от червен дъб - Чдб (таблици № 152 - 158 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание или водещо участие на червен дъб от I до III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти култури – 57,6 ха от червен дъб;
- смесени широколистни култури – 21,0 ха в т.ч. с преобладание на червен дъб 18,2 ха и без преобладание 2,8 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава III клас на възраст – 88,7 %, II клас на възраст – 7,2 % и I клас на възраст – 4,1 ха от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 48 години.

Общият запас е 21 115 куб.м (без клони). Средният запас е 269 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 431 куб.м, а на един хектар – 5,48 куб.м.

Средният бонитет е II (1,5).

Средната пълнота е 0,84. Няма изредени култури. Преобладават дървостойките с пълнота 0,9 - 52,5 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 39,8 % и 0,7 – 4,1 %.

Основен дървесен вид е червен дъб – 87,9 % от площта и 90,9 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат сребролистната липа - съответно 3,8 % и 3,0 %, следвана от цера – съответно 3,5 % и 2,9 %.

4.2.2.4. Стопански клас Церов - Ц (таблици № 159 - 165 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание на цер от II до IV бонитет на средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 1,3 ха от цер;
- смесени широколистни насаждения – 40,6 ха с преобладание от цер;
- чисти култури – 45,1 ха от цер;
- смесени широколистни-иглолистни култури – 2,4 ха с преобладание на цер;
- смесени широколистни култури – 43,3 ха с преобладание на цер;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава I клас на възраст – 51,8 %, III клас на възраст – 35,7 %, II клас на възраст – 11,5 % и IV клас на възраст – 1,0 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 25 години.

Общият запас е 11 500 куб.м (без клони). Средният запас е 87 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 390 куб.м, а на един хектар – 2,94 куб.м.

Средният бонитет е II (2,4).

Средната пълнота е 0,76. Няма изредени култури. Преобладават дървостойките с пълнота 0,9 - 42,3 %, следвани от тези с пълнота 0,7 – 27,2 % и 0,6 – 13,0 %.

Основен дървесен вид е цера – 78,0 % от площта и 73,0 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат клена - съответно 4,7 % и 1,8 %, следван от зимен дъб – съответно 4,3 % и 8,3 % и сребролистна липа – съответно 3,9 % и 8,4 %.

4.2.2.5. Стопански клас Горскоплоден - Гпл (таблици № 166 - 172 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание или водещо участие на орех, леста, дива череша от III до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 8,0 ха от леска;
- смесени широколистни насаждения – 1,6 ха с преобладание на леска;
- чисти култури – 75,4 ха в т.ч. от орех 60,5 ха и леска 14,9 ха;
- смесени широколистни култури – 182,3 ха в т.ч. с преобладание от орех 93,9 ха, леска 19,4 ха, дива череша 52,8 ха и без преобладание 16,2 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава III клас на възраст – 89,6 %, II клас на възраст – 6,4 %, I клас на възраст – 3,8 % и IV клас на възраст – 0,6 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 54 години.

Общият запас е 19 695 куб.м (без клони). Средният запас е 74 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 360 куб.м, а на един хектар – 1,35 куб.м.

Средният бонитет е IV (4,1).

Средната пълнота е 0,71. Има изредени култури на 3,1 % от площта. Преобладават дървостойките с пълнота 0,7 - 29,7 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 28,1 %, 0,9 – 11,8 %, 0,5 – 10,9 % и 0,6 – 10,3 %.

Основен дървесен вид е ореха – 55,1 % от площта и 55,7 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат дивата череша - съответно 17,5 % и 23,4 %, следвана от леска – съответно 14,1 % и 3,0 % и цер – съответно 5,7 % и 8,9 %.

4.2.2.6. Стопански клас Липов - Л

(таблици № 173 – 179 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание или водещо участие на едролитна липа и сребролистна липа от I до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 196,5 ха в т.ч. от едролитна липа 9,5 ха и сребролистна липа 187,0 ха;

- смесени широколистни насаждения – 694,5 ха в т.ч. с преобладание на едролитна липа 130,8 ха, сребролистна липа 425,1 ха и без преобладание 138,6 ха;

- чисти култури – 42,9 ха от сребролистна липа;

- смесени широколистни-иглолистни култури – 10,5 ха в т.ч. с преобладание на сребролистна липа 8,5 ха и без преобладание 2,0 ха;

- смесени широколистни култури – 224,1 ха в т.ч. с преобладание от едролитна липа 0,3 ха, сребролистна липа 179,4 ха и без преобладание 44,4 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава IV клас на възраст – 67,7 %, III клас на възраст – 22,9 %, II клас на възраст – 6,5 %, I клас на възраст – 2,0 % и V клас на възраст – 0,9 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 64 години.

Общият запас е 271 565 куб.м (без клони). Средният запас е 232 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 4 399 куб.м, а на един хектар – 3,76 куб.м.

Средният бонитет е III (2,5).

Средната пълнота е 0,77. Няма изредени култури. Преобладават дървостойките с пълнота 0,7 - 38,6 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 33,5 %, 0,9 – 17,8 % и 0,6 – 5,7 %.

Основен дървесен вид е сребролистната липа – 58,4 % от площта и 63,5 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат едролитната липа - съответно 11,9 % и 12,3 %, следвана от цера – съответно 11,5 % и 9,5 % и зимен дъб – съответно 9,6 % и 7,3 %.

4.2.2.7. Стопански клас Широколистен високоствъблен - ШВ

(таблици № 180 – 186 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание или водещо участие на планински ясен, полски ясен, явор, трепетлика, круша, клен, бяла върба, махалебка, джанка от I до IV бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 2,0 ха в т.ч. от трепетлика 0,1 ха, круша 0,7 ха и планински ясен 1,2 ха;

- смесени широколистни насаждения – 23,4 ха в т.ч. с преобладание на габър 6,6 ха, трепетлика 0,6 ха, бяла върба 1,2 ха, джанка 1,0 ха, клен 0,5 ха, планински ясен 1,5 ха, полски ясен 0,6 ха и без преобладание 11,4 ха;

- чисти култури – 44,8 ха в т.ч. от явор 0,5 ха, полски бряст 0,9 ха, американски ясен 3,6 ха, планински ясен 37,4 ха и полски ясен 2,4 ха;

- смесени широколистни-иглолистни култури без преобладание – 8,2 ха;

- смесени широколистни култури – 39,3 ха в т.ч. с преобладание от явор 2,3 ха, махалебка 3,9 ха, планински ясен 23,2 ха, полски ясен 3,0 ха и без преобладание 6,9 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава III клас на възраст – 51,3 %, IV клас на възраст – 20,5 %, I клас на възраст – 16,7 % и II клас на възраст – 11,5 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 50 години.

Общият запас е 18 415 куб.м (без клони). Средният запас е 157 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 380 куб.м, а на един хектар – 3,23 куб.м.

Средният бонитет е II (2,4).

Средната пълнота е 0,78. Има изредени култури на 0,4 % от площта. Преобладават дървостойите с пълнота 0,8 - 41,2 %, следвани от тези с пълнота 0,9 – 25,8 % и 0,7 – 22,2%.

Основен дървесен вид е планинския ясен – 49,8 % от площта и 59,7 % от запаса (без клоно). От останалите видове по-голямо участие имат полския ясен - съответно 8,4 % и 8,7 %, следван от цер – съответно 7,2 % и 4,6 % и габър – съответно 5,1 % и 1,6 %.

4.2.2.8. Стопански клас Тополов на нетипични месторастения - ТН (таблици № 187 - 193 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на клонове тополи от II и III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- смесени широколистни насаждения – 1,1 ха с преобладание на тп Bachelieri;
- чисти култури – 27,0 ха в т.ч. от тп Bachelieri 1,2 ха, тп I-214 21,3 ха, тп I-37/61 4,1 ха и тп I-45/51 0,4 ха;
- смесени широколистни култури – 5,1 ха в т.ч. с преобладание на тп Bachelieri 2,4 ха, тп I-214 1,4 ха и тп I-45/51 1,3 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава VII клас на възраст – 35,6 %, XII клас на възраст – 28,9 %, I клас на възраст – 13,5 % и VI клас на възраст – 10,6 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 37 години.

Общият запас е 3 970 куб.м (без клоно). Средният запас е 120 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 108 куб.м, а на един хектар – 3,25 куб.м.

Средният бонитет е III (2,8).

Средната пълнота е 0,61. Има изредени култури на 8,5 % от площта. Преобладават дървостойите с пълнота 0,6 - 30,4 %, следвани от тези с пълнота 0,5 – 21,7 % и 0,7 – 20,5 %.

Основен дървесен вид е тп I-214 – 65,7 % от площта и 76,1 % от запаса (без клоно). От останалите видове по-голямо участие имат тп I-37/61 – съответно 12,3 % и 0,9, следвана от тп Bachelieri - съответно 11,2 % и 11,1 % и тп I-45/51 – съответно 3,6 % и 4,0 %.

4.2.2.9. Стопански клас Габър високобонитетен за превръщане - ГВП (таблици № 194 – 200 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на габър и бук от I до III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 326,3 ха в т.ч. от бук 2,5 ха и габър 323,8 ха;
- смесени широколистни-иглолистни насаждения – 5,1 ха с преобладание на бук;
- смесени широколистни насаждения – 1 183,4 ха в т.ч. с преобладание от бук 26,5 ха и габър 1 156,9 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XIV клас на възраст – 28,9 %, XIII клас на възраст – 17,4 %, XV клас на възраст – 15,6 % и XVI клас на възраст – 12,1 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 68 години.

Общият запас е 314 755 куб.м (без клоно). Средният запас е 208 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 4 783 куб.м, а на един хектар – 3,16 куб.м.

Средният бонитет е II (1,5).

Средната пълнота е 0,77. Преобладават дървостойите с пълнота 0,8 - 55,6 %, следвани от тези с пълнота 0,7 – 19,2 % и 0,9 – 13,9 %.

Основен дървесен вид е габъра – 72,1 % от площта и 73,5 % от запаса (без клоно). От останалите видове по-голямо участие имат зимния дъб - съответно 7,8 % и 7,3 %, следван от бук – съответно 6,8 % и 7,9 % и цер – съответно 5,5 % и 4,5 %.

4.2.2.10. Стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане - ДВП (таблици № 201 – 207 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб и благун от II и III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 52,6 ха в т.ч. от зимен дъб 28,4 ха и благун 24,2 ха;

- смесени широколистни насаждения – 57,9 ха в т.ч. с преобладание от зимен дъб 25,1 ха и благун 32,8 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XIV клас на възраст – 43,1 %, XVI клас на възраст – 26,3 %, XV клас на възраст – 10,4 % и XII клас на възраст – 8,2 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 70 години.

Общият запас е 17 250 куб.м (без клони). Средният запас е 156 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 245 куб.м, а на един хектар – 2,22 куб.м.

Средният бонитет е III (2,9).

Средната пълнота е 0,72. Преобладават дървостойките с пълнота 0,7 - 51,7%, следвани от тези с пълнота 0,8 – 32,9 %, 0,6 – 15,2 % и 0,9 – 0,2 %.

Основен дървесен вид е зимния дъб – 42,3 % от площта и 40,9 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат блягуна - съответно 37,8 % и 39,0 %, следван от цер – съответно 12,4 % и 11,7 % и полски ясен – съответно 2,2 % и 2,1 %.

4.2.2.11. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП - (таблици № 208 – 214 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб и благун от III до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 105,1 ха в т.ч. от зимен дъб 6,2 ха и благун 98,9 ха;

- смесени широколистни насаждения – 433,8 ха в т.ч. с преобладание от зимен дъб 144,2 ха и благун 289,6 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XV клас на възраст – 33,2 %, XIV клас на възраст – 32,3 %, XVI клас на възраст – 14,8 % и XII клас на възраст – 10,0 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 72 години.

Общият запас е 70 790 куб.м (без клони). Средният запас е 131 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 1 020 куб.м, а на един хектар – 1,89 куб.м.

Средният бонитет е III (3,3).

Средната пълнота е 0,63. Преобладават дървостойките с пълнота 0,6 - 40,3 %, следвани от тези с пълнота 0,7 – 24,5 %, 0,5 – 19,1 %, 0,8 – 14,5 % и 0,4 – 1,8 %.

Основен дървесен вид е блягуна – 55,3 % от площта и 54,8 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат зимен дъб - съответно 24,5 % и 24,1 %, следван от цер – съответно 12,8 % и 12,4 % и габър – съответно 2,6 % и 3,2 %.

4.2.2.12. Стопански клас Церов високобонитетен за превръщане - ЦВП (таблици № 215 – 221 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от I до III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 1 479,2 ха от цер;

- смесени широколистни насаждения – 1 683,9 ха с преобладание на цер;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава VIII клас на възраст – 17,5 %, XIV клас на възраст – 13,5 %, VII клас на възраст – 11,5 % и XIV клас на възраст – 10,8 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 51 години.

Общият запас е 488 315 куб.м (без клони). Средният запас е 154 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 10 690 куб.м, а на един хектар – 3,38 куб.м.

Средният бонитет е II (1,8).

Средната пълнота е 0,76. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 29,2 %, следвани от тези с пълнота 0,7 – 21,7 %, 0,9 – 19,4 % и 0,6 – 14,2 %.

Основен дървесен вид е цера – 82,3 % от площта и 83,9 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат блягуна - съответно 7,5 % и 6,2 %, следван от габър – съответно 2,8 % и 3,0 % и сребролистна липа – съответно 2,4 % и 3,0 %.

4.2.2.13. Стопански клас Церов за превръщане - ЦП (таблици № 222 – 228 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от III до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 499,6 ха от цер;
- смесени широколистно-иглолистни насаждения – 1,1 ха с преобладание на цер;
- смесени широколистни насаждения – 740,5 ха с преобладание на цер;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XIV клас на възраст – 23,9 %, XV клас на възраст – 16,0 %, XII клас на възраст – 15,3 % и XIII клас на възраст – 11,7 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 65 години.

Общият запас е 151 960 куб.м (без клони). Средният запас е 122 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 2 426 куб.м, а на един хектар – 1,95 куб.м.

Средният бонитет е III (3,4).

Средната пълнота е 0,66. Преобладават дървостойките с пълнота 0,6 - 29,5%, следвани от тези с пълнота 0,7 – 29,1 %, 0,8 – 24,0 % и 0,5 – 12,2 %.

Основен дървесен вид е церата – 78,4 % от площта и 78,7 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат благун - съответно 8,0 % и 7,1 % и габър – съответно 3,3 % и 4,6 %.

4.2.2.14. Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане - СмВП (таблици № 229 - 235 от Приложение II)

Обособен е от смесени насаждения с преобладание или водещо участие на клен от I до III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- смесени широколистни насаждения – 938,4 ха в т.ч. с преобладание на клен 0,5 ха и без преобладание 937,9 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XVI клас на възраст

– 20,1 %, XIII клас на възраст – 15,2 %, XIV клас на възраст – 15,2% и VIII клас на възраст – 12,3 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 61 години.

Общият запас е 162 875 куб.м (без клони). Средният запас е 174 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 2 825 куб.м, а на един хектар – 3,01 куб.м.

Средният бонитет е II (2,1).

Средната пълнота е 0,76. Преобладават дървостойките с пълнота 0,8 - 40,4 %, следвани от тези с пълнота 0,7 – 33,4 % и 0,9 – 13,3 %.

Основен дървесен вид е габъра – 29,5 % от площта и 32,5 % от запаса (без клони). От останалите видове по-голямо участие имат церата - съответно 22,4 % и 20,3 %, следван от зимен дъб – съответно 16,1 % и 15,9 % и сребролистна липа – съответно 5,6 % и 6,9 %.

4.2.2.15. Стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмСрНП - (таблици № 236 - 242 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание или водещо участие на полски бряст, клен от III и V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 2,5 ха от клен;
- смесени широколистно-иглолистни насаждения с водещо участие – 33,2 ха;
- смесени широколистни насаждения – 1 085,2 ха в т.ч. с преобладание на полски бряст 1,3 ха, клен 9,0 ха и без преобладание 1 074,9 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XIV клас на възраст – 25,3 %, XVI клас на възраст – 14,2 %, XV клас на възраст – 12,2 % и XII клас на възраст – 9,1 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 61 години.

Общият запас е 132 375 куб.м (без клони). Средният запас е 118 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 2 267 куб.м, а на един хектар – 2,02 куб.м.

Средният бонитет е III (3,4).

Средната пълнота е 0,67. Преобладават дървостойките с пълнота 0,6 - 30,6 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 25,3 %, 0,7 – 18,1 % и 0,5 – 12,4 %.

Основен дървесен вид е цера – 32,5 % от площта и 34,9 % от запаса (без клоно). От останалите видове по-голямо участие имат зимния дъб - съответно 15,4 % и 16,0 %, следван от габъра – съответно 11,1 % и 13,1 % и благун – съответно 7,4 % и 6,6 %.

4.2.2.16. Стопански клас Акациев - А (таблици № 243 – 249 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание или водещо участие на акация, гледичия, айлант от II до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 1 017,4 ха в т.ч. от акация 1 015,7 ха и айлант 1,7 ха;
- смесени широколистни-иглолистни насаждения – 4,8 ха в т.ч. с преобладание на акация 3,0 ха и без преобладание 1,8 ха;
- смесени широколистни насаждения – 228,6 ха в т.ч. с преобладание от акация 206,5 ха, гледичия 8,1 ха и без преобладание 14,0 ха;
- чисти култури – 137,7 ха в т.ч. от акация 136,3 ха и гледичия 1,4 ха;
- смесени широколистни култури – 117,1 ха в т.ч. с преобладание от акация 76,4 ха, гледичия 11,1 ха и без преобладание 29,6 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава III клас на възраст – 22,6 %, I клас на възраст – 21,2 %, IV клас на възраст – 11,2 % и V клас на възраст – 10,9 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 20 години.

Общият запас е 82 920 куб.м (без клоно). Средният запас е 55 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 5 355 куб.м, а на един хектар – 3,56 куб.м.

Средният бонитет е III (3,4).

Средната пълнота е 0,79. Има изредени култури на 1,1 % от площта. Преобладават дървостойките с пълнота 0,9 - 35,3 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 28,1 %, 0,7 – 19,3 % и 0,6 – 5,8 %.

Основен дървесен вид е планинския ясен – 89,3 % от площта и 85,9 % от запаса (без клоно). От останалите видове по-голямо участие имат гледичията - съответно 2,9 % и 3,3 %, следвана от келяв габър – съответно 1,7 % и 0,4 % и цер – съответно 1,6 % и 3,3 %.

4.2.2.17. Стопански клас Келявгабърров - Кгбр (таблици № 250 - 256 от Приложение II)

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание или водещо участие на мъждрян, келяв габър от IV и V бонитет на много бедни до бедни, бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Този условен стопански клас е обособен от:

- чисти насаждения – 71,3 ха в т.ч. от мъждрян 2,5 ха и келяв габър 68,8 ха;
- смесени широколистно-иглолистни насаждения – 76,9 ха в т.ч. с преобладание от мъждрян 8,7 ха, келяв габър 18,4 ха и без преобладание 49,8 ха;
- смесени широколистни насаждения – 865,8 ха в т.ч. с преобладание на мъждрян 22,6 ха, келяв габър 581,5 ха и без преобладание 261,7 ха;

Разпределението по класове на възраст е неравномерно. Преобладава XIV клас на възраст – 19,2 %, XII клас на възраст – 17,6 %, XVI клас на възраст – 12,2 % и X клас на възраст – 7,8 % от общата площ на стопанския клас.

Средната възраст е 57 години.

Общият запас е 49 955 куб.м (без клоно). Средният запас е 49 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 993 куб.м, а на един хектар – 0,98 куб.м.

Средният бонитет е IV (4,1).

Средната пълнота е 0,79. Преобладават дървостойките с пълнота 0,9 - 39,5 %, следвани от тези с пълнота 0,8 – 27,5 %, 0,7 – 8,9 % и 1,0 – 7,8 %.

Основен дървесен вид е келявия габър – 60,8 % от площта и 25,9 % от запаса (без клоно). От останалите видове по-голямо участие имат цер - съответно 11,1 % и 25,8 %, следван от мъждрян – съответно 10,5 % и 12,9 % и космат дъб – съответно 5,3 % и 9,0 %.

**Общо за горските територии със СтФ
(таблици № 257 - 268 от Приложение II)**

Общата залесена площ на горските територии със СтФ на ТП ДЛС "Черни Лом" е 13 739,6 ха. Разпределението ѝ по класове на възраст е доста неравномерно. Преобладават насажденията от XIV клас на възраст (66 - 70 г.) – 2 311,4 ха – 16,8 %, следвани от тези от XV клас на възраст (71- 75 г.) – 1 531,2 ха – 11,1 % и XVI клас на възраст (76 – 80 г.) – 1 367,8 – 10,0 %.

Общият запас без клони на основните насаждения на горските територии със СтФ на ТП ДЛС "Черни Лом" е 2 007 300 куб.м, няма надлесните дървета. Общият запас с клони на основните насаждения е 2 286 610 куб.м.

Средната възраст на дървостойките в горските територии със СтФ на ТП ДЛС "Черни Лом" е 54 години. Общият среден прираст е 2,97 куб.м, а средния запас на 1 ха е 146 куб.м. Средният бонитет е III (2,7), а средната пълнота е 0,75.

**Общо за горските територии на ТП ДГС "Черни лом"
(таблици № 269 - 284 от Приложение II)**

Общата залесена площ в горските територии (държавна собственост) на ТП ДЛС "Черни Лом" е 22 879,8 ха. Разпределението ѝ по класове на възраст е доста неравномерно. Преобладават насажденията от XIV клас на възраст (66 - 70 г.) – 4 212,9 ха – 18,4 %, следвани от тези от XV клас на възраст (71- 75 г.) – 2 735,7 ха – 12,0 % и XVI клас на възраст (76 – 80 г.) – 2 617,8 – 11,5 %.

Общият запас без клони на основните насаждения в горските територии на ТП ДЛС "Черни Лом" е 3 383 580 куб.м, а на надлесните дървета е 70 куб.м. Общият запас с клони на основните насаждения е 3 838 675 куб.м, а на надлесните дървета е 80 куб.м.

Средната възраст на дървостойките в горските територии на ТП ДЛС "Черни Лом" е 57 години. Общият среден прираст е 2,86 куб.м, а средния запас на 1 ха е 148 куб.м. Средният бонитет е III (2,7), а средната пълнота е 0,74.

В таблица № 33 са дадени средните таксационни показатели за държавните гори при двете последователни инвентаризации. Всички данни касаещи запаса и прираста са без клони.

Таблица № 33

Средни таксационни показатели при двете последователни инвентаризации

Държавна собственост

Показатели	Мярка	Година на инвентаризация		Разлика +/-
		2011	2021	
Залесена площ	ха	22768.4	22879.8	111.4
Общ запас	куб.м	3224045	3383580	159535
Запас на 1 хектар	куб.м/ха	142	148	6
Среден годишен прираст на 1 ха	куб.м/ха	3.07	2.86	-0.21
Общ среден годишен прираст	куб.м	69852	65375	-4477
Средна възраст	години	48	57	9
Среден бонитет		III (2.7)	III (2.7)	-
Средна пълнота		0.79	0.74	-0.05

Увеличение се наблюдава при част от показателите. То се дължи на факта, че ползването през ревизионния период е по-малко от прираста на гората, което е довело до натрупване на запас. Намалението при Средния годишен прираст на хектар и Пълнота се дължи на застаряването на горите и на изведените възобновителни и отгледни сечи.

Това положение ще се промени през следващия период в резултат на планираното значително количество възобновителни и отгледни сечи.

В таблица № 33 са дадени средните таксационни показатели за горските територии държавна собственост при двете последователни инвентаризации. Всичките данни касаещи запаса и прираста са **без клони**.

В таблица № 34 са дадени средните таксационни показатели за горските територии държавна собственост на отделните стопански класове.

Таблица № 34
Средни таксационни показатели по функции (Общо защитни и стопански),
условни стопански класове и общо за гората

Държавна собственост

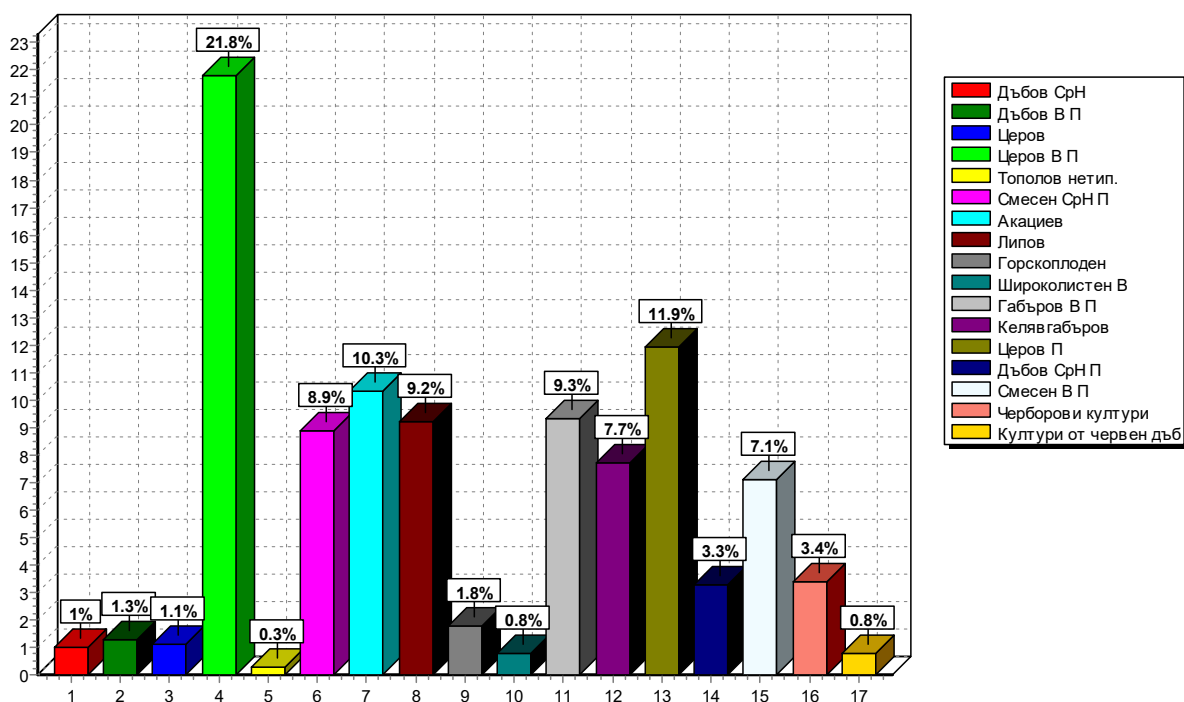
Стопански класове	Залесена площ		Средна възраст	Среден бонитет	Средна пълнота	Среден запас на 1 ха	Среден прираст на 1 ха	Общ среден прираст	Общ дървесен запас		Надлесни запас	
	ха	%							години	куб.м	с клони	без клони
						куб.м/ха	куб.м/ха	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м
А. Горски територии със Защитни и специални функции												
Черборови култури	157.7	0.7	47	III (3.1)	0.78	270	5.83	919	42565	52160	-	-
Дъбов СрН	47.3	0.2	42	II (2.1)	0.83	140	3.59	170	6625	8400	-	-
Култури от червен дъб	108.1	0.5	38	I (1.4)	0.85	216	5.64	610	23380	31130	-	-
Церов	110.5	0.5	32	II (2.2)	0.83	103	3.55	392	11400	15360	-	-
Горскоплоден	156.3	0.7	51	IV (4.0)	0.70	66	1.27	199	10245	13245	-	-
Липов	938.0	4.1	68	II (2.4)	0.82	256	3.94	3698	240265	269835	-	-
Широколистен В	67.3	0.3	56	II (2.1)	0.71	181	3.22	217	12170	13795	-	-
Тополов нетип.	35.2	0.2	32	III (3.0)	0.43	61	1.85	65	2150	2445	-	-
Габъров В П	617.6	2.7	69	II (1.6)	0.77	207	3.10	1916	127620	148430	-	-
Дъбов В П	194.3	0.8	77	II (2.3)	0.74	192	2.51	488	37250	41270	-	-
Дъбов СрН П	206.5	0.9	66	IV (4.2)	0.72	98	1.48	306	20240	22290	-	-
Церов В П	1832.8	8.0	66	II (2.1)	0.73	182	2.86	5239	333325	368475	-	-
Церов П	1474.9	6.4	72	III (3.4)	0.65	136	1.98	2919	200340	221620	-	-
Смесен В П	697.5	3.0	59	II (2.0)	0.76	174	3.13	2180	121415	137915	-	-
Смесен СрН П	904.1	4.0	61	IV (3.8)	0.71	106	1.81	1637	95360	106570	70	80
Акациев	841.5	3.7	23	III (3.4)	0.78	66	3.40	2859	55795	59015	-	-
Келявгабъров	750.6	3.3	57	IV (4.1)	0.80	48	0.99	742	36135	40110	-	-
Всичко горски територии със ЗСпФ	9140.2	40.0	60	III (2.8)	0.74	151	2.69	24556	1376280	1552065	70	80
Б. Горски територии със стопански функции												
Черборови култури	624.2	2.7	46	III (3.0)	0.78	258	5.60	3496	161175	197010	-	-
Дъбов СрН	170.0	0.7	42	III (2.5)	0.80	169	3.83	651	28670	36750	-	-
Култури от червен дъб	78.6	0.3	48	II (1.5)	0.84	269	5.48	431	21115	28025	-	-
Церов	132.7	0.6	25	II (2.4)	0.76	87	2.94	390	11500	15520	-	-
Горскоплоден	267.3	1.2	54	IV (4.1)	0.71	74	1.35	360	19695	25035	-	-
Липов	1168.5	5.1	64	III (2.5)	0.77	232	3.76	4399	271565	307100	-	-
Широколистен В	117.7	0.5	50	II (2.4)	0.78	157	3.23	380	18415	21240	-	-
Тополов нетип.	33.2	0.1	37	III (2.8)	0.61	120	3.25	108	3970	4610	-	-
Габъров В П	1514.8	6.6	68	II (1.5)	0.77	208	3.16	4783	314755	368435	-	-
Дъбов В П	110.5	0.5	70	III (2.9)	0.72	156	2.22	245	17250	19035	-	-
Дъбов СрН П	538.9	2.4	72	III (3.3)	0.63	131	1.89	1020	70790	78270	-	-
Церов В П	3163.1	13.9	51	II (1.8)	0.76	154	3.38	10690	488315	540100	-	-
Церов П	1241.2	5.4	65	III (3.4)	0.66	122	1.95	2426	151960	168000	-	-
Смесен В П	938.4	4.1	61	II (2.1)	0.76	174	3.01	2825	162875	185825	-	-
Смесен СрН П	1120.9	4.9	61	III (3.4)	0.67	118	2.02	2267	132375	148115	-	-
Акациев	1505.6	6.6	20	III (3.4)	0.79	55	3.56	5355	82920	87745	-	-
Келявгабъров	1014.0	4.4	57	IV (4.1)	0.79	49	0.98	993	49955	55795	-	-
Всичко горски територии със СтФ	13739.6	60.0	54	III (2.7)	0.75	146	2.97	40819	2007300	2286610	-	-
ОБЩО	22879.8	100.0	57	III (2.7)	0.74	148	2.86	65375	3383580	3838675	70	80

За онагледяване са изготвени и десет диаграми за горските територии държавна собственост:

1. За разпределение на залесената площ по стопански класове в проценти;
2. За разпределение на залесената площ по класове на възраст във високоствъблените гори;
3. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст във високоствъблените гори;
4. За разпределение на залесената площ по класове на възраст в издънковите гори за превръщане;
5. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст в издънковите гори за превръщане;
6. За разпределение на залесената площ по класове на възраст в нискоствъблените гори;
7. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст в нискоствъблените гори;
8. За разпределение на залесената площ по дървесни видове;
9. За разпределение на дървесния запас по дървесни видове.
10. За разпределение на залесената площ по видове гори в проценти;

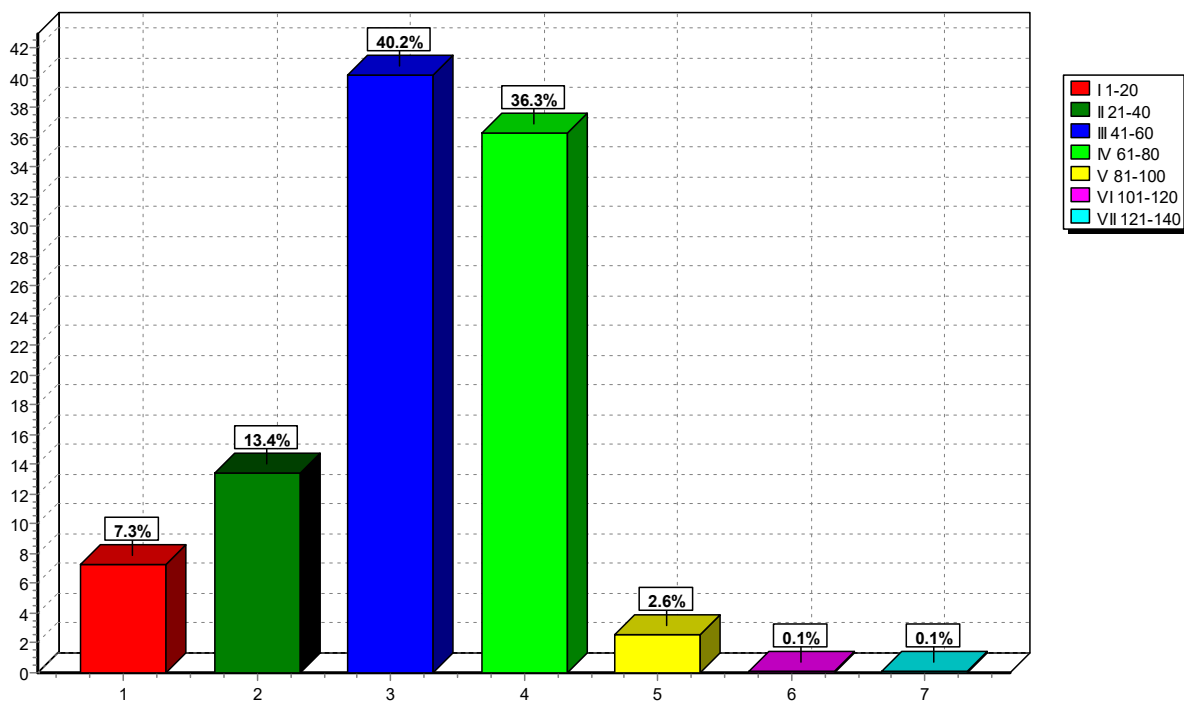
Диаграма № 1

Разпределение на залесената площ по стопански класове, изразено в проценти

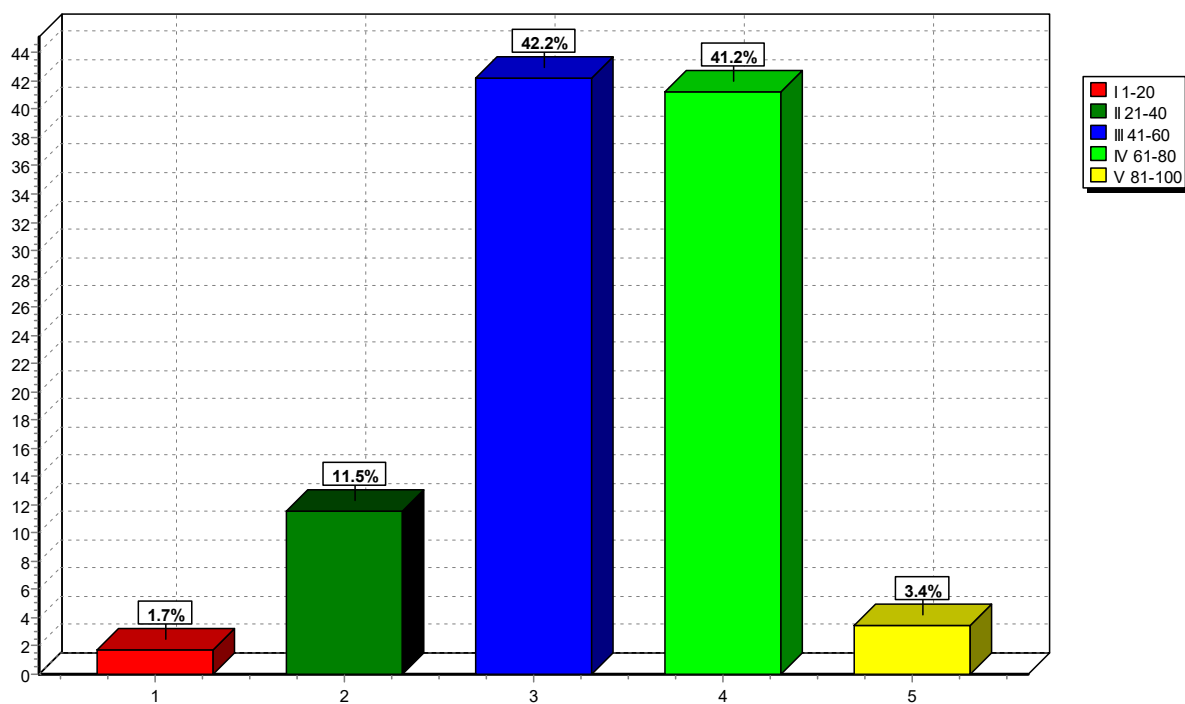

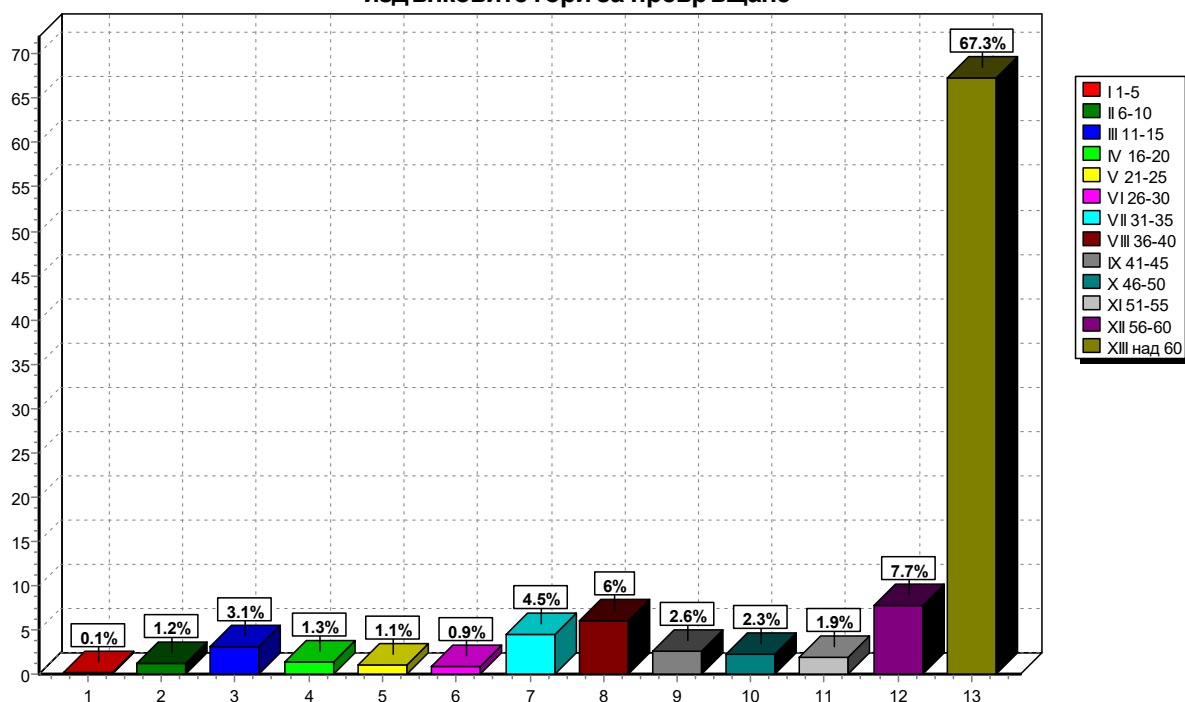
Диаграма № 2
Разпределение на залесената площ по класове на възраст във високостъблените гори

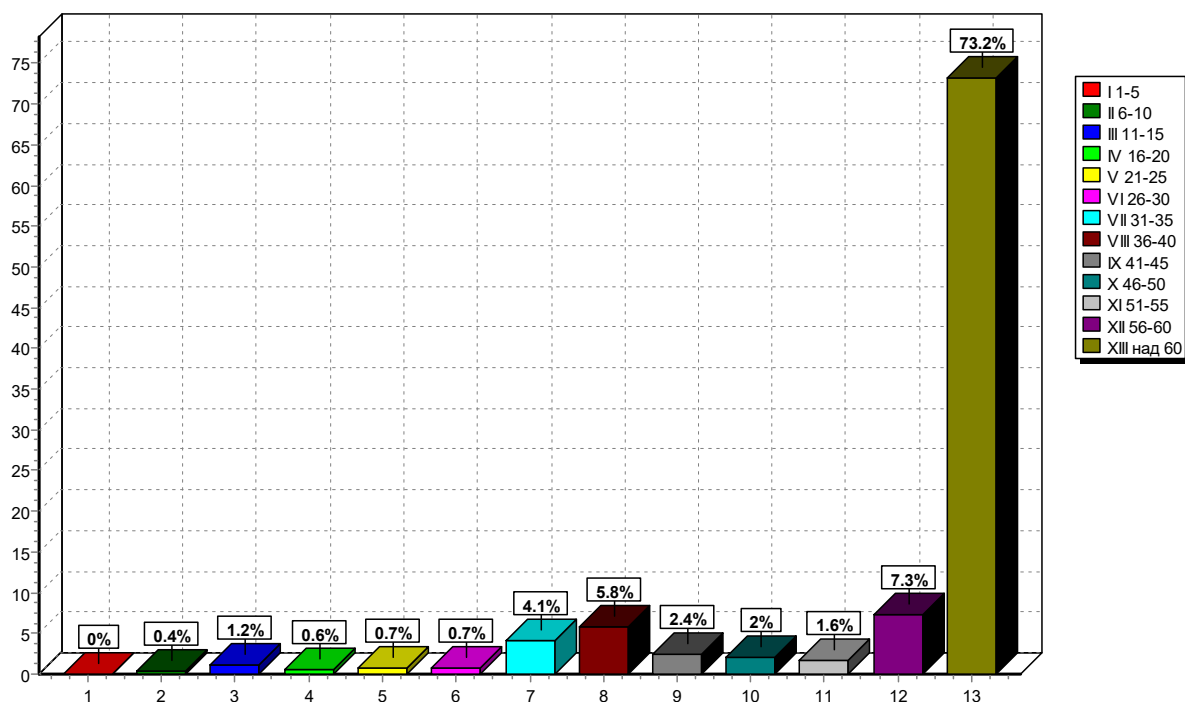
Диаграма № 3
Разпределение на дървесния запас по класове на възраст във високостъблените гори

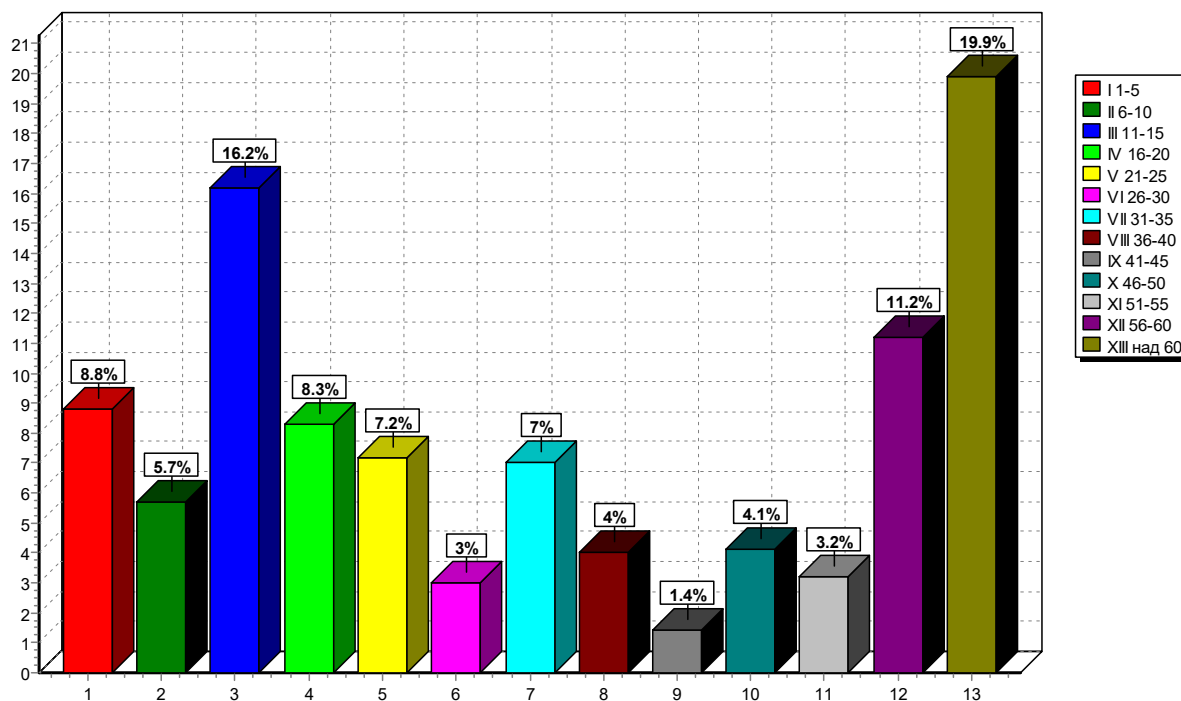
Диаграма № 4
 Разпределение на залесената площ по класове на възраст в издънковите гори за превръщане

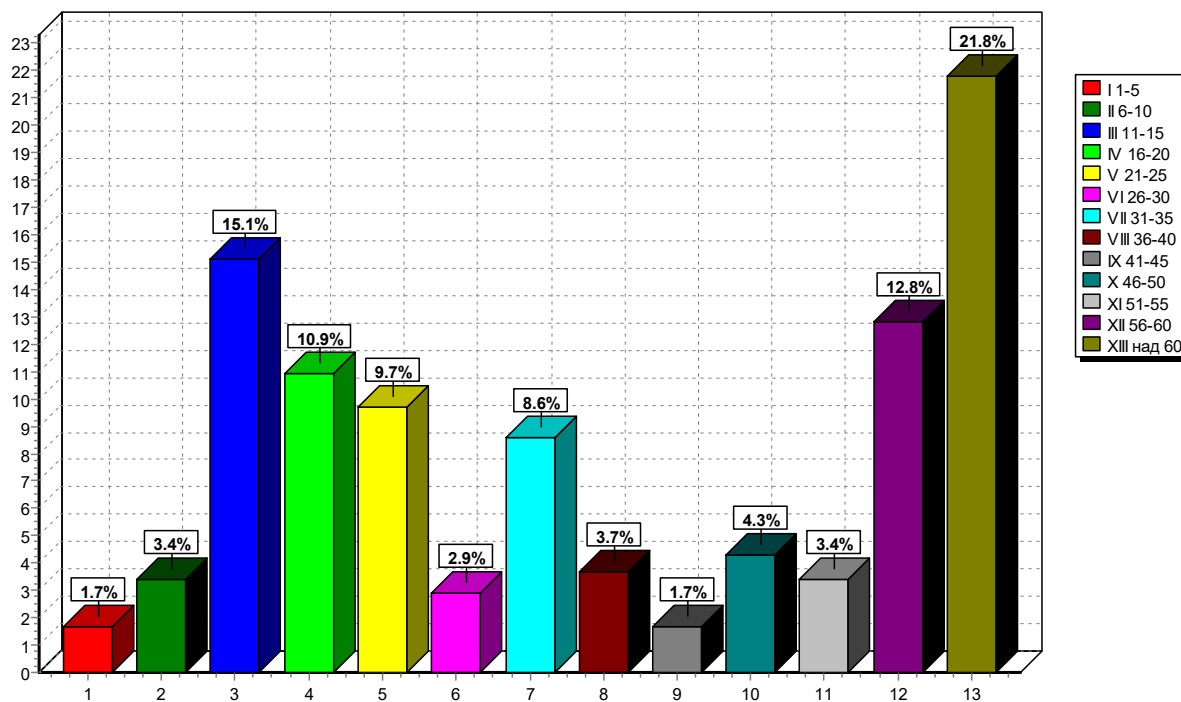
Диаграма № 5
 Разпределение на дървесния запас по класове на възраст в издънковите гори за превръщане

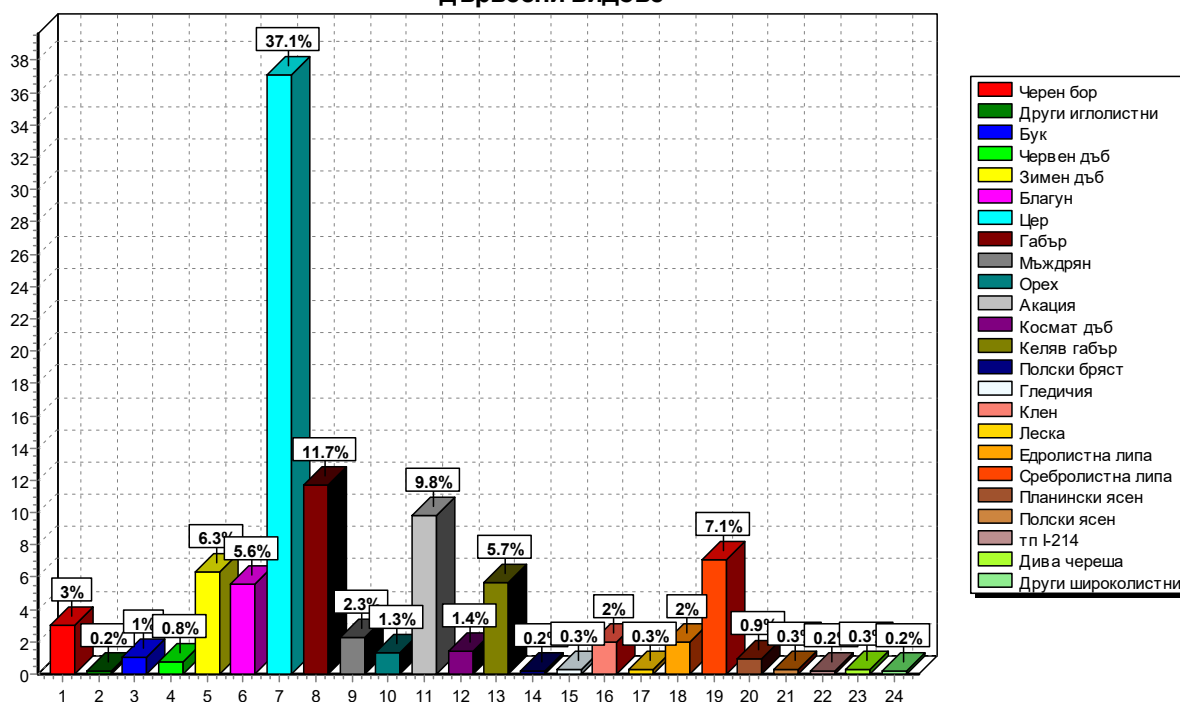
Диаграма № 6
Разпределение на залесената площ по класове на възраст в нискоствъблени гори

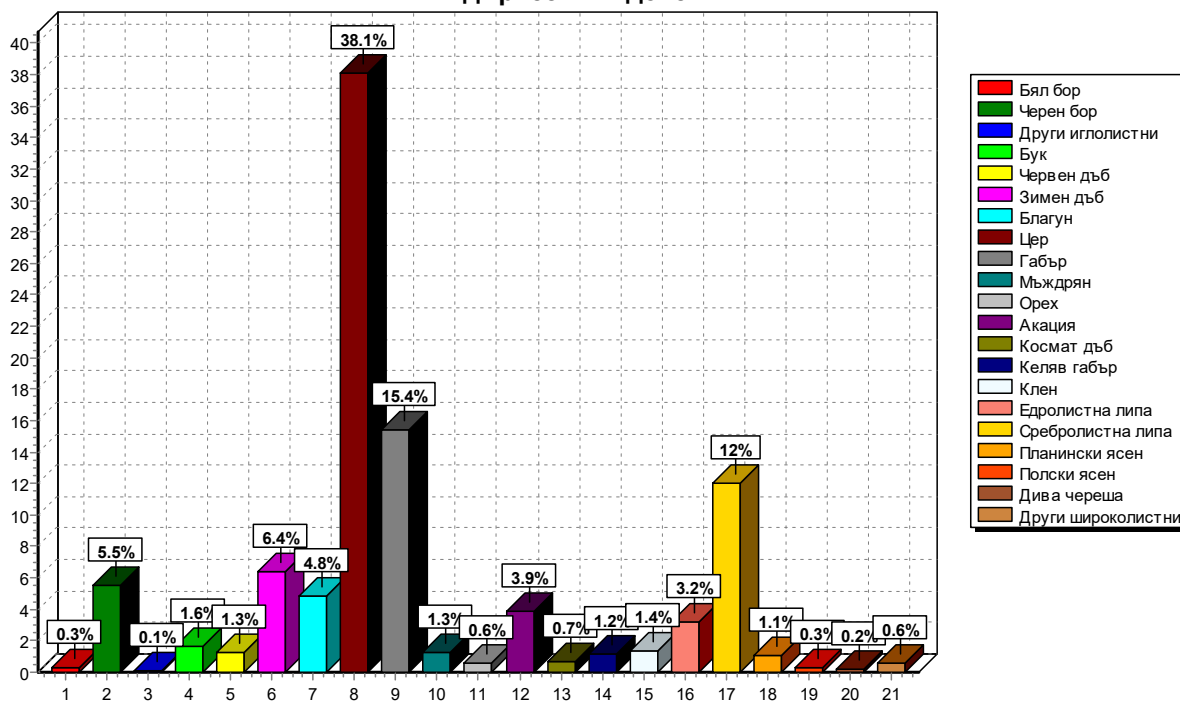
Диаграма № 7
Разпределение на дървения запас по класове на възраст в нискоствъблени гори

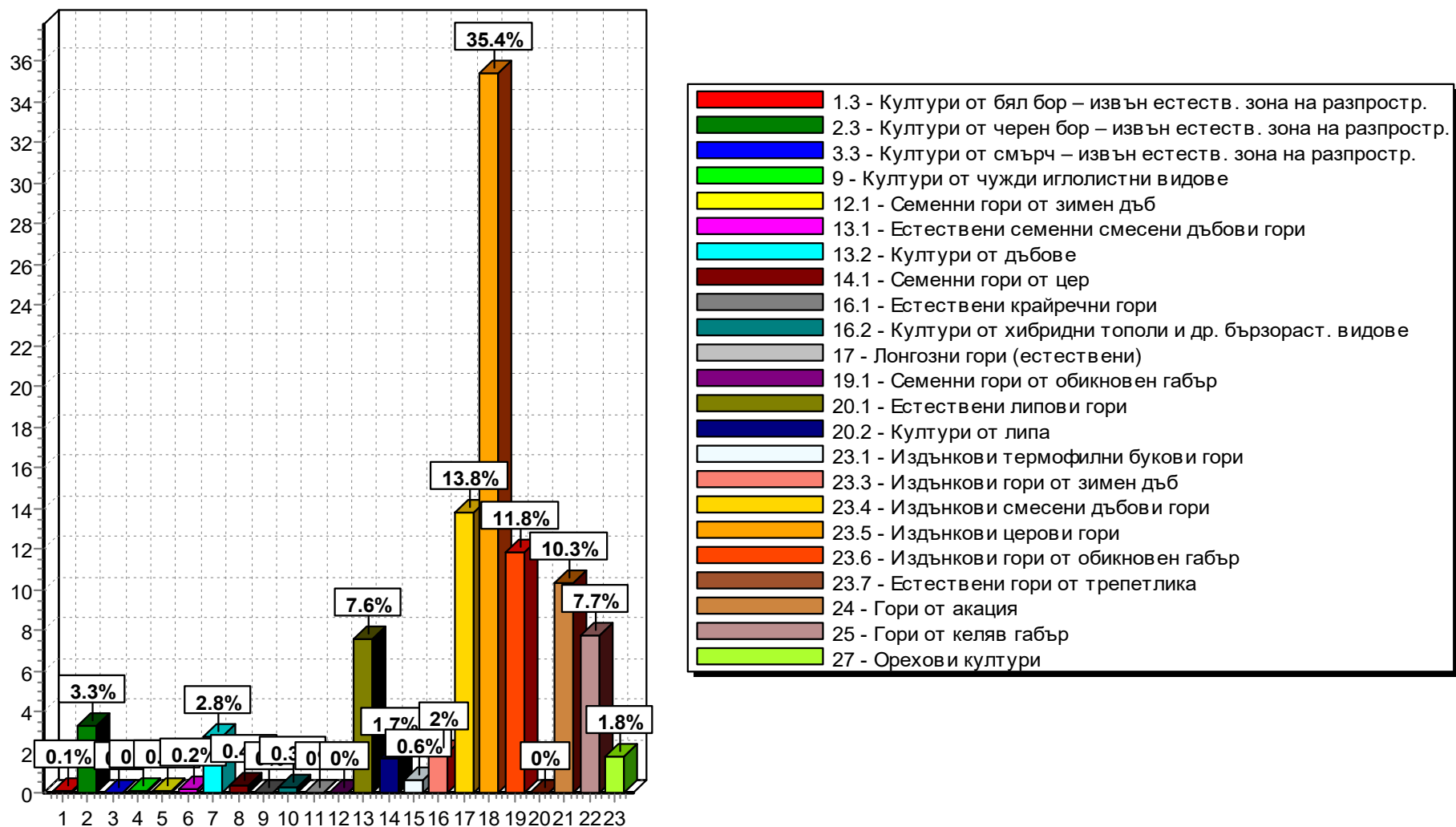
Диаграма № 8
Разпределение на залесената площ на по дървесни видове

Диаграма № 9
Разпределение на дървесния запас (без клони) по дървесни видове

Диаграма № 10
Разпределение на залесената площ по видове гори

5. ОСНОВНИ НАСОКИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ НА СТОПАНСТВОТО

5.1. Направление на стопанството

Направлението на стопанството е в зависимост от групата гори, към която са причислени съответните насаждения.

Направлението на стопанисване в горите и земите със защитни и специални функции е в зависимост от особените функции, които те трябва да изпълняват и се състои в запазване и засилване на естетичните, рекреационните, водоохранните, защитните и други функции, в съчетание с използването и на останалите ползи (дърводобив, странични ползвания, лов и други).

В горите със стопански функции целта е максимално производство на строителна дървесина на единица площ, като се използва най-рационално почвеното плодородие, без да се нарушават водоохранните и почвозащитните функции на гората. Съобразно поставената цел и състоянието на насажденията са обособени стопански класове, в които са планирани подходящи лесовъдски мероприятия - замяна на сечнозрелите дървостои с млади чрез съответните възобновителни сечи; извеждане на най-подходящи по вид и интензивност отгледни сечи в младите, средновъзрастните и дозряващите дървостои за подобряване на състоянието им и постигане на висока продуктивност; увеличаване на залесената площ на стопанството и попълване на младите и средновъзрастни изредени дървостои с най-подходящи за условията на месторастене дървесни видове; опазване на горите от вредители и пожари; развитие на ловното и рибно стопанство; реализиране на максимално количество странични ползвания.

Мероприятията са диференцирани за всяко насаждение, съобразно състоянието му.

5.2. Разделяне на стопанството на горскостопански участъци

С оглед на правилното стопанисване, в изпълнение на Задание за изготвяне на ГСП, както и Заповед № 188/17.09.2020 г. на Директора на ТП ДЛС Черни Лом, в държавно ловно стопанство "Черни Лом" са обособени три горскостопански участъка.

I ГСУ "Опака". Включва отдели №№ от 1-139; 140; 144-149; 272-274; 371-375; 387-389; 392; 400; 404; 406; 407; 412; 417; 419; 420 - с обща площ 11 676,4 ха (в т.ч. държавна собственост 9 195,3 ха), от която залесена 11 338,8 ха (8912,1 ха - държавни). Общият брой на отделите е 166. Общият запас (без клоно) на насажденията е 1435 075 куб.м (1 196 180 куб.м - държавни). Разделя се на 7 охранителни участъка.

II ГСУ "Дралфа". Включва отдели №№ 141-143; 150-231; 238-260; 275; 277; 386; 390; 391; 394; 395; 397-399; 402; 403; 405; 408; 411; 418 - с обща площ 8 268,9 ха (в т.ч. държавна собственост 6 439,1 ха), от която залесена 7 922,6 ха (6175,2 ха - държавни). Общият брой на отделите е 124. Общият запас (без клоно) на насажденията е 1 259 330 куб.м (1 009 180 куб.м - държавни). Разделя се на 5 охранителни участъка.

III ГСУ "Славяново". Включва отдели №№ 232-237; 261-271; 276; 278-370; 376-385; 393; 396; 401; 409; 410; 413-416 - с обща площ 8 915,4 ха (в т.ч. държавна собственост 8 003,7 ха), от която залесена 8 699,7 ха (7 792,5 ха - държавни). Общият брой на отделите е 130. Общият запас (без клоно) на насажденията е 1 266 335 куб.м (1178220 куб.м - държавни). Разделя се на 6 охранителни участъка.

По-подробна информация за горскостопанските участъци е дадена в кратките записки към тях.

5.3. Условни стопански класове

На 17.03.2021 г. на заседание на ЕС на ИАГ при МЗХГ са приети настоящите стопански класове за ТП ДЛС "Черни Лом".

При миналото устройство от 2011 год. стопанските класове в горските територии държавна собственост (22 768,4 ха залесена площ) на ТП ДЛС „Черни Лом“ са били 16, а по ГСП от 2021 година са обособени 17 стопански класа както за цялата територия на ТП ДЛС Черни Лом, така и за ГТ държавна собственост.

Разпределението на залесената площ на ловното стопанство по стопански класове за горските територии държавна собственост е показано в таблица № 35, а в таблица № 36 е показана залесената държавна площ на стопанството по стопански класове при двете последователни инвентаризации. При изработването на ГСП от 2021 година стопанските класове са обособени общо за всички видове собствениности на горските територии върху цялата площ на ТП ДЛС „Черни Лом“ - за

горските територии със защитни и специални функции (условни стопански класове), и стопански функции.

Таблица № 35
Разпределение на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ по СТОПАНСКИ КЛАСОВЕ
и ФУНКЦИИ

Горски територии държавна собственост на ТП ДЛС "Черни Лом"

Стопански класове	Защитни функции	Специални функции	Общо защитни и специални	Стопански функции	Всичко функции	%
Черборови култури	-	157.7	157.7	624.2	781.9	3.4
Дъбов СрН	-	47.3	47.3	170.0	217.3	1.0
Култури от червен дъб	-	108.1	108.1	78.6	186.7	0.8
Церов	-	110.5	110.5	132.7	243.2	1.1
Горскоплоден	-	156.3	156.3	267.3	423.6	1.8
Липов	-	938.0	938.0	1168.5	2106.5	9.2
Широколистен В	-	67.3	67.3	117.7	185.0	0.8
Тополов нетип.	-	35.2	35.2	33.2	68.4	0.3
Габъров В П	-	617.6	617.6	1514.8	2132.4	9.3
Дъбов В П	-	194.3	194.3	110.5	304.8	1.3
Дъбов СрН П	-	206.5	206.5	538.9	745.4	3.3
Церов В П	-	1832.8	1832.8	3163.1	4995.9	21.8
Церов П	-	1474.9	1474.9	1241.2	2716.1	11.9
Смесен В П	-	697.5	697.5	938.4	1635.9	7.1
Смесен СрН П	-	904.1	904.1	1120.9	2025.0	8.9
Акациев	-	841.5	841.5	1505.6	2347.1	10.3
Келявгабъров	-	750.6	750.6	1014.0	1764.6	7.7
ВСИЧКО	-	9140.2	9140.2	13739.6	22879.8	100.0

На практика стопанските класове не се различават значително. Следва кратко обяснение за промяната в стопанските класове (общо стопански класове – условни в ГТ със ЗСпФ и в ГТ със СтФ).

Общата площ на държавните горски територии със стопански функции на ТП ДЛС "Черни Лом" е намаляла с **4 909,8 ха**, което се дължи основно на новообособени държавни горски територии, определени като гори във фаза на старост, ГВКС1,2,3,4,6, както и на по-точното определяне на границите на защитените зони по Натура 2000.

В таблица № 36 горските територии са показани с техните ЗСпФ и СтФ, но сравнението по стопански класове е направено общо независимо от функционалната принадлежност на горите.

Стопанският клас черборови култури се запазва със същото име с площ от **781,9 ха държавни горски територии**, като намалява с 86,6 ха. Това намаление се дължи на отнасяне на част от смесените насаждения към издънковите стопански класове поради намаленото участие на борове в тях.

Дъбовият средно и нискобонитетен стопански клас - новообособен с площ от **217,3 ха държавни горски територии**, като площта му се дължи основно на ШВ.

Култури от червен дъб стопански клас - новообособен с площ от **186,7 ха държавни горски територии**, като площта му се дължи основно на ШВ.

Церов стопански клас - новообособен с площ от **243,2 ха държавни горски територии**, като площта му се дължи основно на ШВ.

Горскоплоден стопанският клас се запазва със същото име с площ от **423,6 ха държавни горски територии**, като се увеличава с 31.7 ха. Това увеличение се дължи на приобщаване на насажденията с водещо участие на орех от бившия ШВ.

Липов високобонитетен стопански клас с площ **1 198,4 ха държавни горски територии** отпада съгласно приложение № 5 на Наредба № 18, като площта му отива основно към Липовия стопански клас и в по-малка степен към останалите високостъблени стопански класове.

Липов средно и нискобонитетен стопански клас с площ **582,6 ха държавни горски територии** отпада съгласно приложение № 5 на Наредба № 18, като площта му отива основно към Липовия стопански клас и в по-малка степен към останалите високостъблени стопански класове.

Липов стопански клас - новообособен с площ от **2 106,5 ха държавни горски територии**, като площта му се дължи основно на ЛВ и ЛСрН.

Широколистният високостъблен стопански клас се запазва със същото име с площ от **185,0 ха държавни горски територии**, като площта му намалява с 907,0 ха (обяснено по-горе в текста).

Тополов на нетипични месторастения стопански клас се запазва със същото име с площ от **68,4 ха държавни горски територии**, като площта му намалява с 42,3 ха, което се дължи от една страна на намалялото участие на клонове тополи в състава на насажденията и обособяването им в други стопански класове, а от друга на залесяване с местни дървесни видове след голи сечи.

Габъров високобонитетен за превръщане стопански клас се запазва със същото име с площ от **2 058,7 ха държавни горски територии**, като площта му намалява с 80,1 ха, което се дължи на преоценени насаждения към ДВП, Л и СмВП.

Дъбов високобонитетен за превръщане стопански клас - новообособен с площ от **304,8 ха държавни горски територии**, като площта му се дължи основно на ЗдВП и части от ЗДСрНП и ГВП.

Дъбовият средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане - новообособен с площ от **745,4 ха държавни горски територии** и се формира от насажденията на бившите ЗдСрНП и БлСрНП.

Зимендъбовият средно и нискобонитетен за превръщане стопански клас с площ **180,3 ха държавни горски територии** отпада съгласно приложение № 5 на Наредба № 18, като площта му отива основно към Дъбовия СрНП стопански клас и в по-малка степен към останалите издънкови стопански класове.

Благуновият средно и нискобонитетен за превръщане стопански клас с площ **623,4 ха държавни горски територии** отпада съгласно приложение № 5 на Наредба № 18, като площта му отива основно към Дъбовия СрНП стопански клас и в по-малка степен към останалите издънкови стопански класове.

Церовият високобонитетен за превръщане стопански клас се запазва със същото име с площ от **4 995,9 ха държавни горски територии**, като площта му се увеличава с 631,3 ха, което се дължи на преоценени насаждения от останалите издънкови стопански класове.

Церовият за превръщане стопански клас се запазва със същото име с площ от **2 716,1 ха държавни горски територии**, като площта му намалява с 19,7 ха, което се дължи на преоценени насаждения към издънковите стопански класове.

Смесеният високобонитетен за превръщане стопански клас се запазва със същото име с площ от **1 757,5 ха (в това число 1 635,9 ха държавни гори)**, като площта му намалява със 415,8 ха, което се дължи на преоценени насаждения към издънковите най-вече високобонитетни стопански класове.

Смесеният средно и нискобонитетен за превръщане стопански клас се запазва със същото име с площ от **2 025,0 ха държавни горски територии**, като площта му намалява със 149,2 ха, което се дължи на преоценени насаждения към издънковите най-вече високобонитетни стопански класове.

Акациевият стопански клас се запазва със същото име с площ от **2 347,1 ха държавни горски територии**, като площта му намалява с 210,4 ха, което се дължи на преоценени насаждения най-вече към Кгбр и СмСрНП стопански класове, поради намаляло участие на акацията в тях.

Келявогабървия стопански клас се запазва със същото име с обща площ от **1 764,6 ха държавни горски територии** като общата му площ се увеличава с 367,2 ха, което се дължи на преоценени насаждения от А, ЦП и СмСрНП стопански класове.

Таблица № 36

За сравнение на горските територии по стопански класове при двете последователни инвентаризации (Държавна собственост в ТП ДЛС "Черни Лом")

Стопански класове		Площ	%	Площ	%	Разлика
		хектари		хектари		
		2011 г.		2021 г.		+ / -
Защитни и специални функции						
Черборови култури	ЧБК	68.9	0.3	157.7	0.7	88.8
Дъбов СрН	ДСрН	-	-	47.3	0.2	47.3
Култури от червен дъб	Чдб	-	-	108.1	0.5	108.1
Церов	Ц	-	-	110.5	0.5	110.5
Горскоплоден	Гпл	80.6	0.4	156.3	0.7	75.7
Липов В	ЛВ	475.5	2.1	-	-	-475.5
Липов СрН	ЛСрН	99.8	0.4	-	-	-99.8
Липов	Л	-	-	938.0	4.1	938.0
Широколистен В	ШВ	229.9	1.0	67.3	0.3	-162.6
Тополов нетип.	ТН	29.1	0.1	35.2	0.2	6.1
Габърров В П	ГВП	230.3	1.0	617.6	2.7	387.3
Габърров СрНП	ГСрНП	-	-	-	-	0.0
Зимендъбов В П	ЗдВП	57.8	0.3	-	-	-57.8
Зимендъбов СрН П	ЗдСрНП	7.2	-	-	-	-7.2
Благунов СрН П	БлСрНП	42.2	0.2	-	-	-42.2
Дъбов ВП	ДВП	-	-	194.3	0.8	194.3
Дъбов СрНП	ДСрНП	-	-	206.5	0.9	206.5
Церов В П	ЦВП	664.2	2.9	1832.8	8.0	1168.6
Церов П	ЦП	671.0	2.9	1474.9	6.4	803.9
Смесен В П	СмВП	476.6	2.1	697.5	3.0	220.9
Смесен СрН П	СмСрНП	308.9	1.4	904.1	4.0	595.2
Акациев	А	496.6	2.2	841.5	3.7	344.9
Келявгабърров	Кгбр	295.2	1.3	750.6	3.3	455.4
Всичко ЗСпФ ТП ДЛС Черни Лом		4233.8	18.6	9140.2	39.9	4906.4
Стопански функции						
Черборови култури	ЧБК	799.6	3.5	624.2	2.7	-175.4
Дъбов СрН	ДСрН	-	-	170.0	0.7	170.0
Култури от червен дъб	Чдб	-	-	78.6	0.3	78.6
Церов	Ц	-	-	132.7	0.6	132.7
Горскоплоден	Гпл	311.3	1.4	267.3	1.2	-44.0
Липов В	ЛВ	722.9	3.2	-	-	-722.9
Липов СрН	ЛСрН	482.8	2.1	-	-	-482.8
Липов	Л	-	-	1168.5	5.1	1168.5
Широколистен В	ШВ	862.1	3.8	117.7	0.5	-744.4
Тополов нетип.	ТН	81.6	0.4	33.2	0.1	-48.4
Габърров В П	ГВП	1982.2	8.7	1514.8	6.6	-467.4
Зимендъбов В П	ЗдВП	122.5	0.5	-	-	-122.5
Зимендъбов СрН П	ЗдСрНП	259.1	1.1	-	-	-259.1
Благунов СрН П	БлСрНП	581.2	2.6	-	-	-581.2
Дъбов ВП	ДВП	-	-	110.5	0.5	110.5
Дъбов СрНП	ДСрНП	-	-	538.9	2.4	538.9
Церов В П	ЦВП	3700.4	16.3	3163.1	13.8	-537.3
Церов П	ЦП	2025.4	8.9	1241.2	5.4	-784.2
Смесен В П	СмВП	1575.1	6.9	938.4	4.1	-636.7
Смесен СрН П	СмСрНП	1865.3	8.2	1120.9	4.9	-744.4
Акациев	А	2060.9	9.1	1505.6	6.6	-555.3
Келявгабърров	Кгбр	1102.2	4.8	1014.0	4.4	-88.2
Всичко СтФ ТП ДЛС Черни Лом		18534.6	81.4	13739.6	60.1	-4795.0
Общо ТП ДЛС Черни Лом		22768.4	100.0	22879.8	100.0	111.4

5.4. Турнуси на сеч

5.4.1. Горски територии със защитни и специални функции

5.4.1.1. Условен стопански клас Черборови култури - ЧБК

Общата площ на този стопански клас е 157,7 хектара, която е 0,7% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладаване на черен бор и зелена дуглазка от I до IV бонитет на бедни, средно богати и средно богати до богати месторастения. Всички култури са извън естествената зона на разпространение. Санитарното състояние на културите е средно, като на площ от 86,2 ха се наблюдават повреди от суховършия.

Основната част от стопански клас е разположен в ГВКС1 (96,5 ха – 60,9%) и в зоните по натура 2000 (45,3 ха – 28,7%). Целта на стопанисване ще бъде съобразена със защитните и специални функции на тези насаждения и с режимите и мерките на защитените територии, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 80 години. Няма зрели насаждения.

5.4.1.2. . Условен стопански клас дъбов средно и нискобонитетен - ДСрН

Общата площ на този стопански клас е 47,3 хектара, която е 0,2% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладаване или водещо участие на зимен дъб и благун от II и III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Основната част от стопански клас е разположен в ГВКС1 (27,9 ха – 59,0%), база за интензивно стопанисване на дивеча (11,5 ха – 24,3%) и в зоните по натура 2000 (7,0 ха – 14,8%). Целта на стопанисване ще бъде съобразена със защитните и специални функции на тези насаждения и с режимите и мерките на защитените територии, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 120 години. Няма зрели насаждения.

5.4.1.3. Условен стопански клас култури от червен дъб - Чдб

Общата площ на този стопански клас е 108,1 хектара, която е 0,5% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладаване на червен дъб от I до III бонитет на средно богати и средно богати до богати месторастения. Санитарното състояние на културите е добро.

Основната част от стопански клас е разположен в ГВКС1 (34,6%), в зоните по натура 2000 (27,8%), СПН (22,1%) и БИСД (15,5%). Целта на стопанисване ще бъде съобразена със специалните функции на тези насаждения и с режимите и мерките на защитените територии, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години. Няма зрели насаждения.

5.4.1.4. Условен церов стопански клас - Ц

Общата площ на този стопански клас е 110,5 хектара, която е 0,5% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладаване на цер от I до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Основната част от стопански клас е разположен в ГВКС1 (52,1%) и в зоните по натура 2000 (29,2%). Целта на стопанисване ще бъде съобразена със защитните и специални функции на тези насаждения и с режимите и мерките на защитените територии, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години. Зрелите насаждения са с площ 7,6 ха.

5.4.1.5. Условен горскоплоден стопански клас - Гпл

Общата площ на този стопански клас е 156,3 хектара, която е 0,7% от залесената площ.

Обособен е съгласно чл.88, ал.5, т.3 от ЗГ от чисти и смесени култури и насаждения с водещо участие на орех, леска и дива череша от III до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани на 69,4 ха повреди от суховършия в орехови култури.

Основната част от стопанският клас е разположена в зоните по натура 2000 (47,5%) от площта му и ГВКС1 (29,7%). Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и със защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място целта е добив на плодове без определен турнус на сеч.

5.4.1.6. Условен липов стопански клас - Л

Общата площ на този стопански клас е 938,0 хектара, която е 4,1% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на едролитна и сребролистна липа от I до IV бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Основната част от стопанският клас е разположена в зоните по натура 2000 (48,0%) от площта му и ГВКС1 (31,7%), като 70,7 хектара са гори във фаза на старост. При последните целта на стопанисване е запазване на основния дървостой в естественото му състояние, като не се планира насока на стопанисване. Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и със защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см за насажденията от I и II бонитет, разположени на средно богати и богати месторастения, а за насажденията от III и IV бонитет, целта е производство на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край 11 см. Турнусът на сеч за класа е 90 години. Зрелите насаждения са с площ 81,3 ха.

5.4.1.7. Условен широколистен високоствъблен стопански клас - ШВ

Общата площ на този стопански клас е 67,3 хектара, която е 0,3% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на широколистни дървесни видове (трепетлика, планински и полски ясен и явор) от I до IV бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро, като се наблюдават повреди от суховършия на площ от 1,6 ха.

Основната част от стопанският клас е разположена в БИСД (31,0%), зоните по натура 2000 (27,1%) от площта му и ГВКС1 (24,6%), като 2,4 хектара са гори във фаза на старост. Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и със защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място целта е:

- производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години за насажденията и културите от явор, планински и полски ясен.

- производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 40 години за насажденията от трепетлика.

5.4.1.8. Условен стопански клас тополов на нетипични месторастения - ТН

Общата площ на този стопански клас е 35,2 хектара, която е 0,2% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание или водещо участие на клонове тополи от III бонитет на средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани 2,3 ха повреди от суховършия.

Основната част от стопанският клас е разположена в ГВКС4 (38,0%), в ГВКС1 (32,3%) и в зоните по натура 2000 (26,7%), като 0,4 ха са гори във фаза на старост. При последните целта на стопанисване е запазване на основния дървостой в естественото му състояние, като не се планира насока на стопанисване. Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и със защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 12 години. Площта на зрелите култури е 29,9 ха.

5.4.1.9. Условен габъров високобонитетен стопански клас за превръщане - ГВП

Общата площ на този стопански клас е 617,6 хектара, която е 2,7% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени насаждения с водещо участие на габър от I до III бонитет на среднобогати, средно богати до богати и богати месторастения. Поради малката площ тук са отнесени и високобонитетни букови насаждения, както и насаждения от габър от IV бонитет.

Санитарното състояние на насажденията е добро, като са констатирани 1,6 ха повреди от суховършия.

Основната част от стопанският клас е разположена в ГВКС1 (62,5%) и в зоните по натура 2000 (19,1%), като 7,7 хектара са гори във фаза на старост. При последните целта на стопанисване е

запазване на основния дървостой в естественото му състояние, като не се планира насока на стопанисване. За останалите целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и със защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място целта е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 90 години за насажденията от I, II и част от III бонитет. За останалите от III и IV бонитет целта е превръщането им в семенни и производство на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години. Площта на зрелите насаждения е 76,7 ха (32,7 ха + 44,0 ха).

5.4.1.10. Условен дъбов високобонитетен стопански клас за превръщане - ДВП

Общата площ на този стопански клас е 194,3 хектара, която е 0,8% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб и благун от II и III бонитет средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Основната част от стопанският клас е разположена в ГВКС1 (37,4%), СПН (28,3%) и в зоните по натура 2000 (22,7%), като 21,3 хектара са гори във фаза на старост. При последните целта на стопанисване е запазване на основния дървостой в естественото му състояние, като не се планира насока на стопанисване. За останалите насаждения целта на стопанисване ще бъде съобразена със защитните и специални функции на тези насаждения и с режимите и мерките на защитените територии, а на второ място производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години.

В стопанският клас зрелите насаждения са с площ 1,1 ха.

5.4.1.11. Условен дъбов средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане - ДСрНП

Общата площ на този стопански клас е 206,5 хектара, която е 0,9% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб, благун и космат дъб от III до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Основната част от стопанският клас е разположена в ГВКС1 (62,8%) и ГВКС3 (28,8%) от площта му. Целта на стопанисване ще бъде съобразена със защитните и специални функции на тези насаждения и с режимите и мерките на защитените територии, а на второ място е превръщането им в семенни и производство на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години. В стопанският клас зрелите насаждения са с площ 172,3 ха.

5.4.1.12. Условен церов високобонитетен стопански клас за превръщане - ЦВП

Общата площ на този стопански клас е 1 832,8 хектара, която е 8,0% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от I до III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Основната част от стопанският клас е разположена в ГВКС1 (62,0%) и в зоните по натура 2000 (22,1%), като 102,6 хектара са гори във фаза на старост. При последните целта на стопанисване е запазване на основния дървостой в естественото му състояние, като не се планира насока на стопанисване. За останалите целта на стопанисване ще бъде съобразена със защитните и специални функции на тези насаждения и с режимите и мерките на защитените територии, а на второ място превръщането им в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 60 години. В стопанският клас зрелите насаждения са с площ 1540,9 ха.

5.4.1.13. Условен церов стопански клас за превръщане - ЦП

Общата площ на този стопански клас е 1 474,9 хектара, която е 6,4% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от част от III до V бонитет, на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Основната част от стопанският клас е разположена в зоните по натура 2000 (46,2%) и ГВКС1 (36,3%), като 254,9 хектара са гори във фаза на старост. При последните целта на стопанисване е запазване на основния дървостой в естественото му състояние, като не се планира насока на стопанисване. Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и със защитните и специални функции на тези насаждения, а на второ място е превръщането им в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия

край над 18 см при турнус на сеч 55 години. В стопанският клас зрелите насаждения са с площ 1 490,0 ха.

5.4.1.14. Условен смесен високобонитетен стопански клас за превръщане - СмВП

Общата площ на този стопански клас е 697,5 хектара, която е 3,0% от залесената площ.

Обособен е от смесени насаждения с преобладаване на полски бряст, както и смесени насаждения с водещо участие на широколистни дървесни видове от I, II и част от III бонитет, разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Основната част от стопанският клас е разположена в зоните по натура 2000 (36,4%) и ГВКС1 (33,9%), като 98,6 хектара са гори във фаза на старост. При последните целта на стопанисване е запазване на основния дървостой в естественото му състояние, като не се планира насока на стопанисване. Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и със защитните и специални функции на тези насаждения и на второ място е превръщането им в семенни и производството на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см, при турнус на сеч 100 години. Няма зрели насаждения.

5.4.1.15. Условен смесен средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане - СмСрНП

Общата площ на този стопански клас е 904,1 ха, което е 4,0% от залесената площ.

Съставен е от смесени насаждения с преобладаване на полски бряст и клен, както и смесени насаждения с водещо участие на широколистни дървесни видове от част от III до V бонитет, разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Основната част от стопанският клас е разположена в ГВКС1 (41,6%) и зоните по натура 2000 (26,6%), като 77,7 хектара са гори във фаза на старост. При последните целта на стопанисване е запазване на основния дървостой в естественото му състояние, като не се планира насока на стопанисване. Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и със защитните и специални функции на тези насаждения и на второ място целта на стопанисване е превръщане на издънковите насаждения в семенни и добив на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години, а за насажденията на бедни месторастения, както и за тези с влошено санитарно състояние, целта е подобряване санитарното състояние и добив на дърва. Площта на зрелите насаждения е 640,5 ха.

5.4.1.16. Условен акациев стопански клас - А

Общата площ на този стопански клас е 841,5 ха, което е 3,7% от залесената площ.

Съставен е от чисти и смесени с преобладаване и водещо участие на акация и гледичия култури и насаждения, от I до V бонитет, разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е средно, като на площ от 121,9 ха са констатирани повреди от суховършия.

Основната част от стопанският клас е разположен в зоните по натура 2000 (40,3%) и ГВКС1 (38,0%), като 25,3 хектара са гори във фаза на старост. При последните целта на стопанисване е запазване на основния дървостой в естественото му състояние, като не се планира насока на стопанисване. Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения и на второ място целта на стопанисване е запазване на издънковото им възобновяване и добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 8 см при турнус на сеч 20 години. Площта на зрелите насаждения е 697,5 ха.

5.4.1.17. Условен келявгабъров стопански клас - Кгбр

Площта на този стопански клас е 750,6 ха, което е 3,3% от залесената площ. Съставен е от чисти и смесени насаждения с преобладаване или водещо участие на келяв габър и мъждрян от IV и V бонитет. Стопанският клас е разположен на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. От общата площ на стопанския клас бедните месторастения са 35,9%. Санитарното състояние на този стопански клас е добро, наблюдават се леки повреди от суховършия на площ от 9,2 ха.

Основната част от стопанският клас е разположена в зони по Натура (45,5%) и на второ място в ГВКС1 (35,1%), като 85,7 хектара са гори във фаза на старост. При последните целта на

стопанисване е запазване на основния дървостой в естественото му състояние, като не се планира насока на стопанисване. Целта на стопанисване ще бъде съобразена с режимите и мерките на защитените територии и на защитните и специални функции на тези насаждения и на второ място целта на стопанисването поддържа жизнеността на дървостойте, запазване на биологичното разнообразие и добив на дърва за огрев при турнус на сеч 40 години за келявия габър и мъждряна. Площта на зрелите насаждения е 610,1 ха.

5.4.2. Горски територии със стопански функции

5.4.2.1. Стопански клас Черборови култури - ЧБК

Общата площ на този стопански клас е 624,2 хектара, която е 2,7% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание на черен бор, бял бор, смърч и зелена дуглазка от I до IV бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Всички култури са извън естествената зона на разпространение.

Санитарното състояние на културите е средно, като на площ от 237,0 ха се наблюдават леки повреди най-вече от суховършия.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 80 години. Зрелите насаждения са 3,8 ха.

5.4.2.2. Стопански клас дъбов средно и нискобонитетен - ДСрН

Общата площ на този стопански клас е 170,0 хектара, която е 0,7% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на зимен дъб и благун от I до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 120 години. Няма зрели насаждения.

5.4.2.3. Стопански клас култури от червен дъб - Чдб

Общата площ на този стопански клас е 78,6 хектара, която е 0,3% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури с преобладание или водещо участие на червен дъб от I до III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е добро.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години. Няма зрели насаждения.

5.4.2.4. Церов стопански клас - Ц

Общата площ на този стопански клас е 132,7 хектара, която е 0,6% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание на цер от II до V бонитет на средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години. Няма зрели насаждения.

5.4.2.5. Горскоплоден стопански клас - Гпл

Общата площ на този стопански клас е 267,3 хектара, която е 1,2% от залесената площ.

Обособен е съгласно чл.88, ал.5, т.3 от ЗГ от чисти и смесени култури и насаждения с водещо участие или преобладание на орех, леска и дива череша от III до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани на 90,2 ха повреди от суховършия в орехови култури.

Целта на стопанисване е добив на плодове без определен турнус на сеч.

5.4.2.6. Липов стопански клас - Л

Общата площ на този стопански клас е 1 168,5 хектара, която е 5,1% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на едролитна и сребролитна липа от I до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро.

Целта на стопанисване производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см за насажденията от I и II бонитет, разположени на средно богати и богати месторастения, а за насажденията от III до V бонитет, целта е производство на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край 11 см. Турнусът на сеч за класа е 90 години. Зрелите насаждения са 10,2 ха.

5.4.2.7. Широколистен високоствъблен стопански клас - ШВ

Общата площ на този стопански клас е 117,7 хектара, която е 0,5% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание или водещо участие на широколистни дървесни видове (трепетлика, планински и полски ясен, явор, габър, махалебка, клен) от I до V бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията и културите е добро, като се наблюдават леки повреди от суховършия на площ от 3,8 ха.

Целта на стопанисване е:

- производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години за насажденията и културите от габър, полски бряст, клен, явор, планински, полски и американски ясен.

- производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 40 години за насажденията от трепетлика.

5.4.2.8. Стопански клас Тополов на нетипични месторастения - ТН

Общата площ на този стопански клас е 33,2 хектара, която е 0,1% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени култури и насаждения с преобладание на клонове тополи от II и III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на културите е средно, като са констатирани 3,9 ха повреди от суховършия.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 12 години. Площта на зрелите култури е 28,7 ха.

5.4.2.9. Габърв високобонитетен стопански клас за превръщане - ГВП

Общата площ на този стопански клас е 1 514,8 хектара, която е 6,6% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени насаждения с водещо участие на габър от I до III бонитет на среднобогати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване е превръщането на издънковите насаждения в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 90 години за насажденията в добро състояние от I, II и част от III бонитет. За останалите целта е превръщането им в семенни и производство на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години. Площта на зрелите насаждения е 62,2 ха (52,9 ха + 9,3 ха).

5.4.2.10. Дъбов високобонитетен стопански клас за превръщане - ДВП

Общата площ на този стопански клас е 110,5 хектара, която е 0,5% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб и благун от II и III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване е превръщането на издънковите насаждения в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години.

В стопанският клас няма зрели насаждения.

5.4.2.11. Дъбов средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане - ДСрНП

Общата площ на този стопански клас е 538,9 хектара, която е 2,4% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на зимен дъб и благун от III до V бонитет на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване е превръщането на издънковите насаждения в семенни и производство на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години. В стопанският клас зрелите насаждения са с площ 533,8 ха.

5.4.2.12. Церов високобонитетен стопански клас за превръщане - ЦВП

Общата площ на този стопански клас е 3 163,1 хектара, която е 13,9% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от I, II и част от III бонитет на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване е превръщането на издънковите насаждения в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 60 години. В стопанският клас зрелите насаждения са с площ 1 420,0 ха.

5.4.2.13. Церов стопански клас за превръщане - ЦП

Общата площ на този стопански клас е 1 241,2 хектара, която е 5,4% от залесената площ.

Обособен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на цер от част от III до V бонитет, на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро, като се наблюдават леки повреди от суховършия на площ от 15,1 ха.

Целта на стопанисване е превръщането на издънковите насаждения в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 55 години. В стопанският клас зрелите насаждения са с площ 1 066,6 ха.

5.4.2.14. Смесен високобонитетен стопански клас за превръщане - СмВП

Общата площ на този стопански клас е 938,4 хектара, която е 4,1% от залесената площ.

Обособен е от смесени насаждения с преобладание на клен, както и смесени насаждения с водещо участие на широколистни дървесни видове от I, II и част от III бонитет, разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Целта на стопанисване е превръщането на издънковите насаждения в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см, при турнус на сеч 100 години. В стопанският клас зрелите насаждения са 14,4 ха.

5.4.2.15. Смесен средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане - СмСрНП

Общата площ на този стопански клас е 1 120,9 ха, което е 4,9% от залесената площ.

Съставен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на полски бряст и клен, както и смесени насаждения с водещо участие на широколистни дървесни видове от част от III до V бонитет, разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е добро, като се наблюдават леки повреди от суховършия на площ от 7,9 ха.

Целта на стопанисване е превръщане на издънковите насаждения в семенни и добив на средна строителна дървесина при турнус на сеч 60 години, а за насажденията на бедни месторастения, както и за тези с влошено санитарно състояние, целта е подобряване санитарното състояние и добив на дърва. Площта на зрелите насаждения е 812,8 ха.

5.4.2.16. Акациев стопански клас - А

Общата площ на този стопански клас е 1 505,6 ха, което е 6,6% от залесената площ.

Съставен е от чисти и смесени с преобладание или водещо участие на акация, айлант и гледичия култури и насаждения, от I до V бонитет, разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Санитарното състояние на насажденията е средно, като на площ от 134,2 ха са констатирани повреди от суховършия.

Целта на стопанисване е запазване на издънковото им възобновяване и добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 8 см при турнус на сеч 20 години. Площта на зрелите насаждения е 1 019,3 ха.

5.4.2.17. Келявгабъргов стопански клас - Кгбр

Площта на този стопански клас е 1 014,0 ха, което е 4,4% от залесената площ. Съставен е от чисти и смесени насаждения с преобладание или водещо участие на келяв габър и мъждрян от IV и V бонитет. Стопанският клас е разположен на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. От общата площ на стопанския клас бедните месторастения са 20,0%. Санитарното състояние на този стопански клас е добро, наблюдават се леки повреди от суховършия на площ от 13,0 ха.

Целта на стопанисване е поддържане жизнеността на дървостойките, запазване на биологичното разнообразие и добив на дърва за огрев при турнус на сеч 40 години за келявия габър и мъждряна. Площта на зрелите насаждения е 818,0 ха.

5.5. Видове гори

За всички залесени площи е определен вида гора съгласно Приложение № 5 от Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии. В таблица № 37 са дадени средните таксационни показатели на отделните видове гори и общо за гората.

В Таблица № 38 е посочено разпределението на залесената площ по вид гора и условни стопански класове.

В електронен вариант са изготвени таксационни таблици по видове гори, които са дадени в приложенията на ГСП.

Таблица № 37

Средни таксационни показатели по видове гори и общо за гората

Държавна собственост

Вид гора	Залесена площ		Средна възраст	Среден бонитет	Средна пълнота	Среден запас на 1 ха	Среден прираст на 1 ха	Общ среден прираст	Общ дървесен запас		Надлесни запас	
	ха	%							години	куб.м/ха	куб.м/ха	куб.м
			куб.м	куб.м	куб.м	куб.м						
1.3 - Култури от бял бор – извън естеств. зона на разпростр.	22.2	0.1	47	III (3.0)	0.90	319	6.89	153	7070	8670	-	-
2.3 - Култури от черен бор – извън естеств. зона на разпростр.	749.7	3.3	46	III (3.0)	0.78	255	5.56	4166	191380	234000	-	-
3.3 - Култури от смърч – извън естеств. зона на разпростр.	0.5	-	50	I (1.0)	0.80	300	6.00	3	150	180	-	-
9 - Култури от чужди иглолистни видове	9.5	-	55	I (1.1)	0.85	541	9.89	94	5140	6320	-	-
12.1 - Семенни гори от зимен дъб	30.8	0.1	14	II (2.2)	0.80	38	2.73	84	1180	1680	-	-
13.1 - Естествени семенни смесени дъбови гори	45.4	0.2	22	II (1.7)	0.81	75	3.72	169	3425	4220	-	-
13.2 - Култури от дъбове	645.3	2.8	46	II (2.2)	0.79	190	4.03	2598	122705	156200	-	-
14.1 - Семенни гори от цер	97.5	0.4	21	II (2.0)	0.83	49	3.57	348	4775	6710	-	-
16.1 - Естествени крайречни гори	5.7	-	48	III (2.5)	0.52	135	3.33	19	770	855	-	-
16.2 - Култури от хибридни тополи и др. бързораст. видове	68.4	0.3	34	III (2.9)	0.52	90	2.51	172	6120	7055	-	-
17 - Лонгозни гори (естествени)	4.3	-	44	IV (4.3)	0.52	42	1.16	5	180	190	-	-
19.1 - Семенни гори от обикновен габър	6.6	-	13	I (1.3)	0.90	41	3.03	20	270	390	-	-
20.1 - Естествени липови гори	1727.2	7.5	70	II (2.4)	0.78	248	3.62	6249	428900	479910	-	-
20.2 - Култури от липа	379.3	1.7	45	III (2.9)	0.85	219	4.87	1849	82930	97025	-	-
23.1 - Издънкови термофилни букови гори	140.6	0.6	74	II (1.7)	0.76	209	2.85	401	29385	33925	-	-
23.3 - Издънкови гори от зимен дъб	452.6	2.0	73	III (2.9)	0.69	159	2.18	987	71895	79855	-	-
23.4 - Издънкови смесени дъбови гори	3144.0	13.7	63	III (3.2)	0.70	128	2.17	6825	402575	449825	70	80
23.5 - Издънкови церови гори	8108.8	35.6	60	II (2.4)	0.72	152	2.75	22335	1229360	1360395	-	-
23.6 - Издънкови гори от обикновен габър	2705.2	11.8	67	II (1.7)	0.77	200	3.10	8388	540475	630160	-	-
23.7 - Естествени гори от трепетлика	0.9	-	52	II (2.4)	0.74	167	3.33	3	150	165	-	-
24 - Гори от акация	2347.1	10.3	21	III (3.4)	0.78	59	3.50	8214	138715	146760	-	-
25 - Гори от келяв габър	1764.6	7.7	57	IV (4.1)	0.79	49	0.98	1735	86090	95905	-	-
27 - Орехови култури	423.6	1.9	53	IV (4.1)	0.71	71	1.32	559	29940	38280	-	-
ОБЩО	22879.8	100.0	57	III (2.7)	0.75	148	2.86	65376	3383580	3838675	70	80

Таблица № 38
Разпределение на залесената площ по видове гори и условни стопански класове

Държавна собственост

Видове гори	Стопански класове																	Общо	%
	ЧБК	ДСрН	Чдб	Ц	Гпл	Л	ШВ	ТН	ГВП	ДВП	ДСрНП	ЦВП	ЦП	СмВП	СмСрНП	А	Кгбр		
	хектари																		
1. Гори от бял бор	22.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22.2	0.1
1.3 - Култури от бял бор – извън естеств. зона на разпростр.	22.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22.2	0.1
2. Гори от черен бор	749.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	749.7	3.3
2.3 - Култури от черен бор – извън естеств. зона на разпростр.	749.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	749.7	3.3
3. Гори от смърч	0.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.5	-
3.3 - Култури от смърч – извън естеств. зона на разпростр.	0.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.5	-
9. Култури от чужди иглолистни видове	9.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9.5	0.1
12. Гори от зимен дъб	-	30.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.8	0.2
12.1 - Семенни гори от зимен дъб	-	30.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.8	0.2
13. Смесени дъбови гори (здб, бл, цр)	-	186.5	186.7	145.7	-	-	171.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	690.7	3.0
13.1 - Естествени семенни смесени дъбови гори	-	21.7	-	-	-	-	23.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45.4	0.2
13.2 - Култури от дъбове	-	164.8	186.7	145.7	-	-	148.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	645.3	2.8
14. Гори от цер	-	-	-	97.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	97.5	0.4
14.1 - Семенни гори от цер	-	-	-	97.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	97.5	0.4
16. Крайречни гори	-	-	-	-	-	-	5.7	68.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74.1	0.3
16.1 - Естествени крайречни гори	-	-	-	-	-	-	5.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5.7	-
16.2 - Култури от хибридни тополи и др. бързораст. видове	-	-	-	-	-	-	-	68.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68.4	0.3
17. Лонгозни гори (естествени)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.1	4.2	-	-	4.3	-
19. Гори от обикновен габър	-	-	-	-	-	-	6.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6.6	-
19.1 - Семенни гори от обикновен габър	-	-	-	-	-	-	6.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6.6	-
20. Гори от липи	-	-	-	-	-	2106.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2106.5	9.2
20.1 - Естествени липови гори	-	-	-	-	-	1727.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1727.2	7.5
20.2 - Култури от липа	-	-	-	-	-	379.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	379.3	1.7
23. Група издънкови за превръщане	-	-	-	-	-	-	0.9	-	2132.4	304.8	745.4	4995.9	2716.1	1635.8	2020.8	-	-	14552.1	63.6
23.1 - Издънкови термофилни букови гори	-	-	-	-	-	-	-	-	71.6	-	-	-	-	69.0	-	-	-	140.6	0.6
23.3 - Издънкови гори от зимен дъб	-	-	-	-	-	-	-	-	-	189.1	187.7	-	-	40.7	35.1	-	-	452.6	2.0
23.4 - Издънкови смесени дъбови гори	-	-	-	-	-	-	-	-	-	115.7	557.7	-	-	784.3	1686.3	-	-	3144.0	13.7
23.5 - Издънкови церови гори	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4995.9	2716.1	187.0	209.8	-	-	8108.8	35.5
23.6 - Издънкови гори от обикновен габър	-	-	-	-	-	-	-	-	2060.8	-	-	-	-	554.8	89.6	-	-	2705.2	11.8
23.7 - Естествени гори от трепетлика	-	-	-	-	-	-	0.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.9	-
24. Гори от акация	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2347.1	2347.1	10.3
25. Гори от келяв габър	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1764.6	7.7
27. Орехови култури	-	-	-	-	423.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	423.6	1.8
ВСИЧКО	781.9	217.3	186.7	243.2	423.6	2106.5	185.0	68.4	2132.4	304.8	745.4	4995.9	2716.1	1635.9	2025.0	2347.1	1764.6	22879.8	100.0

6. ПЛАНИРАНИ МЕРОПРИЯТИЯ

6.1. Определяне размера на годишното ползване от възобновителни сечи (държавни гори)

Планирането на предложените лесовъдски намеси (сечи) е извършено съгласно чл. 101, 102, 103 и 104 от Закона за горите, както и според изискванията на Наредба № 8 на МЗХ за сечите в България и Указания за насоките на стопанисване на буковите гори в Р. България на ДАГ с изх. № 9300 – 88 от 21.07.2009 г.

6.1.1. Защитни и специални горски територии

Сечите в насажденията и културите в защитни и специални горски територии са предвидени съобразно техните специфични функции, както и според "Режими за устойчиво стопанисване на горите в Натура 2000" (ИАГ, 2011 год.).

При изчисляване **нормата на ползване във високостъблените гори** за всеки условен стопански клас, както и за издънковите гори за превръщане, **не са включени** насажденията от категорията **"гори във фаза на старост"** по заповедта на МЗХ и насажденията от категорията **"гори във фаза на старост"** от доклада за ГВКС. **Тяхната залесена площ е 754,5 ха.**

По тази причина при условните стопански класове има разлика между цифрите касаещи общата площ и запас, както и площта и запаса на зрелите насаждения, показани в следващите редове в сравнение с посочените по-горе при коментара за класа.

Планирането на възобновителни сечи в **държавните гори** е извършено според състоянието на всяко насаждение (сечище по състояние), а общото ползване е получено като сума по насаждения, в съответствие с чл.77 ал.3 от Наредба №18/07.10.2015 год. за инвентаризация и планиране в горските територии.

Във високостъблените условни стопански класове няма зрели насаждения в ЧБК, ДСрН, Чдб и ШВ. Тези стопански класове не са коментирани по долу в текста. Не са изчислявани варианти на годишно сечище, поради същата причина.

За всички стопански класове в горските територии, в които са планирани възобновителни сечи, размерът на ползването е сравнен както със средния годишен прираст, така и със запасът и площта на зрелите насаждения.

6.1.1.1. Условен Церов стопански клас (Държавни горски територии - ЗСпФ)

Зрелите насаждения в този стопански клас са с площ от 7,6 ха и представляват 6,9% от класа. Това са три насаждения на възраст от 120 до 140 години с пълнота от 0,1 до 0,3. Като втори етаж са се формирали млади семенни насаждения с пълнота 0,6-0,7. Не е планирана възобновителна сеч.

6.1.1.2. Условен Липов стопански клас (Държавни горски територии - ЗСпФ)

Зрелите насаждения в този стопански клас са с площ от 79,6 ха и представляват 9,2% от класа. Това са пет семепроизводствени насаждения на възраст от 85-90 години в които е планирана селекционна сеч. Шестото насаждение с площ 24,3 ха е с ниска пълнота и не е планирана възобновителна сеч.

6.1.1.3. Условен Тополов на нетипични месторастения стопански клас (Държавни горски територии - ЗСпФ)

В този стопански клас разпределението на насажденията по класове на възраст е много неравномерно, като зрелите насаждения са с площ от 29,0 ха и представляват 83,3% от класа.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 63 куб.м.

Планирана е възобновителна сеч на площ от 25,9 ха и запас 1 915 куб.м, което представлява 96,7% от зрелия запас, 89,3% от площта на зрелите насаждения и 304,0% от средния годишен прираст.

6.1.1.4. Условен Габърв високобонитетен стопански клас за превръщане (Държавни горски територии - ЗСпФ)

Този стопански клас е с неравномерно разпределение като зрелите насаждения са с обща площ от 76,7 ха - 12,6% от площта му и със запас от 14 090 куб.м – 11,2%.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 1 893 куб.м.

Възобновителният процес в този стопански клас е със слаба интензивност.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Набраното ползване от възобновителни сечи е 59,2 ха по площ и 2 180 куб.м по запас и е постигнато от групово-постепенна сеч.

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 15,5% от зрелия запас, 77,2% от площта на зрелите насаждения и 11,5% от средния годишен прираст.

6.1.1.5. Условен Дъбов средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане (Държавни горски територии - ЗСпФ)

Този стопански клас е с неравномерно разпределение като зрелите насаждения са с обща площ от 172,3 ха - 83,4% от площта му и със запас от 18 250 куб.м – 90,2%.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 306 куб.м.

Възобновителният процес в този стопански клас е със слаба до средна интензивност.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Набраното ползване от възобновителни сечи е 40,2 ха по площ и 1 305 куб.м по запас и е постигнато от:

- постепенна-осеменителна фаза – 1,8 ха по площ и 65 куб.м по запас.

- постепенно-котловинна – 38,4 ха по площ и 1 240 куб.м. по запас

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 7,2% от зрелия запас, 23,3% от площта на зрелите насаждения и 42,6% от средния годишен прираст.

Таблица № 39

За разпределение площта на зрелите и презрели насаждения в Дъбов средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане по склопеност и естествено възобновяване

Дъбов СрН П	слабо	средно	добро	общо
	0%-45%	46%-75%	76%-100%	
склопеност	хектари			
0.4	0.4	-	-	0.4
0.5	4.0	-	-	4.0
0.6	22.3	-	-	22.3
0.7	13.1	3.6	-	16.7
0.8	80.0	7.2	-	87.2
0.9	40.2	1.5	-	41.7
общо	160.0	12.3	-	172.3
%	92.9	7.1	-	100.0

6.1.1.6. Условен Церов високобонитетен стопански клас за превръщане (Държавни горски територии - ЗСпФ)

Този стопански клас е с неравномерно разпределение с превес на зрелите насаждения с обща площ от 1 377,3 ха - 79,6% от площта му и със запас от 272 610 куб.м – 86,4%.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 4 991 куб.м.

Възобновителният процес в този стопански клас е със слаба (53,4%) до средна (42,8%) интензивност.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Набраното ползване от възобновителни сечи е 1 149,2 ха по площ и 60 895 куб.м по запас, диференцирано по следните видове сечи:

- краткосрочно-постепенна осеменителна фаза – 5,2 ха по площ и 270 куб.м. по запас.

- краткосрочно-постепенна осветителна фаза – 1,0 ха по площ и 60 куб.м. по запас.

- постепенно-котловинна – 1 143,0 ха по площ и 60 565 куб.м. по запас.

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 22,3% от зрелия запас, 83,4% от площта на зрелите насаждения и 122,0% от средния годишен прираст.

Таблица № 40

За разпределение площта на зрелите и презрели насаждения
в **Церовия високобонитетен стопански клас за превръщане**
по склопеност и естествено възобновяване

Церов В П	слабо	средно	добро	общо
	0%-45%	46%-75%	76%-100%	
склопеност	хектари			
0.5	-	9.5	-	9.5
0.6	68.3	84.8	-	153.1
0.7	77.3	157.3	13.5	248.1
0.8	397.4	264.0	39.3	700.7
0.9	142.7	64.8	-	207.5
1.0	49.9	8.5	-	58.4
общо	735.6	588.9	52.8	1377.3
%	53.4	42.8	3.8	100.0

6.1.1.7. Условен Церов стопански клас за превръщане (Държавни горски територии - ЗСпФ)

Този стопански клас е също с неравномерно разпределение с превес на зрелите насаждения с обща площ от 1 169,0 ха - 95,8% от площта му и със запас от 156 245 куб.м – 95,7%.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 2 384 куб.м.

Възобновителният процес в този стопански клас е със слаба (91,2%) до средна (8,8%) интензивност.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Набраното ползване от възобновителни сечи е 302,6 ха по площ и 11 360 куб.м по запас, диференцирано по следните видове сечи:

- краткосрочно-постепенна осеменителна фаза – 6,2 ха по площ и 260 куб.м. по запас.

- постепенно-котловинна – 296,4 ха по площ и 11 100 куб.м. по запас.

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 7,3% от зрелия запас, 25,9% от площта на зрелите насаждения и 47,7% от средния годишен прираст.

Таблица № 41

За разпределение площта на зрелите и презрели насаждения
в **Церовия стопански клас за превръщане**
по склопеност и естествено възобновяване

Церов П	слабо	средно	добро	общо
	0%-45%	46%-75%	76%-100%	
склопеност	хектари			
0.1	2.5	-	-	2.5
0.2	0.7	-	-	0.7
0.3	50.5	-	-	50.5
0.4	12.1	-	-	12.1
0.5	15.1	0.4	-	15.5
0.6	98.1	21.5	-	119.6
0.7	348.1	53.2	-	401.3
0.8	396.3	26.4	-	422.7
0.9	138.6	0.9	-	139.5
1.0	4.6	-	-	4.6
общо	1066.6	102.4	-	1169.0
%	91.2	8.8	-	100.0

6.1.1.8. Условен смесен средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане (Държавни горски територии - ЗСпФ)

Този стопански клас е с неравномерно разпределение с превес на зрелите насаждения с обща площ от 598,1 ха - 72,4% от площта му и със запас от 71 970 куб.м – 80,5%.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 1 524 куб.м.

Възобновителният процес в този стопански клас е със слаба (89,9%) до средна (9,2%) интензивност.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Набраното ползване от възобновителни сечи е 169,1 ха по площ и 7 275 куб.м по запас, диференцирано по следните видове сечи:

- краткосрочно-постепенна осеменителна фаза – 0,5 ха по площ и 25 куб.м. по запас.
- постепенно-котловинна – 168,6 ха по площ и 7 250 куб.м. по запас.

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 10,1% от зрелия запас, 28,3% от площта на зрелите насаждения и 47,7% от средния годишен прираст.

Таблица № 42

За разпределение площта на зрелите и презрели насаждения
в Смесен средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане
по склопеност и естествено възобновяване

Смесен СрН П	слабо	средно	добро	общо
	0%-45%	46%-75%	76%-100%	
склопеност	хектари			
0.2	4.5	-	-	4.5
0.3	2.7	-	-	2.7
0.5	27.2	-	-	27.2
0.6	64.1	-	5.7	69.8
0.7	125.4	24.0	-	149.4
0.8	161.1	-	-	161.1
0.9	130.6	30.9	-	161.5
1.0	21.9	-	-	21.9
общо	537.5	54.9	5.7	598.1
%	89.9	9.2	1.0	100.0

6.1.1.9. Условен Акациев стопански клас (Държавни горски територии - ЗСпФ)

В този стопански клас разпределението на насажденията по класове на възраст е много неравномерно, като преобладават зрелите насаждения или тези, които ще достигнат турнуса с обща площ от 671,6 ха – 82,3% от площта му и със запас от 49 980 куб.м. – 93,8% от общия запас. Средният годишен прираст на класа е 2 789 куб. м.

На практика тези насаждения са предвидени за гола сеч на 98,7% от площта на зрелите с площ 662,9 ха и добив от 49 660 куб.м.

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 10,1% от зрелия запас, 98,7% от площта на зрелите насаждения и 178,1% от средния годишен прираст.

6.1.1.10. Условен келяв-габъров стопански клас (Държавни горски територии - ЗСпФ)

В този стопански клас разпределението на насажденията по класове на възраст също е неравномерно, като преобладават зрелите насаждения с обща площ от 511,7 ха – 77,0% от площта му и със запас от 24 920 куб.м. – 80,2% от общия запас., като в тях не е планирана възобновителна сеч.

6.1.2. Гори със стопански функции

Във високостъблените стопански класове няма зрели насаждения в ДСрН, Чдб и Ц. Тези стопански класове не са коментирани по долу в текста. В стопанските класове ЧБК, Л и ШВ зрелите насаждения са с много малка площ. Поради тези причини не са изчислявани варианти на годишно сечище.

За всички стопански класове в горските територии, в които са планирани възобновителни сечи, размерът на ползването е сравнен както със средния годишен прираст, така и със запасът и площта на зрелите насаждения.

6.1.2.1. Стопански клас Черборови култури (Държавни горски територии - СтФ)

Зрелите насаждения в този стопански клас са с площ от 3,8 ха и представляват 0,6% от класа. Запасът им е 1 450 куб.м. – 0,9%. Средният годишен прираст на стопанския клас е 3 496 куб.м.

Планирана е възобновителна сеч – краткосрочно-постепенна-осеменителна фаза на площ от 2,5 ха и запас 220 куб.м, което представлява 15,2% от зрелия запас, 65,8% от площта на зрелите насаждения и 0,6% от средния годишен прираст.

6.1.2.2. Липов стопански клас (Държавни горски територии - СтФ)

Зрелите насаждения в този стопански клас са с площ от 10,2 ха и представляват 0,9% от класа. В този стопански клас е планирана възобновителна сеч.

6.1.2.3. Широколистен високостъблен стопански клас (Държавни горски територии - СтФ)

Зрелите насаждения в този стопански клас са с площ от 0,7 ха и представляват 0,6% от класа. Това са насаждения от трепетлика. Планирана е възобновителна сеч – гола за издънково възобновяване на площ от 0,4 ха и запас 60 куб.м, което представлява 50,0% от зрелия запас, 57,1% от площта на зрелите насаждения и 1,6% от средния годишен прираст.

6.1.2.4. Тополов стопански клас на нетипични месторастения (Държавни горски територии - ЗСпФ)

В този стопански клас разпределението на насажденията по класове на възраст е много неравномерно, като зрелите насаждения са с площ от 28,7 ха и представляват 86,4% от класа.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 108 куб.м.

Планирана е възобновителна сеч на площ от 28,7 ха и запас 3 700 куб.м, което представлява 94,0% от зрелия запас, 100,0% от площта на зрелите насаждения и 342,6% от средния годишен прираст.

6.1.2.5. Габърв високобонитетен стопански клас за превръщане (Държавни горски територии - СтФ)

Този стопански клас е с неравномерно разпределение като зрелите насаждения са с обща площ от 62,2 ха - 4,1% от площта му и със запас от 9 350 куб.м – 3,0%.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 4 785 куб.м.

Възобновителният процес в този стопански клас е със слаба интензивност.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Набраното ползване от възобновителни сечи е 48,3 ха по площ и 2 150 куб.м по запас и е постигнато от групово-постепенна сеч.

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 23,0% от зрелия запас, 77,7% от площта на зрелите насаждения и 4,5% от средния годишен прираст.

6.1.2.6. Дъбов средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане (Държавни горски територии - СтФ)

Този стопански клас е с неравномерно разпределение като зрелите насаждения са с обща площ от 533,8 ха - 99,1% от площта му и със запас от 69 940 куб.м – 98,8%.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 1 021 куб.м.

Възобновителният процес в този стопански клас е със слаба (51,5%) до средна (26,4%) и добра (22,1%) интензивност.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Набраното ползване от възобновителни сечи е 481,3 ха по площ и 17 625 куб.м по запас и е постигнато от:

- постепенна-осеменителна фаза – 3,0 ха по площ и 115 куб.м по запас.
- постепенна-осветителна фаза – 1,2 ха по площ и 30 куб.м по запас.
- постепенно-котловинна – 457,1 ха по площ и 17 480 куб.м. по запас

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 25,2% от зрелия запас, 86,4% от площта на зрелите насаждения и 172,6% от средния годишен прираст.

Таблица № 43

За разпределение площта на зрелите и презрели насаждения
в **Дъбов средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане**
по склопеност и естествено възобновяване

Дъбов СрН П	слабо	средно	добро	общо
	0%-45%	46%-75%	76%-100%	
склопеност	хектари			
0.4	9.6	-	-	9.6
0.5	20.7	2.8	-	23.5
0.6	3.6	76.7	21.2	101.5
0.7	116.2	53.6	83.5	253.3
0.8	78.7	4.7	8.7	92.1
0.9	46.2	3.1	4.5	53.8
1.0	-	-	-	-
общо	275.0	140.9	117.9	533.8
%	51.5	26.4	22.1	100.0

6.1.2.7. Церов високобонитетен стопански клас за превръщане (Държавни горски територии - СтФ)

Този стопански клас е с неравномерно разпределение, като зрелите насаждения са с обща площ от 1 420,0 ха - 44,9% от площта му и със запас от 250 570 куб.м – 51,3%.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 10 691 куб.м.

Възобновителният процес в този стопански клас е със средна (53,1%) до слаба (40,5%) и добра (6,4%) интензивност.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Набраното ползване от възобновителни сечи е 1 264,8 ха по площ и 59 555 куб.м по запас, диференцирано по следните видове сечи:

- краткосрочно-постепенна осеменителна фаза – 14,0 ха по площ и 930 куб.м. по запас.
- краткосрочно-постепенна осветителна фаза – 10,2 ха по площ и 695 куб.м. по запас.
- постепенно-котловинна – 1 240,6 ха по площ и 57 930 куб.м. по запас.

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 23,8% от зрелия запас, 89,1% от площта на зрелите насаждения и 55,7% от средния годишен прираст.

Таблица № 44

За разпределение площта на зрелите и презрели насаждения
в **Церовия високобонитетен стопански клас за превръщане**
по склопеност и естествено възобновяване

Церов В П	слабо	средно	добро	общо
	0%-45%	46%-75%	76%-100%	
склопеност	хектари			
0.4	1.8	-	-	1.8
0.5	43.5	71.4	10.6	125.5
0.6	63.9	120.9	43.5	228.3
0.7	159.0	276.6	32.6	468.2
0.8	178.5	192.4	2.8	373.7
0.9	39.4	92.7	-	132.1
1.0	89.4	-	1.0	90.4
общо	575.5	754.0	90.5	1420.0
%	40.5	53.1	6.4	100.0

6.1.2.8. Церов стопански клас за превръщане (Държавни горски територии - СтФ)

Този стопански клас е също с неравномерно разпределение с превес на зрелите насаждения с обща площ от 1 066,6 ха - 85,9% от площта му и със запас от 137 065 куб.м – 90,2%.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 2 427 куб.м.

Възобновителният процес в този стопански клас е със слаба (78,2%) до средна (16,4%) и добра (5,4%) интензивност.

Санитарното състояние на насажденията е добро, като се наблюдават леки повреди от суховършия на площ от 15,1 ха.

Набраното ползване от възобновителни сечи е 541,2 ха по площ и 19 620 куб.м по запас, диференцирано по следните видове сечи:

- краткосрочно-постепенна осеменителна фаза – 17,3 ха по площ и 730 куб.м. по запас.
- краткосрочно-постепенна окончателна фаза – 1,1 ха по площ и 60 куб.м. по запас.
- постепенно-котловинна – 522,8 ха по площ и 18 830 куб.м. по запас.

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 14,3% от зрелия запас, 50,7% от площта на зрелите насаждения и 80,8% от средния годишен прираст.

Таблица № 45

За разпределение площта на зрелите и презрели насаждения
в **Церовия стопански клас за превръщане**
по склопеност и естествено възобновяване

Церов П	слабо	средно	добро	общо
	0%-45%	46%-75%	76%-100%	
склопеност	хектари			
0.1	0.3	-	-	0.3
0.3	2.3	3.3	-	5.6
0.4	1.0	-	17.2	18.2
0.5	40.5	7.5	1.1	49.1
0.6	150.8	90.7	0.1	241.6
0.7	245.8	34.9	34.3	315.0
0.8	276.6	26.2	-	302.8
0.9	104.6	12.4	5.0	122.0
1.0	12.0	-	-	12.0
общо	833.9	175.0	57.7	1066.6
%	78.2	16.4	5.4	100.0

6.1.2.9. Смесен средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане (Държавни горски територии - СтФ)

Този стопански клас е с неравномерно разпределение с превес на зрелите насаждения с обща площ от 812,8 ха - 72,5% от площта му и със запас от 110 910 куб.м – 83,8%.

Средният годишен прираст на стопанския клас е 2 267 куб.м.

Възобновителният процес в този стопански клас е със слаба (76,7%) до средна (21,3%) и добра (2,0%) интензивност.

Санитарното състояние на насажденията е добро, като се наблюдават леки повреди от суховършия на площ от 7,9 ха.

Набраното ползване от възобновителни сечи е 343,4 ха по площ и 15 480 куб.м по запас набрано от постепенно-котловинна сеч.

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 14,0% от зрелия запас, 42,2% от площта на зрелите насаждения и 68,3% от средния годишен прираст.

Таблица № 46

За разпределение площта на зрелите и презрели насаждения
в Смесен средно и нискобонитетен стопански клас за превръщане
по склопеност и естествено възобновяване

Смесен СрН П	слабо	средно	добро	общо
	0%-45%	46%-75%	76%-100%	
склопеност	хектари			
0.1	-	-	-	-
0.2	1.6	-	-	1.6
0.3	20.7	-	-	20.7
0.4	6.4	-	-	6.4
0.5	26.3	-	-	26.3
0.6	57.4	72.0	16.6	146.0
0.7	224.4	66.9	-	291.3
0.8	158.0	22.2	-	180.2
0.9	126.3	11.8	-	138.1
1.0	2.2	-	-	2.2
общо	623.3	172.9	16.6	812.8
%	76.7	21.3	2.0	100.0

6.1.2.10. Акациев стопански клас (Държавни горски територии - СтФ)

В този стопански клас разпределението на насажденията по класове на възраст е относително неравномерно, като преобладават зрелите насаждения или тези, които ще достигнат турнуса с обща площ от 1 019,3 ха – 67,7% от площта му и със запас от 73 285 куб.м. – 83,8% от общия запас. Средният годишен прираст на класа е 5 355 куб. м.

На практика тези насаждения са предвидени за гола сеч на 98,4% от площта на зрелите с площ 1 003,0 ха и добив от 72 740 куб.м.

Планираното ползване от възобновителни сечи в този стопански клас представлява 99,3% от зрелия запас, 98,4% от площта на зрелите насаждения и 135,8% от средния годишен прираст.

6.1.2.11. Келяв-габъргов стопански клас (Държавни горски територии - СтФ)

В този стопански клас разпределението на насажденията по класове на възраст също е неравномерно, като преобладават зрелите насаждения с обща площ от 818,0 ха – 80,7% от площта му и със запас от 41 835 куб.м. – 83,7% от общия запас., като в тях не е планирана възобновителна сеч.

6.2. Планирани сечи в държавните горски територии

Всички мероприятия, които са залегнали в ГСП на ТП ДЛС "Черни Лом" са планирани съгласно:

- Закона на горите от 2011 г., **изм. и доп., бр. 60 от 07.08.2015 г., в сила от 07.08.2015 год.**
- Наредба № 8 на МЗХ за сечите в горите, **изм. и доп., ДВ, бр. 71 от 01.09.2017 год.**
- Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии от 07.10.2015 г.
- Писмо №33-05-08/18.04.2008 г. на ДАГ относно "Оценка за съвместимост на лесоустройствените проекти с предмета и целите на защитените зони по чл. 3, ал. 1, т.1 от Закона за биологичното разнообразие (защитени зони по Натура 2000).
- "Система от режими и мерки за стопанисване на горските типове местообитания от Приложение № 1 от Закона за биологичното разнообразие", утвърдена на основание чл. 4, ал. 1, т. 2 от Наредба № 8 от 05.05.2011 г. за сечите в горите от ИД на ИАГ.

При планирането на всички мероприятия, които са залегнали в ГСП на ТП ДЛС "Черни Лом" **стриктно са спазени всички условия, които са предвидени в Решение № ..... на МОСВ**, с цел предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите отрицателни въздействия.

6.2.1. Възобновителни сечи

Съобразно биологическите особености на дървесните видове, типовете месторастения, състоянието на насажденията, хода на възобновителния процес и целта на стопанисването е предвидено да се водят следните видове възобновителни сечи: краткосрочно-постепенна, постепенно-котловинна, групово-постепенна, гола за тополата, гола за акацията и гола за издънково възобновяване в акациеви и тополови дървостои.

Разпределението на площта на насажденията за възобновителна сеч по вид на сечта и по стопански класове е дадено в таблица № 47.

6.2.1.1. Краткосрочно-постепенна сеч

- ще бъде на четвърто място от възобновителните сечи в ТП ДЛС "Черни Лом" през ревизионния период, като с общата си площ от 64,0 ха представлява 0,6% от всички планирани сечи. Планирана е да се изведе основно в насаждения със стопански функции (48,2 ха или 0,4%) и в насаждения със защитни и специални функции (без зоните по Натура 2000). Краткосрочно-постепенната сеч е планирана основно в насаждения до 2,0 ха, където ще се изведе върху цялата площ. Възобновителният период е не по-кратък от 15 години. Съобразно състоянието на насажденията, пълнотата, количеството и разположението на подраста, са планирани съответните фази на постепенната сеч. Фазата на сечта и процента на ползване за ревизионния период, за отделните насаждения са посочени в работния план на сечите и залесяванията.

Като обща констатация може да се каже, че в горите на ТП ДЛС "Черни Лом" темповете на естественото възобновяване са слаби до средни, като до средни се доближават дъбовите дървостои (най-вече церовите), а слабо възобновяване се наблюдава в буковите и габъррови насаждения.

- **Осеменителна / 1 / фаза** на краткосрочно-постепенната сеч е предвидено да се води в насаждения при склопеност 0,7-0,8 и нагоре, (по възможност в семеносна година), в които възобновяването не е започнало или е слабо (0% до 40%). Интензивността на сечта при тази фаза е до 30% от запаса на насаждението и склопеността се намалява до 0,5-0,6 в зависимост от дървесния вид. Задължително се изсичат подтиснатите дървета и подлесът от келяв габър и храсти, които пречат на възобновяването. За ревизионния период в ТП ДЛС "Черни Лом" се предвижда да се изведе осеменителна фаза върху обща площ от 50,5 ха (0,4% от всички сечи) и ползване 2 615 куб.м (0,5%). Ако след осеменителна фаза на постепенната сеч възобновяването има групов характер, сечта може да продължи като постепенно-котловинна или групово-постепенна.

През ревизионния период краткосрочно-постепенна сеч осеменителна / 1 / фаза е планирана да се изведе в следните отдели и подотдели: **3 г; 4 б, ж; 7 д; 14 г1; 25 б1; 29 ф; 61 и; 72 т; 75 ж; 79 д; 87 т; 114 м; 126 и; 128 ю; 203 в, г; 213 н; 224 д; 225 н; 226 и; 228 е, з; 229 г; 230 и; 237 м; 239 о; 243 и, к; 308 г, и; 309 а, д, е; 318 к; 319 а, б, к; 322 б, в; 323 н; 347 б; 349 п; 351 и; 358 д; 368 ж; 372 г; 383 д; 395 г; 410 ж1.**

- **Осветителната / 2 / фаза** на краткосрочно-постепенната сеч се извежда не по-рано от 5 години след осеменителната фаза, при покритие над 50 на сто на площта на сечището с достатъчно количество подраст. Интензивността на сечта е до 30 на сто, като склопеността се намалява до 0,3 – 0,4.

При наличие на достатъчно количество подраст и склопеност над 0,6 осветителната фаза се провежда на два пъти, като склопеността на насаждението се намалява до 0,3 – 0,4. Интензивността на всяка от намесите не надвишава 25 на сто.

За ревизионния период в ТП ДЛС "Черни Лом" се предвижда да се изведе осветителна фаза върху обща площ от 12,4 ха (0,1% от всички сечи) и ползване 785 куб.м (0,2%).

През ревизионния период краткосрочно-постепенна сеч осветлителна /2/ фаза е планирана да се изведе в следните отдели и подотдели: **25 п; 79 г; 322 б, в; 327 и; 344 а; 349 п; 366 б, г, е, з, к, м, о; 368 ж; 383 д; 395 г.**

- **Окончателната / ОФ / фаза** на краткосрочно-постепенната сеч се извежда не по-рано от 5 години след осветлителната фаза, при склопеност на дървостоя в сечището не по-голяма от 0,4 и покритие над 80 на сто на площта на сечището с достатъчно количество укрепнал подраст.

За ревизионния период в ТП ДЛС "Черни Лом" се предвижда да се изведе окончателна фаза върху обща площ от 1,1 ха (под 0,1% от всички сечи) и ползване 60 куб.м (под 0,1%).

През ревизионния период краткосрочно-постепенна сеч окончателна /ОФ/ фаза е планирана да се изведе в следните отдели и подотдели: **393 л.**

6.2.1.2. Постепенно-котловинна сеч – на първо място по площ възобновителна сеч в ТП ДЛС "Черни Лом" през ревизионния период, като със своята планирана площ от 4 210,3 ха представлява 37,2% от всички предвидени сечи. Този вид сеч е планирана в дървостои от светлолюбиви дървесни видове независимо от произхода им, където може да се разчита на естествено възобновяване, което обаче е разположено на петна (котли). **В насаждения със склопеност по-голяма от 0,6 и липса на възобновяване, склопеността се намалява до 0,5 – 0,6 на принципите на подготвителната и осеменителната фаза на краткосрочно-постепенната сеч.** При наличие на възобновяване в местата с най-голямо количество подраст се отварят до 3 котела на хектар с площ на всеки един до 0,1 ха, а площите между котлите се изреждат еднократно равномерно до склопеност не по-малка от 0.4-0.5. Котлите се разширяват, когато по периферията им се появи достатъчно подраст. Разширяването продължава до окончателното отсичане на зрелия дървостой. Интензивността на сечта е до 30 на сто при всяка лесовъдска намеса. Възобновителният период на постепенно-котловинната сеч е не по-малък от 30 години, а периодът между отделните лесовъдски намеси е не по-малък от 7 години. Едновременно със сечта, във възобновените участъци трябва да се провеждат и съответните отгледни сечи, като е планирано и отглеждане на подраста.

За ревизионния период в ТП ДЛС "Черни Лом" се предвижда да се изведе постепенно-котловинна сеч върху обща площ от 4 210,3 ха (37,2% от всички сечи) и ползване 189 875 куб.м (37,5%).

През ревизионния период постепенно-котловинна сеч е планирана да се изведе в следните отдели и подотдели: **1 б, з, и, в1, ж1; 3 д, ж; 7 е, к, м; 8 и, н; 14 а, г, о; 15 а, б; 16 г; 18 в; 19 м; 22 а, б, в, г, з; 23 б, л; 24 б; 25 у; 26 в, ж, к; 27 а; 28 а, е; 29 р; 32 в; 34 в; 35 б, т; 37 б, г; 38 г, к, л; 39 а; 43 б; 55 г; 56 а; 57 б; 60 з, и; 61 л, н; 63 б, р; 70 н, р, у; 71 в; 72 и; 73 н, о, п, т, ф; 74 л; 75 к, л; 76 з, и, л; 78 б, з; 79 в; 82 б, е; 86 в, г; 88 д; 89 а, е; 90 к, м; 94 л; 95 в, д; 97 с, т; 100 д; 102 б, в, м, п, с; 103 а, б, д; 106 в; 113 в; 114 п; 115 г, е; 121 а; 122 б; 125 л; 126 в, л; 127 ж, о, с; 128 о, а1, з1; 129 л, у, ш; 130 д; 132 а; 135 в; 136 б, е; 137 г; 138 е, ж, и; 139 ж; 143 г, и; 144 а, з; 145 г; 149 в; 155 б; 175 г; 182 ф, ш; 188 а, ж; 199 л; 205 а, в; 208 е; 210 м, п, с, т; 212 а, м; 213 л, о; 216 г, д; 218 г; 219 а; 220 б, д, е; 224 б, е; 225 д, и; 226 е, ж, з, л, н, о; 227 в, д, е, н; 228 а, б, о; 229 в, и, к; 230 а, д, ж, м; 234 г, д, з, и; 235 б, в, г, е; 239 м; 241 б; 245 е; 253 г; 256 г; 258 е, з; 259 е, ж, л, м; 260 г, ж; 261 н; 262 в, г, е; 263 г, л, о; 264 г, и; 267 б; 272 в, г, д, п, р; 273 ж, л; 277 б, г, д, и, л; 283 з; 286 д, м; 287 а, ж2; 288 ж, р; 289 в; 296 а, д, е, ж, и; 297 л, р; 298 з, л; 307 у, ц, ч, щ, я; 308 е, ж, к, м; 309 б; 311 а, г, е, ж; 312 а, д; 313 а, в, м, н; 314 д; 317 г; 319 в, д, е, н, с; 321 г; 322 г, е, ж, м; 323 к; 325 н; 327 в, з; 331 ж; 333 з; 338 а, в; 339 а, б, в; 340 в; 341 е; 342 д; 343 а; 344 ж, и, к, с, т; 345 а, е, ж; 346 д; 347 а, в, г; 351 в, ж; 356 г, е; 357 а, в; 358 г, ж; 359 в, г, з, и, м; 360 б, е, и, к; 361 г, д, е; 362 б, ж; 363 а; 364 а, г, и; 365 ж; 366 р; 367 а, е; 368 а, м; 369 в, г, д; 371 а, б, в, г; 372 б, е; 373 а, в, е; 374 а; 375 с, х; 376 б; 377 в; 378 у; 379 г, д; 391 а, б, г, д; 393 д; 394 ж, и; 395 д; 396 а, в; 405 о; 418 а.**

6.2.1.3. Групово постепенно сеч – на трето място по площ възобновителна сеч в ТП ДЛС "Черни Лом" през ревизионния период, като със своята планирана площ от 107,5 ха представлява 0,9% от всички предвидени сечи. Този вид сеч е планирана в дървостои с преобладание на сенкоиздръжливи дървесни видове (високоствъблени и издънкови за превръщане в семенни), където може да се разчита на естествено възобновяване. Тази сеч се провежда с цел формиране и поддържане на неравномерна възрастова, хоризонтална и вертикална структура с възобновителен период не по-малък от 40 години.

За ревизионния период в ТП ДЛС "Черни Лом" се предвижда да се изведе групово-постепенна сеч върху обща площ от 107,5 ха (0,9% от всички сечи) и ползване 4 330 куб.м (0,9%).

Таблица № 47
Разпределение на площта на насажденията за възобновителна сеч
през десетилетието по вид на сечта

Държавна собственост, Общо за ТП ДЛС "Черни Лом"

Стопански класове	Вид на възобновителната сеч										ОБЩО	%
	постепенна Ф1	постепенна Ф2	постепенна ОФ	постепенно котловинна	групово постепенна	гола за топола	гола за акация	гола за изд.възобн.	общо гола	ОБЩО		
Гори със ЗСпФ												
Церов В П	5.2	1.0	-	1143.0	-	-	-	-	-	-	1149.2	18.8
Смесен СрН П	0.5	-	-	168.6	-	-	-	-	-	-	169.1	2.8
Габъров В П	-	-	-	-	59.2	-	-	-	-	-	59.2	1.0
Церов П	6.2	-	-	296.4	-	-	-	-	-	-	302.6	5.0
Дъбов СрН П	1.8	-	-	38.4	-	-	-	-	-	-	40.2	0.7
Акациев	-	-	-	-	-	15.0	647.9	662.9	662.9	662.9	10.9	10.9
Тополов нетип.	-	-	-	-	-	23.6	-	2.3	25.9	25.9	0.4	0.4
Всичко ЗСпФ	13.7	1.0	-	1646.4	59.2	23.6	15.0	650.2	688.8	2409.1	39.6	
Гори със стопански функции												
Черборови култури	2.5	-	-	-	-	-	-	-	-	2.5	-	-
Широколистен В	-	-	-	-	-	-	-	0.4	0.4	0.4	-	-
Церов В П	14.0	10.2	-	1240.6	-	-	-	-	-	1264.8	20.7	20.7
Смесен СрН П	-	-	-	343.4	-	-	-	-	-	343.4	5.6	5.6
Габъров В П	-	-	-	-	48.3	-	-	-	-	48.3	0.7	0.7
Церов П	17.3	-	1.1	522.8	-	-	-	-	-	541.2	8.9	8.9
Дъбов СрН П	3.0	1.2	-	457.1	-	-	-	-	-	461.3	7.6	7.6
Акациев	-	-	-	-	-	-	1003.0	1003.0	1003.0	1003.0	16.4	16.4
Тополов нетип.	-	-	-	-	-	24.5	-	4.2	28.7	28.7	0.5	0.5
всичко СтФ	36.8	11.4	1.1	2563.9	48.3	24.5	-	1007.6	1032.1	3693.6	60.4	
ОБЩО	50.5	12.4	1.1	4210.3	107.5	48.1	15.0	1657.8	1720.9	6102.7	100.0	
ПОЛЗВАНЕ (БЕЗ КЛОНИ)	2615	785	60	189875	4330	5105	630	122350	128085	325750		
ПОЛЗВАНЕ (С КЛОНИ)	2875	865	70	209680	4880	5865	660	128315	134840	353210		

Таблица № 48
Разпределение на площта на насажденията за възобновителна сеч
през десетилетието по вид на сечта

Държавна собственост – горски територии - ТП ДЛС "Черни Лом"

Стопански класове	Вид на възобновителната сеч										
	постепенна Ф1	постепенна Ф2	постепенна ОФ	постепенно котловинна	групово постепенна	гола за топола	гола за акация	гола за изд.възобн.	общо гола	ОБЩО	%
Гори със ЗСпФ											
Церов В П	5.2	1.0	-	1142.4	-	-	-	-	-	1148.6	19.1
Смесен СрН П	0.5	-	-	168.6	-	-	-	-	-	169.1	2.8
Габъров В П	-	-	-	-	59.2	-	-	-	-	59.2	1.0
Церов П	6.2	-	-	296.4	-	-	-	-	-	302.6	5.0
Дъбов СрН П	1.8	-	-	38.4	-	-	-	-	-	40.2	0.7
Акациев	-	-	-	-	-	-	15.0	638.9	653.9	653.9	10.9
Тополов нетип.	-	-	-	-	-	21.6	-	2.3	23.9	23.9	0.4
Всичко ЗСпФ	13.7	1.0	-	1645.8	59.2	21.6	15.0	641.2	677.8	2397.5	39.9
Гори със стопански функции											
Черборови култури	1.0	-	-	-	-	-	-	-	-	1.0	-
Широколистен В	-	-	-	-	-	-	-	0.4	0.4	0.4	-
Церов В П	13.5	9.9	-	1210.8	-	-	-	-	-	1234.2	20.5
Смесен СрН П	-	-	-	343.4	-	-	-	-	-	343.4	5.7
Габъров В П	-	-	-	-	48.3	-	-	-	-	48.3	0.8
Церов П	16.0	-	1.1	522.8	-	-	-	-	-	539.9	9.0
Дъбов СрН П	3.0	1.2	-	457.1	-	-	-	-	-	461.3	7.7
Акациев	-	-	-	-	-	-	-	958.3	958.3	958.3	16.0
Тополов нетип.	-	-	-	-	-	17.3	-	4.2	21.5	21.5	0.4
всичко СтФ	33.5	11.1	1.1	2534.1	48.3	17.3	-	962.9	980.2	3608.3	60.1
ОБЩО	47.2	12.1	1.1	4179.9	107.5	38.9	15.0	1604.1	1658.0	6005.8	100.0
ПОЛЗВАНЕ (БЕЗ КЛОНИ)	2410	770	60	188120	4330	4290	630	119450	124370	320060	
ПОЛЗВАНЕ (С КЛОНИ)	2645	850	70	207740	4880	4930	660	125310	130900	347085	

Таблица № 49
Разпределение на площта на насажденията за възобновителна сеч
през десетилетието по вид на сечта

Държавна собственост – земеделски територии - ТП ДЛС "Черни Лом"

Вид на възобновителната сеч								
Стопански класове	постепенна Ф1	постепенна Ф2	постепенно котловинна	гола за топола	гола за изд.възобн.	общо гола	ОБЩО	%
Гори със ЗСпФ								
Церов В П	-	-	0.60	-	-	-	0.60	0.60
Акациев	-	-	-	-	9.00	9.00	9.00	9.30
Тополов нетип.	-	-	-	2.00	-	2.00	2.00	2.10
Всичко ЗСпФ	-	-	0.60	2.00	9.00	11.00	11.60	12.00
Гори със стопански функции								
Черборови култури	1.50	-	-	-	-	-	1.50	1.50
Церов В П	0.50	0.30	29.80	-	-	-	30.60	31.60
Церов П	1.30	-	-	-	-	-	1.30	1.40
Акациев	-	-	-	-	44.70	44.70	44.70	46.10
Тополов нетип.	-	-	-	7.20	-	7.20	7.20	7.40
всичко СтФ	3.30	0.30	29.80	7.20	44.70	51.90	85.30	88.00
ОБЩО	3.30	0.30	30.40	9.20	53.70	62.90	96.90	100.00
ПОЛЗВАНЕ (БЕЗ КЛОНИ)	205	15	1755	815	2900	3715	5690	
ПОЛЗВАНЕ (С КЛОНИ)	230	15	1940	935	3005	3940	6125	

През ревизионния период групово-постепенна сеч е планирана да се изведе в следните отдели и подотдели: **10 г, л; 39 б; 139 з; 250 е; 263 д; 288 и, л.**

6.2.1.4. Голата сеч е на второ място от всички сечи и се прилага в зрели насаждения (акациеви и тополови) на площ от 1 720,9 ха (15,2% от всички сечи) и ползване 128 085 куб.м (25,3%).

6.2.1.4.1. Гола за тополата се прилага в зрели тополови насаждения с последващо изкуствено възобновяване на площ от 48,1 ха (0,4% от всички сечи) и ползване 5 105 куб.м (1,0%).

През ревизионния период гола сеч за тополата е планирано да се изведе в следните отдели и подотдели: **27 з; 28 в; 31 г; 33 г; 34 а, и, н; 35 р; 108 д; 140 о; 152 и; 158 в; 176 т; 181 р; 231 б; 244 щ; 266 б, е, ж; 269 б; 278 д, е; 281 а; 283 б; 285 б1; 287 ж; 288 о; 294 б, г; 296 г; 301 б; 302 а, ю; 319 и; 334 з; 343 е; 348 ж; 361 к; 380 о; 390 ж; 409 д1, е1, и1, к1, л1; 415 в.**

6.2.1.4.2. Гола за акацията се прилага в зрели акациеви насаждения с последващо изкуствено възобновяване на площ от 15,0 ха (0,1% от всички сечи) и ползване 630 куб.м (0,1%).

През ревизионния период гола сеч за акацията е планирано да се изведе в следните отдели и подотдели: **199 е; 298 м, н.**

6.2.1.4.3. Гола сеч с последващо издънково възобновяване се прилага в зрели насаждения (акациеви и тополови) на площ от 1 657,8 ха (14,6% от всички сечи) и ползване 122 350 куб.м (24,5%). В тополови насаждения се прилага там, където в състава на дървостоя има и други дървесни видове (3-4 десети) или като втори етаж се е оформило насаждение и ще се сече само тополата на площ от 12,0 ха и ползване 1 220 куб.м.

През ревизионния период гола сеч за издънково възобновяване в акациеви дървостои е планирано да се изведе в следните отдели и подотдели: **1 а, и1; 2 с1; 4 к; 6 е; 7 а, ж, з, л, о, с, т; 8 б, е, ж, з, к, л, м, о, п, р; 9 л, м, н, т; 11 з; 14 в, е; 16 к; 17 н, у; 18 а, б; 19 л; 20 е; 22 ж, л; 23 ж; 24 е; 25 д, е, о; 26 б, м; 27 е, ж, и; 28 б, г, д, п, с; 32 ж, ю, б1; 33 ж, и; 35 ж; 36 г, д; 40 в, е, з, л, н; 41 м, н, п; 42 д, е, к, м, н, р; 43 а; 44 л, н; 45 е, з; 46 б, ж, с; 47 е, к; 48 б, о; 49 г; 50 е, ж, з, н, о, р, т; 51 а, в, и, к, л, м; 53 а1; 59 ж; 62 а; 63 к, л, н; 65 в, г, д, к; 66 г, д, ж, и; 67 в, г, ж, н, п, с, т; 69 а, е, к, м; 70 о, п, х; 71 д, к; 72 д, п, ю; 73 а, в, д, и; 74 з, к, н; 76 г, ж, к; 77 д, ж; 78 а, и; 79 е, ж, и; 81 е; 82 а, ж; 83 з, л, м; 84 а, д, л, м, н; 85 в, е; 86 а, л, м, н, с, т, ц; 87 р; 88 а, в, ж; 89 в; 90 в, г, е, ж, и; 92 а, в, з; 93 и, л, м, о, п, р, с; 94 а, в; 97 л, о; 98 в, и, к, л; 99 а; 100 г, к; 101 ж, к; 102 з, н; 103 в, г, е, п; 104 б, в, г; 105 ж; 107 г, и, п; 108 а; 109 и; 112 о, щ, а1; 113 д; 114 ж, н; 118 ж, з, у; 119 д, ж; 120 в; 124 в, ж, к, м, н, о; 125 в, г, е, з, и, о; 126 г, ж, м; 127 а, р; 128 м, в1, д1, е1, м1, п1; 129 д, з, ц, ю; 131 б; 132 е; 134 с1, р2; 135 е; 136 ж, к; 137 ж; 139 е; 143 ж, л; 147 г, и; 148 а, с, т; 152 б, г, н, п; 154 д, ж; 157 д, е, з, и; 158 м; 161 б, в; 162 в, и, к; 163 ж, з; 164 д; 168 д, е, з, м; 173 е; 176 г, д, е, с, у, ф; 181 п; 182 к, м; 183 а, т; 188 в, г; 189 б; 190 з; 199 а, в, з, м; 200 а, е; 201 г, с, ш; 202 м; 203 з, и; 204 е; 205 г, д, е; 207 и; 208 в; 210 к, ф; 213 г, е, ж, з, м; 217 а, з; 221 в; 223 в; 226 д; 227 з, к, л; 228 н; 229 м, р; 230 в, г; 231 а; 232 а, в, д, м; 233 н; 234 а, к; 238 г, о; 245 а, в, д, ж, о, т, ц; 246 н, ф, я; 247 а; 248 а, г; 250 а; 255 в, д, к; 256 е; 258 б, д; 259 з, к; 260 д; 261 з, л, п, с, т, ф; 262 а, б; 263 в; 264 к, л; 265 ф, ц, ч; 266 о, в1; 268 з; 271 д; 272 з; 273 д; 276 к, ю; 278 г, и, л, т, х, ш, б1, з1; 281 в; 282 в; 283 в, е, ж; 285 е, и, р; 286 в, е, ж, к, л; 287 г, з, х, я1; 288 б, г, е, м, у; 289 о, п, р, т, ф; 290 д, з, и, л, м; 291 в, г, д, з, и, к, м, н, с, т, у, ф, ц; 292 в, и, л, м, о, п; 293 а, в, г, д, е, ж, з, к, п, ф, х; 294 и, к; 295 к1, л1, н1; 296 б, в; 298 б, г, д, п; 299 в, ч; 300 г; 301 в, м; 302 д, ж, у, ф, х, ч, щ; 303 д; 304 д, е, и, м, н, п, р, ц, ч; 305 в; 307 е, н, р, с; 309 ж, л; 310 а, ж, л, м, н; 311 л; 312 г; 313 б, д, и, к, л; 314 г, е, ж, з; 315 ж; 316 е; 317 е; 318 д, ж; 319 л, п; 322 и, л, о, п; 323 д, з; 325 л; 326 г, з; 328 б, г, е, ж, к, н, п, с; 329 а, г, д, з, и; 330 а; 331 л, н; 332 в; 333 б, е, к; 334 е, к; 338 з; 339 з; 341 г; 342 б, е, ж; 343 ж; 344 в, з; 345 г; 346 ж; 348 е, и; 349 з, и, л, м, о, р; 350 д; 351 к, л, м; 353 д, е; 357 е; 358 а, и, п, р; 360 з; 362 а, е; 363 в; 364 б; 365 а, б, е; 367 г, д, з; 368 е, з, и, к; 369 а; 370 г; 373 б, г; 374 г, м; 375 п, т; 376 е; 377 г, и, л; 378 и, к, м, н, т; 379 ж; 380 ж, л, м, н; 385 з, к, л, н; 391 в, е; 392 у; 393 н; 399 о; 400 а, в, ж, з, и, к; 402 м; 407 ж, и, р, с, т, у; 409 с, ф, ц, щ, г1; 410 а, д, ж, е1, и1; 412 б.**

През ревизионния период гола сеч за издънково възобновяване в тополови дървостои е планирано да се изведе в следните отдели и подотдели: **41 е; 55 з; 157 е; 259 и; 265 у; 291 т; 293 о; 294 ж; 302 ч; 310 д; 341 г; 342 а.**

6.2.2. Отгледни сечи

Отгледните сечи са лесовъдските системи за сеч, провеждани от възникването или създаването на насажденията до навлизането им във възобновителна зрелост.

Мероприятията се реализират посредством периодично изваждане на дървета с определени размери и качества с оглед подобряване растежните условия на останалата част от дървостоя и засилване на защитните и специални функции на насажденията. През следващото десетилетие на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" е предвидено да се водят отгледни сечи в дървостои с обща площ 5 173,1 ха, което представлява 45,7% от общата площ, върху която ще се извеждат сечи и ползване от 172 370 куб.м (34,1%). В таблица № 51 е дадено разпределението на площта на насажденията за отгледна сеч по вид на сечта и по стопански класове.

Таблица № 50
Площ и запас по видове сечи

Вид на сечта	Площ ха	%	Ползване куб.м.	%
Възобновителни сечи				
Краткосрочно-постепенна-осем.фаза	50.5	0.4	2615	0.5
в т.ч. защитни и специални функции	13.7	0.1	620	0.1
в т.ч. стопански функции	36.8	0.3	1995	0.4
Краткосрочно-постепенна-освет.фаза	12.4	0.1	785	0.2
в т.ч. защитни и специални функции	1.0	0.0	60	0.0
в т.ч. стопански функции	11.4	0.1	725	0.1
Краткосрочно-постепенна-окончат.фаза	1.1	0.0	60	0.0
в т.ч. защитни и специални функции	1.1	0.0	60	0.0
в т.ч. стопански функции	0	0.0	0	0.0
Краткосрочно-постепенна - Общо	64.0	0.6	3460	0.7
в т.ч. защитни и специални функции	15.8	0.1	740	0.1
в т.ч. стопански функции	48.2	0.4	2720	0.5
Постепенно-котловинна	4210.3	37.2	189875	37.5
в т.ч. защитни и специални функции	1646.4	14.5	80155	15.8
в т.ч. стопански функции	2563.9	22.6	109720	21.7
Групово постепенна	107.5	0.9	4330	0.9
в т.ч. защитни и специални функции	59.2	0.5	2180	0.4
в т.ч. стопански функции	48.3	0.4	2150	0.4
Гола	1720.9	15.2	128085	25.3
в т.ч. гола за тополата	48.1	0.4	5105	1.0
в т.ч. защитни и специални функции	23.6	0.2	1740	0.3
в т.ч. стопански функции	24.5	0.2	3365	0.7
в т.ч. гола за акацията	15.0	0.1	630	0.1
в т.ч. защитни и специални функции	15.0	0.1	630	0.1
в т.ч. стопански функции	0	0.0	0	0.0
в т.ч. гола за издънково възобновяване	1657.8	14.6	122350	24.2
в т.ч. защитни и специални функции	650.2	5.7	49215	9.7
в т.ч. стопански функции	1007.6	8.9	73135	14.5
Всичко възобновителни сечи	6102.7	53.9	325750	64.4
в т.ч. защитни и специални функции	2410.2	21.3	134660	26.6
в т.ч. стопански функции	3692.5	32.6	191090	37.8
Отгледни сечи				
Осветление		0.0		0.0
Прочистка	10.0	0.1		0.0
Прореждане	1399.8	12.4	39840	7.9
Пробирка	3700.4	32.7	129770	25.7
Селекционни сечи	62.9	0.6	2760	0.5
Изборно прореждане		0.0		0.0
Всичко отгледни сечи	5173.1	45.7	172370	34.1
в т.ч. защитни и специални функции	1301.1	11.5	43620	8.6
в т.ч. стопански функции	3872.0	34.2	128750	25.5
Технически сечи				
Технически сечи	51.9	0.5	7650	1.5
в т.ч. защитни и специални функции	20.4	0.2	2665	0.5
в т.ч. стопански функции	31.5	0.3	4985	1.0
		0.0		0.0
ОБЩ размер на ползването	11327.7	100.0	505770	100.0
в т.ч. защитни и специални функции	3731.7	32.9	180945	35.8
в т.ч. стопански функции	7596.0	67.1	324825	64.2

6.2.2.1. Осветление се провежда от създаването или възникването на насаждението до неговото склопяване, което обикновено настъпва към 10-годишна възраст, но в зависимост от условията на месторастене, дървесния вид и други може да настъпи и по-рано или по-късно. Основна задача на осветлението е регулиране на състава и произхода на желаните или желаните от стопанска или екологична гледна точка дървесни видове, както и да бъдат предпазени от заглушаващото влияние на спътниците, подлеса, живата почвена покривка и издънките. При осветлението не се очаква материален добив и затова те се планират само по площ. През ревизионния период не са планирани осветления.

6.2.2.2. Прочистка се провежда от склопяване на насажденията до момента, в който дървостойките интензивно започват да нарастват по височина, което обикновено при високостъблените гори е от 11 до 20 годишна възраст. Основната задача на тази отгледна сеч е регулиране на състава, произхода, пълнотата, качествената структура и здравословното състояние на дървостоя. Склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на сечта не се допуска да бъде по-малка от 0,8. През ревизионния период са предвидени прочистки в насаждения и култури с обща площ от 10,0 ха, което представлява 0,1% от общата площ, върху която ще се извеждат сечи, като върху цялата площ в отдели **366 в, д, ж, и, л, н, п – ползването е без материален добив.**

6.2.2.3. Прореждане се провежда от 21 до 40 (21 - 60 за високостъблените) годишна възраст в зависимост от дървесните видове и произхода на насажденията. Това е период, в който дървостойките интензивно нарастват по височина, диференциацията на отделните дървета е ясно изразена и самоизреждането протича интензивно. Основна задача на този вид отгледна сеч е да се осигури прираст по височина и да се отгледат дървета с прави самоокастриени стъбла и добре развити корони. Успоредно с това, при необходимост, продължава работата поставена и неизпълнена докрай с провеждането на прочистките, а в смесените насаждения продължава регулиране на състава. Склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на сечта не се допуска да бъде по-малка от 0,7. През ревизионния период се предвиждат прореждания в насаждения и култури с обща площ 1 399,8 ха, което представлява 12,4% от общата площ, върху която ще се извеждат сечи и ползване от 39 840 куб.м.(7,9%).

През ревизионния прореждане е планирано да се изведе в следните отдели и подотдели: **1 а1; 2 д, а1; 3 е; 5 а; 6 б, в, г, д; 7 б, в, н, п, р; 13 а, б; 14 д, з; 16 а, в; 17 п; 20 в, г, и; 21 е; 23 г, е, з, м; 24 а, в; 25 а, б, в, ж; 26 е; 29 п, с; 32 т, х; 33 з; 35 н; 60 д; 61 к; 80 б; 87 д; 89 д; 96 а; 100 и; 102 г, д, к, л; 134 ю1; 148 ц; 149 н; 152 у; 153 а; 177 б, в, г; 181 л; 182 в, г; 208 н, п, с, у, ш, я; 209 з, и; 228 в; 247 г; 259 б; 272 б, с; 284 щ, в1; 285 а; 290 ч; 296 л; 297 и, м; 298 ж; 307 г, ю; 309 г, м; 311 и, н, о; 315 а, б, г, д; 316 б, в, г; 317 а, в; 318 б; 320 в, г; 321 а, в, е, з; 322 а, д, к; 323 б, в, г, и, м; 324 в, г; 325 и, к; 326 б, д; 329 б; 331 в, д, е, з; 332 е, ж, з; 340 а, б; 341 а; 348 а; 349 б, в, е, ж; 352 а, б; 354 а, в, г, д; 355 а, б, в; 356 а; 357 б; 359 д, е, ж; 368 г; 378 е; 400 м.**

6.2.2.4. Пробирки се извеждат след 40 (или 60-годишна възраст за високостъблените), т.е. в периода на интензивен растеж на дърветата по диаметър до започване на възобновителна сеч за създаване на условия за нарастването на дърветата с желани стъблени форми по диаметър, както и за подобряване на индивидуалната им жизненост и механична устойчивост, като след сечта пълнотата и склопеността на насаждението не се допуска да бъде по-малка от 0,7. През ревизионния период пробирки ще се водят в насаждения и култури с обща площ 3 700,4 ха, което представлява 32,7% от общата площ, върху която ще се извеждат сечи и ползване от 129 770 куб.м (25,7%).

През ревизионния пробирка е планирано да се изведе в следните отдели и подотдели: **2 ц, ш, щ, ю, я, в1, г1, д1, е1; 5 б, в; 6 а; 10 в, ж, и, к, н; 11 е, л; 12 б; 13 в, г, д; 14 б, ж, н, п; 19 о; 20 б; 21 а; 22 д; 23 в, д; 25 з, и, к, л, м, н; 32 е; 33 а; 35 з, и, к; 36 в, е; 38 в, е; 40 а, м; 41 ж, з, о, с; 42 б, п, с; 43 в; 45 а; 51 о; 52 а, д, е; 55 а; 57 а; 63 а, п; 70 ф; 71 з; 81 а, б, г, д; 83 б, в, д, е, н, о, р; 87 в, г, и, л; 88 г; 89 г; 94 ж; 97 н, у; 100 о; 101 п; 102 т, х; 105 е; 107 а, б, д, о; 113 г, з, и; 114 а, б, в, г, д, р, ч; 115 б, д, ж, з; 117 г; 118 о; 119 м; 120 б, р, ф; 121 б; 122 а, в, г, д; 123 а, б; 124 б, д; 127 п; 128 б1; 131 н; 132 б; 135 а, б; 136 г; 138 з; 139 б, в, г; 148 ж; 151 г, ж; 152 к, с; 154 е; 155 а; 156 в, г, д; 158 г, д; 161 е, н; 163 в; 166 а; 167 а, в, г; 173 б, г, д, ж; 174 г, д, е; 175 а, б, д, ж, и; 176 а, и, м; 188 б, д; 198 в, е; 199 и; 203 к, л, м; 208 а, б; 209 г, е; 213 д; 214 в, г, е, ж, и, к; 215 г; 216 а, б, в, е; 217 и, к; 218 а; 221 д; 222 д; 223 ж; 225 е, л, о; 229 с; 233 о, с; 234 в, е; 236 б, в, г, д; 237 а, в, п; 238 а; 239 к; 240 ж; 241 в; 242 б, в, г; 243 б, ж, л, т; 244 а, г, е, л; 245 б, з, и, к, л, ф; 246 л, п, р, у, ш, щ; 247 б, в, д; 249 а, д; 250 в, г, ж; 251 б, д; 252 а, б; 253 а, б, в; 254 а, б, в, е; 255 а, г, е; 256 л; 257 в, д; 261 м, о, р, х; 263 з, н; 264 б, в, е; 265 р, т; 266 я, а1, е1; 267 д; 268 б, в, д; 269 в, г, е, ж, и; 270 б, в, г; 271 г; 272 е; 273 б, е, к, м; 279 а, б, в; 280 б, в, г, д; 282 а; 283 г, д; 286 а, б, г; 287 о, у, а2; 288 в, д, з; 289 г, д, м, н, с; 290 б, г, ж; 291 а; 308 а, б, з; 309 в, з; 310 б, в, г, е; 311 б, р; 316 д; 317 д, ж, з; 318 а, з, м, н, о, п, р; 319 м, о, р; 325 м; 327 а, о; 328 а, в, р; 329 в, е, ж; 330 б, в, г, д; 331 г; 333 и; 344 о, п, р; 348 в, з; 349 н; 352 в, г; 353 а, б, в, г, ж; 354 б; 358 е, л, т; 375 р; 376 в, з; 377 е, ж; 378 а, б, в, з, о, п; 380 а, б, в; 383 а, б, в, г; 394 е; 409 г, к; 410 з, и, т, у.**

Таблица № 51

Размер на ползването по площ, запас и вид на сечта

Държавна собственост, Общо за ТП ДЛС "Черни Лом"

ВИДОВЕ СЕЧИ														
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прч	прр	прб	сел	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	други технически	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
ИГЛОЛИСТНИ														
Черборови култури	ха	2.5	-	75.7	215.6	-	291.3	-	-	-	293.8	2.6	-	-
	куб.м	220	-	2590	13050	-	15640	-	-	-	15860	3.1	-	-
Черборови култури ЗСпФ	ха	-	-	15.3	47.0	-	62.3	-	-	-	62.3	0.5	-	-
	куб.м	-	-	750	2435	-	3185	-	-	-	3185	0.6	-	-
всичко иглолистни СтФ	ха	2.5	-	75.7	215.6	-	291.3	-	-	-	293.8	2.6	-	-
	куб.м	220	-	2590	13050	-	15640	-	-	-	15860	3.1	-	-
Всичко иглолистни ЗСпФ	ха	-	-	15.3	47.0	-	62.3	-	-	-	62.3	0.5	-	-
	куб.м	-	-	750	2435	-	3185	-	-	-	3185	0.6	-	-
всичко иглолистни	ха	2.5	-	91.0	262.6	-	353.6	-	-	-	356.1	3.1	-	-
	куб.м	220	-	3340	15485	-	18825	-	-	-	19045	3.7	-	-
ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ														
Дъбов СрН	ха	-	-	3.1	111.9	-	115.0	-	-	-	115.0	1.0	-	-
	куб.м	-	-	120	3605	-	3725	-	-	-	3725	0.7	-	-
Дъбов СрН ЗСпФ	ха	-	-	-	8.2	-	8.2	-	-	-	8.2	0.1	-	-
	куб.м	-	-	-	255	-	255	-	-	-	255	0.1	-	-
Церов	ха	-	-	-	36.8	-	36.8	-	-	-	36.8	0.3	-	-
	куб.м	-	-	-	1050	-	1050	-	-	-	1050	0.2	-	-
Церов ЗСпФ	ха	-	-	-	16.0	-	16.0	-	-	-	16.0	0.1	-	-
	куб.м	-	-	-	630	-	630	-	-	-	630	0.1	-	-
Липов	ха	-	-	54.1	716.6	-	770.7	-	-	-	770.7	6.8	-	-
	куб.м	-	-	1715	25500	-	27215	-	-	-	27215	5.4	-	-
Липов ЗСпФ	ха	-	-	11.3	349.5	11.2	372.0	4.2	-	4.2	376.2	3.3	-	-
	куб.м	-	-	400	14130	780	15310	940	-	940	16250	3.2	-	-
Широколистен В	ха	0.4	-	8.2	39.1	-	47.3	-	-	-	47.7	0.4	-	-
	куб.м	60	-	170	1600	-	1770	-	-	-	1830	0.4	-	-

ВИДОВЕ СЕЧИ														
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прч	прр	прб	сел	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	други технически	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
Широколистен В ЗСпФ	ха	-	-	0.7	5.5	3.7	9.9	0.3	-	0.3	10.2	0.1	-	-
	куб.м	-	-	25	180	140	345	70	-	70	415	0.1	-	-
Култури от червен дъб	ха	-	-	4.8	66.4	-	71.2	-	-	-	71.2	0.6	-	-
	куб.м	-	-	105	3440	-	3545	-	-	-	3545	0.7	-	-
Култури от червен дъб ЗСпФ	ха	-	-	30.2	15.9	16.1	62.2	0.7	-	0.7	62.9	0.6	-	-
	куб.м	-	-	870	410	1090	2370	160	-	160	2530	0.5	-	-
всичко широколистни високоствъблени СтФ	ха	0.4	-	70.2	970.8	-	1041.0	-	-	-	1041.4	9.2	-	-
	куб.м	60	-	2110	35195	-	37305	-	-	-	37365	7.4	-	-
Всичко широколистни високоствъблени ЗСпФ	ха	-	-	42.2	395.1	31.0	468.3	5.2	-	5.2	473.5	4.2	-	-
	куб.м	-	-	1295	15605	2010	18910	1170	-	1170	20080	4	-	-
всичко широколистни високоствъблени	ха	0.4	-	112.4	1365.9	31.0	1509.3	5.2	-	5.2	1514.9	13.4	-	-
	куб.м	60	-	3405	50800	2010	56215	1170	-	1170	57445	11.4	-	-
ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ														
Дъбов В П ЗСпФ	ха	-	-	-	27.1	31.9	59.0	-	-	-	59.0	0.5	-	-
	куб.м	-	-	-	940	750	1690	-	-	-	1690	0.3	-	-
Церов В П	ха	1264.8	5.7	885.8	241.2	-	1132.7	22.5	-	22.5	2420.0	21.4	140.3	609.2
	куб.м	59555	-	24540	6630	-	31170	3515	-	3515	94240	18.6	-	300
Церов В П ЗСпФ	ха	1149.2	-	145.7	68.9	-	214.6	5.6	-	5.6	1369.4	12.1	78.5	558.6
	куб.м	60895	-	3740	1340	-	5080	620	-	620	66595	13.2	-	-
Смесен СрН П	ха	343.4	-	-	15.7	-	15.7	-	-	-	359.1	3.2	31.2	109.8
	куб.м	15480	-	-	360	-	360	-	-	-	15840	3.1	-	-
Смесен СрН П ЗСпФ	ха	169.1	-	-	12.0	-	12.0	1.0	-	1.0	182.1	1.6	1.1	42.7
	куб.м	7275	-	-	270	-	270	60	-	60	7605	1.5	-	70
Габъров В П	ха	48.3	-	39.3	918.0	-	957.3	2.6	-	2.6	1008.2	8.9	-	-
	куб.м	2150	-	1255	30880	-	32135	600	-	600	34885	6.9	-	-

ВИДОВЕ СЕЧИ														
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прч	прр	прб	сел	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	други технически	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
Габърв В П ЗСпФ	ха	59.2	-	0.3	258.7	-	259.0	2.5	-	2.5	320.7	2.8	-	5.1
	куб.м	2180	-	10	8845	-	8855	340	-	340	11375	2.2	-	-
Церов П	ха	541.2	-	6.3	12.8	-	19.1	0.5	-	0.5	560.8	5.0	69.4	264.4
	куб.м	19620	-	80	255	-	335	20	-	20	19975	3.9	-	40
Церов П ЗСпФ	ха	302.6	-	-	2.2	-	2.2	1.0	-	1.0	305.8	2.7	21.9	163.2
	куб.м	11360	-	-	45	-	45	120	-	120	11525	2.3	-	140
Дъбов СрН П	ха	461.3	-	-	-	-	-	-	-	-	461.3	4.1	64.0	212.8
	куб.м	17625	-	-	-	-	-	-	-	-	17625	3.5	-	-
Дъбов СрН П ЗСпФ	ха	40.2	-	-	-	-	-	0.2	-	0.2	40.4	0.4	6.2	15.2
	куб.м	1305	-	-	-	-	-	15	-	15	1320	0.3	-	-
Смесен В П	ха	-	4.3	70.5	340.1	-	414.9	3.8	-	3.8	418.7	3.7	-	-
	куб.м	-	-	2170	9635	-	11805	640	-	640	12445	2.5	-	-
Смесен В П ЗСпФ	ха	-	-	48.5	175.2	-	223.7	2.0	-	2.0	225.7	2.0	-	-
	куб.м	-	-	1300	4285	-	5585	100	-	100	5685	1.1	-	-
всичко издънкови за превръщане СтФ	ха	2659.0	10.0	1001.9	1527.8	-	2539.7	29.4	-	29.4	5228.1	46.2	304.9	1196.2
	куб.м	114430	-	28045	47760	-	75805	4775	-	4775	195010	38.6	-	340
Всичко издънкови за превръщане ЗСпФ	ха	1720.3	-	194.5	544.1	31.9	770.5	12.3	-	12.3	2503.1	22.1	107.7	784.8
	куб.м	83015	-	5050	15725	750	21525	1255	-	1255	105795	20.9	-	210
всичко издънкови за превръщане	ха	4379.3	10.0	1196.4	2071.9	31.9	3310.2	41.7	-	41.7	7731.2	68.3	412.6	1981.0
	куб.м	197445	-	33095	63485	750	97330	6030	-	6030	300805	59.5	-	550
НИСКОСТЪБЛЕНИ														
Акациев	ха	1003.0	-	-	-	-	-	0.1	-	0.1	1003.1	8.9	-	-
	куб.м	72740	-	-	-	-	-	10	-	10	72750	14.4	-	-
Акациев ЗСпФ	ха	662.9	-	-	-	-	-	2.6	0.3	2.9	665.8	5.9	-	2.9
	куб.м	49670	-	-	-	-	-	215	25	240	49910	9.9	-	-
Келявгабърв	ха	-	-	-	-	-	-	2.0	-	2.0	2.0	-	-	-
	куб.м	-	-	-	-	-	-	200	-	200	200	-	-	-
всичко нискоствъблени СтФ	ха	1003.0	-	-	-	-	-	2.1	-	2.1	1005.1	8.9	-	-
	куб.м	72740	-	-	-	-	-	210	-	210	72950	14.4	-	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

ВИДОВЕ СЕЧИ														
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прч	прр	прб	сел	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	други технически	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
Всичко нискостъблени ЗСпФ	ха	662.9	-	-	-	-	-	2.6	0.3	2.9	665.8	5.9	-	2.9
	куб.м	49670	-	-	-	-	-	215	25	240	49910	9.9	-	-
всичко нискостъблени	ха	1665.9	-	-	-	-	-	4.7	0.3	5.0	1670.9	14.8	-	2.9
	куб.м	122410	-	-	-	-	-	425	25	450	122860	24.3	-	-
ТОПОЛОВИ														
Тополов нетип.	ха	28.7	-	-	-	-	-	-	-	-	28.7	0.3	-	9.5
	куб.м	3700	-	-	-	-	-	-	-	-	3700	0.7	-	-
Тополов нетип. ЗСпФ	ха	25.9	-	-	-	-	-	-	-	-	25.9	0.2	-	4.8
	куб.м	1915	-	-	-	-	-	-	-	-	1915	0.4	-	-
всичко топоволи СтФ	ха	28.7	-	-	-	-	-	-	-	-	28.7	0.3	-	9.5
	куб.м	3700	-	-	-	-	-	-	-	-	3700	0.7	-	-
Всичко топоволи ЗСпФ	ха	25.9	-	-	-	-	-	-	-	-	25.9	0.2	-	4.8
	куб.м	1915	-	-	-	-	-	-	-	-	1915	0.4	-	-
всичко топоволи	ха	54.6	-	-	-	-	-	-	-	-	54.6	0.5	-	14.3
	куб.м	5615	-	-	-	-	-	-	-	-	5615	1.1	-	-
ОБЩО														
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ	ха	6102.7	10.0	1399.8	3700.4	62.9	5173.1	51.6	0.3	51.9	11327.7	100.0	412.6	1998.2
	куб.м	325750	-	39840	129770	2760	172370	7625	25	7650	505770	100	-	550

Таблица № 52

Размер на ползването по площ, запас и вид на сечта

Държавна собственост - горски територии - ТП ДЛС "Черни Лом"

ВИДОВЕ СЕЧИ														
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОбН. СЕЧИ	прч	прр	прб	сел	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	други технически	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
ИГЛОЛИСТНИ														
Черборови култури	ха	1.0	-	65.9	214.2	-	280.1	-	-	-	281.1	2.5	-	-
	куб.м	90	-	2190	12980	-	15170	-	-	-	15260	3.1	-	-
Черборови култури ЗСпФ	ха	-	-	15.0	45.8	-	60.8	-	-	-	60.8	0.5	-	-
	куб.м	-	-	735	2390	-	3125	-	-	-	3125	0.6	-	-
всичко иглолистни СтФ	ха	1.0	-	65.9	214.2	-	280.1	-	-	-	281.1	2.5	-	-
	куб.м	90	-	2190	12980	-	15170	-	-	-	15260	3.1	-	-
Всичко иглолистни ЗСпФ	ха	-	-	15.0	45.8	-	60.8	-	-	-	60.8	0.5	-	-
	куб.м	-	-	735	2390	-	3125	-	-	-	3125	0.6	-	-
всичко иглолистни	ха	1.0	-	80.9	260.0	-	340.9	-	-	-	341.9	3.0	-	-
	куб.м	90	-	2925	15370	-	18295	-	-	-	18385	3.7	-	-
ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ														
Дъбов СрН	ха	-	-	3.1	111.6	-	114.7	-	-	-	114.7	1.0	-	-
	куб.м	-	-	120	3590	-	3710	-	-	-	3710	0.7	-	-
Дъбов СрН ЗСпФ	ха	-	-	-	8.2	-	8.2	-	-	-	8.2	0.1	-	-
	куб.м	-	-	-	255	-	255	-	-	-	255	0.1	-	-
Церов	ха	-	-	-	36.8	-	36.8	-	-	-	36.8	0.3	-	-
	куб.м	-	-	-	1050	-	1050	-	-	-	1050	0.2	-	-
Церов ЗСпФ	ха	-	-	-	16.0	-	16.0	-	-	-	16.0	0.1	-	-
	куб.м	-	-	-	630	-	630	-	-	-	630	0.1	-	-
Липов	ха	-	-	54.1	716.6	-	770.7	-	-	-	770.7	6.9	-	-
	куб.м	-	-	1715	25500	-	27215	-	-	-	27215	5.4	-	-
Липов ЗСпФ	ха	-	-	11.3	349.5	11.2	372.0	4.2	-	4.2	376.2	3.4	-	-
	куб.м	-	-	400	14130	780	15310	940	-	940	16250	3.3	-	-
Широколистен В	ха	0.4	-	8.2	39.1	-	47.3	-	-	-	47.7	0.4	-	-
	куб.м	60	-	170	1600	-	1770	-	-	-	1830	0.4	-	-

ВИДОВЕ СЕЧИ														
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прч	прр	прб	сел	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	други технически	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
Широколистен В ЗСпФ	ха	-	-	0.7	5.5	3.7	9.9	0.3	-	0.3	10.2	0.1	-	-
	куб.м	-	-	25	180	140	345	70	-	70	415	0.1	-	-
Култури от червен дъб	ха	-	-	4.8	66.4	-	71.2	-	-	-	71.2	0.6	-	-
	куб.м	-	-	105	3440	-	3545	-	-	-	3545	0.7	-	-
Култури от червен дъб ЗСпФ	ха	-	-	30.2	15.9	16.1	62.2	0.7	-	0.7	62.9	0.6	-	-
	куб.м	-	-	870	410	1090	2370	160	-	160	2530	0.5	-	-
всичко широколистни високоствъблени СтФ	ха	0.4	-	70.2	970.5	-	1040.7	-	-	-	1041.1	9.3	-	-
	куб.м	60	-	2110	35180	-	37290	-	-	-	37350	7.5	-	-
Всичко широколистни високоствъблени ЗСпФ	ха	-	-	42.2	395.1	31.0	468.3	5.2	-	5.2	473.5	4.2	-	-
	куб.м	-	-	1295	15605	2010	18910	1170	-	1170	20080	4	-	-
всичко широколистни високоствъблени	ха	0.4	-	112.4	1365.6	31.0	1509.0	5.2	-	5.2	1514.6	13.5	-	-
	куб.м	60	-	3405	50785	2010	56200	1170	-	1170	57430	11.5	-	-
ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ														
Дъбов В П ЗСпФ	ха	-	-	-	27.1	31.9	59.0	-	-	-	59.0	0.5	-	-
	куб.м	-	-	-	940	750	1690	-	-	-	1690	0.3	-	-
Церов В П	ха	1234.2	5.7	885.8	241.2	-	1132.7	22.5	-	22.5	2389.4	21.3	139.1	605.4
	куб.м	57795	-	24540	6630	-	31170	3515	-	3515	92480	18.5	-	300
Церов В П ЗСпФ	ха	1148.6	-	145.7	68.9	-	214.6	5.6	-	5.6	1368.8	12.2	78.5	558.4
	куб.м	60860	-	3740	1340	-	5080	620	-	620	66560	13.3	-	-
Смесен СрН П	ха	343.4	-	-	15.7	-	15.7	-	-	-	359.1	3.2	31.2	109.8
	куб.м	15480	-	-	360	-	360	-	-	-	15840	3.2	-	-
Смесен СрН П ЗСпФ	ха	169.1	-	-	12.0	-	12.0	1.0	-	1.0	182.1	1.6	1.1	42.7
	куб.м	7275	-	-	270	-	270	60	-	60	7605	1.5	-	70
Габъров В П	ха	48.3	-	39.3	915.7	-	955.0	2.6	-	2.6	1005.9	9.0	-	-
	куб.м	2150	-	1255	30800	-	32055	600	-	600	34805	7	-	-
Габъров В П ЗСпФ	ха	59.2	-	0.3	258.7	-	259.0	2.5	-	2.5	320.7	2.9	-	5.1
	куб.м	2180	-	10	8845	-	8855	340	-	340	11375	2.3	-	-

ВИДОВЕ СЕЧИ														
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прч	прр	прб	сел	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	други технически	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
Церов П	ха	539.9	-	6.3	12.8	-	19.1	0.5	-	0.5	559.5	5.0	69.4	263.8
	куб.м	19570	-	80	255	-	335	20	-	20	19925	4	-	40
Церов П ЗСпФ	ха	302.6	-	-	2.2	-	2.2	1.0	-	1.0	305.8	2.7	21.9	163.2
	куб.м	11360	-	-	45	-	45	120	-	120	11525	2.3	-	140
Дъбов СрН П	ха	461.3	-	-	-	-	-	-	-	-	461.3	4.1	64.0	212.8
	куб.м	17625	-	-	-	-	-	-	-	-	17625	3.5	-	-
Дъбов СрН П ЗСпФ	ха	40.2	-	-	-	-	-	0.2	-	0.2	40.4	0.4	6.2	15.2
	куб.м	1305	-	-	-	-	-	15	-	15	1320	0.3	-	-
Смесен В П	ха	-	4.3	70.5	340.1	-	414.9	3.8	-	3.8	418.7	3.7	-	-
	куб.м	-	-	2170	9635	-	11805	640	-	640	12445	2.5	-	-
Смесен В П ЗСпФ	ха	-	-	48.5	175.2	-	223.7	2.0	-	2.0	225.7	2.0	-	-
	куб.м	-	-	1300	4285	-	5585	100	-	100	5685	1.1	-	-
всичко издънкови за превръщане СтФ	ха	2627.1	10.0	1001.9	1525.5	-	2537.4	29.4	-	29.4	5193.9	46.3	303.7	1191.8
	куб.м	112620	-	28045	47680	-	75725	4775	-	4775	193120	38.7	-	340
Всичко издънкови за превръщане ЗСпФ	ха	1719.7	-	194.5	544.1	31.9	770.5	12.3	-	12.3	2502.5	22.3	107.7	784.6
	куб.м	82980	-	5050	15725	750	21525	1255	-	1255	105760	21.2	-	210
всичко издънкови за превръщане	ха	4346.8	10.0	1196.4	2069.6	31.9	3307.9	41.7	-	41.7	7696.4	68.6	411.4	1976.4
	куб.м	195600	-	33095	63405	750	97250	6030	-	6030	298880	59.9	-	550
НИСКОСТЪБЛЕНИ														
Акациев	ха	958.3	-	-	-	-	-	0.1	-	0.1	958.4	8.5	-	-
	куб.м	70385	-	-	-	-	-	10	-	10	70395	14.1	-	-
Акациев ЗСпФ	ха	653.9	-	-	-	-	-	2.6	0.3	2.9	656.8	5.9	-	2.9
	куб.м	49125	-	-	-	-	-	215	25	240	49365	9.9	-	-
Келявгабъров	ха	-	-	-	-	-	-	2.0	-	2.0	2.0	-	-	-
	куб.м	-	-	-	-	-	-	200	-	200	200	-	-	-
всичко нискоствъблени СтФ	ха	958.3	-	-	-	-	-	2.1	-	2.1	960.4	8.6	-	-
	куб.м	70385	-	-	-	-	-	210	-	210	70595	14.1	-	-

ВИДОВЕ СЕЧИ														
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прч	прр	прб	сел	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	други технически	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
Всичко нискостъблени ЗСпФ	ха	653.9	-	-	-	-	-	2.6	0.3	2.9	656.8	5.9	-	2.9
	куб.м	49125	-	-	-	-	-	215	25	240	49365	9.9	-	-
всичко нискостъблени	ха	1612.2	-	-	-	-	-	4.7	0.3	5.0	1617.2	14.5	-	2.9
	куб.м	119510	-	-	-	-	-	425	25	450	119960	24	-	-
ТОПОЛОВИ														
Тополов нетип.	ха	21.5	-	-	-	-	-	-	-	-	21.5	0.2	-	6.9
	куб.м	3110	-	-	-	-	-	-	-	-	3110	0.6	-	-
Тополов нетип. ЗСпФ	ха	23.9	-	-	-	-	-	-	-	-	23.9	0.2	-	4.1
	куб.м	1690	-	-	-	-	-	-	-	-	1690	0.3	-	-
всичко топови СтФ	ха	21.5	-	-	-	-	-	-	-	-	21.5	0.2	-	6.9
	куб.м	3110	-	-	-	-	-	-	-	-	3110	0.6	-	-
Всичко топови ЗСпФ	ха	23.9	-	-	-	-	-	-	-	-	23.9	0.2	-	4.1
	куб.м	1690	-	-	-	-	-	-	-	-	1690	0.3	-	-
всичко топови	ха	45.4	-	-	-	-	-	-	-	-	45.4	0.4	-	11.0
	куб.м	4800	-	-	-	-	-	-	-	-	4800	0.9	-	-
ОБЩО														
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ	ха	6005.8	10.0	1389.7	3695.2	62.9	5157.8	51.6	0.3	51.9	11215.5	100.0	411.4	1990.3
	куб.м	320060	-	39425	129560	2760	171745	7625	25	7650	499455	100	-	550

Таблица № 53
Размер на ползването по площ, запас и вид на сечта

Държавна собственост - земеделски територии - ТП ДЛС "Черни Лом"

Стопански класове	мерни единици	ВИДОВЕ СЕЧИ				ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
		ВЪЗОБН. СЕЧИ	прореждане	пробирка						
ИГЛОЛИСТНИ										
Черборови култури	ха	1.5	9.8	1.4	11.2	12.7	11.3	-	-	
	куб.м	130	400	70	470	600	9.5	-	-	
Черборови култури ЗСпФ	ха	-	0.3	1.2	1.5	1.5	1.3	-	-	
	куб.м	-	15	45	60	60	1	-	-	
всичко иглолистни СтФ	ха	1.5	9.8	1.4	11.2	12.7	11.3	-	-	
	куб.м	130	400	70	470	600	9.5	-	-	
Всичко иглолистни ЗСпФ	ха	-	0.3	1.2	1.5	1.5	1.3	-	-	
	куб.м	-	15	45	60	60	1	-	-	
всичко иглолистни	ха	1.5	10.1	2.6	12.7	14.2	12.6	-	-	
	куб.м	130	415	115	530	660	10.5	-	-	
ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ										
Дъбов СрН	ха	-	-	0.3	0.3	0.3	0.3	-	-	
	куб.м	-	-	15	15	15	0.2	-	-	
всичко широколистни високостъблени СтФ	ха	-	-	0.3	0.3	0.3	0.3	-	-	
	куб.м	-	-	15	15	15	0.2	-	-	
всичко широколистни високостъблени	ха	-	-	0.3	0.3	0.3	0.3	-	-	
	куб.м	-	-	15	15	15	0.2	-	-	
ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ										
Церов В П	ха	30.6	-	-	-	30.6	27.3	1.2	3.8	
	куб.м	1760	-	-	-	1760	27.9	-	-	
Церов В П ЗСпФ	ха	0.6	-	-	-	0.6	0.5	-	0.2	
	куб.м	35	-	-	-	35	0.6	-	-	
Габъров В П	ха	-	-	2.3	2.3	2.3	2.0	-	-	
	куб.м	-	-	80	80	80	1.3	-	-	
Церов П	ха	1.3	-	-	-	1.3	1.2	-	0.6	
	куб.м	50	-	-	-	50	0.8	-	-	

ВИДОВЕ СЕЧИ									
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прореждане	пробирка	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
всичко издънкови за превръщане СтФ	ха	31.9	-	2.3	2.3	34.2	30.5	1.2	4.4
	куб.м	1810	-	80	80	1890	29.9	-	-
Всичко издънкови за превръщане ЗСпФ	ха	0.6	-	-	-	0.6	0.5	-	0.2
	куб.м	35	-	-	-	35	0.6	-	-
всичко издънкови за превръщане	ха	32.5	-	2.3	2.3	34.8	31.0	1.2	4.6
	куб.м	1845	-	80	80	1925	30.5	-	-
НИСКОСТЪБЛЕНИ									
Акациев	ха	44.7	-	-	-	44.7	39.8	-	-
	куб.м	2355	-	-	-	2355	37.3	-	-
Акациев ЗСпФ	ха	9.0	-	-	-	9.0	8.0	-	-
	куб.м	545	-	-	-	545	8.6	-	-
всичко нискоствъблени СтФ	ха	44.7	-	-	-	44.7	39.8	-	-
	куб.м	2355	-	-	-	2355	37.3	-	-
Всичко нискоствъблени ЗСпФ	ха	9.0	-	-	-	9.0	8.0	-	-
	куб.м	545	-	-	-	545	8.6	-	-
всичко нискоствъблени	ха	53.7	-	-	-	53.7	47.8	-	-
	куб.м	2900	-	-	-	2900	45.9	-	-
ТОПОЛОВИ									
Тополов нетип.	ха	7.2	-	-	-	7.2	6.4	-	2.6
	куб.м	590	-	-	-	590	9.3	-	-
Тополов нетип. ЗСпФ	ха	2.0	-	-	-	2.0	1.8	-	0.7
	куб.м	225	-	-	-	225	3.6	-	-
всичко топови СтФ	ха	7.2	-	-	-	7.2	6.4	-	2.6
	куб.м	590	-	-	-	590	9.3	-	-
Всичко топови ЗСпФ	ха	2.0	-	-	-	2.0	1.8	-	0.7
	куб.м	225	-	-	-	225	3.6	-	-
всичко топови	ха	9.2	-	-	-	9.2	8.2	-	3.3
	куб.м	815	-	-	-	815	12.9	-	-
ОБЩО									
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ	ха	96.9	10.1	5.2	15.3	112.2	100.0	1.2	7.9
	куб.м	5690	415	210	625	6315	100	-	-

6.2.2.5. Селекционни сечи се извеждат в семепроизводствени насаждения до започване на възобновителната сеч. Тези сечи се провеждат при спазване на следните правила:

1. запазват се дървета с ясно изразени добри фенотипни признаци, като се държи сметка за наличието на полов диморфизъм, екологичните и морфологичните различия;
2. короните на плюсовите дървета да бъдат добре осветени, да не се допират помежду си и с короните на съседните дървета;
3. отсичат се минусови дървета, кривостъблени и виторасли дървета, както и такива с чепове, водни леторасли и повреди от биотични и абиотични въздействия;
4. отсичат се дървета от видове, които пречат на растежа и свободното кръстосано опрашване между дърветата от основния вид, както и дървета от нежелани дървесни видове;
5. при необходимост се извършва частично или цялостно отсичане на подлеса.

След провеждане на селекционната сеч склопеността на насаждението не може да бъде по-малка от 0,5 за светлолюбивите и от 0,6 за сенкоиздръжливите видове. Сечта се провежда еднократно или на няколко пъти в зависимост от първоначалната склопеност и структура на насаждението. През ревизионния период селекционни сечи ще се водят в насаждения с обща площ 62,9 ха, което представлява 0,6% от общата площ, върху която ще се извеждат сечи и ползване от 2760 куб.м (0,5%).

През ревизионния селекционна сеч е планирано да се изведе в следните отдели и подотдели: **24 д; 83 ж, и, к; 166 г, е; 256 в, д.**

6.2.3. Технически сечи

6.2.3.1. Техническа за дивечово сечище – тук са дадени всички подотдели с вид на сечта “техническа за дивечово сечище” с насока “техническа”. Тази сеч е съгласно чл.36, ал.1, т.1 и чл.36, ал.2 от Наредба №8 за сечите в горите и ще се извежда в отдели и подотдели: **4 н; 6 ж; 8 т; 12 г; 16 м; 17 ц; 19 с; 20 з; 23 н; 24 и; 25 г; 41 ш; 80 ж; 81 ж; 82 н; 87 ф; 201 ю; 202 н; 338 г, д; 340 д; 362 в** - с обща площ 40,3 ха и ползване 5 655 куб.м.

6.2.3.2. Техническа за ловна просека 1-ви тип – тук са дадени всички подотдели с вид на сечта “техническа за ловна просека 1-ви тип” с насока “техническа”. Тази сеч е съгласно чл.36, ал.1, т.1 от Наредба №8 за сечите в горите и ще се извежда в отдели и подотдели: **84 к, л, м; 85 б, в, г; 86 г, д, м, н, п, р, с; 87 с; 192 б, д; 193 г; 247 а, б, г, д** - с обща площ 11,6 ха и ползване 1 995 куб.м, като в част от подотделите е в комбинация с друг вид сеч.

6.2.3.3. Прочистване на горски автомобилни пътища – тук са дадени всички подотдели, покрай които преминават автомобилни пътища. Сечта е планирана съгласно чл.36, ал.1, т.7 и чл.36, ал.5 от Наредба №8 за сечите в горите. В таксационните описания е въведена сеч “техническа за просветляване на горски пътища” с насока “техническа”. В зависимост от височината на дървостоя ще се определя и площта, върху която ще се извежда тази сеч за всеки един подотдел. Това са отдели и подотдели: **1 ж1; 4 д, л, м, н; 5 а, б, в; 9 с; 16 а, в, м; 17 п, х, ц; 19 с; 20 г, е, ж, з; 21 б, в, д, е; 22 з, к; 23 а, ж, и, к, л; 24 а, б, в, д, е, з; 25 а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, м, н, о, у, б1; 26 е; 27 а, и; 28 п, р; 29 и, р; 35 б, м; 36 а, г, д; 37 в, г; 42 а, б, в; 44 к; 45 а, б, в, г, д, ж, з, т, у; 46 б; 51 о; 52 г; 55 а, д; 60 г, д, е, ж; 61 ж, з, и, к, л; 62 в, г, д, ж; 63 б, р, с; 68 б; 70 в; 72 и, к; 73 а, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, ф; 75 ж; 78 б; 79 б, в, г; 80 а, б, в, г, ж; 81 а, в, г, д, ж; 82 в, д, ж; 83 п; 84 з, и; 85 д, е, ж, з; 86 с, т, ч, ш, щ; 87 м, н, о, п, р, с; 90 к, л, м; 91 а, в, д; 93 и, к, л, м; 96 а, в; 97 к, л, р, с, т; 98 з; 99 к; 100 и; 101 а, б, н, о, п, р; 102 з, и, ю; 103 б, д; 104 а; 105 з, и; 107 о; 111 и; 113 б, в, г, з, и; 114 а, б, в, г, д, е, ж, п, р, т, у, х, ч; 115 б, г; 117 г; 118 з, к, м, н, о, т, у; 127 ж, о, п, с, у, ф; 128 о, п, я, а1, в1, ж1, з1, м1, р1; 129 к, ш, щ; 131 б, о; 135 а, б; 136 а, г; 137 д, к; 139 з, и, л, м; 140 а, г, ж; 143 а, б; 144 а, з; 145 г; 148 х; 150 д; 151 а, в, и; 154 а, г, е, ж, и, к; 155 а; 157 а; 163 в, г, и; 164 а, б, в, г; 165 а, б, в, г; 166 а, б, в, д, ж; 167 а, г; 188 а; 192 а, б; 193 а, б; 194 г; 195 в; 197 а, б, в, г, и, к, о; 200 ж, з, л, м, н, о, п; 201 л, н, п, р, с, у, х, ч, ш, щ, ю; 202 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, л, м, н; 203 а, б, в, г, д, л, н, о; 205 и, к; 206 а; 207 а, г, д; 209 в, г, е, ж, з, и; 210 к, л, м, о, п, с, т, у, х, ц; 211 а, б; 212 б; 213 а, з, и, к, м, н, о; 214 е, ж; 215 б, в, г; 216 б, д, е, ж; 217 г, д, е, и, к; 218 б, в, г; 219 а; 220 в; 221 д; 222 б, в; 223 д, ж, з; 224 б, г; 225 в, г, д, е, и, к; 227 в; 232 ж, з, и; 233 ж; 235 а; 236 в; 237 в, д, с; 240 в; 243 ж; 244 г, д, е, ж, л, н, ф; 246 ч, ш, щ, я; 247 а, в, д, е; 248 е; 249 а, б, в; 250 а, б, в, г, ж, з; 253 г; 254 в, г; 255 а, е; 257 д, е, ж; 259 а, е, ж, л, м, н; 260 е, з; 263 о; 264 д, е, ж, з, и, л, м, н; 265 т, у, ф, х, ц, ч; 268 б; 269 в, г, е, ж; 274 а; 277 б, г, л; 288 р, т, ц; 289 д, п, р, у, ф, ц; 290 г, ж, к, м, р, с, ч; 296 ж; 297 и; 307 г, с, у; 308 а, в, д, е, з, и, к; 309 в, г, ж, з, к, л, м; 310 б, и, к, м, н; 311 г, п, р; 315 а, в, г; 316 а, д; 317 а, в, д, е, ж, з; 318 а, б, г, ж, з, и, н, у; 320 б, в, г; 321 а, в, г, ж, з; 322 к, м, н, р; 323 з, и, к; 324 а, в, е; 325 к, м, н, о; 327 е; 329 б, в, г, д, е; 330 а, б, г, д; 331 е, ж, з; 332 в, г, е, ж, з, и; 339 б, д; 340 а, б, г, д; 341 а, б, г, д; 342 д; 343 а; 344 а, б, ж, к, о, т; 345 б, в, д, е, ж; 346 а, б, д, е, з; 347 а, б, в, г; 348 а, б, в, г, д, е, ж, з, и; 349 б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м; 351 а, б, к; 352 а, б, г; 353 в, г, д, е; 354 а, б, в, г, д; 355 а, б, в, г; 356 а, е; 357 а, б, в, г; 358 а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л; 359 д, е, ж, з, и, к; 364**

а, д, е, и, к; **365** а, б, ж; **366** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с; **367** а, д, е, ж; **372** д; **374** г; **375** п; **376** д, е, з; **377** и, о; **378** к; **388** д; **394** а, б, г, д, е, ж, з; **396** а, в; **398** р; **399** ж, з, к, м, п, р; **401** б, в - с обща дължина 202,7 км. Тази дължина е ориентировъчна и площта не е отчетена в таблица №51 към техническите сечи, защото ще се извежда на много малка площ в дадения подотдел.

6.2.3.4. Прочистване сервитути на въздушни електропроводи – сечта е планирана съгласно чл.36, ал.1, т.3 от Наредба №8 за сечите в горите в отдели и подотдели: **1** 4; **2** 5, 7, 8; **3** 1; **4** 1; **5** 2; **42** 4; **85** 3; **86** 3, 5; **101** 3; **130** 1; **134** 5; **153** 1; **183** 1, 5; **186** 2; **187** 2; **188** 1; **192** 2; **193** 1; **194** 8; **206** 2, 7; **213** 2, 7; **217** 2; **229** 1; **233** 1, 7, 10; **237** 6; **243** 1; **244** 2, 8; **246** 1; **252** 2; **256** 1; **257** 1, 2; **283** 3, 4, 5, 6; **287** 7, 8; **288** 3, 4, 5; **289** 14; **290** 2; **315** 3; **316** 1; **317** 1; **318** 4; **319** 5; **323** 1, 2, 4; **324** 1; **325** 1; **327** 1, 2; **328** 1, 2; **330** 2; **332** 2; **334** 1; **335** 2; **345** 2; **384** 3, 6; **385** 4; **392** 2; **393** 2, 3, 5, 8; **394** 2; **395** 1; **399** 2; **401** 2; **408** 1, 2; **412** 5; **413** 5; **414** 2 - с обща площ 48,6 ха. Тази площ не е отчетена в таблица № 51 към техническите сечи, защото това са голи площи без ползване и без стопански клас.

6.2.4. Отглеждане на подрастта

Отглеждане на подрастта се провежда задължително след окончателна фаза на краткосрочно-постепенната сеч или само в заложените котли при постепенно-котловинната сеч, като в работните описания на всеки от подотделите с планирана постепенно-котловинна сеч е отразена редуцираната площ, върху която ще се извършва отглеждане на подрастта.

Основна задача на отглеждането е младите семенни екземпляри от желаните или желаните от стопанска или екологична гледна точка дървесни видове да бъдат предпазени от заглушаващото влияние на подлеса, живата почвена покривка и издънките. При отглеждането не се очаква материален добив и затова то се планира само по площ. Отглеждане на подрастта ще се извърши върху редуцирана площ от 412,6 ха, която площ е рекапитулирана в таблица № 51, в отдели и подотдели: **1** и; **15** б; **24** б; **26** в, к; **27** а; **35** б, т; **37** б, г; **38** г, л; **61** н; **70** н, у; **71** в; **73** н, п; **74** л; **75** л; **79** в; **82** б; **86** в, г; **90** к, м; **97** с; **102** б, м; **103** д; **113** в; **115** г; **122** б; **128** о, з1; **136** б; **137** г; **138** е, ж, и; **144** а, з; **182** ш; **199** л; **205** а, в; **208** е; **210** с; **212** а, м; **225** д; **226** ж, з, о; **227** д, е; **228** о; **230** д; **234** з; **235** б, г, е; **245** е; **256** г; **258** е, з; **259** ж, л, м; **260** г; **263** о; **264** г; **272** д, п; **273** л; **277** г; **286** д, м; **289** в; **296** ж, и; **298** з; **307** ч, щ, я; **308** е, к, м; **309** б; **311** а, г, е, ж; **313** а; **317** г; **322** г, е, м; **325** н; **327** в, з; **339** б; **340** в; **342** д; **343** а; **347** а; **351** в, ж; **356** г; **358** ж; **360** и; **361** г; **364** а, и; **365** ж; **366** р; **367** а, е; **368** а; **369** в, д; **373** а, е; **375** ж; **391** а, д; **393** д, л; **395** д; **396** а, в.

6.2.5. Изсичане на подлеса

Изсичане на подлеса е планирано да се изведе с всички възобновителни сечи, (където има подлес и храсти, които в повечето случаи пречат на възобновяването) както и в изредените, невъзобновени зрели насаждения, за подпомагане на естественото възобновяване. Изсичането на подлеса не е планирано на цялата площ. В работните описания на всеки от подотделите с планирана възобновителна сеч е отразена редуцираната площ, върху която ще се извършва изсичане на подлеса. През десетилетието изсичане на подлеса е планирано върху редуцирана площ от 1 998,2 ха, която площ е рекапитулирана в таблица № 51, в отдели и подотдели: **1** з, и, а1, в1, ж1; **3** г, д, ж; **4** б, ж; **7** д, е, к, м; **8** и, н; **14** а, г, г1; **15** а, б; **18** в; **19** м; **22** а, б, в, г, з; **23** б, л; **24** б; **25** п, у; **26** в, ж, к; **27** а, з; **28** а, в, е; **32** в; **34** а, в, и, н; **35** б, т; **37** б, г; **38** г, к, л; **39** а, б; **55** г; **57** б; **60** з, и; **61** л, н; **63** б, р; **70** н, р, у; **71** в; **72** и, т; **73** н, о, п, т, ф; **74** л; **75** ж, к, л; **76** з, и, л; **78** б, з; **79** в, г, д; **82** б, е; **87** т; **88** д; **89** а, е; **90** к, м; **94** л; **97** с, т; **100** д; **102** б, в, м, п; **103** а, б, д; **106** в; **113** в; **114** м, п; **115** г, е; **121** а; **122** б; **125** л; **126** в, л; **127** ж, с; **128** о, ю, а1, з1; **129** л, у, ш; **130** д; **132** а; **136** б, е; **137** г; **138** е, ж, и; **139** ж; **143** г, и; **144** а, з; **145** г; **149** в; **155** б; **158** в; **175** г; **181** р; **182** ф, ш; **188** а; **199** е, л; **203** в, г; **205** а, в; **208** е; **210** м, п, с, т; **212** а, м; **213** л, н, о; **216** г, д; **218** г; **219** а; **220** б, д, е; **224** б, е; **225** д, и, н; **226** е, ж, з, и, л, н, о; **227** в, д, е, н; **228** а, з, о; **229** в, г, и, к; **230** а, д, и, м; **231** б; **234** г, д, з, и; **235** б, в, г, е; **237** м; **239** м, о; **241** б; **243** и, к; **245** е; **253** г; **256** г; **259** е, ж, л, м; **260** г, ж; **261** н; **262** в, г, е; **263** г, л, о; **264** г, и; **266** б, ж; **267** б; **269** б; **272** д, п, р; **273** ж, л; **277** б, г, д, и, л; **278** д, е; **281** а; **283** б; **285** б1; **286** д; **287** а, ж2; **288** ж, л, о, р; **289** в; **294** б, г; **296** а, г, д, е, ж, и; **297** л, р; **298** з, л, м; **301** б; **302** ю; **307** у, ц, ч, щ, я; **308** г, е, ж, и, к, м; **309** а, б, д, е; **311** а, г, е, ж; **312** а, д; **313** а, в, м, н; **314** д; **317** г; **318** к; **319** а, б, в, е, с; **321** г; **322** ж, м; **323** к, н; **325** н; **327** в, з, и; **334** з; **338** а, в; **339** а, б, в; **340** в; **341** е; **342** д; **343** а; **344** ж, и, к, с, т; **345** а, е, ж; **346** д; **347** б, в, г; **348** ж; **351** в, ж, и; **356** г, е; **357** а, в; **358** г, д, ж; **359** в, г, з, и, м; **360** б, е, и, к; **361** г, д, е, к; **362** б, ж; **363** а; **364** а, г, и; **365** ж; **366** б, г, е, з, к, м, о, р; **367** а, е; **368** а, ж, м; **369** в, г, д; **371** а, б, в, г; **372** б, е; **373** а, в, е; **374** а; **375** с, х; **376** б; **377** в; **378** у; **379** г, д; **391** а, б, г, д; **393** д, л; **394** ж, и; **395** г, д; **396** а, в; **405** о; **409** е1, и1, к1, л1; **410** ж1.

В много малко подотдели (**57** б; **149** в; **216** г; **373** в) на площ от 41,8 ха е планирано и ползване от подлеса в размер на 550 куб.м. показано в таблица № 51, с което общото ползване в държавните горски територии става **506 320** куб.м.

6.3. Анализ на размера на планираното ползване на дървесина от държавните горски територии

Общият размер на планираното ползване в Държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" през ревизионния период е 506 320 куб.м (без клони), или средно годишно по **50 632 куб.м.**

В резултат на планирането през 2020 година в Държавните горски територии са получени данни за годишно ползване (стояща маса без клони), които в таблица № 54 са сравнени с държавните горски територии предвидени в проекта на ДЛС "Черни Лом" от 2011 г.

От таблицата се вижда, че и през 2011 г. и през 2021 г. най-голямо е ползването от възобновителни сечи.

При планирането на мероприятията в зрелите високостъблени дървостои в държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" се наблюдава намаление от **1 760 куб.м.** годишно. Това се дължи на по-високия настоящ турнус на Липовия стопански клас, в който 2011 г. са планирани **1 648 куб.м.** Площта на планираните за сеч насаждения намалява със 147,5 ха (от 234,8 ха на 2,9 ха)

При планирането на мероприятията в зрелите издънкови дървостои в държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" се наблюдава намаление на годишното ползване в размер на **2307 куб.м.** Това намаление се дължи на факта, че в момента максималния процент на възобновителните сечи е 25-30%, независимо от много по-голямата площ на насажденията, в които са планирани възобновителни сечи (**2011 г. са 3 418,6 ха, а 2021 г. са 4 379,3 ха**). През 2011 г. при сеч с интензивност 50-100% са планирани **220,5 ха** с годишно ползване **2 260 куб.м.**

При планирането на мероприятията в зрелите тополови дървостои в държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" се наблюдава намаление на годишното ползване в размер на **353 куб.м.** Това намаление се дължи на по-малката площ на тополовите култури в момента - 42,3 ха, респективно и по-малка площ за възобновителна сеч (**2011 г. са 97,2 ха и ползване 914 куб.м., а 2021 г. са 54,6 ха с ползване 561 куб.м.**).

При планирането на мероприятията в зрелите нискостъблени дървостои в държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" се наблюдава намаление на годишното ползване в размер на **1 655 куб.м.** Това намаление се дължи от една страна на ползване през 2011 г. на всички дървесни видове в акациевия стопански клас (384 куб.м. в повече), а от друга на намалялото участие на акацията в смесените насаждения, както и влошеното състояние на част от тези насаждения, независимо от по-голямата площ на насажденията, в които са планирани възобновителни сечи в момента (**2011 г. са 1 591,4 ха, а 2021 г. са 1 665,9 ха**).

В структурата на предвиденото годишно ползване в държавните горски територии по новия ГСП от 2021 г. на второ място са отгледните сечи, чието годишно ползване е в размер на **17 237 куб.м.**, а в процентно изражение се увеличава от 25,2% на 34,1%. Това увеличение (+ **3 627 куб.м.**) се дължи основно на увеличението на площта на широколистните високостъблени насаждения и култури за отгледна сеч – през 2011 г. са на площ от 931,7 ха и годишно ползване 3 309 куб.м., а през 2021 г. са 1509,3 ха и годишно ползване 5 622 куб.м., както и на площта на издънковите за превръщане насаждения за отгледна сеч – през 2011 г. са на площ от 2 605,8 ха и годишно ползване 7 409 куб.м., а през 2021 г. са 3 310,2 ха и годишно ползване 9 733 куб.м.

Ползването през 2021 г. намалява и поради непланиране на санитарни и принудителни сечи, които през 2011 г. са били на площ от 136,8 ха и годишен добив от 281 куб.м.

Ползването през 2021 г. намалява и поради по-малките площи при планиране на ловни и технически сечи, които през 2011 г. са били на площ от 90,0 ха и годишен добив от 1 492 куб.м., а по ГСП от 2021 г. са 51,9 ха и годишен добив от 765 куб.м.

Общият размер на годишното ползване по ГСП от 2011 год. в държавните горски територии на ДЛС "Черни Лом" е 54 090 куб.м (без клони), което представлява **72,3% от средния годишен прираст** в тези горски територии – **74 791 куб.м.** В сравнение с общия запас в държавните гори на ТП ДЛС "Черни Лом", който е 3 224 130 куб.м, размерът на годишното ползване е 1,67%, а ползването на 1 ха при 22 768,4 ха залесена площ на държавните горски територии е 2,37 куб.м.

В държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" годишното ползване по ГСП от 2021 година е **50 632 куб.м** (без клони), което представлява **79,5% от средния годишен прираст** в тези горски територии – **63 672 куб.м.** В сравнение с общия запас в държавните гори на ТП ДЛС "Черни Лом", който е 3 269 230 куб.м, размерът на годишното ползване е 1,55%, а ползването на 1 ха при 22 127,4 ха залесена площ на държавните горски територии е 2,29 куб.м.

При планирането на сечите по площ в ГСП от 2021 година, в държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" е задействана част от тях – **11 327,7 ха**, което представлява **51,2% от залесената площ** – 22 127,4 ха.

Забележка: Всички тези изчисления са направени без горите определени като **Горите във фаза на старост**, които за държавните горски територии в района на стопанството са с обща залесена площ **754,5 ха**.

Таблица № 54

Сравнение на размера на **годишното** ползване (куб.м без клони) по ГСП
за двете последователни инвентаризации - за **Държавните горски територии**

ГРУПА гори, Вид сеч	По ГСП 2011 г.	%	По ГСП 2021 г.	%	Разлика
	куб.м		куб.м		+/-
иглолистни - СтФ	-	-	22	-	22
иглолистни - ЗСпФ	-	-		-	-
шир.високостъблени - СтФ	1579	2.9	6	-	-1573
шир.високостъблени - ЗСпФ	209	0.4		-	-209
превръщане - СтФ	20649	38.2	11477	22.6	-9172
превръщане - ЗСпФ	1458	2.7	8323	16.4	6865
тополови - СтФ	764	1.4	370	0.7	-394
тополови - ЗСпФ	150	0.3	191	0.4	41
нискостъблени - СтФ	11185	20.7	7274	14.4	-3911
нискостъблени - ЗСпФ	2710	5.0	4966	9.8	2256
общо възобновителни сечи	38704	71.6	32629	64.4	-6075
отгледни сечи	13610	25.2	17237	34.1	3627
санитарни и принудителни сечи	281	0.5		-	-281
сеч надлесни	-	-		-	-
ловни сечи	-	-	763	1.5	763
технически сечи	1492	2.8	2	-	-1490
общ размер годишно ползване	54087	100.0	50632	100.0	-3455

Таблица № 54^А
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ и ПРЕДВИДЕНО ПОЛЗВАНЕ (без клони) по НАСОКА
НА СТОПАНИСВАНЕ и СТОПАНСКИ КЛАСОВЕ

Държавна собственост

Стопански класове	Мерни единици	Насока на стопанисване						ВСИЧКО НАСОКИ	%
		Възобновяване	Отглеждане	Селекционна	Трансформация	Техническа			
Иглолистни									
Черборови култури	ха	-	-	-	356.1	-	356.1	3.1	
	куб.м	-	-	-	19045	-	19045	3.8	
Всичко иглолистни	ха	-	-	-	356.1	-	356.1	3.1	
	куб.м	-	-	-	19045	-	19045	3.8	
Широколистни високоствъблени									
Дъбов СрН	ха	-	123.2	-	-	-	123.2	1.1	
	куб.м	-	3980	-	-	-	3980	0.8	
Церов	ха	-	52.8	-	-	-	52.8	0.5	
	куб.м	-	1680	-	-	-	1680	0.3	
Тополов нетип.	ха	54.6	-	-	-	-	54.6	0.5	
	куб.м	5615	-	-	-	-	5615	1.1	
Липов	ха	-	1131.5	11.2	-	4.2	1146.9	10.1	
	куб.м	-	41745	780	-	940	43465	8.6	
Горскоплоден	ха	-	-	-	-	-	-	-	
	куб.м	-	-	-	-	-	-	-	
Широколистен В	ха	0.4	53.5	3.7	-	0.3	57.9	0.5	
	куб.м	60	1975	140	-	70	2245	0.4	
Култури от червен дъб	ха	-	117.3	16.1	-	0.7	134.1	1.2	
	куб.м	-	4825	1090	-	160	6075	1.2	
Всичко широколистни високоствъблени	ха	55.0	1478.3	31.0	-	5.2	1564.3	13.8	
	куб.м	5675	54205	2010	-	1170	63060	12.5	
Издънкови за превръщане									
Дъбов В П	ха	-	27.1	31.9	-	-	59.0	0.5	
	куб.м	-	940	750	-	-	1690	0.3	
Церов В П	ха	2414.0	1347.3	-	-	28.1	3789.4	33.5	
	куб.м	120750	36250	-	-	4135	161135	31.8	
Смесен СрН П	ха	512.5	27.7	-	-	1.0	541.2	4.8	
	куб.м	22825	630	-	-	60	23515	4.6	
Габъров В П	ха	107.5	1218.9	-	-	5.1	1328.9	11.7	
	куб.м	4330	41590	-	-	940	46260	9.1	
Церов П	ха	843.8	18.0	-	-	1.5	863.3	7.6	
	куб.м	31170	370	-	-	140	31680	6.3	
Дъбов СрН П	ха	501.7	-	-	-	0.2	501.9	4.4	
	куб.м	18945	-	-	-	15	18945	3.7	
Смесен В П	ха	-	638.6	-	-	5.8	644.4	5.7	
	куб.м	-	17390	-	-	740	18130	3.6	
Всичко издънкови за превръщане	ха	4379.5	3277.6	31.9	-	41.7	7730.7	68.2	
	куб.м	198020	97170	750	-	6030	301355	59.5	
Нискоствъблени									
Акациев	ха	1668.9	-	-	-	-	1668.9	14.7	
	куб.м	122660	-	-	-	-	122660	24.2	
Келявгабъров	ха	-	-	-	-	2.0	2.0	0.0	
	куб.м	-	-	-	-	200	200	-	
Всичко нискоствъблени	ха	1668.9	-	-	-	2.0	1670.9	14.8	
	куб.м	122660	-	-	-	200	122860	24.3	
ОБЩО									
ОБЩО НАСОКИ	ха	6103.4	4755.9	62.9	356.1	49.4	11327.7	100.0	
	куб.м	326355	151375	2760	19045	6785	506320	100.0	

6.4. Добиви и сортименти от предвидената за отсичане през периода 2021-2030 година дървесина

Разпределението на предвидената за отсичане през десетилетието стояща маса (с клони) по вид на сечта, дървесни видове, видове гори и сортименти е дадено в таблица № 55.

Таблица № 55
Разпределение на предвидената за отсичане стояща маса по дървесни видове, видове сечи и основни групи сортименти

Държавна собственост - общо

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървесна маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Възобновителна в иглолистни										
Черен бор	220	260	50	210	135	10	5	150	60	-
иглолистни	220	260	50	210	135	10	5	150	60	-
проценти	84.6	100.0	19.2	80.8	51.9	3.9	1.9	57.7	23.1	-
Общо възобновителна в иглолистни										
	220	260	50	210	135	10	5	150	60	-
проценти	84.6	100.0	19.2	80.8	51.9	3.9	1.9	57.7	23.1	-
Възобновителна в широколистни високоствъблени										
Трепетлика	60	70	10	60	20	15	5	40	20	-
широколистни	60	70	10	60	20	15	5	40	20	-
проценти	85.7	100.0	14.3	85.7	28.6	21.4	7.1	57.1	28.6	-
Общо възобновителна в широколистни високоствъблени										
	60	70	10	60	20	15	5	40	20	-
проценти	85.7	100.0	14.3	85.7	28.6	21.4	7.1	57.1	28.6	-
Възобновителна в издънкови за превръщане										
Бук	1040	1170	195	975	115	230	25	370	590	15
Зимен дъб	10795	11835	1575	10260	1170	1695	115	2980	7000	280
Летен дъб	40	40	5	35	5	5	-	10	25	-
Благун	23060	25355	3345	22010	2490	3725	230	6445	15055	510
Цер	142360	156720	18765	137955	31405	18835	3365	53605	81230	3120
Габър	12165	14135	2560	11575	130	1995	600	2725	8575	275
Мъждрян	1495	1665	235	1430	-	45	120	165	1255	10
Акация	155	165	20	145	-	30	10	40	105	-
Космат дъб	130	130	15	115	-	-	-	-	115	-
Келяв габър	120	120	50	70	-	-	-	-	60	10
Гледичия	30	30	-	30	-	10	-	10	20	-
Клен	800	860	120	740	85	145	-	230	505	5
Едролистна липа	1590	1790	295	1495	355	470	50	875	595	25
Сребролистна липа	2255	2525	420	2105	510	625	80	1215	845	45
Планински ясен	800	900	80	820	95	255	45	395	420	5
Полски ясен	600	660	65	595	75	190	25	290	305	-
Дива череша	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
широколистни	197445	218110	27745	190365	36435	28260	4665	69360	116705	4300
проценти	90.5	100.0	12.7	87.3	16.7	13.0	2.1	31.8	53.5	2.0
Общо възобновителна в издънкови за превръщане										
	197445	218110	27745	190365	36435	28260	4665	69360	116705	4300
проценти	90.5	100.0	12.7	87.3	16.7	13.0	2.1	31.8	53.5	2.0

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Възобновителна в нискоствъблени										
Мъждрян	585	690	110	580	-	-	-	-	580	-
Акация	117495	123115	13550	109565	-	22320	7400	29720	78475	1370
Келяв габър	200	210	90	120	-	-	-	-	105	15
Айлант	80	80	5	75	-	20	5	25	50	-
Полски бряст	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Гледичия	3805	3945	410	3535	-	770	220	990	2505	40
Клен	20	25	10	15	-	-	-	-	15	-
Полски ясен	5	10	-	10	-	5	-	5	5	-
тп Vachelieri	100	115	15	100	45	15	5	65	35	-
тп I-214	110	130	15	115	50	15	5	70	40	5
широколистни	122410	128330	14210	114120	95	23145	7635	30875	81815	1430
проценти	95.4	100.0	11.1	88.9	0.1	18.0	6.0	24.1	63.7	1.1
Общо възобновителна в нискоствъблени										
Общо възобновителна в нискоствъблени	122410	128330	14210	114120	95	23145	7635	30875	81815	1430
проценти	95.4	100.0	11.1	88.9	0.1	18.0	6.0	24.1	63.7	1.1
Възобновителна в топови										
Акация	65	65	-	65	-	20	-	20	45	-
Бяла върба	50	50	5	45	15	5	5	25	20	-
тп Vachelieri	1290	1455	195	1260	560	160	80	800	445	15
тп I-214	3590	4160	505	3655	1635	475	175	2285	1295	75
тп I-45/51	620	710	85	625	280	80	30	390	220	15
широколистни	5615	6440	790	5650	2490	740	290	3520	2025	105
проценти	87.2	100.0	12.3	87.7	38.7	11.5	4.5	54.7	31.4	1.6
Общо възобновителна в топови										
Общо възобновителна в топови	5615	6440	790	5650	2490	740	290	3520	2025	105
проценти	87.2	100.0	12.3	87.7	38.7	11.5	4.5	54.7	31.4	1.6
Всичко възобновителни сечи										
Всичко възобновителни сечи	325750	353210	42805	310405	39175	52170	12600	103945	200625	5835
проценти	92.2	100.0	12.1	87.9	11.1	14.8	3.6	29.5	56.8	1.6
Прореждане в иглолистни										
Бял бор	5	5	-	5	-	5	-	5	-	-
Черен бор	3155	4070	1140	2930	40	1740	295	2075	665	190
иглолистни	3160	4075	1140	2935	40	1745	295	2080	665	190
проценти	77.5	100.0	28.0	72.0	1.0	42.8	7.2	51.0	16.3	4.7
Цер										
Цер	60	70	15	55	-	15	-	15	40	-
Акация	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Полски бряст	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Клен	30	30	10	20	-	5	-	5	15	-
Сребролистна липа	70	80	10	70	-	25	5	30	40	-
широколистни	180	200	45	155	-	45	5	50	105	-
проценти	90.0	100.0	22.5	77.5	-	22.5	2.5	25.0	52.5	-
Общо прореждане в иглолистни										
Общо прореждане в иглолистни	3340	4275	1185	3090	40	1790	300	2130	770	190
проценти	78.1	100.0	27.7	72.3	0.9	41.9	7.0	49.8	18.0	4.5
Прореждане в широколистни високоствъблени										
Черен бор	120	160	45	115	-	70	10	80	25	10

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Зелена дуглазка	30	40	10	30	-	15	5	20	5	5
иглолистни	150	200	55	145	-	85	15	100	30	15
проценти	75.0	100.0	27.5	72.5	-	42.5	7.5	50.0	15.0	7.5
Червен дъб	1130	1590	245	1345	20	215	50	285	1010	50
Зимен дъб	100	145	25	120	-	15	5	20	95	5
Цер	355	440	70	370	-	60	20	80	285	5
Габър	45	65	10	55	-	5	5	10	45	-
Явор	30	40	5	35	-	10	5	15	20	-
Акация	30	30	10	20	-	-	-	-	20	-
Сребролистна липа	1500	1675	335	1340	25	400	125	550	785	5
Черен орех	20	30	5	25	-	5	-	5	20	-
Планински ясен	40	40	-	40	-	15	-	15	25	-
Полски ясен	5	5	-	5	-	-	-	-	5	-
широколистни	3255	4060	705	3355	45	725	210	980	2310	65
проценти	80.2	100.0	17.4	82.6	1.1	17.9	5.2	24.2	56.8	1.6
Общо прореждане в широколистни високостъблени	3405	4260	760	3500	45	810	225	1080	2340	80
проценти	79.9	100.0	17.8	82.2	1.1	19.0	5.3	25.4	54.9	1.9
Прореждане в издънкови за превръщане										
Червен дъб	80	110	10	100	-	20	10	30	70	-
Зимен дъб	635	695	75	620	-	120	35	155	460	5
Благун	2265	2485	275	2210	-	400	160	560	1605	45
Цер	24145	26685	3460	23225	-	3470	1355	4825	17870	530
Габър	2090	2875	525	2350	-	250	175	425	1855	70
Мъждряк	170	190	25	165	-	-	-	-	165	-
Акация	40	40	10	30	-	5	5	10	20	-
Келяв габър	40	40	20	20	-	-	-	-	15	5
Полски бряст	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
Клен	360	400	40	360	-	80	20	100	260	-
Едролистна липа	40	40	5	35	-	10	5	15	20	-
Сребролистна липа	2870	3220	640	2580	65	775	255	1095	1475	10
Планински ясен	240	270	30	240	-	60	10	70	165	5
Полски ясен	110	130	15	115	-	25	10	35	80	-
широколистни	33095	37190	5130	32060	65	5220	2040	7325	24065	670
проценти	89.0	100.0	13.8	86.2	0.2	14.0	5.5	19.7	64.7	1.8
Общо прореждане в издънкови за превръщане	33095	37190	5130	32060	65	5220	2040	7325	24065	670
проценти	89.0	100.0	13.8	86.2	0.2	14.0	5.5	19.7	64.7	1.8
Пробирка в иглолистни										
Бял бор	1480	1800	395	1405	280	710	85	1075	280	50
Черен бор	13000	15740	3640	12100	3140	5510	480	9130	2510	460
Зелена дуглазка	740	910	200	710	290	225	25	540	135	35
иглолистни	15220	18450	4235	14215	3710	6445	590	10745	2925	545
проценти	82.5	100.0	22.9	77.1	20.1	35.1	3.2	58.4	15.8	2.9
Цер	100	110	25	85	5	10	-	15	70	-
Габър	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Бреза	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
Космат дъб	20	20	5	15	-	-	-	-	15	-
Сребролистна липа	125	135	25	110	10	60	5	75	35	-
широколистни	265	285	60	225	15	75	5	95	130	-
проценти	93.0	100.0	21.0	79.0	5.3	26.4	1.7	33.4	45.6	-
Общо пробирка в иглолистни	15485	18735	4295	14440	3725	6520	595	10840	3055	545
проценти	82.7	100.0	22.9	77.1	19.9	34.8	3.2	57.9	16.3	2.9
Пробирка в широколистни високостъблени										
Смърч	10	10	-	10	5	5	-	10	-	-
иглолистни	10	10	-	10	5	5	-	10	-	-
проценти	100.0	100.0	-	100.0	50.0	50.0	-	100.0	-	-
Бук	290	340	55	285	25	35	10	70	205	10
Червен дъб	3850	5155	665	4490	170	675	105	950	3440	100
Зимен дъб	3675	4410	590	3820	190	625	70	885	2900	35
Благун	240	300	40	260	20	50	-	70	190	-
Цер	6385	7815	1125	6690	450	940	-	1390	5140	160
Габър	2160	2510	420	2090	-	330	75	405	1680	5
Трепетлика	10	10	-	10	5	-	-	5	5	-
Акация	290	300	55	245	-	25	25	50	190	5
Гледичия	5	5	-	5	-	-	-	-	5	-
Клен	120	130	15	115	5	20	5	30	85	-
Едролистна липа	5665	6360	1095	5265	515	2600	200	3315	1825	125
Сребролистна липа	25980	29235	4960	24275	2335	11990	900	15225	8475	575
Планински ясен	1880	2130	255	1875	320	130	35	485	1385	5
Полски ясен	240	280	30	250	50	20	-	70	180	-
широколистни	50790	58980	9305	49675	4085	17440	1425	22950	25705	1020
проценти	86.1	100.0	15.8	84.2	6.9	29.6	2.4	38.9	43.6	1.7
Общо пробирка в широколистни високостъблени	50800	58990	9305	49685	4090	17445	1425	22960	25705	1020
проценти	86.1	100.0	15.8	84.2	6.9	29.6	2.4	38.9	43.6	1.7
Пробирка в издънкови за превръщане										
Черен бор	20	20	5	15	5	5	-	10	5	-
иглолистни	20	20	5	15	5	5	-	10	5	-
проценти	100.0	100.0	25.0	75.0	25.0	25.0	-	50.0	25.0	-
Бук	4365	5105	855	4250	245	580	90	915	3265	70
Зимен дъб	6785	7445	890	6555	390	995	150	1535	4925	95
Летен дъб	30	30	5	25	-	5	-	5	20	-
Благун	860	930	90	840	40	145	25	210	620	10
Цер	11295	12410	1430	10980	835	1745	95	2675	8055	250
Габър	34595	40740	6135	34605	-	5300	2085	7385	26380	840
Трепетлика	90	100	15	85	25	10	-	35	50	-
Мъждрян	220	240	30	210	-	-	-	-	210	-
Акация	5	5	-	5	-	-	-	-	5	-
Клен	750	780	70	710	30	155	5	190	520	-
Едролистна липа	1990	2240	430	1810	150	745	110	1005	755	50
Сребролистна липа	1660	1850	350	1500	125	635	85	845	615	40

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Планински ясен	530	580	65	515	100	30	-	130	385	-
Полски ясен	170	180	20	160	30	15	-	45	115	-
тп I-214	50	60	10	50	10	5	5	20	30	-
Дива череша	70	80	5	75	5	10	5	20	55	-
широколистни	63465	72775	10400	62375	1985	10375	2655	15015	46005	1355
проценти	87.2	100.0	14.3	85.7	2.7	14.3	3.6	20.6	63.2	1.9
Общо пробирка в издънкови за превръщане	63485	72795	10405	62390	1990	10380	2655	15025	46010	1355
проценти	87.2	100.0	14.3	85.7	2.7	14.3	3.6	20.6	63.2	1.9
Селекционна в широколистни високоствъблени										
Червен дъб	770	1050	135	915	30	135	25	190	700	25
Зимен дъб	20	30	5	25	-	5	-	5	20	-
Цер	100	100	15	85	10	10	-	20	65	-
Габър	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Сребролистна липа	1040	1160	200	960	90	475	35	600	340	20
Планински ясен	70	80	10	70	10	5	5	20	50	-
широколистни	2010	2430	370	2060	140	630	65	835	1180	45
проценти	82.7	100.0	15.2	84.8	5.8	25.9	2.7	34.4	48.6	1.8
Общо селекционна в широколистни високоствъблени	2010	2430	370	2060	140	630	65	835	1180	45
проценти	82.7	100.0	15.2	84.8	5.8	25.9	2.7	34.4	48.6	1.8
Селекционна в издънкови за превръщане										
Зимен дъб	170	180	25	155	-	30	5	35	115	5
Благун	550	610	70	540	-	105	10	115	415	10
Клен	30	30	5	25	-	5	-	5	20	-
широколистни	750	820	100	720	-	140	15	155	550	15
проценти	91.5	100.0	12.2	87.8	-	17.1	1.8	18.9	67.1	1.8
Общо селекционна в издънкови за превръщане	750	820	100	720	-	140	15	155	550	15
проценти	91.5	100.0	12.2	87.8	-	17.1	1.8	18.9	67.1	1.8
Всичко отгледни сечи	172370	199495	31550	167945	10095	42935	7320	60350	103675	3920
проценти	86.4	100.0	15.8	84.2	5.0	21.5	3.7	30.2	52.0	2.0
Техническа в широколистни високоствъблени										
Червен дъб	160	220	25	195	5	30	15	50	140	5
Благун	30	40	5	35	-	5	5	10	25	-
Цер	220	270	40	230	-	40	10	50	175	5
Габър	40	50	10	40	-	5	5	10	30	-
Едролистна липа	40	40	10	30	-	15	5	20	10	-
Сребролистна липа	580	650	130	520	10	260	50	320	195	5
Полски ясен	70	80	10	70	-	15	5	20	50	-
Дива череша	30	40	5	35	-	5	5	10	25	-
широколистни	1170	1390	235	1155	15	375	100	490	650	15
проценти	84.2	100.0	16.9	83.1	1.1	27.0	7.1	35.2	46.8	1.1
Общо техническа в широколистни високоствъблени	1170	1390	235	1155	15	375	100	490	650	15

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
проценти	84.2	100.0	16.9	83.1	1.1	27.0	7.1	35.2	46.8	1.1
Техническа в издънкове за превръщане										
Бук	55	70	10	60	-	10	5	15	40	5
Зимен дъб	100	110	10	100	-	20	5	25	75	-
Благун	375	395	40	355	-	70	10	80	270	5
Цер	3335	3690	485	3205	-	495	180	675	2455	75
Габър	1135	1465	270	1195	-	135	90	225	940	30
Мъждрян	30	30	5	25	-	-	-	-	25	-
Акация	50	50	15	35	-	-	-	-	35	-
Келяв габър	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Клен	170	200	20	180	-	35	10	45	135	-
Сребролистна липа	770	880	175	705	20	345	75	440	265	-
широколистни	6030	6900	1035	5865	20	1110	375	1505	4245	115
проценти	87.4	100.0	15.0	85.0	0.3	16.1	5.4	21.8	61.5	1.7
Общо техническа в издънкове за превръщане	6030	6900	1035	5865	20	1110	375	1505	4245	115
проценти	87.4	100.0	15.0	85.0	0.3	16.1	5.4	21.8	61.5	1.7
Техническа в нискоствъблени										
Бук	90	120	20	100	-	20	10	30	65	5
Зимен дъб	30	30	5	25	-	5	-	5	20	-
Габър	40	50	10	40	-	5	5	10	30	-
Акация	250	260	50	210	-	25	20	45	160	5
Келяв габър	40	40	20	20	-	-	-	-	15	5
широколистни	450	500	105	395	-	55	35	90	290	15
проценти	90.0	100.0	21.0	79.0	-	11.0	7.0	18.0	58.0	3.0
Общо техническа в нискоствъблени	450	500	105	395	-	55	35	90	290	15
проценти	90.0	100.0	21.0	79.0	-	11.0	7.0	18.0	58.0	3.0
Всичко технически сечи	7650	8790	1375	7415	35	1540	510	2085	5185	145
проценти	87.0	100.0	15.7	84.3	0.4	17.5	5.8	23.7	59.0	1.6
Изсичане на подлеса в издънкове за превръщане										
Мъждрян	60	80	80	-	-	-	-	-	-	-
Келяв габър	490	540	245	295	-	-	-	-	270	25
широколистни	550	620	325	295	-	-	-	-	270	25
проценти	88.7	100.0	52.4	47.6	-	-	-	-	43.6	4.0
Общо изсичане на подлеса в издънкове за превръщане	550	620	325	295	-	-	-	-	270	25
проценти	88.7	100.0	52.4	47.6	-	-	-	-	43.6	4.0
Всичко подпомагащи сечи	550	620	325	295	-	-	-	-	270	25
проценти	88.7	100.0	52.4	47.6	-	-	-	-	43.6	4.0
ОБЩО от всички сечи										
Бял бор	1485	1805	395	1410	280	715	85	1080	280	50
Смърч	10	10	-	10	5	5	-	10	-	-
Черен бор	16515	20250	4880	15370	3320	7335	790	11445	3265	660

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Зелена дуглазка	770	950	210	740	290	240	30	560	140	40
иглолистни	18780	23015	5485	17530	3895	8295	905	13095	3685	750
проценти	81.6	100.0	23.8	76.2	16.9	36.1	3.9	56.9	16.0	3.3
Бук	5840	6805	1135	5670	385	875	140	1400	4165	105
Червен дъб	5990	8125	1080	7045	225	1075	205	1505	5360	180
Зимен дъб	22310	24880	3200	21680	1750	3510	385	5645	15610	425
Летен дъб	70	70	10	60	5	10	-	15	45	-
Благул	27380	30115	3865	26250	2550	4500	440	7490	18180	580
Цер	188355	208310	25430	182880	32705	25620	5025	63350	115385	4145
Габър	52290	61910	9950	51960	130	8025	3040	11195	39545	1220
Трепетлика	160	180	25	155	50	25	5	80	75	-
Явор	30	40	5	35	-	10	5	15	20	-
Бреза	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
Мъждрян	2560	2895	485	2410	-	45	120	165	2235	10
Акация	118390	124040	13715	110325	-	22425	7460	29885	79060	1380
Космат дъб	150	150	20	130	-	-	-	-	130	-
Келяв габър	900	960	430	530	-	-	-	-	470	60
Айлант	80	80	5	75	-	20	5	25	50	-
Полски бряст	30	30	10	20	-	5	-	5	15	-
Бяла върба	50	50	5	45	15	5	5	25	20	-
Гледичия	3840	3980	410	3570	-	780	220	1000	2530	40
Клен	2280	2455	290	2165	120	445	40	605	1555	5
Едрolistна липа	9325	10470	1835	8635	1020	3840	370	5230	3205	200
Сребролистна липа	36850	41410	7245	34165	3190	15590	1615	20395	13070	700
Черен орех	20	30	5	25	-	5	-	5	20	-
Планински ясен	3560	4000	440	3560	525	495	95	1115	2430	15
Полски ясен	1200	1345	140	1205	155	270	40	465	740	-
тп Vacheliegi	1390	1570	210	1360	605	175	85	865	480	15
тп I-214	3750	4350	530	3820	1695	495	185	2375	1365	80
тп I-45/51	620	710	85	625	280	80	30	390	220	15
Дива череша	110	130	10	120	5	20	10	35	85	-
широколистни	487540	539100	70570	468530	45410	88350	19525	153285	306070	9175
проценти	90.4	100.0	13.1	86.9	8.4	16.4	3.6	28.4	56.8	1.7
ВСИЧКО	506320	562115	76055	486060	49305	96645	20430	166380	309755	9925
проценти	90.1	100.0	13.5	86.5	8.8	17.2	3.6	29.6	55.1	1.8

Общо от всички видове сечи

- едра строителна дървесина	49305 куб.м	8.8 %
- средна строителна дървесина	96645 куб.м	17.2 %
- дребна строителна дървесина	20430 куб.м	3.6 %
Общо строителна дървесина	166380 куб.м	29.6 %
- дърва за огрев	309755 куб.м	55.1 %
- използваема вършина	9925 куб.м	1.8 %
Общо лежаща дървесна маса	486060 куб.м	86.5 %
- отпад	76055 куб.м	13.5 %
Общо стояща дървесна маса	562115 куб.м	100.0 %

При реализирането на определеното за десетилетието ползване от 562 115 куб.м (с клони), би следвало да се добие 166 380 куб.м строителна дървесина, или 29,6%, от която едра – 49 305 куб.м (8,8%), средна – 96 645 куб.м (17,2%) и дребна – 20 430 куб.м (3,6%). Освен това ще се добият дърва за огрев – 309 755 куб.м (55,1%) и използваема вършина – 9 925 куб.м (1,8%). Предполагаемият отпад при сечта ще бъде 76 055 куб.м (13,5%).

Сортиментната структура на ползването през отделните години ще се променя в зависимост от структурата и санитарното състояние на насажденията, от които ще се набира годишното ползване.

Необходимо е да се полагат системни грижи за най-рационалното разкрояване на стъблата, с оглед да се добива повече строителна дървесина.

Таблица № 55^А

Разпределение на предвидената за отсичане стояща маса по дървесни видове, видове сечи и основни групи сортименти

Държавна собственост – горски територии

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървесна маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Възобновителна в иглолистни										
Черен бор	90	110	20	90	55	5	5	65	25	-
иглолистни	90	110	20	90	55	5	5	65	25	-
проценти	81.8	100.0	18.2	81.8	50.0	4.6	4.5	59.1	22.7	-
Общо възобновителна в иглолистни										
	90	110	20	90	55	5	5	65	25	-
проценти	81.8	100.0	18.2	81.8	50.0	4.6	4.5	59.1	22.7	-
Възобновителна в широколистни високостъблени										
Трепетлика	60	70	10	60	20	15	5	40	20	-
широколистни	60	70	10	60	20	15	5	40	20	-
проценти	85.7	100.0	14.3	85.7	28.6	21.4	7.1	57.1	28.6	-
Общо възобновителна в широколистни високостъблени										
	60	70	10	60	20	15	5	40	20	-
проценти	85.7	100.0	14.3	85.7	28.6	21.4	7.1	57.1	28.6	-
Възобновителна в издънкове за превръщане										
Бук	1040	1170	195	975	115	230	25	370	590	15
Зимен дъб	10795	11835	1575	10260	1170	1695	115	2980	7000	280
Летен дъб	40	40	5	35	5	5	-	10	25	-
Благун	22925	25210	3325	21885	2480	3705	225	6410	14970	505
Цер	140810	155020	18565	136455	31060	18635	3330	53025	80340	3090
Габър	12005	13945	2525	11420	130	1970	590	2690	8460	270
Мъждрян	1495	1665	235	1430	-	45	120	165	1255	10
Акация	155	165	20	145	-	30	10	40	105	-
Космат дъб	130	130	15	115	-	-	-	-	115	-
Келяв габър	120	120	50	70	-	-	-	-	60	10
Гледичия	30	30	-	30	-	10	-	10	20	-
Клен	800	860	120	740	85	145	-	230	505	5
Едрolistна липа	1590	1790	295	1495	355	470	50	875	595	25
Сребролистна липа	2255	2525	420	2105	510	625	80	1215	845	45
Планински ясен	800	900	80	820	95	255	45	395	420	5
Полски ясен	600	660	65	595	75	190	25	290	305	-
Дива череша	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
широколистни	195600	216075	27490	188585	36080	28015	4615	68710	115615	4260
проценти	90.5	100.0	12.7	87.3	16.7	13.0	2.1	31.8	53.5	2.0
Общо възобновителна в издънкове за превръщане										
	195600	216075	27490	188585	36080	28015	4615	68710	115615	4260
проценти	90.5	100.0	12.7	87.3	16.7	13.0	2.1	31.8	53.5	2.0
Възобновителна в нискостъблени										
Мъждрян	560	660	105	555	-	-	-	-	555	-
Акация	114675	120195	13225	106970	-	21770	7230	29000	76630	1340

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Келяв габър	170	180	75	105	-	-	-	-	90	15
Айлант	80	80	5	75	-	20	5	25	50	-
Полски бряст	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Гледичия	3780	3920	405	3515	-	765	220	985	2490	40
Клен	20	25	10	15	-	-	-	-	15	-
Полски ясен	5	10	-	10	-	5	-	5	5	-
тп Vachelieri	100	115	15	100	45	15	5	65	35	-
тп I-214	110	130	15	115	50	15	5	70	40	5
широколистни	119510	125325	13860	111465	95	22590	7465	30150	79915	1400
проценти	95.4	100.0	11.1	88.9	-	18.0	6.0	24.0	63.8	1.1
Общо възобновителна в нискоствъблени	119510	125325	13860	111465	95	22590	7465	30150	79915	1400
проценти	95.4	100.0	11.1	88.9	-	18.0	6.0	24.0	63.8	1.1
Възобновителна в тополови										
Акация	65	65	-	65	-	20	-	20	45	-
Бяла върба	50	50	5	45	15	5	5	25	20	-
тп Vachelieri	1025	1160	155	1005	445	130	60	635	355	15
тп I-214	3040	3520	425	3095	1390	395	145	1930	1100	65
тп I-45/51	620	710	85	625	280	80	30	390	220	15
широколистни	4800	5505	670	4835	2130	630	240	3000	1740	95
проценти	87.2	100.0	12.2	87.8	38.7	11.4	4.4	54.5	31.6	1.7
Общо възобновителна в тополови	4800	5505	670	4835	2130	630	240	3000	1740	95
проценти	87.2	100.0	12.2	87.8	38.7	11.4	4.4	54.5	31.6	1.7
Всичко възобновителни сечи	320060	347085	42050	305035	38380	51255	12330	101965	197315	5755
проценти	92.2	100.0	12.1	87.9	11.1	14.8	3.5	29.4	56.8	1.7
Прореждане в иглолистни										
Черен бор	2765	3565	1000	2565	40	1520	260	1820	575	170
иглолистни	2765	3565	1000	2565	40	1520	260	1820	575	170
проценти	77.6	100.0	28.1	71.9	1.1	42.6	7.3	51.0	16.1	4.8
Цер	60	70	15	55	-	15	-	15	40	-
Акация	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Полски бряст	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Клен	30	30	10	20	-	5	-	5	15	-
Сребролистна липа	50	60	10	50	-	15	5	20	30	-
широколистни	160	180	45	135	-	35	5	40	95	-
проценти	88.9	100.0	25.0	75.0	-	19.4	2.8	22.2	52.8	-
Общо прореждане в иглолистни	2925	3745	1045	2700	40	1555	265	1860	670	170
проценти	78.1	100.0	27.9	72.1	1.1	41.5	7.1	49.7	17.9	4.5
Прореждане в широколистни високоствъблени										
Черен бор	120	160	45	115	-	70	10	80	25	10
Зелена дуглазка	30	40	10	30	-	15	5	20	5	5
иглолистни	150	200	55	145	-	85	15	100	30	15

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
проценти	75.0	100.0	27.5	72.5	-	42.5	7.5	50.0	15.0	7.5
Червен дъб	1130	1590	245	1345	20	215	50	285	1010	50
Зимен дъб	100	145	25	120	-	15	5	20	95	5
Цер	355	440	70	370	-	60	20	80	285	5
Габър	45	65	10	55	-	5	5	10	45	-
Явор	30	40	5	35	-	10	5	15	20	-
Акация	30	30	10	20	-	-	-	-	20	-
Сребролистна липа	1500	1675	335	1340	25	400	125	550	785	5
Черен орех	20	30	5	25	-	5	-	5	20	-
Планински ясен	40	40	-	40	-	15	-	15	25	-
Полски ясен	5	5	-	5	-	-	-	-	5	-
широколистни	3255	4060	705	3355	45	725	210	980	2310	65
проценти	80.2	100.0	17.4	82.6	1.1	17.9	5.2	24.2	56.8	1.6
Общо прореждане в широколистни високостъблени	3405	4260	760	3500	45	810	225	1080	2340	80
проценти	79.9	100.0	17.8	82.2	1.1	19.0	5.3	25.4	54.9	1.9
Прореждане в издънкови за превръщане										
Червен дъб	80	110	10	100	-	20	10	30	70	-
Зимен дъб	635	695	75	620	-	120	35	155	460	5
Благун	2265	2485	275	2210	-	400	160	560	1605	45
Цер	24145	26685	3460	23225	-	3470	1355	4825	17870	530
Габър	2090	2875	525	2350	-	250	175	425	1855	70
Мъждряк	170	190	25	165	-	-	-	-	165	-
Акация	40	40	10	30	-	5	5	10	20	-
Келяв габър	40	40	20	20	-	-	-	-	15	5
Полски бряст	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
Клен	360	400	40	360	-	80	20	100	260	-
Едролистна липа	40	40	5	35	-	10	5	15	20	-
Сребролистна липа	2870	3220	640	2580	65	775	255	1095	1475	10
Планински ясен	240	270	30	240	-	60	10	70	165	5
Полски ясен	110	130	15	115	-	25	10	35	80	-
широколистни	33095	37190	5130	32060	65	5220	2040	7325	24065	670
проценти	89.0	100.0	13.8	86.2	0.2	14.0	5.5	19.7	64.7	1.8
Общо прореждане в издънкови за превръщане	33095	37190	5130	32060	65	5220	2040	7325	24065	670
проценти	89.0	100.0	13.8	86.2	0.2	14.0	5.5	19.7	64.7	1.8
Пробирка в иглолистни										
Бял бор	1480	1800	395	1405	280	710	85	1075	280	50
Черен бор	12885	15595	3605	11990	3110	5465	475	9050	2485	455
Зелена дуглазка	740	910	200	710	290	225	25	540	135	35
иглолистни	15105	18305	4200	14105	3680	6400	585	10665	2900	540
проценти	82.5	100.0	23.0	77.0	20.1	35.0	3.2	58.3	15.8	2.9
Цер	100	110	25	85	5	10	-	15	70	-
Габър	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Бреза	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
Космат дъб	20	20	5	15	-	-	-	-	15	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Сребролистна липа	125	135	25	110	10	60	5	75	35	-
широколистни	265	285	60	225	15	75	5	95	130	-
проценти	93.0	100.0	21.0	79.0	5.3	26.4	1.7	33.4	45.6	-
Общо пробирка в иглолистни	15370	18590	4260	14330	3695	6475	590	10760	3030	540
проценти	82.7	100.0	22.9	77.1	19.9	34.8	3.2	57.9	16.3	2.9
Пробирка в широколистни високоствъблени										
Смърч	10	10	-	10	5	5	-	10	-	-
иглолистни	10	10	-	10	5	5	-	10	-	-
проценти	100.0	100.0	-	100.0	50.0	50.0	-	100.0	-	-
Бук	290	340	55	285	25	35	10	70	205	10
Червен дъб	3850	5155	665	4490	170	675	105	950	3440	100
Зимен дъб	3670	4405	590	3815	190	625	70	885	2895	35
Благун	240	300	40	260	20	50	-	70	190	-
Цер	6375	7800	1120	6680	450	940	-	1390	5130	160
Габър	2160	2510	420	2090	-	330	75	405	1680	5
Трепетлика	10	10	-	10	5	-	-	5	5	-
Акация	290	300	55	245	-	25	25	50	190	5
Гледичия	5	5	-	5	-	-	-	-	5	-
Клен	120	130	15	115	5	20	5	30	85	-
Едролистна липа	5665	6360	1095	5265	515	2600	200	3315	1825	125
Сребролистна липа	25980	29235	4960	24275	2335	11990	900	15225	8475	575
Планински ясен	1880	2130	255	1875	320	130	35	485	1385	5
Полски ясен	240	280	30	250	50	20	-	70	180	-
широколистни	50775	58960	9300	49660	4085	17440	1425	22950	25690	1020
проценти	86.1	100.0	15.8	84.2	6.9	29.6	2.4	38.9	43.6	1.7
Общо пробирка в широколистни високоствъблени	50785	58970	9300	49670	4090	17445	1425	22960	25690	1020
проценти	86.1	100.0	15.8	84.2	6.9	29.6	2.4	38.9	43.6	1.7
Пробирка в издънкови за превръщане										
Черен бор	20	20	5	15	5	5	-	10	5	-
иглолистни	20	20	5	15	5	5	-	10	5	-
проценти	100.0	100.0	25.0	75.0	25.0	25.0	-	50.0	25.0	-
Бук	4320	5055	845	4210	240	575	90	905	3235	70
Зимен дъб	6785	7445	890	6555	390	995	150	1535	4925	95
Летен дъб	30	30	5	25	-	5	-	5	20	-
Благун	860	930	90	840	40	145	25	210	620	10
Цер	11295	12410	1430	10980	835	1745	95	2675	8055	250
Габър	34560	40700	6130	34570	-	5295	2085	7380	26350	840
Трепетлика	90	100	15	85	25	10	-	35	50	-
Мъждряк	220	240	30	210	-	-	-	-	210	-
Акация	5	5	-	5	-	-	-	-	5	-
Клен	750	780	70	710	30	155	5	190	520	-
Едролистна липа	1990	2240	430	1810	150	745	110	1005	755	50
Сребролистна липа	1660	1850	350	1500	125	635	85	845	615	40
Планински ясен	530	580	65	515	100	30	-	130	385	-
Полски ясен	170	180	20	160	30	15	-	45	115	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
тп I-214	50	60	10	50	10	5	5	20	30	-
Дива череша	70	80	5	75	5	10	5	20	55	-
широколистни	63385	72685	10385	62300	1980	10365	2655	15000	45945	1355
проценти	87.2	100.0	14.3	85.7	2.7	14.3	3.6	20.6	63.2	1.9
Общо пробирка в издънкови за превръщане	63405	72705	10390	62315	1985	10370	2655	15010	45950	1355
проценти	87.2	100.0	14.3	85.7	2.7	14.3	3.6	20.6	63.2	1.9
Селекционна в широколистни високоствъблени										
Червен дъб	770	1050	135	915	30	135	25	190	700	25
Зимен дъб	20	30	5	25	-	5	-	5	20	-
Цер	100	100	15	85	10	10	-	20	65	-
Габър	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Сребролистна липа	1040	1160	200	960	90	475	35	600	340	20
Планински ясен	70	80	10	70	10	5	5	20	50	-
широколистни	2010	2430	370	2060	140	630	65	835	1180	45
проценти	82.7	100.0	15.2	84.8	5.8	25.9	2.7	34.4	48.6	1.8
Общо селекционна в широколистни високоствъблени	2010	2430	370	2060	140	630	65	835	1180	45
проценти	82.7	100.0	15.2	84.8	5.8	25.9	2.7	34.4	48.6	1.8
Селекционна в издънкови за превръщане										
Зимен дъб	170	180	25	155	-	30	5	35	115	5
Благун	550	610	70	540	-	105	10	115	415	10
Клен	30	30	5	25	-	5	-	5	20	-
широколистни	750	820	100	720	-	140	15	155	550	15
проценти	91.5	100.0	12.2	87.8	-	17.1	1.8	18.9	67.1	1.8
Общо селекционна в издънкови за превръщане	750	820	100	720	-	140	15	155	550	15
проценти	91.5	100.0	12.2	87.8	-	17.1	1.8	18.9	67.1	1.8
Всичко отгледни сечи	171745	198710	31355	167355	10060	42645	7280	59985	103475	3895
проценти	86.4	100.0	15.7	84.3	5.1	21.5	3.7	30.3	52.0	2.0
Техническа в широколистни високоствъблени										
Червен дъб	160	220	25	195	5	30	15	50	140	5
Благун	30	40	5	35	-	5	5	10	25	-
Цер	220	270	40	230	-	40	10	50	175	5
Габър	40	50	10	40	-	5	5	10	30	-
Едролистна липа	40	40	10	30	-	15	5	20	10	-
Сребролистна липа	580	650	130	520	10	260	50	320	195	5
Полски ясен	70	80	10	70	-	15	5	20	50	-
Дива череша	30	40	5	35	-	5	5	10	25	-
широколистни	1170	1390	235	1155	15	375	100	490	650	15
проценти	84.2	100.0	16.9	83.1	1.1	27.0	7.1	35.2	46.8	1.1
Общо техническа в широколистни високоствъблени	1170	1390	235	1155	15	375	100	490	650	15
проценти	84.2	100.0	16.9	83.1	1.1	27.0	7.1	35.2	46.8	1.1

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти						
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина	
					едра	средна	дребна	общо			
Техническа в издънкови за превръщане											
Бук	55	70	10	60	-	10	5	15	40	5	
Зимен дъб	100	110	10	100	-	20	5	25	75	-	
Благун	375	395	40	355	-	70	10	80	270	5	
Цер	3335	3690	485	3205	-	495	180	675	2455	75	
Габър	1135	1465	270	1195	-	135	90	225	940	30	
Мъждрян	30	30	5	25	-	-	-	-	25	-	
Акация	50	50	15	35	-	-	-	-	35	-	
Келяв габър	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-	
Клен	170	200	20	180	-	35	10	45	135	-	
Сребролистна липа	770	880	175	705	20	345	75	440	265	-	
широколистни	6030	6900	1035	5865	20	1110	375	1505	4245	115	
проценти	87.4	100.0	15.0	85.0	0.3	16.1	5.4	21.8	61.5	1.7	
Общо техническа в издънкови за превръщане											
Общо техническа в издънкови за превръщане	6030	6900	1035	5865	20	1110	375	1505	4245	115	
проценти	87.4	100.0	15.0	85.0	0.3	16.1	5.4	21.8	61.5	1.7	
Техническа в нискоствъблени											
Бук	90	120	20	100	-	20	10	30	65	5	
Зимен дъб	30	30	5	25	-	5	-	5	20	-	
Габър	40	50	10	40	-	5	5	10	30	-	
Акация	250	260	50	210	-	25	20	45	160	5	
Келяв габър	40	40	20	20	-	-	-	-	15	5	
широколистни	450	500	105	395	-	55	35	90	290	15	
проценти	90.0	100.0	21.0	79.0	-	11.0	7.0	18.0	58.0	3.0	
Общо техническа в нискоствъблени											
Общо техническа в нискоствъблени	450	500	105	395	-	55	35	90	290	15	
проценти	90.0	100.0	21.0	79.0	-	11.0	7.0	18.0	58.0	3.0	
Всичко технически сечи											
Всичко технически сечи	7650	8790	1375	7415	35	1540	510	2085	5185	145	
проценти	87.0	100.0	15.7	84.3	0.4	17.5	5.8	23.7	59.0	1.6	
Изсичане на подлеса в издънкови за превръщане											
Мъждрян	60	80	80	-	-	-	-	-	-	-	
Келяв габър	490	540	245	295	-	-	-	-	270	25	
широколистни	550	620	325	295	-	-	-	-	270	25	
проценти	88.7	100.0	52.4	47.6	-	-	-	-	43.6	4.0	
Общо изсичане на подлеса в издънкови за превръщане											
Общо изсичане на подлеса в издънкови за превръщане	550	620	325	295	-	-	-	-	270	25	
проценти	88.7	100.0	52.4	47.6	-	-	-	-	43.6	4.0	
Всичко подпомагащи сечи											
Всичко подпомагащи сечи	550	620	325	295	-	-	-	-	270	25	
проценти	88.7	100.0	52.4	47.6	-	-	-	-	43.6	4.0	
ОБЩО от всички сечи											
Бял бор	1480	1800	395	1405	280	710	85	1075	280	50	
Смърч	10	10	-	10	5	5	-	10	-	-	
Черен бор	15880	19450	4675	14775	3210	7065	750	11025	3115	635	
Зелена дуглазка	770	950	210	740	290	240	30	560	140	40	

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
иглолистни	18140	22210	5280	16930	3785	8020	865	12670	3535	725
проценти	81.7	100.0	23.8	76.2	17.0	36.1	3.9	57.0	15.9	3.3
Бук	5795	6755	1125	5630	380	870	140	1390	4135	105
Червен дъб	5990	8125	1080	7045	225	1075	205	1505	5360	180
Зимен дъб	22305	24875	3200	21675	1750	3510	385	5645	15605	425
Летен дъб	70	70	10	60	5	10	-	15	45	-
Благун	27245	29970	3845	26125	2540	4480	435	7455	18095	575
Цер	186795	206595	25225	181370	32360	25420	4990	62770	114485	4115
Габър	52095	61680	9910	51770	130	7995	3030	11155	39400	1215
Трепетлика	160	180	25	155	50	25	5	80	75	-
Явор	30	40	5	35	-	10	5	15	20	-
Бреза	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
Мъждрян	2535	2865	480	2385	-	45	120	165	2210	10
Акация	115570	121120	13390	107730	-	21875	7290	29165	77215	1350
Космат дъб	150	150	20	130	-	-	-	-	130	-
Келяв габър	870	930	415	515	-	-	-	-	455	60
Айлант	80	80	5	75	-	20	5	25	50	-
Полски бряст	30	30	10	20	-	5	-	5	15	-
Бяла върба	50	50	5	45	15	5	5	25	20	-
Гледичия	3815	3955	405	3550	-	775	220	995	2515	40
Клен	2280	2455	290	2165	120	445	40	605	1555	5
Едролистна липа	9325	10470	1835	8635	1020	3840	370	5230	3205	200
Сребролистна липа	36830	41390	7245	34145	3190	15580	1615	20385	13060	700
Черен орех	20	30	5	25	-	5	-	5	20	-
Планински ясен	3560	4000	440	3560	525	495	95	1115	2430	15
Полски ясен	1200	1345	140	1205	155	270	40	465	740	-
тп Vachelieri	1125	1275	170	1105	490	145	65	700	390	15
тп I-214	3200	3710	450	3260	1450	415	155	2020	1170	70
тп I-45/51	620	710	85	625	280	80	30	390	220	15
Дива череша	110	130	10	120	5	20	10	35	85	-
широколистни	481865	532995	69825	463170	44690	87420	19255	151365	302710	9095
проценти	90.4	100.0	13.1	86.9	8.4	16.4	3.6	28.4	56.8	1.7
ВСИЧКО	500005	555205	75105	480100	48475	95440	20120	164035	306245	9820
проценти	90.1	100.0	13.5	86.5	8.7	17.2	3.6	29.5	55.2	1.8

Таблица № 55^Б
Разпределение на предвидената за отсичане стояща маса
по дървесни видове, видове сечи и основни групи сортименти

Държавна собственост – земеделски територии

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежащ а дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Възобновителна в иглолистни										
Черен бор	130	150	30	120	80	5	-	85	35	-
иглолистни	130	150	30	120	80	5	-	85	35	-
проценти	86.7	100.0	20.0	80.0	53.4	3.3	-	56.7	23.3	-
Общо възобновителна в иглолистни										
	130	150	30	120	80	5	-	85	35	-
проценти	86.7	100.0	20.0	80.0	53.4	3.3	-	56.7	23.3	-
Възобновителна в издънковиди за превръщане										
Благун	135	145	20	125	10	20	5	35	85	5
Цер	1550	1700	200	1500	345	200	35	580	890	30
Габър	160	190	35	155	-	25	10	35	115	5
широколистни	1845	2035	255	1780	355	245	50	650	1090	40
проценти	90.7	100.0	12.5	87.5	17.4	12.0	2.5	31.9	53.6	2.0
Общо възобновителна в издънковиди за превръщане										
	1845	2035	255	1780	355	245	50	650	1090	40
проценти	90.7	100.0	12.5	87.5	17.4	12.0	2.5	31.9	53.6	2.0
Възобновителна в нискостъблени										
Мъждрян	25	30	5	25	-	-	-	-	25	-
Акация	2820	2920	325	2595	-	550	170	720	1845	30
Келяв габър	30	30	15	15	-	-	-	-	15	-
Гледичия	25	25	5	20	-	5	-	5	15	-
широколистни	2900	3005	350	2655	-	555	170	725	1900	30
проценти	96.5	100.0	11.6	88.4	-	18.5	5.7	24.2	63.2	1.0
Общо възобновителна в нискостъблени										
	2900	3005	350	2655	-	555	170	725	1900	30
проценти	96.5	100.0	11.6	88.4	-	18.5	5.7	24.2	63.2	1.0
Възобновителна в тополови										
тп Vachelieri	265	295	40	255	115	30	20	165	90	-
тп I-214	550	640	80	560	245	80	30	355	195	10
широколистни	815	935	120	815	360	110	50	520	285	10
проценти	87.2	100.0	12.8	87.2	38.5	11.8	5.3	55.6	30.5	1.1
Общо възобновителна в тополови										
	815	935	120	815	360	110	50	520	285	10
проценти	87.2	100.0	12.8	87.2	38.5	11.8	5.3	55.6	30.5	1.1
Всичко възобновителни сечи										
	5690	6125	755	5370	795	915	270	1980	3310	80
проценти	92.9	100.0	12.3	87.7	13.0	14.9	4.4	32.3	54.1	1.3
Прореждане в иглолистни										
Бял бор	5	5	-	5	-	5	-	5	-	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежащ а дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Черен бор	390	505	140	365	-	220	35	255	90	20
иглолистни	395	510	140	370	-	225	35	260	90	20
проценти	77.5	100.0	27.5	72.5	-	44.1	6.9	51.0	17.6	3.9
Сребролистна липа	20	20	-	20	-	10	-	10	10	-
широколистни	20	20	-	20	-	10	-	10	10	-
проценти	100.0	100.0	-	100.0	-	50.0	-	50.0	50.0	-
Общо прореждане в иглолистни	415	530	140	390	-	235	35	270	100	20
проценти	78.3	100.0	26.4	73.6	-	44.3	6.6	50.9	18.9	3.8
Пробирка в иглолистни										
Черен бор	115	145	35	110	30	45	5	80	25	5
иглолистни	115	145	35	110	30	45	5	80	25	5
проценти	79.3	100.0	24.1	75.9	20.7	31.0	3.5	55.2	17.3	3.4
Общо пробирка в иглолистни	115	145	35	110	30	45	5	80	25	5
проценти	79.3	100.0	24.1	75.9	20.7	31.0	3.5	55.2	17.3	3.4
Пробирка в широколистни високостъблени										
Зимен дъб	5	5	-	5	-	-	-	-	5	-
Цер	10	15	5	10	-	-	-	-	10	-
широколистни	15	20	5	15	-	-	-	-	15	-
проценти	75.0	100.0	25.0	75.0	-	-	-	-	75.0	-
Общо пробирка в широколистни високостъблени	15	20	5	15	-	-	-	-	15	-
проценти	75.0	100.0	25.0	75.0	-	-	-	-	75.0	-
Пробирка в издънкове за превръщане										
Бук	45	50	10	40	5	5	-	10	30	-
Габър	35	40	5	35	-	5	-	5	30	-
широколистни	80	90	15	75	5	10	-	15	60	-
проценти	88.9	100.0	16.6	83.4	5.6	11.1	-	16.7	66.7	-
Общо пробирка в издънкове за превръщане	80	90	15	75	5	10	-	15	60	-
проценти	88.9	100.0	16.6	83.4	5.6	11.1	-	16.7	66.7	-
Всичко отгледни сечи	625	785	195	590	35	290	40	365	200	25
проценти	79.6	100.0	24.8	75.2	4.5	36.9	5.1	46.5	25.5	3.2
ОБЩО от всички сечи										
Бял бор	5	5	-	5	-	5	-	5	-	-
Черен бор	635	800	205	595	110	270	40	420	150	25
иглолистни	640	805	205	600	110	275	40	425	150	25
проценти	79.5	100.0	25.4	74.6	13.7	34.2	5.0	52.9	18.6	3.1
Бук	45	50	10	40	5	5	-	10	30	-
Зимен дъб	5	5	-	5	-	-	-	-	5	-
Благун	135	145	20	125	10	20	5	35	85	5

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежащ а дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Цер	1560	1715	205	1510	345	200	35	580	900	30
Габър	195	230	40	190	-	30	10	40	145	5
Мъждрян	25	30	5	25	-	-	-	-	25	-
Акация	2820	2920	325	2595	-	550	170	720	1845	30
Келяв габър	30	30	15	15	-	-	-	-	15	-
Гледичия	25	25	5	20	-	5	-	5	15	-
Сребролистна липа	20	20	-	20	-	10	-	10	10	-
тп Vachelieri	265	295	40	255	115	30	20	165	90	-
тп I-214	550	640	80	560	245	80	30	355	195	10
широколистни	5675	6105	745	5360	720	930	270	1920	3360	80
проценти	93.0	100.0	12.2	87.8	11.8	15.3	4.4	31.5	55.0	1.3
ВСИЧКО	6315	6910	950	5960	830	1205	310	2345	3510	105
проценти	91.4	100.0	13.8	86.2	12.0	17.4	4.5	33.9	50.8	1.5

Разпределението на очакваемият общ добив по сортименти е направено по възприетите проценти за сортиране по видове сечи и основни групи сортименти. Процентното съотношение е направено на база на реализираната през ревизионния период сортиментна структура при добива на дървесина. Процентите, по които е извършено сортирането, са посочени в таблица № 56.

Таблица № 56

Прогнозни проценти за сортиране в ТП ДЛС "Черни Лом" за ГСП 2021 год.

Вид на сечта	Дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървесна маса	вероятен добив сортименти					използв. вършина
		без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	
						едра	средна	дребна	общо		
Възобновителна в иглолистни	Черен бор	85	100	19	81	52	4	1	57	23	1
Възобновителна в ШВ	Трепетлика	85	100	13	88	25	18	5	48	37	2
Възобновителна в издънкови за превръщане	Бук	89	100	16	84	10	20	2	32	50	2
	Зимен дъб	91	100	13	87	10	14	1	25	60	2
	Благун	91	100	13	87	10	14	1	25	60	2
	Габър	86	100	18	82	1	14	4	19	61	2
	Цер	91	100	12	88	20	12	2	34	52	2
Възобн.в ниск.	Акация	95	100	11	89		18	6	24	64	1
Възобн.в топоволи	Клонове тополи	87	100	12	88	39	12	4	55	31	2
Прореждане в иглолистни	Черен бор	78	100	28	72	1	43	7	51	16	5
Прореждане в ШВ	Чдб, Здб, Цер	76	100	15	85	1	13	3	17	65	3
	Габър	69	100	19	81	-	10	5	15	65	1
	Явор	75	100	18	82	1	21	5	27	52	3
	Срлп, Едлп	84	100	20	80	1	24	8	33	46	1
	Амяс, Пляс, Пяс	89	100	13	87	-	20	5	25	60	2
Прореждане в издънкови за превръщане	Здб, бл, цр	91	100	12	88	-	13	7	20	65	3
Пробирка в иглолистни	Габър	73	100	18	82	-	9	6	15	65	2
	Бял бор	83	100	22	78	15	40	5	60	15	3
Пробирка в широколистни високостъблени	Черен бор	83	100	23	77	20	35	3	58	16	3
	Бук	85	100	15	85	7	10	2	19	64	2
	Здб, Бл, Чдб	79	100	13	87	3	13	2	18	67	2
	Цр	82	100	14	86	6	12	-	18	66	2
	Габър	86	100	15	85	-	13	3	16	68	1
	Срлп, едлп	89	100	17	83	8	41	3	52	29	2
	Пляс, пяс	88	100	12	88	15	6	1	22	65	1
Пробирка в издънкови за превръщане	Бук	85	100	16	84	3	12	2	17	65	2
	Здб, Бл	91	100	12	88	5	12	2	19	67	2
	Цр	91	100	12	88	7	13	1	21	65	2
	Габър	85	100	15	85	-	13	5	18	65	2
Селекционна в ШВ	Чдб, здб	81	100	13	87	3	13	2	17	67	2
	Цр	87	100	14	86	6	12	-	18	66	2
	Срлп	89	100	17	83	8	41	3	52	29	2
	Пляс	91	100	12	88	15	6	1	22	65	1
	Селекционна в издънкови за превръщане	Здб, бл	91	100	12	88	-	17	2	19	67

6.5. Възобновяване и планирано залесяване в държавните горски територии

6.5.1. Естествено възобновяване

В района на държавно ловно стопанство "Черни Лом" съществуват сравнително добри условия за естественото възобновяване на основните дървесни видове – цер, зимен дъб, благун, габър и др. Въпреки това то протича с незадоволителни темпове.

При издънковите дъбове констатираното възобновяване в повечето случаи е представено от поници и 2-3 годишен подраст, който още не е укрепнал и е силно неравномерно разположен по площта на подотделите. Основни причини за слабото възобновяване са несвоевременното извеждане или ниските интензивности на възобновителни сечи и наличието на подлес, а в някои случаи и на зачимяване в част от зрелите насаждения.

При габървите и буквите насаждения слабото възобновяване се дължи най-вече на високата склопеност на основния дървостой.

Необходимост от подпомагане има при голяма част от издънковите гори за превръщане.

Изсичане на подлеса (стр. 262) е предвидено в случаите, когато той е пречка за възобновяване на насажденията. Желателно е мероприятието да се извършва в семеносна година. Общо изсичане на подлеса е планирано на площ от 1 998,2 ха.

6.5.2. Залесяване

Общо залесяване е предвидено на площ от 90,1 хектара (таблици №№ 57, 58 и 59).

Таблица № 57

Разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване по насоки на залесяване и по стопански участъци

Държавна собственост

Насоки на залесяване	1 участък		2 участък		3 участък		Общо	
	ха	%	ха	%	ха	%	ха	%
ново залесяване	0.6	5.8	1.7	9.6	14.4	23.3	16.7	18.5
възстановяване на гори	-	-	2.0	11.2	1.5	2.4	3.5	3.9
в зрели гори	9.7	94.2	14.1	79.2	46.1	74.3	69.9	77.6
общо	10.3	100.0	17.8	100.0	62.0	100.0	90.1	100.0
ВСИЧКО ЗА ЗАЛЕСЯВАНЕ	10.3	100.0	17.8	100.0	62.0	100.0	90.1	100.0
подпомагане на възобновяване без залесяване	-	-	-	-	-	-	-	-
всичко	10.3		17.8		62.0		90.1	

Таблица № 58

Разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване по вид на почвоподготовката и по стопански участъци

Държавна собственост

Почвоподготовка	1 участък		2 участък		3 участък		Общо	
	ха	%	ха	%	ха	%	ха	%
ръчни тераси	-	-	-	-	5.1	8.3	5.1	5.7
общо РЪЧНА	-	-	-	-	5.1	8.3	5.1	5.7
машинни тераси	-	-	-	-	1.5	2.4	1.5	1.7
орни пояси тракторна тяга	-	-	-	-	1.8	2.9	1.8	2.0
пълна оран тракторна тяга	5.1	49.5	15.8	100.0	53.6	86.4	74.5	84.8
дупки тракторен свредел	5.2	50.5	-	-	-	-	5.2	5.8
общо МЕХАНИЗИРАНА	10.3	100.0	15.8	100.0	56.9	91.7	83.0	94.3
общо РЪЧНА+МЕХАНИЗИРАНА	10.3	100.0	15.8	100.0	62.0	100.0	88.1	100.0
разкъсване на корените	-	-	2.0	-	-	-	2.0	-
общо	-	-	2.0	-	-	-	2.0	-
всичко	10.3		17.8		62.0		90.1	

Ново залесяване е планирано на площ 16,7 хектара. Тук са отнесени залесяванията в голеини в отдели **74 1; 181 2; 183 3; 191 2; 233 4; 293 1; 2; 3; 298 2; 300 2; 305 1; 314 1** и в една изредена двугодишна култура - **346 в**.

Залесяване за възстановяване на гори е планирано на площ от 3,5 ха в изредена култура от акация - отдел **168 м** (2,0 ха) и в сечище – отдел **401 г** (1,5 ха).

Залесяване в зрели гори е планирано на площ от 69,9 ха в:

- топоволи култури след извеждане на възобновителна сеч – отдели **27 з; 28 в; 31 г; 33 г; 34 а; и; н; 35 р; 108 д; 140 о; 152 и; 158 в; 176 т; 181 р; 231 б; 244 щ; 266 б; е; ж; 269 б; 278 д; е; 281 а; 283 б; 285 б1; 287 ж; 288 о; 294 б; г; 296 г; 301 б; 302 а; ю; 319 и; 334 з; 343 е; 348 ж; 361 к; 380 о; 390 ж; 409 д1; е1; и1; к1; л1; 415 в** - с площ за залесяване 47,2 ха.

- акациеви насаждения след извеждане на възобновителна сеч – отдели **199 е; 298 м, н** - с площ за залесяване 15,0 ха.

- топоволи сечища – отдели **271 а; 284 у** - с площ за залесяване 7,7 ха.

Основната почвоподготовка при планиране на залесяванията е механизиранията. Тя е представена от пълна оран тракторна тяга (84,8%), дупки с тракторен свредел (5,8%), орни пояси с тракторна тяга (2,0%) и машинни тераси (1,7%). Това се обяснява с факта, че преобладават залесяванията върху дълбоки почви с малки наклони.

При избора на дървесни видове за залесяване са взети предвид условията на месторастене и стопанската изгода, като е използван подходящият за конкретните месторастения състав.

Таблица № 59

Разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване и на необходимия посадъчен материал по дървесни видове

Държавна собственост

Дървесен вид	Залесяване							Посадъчен материал	
	след гола сеч	ново залесяване	възстановяване на гори	попълване на редини	в зрели гори	Всичко	%	фиданки на 1 ха	фиданки всичко
	хектари							хиляди броя	
Благун	-	1.2	-	-	-	1.2	1.3	6.7	8.0
Цер	-	14.3	1.5	-	27.1	42.9	47.6	6.7	287.4
Акация	-	-	2.0	-	-	2.0	2.2	6.7	13.4
Сребролистна липа	-	0.6	-	-	-	0.6	0.7	4.0	2.4
Планински ясен	-	-	-	-	2.9	2.9	3.2	6.7	19.4
Полски ясен	-	-	-	-	2.2	2.2	2.5	6.7	14.7
тп Vachelieri	-	-	-	-	5.7	5.7	6.3	0.8	4.7
тп I-214	-	-	-	-	29.0	29.0	32.2	0.8	24.2
тп I-45/51	-	-	-	-	3.0	3.0	3.3	0.8	2.5
Черна топола	-	0.6	-	-	-	0.6	0.7	0.8	0.5
всичко	-	16.7	3.5	-	69.9	90.1	100.0	-	377.2

Предвиденото залесяване е само с широколистни видове.

Схемите на залесяване на използваните дървесни видове са следните:

Дъbove, акация, липи и ясени   2x0,75 м
Клонове тополи   4x3 м

Необходимият посадъчен материал за десетилетието е 377 200 броя фиданки.

Наличието на тревна и плевелна растителност, както и за борба срещу летните засушавания прави задължително окопаването на създадените култури - три пъти през първата година, два пъти през втората и два пъти през третата, а за топоволите култури – съгласно Наредбата. При опасност от заглушаване да се провежда осветление дори да не е предвидено по горскостопанския план.

В таблица № 60 е направено сравнение на площта по дървесни видове при сегашния и подходящия състав на гората. От нея се вижда, че **широколистните дървесни видове** и в бъдеще ще доминират на територията на държавното ловно стопанство, а именно: цера – 39,5% от залесената и 39,7% от дървопроизводителната площ, габъра – 12,1% от залесената и от дървопроизводителната площ и др.

При **иглолистните дървесни видове** ще се среща основно черния бор с 2,0% от залесената и от дървопроизводителната площ, белия бор със 0,1% от залесената и от дървопроизводителната площ и др. Намалението на иглолистните (черния бор от сегашни 3,0% на 2,0% в бъдеще е за сметка на широколистните дървесни видове, които се завръщат на типичните за тях месторастения.

За добиване на необходимия посадъчен материал ТП ДЛС "Черни Лом" разполага със **семепроизводствени насаждения държавна собственост** с обща площ от **294,9 ха, уточнени с**

ГСС София с протокол от 04.03.2021 г. в отдели и подотдели: 24 д; 41 о; 51 о; 83 ж; и; к; 87 б; 166 в; Г; Д; е; 196 в; д; ж; з; и; 256 в; д; 257 е; 313 н; 323 к; 344 т; 347 в; 356 е; 357 в.

В дървесния състав, подходящ за месторастенето, е запазено видовото богатство на дървостойките, като са взети всички мерки бъдещите насаждения да са по-устойчиви биологически, с по-висока продуктивност и с по-добри защитни и здравно-украсни функции.

Таблица № 60

Сравнение на площта по дървесни видове в сегашния и подходящия състав

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
	Залесена площ		Залесена площ		Дървопр. площ	
	ха	%	ха	%	ха	%
Бял бор	27.6	0.1	13.6	0.1	13.6	0.1
Смърч	0.8	-	0.1	-	0.1	-
Черен бор	683.8	3.0	462.2	2.0	464.4	2.0
Зелена дуглазка	9.6	0.1	6.5	-	6.5	-
Бук	227.6	1.0	239.3	1.1	239.3	1.1
Червен дъб	186.6	0.8	194.6	0.9	196.8	0.8
Зимен дъб	1431.3	6.3	1514.8	6.6	1516.5	6.6
Летен дъб	2.7	-	2.7	-	2.7	-
Благун	1271.5	5.6	1323.5	5.8	1323.5	5.7
Цер	8492.4	37.1	9029.2	39.5	9149.9	39.7
Габър	2663.6	11.7	2771.3	12.1	2771.3	12.0
Трепетлика	9.0	-	9.0	-	9.0	-
Явор	5.9	-	5.9	-	5.9	-
Бреза	2.9	-	0.9	-	0.9	-
Мъждрян	521.7	2.3	274.8	1.2	274.8	1.2
Орех	285.6	1.3	239.7	1.1	240.3	1.1
Акация	2248.2	9.8	2275.6	10.0	2318.5	10.0
Космат дъб	315.9	1.4	352.1	1.5	352.1	1.5
Келяв габър	1308.5	5.7	999.8	4.4	999.8	4.3
Айлант	9.0	-	4.8	-	4.8	-
Полски бряст	53.7	0.2	32.4	0.2	32.4	0.2
Бяла върба	7.6	-	7.5	-	7.5	-
Гледичия	75.0	0.3	80.9	0.3	80.9	0.4
Джанка	3.0	-	-	-	-	-
Конски кестен	0.1	-	0.1	-	0.1	-
Клен	466.4	2.0	429.6	1.9	429.7	1.9
Круша	10.8	0.1	8.0	-	8.0	-
Леска	55.7	0.3	57.3	0.2	57.3	0.3
Едрolistна липа	465.0	2.0	499.2	2.2	499.2	2.2
Сребролистна липа	1620.4	7.1	1637.6	7.2	1645.1	7.1
Махалебка	3.3	-	3.3	-	3.3	-
Мекиш	2.1	-	2.1	-	2.1	-
Черен орех	0.6	-	0.6	-	0.6	-
Явор негундо	0.8	-	0.8	-	0.8	-
Американски ясен	4.1	-	4.1	-	4.1	-
Планински ясен	200.5	0.9	208.2	0.9	208.5	0.9
Полски ясен	62.9	0.3	64.6	0.3	64.9	0.3
тп Bachelieri	19.4	0.1	13.3	0.1	13.3	0.1
тп I-214	40.4	0.2	30.9	0.1	34.4	0.2
тп I-37/61	4.1	-	4.1	-	4.1	-
тп I-45/51	4.0	-	3.0	-	3.0	-
Черна топола	-	-	-	-	0.6	-
Дива череша	68.6	0.3	64.7	0.3	64.7	0.3
CV - 55/65	7.1	-	7.1	-	7.1	-
Всичко	22879.8	100.0	22879.8	100.0	23062.4	100.0

6.6. Здравословно състояние на гората

Общото санитарно състояние на горите държавна собственост в ТП ДЛС "Черни Лом" е средно. Вредните въздействия върху горскодървесната растителност имат абиотичен и биотичен произход. Вредните абиотични въздействия се предизвикват главно от екстремалните отклонения в климата, наличие на отровни вещества в почвата и във въздуха. Вредите от биотичен характер се дължат на влиянието на различните патогенни микроорганизми (корояди, гъби) и животински организми (таблица № 61^B).

Повреди са установени на 806,9 ха – 3,5% от залесената площ. В таблица № 61^A е показано подробно разпределението на повредите по вид, по дървесен вид, по засегнатата площ и запас, и по очаквани загуби.

Ако погледнем таблицата, ще установим, че най-повреден се оказва черния бор. В борвите насаждения повредите са на площ от 316,4 ха, най-вече представени от суховършия.

В дъбовите насаждения най-засегнат е цера на площ от 12,3 ха, също повредени от суховършия.

При акацията общата площ на засегнатите насаждения и култури е 275,6 ха, от която 268,6 ха е от суховършия и 7,0 ха повреди от дивеч, поради големият брой ротации и сухите почви, върху които е разположена.

6.6.1. Суховършия

Обезлистването, което води до суховършия се дължи на недостатъчната влага в почвата. В повечето случаи то настъпва под комплексно въздействие, както на недостатъчната почвена влага, така и на ниската въздушна влажност, силното слънчево греене и други фактори, като насекоми повреди, заболявания от гъбни вредители и др. Повредите от суховършия са на площ от 793,2 ха – 3,5% от залесената площ. Най-големи загуби от суховършия се очакват при при черния бор – 14 330 куб.м, акацията – 6 484 куб.м. и ореха – 1 969 куб.м..

6.6.2. Повреди от дивеч

Процентът на засегнатите дървостои от дивеч е под 0,1% (7,0 ха) от общата залесена площ. Повреди от дивеч са установени по акацията. Наблюдават се в младите насаждения.

6.6.3. Снеговал

Най - големи повреди нанася мокрият сняг, който на места поваля цели дървета (снеговал). Снеговали в района на стопанството се наблюдават при зелената дуглазка – 4,6 ха и очаквани загуби 96 куб.м., следвана от топола I214 – 1,4 ха –и очаквани загуби 40 куб.м. В стопанството много добре и своевременно се справят с тези повреди.

Таблица № 61**Разпределение на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ по ВИДОВЕ НАСАЖДЕНИЯ и СТЕПЕНИ НА ПОВРЕДА**

Видове насаждения	Степени на повреда					Средна степен	
	Неповредени	I	II	III	Общо		
	хектари						
Бял бор	17.6	4.6	-	-	22.2	-	0.3
в.т.ч. Култури Чисти	2.8	4.6	-	-	7.4	-	0.5
в.т.ч. Култ.Смес.Иглолистни	14.2	-	-	-	14.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	0.6	-	-	-	0.6	-	-
Смърч	-	-	-	0.5	0.5	3	3.0
в.т.ч. Култури Чисти	-	-	-	0.5	0.5	3	3.0
Черен бор	554.9	146.2	20.6	-	721.7	-	0.3
в.т.ч. Култури Чисти	323.0	101.9	18.2	-	443.1	-	0.3
в.т.ч. Култ.Смес.Иглолистни	22.4	9.0	2.1	-	33.5	-	0.5
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	209.5	35.3	0.3	-	245.1	-	0.2
Бук	71.6	-	-	-	71.6	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	8.7	-	-	-	8.7	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	5.1	-	-	-	5.1	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	57.8	-	-	-	57.8	-	-
Червен дъб	183.9	-	-	-	183.9	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	115.6	-	-	-	115.6	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	68.3	-	-	-	68.3	-	-
Зимен дъб	456.4	-	-	-	456.4	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	51.8	-	-	-	51.8	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	383.2	-	-	-	383.2	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	2.8	-	-	-	2.8	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	18.6	-	-	-	18.6	-	-
Благун	566.1	-	-	-	566.1	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	144.0	-	-	-	144.0	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	422.1	-	-	-	422.1	-	-
Цер	7947.6	-	3.7	-	7951.3	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	3306.6	-	-	-	3306.6	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	1.1	-	-	-	1.1	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	4494.2	-	3.7	-	4497.9	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	82.6	-	-	-	82.6	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	11.0	-	-	-	11.0	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	52.1	-	-	-	52.1	-	-
Габър	2065.0	2.4	-	-	2067.4	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	364.9	-	-	-	364.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	0.7	-	-	-	0.7	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	1699.4	2.4	-	-	1701.8	-	-
Трепетлика	0.9	-	-	-	0.9	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.3	-	-	-	0.3	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	0.6	-	-	-	0.6	-	-
Явор	3.2	-	-	-	3.2	-	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове насаждения	Степени на повреда					Средна степен
	Неповредени	I	II	III	Общо	
	хектари					
в.т.ч. Култури Чисти	0.9	-	-	-	0.9	- -
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	2.3	-	-	-	2.3	- -
Мъждрян	57.1	-	-	-	57.1	- -
в.т.ч. Насаждения Чисти	10.2	-	-	-	10.2	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	8.7	-	-	-	8.7	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	38.2	-	-	-	38.2	- -
Орех	150.3	74.2	46.6	5.7	276.8	- 0.5
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.4	-	-	-	0.4	- -
в.т.ч. Култури Чисти	91.3	14.6	21.4	5.7	133.0	- 0.4
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	58.6	59.6	25.2	-	143.4	- 0.6
Акация	2015.6	161.0	50.0	10.8	2237.4	- 0.2
в.т.ч. Насаждения Чисти	1484.7	26.0	4.4	1.3	1516.4	- 0.1
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	5.3	-	-	-	5.3	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	277.2	42.9	2.7	-	322.8	- 0.2
в.т.ч. Култури Чисти	180.4	40.8	24.1	9.5	254.8	- 0.6
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	68.0	51.3	18.8	-	138.1	- 0.7
Космат дъб	79.9	-	-	-	79.9	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	79.9	-	-	-	79.9	- -
Келяв габър	1181.1	12.0	4.1	-	1197.2	- -
в.т.ч. Насаждения Чисти	171.1	-	-	-	171.1	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	21.1	-	-	-	21.1	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	988.9	12.0	4.1	-	1005.0	- -
Зелена дуглазка	9.6	-	-	-	9.6	- -
в.т.ч. Култури Чисти	5.7	-	-	-	5.7	- -
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	3.9	-	-	-	3.9	- -
Айлант	1.7	-	-	-	1.7	- -
в.т.ч. Насаждения Чисти	1.7	-	-	-	1.7	- -
Полски бряст	5.3	-	-	-	5.3	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	4.4	-	-	-	4.4	- -
в.т.ч. Култури Чисти	0.9	-	-	-	0.9	- -
Бяла върба	5.7	-	-	-	5.7	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	5.7	-	-	-	5.7	- -
Гледичия	11.6	7.3	6.7	-	25.6	- 0.8
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	9.1	-	-	-	9.1	- -
в.т.ч. Култури Чисти	0.2	1.5	1.2	-	2.9	1 1.0
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	2.3	5.8	5.5	-	13.6	- 0.9
Джанка	1.0	-	-	-	1.0	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	1.0	-	-	-	1.0	- -
Клен	15.3	-	-	-	15.3	- -
в.т.ч. Насаждения Чисти	2.5	-	-	-	2.5	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	12.8	-	-	-	12.8	- -

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове насаждения	Степени на повреда					Общо	Средна степен	
	Неповредени	I	II	III	хектари			
Круша	0.1	-	0.7	-		0.8	1	1.0
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.1	-	0.7	-		0.8	1	1.0
Леска	65.1	-	-	-		65.1	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	8.0	-	-	-		8.0	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	2.5	-	-	-		2.5	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	25.9	-	-	-		25.9	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	28.7	-	-	-		28.7	-	-
Едрolistна липа	317.1	0.3	-	-		317.4	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	16.1	-	-	-		16.1	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	299.1	-	-	-		299.1	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	1.9	0.3	-	-		2.2	-	0.5
Сребролистна липа	1451.5	-	-	-		1451.5	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	292.5	-	-	-		292.5	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	858.6	-	-	-		858.6	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	67.3	-	-	-		67.3	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	10.1	-	-	-		10.1	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	223.0	-	-	-		223.0	-	-
Махалебка	3.9	-	-	-		3.9	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	3.9	-	-	-		3.9	-	-
Американски ясен	3.6	-	-	-		3.6	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	3.6	-	-	-		3.6	-	-
Планински ясен	85.9	1.9	-	-		87.8	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	2.7	-	-	-		2.7	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	1.9	1.9	-	-		3.8	-	0.3
в.т.ч. Култури Чисти	44.1	-	-	-		44.1	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	37.2	-	-	-		37.2	-	-
Полски ясен	18.2	-	-	-		18.2	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.4	-	-	-		0.4	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	2.3	-	-	-		2.3	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	12.0	-	-	-		12.0	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	3.5	-	-	-		3.5	-	-
тп Bachelieri	10.4	1.5	2.3	-		14.2	-	0.3
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	1.1	-	-	-		1.1	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	7.3	-	2.3	-		9.6	-	0.3
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	2.0	1.5	-	-		3.5	-	0.3
тп I-214	34.1	1.4	1.6	-		37.1	-	0.1
в.т.ч. Култури Чисти	32.7	1.4	1.6	-		35.7	-	0.2
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	1.4	-	-	-		1.4	-	-
тп I-37/61	4.1	-	-	-		4.1	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	4.1	-	-	-		4.1	-	-
тп I-45/51	4.3	-	-	-		4.3	-	-

Видове насаждения	Степени на повреда					Средна степен
	Неповредени	I	II	III	Общо	
	хектари					
в.т.ч. Култури Чисти	3.0	-	-	-	3.0	- -
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	1.3	-	-	-	1.3	- -
Дива череша	18.5	35.4	3.3	1.5	58.7	- 0.8
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	1.9	-	-	-	1.9	- -
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	16.6	35.4	3.3	1.5	56.8	- 0.8
CV - 55/65	7.1	-	-	-	7.1	- -
в.т.ч. Култури Чисти	7.1	-	-	-	7.1	- -
Без преобладание	4809.1	26.7	6.4	6.0	4848.2	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	96.7	-	-	-	96.7	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	4388.8	13.8	1.5	-	4404.1	- -
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	21.9	6.0	-	-	27.9	- 0.3
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	10.2	-	-	-	10.2	- -
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	291.5	6.9	4.9	6.0	309.3	- 0.2
Всичко	22234.4	474.9	146.0	24.5	22879.8	- 0.1
в.т.ч. Насаждения Чисти	5866.7	26.0	5.1	1.3	5899.1	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	138.7	-	-	-	138.7	- -
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	14028.8	73.0	12.0	-	14113.8	- -
в.т.ч. Култури Чисти	1013.3	164.8	68.8	15.7	1262.6	- 0.3
в.т.ч. Култ.Смес.Иглолистни	36.6	9.0	2.1	-	47.7	- 0.4
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	235.9	41.3	0.3	-	277.5	- 0.2
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	33.2	-	-	-	33.2	- -
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	881.2	160.8	57.7	7.5	1107.2	- 0.4

Таблица № 61^A
Преглед на повредите по дървесни видове

Видове повреди и дървесни видове	Засегнати гори		Запас куб.м	Очаквани загуби	
	ха	%		куб.м	%
снеговал	6.7	-	3190	141	4.4
в.т.ч. Зелена дуглазка	4.6	47.9	2900	96	3.3
в.т.ч. Планински ясен	0.7	0.3	50	5	10.0
в.т.ч. тп I-214	1.4	3.5	240	40	16.7
повреди от дивеч	7.0	-	90	3	3.3
в.т.ч. Акация	7.0	0.3	90	3	3.3
суховършия	793.2	3.5	131685	25683	19.5
в.т.ч. Бял бор	12.0	43.5	3670	566	15.4
в.т.ч. Смърч	0.7	87.5	200	133	66.7
в.т.ч. Черен бор	316.4	46.3	92745	14330	15.5
в.т.ч. Бук	-	-	-	-	-
в.т.ч. Цер	12.3	0.1	900	220	24.5
в.т.ч. Габър	1.4	0.1	220	30	13.8
в.т.ч. Бреза	1.9	65.5	210	42	20.0
в.т.ч. Мъждрян	-	-	-	-	-
в.т.ч. Орех	121.2	42.4	6935	1969	28.4
в.т.ч. Акация	268.6	11.9	21255	6484	30.5
в.т.ч. Келяв габър	0.2	-	50	17	33.4
в.т.ч. Полски бряст	0.5	0.9	10	3	25.2
в.т.ч. Гледичия	12.3	16.4	900	250	27.7
в.т.ч. Джанка	-	-	-	-	-
в.т.ч. Клен	-	-	10	2	18.2
в.т.ч. Круша	1.1	10.2	80	24	30.0
в.т.ч. Леска	-	-	-	-	-
в.т.ч. Едрolistна липа	-	-	-	-	-
в.т.ч. Сребролистна липа	-	-	-	-	-
в.т.ч. Махалебка	0.5	15.2	30	10	33.4
в.т.ч. Планински ясен	0.8	0.4	80	8	10.0
в.т.ч. Полски ясен	-	-	-	-	-
в.т.ч. тп Vachelieri	3.2	16.5	285	82	28.9
в.т.ч. тп I-214	1.6	4.0	305	92	30.0
в.т.ч. Дрян	-	-	-	-	-
в.т.ч. Глог	-	-	-	-	-
в.т.ч. Смядлика	-	-	-	-	-
в.т.ч. Дива череша	38.5	56.1	3800	1421	37.4
Всичко	806.9	3.5	134965	25827	19.1
в.т.ч. Бял бор	12.0	43.5	3670	566	15.4
в.т.ч. Смърч	0.7	87.5	200	133	66.5
в.т.ч. Черен бор	316.4	46.3	92745	14330	15.5
в.т.ч. Бук	-	-	-	-	-
в.т.ч. Цер	12.3	0.1	900	220	24.4
в.т.ч. Габър	1.4	0.1	220	30	13.6
в.т.ч. Бреза	1.9	65.5	210	42	20.0
в.т.ч. Мъждрян	-	-	-	-	-
в.т.ч. Орех	121.2	42.4	6935	1969	28.4
в.т.ч. Акация	275.6	12.3	21345	6487	30.4
в.т.ч. Келяв габър	0.2	-	50	17	34.0

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Видове повреди и дървесни видове	Засегнати гори		Запас куб.м	Очаквани загуби	
	ха	%		куб.м	%
в.т.ч. Зелена дуглазка	4.6	47.9	2900	96	3.3
в.т.ч. Полски бряст	0.5	0.9	10	3	30.0
в.т.ч. Гледичия	12.3	16.4	900	250	27.8
в.т.ч. Джанка	-	-	-	-	-
в.т.ч. Клен	-	-	10	2	20.0
в.т.ч. Круша	1.1	10.2	80	24	30.0
в.т.ч. Леска	-	-	-	-	-
в.т.ч. Едрolistна липа	-	-	-	-	-
в.т.ч. Сребролистна липа	-	-	-	-	-
в.т.ч. Махалебка	0.5	15.2	30	10	33.3
в.т.ч. Планински ясен	1.5	0.7	130	13	10.0
в.т.ч. Полски ясен	-	-	-	-	-
в.т.ч. тп Bachelieri	3.2	16.5	285	82	28.8
в.т.ч. тп I-214	3.0	7.4	545	132	24.2
в.т.ч. Дрян	-	-	-	-	-
в.т.ч. Глог	-	-	-	-	-
в.т.ч. Смradлика	-	-	-	-	-
в.т.ч. Дива череша	38.5	56.1	3800	1421	37.4

Таблица № 61^Б
Разпределение на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ по ВИД и СТЕПЕНИ НА ПОВРЕДА

Вид на повреда	Степени на повреда				
	неповредени	I	II	III	общо
	хектари				
снеговал	5.3	1.4	-	-	6.7
в т.ч. Иглолистни	4.6	-	-	-	4.6
в т.ч. Широколистни	0.7	1.4	-	-	2.1
повреди от дивеч	7.0	-	-	-	7.0
в т.ч. Иглолистни	-	-	-	-	-
в т.ч. Широколистни	7.0	-	-	-	7.0
суховършия	234.4	314.2	197.7	46.9	793.2
в т.ч. Иглолистни	145.9	153.8	28.9	0.5	329.1
в т.ч. Широколистни	88.5	160.4	168.8	46.4	464.1
ВСИЧКО	246.7	315.6	197.7	46.9	806.9
%	30.6	39.1	24.5	5.8	100.0
в т.ч. Иглолистни	150.5	153.8	28.9	0.5	333.7
в т.ч. Широколистни	96.2	161.8	168.8	46.4	473.2

Таблица № 61^Б
Разпределение на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ по ГРУПИ и СТЕПЕНИ НА ПОВРЕДА

Група на повреда	Степени на повреда				
	неповредени	I	II	III	общо
	хектари				
биотични	241.4	314.2	197.7	46.9	800.2
в т.ч. Иглолистни	145.9	153.8	28.9	0.5	329.1
в т.ч. Широколистни	95.5	160.4	168.8	46.4	471.1
абиотични	5.3	1.4	-	-	6.7
в т.ч. Иглолистни	4.6	-	-	-	4.6
в т.ч. Широколистни	0.7	1.4	-	-	2.1
ВСИЧКО	246.7	315.6	197.7	46.9	806.9
%	30.6	39.1	24.5	5.8	100.0
в т.ч. Иглолистни	150.5	153.8	28.9	0.5	333.7
в т.ч. Широколистни	96.2	161.8	168.8	46.4	473.2

6.7. Паша

Общата площ, върху която се забранява паша в държавните горски територии е 11 856,6 ха. В таблица № 62 е показано как се разпределя тя по горскостопански участъци.

Таблица № 62
Размер на площта, забранена за паша

	Обща площ ха	Забранена площ за паша ха	% от общата площ
ГСУ 1	9195.3	4970.3	21.0
ГСУ 2	6439.1	2664.1	11.3
ГСУ 3	8003.7	4222.2	17.9
всичко	23638.1	11856.6	50.2

В кратките записки към всеки горскостопански участък са приложени списъци на забранените за паша подотдели по землища.

6.8. Ползване на недървесни горски продукти

6.8.1. Добив на сено, билки, горски плодове и гъби

6.8.1.1. Добив на сено и листников фураж

В ТП ДЛС “Черни Лом” от горските територии държавна собственост средногодишно може да се добиват по 18 тона сено от наличните дивечови ливади, голини и поляни, както и по 900 куб.м. листников фураж. Точните количества ще бъдат определени в Ловоустройствения проект на база таксация на дивеча.

6.8.1.2. Добив на билки, горски плодове и гъби

В ТП ДЛС “Черни Лом” средногодишно от горските територии държавна собственост може да се добиват по около 25 тона билки. Разрешителни могат да се издават за всички билки разрешени по ЗЛР – коприва (стрък, листа, корен), липа (цвят и лист), глог (цвят и лист), къпина (лист), жълт кантарион (стрък), бръшлян и живовляк (лист), глухарче, змийско мляко, хвощ и др. Също така могат да се издават разрешителни за добив на кори от мъждрян, върба, леска и др.

В ТП ДЛС “Черни Лом” средногодишно от горските територии държавна собственост може да се добиват по около 305 тона горски плодове. Разрешителни могат да се издават за плодове от глог, синя трънка, шипка, орех, лешник, малина, къпина и др.

В ТП ДЛС “Черни Лом” от горските територии държавна собственост може да се добиват по около 30 тона гъби средногодишно. Разрешителни могат да се издават за пачи крак, майска гъба, пънчушка, манатарка, печурка, сърнела, трюфелна гъба и др.

Предвид големия брой благороден елен, елен лопатар и сърна, на територията на ТП ДЛС “Черни Лом” може да се организира събиране и изкупуване на паднали рога срещу съответната такса съгласно ЗЛОД. Ориентировъчно средногодишно могат да се добиват по около 4,7 тона рога от благороден елен, 0,38 тона рога от елен лопатар и 950 броя от сърна.

6.9. Строеж на сгради и съоръжения, свързани с управлението, възпроизводството, ползването и опазването на горите

6.9.1. Сгради

1. За текущ ремонт на административната сграда в гр. Попово – 150 000 лв.
2. За ремонт и поддръжка на ловния дом и старата хижа в оградата на Голямо градище са планирани 130 000 лв.
3. За ремонт и поддръжка на дома в с.Славяново са планирани 40 000 лв.

6.9.2. Пътища

През ревизионния период на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" се предвижда ремонт на 23 (двадесет и три) автомобилни пътища, с което ще подобри цялостната дейност по охраната, опазването на горите от пожари и ловностопанските мероприятия, като **ремонта на тези автомобилни пътища ще се извърши със собствена техника.**

6.9.2.1. Автомобилният път в м.Яйкъна (13, 14 отдел) – около 2 200 м.

6.9.2.2. Автомобилният път през 20,21,25 отдел – около 1 900 м.

6.9.2.3. Автомобилният път през 72 и 73 отдел – около 3 200 м.

6.9.2.4. Автомобилният път от 348/350 отдел до 351/352 отдел – около 1 700 м.

6.9.2.5. Автомобилният път от 350 отдел по землищната граница между Посабина и Медовина до границата с ТП ДГС Горна Оряховица в 364 отдел – около 6 200 м.

6.9.2.6. Автомобилният път от жп линията през 341 отдел – около 1 000 м.

6.9.2.7. Автомобилният път между 320 и 321 отдел – около 1 200 м.

6.9.2.8. Автомобилният път през 322 отдел и по границата между 324 и 325 отдел – около 1 500 м.

6.9.2.9. Автомобилният път по границата между 323 и 324 отдел – около 270 м.

6.9.2.10. Автомобилният път от асфалта по границата между 309 и 311 отдел, през 311 отдел и тракторния път през 311 и 308 отдел до канала – около 2 900 м.

6.9.2.11. Автомобилният път по границата между 307 с 308 и 309 отдели – около 2 400 м.

6.9.2.12. Автомобилният път през 297 отдел до 298 "б" и от друга страна до 296 "з" – около 1 400 м.

6.9.3. Техничко-укрепителни мероприятия

Няма планирано строителство на нови или ремонт на съществуващи противоерозионни съоръжения.

6.10. Опазване на горските територии

Държавно горско стопанство "Черни Лом" е разделено на три горкостопански участъка и осемнадесет охранителни участъка (ОУ), определени със заповед Заповед № 188/17.09.2020 г. на Директора на ТП ДЛС "Черни Лом".

I ГСУ "Опака". От 1-7 ОУ с обща площ **11 676,4** ха, в т.ч. държавна собственост **9 195,3** ха.

II ГСУ "Дралфа". От 8-12 ОУ с обща площ **8 268,9** ха, в т.ч. държавна собственост **6 439,1** ха.

III ГСУ "Славяново". От 13-18 ОУ с обща площ **8 915,4** ха, в т.ч. държавна собственост **8 003,7** ха.

Сегашният щат на държавно ловно стопанство "Черни Лом" е 54 души, като към 31.12.2020 г. има две незаети места.

За опазване на горите от болести и вредители следва да се извършват редовно лесопатологични обследвания в различни райони на стопанството съвместно с Лесозащитна станция София. Основни средства за борба остават редовното и навременно извеждане на заложените сечи, както и своевременно провеждане на лесозащитни мероприятия. Предимство следва да се дава на биологичните и механични методи за борба с вредителите пред химическите такива. От съществено значение е изваждането на сухата и паднала маса, както и на отпадъците от сечта.

За опазване на новосъздадените култури те следва да се оградят, по възможност с ограда, а по изключение с вършина и клони.

6.11. Опазване на горските територии от пожари

Всички противопожарни мероприятия са планирани съгласно чл. 136 от ЗГ от 08.03.2011 г., съгласно Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии (притурка към ДВ бр. 82 от 23.10.2015 г.) и съобразени с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. "За условията и реда за защита на горските територии от пожари".

Горите в териториалния обхват за контрол от ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени в три противопожарни блока, съответно в I-ви ГСУ "Опака", II-ри ГСУ "Дралфа" и III-ти ГСУ "Славяново", за които са планирани необходимите противопожарни мероприятия по участъци.

Възможните източници, от които би могла да възникне пожарна опасност за горските комплекси в района на ТП ДЛС "Черни Лом" са разположените сред тях населени места, пресичащите ги шосета и пътища, биваците на туристи, пастири, горски работници и други.

Най-честите причини за възникване на пожари в горските територии са следните:

- Изгаряне на треви и храсти при почистване на ливади и ниви, които граничат с гора;
- Изхвърляне на неизгасени клечки кибрит и угарки от цигари;
- Небрежно боравене с огън от работници, пастири и туристи;
- Техническа неизправност на машини и превозни средства, работещи в гората;
- Самозапалване на лесно запалими вещества и материали;
- Аварии на електрически далекопроводи, които минават над и в близост до горите;
- Самозапалване на сухи треви или дървета в следствие на природни явления (мълнии).

Противопожарните дялове са обособени от участъци с еднакъв клас на пожарна опасност и са нанесени на картите за защита от пожари в мащаб 1:25 000 със съответния цвят на класа на пожарна опасност. Класът на пожарна опасност на насажденията и останалите горски площи е определен според характеристиката на преобладаващите насаждения и степента на овлажняването на месторастенето (Методика за определяне на класа на пожарна опасност на насажденията, Приложение № 40 към чл. 137, ал.2 от Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии).

I-ви - висока

иглолистни:

- иглолистни насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

II-ри - средна

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи и свежи месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

III-ти - ниска

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до влажни и влажни месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи, свежи, свежи до влажни и влажни месторастения.

За най-малката единица за обособяване на клас на пожарна опасност в горскостопанския план се приема отделът (определя се като среднопретеглена стойност от класовете на подотделите) и така са изработени картите за защита от пожари в М 1:25 000 на ТП ДЛС "Черни Лом". На тези карти за защита от пожари в М 1:25 000 площите, отнесени към съответните класове на пожарна опасност, са оцветени с различни цветове.

За по-точно определяне обаче, показаното разпределение на площта по класове на пожарна опасност и по горскостопански участъци в таблица № 63 е извършено по подотдели (насаждения). Към кратките записки на горскостопанските участъци са приложени ведомости, в които са посочени кои подотдели в съответния отдел към кой клас на пожарна опасност са отнесени.

Противопожарните прегради са съоръжения със специфично противопожарно предназначение и разположение. Съоръжения, които са разположени на терена (пътища, жп линии, просеки на електропроводи, ловни просеки и др.) представляват естествени прегради на огъня.

За предотвратяване възникването на пожари, за ограничаване на разпространението и за бързото им потушаване, се предвижда направа на противопожарни съоръжения и провеждане на мероприятия, които заедно със съществуващите естествени и изкуствени прегради на огъня ще намалят щетите при евентуално възникване на пожари. Планираните съоръжения и наличните такива са нанесени на картата за защита от пожари с условни знаци, като наличните и новопланираните са с различни цветове.

Таблица № 63

Разпределение на площта по насаждения по класове на пожарна опасност в ТП ДЛС “Черни Лом” – Държавни горски територии

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	220.2	2882.3	6092.8	9195.3
	проценти	0.9	12.2	25.8	38.9
ГСУ 2	площ	66.1	1359.6	5013.4	6439.1
	проценти	0.3	5.8	21.2	27.3
ГСУ 3	площ	99.0	1671.1	6233.6	8003.7
	проценти	0.4	7.1	26.3	33.8
ВСИЧКО	площ	385.3	5913.0	17339.8	23638.1
	проценти	1.6	25.1	73.3	100.0

I. Противопожарни прегради

1. Барьерни прегради

Съществуващите барьерни прегради в държавните горски територии на ТП ДЛС “Черни Лом” са с обща дължина **19,5 км** и представляват: просеки с ширина 20 или повече метра – **12,8 км**; ЖП линия Попово – Горна Оряховица – **2,5 км**; бреговете на язовирите “Каваците” и “Еленово” – **2,2 км**; скали – **0,9 км**; шосе “Русе - Бяла” - **1,1 км**.

Поради достатъчната дължина на съществуващите барьерни прегради в държавните горски територии на ТП ДЛС “Черни Лом” и поради малкия процент на горите с висок клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови такива.

2. Лесокултурни прегради

Съществуващите лесокултурни прегради в държавните горски територии на ТП ДЛС “Черни Лом” са с обща дължина **239,1 км**, които представляват: просеки с ширина под 20 м – **7,2 км**; ловни просеки – **1,4 км**; автомобилни пътища – **98,0 км**; тракторни пътища – **69,0 км**; реки и дерета с течаща вода – **32,9 км**; канал – **1,8 км**; шосета – **28,8 км**.

Планирано е изграждането на нови лесокултурни прегради с обща дължина от **1,0 км**, представляващи почистване от растителност около тракторни пътища в подотдели **100 – г, к**.

А. В държавните горски територии на ТП ДЛС “Черни Лом” технически сечи за прочистване на съществуващи лесокултурни прегради – просеки са планирани в отдели - 2 -5, 3 -1, 101 -3, 252 -2, 288 -3, 289 -14, 323 -1, 2, 325 -1, 328 -1, 332 -2, 334 -1, 345 -2, 384 -6 - с обща площ от 8,6 ха.

Б. В държавните горски територии на ТП ДЛС “Черни Лом” са планирани технически сечи без материален добив за поддържане на съществуващи лесокултурни прегради – автомобилни пътища в следните отдели и подотдели: 5 а, б, в, 17 ц, 21 б, в, д, 23 а, ж, и, к, л, 24 б, д, е, 25 в, г, д, е, ж, и, к, л, м, у, б1, 35 б, м, 36 а, г, д, 37 в, г, 42 а, б, в, 45 а, б, в, г, ж, у, 55 д, 60 г, д, ж, 61 з, и, л, 62 в, г, д, 63 б, р, с, 73 а, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, ф, 80 б, 81 г, д, ж, 82 в, 83 п, 84 з, и, 85 д, е, ж, з, 86 т, ш, щ, 87 м, н, о, п, р, с, 93 и, к, л, 96 а, в, 97 к, л, 103 б, д, 113 в, г, з, и, 114 а, б, в, г, д, е, ж, 118 з, к, м, н, о, т, у, 127 ж, с, у, ф, 128 з1, м1, р1, 135 а, 136 а, г, 137 д, к, 139 з, и, л, м, 143 а, 144 а, з, 145 г, 150 д, 151 а, 154 г, ж, к, 164 а, в, 165 а, б, в, г, 166 а, б, в, д, 188 а, 192 а, б, 193 а, б, 194 г, 195 в, 197 а, б, в, г, и, к, н, о, 200 ж, з, л, м, н, о, п, 201 н, п, р, с, 202 а, б, в, г, ж, н, 203 а, б, в, г, д, л, н, о, 209 в, 210 к, с, т, у, х, ц, 213 и, м, н, о, 214 е, ж, 215 б, в, г, 216 д, е, ж, 217 г, д, е, и, к, 218 б, в, г, 222 б, в, 223 д, ж, з, 224 б, 237 в, д, с, 246 ш, щ, я, 247 а, в, д, е, 249 а, б, в, 250 а, б, в, ж, з, 253 г, 254 в, г, 255 е, 259 а, л, м, 260 е, з, 264 д, е, ж, з, и, 265 т, у, ф, х, ц, 268 б, 269 в, г, е, ж, 274 а, 288 р, 289 д, п, р, у, ф, ц, 290 р, 296 ж, 297 и, 307 г, с, у, 308 а, в, д, е, з, и, к, 309 в, г, ж, з, к, л, м, 310 б, и, к, м, н, 311 п, р, 315 а, г, 317 з, 318 г, ж, з, н, 320 в, г, 321 а, з, 322 к, м, н, 323 и, к, 324 а, в, 325 к, м, н, о, 330 а, б, д, 331 е, ж, з, 339 д, 340 а, б, 341 а, б, г, д, 342 д, 343 а, 344 т, 345 б, в, д, е, ж, 346 а, б, д, е, з, 347 а, б, в, г, 348 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 349 б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 351 а, б, 352 а, б, г, 353 в, г, д, е, 354 а, б, в, г, д, 355 а, б, в, 356 а, е, 357 б, в, 358 в, г, д, е, 359 д, е, ж, з, и, к, 364 а, к, 365 ж, 366 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 375 п, 376 д, е, 377 и, 394 а, 398 р, 399 ж, з, к – с обща дължина от 98,0 км.

3. Минерализовани ивици

Минерализованите ивици представляват незалесени ивици с ширина 3-5 метра, или изкуствено построена противопожарна преграда, почистена от всички горими материали до минералния почвен слой, ивица с широчина 1-3 (5) м, в която е премахната тревната растителност без да са изорани. Те се разполагат около иглолистните култури, покрай пътищата с интензивно движение на хора и селскостопанска техника.

На територията на ТП ДЛС “Черни Лом” от стопанството няма изработени минерализовани ивици, като функцията на такива изпълняват множеството изорани ивици между обработваемите земеделски територии и горските територии, намиращи се в съседство с тях.

За държавните горски територии в ТП ДЛС “Черни Лом” е планирано и изграждане на **5,9 км** нови минерализовани ивици около иглолистни култури, намиращи се в близост до населени места и пътища от републиканската пътна мрежа до подотдели: **233** в; г; д; е; ж; **278** а; **288** ц; **409** б; г; к; м; п1.

4. Санитарни мероприятия

Покрай пътищата е необходимо ежегодно при настъпването на пожароопасния сезон да се почиства от лесно запалими отпадъци от двете страни на пътищата. Да се ограничи достъпа на МПС към горските масиви през пожароопасния сезон.

II. Противопожарни лесотехнически мероприятия

1. Пътища за придвижване на противопожарна техника

На картите за защита от пожари пътищата за придвижването на противопожарната техника са показани с лилав и червен цвят. С лилав цвят са отбелязани пътищата за движение на тежка противопожарна техника, а с червен - пътищата за движение на високопроходима противопожарна техника. Върху тези карти са показани също **източниците за вода и подстъпите към тях и площадките за кацане на авиационна техника.**

Пътищата, по които е възможно да се придвижва противопожарна техника в държавните горските територии на ТП ДЛС “Черни Лом” са с обща дължина **181,6 км.**

2. Водоизточници за нуждите на опазването на горите

Във всеки горскостопански участък е необходимо да има на подходящи и достъпни места водоизточник с подстъп за зареждане на противопожарна техника. Площадките с водоизточниците трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

На територията на ТП ДЛС “Черни Лом” съществуват 16 бр. водоизточници и 16 бр. площадки (подстъпи) в проект, за които е необходимо да има и преносими потопяеми помпи: - язовир “Водица” – черният път до стената на язовира, отклоняващ се от главния път “Попово – Бяла”; - река Голямото дере между селата Крепча и Голямо градище; - река Черни Лом – мостът между селата Крепча и Гърчиново; - река Черни Лом – мостът на изток от гр. Опака; - река Малки Лом – мостът на междуселския път между селата Захари Стояново и Садина; - язовир “Еленово”, намиращ се до ловен дом “Еленово” – стената на язовира до стопанските сгради; - река Черни Лом – “Черният мост” между селата Кардам и Дриново; - река Черни Лом – мостът между центъра на с. Априлово и паметника на Таню войвода; - река Черни Лом – мостът на междуселския път между селата Априлово и Марчино; - река Голямата река – мостът на междуселския път между селата Долец и Разделци; - язовир “Априлово” – стената на язовира, намираща се до хижата по чакълирания път от с. Априлово за с. Долец; - река Голямата река – мостът на междуселския път между селата Манастирица и Асеново; - язовир “Ломци” – стената на язовира, намираща се между селата Ломци и Помощица; - река Черни Лом – мостът на шосето между гр. Попово и с. Зараево; - язовир “Калето” – чакълираният път за с. Медовина до стената на язовира; - река Черни Лом – мостът на черния път между селата Гагово и Зараево;

Изброените водоизточници **не са горски територии**, но се използват за потушаване на възникнали пожари в държавните горски територии на ТП ДЛС “Черни Лом”.

3. Стационарни наблюдателни пунктове

Организиране на патрулно-наблюдателна служба.

През пожароопасния период в пожароопасните горски площи трябва да се организират наблюдения от стационарни наблюдателни пунктове, които имат възможност за наблюдение с невъоръжено око в радиус до 10 км или чрез патрулиране, като се назначават патрули. В горите от първи клас на пожарна опасност и висока стойност на опазваните горски ресурси се залагат и второстепенни наблюдателни пунктове за наблюдение с радиус от 5 км, и за площи не по-малки от 500 ха.

Кулите за пожаронаблюдение трябва да бъдат оборудвани с инфрачервена камера, която да засича скрито и открито горене, като разстоянието на действие е от 200 м до 15 км, площ на сканиране 360 градуса с диапазон до 700 кв.км. Време за сканиране - 10 секунди. Време за потвърждение - 60 секунди.

На територията на ТП ДЛС "Черни Лом" поради преобладаващо равнинния релеф на стопанството няма изградени кули за пожаронаблюдение.

Съгласно схема за разполагане на средства за наблюдение и откриване на пожари в горските територии на страната, с цел изграждане на единна система за наблюдение и автоматично откриване на пожари, както и за нуждите на под-мярка 8.3. "Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития" от ПРСР за програмен период 2014-2020 година е планирано изграждане на кула за пожаронаблюдение в отдел 218 в – държавна горска територия с координати:

Северна ширина В: 43.34945055540

Източна дължина L: 26.34200333280.

III. Други мероприятия по противопожарно устройство

1. Места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни

Общо в държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" или в близост до тях са обособени **23 (двадесет и три)** такива места, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: **1 и1; 16 а; 17 ц; 71 д; 81 в; 93 м; 96 в; 120 п; 197 к; 199 м; 210 2; 216 д; 233 д; 246 ч; 253 г; 259 л; 302 б; 311 р; 318 з; 322 4; 5; 348 з; 356 1.**

2. Табели с противопожарно съдържание

Предупредителните табели и плакати да се поставят през 500 – 1000 метра покрай пътищата, водещи или минаващи през горските масиви, както и на местата, определени за почивка, паркиране и палене на огън. Предупредителните табели и плакати трябва да се поставят съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 година.

За държавните горски територии на ТП ДЛС "Черни Лом" е планирано поставянето на **85 (осемдесет и пет)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **1 г1; м1; 2 р1; т1; 5 а; б; 13 г; 16 а; 21 б; 23 а; 25 б1; 36 г; 42 в; 50 е; 55 д; 69 3; 71 к; 73 а; 81 а; 82 в; 84 а; 85 4; 87 5; 101 б; и; с; 103 б; к; 104 а; 118 5; 123 а; 125 н; 127 с; 130 5; 135 а; 136 а; 139 и; м; 148 с; х; 150 д; 151 в; 154 и; 164 б; 166 д; 183 с; 196 к; 200 а; 203 д; 209 в; 217 г; 222 б; 233 д; 244 л; р; 245 к; л; 247 а; 253 г; 256 г; 258 а; 259 1; 260 з; 265 т; х; 287 ж; 302 б; 311 р; 322 з; 5; 323 в; 328 б; ж; 329 б; з; 1; 347 а; 348 и; 351 а; 367 е; 372 б; 375 п; 398 9; 399 ж.**

3. Места за почивка, паркиране и палене на огън

Определени са по пътищата минаващи през горите, разположени са извън обсега на горските култури и други силно застрашени от пожар горски площи. За тези места е необходимо да се поддържа санитарна ивица с ширина 10-20 метра, която редовно да се почиства от тревата, шумата и други лесно запалими отпадъци. Местата за палене на огън или огнищата да се играждат от подръчни средства (камъни). Запаленият огън не трябва да се оставя без надзор и след използването му е необходимо да се гаси с вода.

Тези места трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г.

На местата, предвидени за почивка и палене на огън е **необходимо да се изградят и паркинги.**

3.1. В държавните горски територии или в близост до тях за нуждите на горското стопанство са обособени **12 (дванадесет)** места за палене на огън, които се намират в/до следните отдели, подотдели и обекти:

- **50 е** – чешма;

- 104 а – чешма;
- 118 5 – чешма;
- 130 3 – заслон;
- 148 с – заслон на ЛРД “Захари Стояново”;
- 259 з – чешма;
- 265 т – чешма;
- 265 х – чешма;
- 302 б - заслон на ЛРД “Лешника”;
- 347 а – чешма;
- 367 е – ловна хижа “Серенгети” с чешма;
- 372 б – ловна хижа на ЛРД “Водица”;

3.2. За държавните горски територии на ТП ДЛС “Черни Лом” са обособени и **18 (осемнадесет)** места за почивка и паркиране, разположени върху пътища до отдели и подотдели: **1 и1; 16 а; 17 ц; 71 д; 85 4; 87 5; 104 а (чешма); 118 5 (чешма); 197 к; 199 м; 259 з (чешма); 265 х (чешма); 302 б (заслон на ЛРД “Лешника”); 318 з; 322 4; 5; 367 е (ловна хижа “Серенгети”); 407 у (“Асенова чешма”)**.

4. Устройване на противопожарни депа

Общо на територията на ТП ДЛС “Черни Лом” са изградени **3 (три)** противопожарни депа, разположени в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово, в село Славяново и в старата сграда на ловен дом “Голямо градище”.

Най-добре оборудваното депо е това в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово, тъй като то се явява сборен пункт и от него тръгва специализираното звено с необходимия инвентар за овладяването и потушаването на възникналия горски пожар. Останалите две депа се използват като локални временни складове за оборудване, като в тях не се съхранява постоянен инвентар. Изградените противопожарни депа се използват за нуждите за опазването на горите от пожари както в **държавните горски територии, така и в общински горски територии и в горски територии собственост на частни физически и юридически лица.**

Противопожарното депо в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово по данни на стопанството е оборудвано със следния инвентар:

Моторната помпа в депото е оборудвана с 200 м шланг, снабден със струйник.

Оборудването в противопожарното депо е в съответствие с изискванията, заложиени в Наредба № 8 от 11.05.2012 година и не е необходимо дооборудването му.

Изграждане на нови противопожарни депа не е планирано а само дооборудване на депата в село Славяново и в старата сграда на ловен дом “Голямо градище” съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 година.

№ по ред	Наименование	Бр. по наредба №8	Наличност
1	Гръбни пръскачки	4 бр.	4 бр.
2	Кофи за вода	4 бр.	4 бр.
3	Лопати	10 бр.	10 бр.
4	Брадви	3 бр.	3 бр.
5	Кирки	3 бр.	3 бр.
6	Тупалки	15 бр.	15 бр.
7	Морорни триони	2 бр.	2 бр.
8	Мотики	5 бр.	5 бр.
9	Железни гребла	5 бр.	5 бр.
10	Фенери електрически	5 бр.	5 бр.
11	Съдове за питейна вода 10 л	5 бр.	5 бр.
12	Съд за вода 200 л	1 бр.	1 бр.
13	Моторна помпа	1 бр.	1 бр.
14	Радиостанции	4 бр.	4 бр.

5. Телефонни постове

Телефонни постове са разположени в следните населени места:

Община Попово - в град Попово, в кварталите му Невски и Сеячи, в селата Априлово, Баба Тонка, Берковски, Бракница, Водица, Гагово, Глогинка, Горица, Долец, Долна Кабда, Дриново, Еленово, Заветно, Зараево, Захари Стояново, Звезда, Иванча, Кардам, Ковачевец, Козица, Конак, Ломци, Манастирица, Марчино, Медовина, Осиково, Паламарца, Помощица, Посабина, Садина, Светлен, Славяново, Тръстика и Цар Асен.

Община Опака - в град Опака и в селата Голямо градище, Горско Абланово, Гърчиново, Крепча и Люблен.

Община Търговище - в селата Голямо ново, Дралфа, Кошничари, Кръшно, Маково, Миладиновци и Росина.

6. Противопожарни хидранти

Противопожарни хидранти са изградени в следните населени места :

Община Попово - в град Попово, в кварталите му Невски и Сеячи, в селата Априлово, Баба Тонка, Берковски, Бракница, Водица, Гагово, Глогинка, Горица, Долец, Долна Кабда, Дриново, Еленово, Заветно, Зараево, Захари Стояново, Звезда, Иванча, Кардам, Ковачевец, Козица, Конак, Ломци, Манастирица, Марчино, Медовина, Осиково, Паламарца, Помощица, Посабина, Садина, Светлен, Славяново, Тръстика и Цар Асен.

Община Опака - в град Опака и в селата Голямо градище, Горско Абланово, Гърчиново, Крепча и Люблен.

Община Търговище - в селата Голямо ново, Дралфа, Кошничари, Кръшно, Маково, Миладиновци и Росина.

7. Устройване на площадки за кацане на авиационна техника

Общо на територията на ТП ДЛС “Черни Лом” по данни на стопанството съществува **1 (една)** площадка за кацане на хеликоптери, разположена върху държавна горска територия в отдел **130-6** – разсадника “Гюрлюка” с координати:

43°21'47.23" N

26°12'24.97" E

Площадката за кацане на авиационна техника ще се използва за гасене на възникнали горски пожари в държавните горски територии, горските територии собственост на Общините Попово, Опака и Търговище-част, както и в горските територии собственост на частни физически и юридически лица.

На територията на ТП ДЛС “Черни Лом” не е предвидено изграждането на нови площадки за кацане на авиационна техника.

8. Маршрути за противопожарно патрулиране

В горите от първи и втори клас на пожарна опасност да се осигурява в рамките на деня поне 5-7кратно преминаване на патрула покрай избраните за наблюдение пожароопасни територии, а в горите от трети клас на пожарна опасност 3-5кратно преминаване. Маршрутите да се подбират така, че да осигуряват максимална видимост към опазваните от пожари горски масиви.

9. Превенция срещу пожари

Противопожарните служби, отговарящи за гасенето на възникнали горски пожари в държавните горски територии на ТП ДЛС “Черни Лом” са разположени в градовете Попово и Търговище. През пожароопасния сезон връзката с тях се осъществява чрез денонощни дежурства, давани от служителите на стопанството и на Общините Попово, Опака и Търговище, снабдени с мобилни телефони, МПС и съответния оперативен план. Всички предвидени противопожарни мероприятия ще се реализират в горите държавна собственост. При установяване на пожар незабавно трябва да се информират противопожарните служби в градовете Попово или Търговище, в зависимост от местоположението на горския пожар. Организацията на гасене е необходимо да става по ежегодно изготвян план-график от ТП ДЛС “Черни Лом” и Общините Попово, Опака и Търговище.

Съгласно чл. 14, ал. 2 от Наредба № 8 от 11.05.2012 г. ръководствата на ТП ДЛС “Черни Лом” и на Общините Попово, Опака и Търговище трябва **ежегодно**, преди обявяването на пожароопасния сезон, да изготвят план за защита на горските територии от пожари, който освен посочените по-горе методи и средства за предотвратяване, наблюдение и борба с пожари в горските територии, да съдържа описание на конкретните действия, насочени към предотвратяване на факторите, създаващи опасност от пожари (както е посочено в Наредба № 8).

Необходимо е всички служители и горски работници на ТП ДЛС “Черни Лом” и на съответните общини периодично да се инструктират и запознават с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

Набелязаните мероприятия са достатъчни за предотвратяването, а при нужда и за бързото потушаване на евентуално възникнали пожари, но трябва да се изпълнят през първите три години от влизане в сила на горскостопанския план.

6.12. Еколого-икономически ефект

Мероприятията, предвидени в този ГСП имат за цел да подобрят състоянието и повишат продуктивността и другите полезни функции на гората.

Разработването на плана на типологична основа дава възможност съобразно Подходящия състав най-ефективно да се използва почвеното плодородие. Това ще се постигне след изпълнение на предвидените възобновителни, отгледни, технически сечи и залесявания.

В таблици от № 64 до № 66 са посочени редица показатели, които дават представа за промените, настъпили на територията на инвентаризирания обект през десетгодишния ревизионен период.

Таблица № 64
Направления и показатели за оценка
на общото състояние и екологическите функции на горите

№ по ред	Направления и показатели	Мярка	За обекта на планиране		
			Общо		ДГТ
			2011 г.	2021 г.	2021 г.
1	2	3	4	5	6
A	Състояние на горските ресурси		-	-	-
I	Обща госка площ	ха	29090.4	28860.7	23638.1
1	Залесена горска площ	%	96.8	96.9	96.8
2	Незалесена дървопроизводителна	%	1.3	0.8	0.8
3	Недървопроизводителна	%	1.9	2.3	2.4
3.1	Поляни	ха	101.8	188.8	168.4
3.2	Храсти	ха	-	-	-
4	Иглолистни гори	ха	1507.8	1388.2	781.9
5	Широколистни гори	ха	26662.1	26572.9	22097.9
5.1	Семенни	%	14.9	15.1	15.5
5.2	Издънкови за превръщане	%	63.0	62.2	65.9
5.3	Нискостъблено стопанисване	%	22.1	22.7	18.6
5.4	<i>Реконструкция</i>	%	-	-	-
	<i>Средностъблено стопанисване</i>	%	-	-	-
6	Гори до 40 години	%	36.0	28.9	26.6
7	Дозряващи гори	%	42.7	34.2	35.9
8	Зрели и престарели гори	%	30.2	33.5	36.0
II	Запас - общо (без клони)	куб.м	3818230	3960740	3383580
1	Иглолистни	%	8.0	8.5	6.0
2	Широколистни	%	92.0	91.5	94.0
2.1	Семенни	%	18.8	21.9	21.4
2.2	Издънкови за превръщане	%	72.1	69.6	71.5
2.3	Нискостъблено стопанисване	%	9.1	8.5	7.1
	<i>Реконструкция</i>	%	-	-	-
	<i>Средностъблено стопанисване</i>	%	-	-	-
III	Средни показатели на гората		-	-	-
1	Среден запас	куб.м/ха	134	140	147
2	Среден обемен прираст	куб.м/ха	2.98	2.80	2.83
3	Средна възраст	години	46	55	56
4	Среден бонитет		2.8	2.8	2.7
5	Средна пълнота		0.78	0.74	0.74
IV	Странични горски ресурси общо	тон	-	-	-
1	Горски плодове и гъби	тон	-	-	-
2	Сено	тон	-	-	-
3	Площ на горите за паша (забранена)	ха	-	14629.7	11856.6
4	Ловно стопанство	тон	-	-	-
5	Рибовъдство	тон	-	-	-
6	Технически и лечебни растения	тон	-	-	-
Б	Здравословно състояние на горите		-	-	-
I	Площ на горите със слаби увреждания	ха	278.1	382.0	315.6
1	Иглолистни	ха	2.4	186.6	153.8
1.1	Биотични	%	100.0	100.0	100.0
1.2	Абиотични	%	-	-	-

№ по ред	Направления и показатели	Мярка	За обекта на планиране		
			Общо		ДГТ
			2011 г.	2021 г.	2021 г.
1	2	3	4	5	6
1.3	Антропогенни	%	-	-	-
2	Широколистни	ха	275.7	195.4	161.8
2.1	Биотични	%	97.0	99.3	99.1
2.2	Абиотични	%	-	0.7	0.9
2.3	Антропогенни	%	3.0	-	-
II	Площ на горите със силни и необратими урвеждания	ха	646.1	349.5	244.6
1	Иглолистни	ха	0.1	43.8	29.4
1.1	Биотични	%	100.0	100.0	100.0
1.2	Абиотични	%	-	-	-
1.3	Антропогенни	%	-	-	-
2	Широколистни	ха	646.0	305.7	215.2
2.1	Биотични	%	98.3	100.0	100.0
2.2	Абиотични	%	0.7	-	-
2.3	Антропогенни	%	1.0	-	-
B	Запазване на биологичното разнообразие		-	-	-
1	Естествени гори	ха	23282.5	24225.3	20151.6
2	Изкуствени гори	ха	4887.4	3735.8	2728.2
3	Площ на горите за възобновяване	ха	8516.7	9364.8	8228.5
3.1	Естествено възобновяване	%	97.9	99.0	98.9
3.2	Изкуствено възобновяване	%	2.1	1.0	1.1
4	Гори с природозащитен статус	ха	4059.4	4112.7	3074.5
4.1	Представителни горски екосистеми	%	-	-	-
4.2	Застрашени от изчезване екосистеми	%	-	-	-
4.3	Защитени горски територии	%	100.0	100.0	100.0
	<i>Защитени зони</i>	%	-	104.3	103.9
	<i>в т.ч. на местообитанита</i>	%	100.0	99.1	98.8
	<i>в т.ч. на птиците</i>	%	7.5	8.8	11.4
5	Видово разнообразие - общо дървесна растителност	бр.	48	46	43
5.1	Редки изастрашени от изчезване видове	%	-	-	-
5.2	Защитени и ендемични видове	%	-	-	-
6	Смесени насаждения	ха	18909.7	18559.9	15718.1
7	Гори за запазване и използване на генетичните ресурси	ха	340.4	355.1	345.1
7.1	Семенни бази	%	-	-	-
7.2	Семепроизводствени градини	%	88.8	85.2	85.5
7.3	Географски култури	%	4.3	3.7	3.1
	<i>Горски разсадници</i>	%	6.9	11.1	11.4
Г	Показатели за защитни и рекреационни функции		-	-	-
1	Среден защитно - водоохранен клас		1.83	2.82	2.78
2	Среден клас на рекреационна стойност		1.36	1.75	1.73
3	Ерозиранни горски земи	ха	175.0	112.7	49.0
3.1	Площна ерозия	%	81.9	100.0	100.0
3.2	Струйчеста и браздова ерозия	%	15.1	-	-
3.3	Ровинна и дълбочинна ерозия	%	3.0	-	-
4	Гори за изборно стопанисване	ха	-	-	-
5	Защитни гори	ха	361.4	1141.1	909.6
	<i>Специални гори</i>	ха	5187.5	17222.2	16011.0
6	Рекреационни гори	ха	252.3	255.1	200.2

Средният защитно-водоохранен клас на горите (всички собствениости) е 2,82 е изчислен по таблица № 64^A.

Таблица № 64^A
Определяне на защитно-водоохранния клас на горските екосистеми

Фактори	Защитно-водоохранен клас					Среден клас (показател)
	I	II	III	IV	V	
	хектари					
Възраст	<i>над 100</i>	<i>81-100</i>	<i>61-80</i>	<i>21-60</i>	<i>до 20</i>	3.61
	53.2	613.3	13264.2	10280.0	3750.4	
Пълнота	<i>0.7-0.8</i>	<i>0.9-1.0</i>	<i>0.5-0.6</i>	<i>0.3-0.4</i>	<i>0.1-0.2</i>	1.70
	15825.2	5657.1	5610.4	749.5	118.9	
Форма	<i>тип.изборна</i>	<i>нетип.изборна</i>	<i>постеп.сечищна</i>	<i>голосечна на м.п.</i>	<i>голос.на гол.пл.</i>	3.16
	-	5300.7	16513.0	2602.9	3559.4	
Общо:					2.82	

Средният клас на рекреационна ценност на горите (всички собствениости) е 1,75 и е изчислен по таблица № 65.

Таблица № 65
Определяне на класа на рекреационна ценност на горските екосистеми

Фактори	Клас на рекреационна ценност			Среден клас (показател)
	I	II	III	
	хектари			
Бонитет	<i>I+II+III</i>	<i>IV</i>	<i>V</i>	1.39
	19112.5	6716.9	2131.7	
Възраст	<i>над 100</i>	<i>41-100</i>	<i>до 40</i>	2.29
	53.2	19814.2	8093.7	
Вид гори	<i>игл+шв</i>	<i>издънкови</i>	<i>нискостъблени+Тополи</i>	2.03
	5306.5	16515.3	6139.3	
Форма	<i>изборна</i>	<i>постеп.сечищна</i>	<i>голосечна</i>	2.03
	5300.7	16513.0	6162.3	
Степен на устойчивост	<i>неповредени</i>	<i>I+II степен</i>	<i>III степен</i>	1.03
	27128.5	795.8	36.8	
Общо:			1.75	

Таблица № 66
Показатели за поддържане и подобряване
на социално-икономическите функции на горите

№ по ред	Направления и показатели	Мярка	Общо	Общо	Държавни
			2011 г.	2021 г.	2021 г.
1	Лесистост	%	23.5	24.1	-
2	Население - общо	бр.	37465	32591	-
3	Неуспорени гори	ха	0.0	0.0	0.0
3.1.	Временно недостъпни гори	%	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
3.2.	Труднодостъпни гори	%	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
4	Ползване на дървесина - ОБЩО	м ³	525950	639790	561495
4.1.	Ползване от възобновителни сечи	%	73.6	62.5	62.9
4.2.	Ползване от отгледни сечи	%	25.9	36.2	35.5
4.3.	Ползване от санитарни/принудителни сечи	%	0.5	1.4	1.6
4.4.	Ползване от 1 ха залесена площ	м ³	19	23	25
4.5.	Ползване от възобн. сечи към общия запас	%	10.1	10.1	10.4
5	Сортиментна структура на горите с клони				
5.1.	Едра строителна	м ³	437748	405132	345481
5.2.	Средна строителна	м ³	919271	810264	652575
5.3.	Дребна строителна	м ³	218874	180059	153547
5.4.	Дърва	м ³	2101190	2565835	2111271
5.5.	ОБЩО	м ³	4377480	4501465	3838675
6	Стойност на дървесните запаси	лв.	192,302,696.4	203,106,100.80	167,366,230.00
7	Доходност на горското стопанство	лв.	-	-	-

В края на десетилетието се очаква увеличение на залесената площ на държавните гори с 5,2 ха. Средната възраст на насажденията ще се увеличи от 48 на 57 години. Средната пълнота ще намалее от 0,79 на 0,74, а средният годишен прираст на един хектар ще се намали от 3,07 куб.м/ха на 2,86 куб.м/ха. Очаква се общият запас /без клони/ да достигне 3 383 580 куб.м, или 4,9% повече. Освен това ще се подобри сортиментната структура на дървостойките, като се увеличи делът на средната и едра дървесина за сметка на дребната и дървата.

В крайна сметка всичко това ще доведе и до повишаване стойността на нематериалните горски ресурси - рекреационни, водоохранни, противоерозионни и др.

6.13. Стойност на планираните лесокултурни и технически мероприятия

Средствата необходими за изпълнение на лесокултурните и технически мероприятия през десетилетието 2021 - 2030 година по разценки предоставени от ТП ДЛС "Черни Лом" и приложени в настоящия ГСП на ТП ДЛС "Черни Лом" са разпределени така:

- за залесяване с едро и дребноразмерни фиданки върху площ от 90,1 ха по 11 076 лв/ха (включващо производство на фиданки, почвоподготовка, залесяване и отглеждане до 3 год.) – **997948** лева.

- за текущ ремонт на сгради – **320 000** лв.

Общо планираните средства дотук са 1 317 948 лева.

Следващите мероприятия са дадени само в Натурални показатели:

- ремонт на автомобилни пътища	- 25,870 км
- силози за концентриран фураж	- 2 брх250 тона
- лесокултурни прегради	- 1,0 км
- предупредителни табели	- 85 бр.
- оборудване на противопожарни депа	- 2 бр.
- кула за пожарнаблюдение	- 1 бр.

6.14. Обем и стойност на извършените проучвателни и планирани работи

Таблица № 67

Разпределение на площта на стопанството по категории на сложност и категории на трудност

№	Категория на сложност	Категория на трудност				Всичко ха
		I	II	III	IV	
1	2	3	4	5	6	7
1	Устройство на гори, на които запасът се определя чрез пълно клупиране					
	а/ насаждения със склопеност от 0,1 до 0,5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	б/ насаждения със склопеност от 0,6 до 1,0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2	Устройство на гори, на които запасът се определя чрез пробни ленти и др. математико-статистически методи					
	а/ Зрели насаждения	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	б/ Млади и дозряващи	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
3	Устройство на гори, на които запасът се определя чрез таксационни описания и опитни таблици	7557.3	11745.8	3189.2	387.5	22879.8
4	Устройство на голи горски площи	537.3	150.6	48.4	22.0	758.3
	ВСИЧКО Държавни горски теротории	8094.6	11896.4	3237.6	409.5	23638.1

ГЛАВА IV

ОЧАКВАНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПЛАНИРАНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ВЪРХУ ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ПО ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

Увод

Тази глава представлява извадка от Горскостопанския план на ТП ДЛС "Черни Лом" и е изработена, за да представи необходимите данни за извършване на Оценка за съвместимост на горскостопанските планове с предмета и целите на Защитените територии, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие.

Главата е разработена в съответствие, както с Писмо № 33-05-08/18.04.2008 г. на ДАГ относно: Оценка за съвместимост на горскостопанските планове (ГСП) с предмета и целите на защитените зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (защитени зони по Натура 2000), така и със **"Система от режими и мерки за стопанисване на горските типове местообитания от Приложение № 1 от Закона за биологичното разнообразие**, утвърдена на основание чл. 4, ал. 1, т. 2 от Наредба № 8 от 05.05.2011 г. за сечите в горите от Изпълнителният Директор на Изпълнителната Агенция по горите и с **Постановление № 93 от 10.05.2012 г.** за изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с Постановление № 139 на МС от 2004 г. Тази разработка ще бъде цитирана по-долу в текста като "Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000".

Защитените територии, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие, попадащи на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" са категоризирани като **"гори в защитени територии"**, съгласно чл. 5, ал. 3 от Закона за горите от 08.03.2011 година (**изм. и доп., бр. 72 от 18.09.2015 г.**).

В границите на защитените зони са включени всички горски територии, независимо от вида на собствеността им.

Планирането на лесовъдските мероприятия е съобразено, както с предмета и целите на защитената зона и ограничителните режими на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие, описани в Стандартния Формуляр или в Заповедта за обявяването на всяка зона, така и с Режимите за устойчиво управление на горите в Натура 2000.

Целите, които трябва да се имат предвид при стопанисването и при планиране на лесовъдските мероприятия в Защитените зони, обявени по Директива 92/43/ЕЕС от 21 май 1992 г., за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна, които ще бъдат наричани за кратко **Защитени зони за местообитанията** (Директива за местообитанията), както и в Защитените зони, обявени по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици, които ще бъдат наричани за кратко **Защитени зони за птиците**, са следните:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;

- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;

- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Всяка Защитена зона в Натура 2000 (както за *местообитанията*, така и за *птиците*), попадаща на територията на ТП ДЛС "Черни Лом", е разработена поотделно, представена е информация за наименованието на защитената зона, код, по коя от директивите е обявена, обща площ, таксационни показатели, планирани лесовъдски мероприятия и др.

В **Защитените зони за местообитанията** подробно са показани и планираните възобновителни сечи за всяко отделно местообитание и общо, докато в **Защитените зони за птиците** са показани предвидените сечи общо за зоната.

1. ОБЩА ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ПОПАДАТ В ГРАНИЦИТЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ПО ЗБР (ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ПО НАТУРА 2000)

1.1. На територията на ТП ДЛС "Черни Лом" попадат части от 4 (четири) защитени зони по Natura 2000

1.1.1. Защитена зона за местообитанията "Голяма река" - BG0000432, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 год. на МС, с обща площ **1 675,9 ха**, от която 1 637,1 ха залесена и 38,8 ха незалесна.

1.1.2. Защитена зона за местообитанията "Ломовете" - BG0000608, обявена със Заповед № РД-1024/17.12.2020 год. на МОСВ (ДВ.бр.18/02.03.2021 г.), с обща площ **334,6 ха**, от която 323,8 ха залесена и 10,8 ха незалесна.

1.1.3. Защитена зона за местообитанията "Островче" - BG0000173, обявена със Заповед № РД-1014/17.12.2020 год. на МОСВ (ДВ.бр.15/19.02.2021 г.), с обща площ **2241,6 ха**, от която 2 113,7 ха залесена и 127,9 ха незалесна.

1.1.4. Защитена зона за птиците "Ломовете" - BG0002025, обявена със Заповед № РД-562/05.09.2008 г. на МОСВ (ДВ.бр.84/26.09.2008 г.), изменена със Заповед №РД-382/19.04.2013 г. на МОСВ (ДВ.бр.50/07.06.2013 г.), с обща площ **373,8 ха**, от която 361,9 ха залесена и 11,9 ха незалесна.

Общата площ (припокрита) на всички **Защитени зони по Natura 2000**, разположени върху горските територии на ТП ДЛС "Черни Лом", е **4 291,3 ха**, което представлява 14,9% от площта на ДЛС.

В Горските територии на ТП ДЛС "Черни Лом" включващи Зоните по Natura 2000 няма обособени защитени територии.

2. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ

2.1. ШК "ВИК Разград – Манастирца" в землището на с.Манастирца със санитарно-охранителни пояси, обособени съгласно заповед СОЗ-168/26.05.2008 г. – отдели и подотдели:
- СОЗ пояс 3 : **337** и - с обща залесена площ **7,3 ха**.

3. ЛОВНОСТОПАНСКИ МЕРОПРИЯТИЯ

3.1. Защитена зона за местообитанията "Голяма река" - BG0000432

3.1.1. Фуражана база

3.1.1.1. Дивечови ниви съществуващи:

- ЗТ до отдел 304 з – 2 броя – 17 дка

3.1.1.2. Дивечови сечища

- отдел 296 з – 21 дка

3.1.2 Биотехнически съоръжения

3.1.2.1 съществуващи :

- хранилка-ясла 9 бр. - 290 ж ;291 ю ;292 з ;292 к ;294 д ;296 а ;298 л ;299 п ;до 306 в ;
- хранилка за дива свиня 4 бр.- 291 ю ;302 б ;до 300 г ;до 306 в ;
- хранилка за зайци 4 бр. - 289 ц ;292 к ;297 п ;385 о ;
- хранилка за кокошеви 5 бр. - 288 а ;297 г ;299 щ ;до 290 н ;до 290 ю ;
- солище за едър дивеч 9 бр. - 290 ж ;291 ю ;292 з ;292 к ;294 д ;296 а ;298 л ;299 п ;до 306 в ;
- солище за дребен дивеч 4 бр. - 289 ц ;292 к ;297 п ;385 о ;
- високо открито чакало 9 бр. - 288 а ;294 д ;298 з ;304 з ;до 289 р ;до 292 н ;до 299 п ; до 300 г ;до 306 в ;

- калище 4 бр. - 291 ю ;300 в ;302 б ;304 и ;

3.1.2.2 проектирани:

- хранилка-ясла 12 бр. - 288 с ;289 о ;290 т ;293 н ;294 д ;298 а ;299 б ;301 л ;302 б ;306 а1 ;306 к ; до 385 г ;
- хранилка за дива свиня 7 бр.- 288 и ;289 с ;296 ж ;299 б ;301 а ;305 а ;305 б ;
- хранилка за зайци 4 бр. - 299 ш ;306 к ;385 д ;до 289 н ;
- хранилка за кокошеви 5 бр. - 292 а ;292 в ;306 к ;до 291 б ;до 385 г ;
- солище за едър дивеч 25 бр. - 288 с ;288 у ;289 о ;290 г ;290 п ;290 т ;291 б ;291 ю ;293 н ;294 д ;296 ш ;298 а ;299 б ;301 г ;301 к ;301 л ;302 б ;302 е ;303 а(2бр.) ;306 а1 ;306 к ;до 304 к ;до 306 х ;до 385 г ;
- солище за дребен дивеч 3 бр. - 299 ш ;306 к ;385 д ;
- калище 2 бр. - 299 ш ;306 х ;

3.2. Защитена зона за местообитанията “Ломовете” - BG0000608

3.2.1. Фуражана база

3.2.1.1 Дивечови ниви съществуващи:

- ЗТ до отдел 100 з – 13 дка

3.2.2 Биотехнически съоръжения

3.2.2.1 съществуващи :

- високо открито чакало 1 бр. - 100 и.

3.2.2.2 проектирани:

- хранилка-ясла 3 бр. - до 100 2 ;до 101 н ;150 в ;
- хранилка за дива свиня 2 бр.- 99 ж ;150 в ;
- хранилка за кокошеви 1 бр. - до 99 и;
- солище за едър дивеч 5 бр. - 100 з ;до 101 н ;до 102 2 ;150 а ;150 в ;

3.3. Защитена зона за местообитанията “Островче” - BG0000173

3.3.1. Фуражана база

3.3.1.1 Дивечови ниви съществуващи:

- отдел 182-4 – 24 дка
- отдел 182-5 – 19 дка
- отдел 184-1 – 71 дка
- отдел 185-2 – 64 дка
- отдел 185-3 – 175 дка
- отдел 186-3 – 26 дка
- отдел 187-1 – 16 дка
- отдел 191-1 – 24 дка
- отдел 196-1 – 10 дка
- отдел 196-2 – 10 дка
- отдел 197-1 – 68 дка
- отдел 198-2 – 96 дка
- отдел 198-3 – 24 дка
- отдел 200-1 – 11 дка
- отдел 201-3 – 8 дка
- отдел 202-7 – 11 дка
- отдел 202-9 – 28 дка
- ЗТ до отдел 179 б – 28 дка

3.3.1.2. Дивечови сечища

- отдел 169 л – 120 дка
- отдел 173 в – 44 дка
- отдел 174 а – 29 дка
- отдел 175 е – 29 дка
- отдел 175 к – 30 дка
- отдел 176 в – 66 дка
- отдел 180 г – 75 дка
- отдел 180 е – 28 дка

- отдел 183 к – 19 дка
- отдел 183 л – 41 дка
- отдел 190 в – 39 дка
- отдел 193 д – 38 дка
- отдел 194 е – 2 дка
- отдел 196 е – 9 дка
- отдел 197 м – 46 дка
- отдел 200 л – 18 дка
- отдел 201 т – 12 дка
- отдел 201 ц – 47 дка
- отдел 201 ю – 20 дка
- отдел 202 б – 29 дка
- отдел 202 н – 20 дка

3.3.2 Биотехнически съоръжения

3.3.2.1 съществуващи :

- кош за царевица 1 бр. - 202 и.
- сеновал-хранилка 3 бр. - 191 1 ;196 2 ;202 9 ;
- хранилка-ясла 4 бр. - 189 д ;196 2 ;200 1 ;202 9 ;
- хранилка за дива свиня 6 бр.- 182 5 ;185 е ;185 3 ;191 1 ;201 ц ;201 3 ;
- солище за едър дивеч 9 бр. - 290 ж ;291 ю ;292 з ;292 к ;294 д ;296 а ;298 л ;299 п ;до 306 в ;
- високо закрито чакало 7 бр. - 184 1 ;185 3 ;191 1 ;196 2 ;200 1 ;201 3 ;202 9 ;
- високо открито чакало 3 бр. - 182 6 ;198 2 ;202 и ;
- калище 4 бр. - 193 ж(3 бр) ;202 и ;

3.3.2.2 проектирани:

- сеновал-хранилка 2 бр. - 185 ж ;186 д ;
- хранилка-ясла 13 бр. - 169 ж ;170 е ;171 г ;172 в ;176 м ;178 г ;179 б ;182 ж ;185 а ;186 з ;188 д ;189 ж ;198 а ;
- хранилка за дива свиня 4 бр.- 170 г ;186 з ;186 н ;195 а ;
- хранилка за кокошеви 7 бр. - 179 б ;182 з ;184 д ;184 р ;185 2 ;198 е ;до 173 н ;
- солище за едър дивеч 28 бр. - 169 ж ;170 е ;170 е ;171 г ;171 и ;172 в ;173 до з ;176 м ;178 г ;179 б ;182 к ;182 6 ;184 а ;184 д ;185 а ;185 2 ;186 е ;187 а ;188 д ;189 ж ;197 а ;197 б ;197 в ;198 а ;198 3 ;199 к ;200 з ; дн до179 б ;
- високо закрито чакало 2 бр. - 166 н ;186 о ;
- високо открито чакало 3 бр. - 173 з ;179 б ;189 и ;
- калище 4 бр. - 170 г ;178 и(3бр) ;

3.4. Защитена зона за птиците “Ломовете” - BG0002025

3.4.1. Фуражана база

3.4.1.1 Дивечови ниви съществуващи:

- ЗТ до отдел 100 з – 13 дка

3.4.2 Биотехнически съоръжения

3.4.2.1 съществуващи :

- високо открито чакало 1 бр. - 100 и.

3.4.2.2 проектирани:

- хранилка-ясла 3 бр. - до 100 2 ;до 101 н ;150 в ;
- хранилка за дива свиня 2 бр.- 99 ж ;150 в ;
- хранилка за кокошеви 1 бр. - до 99 и;
- солище за едър дивеч 5 бр. - 100 з ;до 101 н ;до 102 2 ;150 а ;150 в ;

4. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ ПО ФУНКЦИИ

Площта на **Защитените зони по Натура 2000 с водещо предназначение**, разположени върху горските територии на ТП ДЛС "Черни Лом", е **4 291,3 ха**, което представлява 14,9% от площта на ДЛС, данни за което са показани в таблица № 1.

Площта на **Защитените зони по Натура 2000 с водещо предназначение държавна собственост**, разположени върху горските територии на ТП ДЛС "Черни Лом", е **3 194,1 ха**, което представлява 13,5% от площта на ДЛС, данни за което са показани в таблица № 1^А.

Поради това, че част от площта на защитените зони за местообитанията (общо – 334,6 ха и държавна собственост – 322,4) разположени на територията на ТП ДЛС "Черни Лом" се припокрива с площта на защитените зони за птиците, в таксационните описания на ТП ДЛС "Черни Лом" тези припокрити зони са въведени като защитени зони птици и местообитания и са записани със съответните кодове на припокритите зони.

Таблица № 1

Разпределение на общата площ и запаса без клони по категории и функции

Общо ТП ДЛС "Черни Лом"

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
вододайна зона пояс III	1.4	1.4	360
Всичко защита на водите	1.4	1.4	360
наклон над 20 градуса	92.4	87.8	6295
наклон над 30 градуса	53.6	52.7	4880
Всичко защита на почвите	146.0	140.5	11175
защитна ивица шосе	29.1	29.1	6700
защ. ивица ж.п. линия	13.9	13.9	1875
защ. ивица газопровод	12.2	8.8	950
Всичко защита на сгради и инфраструктури	55.2	51.8	9525
Общо защитни функции	202.6	193.7	21060
защитена зона птици	39.2	38.1	3755
защитена зона местообитания	3917.5	3750.8	598390
защитени зони птици и местообитания	334.6	323.8	21360
Всичко защитени зони Натура 2000	4291.3	4112.7	623505
Общо специални функции по т.1	4291.3	4112.7	623505
семепроизв. насаждение	242.7	242.7	59420
Всичко семепроизводствени насаждения и градини	242.7	242.7	59420
горски разсадник	39.5	-	-
Всичко горски разсадници	39.5	-	-
географска култура	13.1	13.1	3300
Всичко опитни и географски култури	13.1	13.1	3300
база за инт. стоп. дивеч	539.9	489.6	90020
Всичко БИСД	539.9	489.6	90020
Общо специални функции по т.2	835.2	745.4	152740
зелена зона	6.2	5.9	270
лесопарк	0.9	0.1	20
курортна гора	49.1	48.9	6390
Всичко горски територии с рекреационно значение	56.2	54.9	6680
гори във фаза на старост	388.2	386.1	67445
ГВКС 1	4234.3	4153.4	613180
ГВКС 3	169.1	167.1	14770
ГВКС 4	565.3	507.4	49440
ГВКС 6	147.6	138.4	15350
Всичко гори с висока консервационна стойност	5504.5	5352.4	760185
Общо специални функции по т.3	5560.7	5407.3	766865
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	10687.2	10265.4	1543110
Общо защитни и специални функции	10889.8	10459.1	1564170
Всичко стопански функции	17970.9	17502.0	2396570
Всичко	28860.7	27961.1	3960740

Таблица № 1^А**Разпределение на общата площ на горските територии и запаса без клони по категории и функции**

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
Общо защитни функции	-	-	-
защитена зона птици	39.2	38.1	3755
защитена зона местообитания	2832.5	2724.8	440990
защитени зони птици и местообитания	322.4	311.6	20890
Всичко защитени зони Натура 2000	3194.1	3074.5	465635
Общо специални функции по т.1	3194.1	3074.5	465635
семепроизв.насаждение	242.7	242.7	59420
Всичко семепроизводствени насаждения и градини	242.7	242.7	59420
горски разсадник	39.5	-	-
Всичко горски разсадници	39.5	-	-
географска култура	10.7	10.7	2730
Всичко опитни и географски култури	10.7	10.7	2730
база за инт.стоп.дивеч	539.9	489.6	90020
Всичко БИСД	539.9	489.6	90020
Общо специални функции по т.2	832.8	743.0	152170
гори във фаза на старост	358.5	356.4	65735
ГВКС 1	4234.3	4153.4	613180
ГВКС 3	169.1	167.1	14770
ГВКС 4	565.3	507.4	49440
ГВКС 6	147.6	138.4	15350
Всичко гори с висока консервационна стойност	5474.8	5322.7	758475
Общо специални функции по т.3	5474.8	5322.7	758475
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	9501.7	9140.2	1376280
Общо защитни и специални функции	9501.7	9140.2	1376280
Всичко стопански функции	14136.4	13739.6	2007300
Всичко	23638.1	22879.8	3383580

5. ГОРИ ВЪВ ФАЗА НА СТАРОСТ

Съгласно заповед № РД 49-421/02.11.2016 г. на Министъра на земеделието и храните, на територията на ТП ДЛС Черни Лом са определени "Гори във фаза на старост" на площ от 293,2 ха. Според новият ГСП площта на "Горите във фаза на старост" са 305,2 ха или имаме увеличение спрямо площта от заповедта с 12,0 ха (+ 5,8 ха в Защитена зона за местообитанията "Ломовете" - BG0000608, + 1,5 ха в Защитена зона за местообитанията "Островче" - BG0000173 и + 4,7 ха в Защитена зона за местообитанията "Голяма река" - BG0000432). Съгласно прието Задание за изработване на ГСП са запазени старите (по заповед) подотдели, като единствено има разлика в техните площи, породена от по-точното картиране на горите.

В табличен вид са дадени "Горите във фаза на старост" съгласно заповед № РД 49-421/02.11.2016 г. на Министъра на земеделието и храните по новия ГСП от 2021 г.

Отдел/подотдел-2011-2021 г.	Площ-2011г.	Площ-2021г.	Разлика	Зони Натура 2000
98 а	23.5	23.7	0.2	BG0000608
99 е	8.0	14.8	6.8	BG0000608
150 а	24.8	23.6	-1.2	BG0000608
175 з	1.8	1.7	-0.1	BG0000173
177 е	1.3	2.4	1.1	BG0000173
177 з	4.6	4.6	-	BG0000173
183 д	10.2	11.2	1.0	BG0000173
183 е	4.1	3.6	-0.5	BG0000173
183 ж	3.1	4.1	1.0	BG0000173
183 з	3.9	1.5	-2.4	BG0000173
183 м	13.6	15.0	1.4	BG0000173
183 п	1.3	1.3	-	BG0000173
183 р	1.4	1.4	-	BG0000173
188 е	20.6	20.5	-0.1	BG0000173
197 н	0.8	0.9	0.1	BG0000173
199 д	0.5	0.5	-	BG0000173
288 к	9.8	10.8	1.0	BG0000432
288 н	3.3	3.5	0.2	BG0000432
290 а	4.8	4.7	-0.1	BG0000432
291 ю	10.3	11.8	1.5	BG0000432
293 л	1.4	1.3	-0.1	BG0000432
294 в	22.7	22.9	0.2	BG0000432
294 д	9.9	10.1	0.2	BG0000432
295 ж1	5.5	5.6	0.1	BG0000432
295 о1	2.6	2.8	0.2	BG0000432
299 б	15.4	16.8	1.4	BG0000432
299 л	9.3	9.3	-	BG0000432
300 в	26.8	27.1	0.3	BG0000432
301 г	22.0	21.6	-0.4	BG0000432
302 г	0.6	0.6	0.0	BG0000432
302 т	18.6	18.8	0.2	BG0000432
303 г	6.2	6.2	-	BG0000432
304 а	0.5	0.5	-	BG0000432
Общо	293.2	305.2	12.0	

Съгласно Доклада за ГВКС утвърден със Заповед №..... на СИДП Шумен, на територията на ТП ДЛС Черни Лом освен тези по Заповедта на Министъра на земеделието и храните, са определени и допълнителни "Гори във фаза на старост", които са с обща площ 536,4 ха. Според новият ГСП площта на "Горите във фаза на старост" са 530,0 ха или имаме намаление – 6,4 ха (+ 0,4 ха в Защитена зона за местообитанията "Голяма река" - BG0000432, – 7,6 ха в Защитена зона за местообитанията "Ломовете" - BG0000608. Разликата от + 0,8 ха е от ГФС извън зоните по Натура 2000.) Съгласно прието Задание за изработване на ГСП са запазени старите (по Сертификационен доклад) подотдели, като единствено има разлика в техните площи, породена от по-точното картиране на горите. Единствено е отпаднал отдел **99 е** с площ 8,0 ха, който попада в ГФС по заповед № РД 49-421/02.11.2016 г. на Министъра на земеделието и храните (повтаря се).

В табличен вид са дадени "Горите във фаза на старост" съгласно Сертификационния доклад по новия ГСП от 2021 г.

Отдел/подотдел-2011-2021 г.	Площ-2011г.	Площ-2021г.	Разлика	Зони Натура 2000
16 е	21.8	22.8	1.0	-
26 з	5.6	5.6	-	-
74 е	6.6	6.6	-	-
74 ж	16.9	16.8	-0.1	-
75 а	19.9	19.8	-0.1	-
75 в	6.1	6.0	-0.1	-
75 е	16.5	15.8	-0.7	-
99 е	8.0		-8.0	BG0000608
100 м	6.9	7.3	0.4	BG0000608
103 к	3.2	3.3	0.1	-
103 л	14.0	14.0	-	-
108 в	4.7	4.8	0.1	-
108 г	7.5	7.7	0.2	-
113 м	11.0	11.3	0.3	-
144 б	6.9	6.9	-	-
144 в	13.4	13.2	-0.2	-
144 д	7.0	7.0	-	-
204 а	21.5	21.3	-0.2	-
204 б	3.7	3.3	-0.4	-
204 в	6.1	5.9	-0.2	-
306 а	18.7	18.7	-	BG0000432
306 б	23.5	23.6	0.1	BG0000432
306 г	1.4	1.4	-	-
306 д	1.3	1.4	0.1	-
306 з	0.5	0.5	-	BG0000432
306 о	0.4	0.4	-	BG0000432
306 п	0.3	0.3	-	BG0000432
306 р	0.9	0.9	-	BG0000432
306 с	3.1	3.1	-	BG0000432
306 т	0.3	0.4	0.1	BG0000432
306 у	10.3	10.3	-	BG0000432
306 ф	0.6	0.5	-0.1	BG0000432
306 ш	0.5	0.5	-	BG0000432
306 щ	0.3	0.2	-0.1	BG0000432
306 ю	26.1	26.5	0.4	BG0000432
306 я	0.3	0.3	-	BG0000432
306 а1	18.2	18.2	-	BG0000432
306 б1	21.1	21.1	-	BG0000432
306 в1	1.2	1.2	-	BG0000432
306 е1	0.5	0.5	-	BG0000432
335 а	1.2	1.2	-	-
335 б	0.3	0.8	0.5	-
335 в	0.3	0.2	-0.1	-
335 г	19.5	19.4	-0.1	-
335 д	2.1	2.1	-	-
335 е	0.8	0.8	-	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Отдел/подотдел-2011-2021 г.	Площ-2011г.	Площ-2021г.	Разлика	Зони Натура 2000
335 ж	12.5	12.7	0.2	-
335 з	2.4	1.5	-0.9	-
335 л	16.4	16.5	0.1	-
335 м	1.4	1.4	-	-
335 н	10.7	10.5	-0.2	-
335 о	7.6	7.5	-0.1	-
335 п	1.4	1.4	-	-
335 р	0.6	2.2	1.6	-
335 с	0.5	0.5	-	-
335 т	2.3	0.7	-1.6	-
335 у	0.5	0.5	-	-
335 1	1.0	1.9	0.9	-
335 2	0.2	0.2	-	-
336 а	8.2	8.3	0.1	-
336 б	0.5	0.3	-0.2	-
336 в	11.2	11.4	0.2	-
336 г	0.7	0.4	-0.3	-
336 д	0.4	0.4	-	-
336 е	23.9	24.2	0.3	-
337 а	26.0	25.9	-0.1	-
337 б	1.8	1.9	0.1	-
337 в	1.1	1.1	-	-
337 г	1.1	1.1	-	-
337 д	0.8	0.8	-	-
337 е	9.2	9.1	-0.1	-
337 ж	3.0	3.0	-	-
337 з	22.7	23.4	0.7	-
337 и	7.3	7.3	-	BG0000432
	536.4	530.0	-6.4	

Подробна инвентаризация, горскостопански план и план за защита на горските територии от пожари на защитените зони по ЗБР

I. ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG0000432 "ГОЛЯМА РЕКА" (ЗА МЕСТООБИТАНИЯТА)

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ на Защитена зона BG0000432 "Голяма река" (за Местообитанията)

1. Защитена зона BG0000432 "Голяма река" - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (за Местообитанията) - обявена по Директива 92/43/ЕИО, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие с Решение на МС № 122 от 02.03/2007 год., ДВ бр.21/2007 год. и допълнено с РМС № 811 от 16.11.2010 г. (ДВ брой 96 от 07.12.2010 г.) - с обща площ 1 675,9 ха, от които 1 637,1 ха (97,7%) залесена и 38,8 ха (2,3%) незалесена.

Разположена е изцяло в община Попово в следните землища:

№ по ред	Землище	площ ха
2	с. БАБА ТОНКА	272.9
3	с. БЕРКОВСКИ	63.7
4	с. БРАКНИЦА	687.3
10	с. ГОРИЦА	149.6
13	с. ДОЛЕЦ	61.5
22	с. ИВАНЧА	114.5
26	с. КОНАК	186.1
33	с. МАНАСТИРИЦА	140.3
ВСИЧКО: Община ПОПОВО		1675.9

Защитена зона " BG0000432 "Голяма река" е разположена в следните отдели и подотдели на ТП ДЛС "Черни Лом": **288:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ч, 1, 2, 3, 4, 5; **289; 290; 291:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, 2; **292:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2; **293:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3; **294; 295:**ж1, к1, л1, м1, н1, о1, 2; **296; 297:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, р, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 2; **298; 299:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ш, щ, ю, я; **300; 301; 302:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, 1, 2, 3, 4; **303; 304:**а, б, в, г, д, е, и, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш; **305; 306:**а, б, в, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, д1, е1, и1; **337:**и; **385:**в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, р, 1, 2, 3, 4, 6, 7 - с обща площ 1 675,9 ха, от която 1 637,1 ха залесена и 38,8 ха незалесена.

В т.ч. отдели и подотдели държавна собственост в защитена зона " BG0000432 "Голяма река": **288** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, т, у, ф, х, 1, 2, 3, 4, 5; **289** а, б, в, г, д, к, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; **290** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, р, с, т, ч, 1, 2; **291** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, 2; **292** а, в, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2; **293** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, у, ф, х, ч, 1, 2, 3; **294** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; **295** ж1, к1, л1, м1, н1, о1, 2; **296** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1; **297** г, ж, и, к, л, м, р, 1, 2; **298** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3; **299** а, б, в, к, л, т, ш, щ, ю; **300** а, б, в, г, д, ж, з, и, к, 1, 2; **301** а, б, в, г, л, м, о, 1; **302** а, б, в, г, д, ж, з, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я; **303** а, г, д, к, м; **304** а, б, в, г, д, е, и, м, н, о, п, р, с, у, ф, х, ц, ч, ш; **305** а, б, в, 1; **306** з, о, п, с, т, у, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, е1; **385** в, г, ж, з, и, к, л, н, о, р, 1, 2, 3, 4, 6, 7 - с обща площ 1 465,9 ха, от която 1 428,7 ха залесена и 37,2 ха незалесена.

Таблица № 2
Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите

Общо ТП ДЛС "Черни Лом", Зона Натура 2000: BG0000432 (Голяма река)

Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широколистни високостъблени	издънкови за превръщане хектари	нискостъблени	Всичко	
естествен произход 0.4-1.0	-	3.3	1070.0	367.3	1440.6	86.0
склопени култури	11.2	24.7	-	155.5	191.4	11.4
изредени култури	-	5.1	-	-	5.1	0.3
всичко насаждения	11.2	33.1	1070.0	522.8	1637.1	97.7
всичко залесена площ	11.2	33.1	1070.0	522.8	1637.1	97.7
голина	-	22.0	-	2.9	24.9	1.5
всичко незал.дървопр.	-	22.0	-	2.9	24.9	1.5
поляна	-	-	6.2	2.9	9.1	0.5
просека	0.1	-	0.7	0.6	1.4	0.1
лесонепригодна голина	-	-	0.2	1.1	1.3	0.1
скали	-	-	1.0	-	1.0	0.1
канал	-	-	0.1	-	0.1	-
автомобилен път III категория	-	-	0.6	-	0.6	-
автомобилен път IV категория	-	-	0.4	-	0.4	-
всичко недървопр. площ	0.1	-	9.2	4.6	13.9	0.8
всичко инвентаризирана площ	11.3	55.1	1079.2	530.3	1675.9	100.0
в т.ч. дървопр. площ	11.2	55.1	1070.0	525.7	1662.0	99.2

Таблица № 2^A
Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите

ТП ДЛС "Черни Лом", Държавна собственост, Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широколистни високостъблени	издънкови за превръщане хектари	нискостъблени	Всичко	
естествен произход 0.4-1.0	-	3.3	1005.5	265.4	1274.2	86.9
склопени култури	5.3	23.4	-	120.7	149.4	10.2
изредени култури	-	5.1	-	-	5.1	0.4
всичко насаждения	5.3	31.8	1005.5	386.1	1428.7	97.5
всичко залесена площ	5.3	31.8	1005.5	386.1	1428.7	97.5
голина	-	22.0	-	1.8	23.8	1.6
всичко незал.дървопр.	-	22.0	-	1.8	23.8	1.6
поляна	-	-	6.2	2.4	8.6	0.6
просека	0.1	-	0.7	0.6	1.4	0.1
лесонепригодна голина	-	-	0.2	1.1	1.3	0.1
скали	-	-	1.0	-	1.0	0.1
канал	-	-	0.1	-	0.1	-
автомобилен път III категория	-	-	0.6	-	0.6	-
автомобилен път IV категория	-	-	0.4	-	0.4	-
всичко недървопр. площ	0.1	-	9.2	4.1	13.4	0.9
всичко инвентаризирана площ	5.4	53.8	1014.7	392.0	1465.9	100.0
в т.ч. дървопр. площ	5.3	53.8	1005.5	387.9	1452.5	99.1

Таблица № 3**Разпределение на общата площ на горските територии и запаса без клони по категории и функции**

Общо ТП ДЛС “Черни Лом” Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
Общо защитни функции	-	-	-
защитена зона местообитания	1675.9	1637.1	211080
Всичко защитени зони Натура 2000	1675.9	1637.1	211080
Общо специални функции по т.1	1675.9	1637.1	211080
Общо специални функции по т.2	-	-	-
Общо специални функции по т.3	-	-	-
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	1675.9	1637.1	211080
Общо защитни и специални функции	1675.9	1637.1	211080
Всичко стопански функции	-	-	-
Всичко	1675.9	1637.1	211080

Таблица № 3^А**Разпределение на общата площ на горските територии и запаса без клони по категории и функции**

ТП ДЛС “Черни Лом” Държавна собственост, Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
Общо защитни функции	-	-	-
защитена зона местообитания	1465.9	1428.7	196890
Всичко защитени зони Натура 2000	1465.9	1428.7	196890
Общо специални функции по т.1	1465.9	1428.7	196890
Общо специални функции по т.2	-	-	-
Общо специални функции по т.3	-	-	-
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	1465.9	1428.7	196890
Общо защитни и специални функции	1465.9	1428.7	196890
Всичко стопански функции	-	-	-
Всичко	1465.9	1428.7	196890

2. Списък на местообитанията в защитена зона BG0000432 “Голяма река”

9150 Термофилни букови гори (Medio-European limestone beech forests of the Cephalanthero-Fagion (Cephalanthero-Fagion) отдели и подотдели - **288:** и - **с обща площ 11,2 ха.**

В местообитание **9150** не са обособени гори във фаза на старост.

91G0 Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus (Pannonic woods with Quercus petraea and Carpinus betulus) отдели и подотдели - **288:** в, з, л, т; **289:** д, е, ж, к, л, м, с, х; **290:** р; **291:** ж, л; **293:** у; **294:** в; **297:** к; **298:** к, о; **303:** а, к; **304:** в - **с обща площ 148,0 ха.**

В местообитание **91G0** са обособени гори във фаза на старост отдели и подотдели: **294** в - **с площ 22,9 ха**, което е **15,5%** от общата площ на местообитанието.

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори (Pannonian-Balkanic turkey oak – sessile oak forests) отдели и подотдели - **288:** ж, р, с, ф; **289:** а, б, в, у; **290:** а, к, с; **291:** б, е, о, р, х, щ, ю; **292:** а, ж, з; **293:** б, н, т, ч, ш, щ; **294:** а, д, з; **295:** ж1, о1; **296:** а, д, е, ж, з, и, м, н; **297:** а, б, в, д, е, ж, з, и, л, м, п, р, у, ф, х, ц, ч; **298:** а, ж, з, и, л; **299:** а, б, ж, л, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ш, щ, ю, я; **300:** а, д, к; **301:** а, г, о; **302:** б, ш; **303:** б, в, е, ж; **304:** б, г, т, х; **305:** а, б; **306:** ж, з, и, л, м, н, у, ю, а1, б1; **385:** г, м, о, р - **с обща площ 826,2 ха.**

В местообитание **91M0** са обособени гори във фаза на старост от Заповед № РД 49-421/02.11.2016г. отдели и подотдели: **290** а; **291** ю; **294** д; **295** ж1; о1; **299** б; л; **301** г - **с площ 82,7 ха**, което е **10,0%** от общата площ на местообитанието и гори във фаза на старост от Доклада за ГВКСЗ отдели и подотдели: **306** з; у; ю; а1; б1- **с площ 76,6 ха**, което е **9,3%** от общата площ на местообитанието.

91ZO Мизийски гори от сребролистна липа (Moesian silver lime woods) отдели и подотдели – **297: г - с обща площ 0,7 ха**

В местообитание 91ZO не са обособени гори във фаза на старост.

В това число разпределението на **местообитанията в горски територии държавна собственост** на защитена зона "Голяма река" BG0000432, е както следва:

9150 Термофилни букови гори (Medio-European limestone beech forests of the Cephalanthero-Fagion (Cephalanthero-Fagion) отдели и подотдели - **288: и - с обща площ 11,2 ха.**

В местообитание 9150 не са обособени гори във фаза на старост.

91G0 Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus (Pannonic woods with Quercus petrea and Carpinus betulus) отдели и подотдели - **288: в, з, л, т; 289: д, к, м, с, х; 290: р; 291: ж, л; 293: у; 294: в; 297: к; 298: к, о; 303: а, к; 304: в - с обща площ 146,4 ха.**

В местообитание 91G0 са обособени гори във фаза на старост отдели и подотдели: 294 в - с площ 22,9 ха, което е 15,6% от общата площ на местообитанието.

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори (Pannonian-Balkanic turkey oak – sessile oak forests) отдели и подотдели - **288: ж, р, ф; 289: а, б, в, у; 290: а, к, с; 291: б, е, о, х, щ, ю; 292: а, ж, з; 293: б, н, т, ч; 294: а, д, з; 295: ж1, о1; 296: а, д, е, ж, з, и, м; 297: ж, и, л, м, р; 298: а, ж, з, и, л; 299: а, б, л, т, ш, щ, ю; 300: а, д, к; 301: а, г, о; 302: б, ш; 304: б, г, х; 305: а, б; 306: з, у, ю, а1, б1; 385: г, о, р - с обща площ 775,1 ха.**

В местообитание 91M0 са обособени гори във фаза на старост от Заповед № РД 49-421/02.11.2016г. отдели и подотдели: 290 а; 291 ю; 294 д; 295 ж1; о1; 299 б; л; 301 г - с площ 82,7 ха, което е 10,7% от общата площ на местообитанието и гори във фаза на старост от Доклада за ГВКС3 отдели и подотдели: 306 з; у; ю; а1; б1- с площ 76,6 ха, което е 9,9% от общата площ на местообитанието.

91ZO Мизийски гори от сребролистна липа (Moesian silver lime woods) отдели и подотдели – **297: г - с обща площ 0,7 ха**

В местообитание 91ZO не са обособени гори във фаза на старост.

Разпределението на площта от Защитената зона, за която са определени местообитания по видове гора общо за всички собственици е показано в таблица № 4, а само за горските територии държавна собственост в таблица № 4^А.

Таблица № 4
Местообитания и видове гори

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Местообитания	изд.за превръщане	Всичко	%	в т.ч. ГФС от Заповед № РД 49-421/02.11.2016г.		в т.ч. ГФС от Доклада за ГВКС3	
	ха			% от площта на местообитанието	ха	% от площта на местообитанието	
общо 9150	11.2	11.2	1.1	-	-	-	-
общо 91G0	148.0	148.0	15.0	22.9	15.5	-	-
общо 91M0	826.2	826.2	83.8	82.7	10.0	76.6	9.3
общо 91ZO	0.7	0.7	0.1	-	-	-	-
ВСИЧКО	986.1	986.1	100.0	105.6	10.7	76.6	9.3

Таблица № 4^А
Местообитания и видове гори

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Местообитания	изд.за превръщане	Всичко	%	в т.ч. ГФС от Заповед № РД 49-421/02.11.2016г.		в т.ч. ГФС от Доклада за ГВКС3	
	ха			% от площта на местообитанието	ха	% от площта на местообитанието	
общо 9150	11.2	11.2	1.2	-	-	-	-
общо 91G0	146.4	146.4	15.7	22.9	15.6	-	-
общо 91M0	775.1	775.1	83.0	82.7	10.7	76.6	9.9
общо 91ZO	0.7	0.7	0.1	-	-	-	-
ВСИЧКО	933.4	933.4	100.0	105.6	11.3	76.6	9.9

Част от горите във фаза на старост (ГФС), които са разположени на територията на Защитената зона "Голяма река" BG0000432 са определени въз основа на Заповед № РД 49-421/02.11.2016 г., на Министъра на земеделието и храните. Тази заповед се отнася за цялата Защитена зона "Голяма река" BG0000432, която е разположена не само в ТП ДЛС "Черни Лом", но и в ТП ДГС "Горна Оряховица" и ТП ДГС "Омуртаг".

Поради тази причина площта на Горите във Фаза на старост, които са обособени на територията на ТП ДЛС "Черни Лом", в някои от местообитанията са повече от 10,0% от площта им, а в други местообитания са с по-малка площ от 10,0%. Допълнително са определени ГФС в Доклада за ГВКС, показани в таблици №№ 4 и 4^А.

3. Собственост на горските територии в Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река"

Във връзка с извършеният процес на възстановяване на собствеността в горските територии и кадастралните карти на землищата, разположени на територията на Защитена зона "Голяма река" BG0000432, е извършена следната диференциация по собственост, показана в таблица № 5.

Таблица № 5
Разпределение на площта по собственост

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

вид собственост	Общо				в т.ч. Горски територии		в т.ч. Земеделски територии	
	обща площ ха	%	в т.ч. залес. площ ха	%	обща площ ха	%	обща площ ха	%
Държавна собственост	1465.9	87.5	1428.7	87.3	1408.7	95.6	57.2	28.2
Общинска собственост	97.0	5.8	97.0	5.9	-	-	97.0	47.9
Физически лица	94.3	5.6	92.7	5.7	61.2	4.2	33.1	16.3
Юридически лица	18.7	1.1	18.7	1.1	3.3	0.2	15.4	7.6
Всичко	1675.9	100.0	1637.1	100.0	1473.2	100.0	202.7	100.0

4. Горски територии за защита на водите, разположени в Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река"

4.1. СОЗ пояс 1 : 337 и - с обща залесена площ 7,3 ха.

5. Общи таксационни данни за защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река"

Разпределението на залесената площ, общият дървесен запас и средният прираст по класове и подкласове на възраст общо за Защитена зона "Голяма река" BG0000432, е показано в таблица № 6. От нея се вижда, че средната възраст на защитената зона е 63 години, средният запас е 129 куб.м/ха, средният прираст е 2,16 куб.м/ха. Средната пълнота на защитената зона е 0,71. Общият среден годишен прираст на защитената зона е 3 535 куб.м.

Таблица № 6
Разпределение на залесената площ, общия дървесен запас
и средния прираст по класове и подкласове на възраст

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Класове на възраст	Подкласове на възраст	Площ		Запас на основното насаждение		Надлесни куб.м	Среден прираст куб.м
		хектари	%	куб.м	%		
I	1-10	20.1	1.2	530	0.2	-	84
	11-20	26.6	1.6	1915	0.9	-	117
II	21-30	97.3	6.0	7035	3.4	-	263
	31-40	120.0	7.3	12705	6.0	-	359
III	41-50	68.1	4.2	8410	4.0	-	174
	51-60	251.7	15.4	19965	9.5	-	342
IV	61-70	581.0	35.5	82985	39.3	-	1215
	71-80	437.3	26.7	70585	33.4	-	904
V	81-90	35.0	2.1	6950	3.3	-	77
	91-100	-	-	-	-	-	-
Всичко		1637.1	100.0	211080	100.0	-	3535

средна възраст: 63 години
 среден запас: 129 куб.м/ха
 среден прираст: 2.16 куб.м/ха

Таблица № 6^A
Разпределение на залесената площ, общия дървесен запас
и средния прираст по класове и подкласове на възраст

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Класове на възраст	Подкласове на възраст	Площ		Запас на основното насаждение		Надлесни куб.м	Среден прираст куб.м
		хектари	%	куб.м	%		
I	1-10	1.4	0.1	160	0.1	-	19
	11-20	24.1	1.7	1810	0.9	-	110
II	21-30	73.4	5.1	5685	2.9	-	217
	31-40	69.0	4.8	7045	3.6	-	199
III	41-50	67.5	4.7	8390	4.3	-	174
	51-60	218.7	15.3	18300	9.2	-	314
IV	61-70	508.2	35.6	78740	40.0	-	1154
	71-80	431.4	30.2	69810	35.5	-	894
V	81-90	35.0	2.5	6950	3.5	-	77
	91-100	-	-	-	-	-	-
Всичко		1428.7	100.0	196890	100.0	-	3158

средна възраст: 65 години
 среден запас: 138 куб.м/ха
 среден прираст: 2.21 куб.м/ха

Разпределението на залесената площ, общия дървесен запас и средния прираст по класове и подкласове на възраст на държавните гори в Защитена зона "Голяма река" BG0000432 е показано в таблица № 6^A. От нея се вижда, че средната възраст на държавните гори в защитената зона е 65 години, средният запас е 138 куб.м/ха, средният прираст е 2,21 куб.м/ха. Средната пълнота на държавните гори в защитената зона е 0,71. Средният годишен прираст на държавните гори в защитената зона е 3 158 куб.м.

Таблица № 7**Разпределение на залесената площ по дървесни видове и класове на възраст**

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Дървесни видове	клас I 1-20	клас II 21-40	клас III 41-60	клас IV 61-80	клас V 81-100	клас VI 101-120	клас VII 121-140	клас VIII над 140	Всичко	%
хектари										
Черен бор	-	6.2	4.8	-	-	-	-	-	11.0	0.7
Бук	1.9	-	-	5.0	9.7	-	-	-	16.6	1.0
Червен дъб	-	5.5	-	-	-	-	-	-	5.5	0.3
Зимен дъб	-	-	0.2	6.9	-	-	-	-	7.1	0.4
Благун	-	0.2	0.1	17.5	-	-	-	-	17.8	1.1
Цер	3.8	51.8	77.5	662.3	18.0	-	-	-	813.4	49.7
Габър	3.0	8.3	22.4	128.4	6.7	-	-	-	168.8	10.3
Трепетлика	-	0.3	-	-	-	-	-	-	0.3	-
Мъждрян	2.7	14.7	11.6	22.5	-	-	-	-	51.5	3.2
Орех	-	1.3	0.1	-	-	-	-	-	1.4	0.1
Акация	36.8	104.1	61.8	10.0	-	-	-	-	212.7	13.0
Космат дъб	-	-	4.3	11.0	-	-	-	-	15.3	0.9
Келяв габър	0.4	4.2	107.9	99.5	-	-	-	-	212.0	13.0
Полски бряст	-	1.2	1.5	1.6	-	-	-	-	4.3	0.3
Бяла върба	-	2.0	1.3	-	-	-	-	-	3.3	0.2
Гледичия	-	0.2	3.6	2.3	-	-	-	-	6.1	0.4
Конски кестен	-	-	-	0.1	-	-	-	-	0.1	-
Клен	0.5	8.2	9.5	27.6	2.0	-	-	-	47.8	2.9
Круша	-	1.8	-	-	-	-	-	-	1.8	0.1
Леска	-	0.2	1.0	-	-	-	-	-	1.2	0.1
Едролистна липа	-	0.1	-	16.0	-	-	-	-	16.1	1.0
Сребролистна липа	-	1.3	-	1.6	-	-	-	-	2.9	0.2
Планински ясен	-	1.2	2.4	3.3	-	-	-	-	6.9	0.4
Полски ясен	-	0.2	1.5	0.2	-	-	-	-	1.9	0.1
тп Vachelieri	-	0.2	9.1	1.3	-	-	-	-	10.6	0.6
тп I-214	-	0.5	-	-	-	-	-	-	0.5	-
Дива череша	-	-	-	0.2	-	-	-	-	0.2	-
Всичко	49.1	213.7	320.6	1017.3	36.4	-	-	-	1637.1	100.0
проценти	3.0	13.0	19.6	62.2	2.2	-	-	-	100.0	

Разпределението на залесената площ по дървесни видове и по класове на възраст общо за Защитена зона "Голяма река" BG0000432 е показано в таблица № 7. От нея се вижда, че в защитената зона преобладават насажденията на възраст от 61 до 80 години, с обща площ от 1 017,3 ха – 62,2%, следвани от тези от 41 до 60 години, с обща площ 320,6 ха – 19,6%. От дървесните видове преобладават цера – 813,4 ха (49,7%), акацията – 212,7 ха (13,0%), келявия габър – 212,0 ха (13,0%) и др.

Таблица № 7^А
Разпределение на залесената площ по дървесни видове и класове на възраст

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Дървесни видове	клас I 1-20	клас II 21-40	клас III 41-60	клас IV 61-80	клас V 81-100	клас VI 101-120	клас VII 121-140	клас VIII над 140	Всичко	%
хектари										
Черен бор	-	0.3	4.8	-	-	-	-	-	5.1	0.4
Бук	0.2	-	-	4.8	9.7	-	-	-	14.7	1.0
Червен дъб	-	5.5	-	-	-	-	-	-	5.5	0.4
Зимен дъб	-	-	0.2	6.9	-	-	-	-	7.1	0.5
Благун	-	0.2	0.1	17.5	-	-	-	-	17.8	1.3
Цер	2.2	32.8	73.0	633.3	18.0	-	-	-	759.3	53.2
Габър	0.3	6.3	21.2	126.2	6.7	-	-	-	160.7	11.3
Трепетлика	-	0.3	-	-	-	-	-	-	0.3	-
Мъждрян	2.7	4.6	10.0	20.4	-	-	-	-	37.7	2.6
Орех	-	0.2	0.1	-	-	-	-	-	0.3	-
Акация	21.9	74.3	60.4	9.8	-	-	-	-	166.4	11.7
Космат дъб	-	-	4.3	8.6	-	-	-	-	12.9	0.9
Келяв габър	0.2	3.5	85.4	58.8	-	-	-	-	147.9	10.3
Полски бряст	-	0.6	1.5	1.6	-	-	-	-	3.7	0.3
Бяла върба	-	1.6	1.0	-	-	-	-	-	2.6	0.2
Гледичия	-	0.2	3.6	2.3	-	-	-	-	6.1	0.4
Конски кестен	-	-	-	0.1	-	-	-	-	0.1	-
Клен	0.4	4.9	7.9	26.3	2.0	-	-	-	41.5	2.9
Круша	-	1.5	-	-	-	-	-	-	1.5	0.1
Леска	-	0.2	-	-	-	-	-	-	0.2	-
Едрolistна липа	-	0.1	-	16.0	-	-	-	-	16.1	1.1
Сребролистна липа	-	1.0	-	1.6	-	-	-	-	2.6	0.2
Планински ясен	-	1.2	2.4	2.7	-	-	-	-	6.3	0.4
Полски ясен	-	0.1	1.5	0.2	-	-	-	-	1.8	0.1
тп Vachelieri	-	0.2	8.3	1.3	-	-	-	-	9.8	0.7
тп I-214	-	0.5	-	-	-	-	-	-	0.5	-
Дива череша	-	-	-	0.2	-	-	-	-	0.2	-
Всичко	27.9	140.1	285.7	938.6	36.4	-	-	-	1428.7	100.0
проценти	1.9	9.8	20.0	65.7	2.6	-	-	-	100.0	

Разпределението на залесената площ по дървесни видове и по класове на възраст на **държавните гори** в Защитена зона "Голяма река" BG0000432 е показано в таблица № 7^А. От нея се вижда, че в защитената зона преобладават насажденията на възраст от 61 до 80 години, с обща площ от 938,6 ха – 65,7%, следвани от тези от 41 до 60 години, с обща площ 285,7 ха – 20,0%,. От дървесните видове преобладават цера – 759,3 ха (53,2%), акацията – 166,4 ха (11,7%), габъра – 160,7 ха (11,3%) и др.

ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН на Защитена зона "Голяма река" за местообитанията BG0000432

1. Планирани сечи в Защитената зона

Съобразно биологичните особености на дървесните видове, състоянието на насажденията, хода на възобновителния процес и целта на стопанисването в Защитена зона "Голяма река" BG0000432 на териториите с **обособени местообитания** е предвидено да се извършват **постепенно-котловинни и групово-постепенни сечи**. Извън зоните с местообитания са планирани и **голи сечи в акациев и тополови дървостои**. Всички възобновителни сечи са съобразени, както с Наредба № 8 на МЗХ от 05.08.2011г. за Сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64 от 19.08.2011г.; изм. и доп., бр. 72 от 18.09.2015г.), със **Закона за Горите** (обн. ДВ, бр. 19 от 08.03.2011г., в сила от 09.04.2011г., изм. и доп., бр. 60 от 07.08.2015г. в сила от 07.08.2015г.), така и с **Режимите за устойчиво управление на горите в Натура 2000**.

При извеждане на възобновителните сечи е планирано да се оставят единични хралупести или групи от стари дървета – подходящи за укрытия на птици и бозайници, както и да се поддържа мъртва дървесина от 8 до 10 на сто от запаса на насажденията, с изключение на насажденията от първи и втори клас на пожароопасност. Също така се запазват най-малко 3 – 5 бр. дървета на хектар с диаметър над 20 см на височина 130 см с цел осигуряване на биотопна дървесина.

Таблица № 8

Разпределение на площта на насажденията за възобновителна сеч
през десетилетието по вид на сечта

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Стопански класове	Вид на възобновителната сеч					общо гола	ОБЩО	%
	постепенно котловинна	групово постепенна	гола за топола	гола за акация	гола за изд.възобн.			
Гори със ЗСпФ								
Церов В П	110.9	-	-	-	-	-	110.9	35.6
Габъров В П	-	15.2	-	-	-	-	15.2	4.9
Церов П	6.8	-	-	-	-	-	6.8	2.2
Акациев	-	-	-	13.3	155.9	169.2	169.2	54.3
Тополов нетип.	-	-	7.8	-	1.6	9.4	9.4	3.0
Всичко ЗСпФ	117.7	15.2	7.8	13.3	157.5	178.6	311.5	100.0
ОБЩО	117.7	15.2	7.8	13.3	157.5	178.6	311.5	100.0
ПОЛЗВАНЕ (БЕЗ КЛОНИ)	6525	730	645	590	12735	13970	21225	
ПОЛЗВАНЕ (С КЛОНИ)	7180	810	725	620	13405	14750	22740	
в т.ч. Местообитания								
всичко 9150	-	11.2	-	-	-	-	11.2	8.4
всичко 91G0	-	4.0	-	-	-	-	4.0	3.0
всичко 91M0	117.7	-	-	-	-	-	117.7	88.6
ОБЩО	117.7	15.2	-	-	-	-	132.9	100.0

Разпределението на площта на насажденията държавна собственост за възобновителна сеч по вид на сечта и по видове местообитания (в които има планирани възобновителни сечи) в Защитена зона "Голяма река" в ТП ДЛС "Черни Лом" е дадено в таблица № 8.

Разпределението на предвидената за отсичане през десетилетието стояща маса (без клони и с клони) по дървесни видове и основни групи сортименти в горите държавна собственост в Защитена зона "Голяма река" на ТП ДЛС "Черни Лом" е показано в таблица № 9.

Разпределението на площта на държавните гори за всички видове сеч по вид на сечта и по стопански класове в горите на защитената зона е показано в таблица № 10.

Таблица № 9
Разпределение на предвидената за отсичане стояща маса
по дървесни видове и основни групи сортименти

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Възобновителна в издънкови за превръщане										
Бук	490	550	90	460	55	110	10	175	275	10
Благун	90	100	15	85	10	20	-	30	55	-
Цер	6125	6730	815	5915	1345	815	145	2305	3475	135
Габър	540	600	105	495	5	85	25	115	365	15
Клен	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
широколистни	7255	7990	1025	6965	1415	1035	180	2630	4175	160
проценти	90.8	100.0	12.9	87.1	17.7	12.9	2.2	32.8	52.3	2.0
Общо възобновителна в издънкови за превръщане	7255	7990	1025	6965	1415	1035	180	2630	4175	160
проценти	90.8	100.0	12.9	87.1	17.7	12.9	2.2	32.8	52.3	2.0
Възобновителна в нискоствълбени										
Мъждрян	130	150	20	130	-	-	-	-	130	-
Акация	12365	12985	1415	11570	-	2370	795	3165	8260	145
Гледичия	490	500	40	460	-	105	25	130	325	5
тп Vachelieri	70	80	10	70	30	10	5	45	25	-
тп I-214	110	130	15	115	50	15	5	70	40	5
широколистни	13165	13845	1500	12345	80	2500	830	3410	8780	155
проценти	95.1	100.0	10.8	89.2	0.6	18.1	6.0	24.7	63.4	1.1
Общо възобновителна в нискоствълбени	13165	13845	1500	12345	80	2500	830	3410	8780	155
проценти	95.1	100.0	10.8	89.2	0.6	18.1	6.0	24.7	63.4	1.1
Възобновителна в тополови										
Акация	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
Бяла върба	40	40	5	35	10	5	5	20	15	-
тп Vachelieri	755	855	110	745	335	95	40	470	265	10
широколистни	805	905	115	790	345	105	45	495	285	10
проценти	89.0	100.0	12.7	87.3	38.1	11.6	5.0	54.7	31.5	1.1
Общо възобновителна в тополови	805	905	115	790	345	105	45	495	285	10
проценти	89.0	100.0	12.7	87.3	38.1	11.6	5.0	54.7	31.5	1.1
Всичко възобновителни сечи	21225	22740	2640	20100	1840	3640	1055	6535	13240	325
проценти	93.3	100.0	11.6	88.4	8.1	16.0	4.7	28.8	58.2	1.4
Прореждане в иглолистни										
Черен бор	15	20	5	15	-	10	-	10	5	-
иглолистни	15	20	5	15	-	10	-	10	5	-
проценти	75.0	100.0	25.0	75.0	-	50.0	-	50.0	25.0	-
Общо прореждане в иглолистни	15	20	5	15	-	10	-	10	5	-
проценти	75.0	100.0	25.0	75.0	-	50.0	-	50.0	25.0	-

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти						
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина	
					едра	средна	дребна	общо			
Прореждане в широколистни високоствъблени											
Червен дъб	190	270	40	230	5	35	10	50	170	10	
Цер	20	30	5	25	-	5	-	5	20	-	
Сребролистна липа	20	20	5	15	-	5	-	5	10	-	
широколистни	230	320	50	270	5	45	10	60	200	10	
проценти	71.9	100.0	15.6	84.4	1.6	14.1	3.1	18.8	62.5	3.1	
Общо прореждане в широколистни високоствъблени											
	230	320	50	270	5	45	10	60	200	10	
проценти	71.9	100.0	15.6	84.4	1.6	14.1	3.1	18.8	62.5	3.1	
Прореждане в издънкови за превръщане											
Цер	530	590	75	515	-	75	35	110	395	10	
Габър	140	200	35	165	-	20	10	30	130	5	
Клен	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-	
Планински ясен	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-	
широколистни	690	810	110	700	-	105	45	150	535	15	
проценти	85.2	100.0	13.6	86.4	-	13.0	5.6	18.6	66.0	1.8	
Общо прореждане в издънкови за превръщане											
	690	810	110	700	-	105	45	150	535	15	
проценти	85.2	100.0	13.6	86.4	-	13.0	5.6	18.6	66.0	1.8	
Пробирка в иглолистни											
Черен бор	180	220	50	170	45	80	5	130	35	5	
иглолистни	180	220	50	170	45	80	5	130	35	5	
проценти	81.8	100.0	22.7	77.3	20.4	36.4	2.3	59.1	15.9	2.3	
Общо пробирка в иглолистни											
	180	220	50	170	45	80	5	130	35	5	
проценти	81.8	100.0	22.7	77.3	20.4	36.4	2.3	59.1	15.9	2.3	
Пробирка в широколистни високоствъблени											
Зимен дъб	25	30	5	25	-	5	-	5	20	-	
Цер	235	300	45	255	20	35	-	55	195	5	
Габър	5	5	-	5	-	-	-	-	5	-	
Планински ясен	70	80	10	70	10	5	5	20	50	-	
широколистни	335	415	60	355	30	45	5	80	270	5	
проценти	80.7	100.0	14.5	85.5	7.2	10.8	1.2	19.2	65.1	1.2	
Общо пробирка в широколистни високоствъблени											
	335	415	60	355	30	45	5	80	270	5	
проценти	80.7	100.0	14.5	85.5	7.2	10.8	1.2	19.2	65.1	1.2	
Пробирка в издънкови за превръщане											
Бук	140	160	25	135	5	15	5	25	105	5	
Благун	30	30	5	25	-	5	-	5	20	-	
Цер	140	150	10	140	5	35	-	40	95	5	
Габър	360	425	70	355	-	55	20	75	270	10	
широколистни	670	765	110	655	10	110	25	145	490	20	
проценти	87.6	100.0	14.4	85.6	1.3	14.4	3.3	19.0	64.0	2.6	

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Общо пробирка в издънкови за превръщане	670	765	110	655	10	110	25	145	490	20
проценти	87.6	100.0	14.4	85.6	1.3	14.4	3.3	19.0	64.0	2.6
Всичко отгледни сечи	2120	2550	385	2165	90	395	90	575	1535	55
проценти	83.1	100.0	15.1	84.9	3.5	15.5	3.5	22.5	60.2	2.2
ОБЩО от всички сечи										
Черен бор	195	240	55	185	45	90	5	140	40	5
иглолистни	195	240	55	185	45	90	5	140	40	5
проценти	81.3	100.0	22.9	77.1	18.7	37.5	2.1	58.3	16.7	2.1
Бук	630	710	115	595	60	125	15	200	380	15
Червен дъб	190	270	40	230	5	35	10	50	170	10
Зимен дъб	25	30	5	25	-	5	-	5	20	-
Благун	120	130	20	110	10	25	-	35	75	-
Цер	7050	7800	950	6850	1370	965	180	2515	4180	155
Габър	1045	1230	210	1020	5	160	55	220	770	30
Мъждрян	130	150	20	130	-	-	-	-	130	-
Акация	12375	12995	1415	11580	-	2375	795	3170	8265	145
Бяла върба	40	40	5	35	10	5	5	20	15	-
Гледичия	490	500	40	460	-	105	25	130	325	5
Клен	20	20	-	20	-	10	-	10	10	-
Сребролистна липа	20	20	5	15	-	5	-	5	10	-
Планински ясен	80	90	10	80	10	10	5	25	55	-
тп Vacheliegi	825	935	120	815	365	105	45	515	290	10
тп I-214	110	130	15	115	50	15	5	70	40	5
широколистни	23150	25050	2970	22080	1885	3945	1140	6970	14735	375
проценти	92.4	100.0	11.9	88.1	7.5	15.8	4.5	27.8	58.8	1.5
ВСИЧКО	23345	25290	3025	22265	1930	4035	1145	7110	14775	380
проценти	92.3	100.0	12.0	88.0	7.7	15.9	4.5	28.1	58.4	1.5

Таблица № 10
Размер на ползването по площ, запас и вид на сечта

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Стопански класове	мерни единици	ВИДОВЕ СЕЧИ					ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
		ВЪЗОБН. СЕЧИ	прореждане	пробирка	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ					
ИГЛОЛИСТНИ										
Черборови култури ЗСпФ	ха	-	0.3	2.6	2.9	2.9	0.7	-	-	
	куб.м	-	15	180	195	195	0.8	-	-	
Всичко иглолистни ЗСпФ	ха	-	0.3	2.6	2.9	2.9	0.7	-	-	
	куб.м	-	15	180	195	195	0.8	-	-	
всичко иглолистни	ха	-	0.3	2.6	2.9	2.9	0.7	-	-	
	куб.м	-	15	180	195	195	0.8	-	-	
ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ										
Дъбов СрН ЗСпФ	ха	-	-	1.9	1.9	1.9	0.5	-	-	
	куб.м	-	-	35	35	35	0.1	-	-	
Церов ЗСпФ	ха	-	-	6.7	6.7	6.7	1.7	-	-	
	куб.м	-	-	230	230	230	1	-	-	
Широколистен В ЗСпФ	ха	-	-	2.4	2.4	2.4	0.6	-	-	
	куб.м	-	-	70	70	70	0.3	-	-	
Култури от червен дъб ЗСпФ	ха	-	6.9	-	6.9	6.9	1.8	-	-	
	куб.м	-	230	-	230	230	1	-	-	
Всичко широколистни високоствъблени ЗСпФ	ха	-	6.9	11.0	17.9	17.9	4.6	-	-	
	куб.м	-	230	335	565	565	2.4	-	-	
всичко широколистни високоствъблени	ха	-	6.9	11.0	17.9	17.9	4.6	-	-	
	куб.м	-	230	335	565	565	2.4	-	-	
ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ										
Церов В П ЗСпФ	ха	110.9	33.1	-	33.1	144.0	37.0	8.6	51.6	
	куб.м	6285	690	-	690	6975	29.9	-	-	
Габъров В П ЗСпФ	ха	15.2	-	8.5	8.5	23.7	6.1	-	0.4	
	куб.м	730	-	270	270	1000	4.3	-	-	
Церов П ЗСпФ	ха	6.8	-	-	-	6.8	1.7	-	2.0	
	куб.м	240	-	-	-	240	1	-	-	

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

ВИДОВЕ СЕЧИ									
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прореждане	пробирка	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
Смесен В П ЗСпФ	ха	-	-	15.1	15.1	15.1	3.9	-	-
	куб.м	-	-	400	400	400	1.7	-	-
Всичко издънкови за превръщане ЗСпФ	ха	132.9	33.1	23.6	56.7	189.6	48.7	8.6	54.0
	куб.м	7255	690	670	1360	8615	36.9	-	-
всичко издънкови за превръщане	ха	132.9	33.1	23.6	56.7	189.6	48.7	8.6	54.0
	куб.м	7255	690	670	1360	8615	36.9	-	-
НИСКОСТЪБЛЕНИ									
Акациев ЗСпФ	ха	169.2	-	-	-	169.2	43.5	-	2.1
	куб.м	13165	-	-	-	13165	56.4	-	-
Всичко нискоствъблени ЗСпФ	ха	169.2	-	-	-	169.2	43.5	-	2.1
	куб.м	13165	-	-	-	13165	56.4	-	-
всичко нискоствъблени	ха	169.2	-	-	-	169.2	43.5	-	2.1
	куб.м	13165	-	-	-	13165	56.4	-	-
ТОПОЛОВИ									
Тополов нетип. ЗСпФ	ха	9.4	-	-	-	9.4	2.4	-	3.0
	куб.м	805	-	-	-	805	3.4	-	-
Всичко топови ЗСпФ	ха	9.4	-	-	-	9.4	2.4	-	3.0
	куб.м	805	-	-	-	805	3.4	-	-
всичко топови	ха	9.4	-	-	-	9.4	2.4	-	3.0
	куб.м	805	-	-	-	805	3.4	-	-
ОБЩО									
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ	ха	311.5	40.3	37.2	77.5	389.0	100.0	8.6	59.1
	куб.м	21225	935	1185	2120	23345	100	-	-
в т.ч. Местообитания									
ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ									
9150	ха	11.2	-	-	-	11.2	6.3	-	-
	куб.м	550	-	-	-	550	6.7	-	-
91G0	ха	4.0	-	11.2	11.2	15.2	8.6	-	0.4
	куб.м	180	-	320	320	500	6	-	-
91M0	ха	117.7	33.1	-	33.1	150.8	85.1	8.6	53.6
	куб.м	6525	690	-	690	7215	87.3	-	-

ВИДОВЕ СЕЧИ									
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прореждане	пробирка	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
	ха	132.9	33.1	11.2	44.3	177.2	100.0	8.6	54.0
всичко издънкови за превръщане	куб.м	7255	690	320	1010	8265	100	-	-
ОБЩО									
	ха	132.9	33.1	11.2	44.3	177.2	100.0	8.6	54.0
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ	куб.м	7255	690	320	1010	8265	100	-	-

В държавните гори на Защитена зона за местообитанията "Голяма река" BG0000432 годишното ползване по ГСП от 2021 год. е **2 335 куб.м.**, което представлява **73,9% от средния годишен прираст – 3 158 куб.м.** В сравнение с общия запас в държавните гори на Защитена зона "Голяма река", който е 196 890 куб.м, размерът на годишното ползване е 1,19%, а ползването на 1 ха при 1 428,7 ха залесена площ е 1,63 куб.м/ха.

2. Възобновяване и планирано залесяване в Защитената зона

През настоящия ревизионен период в горските територии **с обособени местообитания** от Защитена зона BG0000432 "Голяма река" в ТП ДЛС "Черни Лом", **ще се разчита основно на естественото възобновяване.** Общо залесяване е предвидено на площ от 31,4 хектара (таблици №№ 11, 11^А и 11^Б).

Таблица № 11

Разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване по насоки на залесяване и по стопански участъци

Държавна собственост

Насоки на залесяване	3 участък		Общо	
	ха	%	ха	%
ново залесяване	10.3	32.8	10.3	32.8
в зрели гори	21.1	67.2	21.1	67.2
общо	31.4	100.0	31.4	100.0
ВСИЧКО ЗА ЗАЛЕСЯВАНЕ	31.4	100.0	31.4	100.0
подпомагане на възобновяване без залесяване	-		-	
всичко	31.4		31.4	

Таблица № 11^А

Разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване по вид на почвоподготовката и по стопански участъци

Държавна собственост

Почвоподготовка	3 участък		Общо	
	ха	%	ха	%
общо РЪЧНА	-	-	-	-
машинни тераси	1.5	4.8	1.5	4.8
пълна оран тракторна тяга	29.9	95.2	29.9	95.2
общо МЕХАНИЗИРАНА	31.4	100.0	31.4	100.0
общо РЪЧНА+МЕХАНИЗИРАНА	31.4	100.0	31.4	100.0

Ново залесяване е планирано на площ 10,3 хектара. Тук са отнесени залесяванията в голини в отдел **293 1, 2, 3, 298 2, 300 2, 305 1.**

Залесяване в зрели гори (гола сеч в топовини гори) е планирано на площ от 7,8 ха в отдели **288 о, 294 б, г, 296 г, 301 б, 302 а, ю.** Същата насока – залесяване в зрели гори (гола сеч в акациевни насаждения) е планирана на площ от 13,3 ха в отдели **298 м, н.**

Таблица № 11^Б

Разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване и на необходимия посадъчен материал по дървесни видове

Държавна собственост

Дървесен вид	Залесяване							Посадъчен материал	
	след гола сеч	ново залесяване	възстановяване на гори	попълване на редици	в зрели гори	Всичко	%	фиданки на 1 ха	фиданки всичко
	хектари							хиляди броя	
Цер	-	10.3	-	-	14.0	24.3	77.4	6.7	162.8
Планински ясен	-	-	-	-	1.2	1.2	3.8	6.7	8.0
Полски ясен	-	-	-	-	2.2	2.2	7.0	6.7	14.7
тп Bachelieri	-	-	-	-	3.7	3.7	11.8	0.8	3.1
всичко	-	10.3	-	-	21.1	31.4	100.0	-	188.6

Основната почвоподготовка при планиране на залесяванията е механизиранията. Тя е представена от пълна оран с тракторна тяга и машинни тераси. Това се обяснява с факта, че преобладават залесяванията на равни терени.

При избора на дървесни видове за залесяване са взети предвид условията на месторастене и стопанската изгода, като е използван подходящият за конкретните месторастения състав.

Предвиденото залесяване е само с широколистни видове.

Схемите на залесяване на използваните дървесни видове са следните:

Благун, цер, ясени	2x0.75 м
Клонове тополи	4x3 м

3. Паша в горските територии в Защитената зона

Съгласно чл. 124, т. 1 до 5 от Закона за Горите от 08.03.2011 г. се забранява пашата в следните горски територии, разположени в Защитена зона "Голяма река" за местообитанията BG0000432 на територията на ТП ДЛС "Черни Лом".

В таблица № 12 е дадена общата площ, забранена за паша по ГСУ, а в таблица № 12^А площта на тези държавна собственост.

В таблица № 13 е даден списък на подотделите, забранени за паша по ГСУ и землища, а в таблица № 13^А списък на тези държавна собственост.

Таблица № 12**Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ**

ТП ДЛС Черни Лом Зона Натура 2000: BG0000432 (Голяма река)

	Обща площ ха	Забранена площ за паша ха	% от общата площ
ГСУ 3	1675.9	1369.1	81.7
всичко	1675.9	1369.1	81.7

Таблица № 12^А**Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ**

ТП ДЛС Черни Лом Зона Натура 2000: BG0000432 (Голяма река) – Държавна собственост

	Обща площ ха	Забранена площ за паша ха	% от общата площ
ГСУ 3	1465.9	1209.7	82.5
всичко	1465.9	1209.7	82.5

Таблица № 13**Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ и ЗЕМЛИЩА**

ТП ДЛС “Черни Лом” Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

ГСУ: 3 землище 2: с. БАБА ТОНКА		
отдел	подотдели	площ (ха)
293	а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, м, н, о, п, т, ф, х, ч, ш, щ, 1, 2, 3	120.8
294	а, б, в, г, д, ж, з, и, к	58.4
295	ж1, к1, л1, н1, о1	20.4
296	а, б, в, г, д, и	48.6
		общо
		248.2

ГСУ: 3 землище 3: с. БЕРКОВСКИ		
отдел	подотдели	площ (ха)
291	б, в, г, д, е, з, и, к, м, н, о, р, с, т, у, ф, х, ц, ш, щ, ю	54.9
385	р	0.7
		общо
		55.6

ГСУ: 3 землище 4: с. БРАКНИЦА		
отдел	подотдели	площ (ха)
296	е, ж	12.3
297	а, ж, л, п, р	30.7
298	а, б, г, д, з, и, л, м, н, п, 2	67.4
299	а, б, в, д, е, ж, и, л, н, п, р, с, т, ш, щ, ю	86.6
300	а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 2	118.0
301	а, б, в, г, ж, з, к, л, м, н, о	78.1
302	а, б, в, г, д, е, ж, и, к, м, н, о, р, с, т, у, ф, х, ч, ш, щ, ю	100.6
303	б, в, г, д, з, м	29.5
		общо
		523.2

ГСУ: 3 землище 10: с. ГОРИЦА		
отдел	подотдели	площ (ха)
296	н	0.9
304	а, б, г, д, е, и, м, н, о, п, р, т, у, х, ц, ч	86.0
305	а, б, в, 1	46.1
306	р, т	1.3
		общо
		134.3

ГСУ: 3 землище 13: с. ДОЛЕЦ		
отдел	подотдели	площ (ха)
290	а, в, д, з, и, к, л, м, н, о, с, т, щ, ю	43.6
		общо
		43.6

ГСУ: 3 землище 22: с. ИВАНЧА		
отдел	подотдели	площ (ха)
292	а, в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, о, п	65.5
385	в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, о	33.7
		общо
		99.2

ГСУ: 3 землище 26: с. КОНАК		
отдел	подотдели	площ (ха)
288	б, г, е, ж, и, к, л, м, н, о, п, р, с, у, х, ч	59.6
289	а, б, в, з, о, п, р, т, у, ф, х, ц	66.9
		общо
		126.5

ГСУ: 3 землище 33: с. МАНАСТИРИЦА		
отдел	подотдели	площ (ха)
306	а, б, в, е, ж, з, и, л, м, н, о, п, с, у, ф, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, д1, е1, и1	131.2
337	и	7.3
		общо
		138.5

Таблица № 13^А
Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ и ЗЕМЛИЩА

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

ГСУ: 3 землище 2: с. БАБА ТОНКА		
отдел	подотдели	площ (ха)
293	а, б, в, г, д, е, ж, з, к, л, м, н, о, п, т, ф, х, ч, 1, 2, 3	110.5
294	а, б, в, г, д, ж, з, и, к	58.4
295	ж1, к1, л1, н1, о1	20.4
296	а, б, в, г, д, и	48.6
общо		237.9

ГСУ: 3 землище 3: с. БЕРКОВСКИ		
отдел	подотдели	площ (ха)
291	б, в, г, д, е, з, и, к, м, н, о, с, т, у, ф, х, ц, ш, щ, ю	54.4
385	р	0.7
общо		55.1

ГСУ: 3 землище 4: с. БРАКНИЦА		
отдел	подотдели	площ (ха)
296	е, ж	12.3
297	ж, л, р	26.9
298	а, б, г, д, з, и, л, м, н, п, 2	67.4
299	а, б, в, л, т, ш, щ, ю	77.1
300	а, б, в, г, д, ж, з, и, к, 2	108.0
301	а, б, в, г, л, м, о	73.5
302	а, б, в, г, д, ж, т, у, ф, х, ч, ш, щ, ю	66.8
303	г, д, м	24.2
общо		456.2

ГСУ: 3 землище 10: с. ГОРИЦА		
отдел	подотдели	площ (ха)
304	а, б, г, д, е, и, м, н, о, п, р, у, х, ц, ч	83.7
305	а, б, в, 1	46.1
306	т	0.4
общо		130.2

ГСУ: 3 землище 13: с. ДОЛЕЦ		
отдел	подотдели	площ (ха)
290	а, в, д, з, и, к, л, м, с, т	35.4
общо		35.4

ГСУ: 3 землище 22: с. ИВАНЧА		
отдел	подотдели	площ (ха)
292	а, в, з, и, к, л, м, н, о, п	60.5
385	в, г, з, и, к, л, н, о	28.5
общо		89.0

ГСУ: 3 землище 26: с. КОНАК		
отдел	подотдели	площ (ха)
288	б, г, е, ж, и, к, л, м, н, о, п, р, у, х	56.1
289	а, б, в, о, п, р, т, у, ф, х, ц	66.7
общо		122.8

ГСУ: 3 землище 33: с. МАНАСТИРИЦА		
отдел	подотдели	площ (ха)
306	з, о, п, с, у, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, е1	83.1
общо		83.1

4. Видове, подходящи за месторастенето в Защитената зона

В бъдеще при видовете, подходящи за съответните месторастения в Защитена зона "Голяма река", е запазено изцяло видовото богатство на дървостойките, като са взети всички мерки бъдещите насаждения да са по-устойчиви биологически и с по-добри защитни функции, което е показано в таблица № 14.

Таблица № 14
Сравнение на площта по дървесни видове
по сегашен видов състав и видове подходящи за месторастенето

ТП ДЛС "Черни Лом", Общо- Зона Натура: BG0000432 (Голяма река)

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
	Залесена площ		Залесена площ		Дървопр. площ	
	ха	%	ха	%	ха	%
Черен бор	11.0	0.7	4.5	0.3	4.5	0.3
Бук	16.6	1.0	17.7	1.1	17.7	1.1
Червен дъб	5.5	0.3	5.5	0.3	5.6	0.3
Зимен дъб	7.1	0.4	10.3	0.6	10.3	0.6
Благун	17.8	1.1	21.5	1.3	21.5	1.2
Цер	813.4	49.7	877.6	53.6	899.2	54.1
Габър	168.8	10.3	179.1	10.9	179.1	10.8
Трепетлика	0.3	-	0.3	-	0.3	-
Мъждрян	51.5	3.2	33.8	2.1	33.8	2.0
Орех	1.4	0.1	1.2	0.1	1.2	0.1
Акация	212.7	13.0	197.7	12.1	200.6	12.1
Космат дъб	15.3	0.9	15.3	0.9	15.3	0.9
Келяв габър	212.0	13.0	169.5	10.3	169.5	10.1
Полски бряст	4.3	0.3	2.6	0.2	2.6	0.2
Бяла върба	3.3	0.2	2.8	0.2	2.8	0.2
Гледичия	6.1	0.4	9.2	0.6	9.2	0.5
Конски кестен	0.1	-	0.1	-	0.1	-
Клен	47.8	2.9	46.6	2.8	46.6	2.8
Круша	1.8	0.1	1.5	-	1.5	0.1
Леска	1.2	0.1	1.0	0.1	1.0	0.1
Едролистна липа	16.1	1.0	16.1	1.0	16.1	1.0
Сребролистна липа	2.9	0.2	2.9	0.2	2.9	0.2
Планински ясен	6.9	0.4	8.1	0.5	8.1	0.5
Полски ясен	1.9	0.1	4.2	0.3	4.5	0.3
тп Vachelieri	10.6	0.6	7.8	0.5	7.8	0.5
тп I-214	0.5	-	-	-	-	-
Дива череша	0.2	-	0.2	-	0.2	-
Всичко	1637.1	100.0	1637.1	100.0	1662.0	100.0

План за защита на горските територии от пожари

Всички противопожарни мероприятия са планирани съгласно чл. 136 от ЗГ от 08.03.2011 г., съгласно Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии (притурка към ДВ бр. 82 от 23.10.2015 г.) и съобразени с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. "За условията и реда за защита на горските територии от пожари".

Горите в териториалния обхват на Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река" в ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени в противопожарен блок, попадащ в III-ти ГСУ "Славяново", за който са планирани необходимите противопожарни мероприятия.

Възможните източници, от които би могла да възникне пожарна опасност за горските комплекси в района на Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река" в ТП ДЛС "Черни Лом" са разположените сред тях населени места, пресичащите ги шосета и пътища, биваците на туристи, пастири, горски работници и други.

Най-честите причини за възникване на пожари в горските територии са следните:

- Изгаряне на треви и храсти при почистване на ливади и ниви, които граничат с гора;
- Изхвърляне на неизгасени клечки кибрит и угарки от цигари;
- Небрежно боравене с огън от работници, пастири и туристи;
- Техническа неизправност на машини и превозни средства, работещи в гората;
- Самозапалване на лесно запалими вещества и материали;
- Аварии на електрически далекопроводи, които минават над и в близост до горите;
- Самозапалване на сухи треви или дървета в следствие на природни явления (мълнии).

Противопожарните дялове са обособени от участъци с еднакъв клас на пожарна опасност и са нанесени на картите за защита от пожари в мащаб 1:25 000 със съответния цвят на класа на пожарна опасност. Класът на пожарна опасност на насажденията и останалите горски площи е определен според характеристиката на преобладаващите насаждения и степента на овлажняването на месторастенето (Методика за определяне на класа на пожарна опасност на насажденията, Приложение № 40 към чл. 137, ал.2 от Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии).

I-ви - висока

иглолистни:

- иглолистни насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

II-ри - средна

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи и свежи месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

III-ти - ниска

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до влажни и влажни месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи, свежи, свежи до влажни и влажни месторастения.

За най-малката единица за обособяване на клас на пожарна опасност в горскостопанския план се приема отделът (определя се като среднопретеглена стойност от класовете на подотделите) и така са изработени картите за защита от пожари в М 1:25 000 на Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река" в ТП ДЛС "Черни Лом". На тези карти за защита от пожари в М 1:25 000 площите, отнесени към съответните класове на пожарна опасност, са оцветени с различни цветове.

За по-точно определяне обаче, показаното разпределение на площта по класове на пожарна опасност и по горскостопански участъци в таблица № 15 е извършено по подотдели (насаждения). Към кратките записки на горскостопанските участъци са приложени ведомости, в които са посочени кои подотдели в съответния отдел към кой клас на пожарна опасност са отнесени.

Таблица № 15

**Разпределение на площта по насаждения по класове на пожарна опасност
в Зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом”**

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 3	площ	8.8	871.2	795.9	1675.9
	проценти	0.5	52.0	47.5	100.0
ВСИЧКО	площ	8.8	871.2	795.9	1675.9
	проценти	0.5	52.0	47.5	100.0

в т.ч. горски територии държавна собственост

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 3	площ	2.9	730.2	732.8	1465.9
	проценти	0.2	49.8	50.0	100.0
ВСИЧКО	площ	2.9	730.2	732.8	1465.9
	проценти	0.2	49.8	50.0	100.0

Противопожарните прегради са съоръжения със специфично противопожарно предназначение и разположение. Съоръжения, които са разположени на терена (пътища, жп линии, просеки на електропроводи, ловни просеки и др.) представляват естествени прегради на огъня.

За предотвратяване възникването на пожари, за ограничаване на разпространението и за бързото им потушаване, се предвижда направа на противопожарни съоръжения и провеждане на мероприятия, които заедно със съществуващите естествени и изкуствени прегради на огъня ще намалят щетите при евентуално възникване на пожари. Планираните съоръжения и наличните такива са нанесени на картата за защита от пожари с условни знаци, като наличните и новопланираните са с различни цветове.

I. Противопожарни прегради

1. Бариерни прегради

Съществуващата бариерна преграда в Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” на ТП ДЛС “Черни Лом” е с дължина **0,3 км** и представлява просека с ширина 20 метра – подотдел **385 4**. Подотделът е държавна горска територия.

Поради малката площ на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” на ТП ДЛС “Черни Лом” и поради малкия процент на горите с висок клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови бариерни прегради.

2. Лесокултурни прегради

Съществуващите лесокултурни прегради в Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” на ТП ДЛС “Черни Лом” са с обща дължина **31,6 км** и представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,5 км**; автомобилни пътища – **3,7 км**; тракторни пътища – **6,7 км**; бреговете на р. Голяма река и дерета с течаща вода – **20,7 км**.

Поради малкия процент на горите с висок клас на пожарна опасност и поради малката площ на зоната не е планирано изграждане на нови лесокултурни прегради на територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом”.

В това число в държавните горски територии на ЗЗМ BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **29,1 км**, които представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,5 км**; автомобилни пътища – **2,9 км**; тракторни пътища – **6,3 км**; бреговете на р. Голяма река и дерета с течаща вода – **19,4 км**.

В това число в горските територии общинска собственост на ЗЗМ BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **1,8 км**, които представляват: автомобилни пътища – **0,6 км**; тракторни пътища – **0,1 км**; бреговете на р. Голяма река и дерета с течаща вода – **1,1 км**.

В това число в горските територии собственост на частни физически и юридически лица в ЗЗМ BG0000432 “Голяма река” на ТП ДЛС “Черни Лом” съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **0,7 км**, които представляват: автомобилни пътища – **0,2 км**; тракторни пътища – **0,3 км**; бреговете на р. Голяма река и дерета с течаща вода – **0,2 км**.

А. На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” **технически сечи** за прочистване на съществуващи **лесокултурни прегради – просеки** са планирани в отдели: **288 -3, 289 -14 - с обща площ 0,5 ха**. Всички подотдели са държавна собственост.

Б. На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” **технически сечи без материален добив за поддържане** на съществуващи **лесокултурни прегради – автомобилни пътища** са планирани **на обща дължина от 3,7 км в т.ч.:**

- държавни горски територии отдели - **288 р, 289 д, п, р, у, ф, ц, 290 р, 296 ж, 297** и - **на обща дължина от 3,215 км.**

- общински горски територии отдели - **288 с - на обща дължина от 0,329 км.**

- горски територии на физически лица отдели - **297 е - на обща дължина от 0,156 км.**

3. Минерализовани ивици

Минерализованите ивици представляват незалесени ивици с ширина 3-5 метра, или изкуствено построена противопожарна преграда, почистена от всички горими материали до минералния почвен слой, ивица с широчина 1-3 (5) м, в която е премахната тревната растителност без да са изорани. Те се разполагат около иглолистните култури, покрай пътищата с интензивно движение на хора и селскостопанска техника.

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изработени минерализовани ивици, като функцията на такива изпълняват множеството изорани ивици между обработваемите земеделски територии и горските територии, намиращи се в съседство с тях.

Поради относително малката площ на зоната, както и поради значителното преобладание на гори с нисък клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови минерализовани ивици в ЗЗМ BG0000432 “Голяма река” на ТП ДЛС “Черни Лом”.

4. Санитарни мероприятия

Покрай пътищата е необходимо ежегодно при настъпването на пожароопасния сезон да се почиства от лесно запалими отпадъци от двете страни на пътищата. Да се ограничи достъпа на МПС към горските масиви през пожароопасния сезон.

II. Противопожарни лесотехнически мероприятия

1. Пътища за придвижване на противопожарна техника

На картите за защита от пожари пътищата за придвижването на противопожарната техника са показани с лилав и червен цвят. С лилав цвят са отбелязани пътищата за движение на тежка противопожарна техника, а с червен - пътищата за движение на високопроходима противопожарна техника. Върху тези карти са показани също **източниците за вода и подстъпите към тях и площадките за кацане на авиационна техника.**

Пътищата, по които е възможно да се придвижва противопожарна техника в горските територии на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” са с обща дължина **7,7 км**, като в това число в **държавните горски територии** пътищата за движение на противопожарна техника са с обща дължина **6,8 км**, а в **общинските горски територии - 0,9 км.**

2. Водоизточници за нуждите на опазването на горите

Във всеки горскостопански участък е необходимо да има на подходящи и достъпни места водоизточник с подстъп за зареждане на противопожарна техника. Площадките с водоизточниците трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река" в ТП ДЛС "Черни Лом" попада един водоизточник с площадка (подстъп) в проект, за който е необходимо да има и преносими потопяеми помпи:

- река Голямата река – мостът на междуселския път между селата Долец и Разделци;

Водоизточникът не е горска територия, но може да бъде използван за потушаване на възникнали пожари в горските територии на Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река" в ТП ДЛС "Черни Лом".

3. Стационарни наблюдателни пунктове

Организиране на патрулно-наблюдателна служба.

През пожароопасния период в пожароопасните горски площи трябва да се организират наблюдения от стационарни наблюдателни пунктове, които имат възможност за наблюдение с невъоръжено око в радиус до 10 км или чрез патрулиране, като се назначават патрули. В горите от първи клас на пожарна опасност и висока стойност на опазваните горски ресурси се залагат и второстепенни наблюдателни пунктове за наблюдение с радиус от 5 км, и за площи не по-малки от 500 ха.

Кулите за пожаронаблюдение трябва да бъдат оборудвани с инфрачервена камера, която да засича скрито и открито горене, като разстоянието на действие е от 200 м до 15 км, площ на сканиране 360 градуса с диапазон до 700 кв.км. Време за сканиране - 10 секунди. Време за потвърждение - 60 секунди.

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река" в ТП ДЛС "Черни Лом" няма изградени кули за пожаронаблюдение.

Поради значителното преобладание на горите с нисък клас на пожарна опасност в Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река" на ТП ДЛС "Черни Лом" не се предвижда изграждане на нови стационарни наблюдателни пунктове.

III. Други мероприятия по противопожарно устройство

1. Места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река" в ТП ДЛС "Черни Лом" има обособено едно такова място, разположено върху път до подотдел 302 б.

Подотделът е държавна горска територия.

2. Табели с противопожарно съдържание

Предупредителните табели и плакати да се поставят през 500 – 1000 метра покрай пътищата, водещи или минаващи през горските масиви, както и на местата, определени за почивка, паркиране и палене на огън. Предупредителните табели и плакати трябва да се поставят съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 година.

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 "Голяма река" в ТП ДЛС "Черни Лом" е планирано поставянето на една табела с противопожарно съдържание до подотдел 302 б.

Подотделът е държавна горска територия.

3. Места за почивка, паркиране и палене на огън

Определени са по пътищата минаващи през горите, разположени са извън обсега на горските култури и други силно застрашени от пожар горски площи. За тези места е необходимо да се поддържа санитарна ивица с ширина 10-20 метра, която редовно да се почиства от тревата, шумата и други лесно запалими отпадъци. Местата за палене на огън или огнищата да се играждат от подръчни средства (камъни). Запаленият огън не трябва да се оставя без надзор и след използването му е необходимо да се гаси с вода.

Тези места трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г.

На местата, предвидени за почивка и палене на огън е **необходимо да се изградят и паркинги.**

3.1. На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” е обособено **едно място за палене на огън**, което се намира в подотдел **302 б** - заслон на ЛРД “Лешника”.

Подотделът е държавна горска територия.

3.2. На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” е обособено **едно място за почивка и паркиране**, което се намира в подотдел **302 б** - заслон на ЛРД “Лешника”.

Подотделът е държавна горска територия.

4. Устройване на противопожарни депа

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изградени противопожарни депа, като за целите на борбата с горските пожари в зоната се използват двете депа на ТП ДЛС “Черни Лом”, разположени в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово и в село Славяново, както и това, разположено в административната сграда на община Попово.

Оборудваните депа по наредба №8 са тези в административните сгради на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово и община Попово, тъй като те се явяват сборен пункт и от тях тръгват специализираните звена с необходимия инвентар за овладяването и потушаването на възникналия горски пожар.

Изградените противопожарни депа се използват за нуждите за опазването на горите от пожари както в **държавните горски територии, така и в общинските горски територии и в горските територии собственост на частни физически и юридически лица** на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом”.

Противопожарното депо в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово по данни на стопанството е оборудвано със следния инвентар:

№ по ред	Наименование	Бр. по наредба №8	Наличност
1	Гръбни пръскачки	4 бр.	4 бр.
2	Кофи за вода	4 бр.	4 бр.
3	Лопати	10 бр.	10 бр.
4	Брадви	3 бр.	3 бр.
5	Кирки	3 бр.	3 бр.
6	Тупалки	15 бр.	15 бр.
7	Морорни триони	2 бр.	2 бр.
8	Мотики	5 бр.	5 бр.
9	Железни гребла	5 бр.	5 бр.
10	Фенери електрически	5 бр.	5 бр.
11	Съдове за питейна вода 10 л	5 бр.	5 бр.
12	Съд за вода 200 л	1 бр.	1 бр.
13	Моторна помпа	1 бр.	1 бр.
14	Радиостанции	4 бр.	4 бр.

Моторната помпа в депото е оборудвана с 200 м шланг, снабден със струйник.

Оборудването в противопожарното депо е в съответствие с изискванията, заложи в Наредба № 8 от 11.05.2012 година и не е необходимо дооборудването му.

Изграждане на нови противопожарни депа не е планирано, а само дооборудване на депото в село Славяново.

5. Телефонни постове

Телефонни постове са разположени в селата Баба Тонка, Берковски, Бракница, Горица, Долец, Иванча, Конак и Манастирица.

6. Противопожарни хидранти

Противопожарни хидранти са изградени в селата Баба Тонка, Берковски, Бракница, Горица, Долец, Иванча, Конак и Манастирица.

7. Устройване на площадки за кацане на авиационна техника

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” по данни на стопанството няма съществуващи площадки за кацане на хеликоптери и” не е предвидено изграждането на нови площадки за кацане на авиационна техника.

8. Маршрути за противопожарно патрулиране

В горите от първи и втори клас на пожарна опасност да се осигурява в рамките на деня поне 5-7 кратно преминаване на патрула покрай избраните за наблюдение пожароопасни територии, а в горите от трети клас на пожарна опасност 3-5 кратно преминаване. Маршрутите да се подбират така, че да осигуряват максимална видимост към опазваните от пожари горски масиви.

9. Превенция срещу пожари

Противопожарната служба, отговаряща за гасенето на възникнали горски пожари на територията на Защитена зона за местообитанията BG0000432 “Голяма река” в ТП ДЛС “Черни Лом” е разположена в град Попово. През пожароопасния сезон връзката с нея се осъществява чрез денонощни дежурства, давани от служители на стопанството, снабдени с мобилни телефони, МПС и съответния оперативен план. Всички предвидени противопожарни мероприятия ще се реализират в горите държавна собственост. При установяване на пожар незабавно трябва да се информира противопожарната служба в град Попово. Организацията на гасене е необходимо да става по ежегодно изготвян план-график от ТП ДЛС “Черни Лом”.

Съгласно чл. 14, ал. 2 от Наредба № 8 от 11.05.2012 г. ръководството на ТП ДЛС “Черни Лом” трябва **ежегодно**, преди обявяването на пожароопасния сезон, да изготви план за защита на горските територии от пожари, който освен посочените по-горе методи и средства за предотвратяване, наблюдение и борба с пожари в горските територии, да съдържа описание на конкретните действия, насочени към предотвратяване на факторите, създаващи опасност от пожари (както е посочено в Наредба № 8).

Необходимо е всички служители и горски работници на ТП ДЛС “Черни Лом” периодично да се инструктират и запознават с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

Набелязаните мероприятия са достатъчни за предотвратяването, а при нужда и за бързото потушаване на евентуално възникнали пожари, но трябва да се изпълнят през първите три години от влизане в сила на горкостопанския план.

II. ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG0000173 "ОСТРОВЧЕ" (ЗА МЕСТООБИТАНИЯТА)

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ на Защитена зона BG0000173 "ОСТРОВЧЕ" (за Местобитанията)

1. Защитена зона BG0000173 "ОСТРОВЧЕ" - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (за Местобитанията) - обявена по Директива 92/43/ЕИО, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие със Заповед № РД-1014/17.12.2020 год. на МОСВ (ДВ.бр.15/19.02.2021 г.) - с обща площ **2 241,6 ха**, от която 2 113,7 ха залесена и 127,9 ха незалесна.

Разположена е в общините Попово и Търговище в следните землища:

Община ПОПОВО		
№ по ред	Землище	площ ха
16	с. ДРИНОВО	243.2
17	с. ЕЛЕНОВО	521.6
30	с. ЛОМЦИ	330.3
47	с. ТРЪСТИКА	423.6
ВСИЧКО: Община ПОПОВО		1518.7
Община ТЪРГОВИЩЕ		
№ по ред	Землище	площ ха
29	с. КРЪШНО	213.2
32	с. МАКОВО	70.8
36	с. МИЛАДИНОВЦИ	438.9
ВСИЧКО: Община ТЪРГОВИЩЕ		722.9
ВСИЧКО: ТП ДЛС ЧЕРНИ ЛОМ		2241.6

Защитена зона " BG0000173 "ОСТРОВЧЕ" е разположена в следните отдели и подотдели на ТП ДЛС "Черни Лом": **169:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н; **170;** **171:**б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1; **172;** **173;** **174;** **175;** **176:**а, б, в, г, д, е, и, м, н, о, п, р; **177;** **178;** **179;** **180;** **181:**к, л, м, н, о, п, р, с, 2, 3; **182:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; **183;** **184;** **185;** **186:**б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4; **187;** **188:**а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; **189:**в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3; **190;** **191;** **192:**а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; **193;** **194:**а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 6, 9; **195;** **196;** **197;** **198:**а, б, в, д, е, ж, 1, 2, 3; **199:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1; **200:**е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2; **201:**а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, х, ц, ч, ш, щ, ю, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; **202;** **411:**а - с обща площ **2241,6 ха**, от която 2113,7 ха залесена и 127,9 ха незалесна.

В т.ч. отдели и подотдели държавна собственост в защитена зона " BG0000173 "ОСТРОВЧЕ": **173** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; **174** а, б, в, г, д, е, 1, 2; **175** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2; **176** а, б, в, г, д, е, и, м, н, о, п, р; **177** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5; **181** к, л, м, н, о, п, р, 2; **182** б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, у, ф, х, ц, ч, ш, 1, 2, 4, 5; **183** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5; **186** 2; **187** 2; **188** а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; **190** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1; **191** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2; **192** а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; **193** а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; **194** б, г, 1, 2, 3; **195** а, б, в, 1, 2; **196** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2; **197** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3; **198** а, б, в, д, е, 1, 2, 3; **199** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1; **200** е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2; **201** б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, х, ц, ч, ш, щ, ю, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; **202** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 - с обща площ **1 366,6 ха**, от която 1 296,1 ха залесена и 70,5 ха незалесна.

Таблица № 16
Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите

Общо ТП ДЛС "Черни Лом", Зона Натура 2000: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Вид на земите	иглолистни	широкол. високостъблени	изд.за превръщане	нискостъблени	Всичко	Процент
естествен произход 0.4-1.0	-	662.1	1047.8	214.1	1924.0	85.8
склопени култури	18.8	133.4	-	10.6	162.8	7.3
несклопени култури	-	11.0	-	-	11.0	0.4
естествен произход 0.1-0.3	-	7.6	5.1	1.7	14.4	0.6
изредени култури	-	1.1	-	0.4	1.5	0.1
всичко насаждения	18.8	815.2	1052.9	226.8	2113.7	94.2
всичко залесена площ	18.8	815.2	1052.9	226.8	2113.7	94.2
сечище	-	-	-	-	-	-
пожарище	-	-	-	-	-	-
голина	-	13.3	-	-	13.3	0.6
всичко незал.дървопр.	-	13.3	-	-	13.3	0.6
поляна	-	1.5	11.2	1.5	14.2	0.6
обработваема площ	-	0.4	1.0	-	1.4	0.1
дворно място	-	-	1.4	-	1.4	0.1
просека	-	1.4	3.0	-	4.4	0.2
лесонепригодна голина	-	-	2.0	-	2.0	0.1
скали	-	-	-	0.1	0.1	-
дивечова нива	-	9.6	26.0	31.0	66.6	3.0
ловна просека	-	1.3	0.8	-	2.1	0.1
водна площ	-	-	1.5	-	1.5	0.1
волиер	-	-	0.2	-	0.2	-
газопровод	-	-	15.9	-	15.9	0.7
автомобилен път III категория	-	0.5	1.3	-	1.8	0.1
автомобилен път IV категория	-	1.5	1.5	-	3.0	0.1
всичко недървопр. площ	-	16.2	65.8	32.6	114.6	5.2
всичко устроена площ	18.8	844.7	1118.7	259.4	2241.6	100.0
в т.ч. дървопр. площ	18.8	828.5	1052.9	226.8	2127.0	94.8

Таблица № 16^A
Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите

ТП ДЛС "Черни Лом", Държавна собственост, Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Вид на земите	иглолистни	широкол. високостъблени	изд.за превръщане	нискостъблени	Всичко	Процент
естествен произход 0.4-1.0	-	431.1	604.2	116.9	1152.2	84.3
склопени култури	17.8	102.4	-	0.1	120.3	8.8
несклопени култури	-	11.0	-	-	11.0	0.8
естествен произход 0.1-0.3	-	7.6	3.3	1.7	12.6	0.9
изредени култури	-	-	-	-	-	-
всичко насаждения	17.8	552.1	607.5	118.7	1296.1	94.8
клек	-	-	-	-	-	-
всичко залесена площ	17.8	552.1	607.5	118.7	1296.1	94.8
сечище	-	-	-	-	-	-
пожарище	-	-	-	-	-	-
голина	-	4.9	-	-	4.9	0.4
всичко незал.дървопр.	-	4.9	-	-	4.9	0.4
поляна	-	0.7	7.4	0.4	8.5	0.6
дворно място	-	-	1.4	-	1.4	0.1
просека	-	1.4	3.0	-	4.4	0.3
лесонепригодна голина	-	-	2.0	-	2.0	0.2
скали	-	-	-	0.1	0.1	-
дивечова нива	-	9.6	21.8	-	31.4	2.3
ловна просека	-	1.3	0.8	-	2.1	0.1
водна площ	-	-	1.5	-	1.5	0.1
волиер	-	-	0.2	-	0.2	-
газопровод	-	-	10.4	-	10.4	0.8
автомобилен път III категория	-	0.5	1.3	-	1.8	0.2
автомобилен път IV категория	-	1.4	0.4	-	1.8	0.1
всичко недървопр. площ	-	14.9	50.2	0.5	65.6	4.8
всичко устроена площ	17.8	571.9	657.7	119.2	1366.6	100.0
в т.ч. дървопр. площ	17.8	557.0	607.5	118.7	1301.0	95.2

Таблица № 17

Разпределение на общата площ на горските територии и запаса без клони по категории и функции

Общо ТП ДЛС “Черни Лом” Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
Общо защитни функции	-	-	-
защитена зона местообитания	2241.6	2113.7	387310
Всичко защитени зони Натура 2000	2241.6	2113.7	387310
Общо специални функции по т.1	2241.6	2113.7	387310
Общо специални функции по т.2	-	-	-
Общо специални функции по т.3	-	-	-
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	2241.6	2113.7	387310
Общо защитни и специални функции	2241.6	2113.7	387310
Всичко стопански функции	-	-	-
Всичко	2241.6	2113.7	387310

Таблица № 17^А

Разпределение на общата площ на горските територии и запаса без клони по категории и функции

ТП ДЛС “Черни Лом” Държавна собственост, Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
Общо защитни функции	-	-	-
защитена зона местообитания	1366.6	1296.1	244100
Всичко защитени зони Натура 2000	1366.6	1296.1	244100
Общо специални функции по т.1	1366.6	1296.1	244100
Общо специални функции по т.2	-	-	-
Общо специални функции по т.3	-	-	-
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	1366.6	1296.1	244100
Общо защитни и специални функции	1366.6	1296.1	244100
Всичко стопански функции	-	-	-
Всичко	1366.6	1296.1	244100

2. Списък на местообитанията в защитена зона BG0000173 “ОСТРОВЧЕ”

9150 Термофилни букови гори (Medio-European limestone beech forests of the Cephalanthero-Fagion (Cephalanthero-Fagion) отдели и подотдели - **171**: г - с обща площ **5,2 ха**.

В местообитание **9150** не са обособени гори във фаза на старост.

9180 Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове (Tilio-Acerion forests of slopes, screes and ravines) отдели и подотдели - **179**: а, б, в - с обща площ **31,0 ха**.

В местообитание **9180** не са обособени гори във фаза на старост.

91F0 Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Riparian mixed forests of Quercus robur, Ulmus laevis and Ulmus minor, Fraxinus excelsior or Fraxinus angustifolia, along the great rivers) отдели и подотдели - **183**: с - с обща площ **1,7 ха**.

В местообитание **91F0** не са обособени гори във фаза на старост.

91G0 Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus (Pannonic woods with Quercus petraea and Carpinus betulus) отдели и подотдели - **169**: а, ж, з, и, к, л, м; **170**: б, в, г, д, е; **171**: в, д, е, ж, з, и; **172**: а, б, в, г, д, е; **173**: б, в, г, д, ж; **174**: а, в, г, д, е; **175**: а, б, г; **176**: п; **185**: г; **186**: и; **192**: а, б, г; **197**: г; **200**: к, о; **201**: к, н, п, щ, ю - с обща площ **455,8 ха**.

В местообитание **91G0** не са обособени гори във фаза на старост.

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори (Pannonian-Balkan turkey oak – sessile oak forests) отдели и подотдели - **173:** и, м, о; **176:** р; **177:** е, ж, и, л; **180:** в, д, ж, з; **181:** с; **182:** б, р, т, ф, х, ш, щ, ю, е1; **183:** г, д, е, ж, з, и, м, о, р; **184:** р; **185:** з; **186:** б, в, д, е, ж, з, н, о; **187:** в, е, ж; **188:** а, ж; **189:** д, к; **190:** и; **191:** б, е, ж, к; **192:** в; **193:** д, ж; **194:** г; **198:** б, е; **199:** ж, и, л; **200:** и; **201:** а, б, д, з, и, л, м, т, у, х, ц; **202:** б, в, г, д, ж, з, и, к, л - **с обща площ 498,7 ха.**

В **местообитание 91M0** са обособени **гори във фаза на старост** отдели и подотдели: **177 е; 183 д; е; ж; з; м; р - с площ 39,2 ха,** което е **7,9%** от общата площ на местообитанието.

91ZO Мизийски гори от сребролистна липа (Moesian silver lime woods) отдели и подотдели – **175:** д, е, ж, з, и, к; **176:** и, м; **178:** а, б, д, ж; **180:** б, г; **185:** в; **186:** л; **189:** ж, и; **190:** а, б, г, е, ж; **191:** в, г, д, з, и; **192:** д, е, ж; **193:** а, б, в, е; **194:** е; **196:** б, в, г, д, е, ж, з, и; **197:** е; **202:** а, е - **с обща площ 405,3 ха.**

В **местообитание 91ZO** са обособени **гори във фаза на старост** отдели и подотдели: **175 з - с площ 1,7 ха,** което е **0,4%** от общата площ на местообитанието.

В това число разпределението на **местообитанията в горски територии държавна собственост** на защитена зона "ОСТРОВЧЕ" BG0000173, е както следва:

91F0 Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Riparian mixed forests of Quercus robur, Ulmus laevis and Ulmus minor, Fraxinus excelsior or Fraxinus angustifolia, along the great rivers) отдели и подотдели - **183:** с - **с обща площ 1,7 ха.**

В **местообитание 91F0** не са обособени **гори във фаза на старост.**

91G0 Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus (Pannonic woods with Quercus petraea and Carpinus betulus) отдели и подотдели - **173:** б, в, г, д, ж; **174:** а, в, г, д, е; **175:** а, б, г; **176:** п; **192:** а, б, г; **197:** г; **200:** к, о; **201:** к, н, п, щ, ю - **с обща площ 215,0 ха.**

В **местообитание 91G0** не са обособени **гори във фаза на старост.**

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори (Pannonian-Balkan turkey oak – sessile oak forests) отдели и подотдели - **173:** и, о; **176:** р; **177:** е, ж, и, л; **182:** б, ф, х, ш; **183:** г, д, е, ж, з, и, м, о, р; **188:** а, ж; **190:** и; **191:** б, е, ж, к; **192:** в; **193:** д, ж; **194:** г; **198:** б, е; **199:** ж, и, л; **200:** и; **201:** б, д, з, и, л, м, т, у, х, ц; **202:** б, в, г, д, ж, з, и, к, л - **с обща площ 334,8 ха.**

В **местообитание 91M0** са обособени **гори във фаза на старост** отдели и подотдели: **177 е; 183 д; е; ж; з; м; р - с площ 39,2 ха,** което е **11,7%** от общата площ на местообитанието.

91ZO Мизийски гори от сребролистна липа (Moesian silver lime woods) отдели и подотдели – **175:** д, е, ж, з, и, к; **176:** и, м; **190:** а, б, г, е, ж; **191:** в, г, д, з, и; **192:** д, е, ж; **193:** а, б, в, е; **196:** б, в, г, д, е, ж, з, и; **197:** е; **202:** а, е - **с обща площ 280,0 ха.**

В **местообитание 91ZO** са обособени **гори във фаза на старост** отдели и подотдели: **175 з - с площ 1,7 ха,** което е **0,6%** от общата площ на местообитанието.

Разпределението на площта от Защитената зона, за която са определени местообитания по видове гора общо за всички собствениности е показано в таблица № 18, а само за горските територии държавна собственост в таблица № 18^А.

Таблица № 18
Местообитания и видове гори

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Местообитания	широкол.		изд.за		%	в т.ч. ГФС от Заповед № РД 49-421/02.11.2016г.		в т.ч. ГФС от Доклада за ГВКСЗ	
	високостъблени	превръщане	Всичко	ха		% от площта на местообитанието	ха	% от площта на местообитанието	
общо 9150	-	5.2	5.2	0.4	-	-	-	-	-
общо 9180	31.0	-	31.0	2.2	-	-	-	-	-
общо 91F0	-	1.7	1.7	0.1	-	-	-	-	-
общо 91G0	19.7	436.1	455.8	32.6	-	-	-	-	-
общо 91M0	7.6	491.1	498.7	35.7	39.2	7.9	-	-	-
общо 91ZO	402.5	2.8	405.3	29.0	1.7	0.4	-	-	-
ВСИЧКО	460.8	936.9	1397.7	100.0	40.9	2.9	-	-	-

Таблица № 18^А

Местообитания и видове гори

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Местообитания	широкол.		изд.за		в т.ч. ГФС от Заповед № РД 49-421/02.11.2016г.		в т.ч. ГФС от Доклада за ГВКС3	
	високостъблени	превърщане	Всичко		ха	% от площта на местообитанието	ха	% от площта на местообитанието
	хектари			%				
общо 91F0	-	1.7	1.7	0.2	-	-	-	-
общо 91G0	19.7	195.3	215.0	25.9	-	-	-	-
общо 91M0	7.6	327.2	334.8	40.3	39.2	11.7	-	-
общо 91Z0	277.2	2.8	280.0	33.6	1.7	0.6	-	-
ВСИЧКО	304.5	527.0	831.5	100.0	40.9	4.9	-	-

Всички гори във фаза на старост (ГФС), които са разположени на територията на Защитената зона "Островче" BG0000173 са определени въз основа на Заповед № РД 49-421/02.11.2016 г., на Министъра на земеделието и храните. Тази заповед се отнася за цялата Защитена зона "Островче" BG0000173, която е разположена не само в ТП ДЛС "Черни Лом", но и в ТП ДГС "Разград".

Поради тази причина площта на Горите във Фаза на старост, които са обособени на територията на ТП ДЛС "Черни Лом", в някои от местообитанията са повече от 10,0% от площта им, а в други местообитания са с по-малка площ от 10,0%. Няма допълнително определени ГФС в Доклада за ГВКС, показано в таблици №№ 18 и 18^А.

3. Собственост на горските територии в Защитена зона за местообитанията BG0000173 "ОСТРОВЧЕ"

Във връзка с извършеният процес на възстановяване на собствеността в горските територии и кадастралните карти на землищата, разположени на територията на Защитена зона "ОСТРОВЧЕ" BG0000173, е извършена следната диференциация по собственост, показана в таблица № 19.

Таблица № 19

Разпределение на площта по собственост

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

вид собственост	Общо				в т.ч. Горски територии		в т.ч. Земеделски територии	
	обща площ ха	%	в т.ч. залес. площ ха	%	обща площ ха	%	обща площ ха	%
Държавна собственост	1366.6	60.9	1296.1	61.3	1366.6	61.1	-	-
Общинска собственост	873.5	39.0	816.1	38.6	866.6	38.8	6.9	95.8
Физически лица	1.2	0.1	1.2	0.1	1.2	0.1	-	-
Юридически лица	0.3	-	0.3	-	-	-	0.3	4.2
Всичко	2241.6	100.0	2113.7	100.0	2234.4	100.0	7.2	100.0

4. Общи таксационни данни за защитена зона за местообитанията BG0000173 "ОСТРОВЧЕ"

Разпределението на залесената площ, общият дървесен запас и средният прираст по класове и подкласове на възраст общо за Защитена зона "ОСТРОВЧЕ" BG0000173, е показано в таблица № 20. От нея се вижда, че средната възраст на защитената зона е 60 години, средният запас е 183 куб.м/ха, средният прираст е 3,25 куб.м/ха. Средната пълнота на защитената зона е 0,77. Общият среден годишен прираст на защитената зона е 6 866 куб.м.

Разпределението на залесената площ, общия дървесен запас и средния прираст по класове и подкласове на възраст на държавните гори в Защитена зона "ОСТРОВЧЕ" BG0000173 е показано в таблица № 20^А. От нея се вижда, че средната възраст на държавните гори в защитената зона е 61 години, средният запас е 188 куб.м/ха, средният прираст е 3,23 куб.м/ха. Средната пълнота на държавните гори в защитената зона е 0,78. Средният годишен прираст на държавните гори в защитената зона е 4 180 куб.м.

Таблица № 20

Разпределение на залесената площ, общия дървесен запас и средния прираст по класове и подкласове на възраст

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Класове на възраст	Подкласове на възраст	Площ		Запас на основното насаждение		Надлесни куб.м	Среден прираст куб.м
		хектари	%	куб.м	%		
I	1-10	52.4	2.5	1270	0.3	-	195
	11-20	251.1	11.9	16230	4.2	-	1035
II	21-30	114.3	5.4	12405	3.2	-	485
	31-40	52.6	2.5	7390	1.9	-	192
III	41-50	191.3	9.1	25180	6.5	-	522
	51-60	200.8	9.5	42390	11.0	-	714
IV	61-70	440.6	20.8	91110	23.5	-	1324
	71-80	704.9	33.3	164245	42.4	-	2090
V	81-90	95.9	4.5	26440	6.8	-	304
	91-100	-	-	-	-	-	-
VI	101-110	2.2	0.1	180	0.1	-	2
	111-120	3.7	0.2	130	-	-	1
VII	121-130	-	-	-	-	-	-
	131-140	3.9	0.2	340	0.1	-	2
Всичко		2113.7	100.0	387310	100.0	-	6866

средна възраст: 60 години
 среден запас: 183 куб.м/ха
 среден прираст: 3.25 куб.м/ха

Таблица № 20^A

Разпределение на залесената площ, общия дървесен запас и средния прираст по класове и подкласове на възраст

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Класове на възраст	Подкласове на възраст	Площ		Запас на основното насаждение		Надлесни куб.м	Среден прираст куб.м
		хектари	%	куб.м	%		
I	1-10	32.2	2.5	615	0.2	-	108
	11-20	132.8	10.2	8050	3.3	-	530
II	21-30	49.3	3.8	4945	2.0	-	194
	31-40	32.7	2.5	5040	2.1	-	128
III	41-50	177.1	13.7	24070	9.9	-	499
	51-60	126.9	9.8	28895	11.9	-	487
IV	61-70	221.5	17.1	46460	19.1	-	671
	71-80	420.1	32.4	99115	40.6	-	1256
V	81-90	95.9	7.4	26440	10.8	-	304
	91-100	-	-	-	-	-	-
VI	101-110	-	-	-	-	-	-
	111-120	3.7	0.3	130	-	-	1
VII	121-130	-	-	-	-	-	-
	131-140	3.9	0.3	340	0.1	-	2
Всичко		1296.1	100.0	244100	100.0	-	4180

средна възраст: 61 години
 среден запас: 188 куб.м/ха
 среден прираст: 3.23 куб.м/ха

Таблица № 21**Разпределение на залесената площ по дървесни видове и класове на възраст**

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Дървесни видове	клас I 1-20	клас II 21-40	клас III 41-60	клас IV 61-80	клас V 81-100	клас VI 101-120	клас VII 121-140	клас VIII над 140	Всичко	%
хектари										
Черен бор	2.6	7.6	9.5	-	-	-	-	-	19.7	0.9
Бук	1.2	1.1	2.7	16.3	2.0	-	-	-	23.3	1.1
Червен дъб	4.6	10.6	18.5	-	-	-	-	-	33.7	1.6
Зимен дъб	5.5	1.2	20.1	83.7	15.5	-	-	-	126.0	6.0
Благун	2.0	1.4	10.8	14.5	-	-	-	-	28.7	1.4
Цер	27.9	36.0	80.6	386.6	22.1	3.7	2.0	-	558.9	26.4
Габър	21.0	22.5	50.4	230.1	26.9	1.9	1.2	-	354.0	16.7
Явор	-	-	1.5	-	-	-	-	-	1.5	0.1
Мъждрян	16.7	9.7	13.2	4.4	-	-	-	-	44.0	2.1
Орех	-	3.4	44.0	-	-	-	-	-	47.4	2.2
Акация	166.6	10.3	6.0	0.1	-	-	-	-	183.0	8.7
Космат дъб	-	-	4.9	11.6	-	-	-	-	16.5	0.8
Келяв габър	5.0	7.3	18.9	2.0	-	-	-	-	33.2	1.6
Полски бряст	3.2	4.1	0.6	-	-	-	-	-	7.9	0.4
Бяла върба	-	1.4	0.4	-	-	-	-	-	1.8	0.1
Гледичия	0.9	-	-	-	-	-	-	-	0.9	-
Джанка	0.5	-	-	-	-	-	-	-	0.5	-
Клен	9.6	8.5	9.6	21.0	0.4	0.2	0.7	-	50.0	2.4
Круша	-	-	-	0.4	-	0.1	-	-	0.5	-
Леска	0.4	-	-	-	-	-	-	-	0.4	-
Едролистна липа	18.1	9.3	29.9	113.1	-	-	-	-	170.4	8.1
Сребролистна липа	11.8	24.9	48.6	246.2	43.6	-	-	-	375.1	17.7
Мекиш	-	-	0.3	-	-	-	-	-	0.3	-
Планински ясен	3.2	3.3	0.5	12.1	-	-	-	-	19.1	0.9
Полски ясен	1.6	4.4	0.6	9.1	-	-	-	-	15.7	0.7
тп I-214	-	1.2	-	-	-	-	-	-	1.2	0.1
Всичко	302.4	168.2	371.6	1151.2	110.5	5.9	3.9	-	2113.7	100.0
проценти	14.3	8.0	17.5	54.5	5.2	0.3	0.2	-	100.0	

Разпределението на залесената площ по дървесни видове и по класове на възраст общо за Защитена зона "ОСТРОВЧЕ" BG0000173 е показано в таблица № 21. От нея се вижда, че в защитената зона преобладават насажденията на възраст от 61 до 80 години, с обща площ от 1 151,2 ха – 54,5%, следвани от тези от 41 до 60 години, с обща площ 371,6 ха – 17,5%. От дървесните видове преобладават цера – 558,9 ха (26,4%), сребролистната липа – 375,1 ха (17,7%), габъра – 354,0 ха (16,7%) и др.

Таблица № 21^А**Разпределение на залесената площ по дървесни видове и класове на възраст**

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Дървесни видове	клас I 1-20	клас II 21-40	клас III 41-60	клас IV 61-80	клас V 81-100	клас VI 101-120	клас VII 121-140	клас VIII над 140	Всичко	%
хектари										
Черен бор	2.6	7.6	8.5	-	-	-	-	-	18.7	1.5
Бук	-	-	2.7	2.2	2.0	-	-	-	6.9	0.5
Червен дъб	-	4.3	13.7	-	-	-	-	-	18.0	1.4
Зимен дъб	5.5	0.1	19.9	62.7	15.5	-	-	-	103.7	8.0
Благун	0.6	-	9.9	13.2	-	-	-	-	23.7	1.8
Цер	22.2	23.9	60.1	247.0	22.1	3.7	2.0	-	381.0	29.4
Габър	7.5	7.6	30.9	54.1	26.9	-	1.2	-	128.2	9.9
Мъждрян	8.8	3.9	10.3	0.3	-	-	-	-	23.3	1.8
Орех	-	3.4	42.5	-	-	-	-	-	45.9	3.5
Акация	85.8	2.6	-	0.1	-	-	-	-	88.5	6.8
Космат дъб	-	-	4.9	9.1	-	-	-	-	14.0	1.1
Келяв габър	4.5	7.2	16.8	1.3	-	-	-	-	29.8	2.3
Полски бряст	1.9	2.9	-	-	-	-	-	-	4.8	0.4
Гледичия	0.9	-	-	-	-	-	-	-	0.9	0.1
Джанка	0.5	-	-	-	-	-	-	-	0.5	-
Клен	4.4	3.2	5.4	12.9	0.4	-	0.7	-	27.0	2.1
Круша	-	-	-	0.4	-	-	-	-	0.4	-
Едрolistна липа	11.1	7.4	29.5	50.6	-	-	-	-	98.6	7.6
Сребролистна липа	7.3	9.3	33.5	176.7	43.6	-	-	-	270.4	20.9
Мекиш	-	-	0.3	-	-	-	-	-	0.3	-
Планински ясен	0.3	0.9	0.4	5.7	-	-	-	-	7.3	0.6
Полски ясен	-	2.3	0.2	1.5	-	-	-	-	4.0	0.3
тп I-214	-	0.2	-	-	-	-	-	-	0.2	-
Всичко	163.9	86.8	289.5	637.8	110.5	3.7	3.9	-	1296.1	100.0
проценти	12.7	6.7	22.3	49.2	8.5	0.3	0.3	-	100.0	

Разпределението на залесената площ по дървесни видове и по класове на възраст на **държавните гори в Защитена зона "ОСТРОВЧЕ"** BG0000173 е показано в таблица № 21^А. От нея се вижда, че в защитената зона преобладават насажденията на възраст от 61 до 80 години, с обща площ от 637,8ха – 49,2%, следвани от тези от 41 до 60 години, с обща площ 289,5 ха – 22,3%,. От дървесните видове преобладават цера – 381,0 ха (29,4%), сребролистната липа – 270,4 ха (20,9%), габъра – 128,2 ха (9,9%) и др.

ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН на Защитена зона "ОСТРОВЧЕ" за местообитанията BG0000173

1. Планирани сечи в Защитената зона

Съобразно биологичните особености на дървесните видове, състоянието на насажденията, хода на възобновителния процес и целта на стопанисването в Защитена зона "ОСТРОВЧЕ" BG0000173 на териториите с **обособени местообитания** е предвидено да се извършват **постепенно-котловинни сечи**. Извън зоните с обособени местообитания са планирани **и голи сечи в акациев и тополови дървостой**. Всички възобновителни сечи са съобразени, както с Наредба № 8 на МЗХ от 05.08.2011г. за Сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64 от 19.08.2011г.; изм. и доп., бр. 72 от 18.09.2015г.), със **Закона за Горите** (обн. ДВ, бр. 19 от 08.03.2011г., в сила от 09.04.2011г., изм. и доп., бр. 60 от 07.08.2015г. в сила от 07.08.2015г.), така и с **Режимите за устойчиво управление на горите в Натура 2000**.

При извеждане на възобновителните сечи е планирано да се оставят единични хралупести или групи от стари дървета – подходящи за укрития на птици и бозайници, както и да се поддържа мъртва дървесина от 8 до 10 на сто от запаса на насажденията, с изключение на насажденията от първи и втори клас на пожароопасност. Също така се запазват най-малко 3 – 5 бр. дървета на хектар с диаметър над 20 см на височина 130 см с цел осигуряване на биотопна дървесина.

Таблица № 22

Разпределение на площта на насажденията за възобновителна сеч
през десетилетието по вид на сечта

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Вид на възобновителната сеч								
Стопански класове	постепенно котловинна	гола за топола	гола за акация	гола за изд.възобн.	общо гола	сеч за средностъбл.	ОБЩО	%
Гори със ЗСпФ								
Церов В П	34.0	-	-	-	-	-	34.0	29.2
Смесен СрН П	3.3	-	-	-	-	-	3.3	2.8
Дъбов СрН П	4.7	-	-	-	-	-	4.7	4.0
Акациев	-	-	1.7	72.5	74.2	-	74.2	63.8
Тополов нетип.	-	0.2	-	-	0.2	-	0.2	0.2
Всичко ЗСпФ	42.0	0.2	1.7	72.5	74.4	-	116.4	100.0
ОБЩО	42.0	0.2	1.7	72.5	74.4	-	116.4	100.0
ПОЛЗВАНЕ (БЕЗ КЛОНИ)	1625	15	40	4675	4730	-	6355	
ПОЛЗВАНЕ (С КЛОНИ)	1785	15	40	4885	4940	-	6725	
в т.ч. Местообитания								
всичко 91G0	1.1	-	-	-	-	-	1.1	2.6
всичко 91M0	40.9	-	-	-	-	-	40.9	97.4
ОБЩО	42.0	-	-	-	-	-	42.0	100.0

Разпределението на площта на насажденията държавна собственост за възобновителна сеч по вид на сечта и по видове местообитания (в които има планирани възобновителни сечи) в Защитена зона "ОСТРОВЧЕ" в ТП ДЛС "Черни Лом" е дадено в таблица № 22.

Разпределението на предвидената за отсичане през десетилетието стояща маса (без клони и с клони) по дървесни видове и основни групи сортименти в горите държавна собственост в Защитена зона "ОСТРОВЧЕ" на ТП ДЛС "Черни Лом" е показано в таблица № 23.

Разпределението на площта на държавните гори за всички видове сеч по вид на сечта и по стопански класове в горите на защитената зона е показано в таблица № 24.

Таблица № 23
Разпределение на предвидената за отсичане стояща маса
по дървесни видове и основни групи сортименти

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти						
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина	
					едра	средна	дребна	общо			
Възобновителна в издънкови за превръщане											
Зимен дъб	25	25	5	20	-	5	-	5	15	-	
Благун	130	140	20	120	15	20	-	35	80	5	
Цер	1265	1395	160	1235	280	165	30	475	730	30	
Габър	5	5	-	5	-	-	-	-	5	-	
Мъждрян	20	20	5	15	-	-	-	-	15	-	
Космат дъб	10	10	-	10	-	-	-	-	10	-	
Келяв габър	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-	
Клен	60	60	10	50	5	10	-	15	35	-	
Планински ясен	100	120	10	110	10	30	10	50	60	-	
широколистни	1625	1785	215	1570	310	230	40	580	955	35	
проценти	91.0	100.0	12.0	88.0	17.4	12.9	2.2	32.5	53.5	2.0	
Общо възобновителна в издънкови за превръщане											
	1625	1785	215	1570	310	230	40	580	955	35	
проценти	91.0	100.0	12.0	88.0	17.4	12.9	2.2	32.5	53.5	2.0	
Възобновителна в нискоствъблени											
Акация	4645	4855	540	4315	-	870	290	1160	3095	60	
Полски бряст	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-	
Гледичия	60	60	5	55	-	10	5	15	40	-	
широколистни	4715	4925	550	4375	-	880	295	1175	3140	60	
проценти	95.7	100.0	11.2	88.8	-	17.9	5.9	23.8	63.8	1.2	
Общо възобновителна в нискоствъблени											
	4715	4925	550	4375	-	880	295	1175	3140	60	
проценти	95.7	100.0	11.2	88.8	-	17.9	5.9	23.8	63.8	1.2	
Възобновителна в тополови											
тп I-214	15	15	5	10	5	-	-	5	5	-	
широколистни	15	15	5	10	5	-	-	5	5	-	
проценти	100.0	100.0	33.4	66.6	33.3	-	-	33.3	33.3	-	
Общо възобновителна в тополови											
	15	15	5	10	5	-	-	5	5	-	
проценти	100.0	100.0	33.4	66.6	33.3	-	-	33.3	33.3	-	
Всичко възобновителни сечи											
	6355	6725	770	5955	315	1110	335	1760	4100	95	
проценти	94.5	100.0	11.4	88.6	4.7	16.5	5.0	26.2	61.0	1.4	
Прореждане в иглолистни											
Черен бор	150	190	55	135	-	80	15	95	30	10	
иглолистни	150	190	55	135	-	80	15	95	30	10	
проценти	78.9	100.0	28.9	71.1	-	42.1	7.9	50.0	15.8	5.3	
Сребролистна липа											
	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-	
широколистни	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-	
проценти	100.0	100.0	-	100.0	-	50.0	-	50.0	50.0	-	

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Общо прореждане в иглолистни	160	200	55	145	-	85	15	100	35	10
проценти	80.0	100.0	27.5	72.5	-	42.5	7.5	50.0	17.5	5.0
Прореждане в широколистни високоствъблени										
Сребролистна липа	30	35	5	30	-	5	5	10	20	-
Планински ясен	25	25	-	25	-	10	-	10	15	-
широколистни	55	60	5	55	-	15	5	20	35	-
проценти	91.7	100.0	8.4	91.6	-	25.0	8.3	33.3	58.3	-
Общо прореждане в широколистни високоствъблени	55	60	5	55	-	15	5	20	35	-
проценти	91.7	100.0	8.4	91.6	-	25.0	8.3	33.3	58.3	-
Прореждане в издънкове за превръщане										
Цер	40	40	5	35	-	5	5	10	25	-
Полски ясен	70	80	10	70	-	15	5	20	50	-
широколистни	110	120	15	105	-	20	10	30	75	-
проценти	91.7	100.0	12.5	87.5	-	16.7	8.3	25.0	62.5	-
Общо прореждане в издънкове за превръщане	110	120	15	105	-	20	10	30	75	-
проценти	91.7	100.0	12.5	87.5	-	16.7	8.3	25.0	62.5	-
Пробирка в иглолистни										
Черен бор	100	120	30	90	25	35	5	65	20	5
иглолистни	100	120	30	90	25	35	5	65	20	5
проценти	83.3	100.0	25.0	75.0	20.8	29.1	4.2	54.1	16.7	4.2
Общо пробирка в иглолистни	100	120	30	90	25	35	5	65	20	5
проценти	83.3	100.0	25.0	75.0	20.8	29.1	4.2	54.1	16.7	4.2
Пробирка в широколистни високоствъблени										
Червен дъб	290	390	50	340	10	50	10	70	260	10
Зимен дъб	190	210	25	185	10	25	5	40	140	5
Цер	320	350	50	300	20	45	-	65	230	5
Габър	340	380	60	320	-	50	15	65	255	-
Едролистна липа	790	880	150	730	70	360	25	455	255	20
Сребролистна липа	2190	2450	420	2030	195	995	80	1270	705	55
Полски ясен	50	60	5	55	10	5	-	15	40	-
широколистни	4170	4720	760	3960	315	1530	135	1980	1885	95
проценти	88.3	100.0	16.1	83.9	6.7	32.4	2.9	42.0	39.9	2.0
Общо пробирка в широколистни високоствъблени	4170	4720	760	3960	315	1530	135	1980	1885	95
проценти	88.3	100.0	16.1	83.9	6.7	32.4	2.9	42.0	39.9	2.0
Пробирка в издънкове за превръщане										
Бук	260	300	50	250	20	35	-	55	195	-
Зимен дъб	1160	1290	155	1135	65	160	25	250	860	25
Благун	100	110	10	100	5	15	5	25	75	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Цер	200	220	25	195	15	30	-	45	140	10
Габър	1530	1770	265	1505	-	235	95	330	1135	40
Сребролистна липа	80	80	15	65	5	30	-	35	30	-
широколистни	3330	3770	520	3250	110	505	125	740	2435	75
проценти	88.3	100.0	13.8	86.2	2.9	13.4	3.3	19.6	64.6	2.0
Общо пробирка в издънкови за превръщане	3330	3770	520	3250	110	505	125	740	2435	75
проценти	88.3	100.0	13.8	86.2	2.9	13.4	3.3	19.6	64.6	2.0
Всичко отгледни сечи	7925	8990	1385	7605	450	2190	295	2935	4485	185
проценти	88.2	100.0	15.4	84.6	5.0	24.4	3.2	32.6	49.9	2.1
Техническа в широколистни високоствъблени										
Цер	120	130	20	110	-	20	5	25	85	-
Габър	40	50	10	40	-	5	5	10	30	-
Едролистна липа	40	40	10	30	-	15	5	20	10	-
Сребролистна липа	410	460	90	370	5	185	35	225	140	5
широколистни	610	680	130	550	5	225	50	280	265	5
проценти	89.7	100.0	19.1	80.9	0.8	33.1	7.3	41.2	39.0	0.7
Общо техническа в широколистни високоствъблени	610	680	130	550	5	225	50	280	265	5
проценти	89.7	100.0	19.1	80.9	0.8	33.1	7.3	41.2	39.0	0.7
Техническа в издънкови за превръщане										
Цер	80	80	15	65	-	15	5	20	45	-
Габър	230	310	60	250	-	25	20	45	200	5
Клен	80	90	10	80	-	15	5	20	60	-
Сребролистна липа	50	50	10	40	-	20	5	25	15	-
широколистни	440	530	95	435	-	75	35	110	320	5
проценти	83.0	100.0	17.9	82.1	-	14.2	6.6	20.8	60.4	0.9
Общо техническа в издънкови за превръщане	440	530	95	435	-	75	35	110	320	5
проценти	83.0	100.0	17.9	82.1	-	14.2	6.6	20.8	60.4	0.9
Всичко технически сечи	1050	1210	225	985	5	300	85	390	585	10
проценти	86.8	100.0	18.6	81.4	0.4	24.8	7.0	32.2	48.4	0.8
ОБЩО от всички сечи										
Черен бор	250	310	85	225	25	115	20	160	50	15
иглолистни	250	310	85	225	25	115	20	160	50	15
проценти	80.6	100.0	27.4	72.6	8.1	37.1	6.4	51.6	16.1	4.9
Бук	260	300	50	250	20	35	-	55	195	-
Червен дъб	290	390	50	340	10	50	10	70	260	10
Зимен дъб	1375	1525	185	1340	75	190	30	295	1015	30
Благун	230	250	30	220	20	35	5	60	155	5
Цер	2025	2215	275	1940	315	280	45	640	1255	45
Габър	2145	2515	395	2120	-	315	135	450	1625	45
Мъждрян	20	20	5	15	-	-	-	-	15	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Акация	4645	4855	540	4315	-	870	290	1160	3095	60
Космат дъб	10	10	-	10	-	-	-	-	10	-
Келяв габър	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Полски бряст	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-
Гледичия	60	60	5	55	-	10	5	15	40	-
Клен	140	150	20	130	5	25	5	35	95	-
Едролистна липа	830	920	160	760	70	375	30	475	265	20
Сребролистна липа	2770	3085	540	2545	205	1240	125	1570	915	60
Планински ясен	125	145	10	135	10	40	10	60	75	-
Полски ясен	120	140	15	125	10	20	5	35	90	-
тп I-214	15	15	5	10	5	-	-	5	5	-
широколистни	15080	16615	2295	14320	745	3485	695	4925	9120	275
проценти	90.8	100.0	13.8	86.2	4.5	21.0	4.2	29.7	54.8	1.7
ВСИЧКО	15330	16925	2380	14545	770	3600	715	5085	9170	290
проценти	90.6	100.0	14.1	85.9	4.5	21.3	4.2	30.0	54.2	1.7

Таблица № 24
Размер на ползването по площ, запас и вид на сечта

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

ВИДОВЕ СЕЧИ											
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прореждане	пробирка	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
ИГЛОЛИСТНИ											
Черборови култури ЗСпФ	ха	-	5.0	1.9	6.9	-	-	6.9	1.9	-	-
	куб.м	-	160	100	260	-	-	260	1.7	-	-
Всичко иглолистни ЗСпФ	ха	-	5.0	1.9	6.9	-	-	6.9	1.9	-	-
	куб.м	-	160	100	260	-	-	260	1.7	-	-
всичко иглолистни	ха	-	5.0	1.9	6.9	-	-	6.9	1.9	-	-
	куб.м	-	160	100	260	-	-	260	1.7	-	-
ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ											
Липов ЗСпФ	ха	-	1.2	93.8	95.0	2.2	2.2	97.2	27.0	-	-
	куб.м	-	30	3760	3790	610	610	4400	28.7	-	-
Широколистен В ЗСпФ	ха	-	0.7	-	0.7	-	-	0.7	0.2	-	-
	куб.м	-	25	-	25	-	-	25	0.2	-	-
Култури от червен дъб ЗСпФ	ха	-	-	15.9	15.9	-	-	15.9	4.4	-	-
	куб.м	-	-	410	410	-	-	410	2.7	-	-
Всичко широколистни високоствъблени ЗСпФ	ха	-	1.9	109.7	111.6	2.2	2.2	113.8	31.6	-	-
	куб.м	-	55	4170	4225	610	610	4835	31.5	-	-
всичко широколистни високоствъблени	ха	-	1.9	109.7	111.6	2.2	2.2	113.8	31.6	-	-
	куб.м	-	55	4170	4225	610	610	4835	31.5	-	-
ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ											
Дъбов В П ЗСпФ	ха	-	-	27.1	27.1	-	-	27.1	7.5	-	-
	куб.м	-	-	940	940	-	-	940	6.1	-	-
Церов В П ЗСпФ	ха	34.0	-	-	-	-	-	34.0	9.4	2.2	17.5
	куб.м	1360	-	-	-	-	-	1360	8.9	-	-
Смесен СрН П ЗСпФ	ха	3.3	-	-	-	-	-	3.3	0.9	-	-
	куб.м	70	-	-	-	-	-	70	0.5	-	-
Габъров В П ЗСпФ	ха	-	-	45.0	45.0	2.5	2.5	47.5	13.2	-	-
	куб.м	-	-	1550	1550	340	340	1890	12.3	-	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

ВИДОВЕ СЕЧИ											
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прореждане	пробирка	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
Дъбов СрН П ЗСпФ	ха	4.7	-	-	-	-	-	4.7	1.3	0.9	0.5
	куб.м	195	-	-	-	-	-	195	1.3	-	-
Смесен В П ЗСпФ	ха	-	4.6	41.6	46.2	2.0	2.0	48.2	13.4	-	-
	куб.м	-	110	840	950	100	100	1050	6.8	-	-
Всичко издънкови за превръщане ЗСпФ	ха	42.0	4.6	113.7	118.3	4.5	4.5	164.8	45.8	3.1	18.0
	куб.м	1625	110	3330	3440	440	440	5505	35.9	-	-
всичко издънкови за превръщане	ха	42.0	4.6	113.7	118.3	4.5	4.5	164.8	45.8	3.1	18.0
	куб.м	1625	110	3330	3440	440	440	5505	35.9	-	-
НИСКОСТЪБЛЕНИ											
Акациев ЗСпФ	ха	74.2	-	-	-	-	-	74.2	20.6	-	0.8
	куб.м	4715	-	-	-	-	-	4715	30.8	-	-
Всичко нискоствъблени ЗСпФ	ха	74.2	-	-	-	-	-	74.2	20.6	-	0.8
	куб.м	4715	-	-	-	-	-	4715	30.8	-	-
всичко нискоствъблени	ха	74.2	-	-	-	-	-	74.2	20.6	-	0.8
	куб.м	4715	-	-	-	-	-	4715	30.8	-	-
ТОПОЛОВИ											
Тополов нетип. ЗСпФ	ха	0.2	-	-	-	-	-	0.2	0.1	-	0.1
	куб.м	15	-	-	-	-	-	15	0.1	-	-
Всичко топови ЗСпФ	ха	0.2	-	-	-	-	-	0.2	0.1	-	0.1
	куб.м	15	-	-	-	-	-	15	0.1	-	-
всичко топови	ха	0.2	-	-	-	-	-	0.2	0.1	-	0.1
	куб.м	15	-	-	-	-	-	15	0.1	-	-
ОБЩО											
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ	ха	116.4	11.5	225.3	236.8	6.7	6.7	359.9	100.0	3.1	18.9
	куб.м	6355	325	7600	7925	1050	1050	15330	100	-	-
в т.ч. Местообитания											
ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ											
91G0	ха	-	-	19.7	19.7	-	-	19.7	8.7	-	-
	куб.м	-	-	760	760	-	-	760	9	-	-
91Z0	ха	-	-	45.8	45.8	2.0	2.0	47.8	21.2	-	-
	куб.м	-	-	1880	1880	550	550	2430	28.6	-	-

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

ВИДОВЕ СЕЧИ											
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прореждане	пробирка	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ловни сечи	ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
всичко широколистни високостъблени	ха	-	-	65.5	65.5	2.0	2.0	67.5	29.9	-	-
	куб.м	-	-	2640	2640	550	550	3190	37.6	-	-
ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ											
91G0	ха	1.1	-	91.0	91.0	2.5	2.5	94.6	41.9	-	0.1
	куб.м	45	-	2980	2980	340	340	3365	39.7	-	-
91M0	ха	40.9	-	22.7	22.7	-	-	63.6	28.2	3.1	17.9
	куб.м	1580	-	350	350	-	-	1930	22.7	-	-
всичко издънкови за превръщане	ха	42.0	-	113.7	113.7	2.5	2.5	158.2	70.1	3.1	18.0
	куб.м	1625	-	3330	3330	340	340	5295	62.4	-	-
ОБЩО											
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ	ха	42.0	-	179.2	179.2	4.5	4.5	225.7	100.0	3.1	18.0
	куб.м	1625	-	5970	5970	890	890	8485	100	-	-

В държавните гори на Защитена зона за местообитанията "ОСТРОВЧЕ" BG0000173 годишното ползване по ГСП от 2021 год. е **1 533 куб.м**, което представлява **36,7% от средния годишен прираст – 4 180 куб.м**. В сравнение с общия запас в държавните гори на Защитена зона "ОСТРОВЧЕ", който е 244 100 куб.м, размерът на годишното ползване е 0,63%, а ползването на 1 ха при 1 296,1 ха залесена площ е 1,18 куб.м/ха.

2. Възобновяване и планирано залесяване в Защитената зона

През настоящия ревизионен период в горските територии с обособени местообитания от Защитена зона BG0000173 "ОСТРОВЧЕ" в ТП ДЛС "Черни Лом", ще се разчита основно на естественото възобновяване. Общо залесяване е предвидено на площ от 3,6 хектара (таблици №№ 25, 25^А и 25^Б).

Таблица № 25

Разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване по насоки на залесяване и по стопански участъци

Държавна собственост

Насоки на залесяване	2 участък		Общо	
	ха	%	ха	%
ново залесяване	1.7	47.2	1.7	47.2
в зрели гори	1.9	52.8	1.9	52.8
общо	3.6	100.0	3.6	100.0
ВСИЧКО ЗА ЗАЛЕСЯВАНЕ	3.6	100.0	3.6	100.0
подпомагане на възобновяване без залесяване	-	-	-	-
всичко	3.6		3.6	

Таблица № 25^А

Разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване по вид на почвоподготовката и по стопански участъци

Държавна собственост

Почвоподготовка	2 участък		Общо	
	ха	%	ха	%
общо РЪЧНА	-	-	-	-
пълна оран тракторна тяга	3.6	100.0	3.6	100.0
общо МЕХАНИЗИРАНА	3.6	100.0	3.6	100.0
общо РЪЧНА+МЕХАНИЗИРАНА	3.6	100.0	3.6	100.0

Ново залесяване е планирано на площ 1,7 хектара. Тук са отнесени залесяванията в голини в отдел **181-2; 183-3; 191-2**.

Залесяване в зрели гори (гола сеч в топови гори) е планирано на площ от 0,2 ха в отдели **181** р. Същата насока – залесяване в зрели гори (гола сеч в акациеви насаждения) е планирана на площ от 1,7 ха в отдели **199** е.

Таблица № 25^Б

Разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване и на необходимия посадъчен материал по дървесни видове

Държавна собственост

Дървесен вид	Залесяване								Посадъчен материал	
	след гола сеч	ново залесяване	възстановяване на гори	попълване на редици	в зрели гори	Всичко	%	фиданки на 1 ха	фиданки всичко	
	хектари								хиляди броя	
Цер	-	1.7	-	-	1.9	3.6	100.0	6.7	24.1	
всичко	-	1.7	-	-	1.9	3.6	100.0	-	24.1	

Основната почвоподготовка при планиране на залесяванията е механизиранията. Тя е представена от пълна оран с тракторна тяга. Това се обяснява с факта, че преобладават залесяванията на равни терени.

При избора на дървесни видове за залесяване са взети предвид условията на месторастене и стопанската изгода, като е използван подходящият за конкретните месторастения състав.

Предвиденото залесяване е само с широколистни видове.

Схемите на залесяване на използваните дървесни видове са следните:

Цер 2x0.75 м

3. Паша в горските територии в Защитената зона

Съгласно чл. 124, т. 1 до 5 от Закона за Горите от 08.03.2011 г. се забранява пашата в следните горски територии, разположени в Защитена зона "ОСТРОВЧЕ" за местообитанията BG0000173 на територията на ТП ДЛС "Черни Лом".

В таблица № 26 е дадена общата площ, забранена за паша по ГСУ, а в таблица № 12^A площта на тези държавна собственост.

В таблица № 27 е даден списък на подотделите, забранени за паша по ГСУ и земята, а в таблица № 27^A списък на тези държавна собственост.

Таблица № 26

Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

	Обща площ ха	Забранена площ за паша ха	% от общата площ
ГСУ 2	2241.6	739.4	33.0
всичко	2241.6	739.4	33.0

Таблица № 26^A

Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

	Обща площ ха	Забранена площ за паша ха	% от общата площ
ГСУ 2	1366.6	466.6	34.1
всичко	1366.6	466.6	34.1

Таблица № 27

Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ и ЗЕМЛИЩА

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

ГСУ: 2		земище 16: с. ДРИНОВО		
отдел	подотдели	площ (ха)		
199	а, в, д, е, ж, з, л, м	26.0		
200	е, и	22.3		
201	а, б, г, д, з, и, м, с, х, ч, ш	39.9		
			общо	88.2

ГСУ: 2		земище 17: с. ЕЛЕНОВО		
отдел	подотдели	площ (ха)		
181	м, н, п, р, 2	8.0		
182	а, к, л, м, р, т, ф, х, ш, щ, ю, я, в1, е1	75.4		
184	г, д, ж, к, м, н, о, р	45.2		
185	а, б, г, ж, з, и	50.7		
186	г, д, ж, з, н, о	48.1		
187	а, в, е, ж, к, л	16.6		
189	в, д, к	12.0		
194	а, г	8.7		
отдел	подотдели	площ (ха)		
411	а	0.4		
			общо	265.1

отдел	подотдели	площ (ха)
ГСУ: 2 землище 29: с. КРЪШНО		
190	з	5.2
191	б, е, к, 2	8.9
192	в	3.9
193	ж	20.1
	общо	38.1
ГСУ: 2 землище 30: с. ЛОМЦИ		
отдел	подотдели	площ (ха)
196	в, д, ж, з, и	48.3
197	н	0.9
202	г, д, ж, з, и, к, л, м	45.0
	общо	94.2
ГСУ: 2 землище 32: с. МАКОВО		
отдел	подотдели	площ (ха)
188	а, в, г, е, ж	41.5
	общо	41.5
ГСУ: 2 землище 36: с. МИЛАДИНОВЦИ		
отдел	подотдели	площ (ха)
173	а, е, к, л, н, п	13.7
174	б	0.6
175	б, в, г, д, з	47.1
176	г, д, е	7.6
177	а, е, ж, з, и, л	40.6
183	а, д, е, ж, з, и, м, н, о, п, р, т, 3	62.9
	общо	172.5
ГСУ: 2 землище 47: с. ТРЪСТИКА		
отдел	подотдели	площ (ха)
169	в, д	4.8
171	б, г, к, л	6.0
172	д, е	2.2
178	з	2.2
180	в, д, ж, з	24.6
	общо	39.8

Таблица № 27^А
Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ и ЗЕМЛИЩА

ТП ДЛС “Черни Лом” Държавна собственост, Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

ГСУ: 2 землище 16: с. ДРИНОВО		
отдел	подотдели	площ (ха)
199	а, в, д, е, ж, з, л, м	26.0
200	е, и	22.3
201	б, г, д, з, и, м, с, х, ч, ш	39.6
общо		87.9

ГСУ: 2 землище 17: с. ЕЛЕНОВО		
отдел	подотдели	площ (ха)
181	м, н, п, р, 2	8.0
182	к, л, м, ф, х, ш	25.4
194	г	1.1
общо		34.5

ГСУ: 2 землище 29: с. КРЪШНО		
отдел	подотдели	площ (ха)
190	з	5.2
191	б, е, к, 2	8.9
192	в	3.9
193	ж	20.1
общо		38.1

ГСУ: 2 землище 30: с. ЛОМЦИ		
отдел	подотдели	площ (ха)
196	в, д, ж, з, и	48.3
197	н	0.9
202	г, д, ж, з, и, к, л, м	45.0
общо		94.2

ГСУ: 2 землище 32: с. МАКОВО		
отдел	подотдели	площ (ха)
188	а, в, г, е, ж	41.5
общо		41.5

ГСУ: 2 землище 36: с. МИЛАДИНОВЦИ		
отдел	подотдели	площ (ха)
173	а, е, н, п	11.6
174	б	0.6
175	б, в, г, д, з	47.1
176	г, д, е	7.6
177	а, е, ж, з, и, л	40.6
183	а, д, е, ж, з, и, м, н, о, п, р, т, 3	62.9
общо		170.4

4. Видове, подходящи за месторастенето в Защитената зона

В бъдеще при видовете, подходящи за съответните месторастения в Защитена зона "ОСТРОВЧЕ", е запазено изцяло видовото богатство на дървостойките, като са взети всички мерки бъдещите насаждения да са по-устойчиви биологически и с по-добри защитни функции, което е показано в таблица № 28.

Таблица № 28
Сравнение на площта по дървесни видове
по сегашен видов състав и видове подходящи за месторастенето

ТП ДЛС "Черни Лом" Общо, Зона Натура: BG0000173 (ОСТРОВЧЕ)

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
	Залесена площ		Залесена площ		Дървопр. площ	
	ха	%	ха	%	ха	%
Черен бор	19.7	0.9	11.4	0.5	11.4	0.5
Бук	23.3	1.1	23.3	1.1	23.3	1.1
Червен дъб	33.7	1.6	33.7	1.6	33.7	1.6
Зимен дъб	126.0	6.0	129.3	6.1	129.6	6.1
Благун	28.7	1.4	28.7	1.4	28.7	1.4
Цер	558.9	26.4	611.1	28.9	624.1	29.4
Габър	354.0	16.7	360.4	17.1	360.4	17.0
Явор	1.5	0.1	1.5	0.1	1.5	0.1
Мъждрян	44.0	2.1	16.5	0.8	16.5	0.8
Орех	47.4	2.2	30.3	1.4	30.3	1.4
Акация	183.0	8.7	183.0	8.7	183.0	8.6
Космат дъб	16.5	0.8	19.1	0.9	19.1	0.9
Келяв габър	33.2	1.6	15.9	0.7	15.9	0.7
Полски бряст	7.9	0.4	5.3	0.3	5.3	0.2
Бяла върба	1.8	0.1	1.8	0.1	1.8	0.1
Гледичия	0.9	-	0.9	0.1	0.9	-
Джанка	0.5	-	-	-	-	-
Клен	50.0	2.4	51.3	2.4	51.3	2.4
Круша	0.5	-	0.5	-	0.5	-
Леска	0.4	-	0.4	-	0.4	-
Едрolistна липа	170.4	8.1	184.2	8.7	184.2	8.7
Сребролистна липа	375.1	17.7	365.9	17.3	365.9	17.2
Мекиш	0.3	-	0.3	-	0.3	-
Планински ясен	19.1	0.9	19.3	0.9	19.3	0.9
Полски ясен	15.7	0.7	18.8	0.9	18.8	0.9
тп I-214	1.2	0.1	0.8	-	0.8	-
Всичко	2113.7	100.0	2113.7	100.0	2127.0	100.0

План за защита на горските територии от пожари

Всички противопожарни мероприятия са планирани съгласно чл. 136 от ЗГ от 08.03.2011 г., съгласно Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии (притурка към ДВ бр. 82 от 23.10.2015 г.) и съобразени с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. "За условията и реда за защита на горските територии от пожари".

Горите в териториалния обхват на Защитена зона за местообитанията BG0000173 "Островче" в ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени в противопожарен блок, попадащ в II^{рм} ГСУ "Дралфа", за който са планирани необходимите противопожарни мероприятия.

Възможните източници, от които би могла да възникне пожарна опасност за горските комплекси в района на Защитена зона за местообитанията BG0000173 "Островче" в ТП ДЛС "Черни Лом" са разположените сред тях населени места, пресичащите ги шосета и пътища, биваците на туристи, пастири, горски работници и други.

Най-честите причини за възникване на пожари в горските територии са следните:

- Изгаряне на треви и храсти при почистване на ливади и ниви, които граничат с гора;
- Изхвърляне на неизгасени клечки кибрит и угарки от цигари;
- Небрежно боравене с огън от работници, пастири и туристи;
- Техническа неизправност на машини и превозни средства, работещи в гората;
- Самозапалване на лесно запалими вещества и материали;
- Аварии на електрически далекопроводи, които минават над и в близост до горите;
- Самозапалване на сухи треви или дървета в следствие на природни явления (мълнии).

Противопожарните дялове са обособени от участъци с еднакъв клас на пожарна опасност и са нанесени на картите за защита от пожари в мащаб 1:25 000 със съответния цвят на класа на пожарна опасност. Класът на пожарна опасност на насажденията и останалите горски площи е определен според характеристиката на преобладаващите насаждения и степента на овлажняването на месторастенето (Методика за определяне на класа на пожарна опасност на насажденията, Приложение № 40 към чл. 137, ал.2 от Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии).

I-ви - висока

иглолистни:

- иглолистни насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

II-ри - средна

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи и свежи месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

III-ти - ниска

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до влажни и влажни месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи, свежи, свежи до влажни и влажни месторастения.

За най-малката единица за обособяване на клас на пожарна опасност в горскостопанския план се приема отделът (определя се като среднопретеглена стойност от класовете на подотделите) и така са изработени картите за защита от пожари в М 1:25 000 на Защитена зона за местообитанията BG0000173 "Островче" в ТП ДЛС "Черни Лом". На тези карти за защита от пожари в М 1:25 000 площите, отнесени към съответните класове на пожарна опасност, са оцветени с различни цветове.

За по-точно определяне обаче, показаното разпределение на площта по класове на пожарна опасност и по горскостопански участъци в таблица № 29 е извършено по подотдели (насаждения). Към кратките записки на горскостопанските участъци са приложени ведомости, в които са посочени кои подотдели в съответния отдел към кой клас на пожарна опасност са отнесени.

Таблица № 29

**Разпределение на площта по насаждения по класове на пожарна опасност
в Зона за местообитанията BG0000173 "ОСТРОВЧЕ" в ТП ДЛС "Черни Лом"**

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 2	площ	14.8	305.1	1921.7	2241.6
	проценти	0.7	13.6	85.7	100.0
ВСИЧКО	площ	14.8	305.1	1921.7	2241.6
	проценти	0.7	13.6	85.7	100.0

в т.ч. горски територии държавна собственост

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 2	площ	14.8	238.6	1113.2	1366.6
	проценти	1.1	17.5	81.4	100.0
ВСИЧКО	площ	14.8	238.6	1113.2	1366.6
	проценти	1.1	17.5	81.4	100.0

Противопожарните прегради са съоръжения със специфично противопожарно предназначение и разположение. Съоръжения, които са разположени на терена (пътища, жп линии, просеки на електропроводи, ловни просеки и др.) представляват естествени прегради на огъня.

За предотвратяване възникването на пожари, за ограничаване на разпространението и за бързото им потушаване, се предвижда направа на противопожарни съоръжения и провеждане на мероприятия, които заедно със съществуващите естествени и изкуствени прегради на огъня ще намалят щетите при евентуално възникване на пожари. Планираните съоръжения и наличните такива са нанесени на картата за защита от пожари с условни знаци, като наличните и новопланираните са с различни цветове.

I. Противопожарни прегради

1. Бариерни прегради

Съществуващите бариерни прегради в Защитена зона за местообитанията BG0000173 "Островче" на ТП ДЛС "Черни Лом" са с обща дължина **6,9 км** и представляват: просеки с ширина 20 или повече метра – **5,1 км** и бреговете на язовир "Еленово" – **1,8 км**.

Поради малката площ на Защитена зона за местообитанията BG0000173 "Островче" на ТП ДЛС "Черни Лом" и поради малкия процент на горите с висок клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови бариерни прегради.

В това число в горските територии държавна собственост на ЗЗМ BG0000173 "Островче" в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите бариерни прегради са с обща дължина **5,5 км** и представляват: просеки с ширина 20 или повече метра – **3,7 км** и бреговете на язовир "Еленово" – **1,8 км**.

В това число в горските територии общинска собственост на ЗЗМ BG0000173 "Островче" в ТП ДЛС "Черни Лом" съществуващите бариерни прегради са с обща дължина **1,4 км** и представляват просеки с ширина 20 или повече метра.

В горските територии собственост на частни физически и юридически лица на ЗЗМ BG0000173 "Островче" в ТП ДЛС "Черни Лом" няма съществуващите бариерни прегради.

2. Лесокултурни прегради

Съществуващите лесокултурни прегради в Защитена зона за местообитанията BG0000173 "Островче" на ТП ДЛС "Черни Лом" са с обща дължина **20,2 км** и представляват: автомобилни пътища – **7,7 км**; тракторни пътища – **8,8 км**; реки и дерета с течаща вода – **0,5 км**; шосета – **3,2 км**.

Поради малкия процент на горите с висок клас на пожарна опасност и поради малката площ на зоната не е планирано изграждане на нови лесокултурни прегради на територията на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом”.

В това число в държавните горските територии на ЗЗМ BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **12,9 км**, които представляват: автомобилни пътища – **5,9 км**; тракторни пътища – **4,9 км**; реки и дерета с течаща вода – **0,5 км**; шосета – **1,6 км**.

В това число в горските територии общинска собственост на ЗЗМ BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **7,2 км**, които представляват: автомобилни пътища – **1,8 км**; тракторни пътища – **3,8 км**; шосета – **1,6 км**.

В това число в горските територии собственост на частни физически и юридически лица в ЗЗМ BG0000173 “Островче” на ТП ДЛС “Черни Лом” съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **0,1 км** и представляват тракторен път.

А. На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” технически сечи за прочистване на съществуващи лесокултурни прегради – просеки са планирани в отдели: **183 -1, 5, 186 -2, 187 -2, 188 -1, 192 -2, 193 -1** с обща площ **4,4 ха**. Всички подотдели са държавна собственост.

Б. На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” технически сечи без материален добив за поддържане на съществуващи лесокултурни прегради – автомобилни пътища са планирани на обща дължина от **7,7 км** в т.ч.:

- държавни горски територии отдели - **188 а, 192 а, б, 193 а, б, 194 г, 195 в, 197 а, б, в, г, и, к, н, о, 200 ж, з, л, м, н, о, п, 201 н, п, р, с, 202 а, б, в, г, ж, н** - на обща дължина от **6,211 км**.

- общински горски територии отдели - **184 н, о, п, р, 186 е, ж, 187 а, 194 в** - на обща дължина от **1,489 км**.

3. Минерализовани ивици

Минерализованите ивици представляват незалесени ивици с ширина 3-5 метра, или изкуствено построена противопожарна преграда, почистена от всички горими материали до минералния почвен слой, ивица с широчина 1-3 (5) м, в която е премахната тревната растителност без да са изорани. Те се разполагат около иглолистните култури, покрай пътищата с интензивно движение на хора и селскостопанска техника.

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изработени минерализовани ивици, като функцията на такива изпълняват множеството изорани ивици между обработваемите земеделски територии и горските територии, намиращи се в съседство с тях.

Поради относително малката площ на зоната, както и поради значителното преобладание на гори с нисък клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови минерализовани ивици в ЗЗМ BG0000173 “Островче” на ТП ДЛС “Черни Лом”.

4. Санитарни мероприятия

Покрай пътищата е необходимо ежегодно при настъпването на пожароопасния сезон да се почиства от лесно запалими отпадъци от двете страни на пътищата. Да се ограничи достъпа на МПС към горските масиви през пожароопасния сезон.

II. Противопожарни лесотехнически мероприятия

1. Пътища за придвижване на противопожарна техника

На картите за защита от пожари пътищата за придвижването на противопожарната техника са показани с лилав и червен цвят. С лилав цвят са отбелязани пътищата за движение на тежка противопожарна техника, а с червен - пътищата за движение на високопроходима противопожарна техника. Върху тези карти са показани също **източниците за вода и подстъпите към тях и площадките за кацане на авиационна техника**.

Пътищата, по които е възможно да се придвижва противопожарна техника в горските територии на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” са с обща дължина

18,6 км, като в това число в държавните горски територии пътищата за движение на противопожарна техника са с обща дължина **12,3 км**, в общинските горски територии са с обща дължина **6,2 км**; в горските територии собственост на частни физически и юридически лица на ЗЗМ ВГ0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” пътищата за движение на противопожарна техника са с обща дължина **0,1 км**.

2. Водоизточници за нуждите на опазването на горите

Във всеки горскостопански участък е необходимо да има на подходящи и достъпни места водоизточник с подстъп за зареждане на противопожарна техника. Площадките с водоизточниците трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

На територията на Защитена зона за местообитанията ВГ0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” попада един водоизточник с площадка (подстъп) в проект, за който е необходимо да има и преносими потопяеми помпи:

- язовир “Еленово”, намиращ се до ловен дом “Еленово” – стената на язовира до стопанските сгради;

Водоизточникът не е горска територия, но може да бъде използван за потушаване на възникнали пожари в горските територии на Защитена зона за местообитанията ВГ0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом”.

3. Стационарни наблюдателни пунктове

Организиране на патрулно-наблюдателна служба.

През пожароопасния период в пожароопасните горски площи трябва да се организират наблюдения от стационарни наблюдателни пунктове, които имат възможност за наблюдение с невъоръжено око в радиус до 10 км или чрез патрулиране, като се назначават патрули. В горите от първи клас на пожарна опасност и висока стойност на опазваните горски ресурси се залагат и второстепенни наблюдателни пунктове за наблюдение с радиус от 5 км, и за площи не по-малки от 500 ха.

Кулите за пожаронаблюдение трябва да бъдат оборудвани с инфрачервена камера, която да засича скрито и открито горене, като разстоянието на действие е от 200 м до 15 км, площ на сканиране 360 градуса с диапазон до 700 кв.км. Време за сканиране - 10 секунди. Време за потвърждение - 60 секунди.

На територията на Защитена зона за местообитанията ВГ0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изградени кули за пожаронаблюдение.

Поради значителното преобладание на горите с нисък клас на пожарна опасност в Защитена зона за местообитанията ВГ0000173 “Островче” на ТП ДЛС “Черни Лом” не се предвижда изграждане на нови стационарни наблюдателни пунктове.

III. Други мероприятия по противопожарно устройство

1. Места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни

Общо на територията на Защитена зона за местообитанията ВГ0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” са обособени **3 (три)** такива места, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: **182 б1; 197 к; 199 м**.

В това число в Защитена зона за местообитанията ВГ0000173 “Островче” на ТП ДЛС “Черни Лом” в държавните горски територии за нуждите на горското стопанство са обособени **2 (две)** такива места, разположени върху пътища в/до следните отдели и подотдели: **197 к; 199 м**.

В това число на територията на Защитена зона за местообитанията ВГ0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” в горските територии общинска собственост е обособено **едно** място за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни, разположено върху път до подотдел **182 б1**.

В горските територии собственост на частни физически и юридически лица на Защитена зона за местообитанията ВГ0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” не са планирани места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни.

2. Табели с противопожарно съдържание

Предупредителните табели и плакати да се поставят през 500 – 1000 метра покрай пътищата, водещи или минаващи през горските масиви, както и на местата, определени за почивка, паркиране и палене на огън. Предупредителните табели и плакати трябва да се поставят съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 година.

Общо на територията на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” е планирано поставянето на **5 (пет)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **178 ж; 182 в1; 183 с; 189 и; 196 к.**

В това число в държавните горски територии на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” за нуждите на горското стопанство е планирано поставянето на **2 (две)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **183 с; 196 к.**

В това число в общинските горски територии на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” за нуждите на горското стопанство е планирано поставянето на **3 (три)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **178 ж; 182 в1; 189 и.**

В близост до **горски територии собственост на частни физически лица** на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” не е планирано поставянето на предупредителни табели и плакати с противопожарно съдържание.

3. Места за почивка, паркиране и палене на огън

Определени са по пътищата минаващи през горите, разположени са извън обсега на горските култури и други силно застрашени от пожар горски площи. За тези места е необходимо да се поддържа санитарна ивица с ширина 10-20 метра, която редовно да се почиства от тревата, шумата и други лесно запалими отпадъци. Местата за палене на огън или огнищата да се играждат от подръчни средства (камъни). Запаленият огън не трябва да се оставя без надзор и след използването му е необходимо да се гаси с вода.

Тези места трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г.

На местата, предвидени за почивка и палене на огън е **необходимо да се изградят и паркинги.**

3.1. На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” са обособени **2 (две) места за палене на огън**, които се намират в близост до следните отдели, подотдели и обекти:

- **178 ж** – чешма “Лековитата вода” с беседка;
- **189 и** – “Студената чешма”;

Подотделите са общински горски територии.

3.2. На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” са обособени **3 (три) места за почивка и паркиране**, които се намират в близост до следните отдели и подотдели: **182 б1; 197 к; 199 м.**

От тях държавни горски територии са подотдели **197 к** и **199 м**, а подотдел **182 б1** е общинска горска територия.

4. Устройване на противопожарни депа

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в общините Попово и Търговище на ТП ДЛС “Черни Лом” няма изградени противопожарни депа, като за целите на борбата с горските пожари в зоната се използват депото на ТП ДЛС “Черни Лом”, разположено в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово и това, на община Попово, разположено в административната сграда на общината. И двете депа са оборудвани по наредба №8.

Изградените противопожарни депа се използват за нуждите за опазването на горите от пожари както в **държавните горски територии, така и в общинските горски територии и в горските територии собственост на частни физически и юридически лица** на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом”.

Противопожарното депо в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово по данни на стопанството е оборудвано със следния инвентар:

№ по ред	Наименование	Бр. по наредба №8	Наличност
1	Гръбни пръскачки	4 бр.	4 бр.
2	Кофи за вода	4 бр.	4 бр.
3	Лопати	10 бр.	10 бр.
4	Брадви	3 бр.	3 бр.
5	Кирки	3 бр.	3 бр.
6	Тупалки	15 бр.	15 бр.
7	Морорни триони	2 бр.	2 бр.
8	Мотики	5 бр.	5 бр.
9	Железни гребла	5 бр.	5 бр.
10	Фенери електрически	5 бр.	5 бр.
11	Съдове за питейна вода 10 л	5 бр.	5 бр.
12	Съд за вода 200 л	1 бр.	1 бр.
13	Моторна помпа	1 бр.	1 бр.
14	Радиостанции	4 бр.	4 бр.

Моторната помпа в депото е оборудвана с 200 м шланг, снабден със струйник.

Оборудването в противопожарното депо е в съответствие с изискванията, заложи в Наредба № 8 от 11.05.2012 година и не е необходимо дооборудването му.

Изграждане на нови противопожарни депа не е планирано.

5. Телефонни постове

Телефонни постове са разположени в селата Дриново, Еленово, Кръшно, Ломци, Маково, Миладиновци и Тръстика.

6. Противопожарни хидранти

Противопожарни хидранти са изградени в селата Дриново, Еленово, Кръшно, Ломци, Маково, Миладиновци и Тръстика.

7. Устройване на площадки за кацане на авиационна техника

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изградени площадки за кацане на хеликоптери и не е предвидено изграждането на нови такива.

8. Маршрути за противопожарно патрулиране

В горите от първи и втори клас на пожарна опасност да се осигурява в рамките на деня поне 5-7кратно преминаване на патрула покрай избраните за наблюдение пожароопасни територии, а в горите от трети клас на пожарна опасност 3-5кратно преминаване. Маршрутите да се подбират така, че да осигуряват максимална видимост към опазваните от пожари горски масиви.

9. Превенция срещу пожари

Противопожарните служби, отговарящи за гасенето на възникнали горски пожари на територията на Защитена зона за местообитанията BG0000173 “Островче” в ТП ДЛС “Черни Лом” са разположени в градовете Попово и Търговище. През пожароопасния сезон връзката с тях се осъществява чрез денонощни дежурства, давани от служители на стопанството и на Общините Попово и Търговище, снабдени с мобилни телефони, МПС и съответния оперативен план. Всички предвидени противопожарни мероприятия ще се реализират в горите държавна и общинска собственост. При установяване на пожар незабавно трябва да се информират противопожарните служби в градовете Попово или Търговище, в зависимост от местоположението на горския пожар. Организацията на гасене е необходимо да става по ежегодно изготвян план-график от ТП ДЛС “Черни Лом” и Общините Попово и Търговище.

Съгласно чл. 14, ал. 2 от Наредба № 8 от 11.05.2012 г. ръководствата на ТП ДЛС “Черни Лом” и на Общините Попово и Търговище трябва **ежегодно**, преди обявяването на пожароопасния сезон, да изготвят план за защита на горските територии от пожари, който освен посочените по-горе методи и средства за предотвратяване, наблюдение и борба с пожари в горските територии, да съдържа

описание на конкретните действия, насочени към предотвратяване на факторите, създаващи опасност от пожари (както е посочено в Наредба № 8).

Необходимо е всички служители и горски работници на ТП ДЛС “Черни Лом” и на съответните общини периодично да се инструктират и запознават с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

Набелязаните мероприятия са достатъчни за предотвратяването, а при нужда и за бързото потушаване на евентуално възникнали пожари, но трябва да се изпълнят през първите три години от влизане в сила на горскостопанския план.

III. ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG0000608 "ЛОМОВЕТЕ" (ЗА МЕСТООБИТАНИЯТА)

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ на Защитена зона BG0000608 "ЛОМОВЕТЕ" (за МестООБИТАНИЯТА)

1. Защитена зона BG0000608 "ЛОМОВЕТЕ" - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (за МестООБИТАНИЯТА) - обявена по Директива 92/43/ЕИО, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие със Заповед № РД-1024/17.12.2020 год. на МОСВ (ДВ.бр.18/02.03.2021 г.) - с обща площ 334,6 ха, от които 323,8 ха (96,7%) залесена и 10,8 ха (3,3%) незалесена.

Разположена е в общините Попово и Опака в следните землища:

Община ОПАКА			
№ по ред	Землище	Списък подотдели	площ ха
12	с. ГЪРЧИНОВО	98: а, б, в, г, д, е, ж, з, и; 99; 100: а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3; 101	248.0
ВСИЧКО: Община ОПАКА			248.0
Община ПОПОВО			
№ по ред	Землище	Списък подотдели	площ ха
20	с. ЗАХАРИ-СТОЯНОВО	150; 151: а, 1	86.6
ВСИЧКО: Община ПОПОВО			86.6
ВСИЧКО: ТП ДЛС ЧЕРНИ ЛОМ			334.6

Защитена зона " BG0000608 "ЛОМОВЕТЕ" е разположена в следните отдели и подотдели на ТП ДЛС "Черни Лом": 98:а, б, в, г, д, е, ж, з, и; 99; 100:а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3; 101; 150; 151:а, 1 - с обща площ 334,6 ха, от която 323,8 ха залесена и 10,8 ха незалесена.

В т.ч. отдели и подотдели държавна собственост в защитена зона " BG0000608 "ЛОМОВЕТЕ": 98 а, б, в, г, д, е, ж, з, и; 99 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5; 100 а, б, в, г, д, ж, и, к, м, о, 1, 2, 3; 101 а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 1, 2, 3; 150 а, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5; 151 а, 1 - с обща площ 322,4 ха, от която 311,6 ха залесена и 10,8 ха незалесена.

Таблица № 30

Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите

Общо ТП ДЛС "Черни Лом", Зона Натура 2000: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Вид на земите	иглолистни	широкол. високостъблени	изд.за превръщане	нискостъблени	Всичко	Процент
естествен произход 0.4-1.0	-	0.2	75.8	169.0	245.0	73.2
склопени култури	19.0	30.8	-	1.1	50.9	15.2
несклопени култури	-	-	-	-	-	-
естествен произход 0.1-0.3	-	-	27.9	-	27.9	8.3
изредени култури	-	-	-	-	-	-
всичко насаждения	19.0	31.0	103.7	170.1	323.8	96.7
клек	-	-	-	-	-	-
всичко залесена площ	19.0	31.0	103.7	170.1	323.8	96.7
сечище	-	-	-	-	-	-
пожарище	-	-	-	-	-	-
голина	-	1.5	-	-	1.5	0.5
всичко незал.дървопр.	-	1.5	-	-	1.5	0.5
поляна	-	-	0.3	-	0.3	0.1
дворно място	-	0.1	-	-	0.1	-
просека	-	0.2	-	-	0.2	0.1
лесонепригодна голина	1.4	-	0.4	6.9	8.7	2.6
всичко недървопр. площ	1.4	0.3	0.7	6.9	9.3	2.8
всичко устроена площ	20.4	32.8	104.4	177.0	334.6	100.0
в т.ч. дървопр. площ	19.0	32.5	103.7	170.1	325.3	97.2

Таблица № 30^A
Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите

ТП ДЛС “Черни Лом” , Държавна собственост, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Вид на земите	иглолистни	широкол. високостъблени	изд.за превърщане	нискостъблени	Всичко	Процент
естествен произход 0.4-1.0	-	0.2	75.8	159.9	235.9	73.2
склопени култури	15.9	30.8	-	1.1	47.8	14.8
несклопени култури	-	-	-	-	-	-
естествен произход 0.1-0.3	-	-	27.9	-	27.9	8.6
изредени култури	-	-	-	-	-	-
всичко насаждения	15.9	31.0	103.7	161.0	311.6	96.6
клек	-	-	-	-	-	-
всичко залесена площ	15.9	31.0	103.7	161.0	311.6	96.6
сечище	-	-	-	-	-	-
пожарище	-	-	-	-	-	-
голина	-	1.5	-	-	1.5	0.5
всичко незал.дървопр.	-	1.5	-	-	1.5	0.5
поляна	-	-	0.3	-	0.3	0.1
дворно място	-	0.1	-	-	0.1	-
просека	-	0.2	-	-	0.2	0.1
лесонепригодна голина	1.4	-	0.4	6.9	8.7	2.7
всичко недървопр. площ	1.4	0.3	0.7	6.9	9.3	2.9
всичко устроена площ	17.3	32.8	104.4	167.9	322.4	100.0
в т.ч. дървопр. площ	15.9	32.5	103.7	161.0	313.1	97.1

Таблица № 31

Разпределение на общата площ на горските територии и запаса без клони по категории и функции

Общо ТП ДЛС “Черни Лом” Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
Общо защитни функции	-	-	-
защитени зони птици и местообитания	334.6	323.8	21360
Всичко защитени зони Натура 2000	334.6	323.8	21360
Общо специални функции по т.1	334.6	323.8	21360
Общо специални функции по т.2	-	-	-
Общо специални функции по т.3	-	-	-
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	334.6	323.8	21360
Общо защитни и специални функции	334.6	323.8	21360
Всичко стопански функции	-	-	-
Всичко	334.6	323.8	21360

Таблица № 31^A

Разпределение на общата площ на горските територии и запаса без клони по категории и функции

ТП ДЛС “Черни Лом” Държавна собственост, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
Общо защитни функции	-	-	-
защитени зони птици и местообитания	322.4	311.6	20890
Всичко защитени зони Натура 2000	322.4	311.6	20890
Общо специални функции по т.1	322.4	311.6	20890
Общо специални функции по т.2	-	-	-
Общо специални функции по т.3	-	-	-
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	322.4	311.6	20890
Общо защитни и специални функции	322.4	311.6	20890
Всичко стопански функции	-	-	-
Всичко	322.4	311.6	20890

2. Списък на местообитанията в защитена зона BG0000608 “ЛОМОВЕТЕ”

91G0 Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus (Pannonic woods with Quercus petraea and Carpinus betulus) отдели и подотдели - **100:** д - с обща площ **1,2 ха**.

В местообитание **91G0** не са обособени гори във фаза на старост.

91H0 Панонски гори с Quercus pubescens (Pannonian woods with Quercus pubescens) отдели и подотдели – **150:** в - с обща площ **10.6 ха**

В местообитание **91H0** не са обособени гори във фаза на старост.

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори (Pannonian-Balkanic turkey oak – sessile oak forests) отдели и подотдели - **98:** ж; **99:** в, г, к; **100:** а, б; **101:** а, в, и; **150:** а - с обща площ **68,2 ха**.

В местообитание **91M0** са обособени гори във фаза на старост отдели и подотдели: **150:** а - с площ **23,6 ха**, което е **34,6%** от общата площта на местообитанието.

В това число разпределението на **местообитанията в горски територии държавна собственост** на защитена зона “ЛОМОВЕТЕ” BG0000608, е както следва:

91G0 Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus (Pannonic woods with Quercus petraea and Carpinus betulus) отдели и подотдели - **100:** д - с обща площ **1,2 ха**.

В местообитание **91G0** не са обособени гори във фаза на старост.

91H0 Панонски гори с Quercus pubescens (Pannonian woods with Quercus pubescens) отдели и подотдели – **150:** в - с обща площ **10.6 ха**

В местообитание **91H0** не са обособени гори във фаза на старост.

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори (Pannonian-Balkanic turkey oak – sessile oak forests) отдели и подотдели - **98:** ж; **99:** в, г, к; **100:** а, б; **101:** а, в, и; **150:** а - с обща площ **68,2 ха**.

В местообитание **91M0** са обособени гори във фаза на старост отдели и подотдели: **150:** а - с площ **23,6 ха**, което е **34,6%** от общата площта на местообитанието.

Разпределението на площта от Защитената зона, за която са определени местообитания по видове гора общо за всички собствениости е показано в таблица № 32, а само за горските територии държавна собственост в таблица № 32^А.

Таблица № 32
Местообитания и видове гори

ТП ДЛС “Черни Лом” Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Местообитания	изд.за превръщане	Всичко		в т.ч. ГФС от Заповед № РД 49-421/02.11.2016г.		в т.ч. ГФС от Доклада за ГВКСЗ	
	хектари			%	ха	% от площта на местообитанието	ха
общо 91G0	1.2	1.2	1.5	-	-	-	-
общо 91H0	10.6	10.6	13.3	-	-	-	-
общо 91M0	68.2	68.2	85.2	23.6	34.6	-	-
ВСИЧКО	80.0	80.0	100.0	23.6	29.5	-	-

Таблица № 32^А
Местообитания и видове гори

ТП ДЛС “Черни Лом” Държавна собственост, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Местообитания	изд.за превръщане	Всичко		в т.ч. ГФС от Заповед № РД 49-421/02.11.2016г.		в т.ч. ГФС от Доклада за ГВКСЗ	
	хектари			%	ха	% от площта на местообитанието	ха
общо 91G0	1.2	1.2	1.5	-	-	-	-
общо 91H0	10.6	10.6	13.3	-	-	-	-
общо 91M0	68.2	68.2	85.2	23.6	34.6	-	-
ВСИЧКО	80.0	80.0	100.0	23.6	29.5	-	-

Всички гори във фаза на старост (ГФС), които са разположени на територията на Защитената зона “Ломове” BG0000608 са определени въз основа на Заповед № РД 49-421/02.11.2016 г., на

Министъра на земеделието и храните. Тази заповед се отнася за цялата Защитена зона "Ломовете" BG0000608, която е разположена не само в ТП ДЛС "Черни Лом", но и в ТП ДГС "Разград", ТП ДЛС "Русе и ТП ДГС "Бяла.

Поради тази причина площта на Горите във Фаза на старост, които са обособени на територията на ТП ДЛС "Черни Лом", в някои от местообитанията са повече от 10,0% от площта им, а в други местообитанията са с по-малка площ от 10,0%. Няма допълнително определени ГФС в Доклада за ГВКС, показано в таблици №№ 32 и 32^А.

3. Собственост на горските територии в Защитена зона за местообитанията BG0000608 "ЛОМОВЕТЕ"

Във връзка с извършеният процес на възстановяване на собствеността в горските територии и кадастралните карти на землищата, разположени на територията на Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ" BG0000608, е извършена следната диференциация по собственост, показана в таблица № 33.

Таблица № 33
Разпределение на площта по собственост

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

вид собственост	Общо				в т.ч. Горски територии		в т.ч. Земеделски територии	
	обща площ ха	%	в т.ч. залес. площ ха	%	обща площ ха	%	обща площ ха	%
Държавна собственост	322.4	96.4	311.6	96.2	322.4	100.0	-	-
Общинска собственост	11.5	3.4	11.5	3.6	-	-	11.5	94.3
Физически лица	0.7	0.2	0.7	0.2	-	-	0.7	5.7
Всичко	334.6	100.0	323.8	100.0	322.4	100.0	12.2	100.0

4. Общи таксационни данни за защитена зона за местообитанията BG0000608 "ЛОМОВЕТЕ"

Разпределението на залесената площ, общият дървесен запас и средният прираст по класове и подкласове на възраст общо за Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ" BG0000608, е показано в таблица № 34. От нея се вижда, че средната възраст на защитената зона е 48 години, средният запас е 66 куб.м/ха, средният прираст е 1,91 куб.м/ха. Средната пълнота на защитената зона е 0,69. Общият среден годишен прираст на защитената зона е 617 куб.м.

Таблица № 34
Разпределение на залесената площ, общия дървесен запас и средния прираст по класове и подкласове на възраст

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Класове на възраст	Подкласове на възраст	Площ		Запас на основното насаждение		Надлесни куб.м	Среден прираст куб.м
		хектари	%	куб.м	%		
I	1-10	23.3	7.2	695	3.2	-	70
	11-20	69.6	21.5	2925	13.7	-	207
II	21-30	10.1	3.1	295	1.4	-	11
	31-40	45.2	14.0	4000	18.7	-	114
III	41-50	14.7	4.5	1605	7.5	-	33
	51-60	58.0	17.9	5570	26.1	-	97
IV	61-70	41.4	12.8	4130	19.4	-	61
	71-80	-	-	-	-	-	-
V	81-90	61.5	19.0	2140	10.0	-	24
	91-100	-	-	-	-	-	-

Всичко	323.8	100.0	21360	100.0	-	617
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	----------	------------

средна възраст: 48 години
 среден запас: 66 куб.м/ха
 среден прираст: 1.91 куб.м/ха

Таблица № 34^А
Разпределение на залесената площ, общия дървесен запас и средния прираст по класове и подкласове на възраст

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Класове на възраст	Подкласове на възраст	Площ		Запас на основното насаждение		Надлесни куб.м	Среден прираст куб.м
		хектари	%	куб.м	%		
I	1-10	20.2	6.5	605	2.9	-	60
	11-20	68.2	21.9	2815	13.5	-	199
II	21-30	10.1	3.2	295	1.4	-	11
	31-40	45.2	14.5	4000	19.2	-	114
III	41-50	14.0	4.5	1535	7.3	-	31
	51-60	51.0	16.4	5370	25.7	-	94
IV	61-70	41.4	13.3	4130	19.8	-	61
	71-80	-	-	-	-	-	-
V	81-90	61.5	19.7	2140	10.2	-	24
	91-100	-	-	-	-	-	-
Всичко		311.6	100.0	20890	100.0	-	594

средна възраст: 48 години
 среден запас: 67 куб.м/ха
 среден прираст: 1.91 куб.м/ха

Разпределението на залесената площ, общия дървесен запас и средния прираст по класове и подкласове на възраст на държавните гори в Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ" BG0000608 е показано в таблица № 34^А. От нея се вижда, че средната възраст на държавните гори в защитената зона е 48 години, средният запас е 67 куб.м/ха, средният прираст е 1,91 куб.м/ха. Средната пълнота на държавните гори в защитената зона е 0,69. Средният годишен прираст на държавните гори в защитената зона е 594 куб.м.

Таблица № 35

Разпределение на залесената площ по дървесни видове и класове на възраст

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Дървесни видове	клас I	клас II	клас III	клас IV	клас V	клас VI	клас VII	клас VIII	Всичко	%
	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120	121-140	над 140		
хектари										
Черен бор	3.1	8.0	6.4	-	-	-	-	-	17.5	5.4
Зимен дъб	1.7	2.4	0.8	0.6	-	-	-	-	5.5	1.7
Благун	-	1.2	1.0	1.1	2.2	-	-	-	5.5	1.7
Цер	9.4	9.5	11.5	16.8	21.2	-	-	-	68.4	21.1
Мъждрян	1.7	10.1	1.0	2.0	-	-	-	-	14.8	4.6
Орех	-	3.9	12.4	-	-	-	-	-	16.3	5.0
Акация	56.2	1.8	3.7	0.5	-	-	-	-	62.2	19.2
Космат дъб	-	1.2	1.6	6.1	16.3	-	-	-	25.2	7.8
Келяв габър	7.4	17.0	26.1	10.4	20.2	-	-	-	81.1	25.1
Полски бряст	-	4.8	-	-	-	-	-	-	4.8	1.5
Гледичия	4.4	-	-	-	-	-	-	-	4.4	1.4
Клен	1.6	4.7	-	-	-	-	-	-	6.3	1.9
Планински ясен	-	-	4.8	3.7	-	-	-	-	8.5	2.6
Дива череша	-	-	3.3	-	-	-	-	-	3.3	1.0
Всичко	85.5	64.6	72.6	41.2	59.9	-	-	-	323.8	100.0
проценти	26.4	20.0	22.4	12.7	18.5	-	-	-	100.0	

Разпределението на залесената площ по дървесни видове и по класове на възраст общо за Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ" BG0000608 е показано в таблица № 35. От нея се вижда, че в защитената зона преобладават насажденията на възраст от 1 до 20 години, с обща площ от 85,5 ха – 26,4%, следвани от тези от 41 до 60 години, с обща площ 72,6 ха – 22,4%,. От дървесните видове преобладават келявият габър – 81,1 ха (25,1%), цера – 68,4 ха (21,1%), акацията – 62,2 ха (19,2%) и др.

Таблица № 35^A

Разпределение на залесената площ по дървесни видове и класове на възраст

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Natura: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Дървесни видове	клас I 1-20	клас II 21-40	клас III 41-60	клас IV 61-80	клас V 81-100	клас VI 101-120	клас VII 121-140	клас VIII над 140	Всичко	%
хектари										
Черен бор	-	8.0	6.4	-	-	-	-	-	14.4	4.6
Зимен дъб	1.7	2.4	0.8	0.6	-	-	-	-	5.5	1.8
Благун	-	1.2	1.0	1.1	2.2	-	-	-	5.5	1.8
Цер	9.4	9.5	11.0	16.8	21.2	-	-	-	67.9	21.8
Мъждрян	1.7	10.1	1.0	2.0	-	-	-	-	14.8	4.8
Орех	-	3.9	12.4	-	-	-	-	-	16.3	5.2
Акация	54.8	1.8	3.0	0.5	-	-	-	-	60.1	19.3
Космат дъб	-	1.2	1.6	6.1	16.3	-	-	-	25.2	8.1
Келяв габър	7.4	17.0	19.6	10.4	20.2	-	-	-	74.6	23.9
Полски бряст	-	4.8	-	-	-	-	-	-	4.8	1.5
Гледичия	4.4	-	-	-	-	-	-	-	4.4	1.4
Клен	1.6	4.7	-	-	-	-	-	-	6.3	2.0
Планински ясен	-	-	4.8	3.7	-	-	-	-	8.5	2.7
Дива череша	-	-	3.3	-	-	-	-	-	3.3	1.1
Всичко	81.0	64.6	64.9	41.2	59.9	-	-	-	311.6	100.0
проценти	26.0	20.8	20.8	13.2	19.2	-	-	-	100.0	

Разпределението на залесената площ по дървесни видове и по класове на възраст на държавните гори в Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ" BG0000608 е показано в таблица № 35^A. От нея се вижда, че в защитената зона преобладават насажденията на възраст от 1 до 20 години, с обща площ от 81,0 ха – 26,0%, следвани от тези от 41 до 60 години, с обща площ 64,9 ха – 20,8%,. От дървесните видове преобладават келявият габър – 74,6 ха (23,9%), цера – 67,9 ха (21,8%), акацията – 60,1 ха (19,3%) и др.

ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН на Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ" за местообитанията BG0000608

1. Планирани сечи в Защитената зона

Съобразно биологичните особености на дървесните видове, състоянието на насажденията, хода на възобновителния процес и целта на стопанисването в Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ" BG0000608 на териториите с **обособени местообитания** е предвидено да се извършват **постепенно-котловинни сечи**. Извън зоните с местообитания е планирана и **гола сеч с издънково възобновяване** в акациев дървостой. Всички възобновителни сечи са съобразени, както с Наредба № 8 на МЗХ от 05.08.2011г. за Сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64 от 19.08.2011г.; изм. и доп., бр. 72 от 18.09.2015г.), със **Закона за Горите** (обн. ДВ, бр. 19 от 08.03.2011г., в сила от 09.04.2011г., изм. и доп., бр. 60 от 07.08.2015г. в сила от 07.08.2015г.), така и с **Режимите за устойчиво управление на горите в Натура 2000**.

При извеждане на възобновителните сечи е планирано да се оставят единични хралупести или групи от стари дървета – подходящи за укрития на птици и бозайници, както и да се поддържа мъртва дървесина от 8 до 10 на сто от запаса на насажденията, с изключение на насажденията от първи и втори клас на пожароопасност. Също така се запазват най-малко 3 – 5 бр. дървета на хектар с диаметър над 20 см на височина 130 см с цел осигуряване на биотопна дървесина.

Таблица № 36

Разпределение на площта на насажденията за възобновителна сеч през десетилетието по вид на сечта

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Стопански класове	Вид на възобновителната сеч				
	постепенно котловинна	гола за изд.възобн.	общо гола	ОБЩО	%
Гори със ЗСпФ					
Дъбов СрН П	1.2	-	-	1.2	3.0
Акациев	-	39.0	39.0	39.0	97.0
Всичко ЗСпФ	1.2	39.0	39.0	40.2	100.0
Гори със стопански функции					
всичко СтФ	-	-	-	-	-
ОБЩО	1.2	39.0	39.0	40.2	100.0
ПОЛЗВАНЕ (БЕЗ КЛОНИ)	50	2300	2300	2350	
ПОЛЗВАНЕ (С КЛОНИ)	55	2410	2410	2465	
Вид на възобновителната сеч					
всичко 91G0	1.2	-	-	1.2	100.0
ОБЩО	1.2	-	-	1.2	100.0

Разпределението на площта на насажденията държавна собственост за възобновителна сеч по вид на сечта и по видове местообитания (в които има планирани възобновителни сечи) в Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ" в ТП ДЛС "Черни Лом" е дадено в таблица № 36.

Разпределението на предвидената за отсичане през десетилетието стояща маса (без клони и с клони) по дървесни видове и основни групи сортименти в горите държавна собственост в Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ" на ТП ДЛС "Черни Лом" е показано в таблица № 37.

Разпределението на площта на държавните гори за всички видове сеч по вид на сечта и по стопански класове в горите на защитената зона е показано в таблица № 38.

Таблица № 37
Разпределение на предвидената за отсичане стояща маса
по дървесни видове и основни групи сортименти

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежащ а дървес на маса	вероятен добив сортименти						
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина	
					едра	средна	дребна	общо			
Възобновителна в издънкови за превръщане											
Зимен дъб	40	45	5	40	5	5	-	10	25	5	
Благун	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-	
широколистни	50	55	5	50	5	10	-	15	30	5	
проценти	90.9	100.0	9.1	90.9	9.1	18.2	-	27.3	54.5	9.1	
Общо възобновителна в издънкови за превръщане	50	55	5	50	5	10	-	15	30	5	
проценти	90.9	100.0	9.1	90.9	9.1	18.2	-	27.3	54.5	9.1	
Възобновителна в нискоствъблени											
Акация	2280	2390	260	2130	-	425	140	565	1530	35	
Гледичия	20	20	-	20	-	5	-	5	15	-	
широколистни	2300	2410	260	2150	-	430	140	570	1545	35	
проценти	95.4	100.0	10.8	89.2	-	17.9	5.8	23.7	64.1	1.4	
Общо възобновителна в нискоствъблени	2300	2410	260	2150	-	430	140	570	1545	35	
проценти	95.4	100.0	10.8	89.2	-	17.9	5.8	23.7	64.1	1.4	
Всичко възобновителни сечи	2350	2465	265	2200	5	440	140	585	1575	40	
проценти	95.3	100.0	10.8	89.2	0.2	17.8	5.7	23.7	63.9	1.6	
Прореждане в иглолистни											
Черен бор	470	610	170	440	5	260	45	310	100	30	
иглолистни	470	610	170	440	5	260	45	310	100	30	
проценти	77.0	100.0	27.9	72.1	0.8	42.6	7.4	50.8	16.4	4.9	
Общо прореждане в иглолистни	470	610	170	440	5	260	45	310	100	30	
проценти	77.0	100.0	27.9	72.1	0.8	42.6	7.4	50.8	16.4	4.9	
Пробирка в иглолистни											
Черен бор	150	180	40	140	35	65	5	105	30	5	
иглолистни	150	180	40	140	35	65	5	105	30	5	
проценти	83.3	100.0	22.2	77.8	19.4	36.1	2.8	58.3	16.7	2.8	
Общо пробирка в иглолистни	150	180	40	140	35	65	5	105	30	5	
проценти	83.3	100.0	22.2	77.8	19.4	36.1	2.8	58.3	16.7	2.8	
Пробирка в широколистни високоствъблени											
Зимен дъб	20	30	5	25	-	5	-	5	20	-	
Цер	90	120	15	105	5	15	-	20	80	5	
Акация	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-	
Планински ясен	60	70	10	60	10	5	-	15	45	-	
широколистни	180	230	35	195	15	25	-	40	150	5	

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежащ а дървес на маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
проценти	78.3	100.0	15.2	84.8	6.5	10.9	-	17.4	65.2	2.2
Общо пробирка в широколистни високостъблени	180	230	35	195	15	25	-	40	150	5
проценти	78.3	100.0	15.2	84.8	6.5	10.9	-	17.4	65.2	2.2
Всичко отгледни сечи	800	1020	245	775	55	350	50	455	280	40
проценти	78.4	100.0	24.0	76.0	5.4	34.3	4.9	44.6	27.5	3.9
ОБЩО от всички сечи										
Черен бор	620	790	210	580	40	325	50	415	130	35
иглолистни	620	790	210	580	40	325	50	415	130	35
проценти	78.5	100.0	26.6	73.4	5.1	41.1	6.3	52.5	16.5	4.4
Зимен дъб	60	75	10	65	5	10	-	15	45	5
Благун	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
Цер	90	120	15	105	5	15	-	20	80	5
Акация	2290	2400	265	2135	-	425	140	565	1535	35
Гледичия	20	20	-	20	-	5	-	5	15	-
Планински ясен	60	70	10	60	10	5	-	15	45	-
широколистни	2530	2695	300	2395	20	465	140	625	1725	45
проценти	93.9	100.0	11.1	88.9	0.8	17.2	5.2	23.2	64.0	1.7
ВСИЧКО	3150	3485	510	2975	60	790	190	1040	1855	80
проценти	90.4	100.0	14.7	85.3	1.7	22.7	5.4	29.8	53.2	2.3

Таблица № 38
Размер на ползването по площ, запас и вид на сечта

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОбН. СЕЧИ	ВИДОВЕ СЕЧИ				ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
			прореждане	пробирка	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ					
ИГЛОЛИСТНИ										
Черборови култури ЗСпФ	ха	-	7.4	2.3	9.7	9.7	17.6	-	-	
	куб.м	-	470	150	620	620	19.7	-	-	
Всичко иглолистни ЗСпФ	ха	-	7.4	2.3	9.7	9.7	17.6	-	-	
	куб.м	-	470	150	620	620	19.7	-	-	
всичко иглолистни	ха	-	7.4	2.3	9.7	9.7	17.6	-	-	
	куб.м	-	470	150	620	620	19.7	-	-	
ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ										
Дъбов СрН ЗСпФ	ха	-	-	5.1	5.1	5.1	9.3	-	-	
	куб.м	-	-	180	180	180	5.7	-	-	
Всичко широколистни високоствъблени ЗСпФ	ха	-	-	5.1	5.1	5.1	9.3	-	-	
	куб.м	-	-	180	180	180	5.7	-	-	
всичко широколистни високоствъблени	ха	-	-	5.1	5.1	5.1	9.3	-	-	
	куб.м	-	-	180	180	180	5.7	-	-	
ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ										
Дъбов СрН П ЗСпФ	ха	1.2	-	-	-	1.2	2.2	-	0.4	
	куб.м	50	-	-	-	50	1.6	-	-	
Всичко издънкови за превръщане ЗСпФ	ха	1.2	-	-	-	1.2	2.2	-	0.4	
	куб.м	50	-	-	-	50	1.6	-	-	
всичко издънкови за превръщане	ха	1.2	-	-	-	1.2	2.2	-	0.4	
	куб.м	50	-	-	-	50	1.6	-	-	

ВИДОВЕ СЕЧИ									
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОбН. СЕЧИ	прореждане	пробирка	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
НИСКОСТЪБЛЕНИ									
Акациев ЗСпФ	ха	39.0	-	-	-	39.0	70.9	-	-
	куб.м	2300	-	-	-	2300	73	-	-
Всичко нискоствъблени ЗСпФ									
	ха	39.0	-	-	-	39.0	70.9	-	-
	куб.м	2300	-	-	-	2300	73	-	-
всичко нискоствъблени									
	ха	39.0	-	-	-	39.0	70.9	-	-
	куб.м	2300	-	-	-	2300	73	-	-
ОБЩО									
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ									
	ха	40.2	7.4	7.4	14.8	55.0	100.0	-	0.4
	куб.м	2350	470	330	800	3150	100	-	-
в т.ч. Местообитания									
ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ									
91G0	ха	1.2	-	-	-	1.2	100.0	-	0.4
	куб.м	50	-	-	-	50	100	-	-
всичко издънкови за превръщане									
	ха	1.2	-	-	-	1.2	100.0	-	0.4
	куб.м	50	-	-	-	50	100	-	-
ОБЩО									
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ									
	ха	1.2	-	-	-	1.2	100.0	-	0.4
	куб.м	50	-	-	-	50	100	-	-

В държавните гори на Защитена зона за местообитанията "ЛОМОВЕТЕ" BG0000608 годишното ползване по ГСП от 2021 год. е **315 куб.м**, което представлява **53,0% от средния годишен прираст – 594 куб.м**. В сравнение с общия запас в държавните гори на Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ", който е 20 890 куб.м, размерът на годишното ползване е 1,51%, а ползването на 1 ха при 311,6 ха залесена площ е 1,01 куб.м/ха.

2. Възобновяване и планирано залесяване в Защитената зона

През настоящия ревизионен период в горските територии с обособени местообитания от Защитена зона BG0000608 "ЛОМОВЕТЕ" в ТП ДЛС "Черни Лом", ще се разчита основно на естественото възобновяване. Залесяване не е планирано.

3. Паша в горските територии в Защитената зона

Съгласно чл. 124, т. 1 до 5 от Закона за Горите от 08.03.2011 г. се забранява пашата в следните горски територии, разположени в Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ" за местообитанията BG0000608 на територията на ТП ДЛС "Черни Лом".

В таблица № 39 е дадена общата площ, забранена за паша по ГСУ, а в таблица № 39^А площта на тези държавна собственост.

В таблица № 40 е даден списък на подотделите, забранени за паша по ГСУ и земища, а в таблица № 40^А списък на тези държавна собственост.

Таблица № 39

Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

	Обща площ ха	Забранена площ за паша ха	% от общата площ
ГСУ 1	248.0	134.0	40.0
ГСУ 2	86.6	74.5	22.3
всичко	334.6	208.5	62.3

Таблица № 39^А

Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

	Обща площ ха	Забранена площ за паша ха	% от общата площ
ГСУ 1	238.9	124.9	38.7
ГСУ 2	83.5	71.4	22.1
всичко	322.4	196.3	60.8

Таблица № 40

Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ и ЗЕМЛИЩА

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

ГСУ: 1			землище 12: с. ГЪРЧИНОВО
отдел	подотдели	площ (ха)	
98	а, в, ж, и	27.6	
99	а, в, г, е, к	39.2	
100	а, в, г, д, е, ж, к, л, м, н, п	37.1	
101	а, г, д, ж, и, к, у	30.1	
			общо
			134.0

ГСУ: 2			землище 20: с. ЗАХАРИ-СТОЯНОВО
отдел	подотдели	площ (ха)	
150	а, б, в, д, ж	58.3	
151	а	16.2	
			общо
			74.5

Таблица № 40^A
Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ и ЗЕМЛИЩА

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

ГСУ: 1			землище 12: с. ГЪРЧИНОВО		
отдел	подотдели		площ (ха)		
98	а, в, ж, и		27.6		
99	а, в, г, е, к		39.2		
100	а, в, г, д, ж, к, м		28.0		
101	а, г, д, ж, и, к, у		30.1		
		общо	124.9		

ГСУ: 2			землище 20: с. ЗАХАРИ-СТОЯНОВО		
отдел	подотдели		площ (ха)		
150	а, в, д, ж		55.2		
151	а		16.2		
		общо	71.4		

4. Видове, подходящи за месторастенето в Защитената зона

В бъдеще при видовете, подходящи за съответните месторастения в Защитена зона "ЛОМОВЕТЕ", е запазено изцяло видовото богатство на дървостойките, като са взети всички мерки бъдещите насаждения да са по-устойчиви биологически и с по-добри защитни функции, което е показано в таблица № 41.

Таблица № 41
Сравнение на площта по дървесни видове
по сегашен видов състав и видове подходящи за месторастенето

ТП ДЛС "Черни Лом" Общо, Зона Натура: BG0000608 (ЛОМОВЕТЕ)

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
	Залесена площ		Залесена площ		Дървопр. площ	
	ха	%	ха	%	ха	%
Черен бор	17.5	5.4	15.6	4.8	15.6	4.8
Зимен дъб	5.5	1.7	8.1	2.5	8.1	2.5
Благун	5.5	1.7	5.5	1.6	5.5	1.7
Цер	68.4	21.1	71.0	21.9	72.5	22.3
Мъждрян	14.8	4.6	14.8	4.6	14.8	4.6
Орех	16.3	5.0	12.6	3.9	12.6	3.9
Акация	62.2	19.2	64.0	19.8	64.0	19.7
Космат дъб	25.2	7.8	25.2	7.8	25.2	7.7
Келяв габър	81.1	25.1	77.9	24.1	77.9	23.9
Полски бряст	4.8	1.5	4.8	1.5	4.8	1.5
Гледичия	4.4	1.4	4.4	1.4	4.4	1.3
Клен	6.3	1.9	8.1	2.5	8.1	2.5
Планински ясен	8.5	2.6	8.5	2.6	8.5	2.6
Дива череша	3.3	1.0	3.3	1.0	3.3	1.0
Всичко	323.8	100.0	323.8	100.0	325.3	100.0

План за защита на горските територии от пожари

Всички противопожарни мероприятия са планирани съгласно чл. 136 от ЗГ от 08.03.2011 г., съгласно Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии (притурка към ДВ бр. 82 от 23.10.2015 г.) и съобразени с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. “За условията и реда за защита на горските територии от пожари”.

Горите в териториалния обхват на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” са обособени в два противопожарни блока, съответно в I-ви ГСУ “Опака” и II-ри ГСУ “Дралфа”, за които са планирани необходимите противопожарни мероприятия.

Възможните източници, от които би могла да възникне пожарна опасност за горските комплекси в района на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” са разположените сред тях населени места, пресичащите ги шосета и пътища, биваците на туристи, пастири, горски работници и други.

Най-честите причини за възникване на пожари в горските територии са следните:

- Изгаряне на треви и храсти при почистване на ливади и ниви, които граничат с гора;
- Изхвърляне на неизгасени клечки кибрит и угарки от цигари;
- Небрежно боравене с огън от работници, пастири и туристи;
- Техническа неизправност на машини и превозни средства, работещи в гората;
- Самозапалване на лесно запалими вещества и материали;
- Аварии на електрически далекопроводи, които минават над и в близост до горите;
- Самозапалване на сухи треви или дървета в следствие на природни явления (мълнии).

Противопожарните дялове са обособени от участъци с еднакъв клас на пожарна опасност и са нанесени на картите за защита от пожари в мащаб 1:25 000 със съответния цвят на класа на пожарна опасност. Класът на пожарна опасност на насажденията и останалите горски площи е определен според характеристиката на преобладаващите насаждения и степента на овлажняването на месторастенето (Методика за определяне на класа на пожарна опасност на насажденията, Приложение № 40 към чл. 137, ал.2 от Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии).

I-ви - висока

иглолистни:

- иглолистни насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

II-ри - средна

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи и свежи месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

III-ти - ниска

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до влажни и влажни месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи, свежи, свежи до влажни и влажни месторастения.

За най-малката единица за обособяване на клас на пожарна опасност в горскостопанския план се приема отделът (определя се като среднопетеглена стойност от класовете на подотделите) и така са изработени картите за защита от пожари в М 1:25 000 на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом”. На тези карти за защита от пожари в М 1:25 000 площите, отнесени към съответните класове на пожарна опасност, са оцветени с различни цветове.

За по-точно определяне обаче, показаното разпределение на площта по класове на пожарна опасност и по горскостопански участъци в таблица № 42 е извършено по подотдели (насаждения). Към кратките записки на горскостопанските участъци са приложени ведомости, в които са посочени кои подотдели в съответния отдел към кой клас на пожарна опасност са отнесени.

Таблица № 42

**Разпределение на площта по насаждения по класове на пожарна опасност
в Зона за местообитанията BG0000608 “ЛОМОВЕТЕ” в ТП ДЛС “Черни Лом”**

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	1.4	72.6	174.0	248.0
	проценти	0.4	21.7	52.1	74.2
ГСУ 2	площ	3.1	61.0	22.5	86.6
	проценти	0.9	18.2	6.7	25.8
ВСИЧКО	площ	4.5	133.6	196.5	334.6
	проценти	1.3	39.9	58.8	100.0

в т.ч. горски територии държавна собственост

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	1.4	70.7	166.8	238.9
	проценти	0.4	21.9	51.8	74.1
ГСУ 2	площ	-	61.0	22.5	83.5
	проценти	-	18.9	7.0	25.9
ВСИЧКО	площ	1.4	131.7	189.3	322.4
	проценти	0.4	40.8	58.8	100.0

Противопожарните прегради са съоръжения със специфично противопожарно предназначение и разположение. Съоръжения, които са разположени на терена (пътища, жп линии, просеки на електропроводи, ловни просеки и др.) представляват естествени прегради на огъня.

За предотвратяване възникването на пожари, за ограничаване на разпространението и за бързото им потушаване, се предвижда направа на противопожарни съоръжения и провеждане на мероприятия, които заедно със съществуващите естествени и изкуствени прегради на огъня ще намалят щетите при евентуално възникване на пожари. Планираните съоръжения и наличните такива са нанесени на картата за защита от пожари с условни знаци, като наличните и новопланираните са с различни цветове.

I. Противопожарни прегради

1. Бариерни прегради

Поради малката обща площ на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” в нея няма съществуващи бариерни прегради.

Във връзка с това и поради малкия процент на горите с висок клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови бариерни прегради в горските територии на зоната.

2. Лесокултурни прегради

Съществуващите лесокултурни прегради в Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” на ТП ДЛС “Черни Лом” са с обща дължина **3,3 км** и представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,4 км**; автомобилни пътища – **1,3 км**; шосета – **1,6 км**.

Планирано е изграждането на нови лесокултурни прегради с обща дължина от **1,0 км**, представляващи почистване от растителност около тракторни пътища в подотдели **100** – г, к.

В това число в държавните горските територии на ЗЗМ BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **3,1 км**, които представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,2 км**; автомобилни пътища – **1,3 км**; шосета – **1,6 км**.

Планирано е изграждането на нови лесокултурни прегради с обща дължина от **1,0 км**, представляващи почистване от растителност около тракторни пътища в подотдели **100** – г, к.

В това число в горските територии общинска собственост на ЗЗМ ВГ0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **0,2 км** и представляват просеки с ширина под 20 м.

Не е планирано изграждането на нови лесокултурни прегради за горските територии общинска собственост на Защитена зона за местообитанията ВГ0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом”.

В горските територии собственост на частни физически и юридически лица в ЗЗМ ВГ0000608 “Ломовете” на ТП ДЛС “Черни Лом” няма съществуващи лесокултурни прегради и не е планирано изграждането на нови.

А. На територията на Защитена зона за местообитанията ВГ0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” **технически сечи** за прочистване на съществуващи **лесокултурни прегради – просеки** са планирани в отдел **101-3** с **обща площ 0,2 ха**. Подотдела е държавна собственост.

Б. На територията на Защитена зона за местообитанията ВГ0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” са планирани **технически сечи без материален добив за поддържане** на съществуващи **лесокултурни прегради – автомобилни пътища** на обща дължина от **1,3 км**. вт.ч.:

- държавни горски територии отдели - **150 д, 151 а** - на обща дължина от **1,3 км**.

3. Минерализовани ивици

Минерализованите ивици представляват незалесени ивици с ширина 3-5 метра, или изкуствено построена противопожарна преграда, почиствена от всички горими материали до минералния почвен слой, ивица с широчина 1-3 (5) м, в която е премахната тревната растителност без да са изорани. Те се разполагат около иглолистните култури, покрай пътищата с интензивно движение на хора и селскостопанска техника.

На територията на Защитена зона за местообитанията ВГ0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изработени минерализовани ивици, като функцията на такива изпълняват множеството изорани ивици между обработваемите земеделски територии и горските територии, намиращи се в съседство с тях.

Поради относително малката площ на зоната, както и поради значителното преобладание на гори с нисък клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови минерализовани ивици в ЗЗМ ВГ0000608 “Ломовете” на ТП ДЛС “Черни Лом”.

4. Санитарни мероприятия

Покрай пътищата е необходимо ежегодно при настъпването на пожароопасния сезон да се почиства от лесно запалими отпадъци от двете страни на пътищата. Да се ограничи достъпа на МПС към горските масиви през пожароопасния сезон.

II. Противопожарни лесотехнически мероприятия

1. Пътища за придвижване на противопожарна техника

На картите за защита от пожари пътищата за придвижването на противопожарната техника са показани с лилав и червен цвят. С лилав цвят са отбелязани пътищата за движение на тежка противопожарна техника, а с червен - пътищата за движение на високопроходима противопожарна техника. Върху тези карти са показани също **източниците за вода и подстъпите към тях и площадките за кацане на авиационна техника**.

Пътищата, по които е възможно да се придвижва противопожарна техника в горските територии на Защитена зона за местообитанията ВГ0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” са с обща дължина **3,9 км**, като всичките са разположени в **държавни горски територии**.

2. Водоизточници за нуждите на опазването на горите

Във всеки горскостопански участък е необходимо да има на подходящи и достъпни места водоизточник с подстъп за зареждане на противопожарна техника. Площадките с водоизточниците трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма съществуващи водоизточници, като за потушаване на евентуално възникнали горски пожари в зоната могат да се използват по-близко разположените до нея водоизточници на стопанството.

3. Стационарни наблюдателни пунктове

Организиране на патрулно-наблюдателна служба.

През пожароопасния период в пожароопасните горски площи трябва да се организират наблюдения от стационарни наблюдателни пунктове, които имат възможност за наблюдение с невъоръжено око в радиус до 10 км или чрез патрулиране, като се назначават патрули. В горите от първи клас на пожарна опасност и висока стойност на опазваните горски ресурси се залагат и второстепенни наблюдателни пунктове за наблюдение с радиус от 5 км, и за площи не по-малки от 500 ха.

Кулите за пожаронаблюдение трябва да бъдат оборудвани с инфрачервена камера, която да засича скрито и открито горене, като разстоянието на действие е от 200 м до 15 км, площ на сканиране 360 градуса с диапазон до 700 кв.км. Време за сканиране - 10 секунди. Време за потвърждение - 60 секунди.

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изградени кули за пожаронаблюдение и не се предвижда изграждане на нови.

III. Други мероприятия по противопожарно устройство

1. Места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” поради малката обща площ на горските територии в нея не са планирани места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни.

2. Табели с противопожарно съдържание

Предупредителните табели и плакати да се поставят през 500 – 1000 метра покрай пътищата, водещи или минаващи през горските масиви, както и на местата, определени за почивка, паркиране и палене на огън. Предупредителните табели и плакати трябва да се поставят съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 година.

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” е планирано поставянето на **4 (четири)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **101 б; и; с; 150 д.**

Всичките подотдели са държавни горски територии.

3. Места за почивка, паркиране и палене на огън

Определени са по пътищата минаващи през горите, разположени са извън обсега на горските култури и други силно застрашени от пожар горски площи. За тези места е необходимо да се поддържа санитарна ивица с ширина 10-20 метра, която редовно да се почиства от тревата, шумата и други лесно запалими отпадъци. Местата за палене на огън или огнищата да се играждат от подръчни средства (камъни). Запаленият огън не трябва да се оставя без надзор и след използването му е необходимо да се гаси с вода.

Тези места трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г.

На местата, предвидени за почивка и палене на огън е **необходимо да се изградят и паркинги.**

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” поради малката обща площ на горските територии в нея не са планирани места за палене на огън и места за почивка и паркиране.

4. Устройване на противопожарни депа

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изградени противопожарни депа, като за целите на борбата с горските пожари в зоната се използват двете депа на ТП ДЛС “Черни Лом”, разположени в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово и в старата сграда на ловен дом “Голямо градище”, както и тези, разположени в административните сгради на общините Попово и Опака.

Оборудваните депа по наредба № 8 са тези в административните сгради на общините Попово и Опака и в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово. Другото депо се използва като локален временен склад за оборудване, като в него не се съхранява постоянен инвентар.

Изградените противопожарни депа се използват за нуждите за опазването на горите от пожари както в **държавните горски територии, така и в общинските горски територии и в горските територии собственост на частни физически и юридически лица** на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом”.

Противопожарното депо в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово по данни на стопанството е оборудвано със следния инвентар:

№ по ред	Наименование	Бр. по наредба №8	Наличност
1	Гръбни пръскачки	4 бр.	4 бр.
2	Кофи за вода	4 бр.	4 бр.
3	Лопати	10 бр.	10 бр.
4	Брадви	3 бр.	3 бр.
5	Кирки	3 бр.	3 бр.
6	Тупалки	15 бр.	15 бр.
7	Морорни триони	2 бр.	2 бр.
8	Мотики	5 бр.	5 бр.
9	Железни гребла	5 бр.	5 бр.
10	Фенери електрически	5 бр.	5 бр.
11	Съдове за питейна вода 10 л	5 бр.	5 бр.
12	Съд за вода 200 л	1 бр.	1 бр.
13	Моторна помпа	1 бр.	1 бр.
14	Радиостанции	4 бр.	4 бр.

Моторната помпа в депото е оборудвана с 200 м шланг, снабден със струйник.

Оборудването в противопожарното депо е в съответствие с изискванията, заложи в Наредба № 8 от 11.05.2012 година и не е необходимо дооборудването му.

Изграждане на нови противопожарни депа не е планирано, а само дооборудване на депото в старата сграда на ловен дом “Голямо градище”.

5. Телефонни постове

Телефонни постове на територията на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” са разположени в селата Гърчиново и Захари Стояново.

6. Противопожарни хидранти

Противопожарни хидранти на територията на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” са разположени в селата Гърчиново и Захари Стояново.

7. Устройване на площадки за кацане на авиационна техника

На територията на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” по данни на стопанството няма съществуващи площадки за кацане на хеликоптери и не е предвидено изграждането на нови площадки за кацане на авиационна техника.

8. Маршрути за противопожарно патрулиране

В горите от първи и втори клас на пожарна опасност да се осигурява в рамките на деня поне 5-7кратно преминаване на патрула покрай избраните за наблюдение пожароопасни територии, а в горите от трети клас на пожарна опасност 3-5кратно преминаване. Маршрутите да се подбират така, че да осигуряват максимална видимост към опазваните от пожари горски масиви.

9. Превенция срещу пожари

Противопожарната служба, отговаряща за гасенето на възникнали горски пожари на територията на Защитена зона за местообитанията BG0000608 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” е разположена в град Попово. През пожароопасния сезон връзката с нея се осъществява чрез денонощни дежурства, давани от служители на стопанството, снабдени с мобилни телефони, МПС и съответния оперативен план. Всички предвидени противопожарни мероприятия ще се реализират в горите държавна собственост. При установяване на пожар незабавно трябва да се информира противопожарната служба в град Попово. Организацията на гасене е необходимо да става по ежегодно изготвян план-график от ТП ДЛС “Черни Лом”.

Съгласно чл. 14, ал. 2 от Наредба № 8 от 11.05.2012 г. ръководството на ТП ДЛС “Черни Лом” трябва **ежегодно**, преди обявяването на пожароопасния сезон, да изготви план за защита на горските територии от пожари, който освен посочените по-горе методи и средства за предотвратяване, наблюдение и борба с пожари в горските територии, да съдържа описание на конкретните действия, насочени към предотвратяване на факторите, създаващи опасност от пожари (както е посочено в Наредба № 8).

Необходимо е всички служители и горски работници на ТП ДЛС “Черни Лом” периодично да се инструктират и запознават с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

Набелязаните мероприятия са достатъчни за предотвратяването, а при нужда и за бързото потушаване на евентуално възникнали пожари, но трябва да се изпълнят през първите три години от влизане в сила на горскостопанския план.

IV. ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG0002025 "ЛОМОВЕТЕ" (ЗА ПТИЦИТЕ)

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ на Защитена зона BG0002025 "ЛОМОВЕТЕ" (за птиците)

1. Защитена зона BG0002025 "ЛОМОВЕТЕ" в съответствие с Директива 2009/147/ЕО за опазването на дивите птици (наричана за кратко Директива за птиците) - обявена със Заповед № РД-562/05.09.2008 г. на МОСВ (ДВ.бр.84/26.09.2008 г.), изменена със Заповед №РД-382/19.04.2013 г. на МОСВ (ДВ.бр.50/07.06.2013 г.), с обща площ **373,8 ха**, от които **361,9 ха (96,9%)** залесена и **11,9 ха (3,1%)** незалесена.

Разположена е в общините Опака и Попово в следните землища:

Община ОПАКА		
№ по ред	Землище	площ ха
12	с. ГЪРЧИНОВО	248.0
ВСИЧКО: Община ОПАКА		248.0
Община ПОПОВО		
№ по ред	Землище	площ ха
20	с. ЗАХАРИ-СТОЯНОВО	125.8
ВСИЧКО: Община ПОПОВО		125.8
ВСИЧКО: ТП ДЛС ЧЕРНИ ЛОМ		373.8

Защитена зона за птиците BG0002025 "Ломовете" е разположена в следните отдели и подотдели на ТП ДЛС "Черни Лом": **98** а, б, в, г, д, е, ж, з, и; **99** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5; **100** а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3; **101** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 1, 2, 3; **150** а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5; **151** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4; **152** а, б, в - с обща площ **373,8 ха**, от която 361,9 ха залесена и 11,9 ха незалесена.

В т.ч. отдели и подотдели държавна собственост в защитена зона "Ломовете" за птиците BG0002025 : **98** а, б, в, г, д, е, ж, з, и; **99** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5; **100** а, б, в, г, д, ж, и, к, м, о, 1, 2, 3; **101** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 1, 2, 3; **150** а, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5; **151** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4; **152** а, б, в - с обща площ **361,6 ха**, от която 349,7 ха залесена и 11,9 ха незалесена.

Таблица № 43
Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите

Общо ТП ДЛС "Черни Лом", Зона Натура 2000: BG0002025 (Ломовете)

Вид на земите	иглолистни	широкол. високостъблени	изд.за превръщане	нискостъблени	Всичко	Процент
естествен произход 0.4-1.0	-	0.2	75.8	193.1	269.1	72.0
склопени култури	25.3	38.5	-	1.1	64.9	17.4
несклопени култури	-	-	-	-	-	-
естествен произход 0.1-0.3	-	-	27.9	-	27.9	7.5
изредени култури	-	-	-	-	-	-
всичко насаждения	25.3	38.7	103.7	194.2	361.9	96.9
всичко залесена площ	25.3	38.7	103.7	194.2	361.9	96.9
сечище	-	-	-	-	-	-
пожарище	-	-	-	-	-	-
голина	-	1.5	-	-	1.5	0.4
всичко незал.дървопр.	-	1.5	-	-	1.5	0.4
поляна	-	-	0.3	0.5	0.8	0.2
дворно място	-	0.1	-	-	0.1	-
просека	-	0.2	-	-	0.2	-
лесонепригодна голина	1.4	-	0.4	7.5	9.3	2.5
всичко недървопр. площ	1.4	0.3	0.7	8.0	10.4	2.7
всичко устроена площ	26.7	40.5	104.4	202.2	373.8	100.0
в т.ч. дървопр. площ	25.3	40.2	103.7	194.2	363.4	97.3

Таблица № 43^A
Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите

ТП ДЛС "Черни Лом", Държавна собственост, Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

Вид на земите	иглолистни	широкол. високостъблени	изд.за превръщане	нискостъблени	Всичко	Процент
естествен произход 0.4-1.0	-	0.2	75.8	184.0	260.0	71.9
склопени култури	22.2	38.5	-	1.1	61.8	17.1
несклопени култури	-	-	-	-	-	-
естествен произход 0.1-0.3	-	-	27.9	-	27.9	7.7
изредени култури	-	-	-	-	-	-
всичко насаждения	22.2	38.7	103.7	185.1	349.7	96.7
всичко залесена площ	22.2	38.7	103.7	185.1	349.7	96.7
сечище	-	-	-	-	-	-
пожарище	-	-	-	-	-	-
голина	-	1.5	-	-	1.5	0.4
всичко незал.дървопр.	-	1.5	-	-	1.5	0.4
поляна	-	-	0.3	0.5	0.8	0.2
дворно място	-	0.1	-	-	0.1	-
просека	-	0.2	-	-	0.2	0.1
лесонепригодна голина	1.4	-	0.4	7.5	9.3	2.6
всичко недървопр. площ	1.4	0.3	0.7	8.0	10.4	2.9
всичко устроена площ	23.6	40.5	104.4	193.1	361.6	100.0
в т.ч. дървопр. площ	22.2	40.2	103.7	185.1	351.2	97.1

Таблица № 44
Разпределение на общата площ на горските територии и запаса без клони
по категории и функции

Общо ТП ДЛС “Черни Лом” Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
Общо защитни функции	-	-	-
защитена зона птици	39.2	38.1	3755
защитени зони птици и местообитания	334.6	323.8	21360
Всичко защитени зони Натура 2000	373.8	361.9	25115
Общо специални функции по т.1	373.8	361.9	25115
Общо специални функции по т.2	-	-	-
Общо специални функции по т.3	-	-	-
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	373.8	361.9	25115
Общо защитни и специални функции	373.8	361.9	25115
Всичко стопански функции	-	-	-
Всичко	373.8	361.9	25115

Таблица № 44^A
Разпределение на общата площ на горските територии и запаса без клони
по категории и функции

ТП ДЛС “Черни Лом” Държавна собственост, Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

Горски територии по категории и функции	Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
Общо защитни функции	-	-	-
защитена зона птици	39.2	38.1	3755
защитени зони птици и местообитания	322.4	311.6	20890
Всичко защитени зони Натура 2000	361.6	349.7	24645
Общо специални функции по т.1	361.6	349.7	24645
Общо специални функции по т.2	-	-	-
Общо специални функции по т.3	-	-	-
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	361.6	349.7	24645
Общо защитни и специални функции	361.6	349.7	24645
Всичко стопански функции	-	-	-
Всичко	361.6	349.7	24645

Поради това, че по-голяма част от площта на защитена зона за птиците **BG0002025** “Ломовете” се припокрива с площта защитена зона за *местообитанията* “Ломовете” **BG0000608** в таксационните описания на ТП ДЛС “Черни Лом” тези припокривани части на защитените зони са въведени *като защитени зони птици и местообитания* и са записани с кодовете на двете зони.

2. Собственост на горските територии в Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете”

Във връзка с извършеният процес на възстановяване на собствеността в горските територии и изработените Кадастрални карти на землищата, разположени на територията на Защитена зона BG0002025 “Ломовете”, е извършена следната диференциация по собственост, показана в таблица № 45.

Таблица № 45
Разпределение на площта по собственост

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

вид собственост	Общо				в т.ч. Горски територии		в т.ч. Земеделски територии	
	обща площ ха	%	в т.ч. залес. площ ха	%	обща площ ха	%	обща площ ха	%
Държавна собственост	361.6	96.7	349.7	96.6	361.6	100.0	-	-
Общинска собственост	11.5	3.1	11.5	3.2	-	-	11.5	94.3
Физически лица	0.7	0.2	0.7	0.2	-	-	0.7	5.7
Всичко	373.8	100.0	361.9	100.0	361.6	100.0	12.2	100.0

3. Общи таксационни данни за защитена зона за птиците BG0002025 "Ломовете"

Разпределението на залесената площ, общият дървесен запас и средният прираст по класове и подкласове на възраст общо за Защитена зона за птиците BG0002025 "Ломовете", е показано в таблица № 46. От нея се вижда, че средната възраст на защитената зона е 51 години, средният запас е 69 куб.м/ха, средният прираст е 1,88 куб.м/ха. Средната пълнота на защитената зона е 0,70. Общият среден годишен прираст на защитената зона е 681 куб.м.

Разпределението на залесената площ, общия дървесен запас и средния прираст по класове и подкласове на възраст на държавните гори в Защитена зона "Ломовете" BG0002025 е показано в таблица № 46^A. От нея се вижда, че средната възраст на държавните гори в защитената зона е 51 години, средният запас е 70 куб.м/ха, средният прираст е 1,88 куб.м/ха. Средната пълнота на държавните гори в защитената зона е 0,70. Средният годишен прираст на държавните гори в защитената зона е 657 куб.м.

Таблица № 46
Разпределение на залесената площ, общия дървесен запас и средния прираст по класове и подкласове на възраст

ТП ДЛС "Черни Лом" Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

Класове на възраст	Подкласове на възраст	Площ		Запас на основното насаждение		Надлесни куб.м	Среден прираст куб.м
		хектари	%	куб.м	%		
I	1-10	23.3	6.4	695	2.8	-	70
	11-20	70.5	19.5	2955	11.8	-	209
II	21-30	10.1	2.8	295	1.2	-	11
	31-40	46.8	12.9	4015	16.0	-	115
III	41-50	15.6	4.3	1875	7.5	-	39
	51-60	71.1	19.7	8160	32.4	-	143
IV	61-70	41.4	11.4	4130	16.4	-	61
	71-80	-	-	-	-	-	-
V	81-90	83.1	23.0	2990	11.9	-	33
	91-100	-	-	-	-	-	-
Всичко		361.9	100.0	25115	100.0	-	681

средна възраст: 51 години
среден запас: 69 куб.м/ха
среден прираст: 1.88 куб.м/ха

Таблица № 46^А

Разпределение на залесената площ, общия дървесен запас и средния прираст по класове и подкласове на възраст

ТП ДЛС “Черни Лом” Държавна собственост, Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

Класове на възраст	Подкласове на възраст	Площ		Запас на основното насаждение		Надлесни куб.м	Среден прираст куб.м
		хектари	%	куб.м	%		
I	1-10	20.2	5.8	605	2.4	-	60
	11-20	69.1	19.8	2845	11.6	-	201
II	21-30	10.1	2.8	295	1.2	-	11
	31-40	46.8	13.4	4015	16.3	-	115
III	41-50	14.9	4.3	1805	7.3	-	37
	51-60	64.1	18.3	7960	32.3	-	139
IV	61-70	41.4	11.8	4130	16.8	-	61
	71-80	-	-	-	-	-	-
V	81-90	83.1	23.8	2990	12.1	-	33
	91-100	-	-	-	-	-	-
Всичко		349.7	100.0	24645	100.0	-	657

средна възраст: 51 години
 среден запас: 70 куб.м/ха
 среден прираст: 1.88 куб.м/ха

Таблица № 47

Разпределение на залесената площ по дървесни видове и класове на възраст

ТП ДЛС “Черни Лом” Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

Дървесни видове	клас I	клас II	клас III	клас IV	клас V	клас VI	клас VII	клас VIII	Всичко	%
	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120	121-140	над 140		
хектари										
Черен бор	3.1	8.0	12.9	-	-	-	-	-	24.0	6.7
Зимен дъб	1.7	2.4	0.8	0.6	-	-	-	-	5.5	1.5
Благун	-	1.2	1.0	1.1	2.2	-	-	-	5.5	1.5
Цер	9.4	9.5	11.7	16.8	23.3	-	-	-	70.7	19.5
Мъждряк	1.7	10.1	1.0	2.0	2.0	-	-	-	16.8	4.7
Орех	-	3.9	18.0	-	-	-	-	-	21.9	6.0
Акация	56.8	1.8	3.7	0.5	-	-	-	-	62.8	17.3
Космат дъб	-	1.4	1.6	6.1	18.4	-	-	-	27.5	7.6
Келяв габър	7.4	18.4	26.1	10.4	35.2	-	-	-	97.5	27.0
Полски бряст	-	4.8	-	-	-	-	-	-	4.8	1.3
Гледичия	4.4	-	-	-	-	-	-	-	4.4	1.2
Клен	1.9	4.7	-	-	-	-	-	-	6.6	1.8
Планински ясен	-	-	4.8	3.7	-	-	-	-	8.5	2.4
Дива череша	-	-	5.4	-	-	-	-	-	5.4	1.5
Всичко	86.4	66.2	87.0	41.2	81.1	-	-	-	361.9	100.0
проценти	23.9	18.3	24.0	11.4	22.4	-	-	-	100.0	

Разпределението на залесената площ по дървесни видове и по класове на възраст общо за Защитена зона “Ломовете”BG0002025 е показано в таблица № 47. От нея се вижда, че в защитената зона преобладават насажденията на възраст от 41 до 60 години, с обща площ 87,0 ха – 24,0%, следвани от тези от 1 до 20 години, с обща площ от 86,4 ха – 23,9%. От дървесните видове преобладават келявият габър – 97,5 ха (27,0%), цера – 70,7 ха (19,5%) и акацията – 62,8 ха (17,3%).

Таблица № 47^А

Разпределение на залесената площ по дървесни видове и класове на възраст

ТП ДЛС “Черни Лом” Държавна собственост, Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

Дървесни видове	клас I 1-20	клас II 21-40	клас III 41-60	клас IV 61-80	клас V 81-100	клас VI 101-120	клас VII 121-140	клас VIII над 140	Всичко	%
хектари										
Черен бор	-	8.0	12.9	-	-	-	-	-	20.9	5.9
Зимен дъб	1.7	2.4	0.8	0.6	-	-	-	-	5.5	1.6
Благун	-	1.2	1.0	1.1	2.2	-	-	-	5.5	1.6
Цер	9.4	9.5	11.2	16.8	23.3	-	-	-	70.2	20.1
Мъждрян	1.7	10.1	1.0	2.0	2.0	-	-	-	16.8	4.8
Орех	-	3.9	18.0	-	-	-	-	-	21.9	6.3
Акация	55.4	1.8	3.0	0.5	-	-	-	-	60.7	17.4
Космат дъб	-	1.4	1.6	6.1	18.4	-	-	-	27.5	7.9
Келяв габър	7.4	18.4	19.6	10.4	35.2	-	-	-	91.0	26.0
Полски бряст	-	4.8	-	-	-	-	-	-	4.8	1.4
Гледичия	4.4	-	-	-	-	-	-	-	4.4	1.3
Клен	1.9	4.7	-	-	-	-	-	-	6.6	1.8
Планински ясен	-	-	4.8	3.7	-	-	-	-	8.5	2.4
Дива череша	-	-	5.4	-	-	-	-	-	5.4	1.5
Всичко	81.9	66.2	79.3	41.2	81.1	-	-	-	349.7	100.0
проценти	23.4	18.9	22.7	11.8	23.2	-	-	-	100.0	

Разпределението на залесената площ по дървесни видове и по класове на възраст на държавните гори в Защитена зона “Ломовете” BG0002025 е показано в таблица № 47^A. От нея се вижда, че в защитената зона преобладават насажденията на възраст от 1 до 20 години, с обща площ от 81,9 ха – 23,4%. От дървесните видове преобладават келявия габър – 91,0 ха (26,0%), церът – 70,2 ха (20,1%) и акацията – 60,7 ха (17,4%).

ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН на Защитена зона за птиците “Ломовете” BG0002025

1. Планирани сечи в Защитената зона

Съобразно биологичните особености на дървесните видове, състоянието на насажденията, хода на възобновителния процес и целта на стопанисването в Защитена зона BG0002025 “Ломовете” е предвидено да се извършват **постепенно-котловинни и голи** (за издънково възобновяване в акациев дървостой) **сечи**. Тези възобновителни сечи са съобразени, както с **Наредба № 8 на МЗХ от 05.08.2011 г.** за Сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64 от 19.08.2011 г.; изм. и доп., бр. 72 от 18.09.2015г.), със **Закона за Горите** (обн. ДВ, бр. 19 от 08.03.2011 г., в сила от 09.04.2011г., изм. и доп., бр. 60 от 07.08.2015 г. в сила от 07.08.2015г.), така и с **Режимите за устойчиво управление на горите в Натура 2000.**

При извеждане на възобновителните сечи е планирано да се оставят единични хралупести или групи от стари дървета – подходящи за укрытия на птици и бозайници, както и да се поддържа мъртва дървесина от 8 до 10 на сто от запаса на насажденията, с изключение на насажденията от първи и втори клас на пожароопасност. Също така се запазват най-малко 3 – 5 бр. дървета на хектар с диаметър над 20 см на височина 130 см с цел осигуряване на биотопна дървесина.

Разпределението на площта на насажденията държавна собственост за възобновителна сеч по вид на сечта в Защитена зона “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” е дадено в таблица № 48.

Разпределението на предвидената за отсичане през десетилетието стояща маса (без клонови и с клонови) по дървесни видове и основни групи сортименти в горите държавна собственост в Защитена зона “Ломовете” на ТП ДЛС “Черни Лом” е показано в таблица № 49.

Разпределението на площта на държавните гори за всички видове сечи по вид на сечта и по стопански класове в горите на защитената зона е показано в таблица № 50.

Таблица № 48
Разпределение на площта на насажденията за възобновителна сеч през десетилетието по вид на сечта

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

Вид на възобновителната сеч					
Стопански класове	постепенно котловинна	гола за изд.възобн.	общо гола	ОБЩО	%
Гори със ЗСпФ					
Дъбов СрН П	1.2	-	-	1.2	2.9
Акациев	-	39.9	39.9	39.9	97.1
Всичко ЗСпФ	1.2	39.9	39.9	41.1	100.0
ОБЩО	1.2	39.9	39.9	41.1	100.0
ПОЛЗВАНЕ (БЕЗ КЛОНИ)	50	2330	2330	2380	
ПОЛЗВАНЕ (С КЛОНИ)	55	2440	2440	2495	

Таблица № 49
Разпределение на предвидената за отсичане стояща маса по дървесни видове и основни групи сортименти

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървесна маса	вероятен добив сортименти					използв. вършина
	без клони	с клони			строителна дървесина			дърва за огрев		
					едра	средна	дребна		общо	
Възобновителна в издънкови за превръщане										
Зимен дъб	40	45	5	40	5	5	-	10	25	5
Благун	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-
широколистни	50	55	5	50	5	10	-	15	30	5
проценти	90.9	100.0	9.1	90.9	9.1	18.2	-	27.3	54.5	9.1
Общо възобновителна в издънкови за превръщане	50	55	5	50	5	10	-	15	30	5
проценти	90.9	100.0	9.1	90.9	9.1	18.2	-	27.3	54.5	9.1
Възобновителна в нискоствълбени										
Акация	2310	2420	265	2155	-	430	140	570	1550	35
Гледичия	20	20	-	20	-	5	-	5	15	-
широколистни	2330	2440	265	2175	-	435	140	575	1565	35
проценти	95.5	100.0	10.9	89.1	-	17.8	5.8	23.6	64.1	1.4
Общо възобновителна в нискоствълбени	2330	2440	265	2175	-	435	140	575	1565	35
проценти	95.5	100.0	10.9	89.1	-	17.8	5.8	23.6	64.1	1.4
Всичко възобновителни сечи	2380	2495	270	2225	5	445	140	590	1595	40
проценти	95.4	100.0	10.8	89.2	0.2	17.9	5.6	23.7	63.9	1.6
Прореждане в иглолистни										
Черен бор	470	610	170	440	5	260	45	310	100	30
иглолистни	470	610	170	440	5	260	45	310	100	30
проценти	77.0	100.0	27.9	72.1	0.8	42.6	7.4	50.8	16.4	4.9
Общо прореждане в иглолистни	470	610	170	440	5	260	45	310	100	30
проценти	77.0	100.0	27.9	72.1	0.8	42.6	7.4	50.8	16.4	4.9

ТП ДЛС "ЧЕРНИ ЛОМ" – ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежащ а дървес на маса	вероятен добив сортименти					дърва за огрев	използв. вършина
	без клони	с клони			строителна дървесина						
					едра	средна	дребна	общо			
Пробирка в иглолистни											
Черен бор	330	400	90	310	80	145	10	235	65	10	
иглолистни	330	400	90	310	80	145	10	235	65	10	
проценти	82.5	100.0	22.5	77.5	20.0	36.3	2.5	58.8	16.2	2.5	
Общо пробирка в иглолистни											
Общо пробирка в иглолистни	330	400	90	310	80	145	10	235	65	10	
проценти	82.5	100.0	22.5	77.5	20.0	36.3	2.5	58.8	16.2	2.5	
Пробирка в широколистни високоствъблени											
Зимен дъб	20	30	5	25	-	5	-	5	20	-	
Цер	90	120	15	105	5	15	-	20	80	5	
Акация	10	10	5	5	-	-	-	-	5	-	
Планински ясен	60	70	10	60	10	5	-	15	45	-	
широколистни	180	230	35	195	15	25	-	40	150	5	
проценти	78.3	100.0	15.2	84.8	6.5	10.9	-	17.4	65.2	2.2	
Общо пробирка в широколистни високоствъблени											
Общо пробирка в широколистни високоствъблени	180	230	35	195	15	25	-	40	150	5	
проценти	78.3	100.0	15.2	84.8	6.5	10.9	-	17.4	65.2	2.2	
Всичко отгледни сечи											
Всичко отгледни сечи	980	1240	295	945	100	430	55	585	315	45	
проценти	79.0	100.0	23.8	76.2	8.1	34.7	4.4	47.2	25.4	3.6	
ОБЩО от всички сечи											
Черен бор	800	1010	260	750	85	405	55	545	165	40	
иглолистни	800	1010	260	750	85	405	55	545	165	40	
проценти	79.2	100.0	25.8	74.2	8.4	40.1	5.4	53.9	16.3	4.0	
Зимен дъб											
Зимен дъб	60	75	10	65	5	10	-	15	45	5	
Благун	10	10	-	10	-	5	-	5	5	-	
Цер	90	120	15	105	5	15	-	20	80	5	
Акация	2320	2430	270	2160	-	430	140	570	1555	35	
Гледичия	20	20	-	20	-	5	-	5	15	-	
Планински ясен	60	70	10	60	10	5	-	15	45	-	
широколистни	2560	2725	305	2420	20	470	140	630	1745	45	
проценти	93.9	100.0	11.2	88.8	0.8	17.3	5.1	23.2	64.0	1.6	
ВСИЧКО											
ВСИЧКО	3360	3735	565	3170	105	875	195	1175	1910	85	
проценти	90.0	100.0	15.1	84.9	2.8	23.4	5.2	31.4	51.2	2.3	

Таблица № 50
Размер на ползването по площ, запас и вид на сечта

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

ВИДОВЕ СЕЧИ								
Стопански класове	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прореждане	пробирка	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ОБЩО	%	ИЗСИЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
ИГЛОЛИСТНИ								
Черборови култури ЗСпФ	ха	-	7.4	7.2	14.6	14.6	24.0	-
	куб.м	-	470	330	800	800	23.8	-
Всичко иглолистни ЗСпФ	ха	-	7.4	7.2	14.6	14.6	24.0	-
	куб.м	-	470	330	800	800	23.8	-
всичко иглолистни	ха	-	7.4	7.2	14.6	14.6	24.0	-
	куб.м	-	470	330	800	800	23.8	-
ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ								
Дъбов СрН ЗСпФ	ха	-	-	5.1	5.1	5.1	8.4	-
	куб.м	-	-	180	180	180	5.4	-
Всичко широколистни високостъблени ЗСпФ	ха	-	-	5.1	5.1	5.1	8.4	-
	куб.м	-	-	180	180	180	5.4	-
всичко широколистни високостъблени	ха	-	-	5.1	5.1	5.1	8.4	-
	куб.м	-	-	180	180	180	5.4	-
ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ								
Дъбов СрН П ЗСпФ	ха	1.2	-	-	-	1.2	2.0	0.4
	куб.м	50	-	-	-	50	1.5	-
Всичко издънкови за превръщане ЗСпФ	ха	1.2	-	-	-	1.2	2.0	0.4
	куб.м	50	-	-	-	50	1.5	-
всичко издънкови за превръщане	ха	1.2	-	-	-	1.2	2.0	0.4
	куб.м	50	-	-	-	50	1.5	-
НИСКОСТЪБЛЕНИ								
Акациев ЗСпФ	ха	39.9	-	-	-	39.9	65.6	-
	куб.м	2330	-	-	-	2330	69.3	-
Всичко нискостъблени ЗСпФ	ха	39.9	-	-	-	39.9	65.6	-
	куб.м	2330	-	-	-	2330	69.3	-
всичко нискостъблени	ха	39.9	-	-	-	39.9	65.6	-
	куб.м	2330	-	-	-	2330	69.3	-
ОБЩО								
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ	ха	41.1	7.4	12.3	19.7	60.8	100.0	0.4
	куб.м	2380	470	510	980	3360	100	-

В държавните гори на Защитена зона "Ломовете" за птиците BG0002025 годишното ползване по ГСП от 2021 год. е **336 куб.м**, което представлява **51,1%** от средния годишен прираст – 657 куб.м. В сравнение с общия запас в държавните гори на Защитена зона "Ломовете", който е 24 645 куб.м, размерът на годишното ползване е 1,36%, а ползването на 1 ха при 349,7 ха залесена площ е 0,96 куб.м/ха.

2. Възобновяване и планирано залесяване в Защитената зона

През настоящия ревизионен период в горските територии от Защитена зона BG0002025 "Ломовете" в ТП ДЛС "Черни Лом", ще се разчита изцяло на естественото възобновяване. Няма планирано залесяване.

3. Паша в горските територии в Защитената зона

Съгласно чл. 124, т. 1 до 5 от Закона за Горите от 08.03.2011 г. се забранява пашата в следните горски територии, разположени в Защитена зона “Ломовете” за птиците BG0002025 на територията на ТП ДЛС “Черни Лом”.

В таблица № 51 е дадена общата площ, забранена за паша по ГСУ, а в таблица № 51^А площта на тези държавна собственост.

В таблица № 52 е даден списък на подотделите, забранени за паша по ГСУ и земята, а в таблица № 52^А списък на тези държавна собственост.

Таблица № 51

Разпределение на ОБЩАТА ПЛОЩ ЗАБРАНЕНА за ПАША по ГСУ

ТП ДЛС “Черни Лом” Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

	Обща площ ха	Забранена площ за паша ха	% от общата площ
ГСУ 1	248.0	134.0	35.8
ГСУ 2	125.8	98.6	26.4
всичко	373.8	232.6	62.2

Таблица № 51^А

Разпределение на ОБЩАТА ПЛОЩ ЗАБРАНЕНА за ПАША по ГСУ

ТП ДЛС “Черни Лом” Зона Натура: BG0002025 (Ломовете) – Държавна собственост

	Обща площ ха	Забранена площ за паша ха	% от общата площ
ГСУ 1	238.9	124.9	34.5
ГСУ 2	122.7	95.5	26.4
всичко	361.6	220.4	60.9

Таблица № 52

Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ и ЗЕМЛИЩА

ТП ДЛС “Черни Лом” Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

ГСУ: 1		земята 12: с. ГЪРЧИНОВО		
отдел	подотдели	площ (ха)		
98	а, в, ж, и	27.6		
99	а, в, г, е, к	39.2		
100	а, в, г, д, е, ж, к, л, м, н, п	37.1		
101	а, г, д, ж, и, к, у	30.1		
			общо	134.0

ГСУ: 2		земята 20: с. ЗАХАРИ-СТОЯНОВО		
отдел	подотдели	площ (ха)		
150	а, б, в, д, ж	58.3		
151	а, в, д, и	39.4		
152	б	0.9		
			общо	98.6

Таблица № 52^A
Списък на подотделите ЗАБРАНЕНИ за ПАША по ГСУ и ЗЕМЛИЩА

ТП ДЛС "Черни Лом" Държавна собственост, Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

ГСУ: 1	землище 12: с. ГЪРЧИНОВО	
отдел	подотдели	площ (ха)
98	а, в, ж, и	27.6
99	а, в, г, е, к	39.2
100	а, в, г, д, ж, к, м	28.0
101	а, г, д, ж, и, к, у	30.1
	общо	124.9

ГСУ: 2	землище 20: с. ЗАХАРИ-СТОЯНОВО	
отдел	подотдели	площ (ха)
150	а, в, д, ж	55.2
151	а, в, д, и	39.4
152	б	0.9
	общо	95.5

4. Видове, подходящи за месторастенето в Защитената зона

В бъдеще при видовете, подходящи за съответните месторастения в Защитена зона "Ломовете", е запазено изцяло видовото богатство на дървостойките, като са взети всички мерки бъдещите насаждения да са по-устойчиви биологически и с по-добри защитни функции, което е показано в таблица № 53.

Таблица № 53
Сравнение на площта по дървесни видове
по сегашен видов състав и видове подходящи за месторастенето

ТП ДЛС "Черни Лом" Общо, Зона Натура: BG0002025 (Ломовете)

дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
	залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
	ха	%	ха	%	ха	%
Черен бор	24.0	6.7	21.5	6.0	21.5	5.9
Зимен дъб	5.5	1.5	8.1	2.2	8.1	2.2
Благун	5.5	1.5	5.5	1.5	5.5	1.5
Цер	70.7	19.5	73.8	20.4	75.3	20.7
Мъждрян	16.8	4.7	16.8	4.7	16.8	4.6
Орех	21.9	6.0	18.2	5.0	18.2	5.0
Акация	62.8	17.3	64.6	17.9	64.6	17.8
Космат дъб	27.5	7.6	27.6	7.6	27.6	7.6
Келяв габър	97.5	27.0	94.3	26.1	94.3	26.0
Полски бряст	4.8	1.3	4.8	1.3	4.8	1.3
Гледичия	4.4	1.2	4.4	1.2	4.4	1.2
Клен	6.6	1.8	8.4	2.3	8.4	2.3
Планински ясен	8.5	2.4	8.5	2.3	8.5	2.4
Дива череша	5.4	1.5	5.4	1.5	5.4	1.5
всичко	361.9	100.0	361.9	100.0	363.4	100.0

План за защита на горските територии от пожари

Всички противопожарни мероприятия са планирани съгласно чл. 136 от ЗГ от 08.03.2011 г., съгласно Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии (притурка към ДВ бр. 82 от 23.10.2015 г.) и съобразени с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. "За условията и реда за защита на горските територии от пожари".

Горите в териториалния обхват на Защитена зона за птиците BG0002025 "Ломовете" в ТП ДЛС "Черни Лом" са обособени в два противопожарни блока, съответно в I-ви ГСУ "Опака" и II-ри ГСУ "Дралфа", за които са планирани необходимите противопожарни мероприятия.

Възможните източници, от които би могла да възникне пожарна опасност за горските комплекси в района на Защитена зона за птиците BG0002025 "Ломовете" в ТП ДЛС "Черни Лом" са разположените сред тях населени места, пресичащите ги шосета и пътища, биваците на туристи, пастири, горски работници и други.

Най-честите причини за възникване на пожари в горските територии са следните:

- Изгаряне на треви и храсти при почистване на ливади и ниви, които граничат с гора;
- Изхвърляне на неизгасени клечки кибрит и угарки от цигари;
- Небрежно боравене с огън от работници, пастири и туристи;
- Техническа неизправност на машини и превозни средства, работещи в гората;
- Самозапалване на лесно запалими вещества и материали;
- Аварии на електрически далекопроводи, които минават над и в близост до горите;
- Самозапалване на сухи треви или дървета в следствие на природни явления (мълнии).

Противопожарните дялове са обособени от участъци с еднакъв клас на пожарна опасност и са нанесени на картите за защита от пожари в мащаб 1:25 000 със съответния цвят на класа на пожарна опасност. Класът на пожарна опасност на насажденията и останалите горски площи е определен според характеристиката на преобладаващите насаждения и степента на овлажняването на месторастенето (Методика за определяне на класа на пожарна опасност на насажденията, Приложение № 40 към чл. 137, ал.2 от Наредба № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии).

I-ви - висока

иглолистни:

- иглолистни насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

II-ри - средна

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи и свежи месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения.

III-ти - ниска

иглолистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до влажни и влажни месторастения;

широколистни:

- насаждения и култури, растящи на свежи до сухи, свежи, свежи до влажни и влажни месторастения.

За най-малката единица за обособяване на клас на пожарна опасност в горскостопанския план се приема отделът (определя се като среднопретеглена стойност от класовете на подотделите) и така са изработени картите за защита от пожари в М 1:25 000 на Защитена зона за птиците BG0002025 "Ломовете" в ТП ДЛС "Черни Лом". На тези карти за защита от пожари в М 1:25 000 площите, отнесени към съответните класове на пожарна опасност, са оцветени с различни цветове.

За по-точно определяне обаче, показаното разпределение на площта по класове на пожарна опасност и по горскостопански участъци в таблица № 54 е извършено по подотдели (насаждения). Към кратките записки на горскостопанските участъци са приложени ведомости, в които са посочени кои подотдели в съответния отдел към кой клас на пожарна опасност са отнесени.

Таблица № 54

Разпределение на площта по насаждения по класове на пожарна опасност в Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Сандански”

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	1.4	72.6	174.0	248.0
	проценти	0.4	19.4	46.6	66.4
ГСУ 2	площ	3.1	69.5	53.2	125.8
	проценти	0.8	18.6	14.2	33.6
ВСИЧКО	площ	4.5	142.1	227.2	373.8
	проценти	1.2	38.0	60.8	100.0

в т.ч. горски територии държавна собственост

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	1.4	70.7	166.8	238.9
	проценти	0.4	19.6	46.1	66.1
ГСУ 2	площ	-	69.5	53.2	122.7
	проценти	-	19.2	14.7	33.9
ВСИЧКО	площ	1.4	140.2	220.0	361.6
	проценти	0.4	38.8	60.8	100.0

Противопожарните прегради са съоръжения със специфично противопожарно предназначение и разположение. Съоръжения, които са разположени на терена (пътища, жп линии, просеки на електропроводи, ловни просеки и др.) представляват естествени прегради на огъня.

За предотвратяване възникването на пожари, за ограничаване на разпространението и за бързото им потушаване, се предвижда направа на противопожарни съоръжения и провеждане на мероприятия, които заедно със съществуващите естествени и изкуствени прегради на огъня ще намалят щетите при евентуално възникване на пожари. Планираните съоръжения и наличните такива са нанесени на картата за защита от пожари с условни знаци, като наличните и новопланираните са с различни цветове.

I. Противопожарни прегради

1. Бариерни прегради

Поради малката обща площ на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” в нея няма съществуващи бариерни прегради.

Във връзка с това и поради малкия процент на горите с висок клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови бариерни прегради в горските територии на зоната.

2. Лесокултурни прегради

Съществуващите лесокултурни прегради в Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” на ТП ДЛС “Черни Лом” са с обща дължина **3,3 км** и представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,4 км**; автомобилни пътища – **1,3 км**; шосета – **1,6 км**.

Планирано е изграждането на нови лесокултурни прегради с обща дължина от **1,0 км**, представляващи почистване от растителност около тракторни пътища в подотдели **100** – г, к.

В това число в държавните горските територии на ЗЗП BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **3,1 км**, които представляват: просеки с ширина под 20 м – **0,2 км**; автомобилни пътища – **1,3 км**; шосета – **1,6 км**.

Планирано е изграждането на нови лесокултурни прегради с обща дължина от **1,0 км**, представляващи почистване от растителност около тракторни пътища в подотдели **100** – г, к.

В това число в горските територии общинска собственост на ЗЗП BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” съществуващите лесокултурни прегради са с обща дължина **0,2 км** и представляват просеки с ширина под 20 м.

Не е планирано изграждането на нови лесокултурни прегради за горските територии общинска собственост на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом”.

В горските територии собственост на частни физически и юридически лица в ЗЗП BG0002025 “Ломовете” на ТП ДЛС “Черни Лом” няма съществуващи лесокултурни прегради и не е планирано изграждането на нови.

А. На територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” **технически сечи** за прочистване на съществуващи **лесокултурни прегради – просеки** са планирани в отдел **101-3** с обща площ **0,2 ха**. Подотдела е държавна собственост.

Б. Общо на територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” са планирани **технически сечи без материален добив за поддържане** на съществуващи **лесокултурни прегради – автомобилни пътища** на обща дължина от **1,3 км**. **вт.ч.:**

- държавни горски територии отдели - **150 д; 151 а** - на обща дължина от **1,3 км**.

3. Минерализовани ивици

Минерализованите ивици представляват незалесени ивици с ширина 3-5 метра, или изкуствено построена противопожарна преграда, почистена от всички горими материали до минералния почвен слой, ивица с широчина 1-3 (5) м, в която е премахната тревната растителност без да са изорани. Те се разполагат около иглолистните култури, покрай пътищата с интензивно движение на хора и селскостопанска техника.

На територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изработени минерализовани ивици, като функцията на такива изпълняват множеството изорани ивици между обработваемите земеделски територии и горските територии, намиращи се в съседство с тях.

Поради относително малката площ на зоната, както и поради значителното преобладание на гори с нисък клас на пожарна опасност не е планирано изграждане на нови минерализовани ивици в ЗЗП BG0002025 “Ломовете” на ТП ДЛС “Черни Лом”.

4. Санитарни мероприятия

Покрай пътищата е необходимо ежегодно при настъпването на пожароопасния сезон да се почиства от лесно запалими отпадъци от двете страни на пътищата. Да се ограничи достъпа на МПС към горските масиви през пожароопасния сезон.

II. Противопожарни лесотехнически мероприятия

1. Пътища за придвижване на противопожарна техника

На картите за защита от пожари пътищата за придвижването на противопожарната техника са показани с лилав и червен цвят. С лилав цвят са отбелязани пътищата за движение на тежка противопожарна техника, а с червен - пътищата за движение на високопроходима противопожарна техника. Върху тези карти са показани също **източниците за вода и подстъпите към тях и площадките за кацане на авиационна техника**.

Пътищата, по които е възможно да се придвижва противопожарна техника в горските територии на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” са с обща дължина **3,9 км**, като всичките са разположени в **държавни горски територии**.

2. Водоизточници за нуждите на опазването на горите

Във всеки горскостопански участък е необходимо да има на подходящи и достъпни места водоизточник с подстъп за зареждане на противопожарна техника. Площадките с водоизточниците трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

На територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма съществуващи водоизточници, като за потушаване на евентуално възникнали горски пожари в зоната могат да се използват по-близко разположените до нея водоизточници на стопанството.

3. Стационарни наблюдателни пунктове

Организиране на патрулно-наблюдателна служба.

През пожароопасния период в пожароопасните горски площи трябва да се организират наблюдения от стационарни наблюдателни пунктове, които имат възможност за наблюдение с невъоръжено око в радиус до 10 км или чрез патрулиране, като се назначават патрули. В горите от първи клас на пожарна опасност и висока стойност на опазваните горски ресурси се залагат и второстепенни наблюдателни пунктове за наблюдение с радиус от 5 км, и за площи не по-малки от 500 ха.

Кулите за пожаронаблюдение трябва да бъдат оборудвани с инфрачервена камера, която да засича скрито и открито горене, като разстоянието на действие е от 200 м до 15 км, площ на сканиране 360 градуса с диапазон до 700 кв.км. Време за сканиране - 10 секунди. Време за потвърждение - 60 секунди.

На територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изградени кули за пожаронаблюдение и не се предвижда изграждане на нови.

III. Други мероприятия по противопожарно устройство

1. Места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни

На територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” поради малката обща площ на горските територии в нея не са планирани места за промяна посоката на движение на противопожарни автоцистерни.

2. Табели с противопожарно съдържание

Предупредителните табели и плакати да се поставят през 500 – 1000 метра покрай пътищата, водещи или минаващи през горските масиви, както и на местата, определени за почивка, паркиране и палене на огън. Предупредителните табели и плакати трябва да се поставят съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 година.

На територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” е планирано поставянето на **5 (пет)** табели с противопожарно съдържание в/до следните отдели и подотдели: **101 б; и; с; 150 д; 151 в.**

Всичките подотдели са държавни горски територии.

3. Места за почивка, паркиране и палене на огън

Определени са по пътищата минаващи през горите, разположени са извън обсега на горските култури и други силно застрашени от пожар горски площи. За тези места е необходимо да се поддържа санитарна ивица с ширина 10-20 метра, която редовно да се почиства от тревата, шумата и други лесно запалими отпадъци. Местата за палене на огън или огнищата да се играждат от подръчни средства (камъни). Запаленият огън не трябва да се оставя без надзор и след използването му е необходимо да се гаси с вода.

Тези места трябва да се обозначат съгласно Наредба № 8 от 11.05.2012 г.

На местата, предвидени за почивка и палене на огън е **необходимо да се изградят и паркинги.**

На територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” поради малката обща площ на горските територии в нея не са планирани места за палене на огън и места за почивка и паркиране.

4. Устройване на противопожарни депа

На територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” няма изградени противопожарни депа, като за целите на борбата с горските пожари в зоната се използват двете депа на ТП ДЛС “Черни Лом”, разположени в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово и в старата сграда на ловен дом “Голямо градище”, както и тези, разположени в административните сгради на общините Попово и Опака.

Оборудваните депа по наредба № 8 са тези в административните сгради на общините Попово и Опака и в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово. Другото депо се използва като локален временен склад за оборудване, като в него не се съхранява постоянен инвентар.

Изградените противопожарни депа се използват за нуждите за опазването на горите от пожари както в държавните горски територии, така и в общинските горски територии и в горските територии собственост на частни физически и юридически лица на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом”.

Противопожарното депо в административната сграда на ТП ДЛС “Черни Лом” в гр. Попово по данни на стопанството е оборудвано със следния инвентар:

№ по ред	Наименование	Бр. по наредба №8	Наличност
1	Гръбни пръскачки	4 бр.	4 бр.
2	Кофи за вода	4 бр.	4 бр.
3	Лопати	10 бр.	10 бр.
4	Брадви	3 бр.	3 бр.
5	Кирки	3 бр.	3 бр.
6	Тупалки	15 бр.	15 бр.
7	Морорни триони	2 бр.	2 бр.
8	Мотики	5 бр.	5 бр.
9	Железни гребла	5 бр.	5 бр.
10	Фенери електрически	5 бр.	5 бр.
11	Съдове за питейна вода 10 л	5 бр.	5 бр.
12	Съд за вода 200 л	1 бр.	1 бр.
13	Моторна помпа	1 бр.	1 бр.
14	Радиостанции	4 бр.	4 бр.

Моторната помпа в депото е оборудвана с 200 м шланг, снабден със струйник.

Оборудването в противопожарното депо е в съответствие с изискванията, заложи в Наредба № 8 от 11.05.2012 година и не е необходимо дооборудването му.

Изграждане на нови противопожарни депа не е планирано, а само дооборудване на депото в старата сграда на ловен дом “Голямо градище”.

5. Телефонни постове

Телефонни постове на територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” са разположени в селата Гърчиново и Захари Стояново.

6. Противопожарни хидранти

Противопожарни хидранти на територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” са разположени в селата Гърчиново и Захари Стояново.

7. Устройване на площадки за кацане на авиационна техника

На територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” по данни на стопанството няма съществуващи площадки за кацане на хеликоптери и не е предвидено изграждането на нови площадки за кацане на авиационна техника.

8. Маршрути за противопожарно патрулиране

В горите от първи и втори клас на пожарна опасност да се осигурява в рамките на деня поне 5-7кратно преминаване на патрула покрай избраните за наблюдение пожароопасни територии, а в горите от трети клас на пожарна опасност 3-5кратно преминаване. Маршрутите да се подбират така, че да осигуряват максимална видимост към опазваните от пожари горски масиви.

9. Превенция срещу пожари

Противопожарната служба, отговаряща за гасенето на възникнали горски пожари на територията на Защитена зона за птиците BG0002025 “Ломовете” в ТП ДЛС “Черни Лом” е разположена в град Попово. През пожароопасния сезон връзката с нея се осъществява чрез денонощни дежурства, давани от служители на стопанството, снабдени с мобилни телефони, МПС и съответния оперативен план. Всички предвидени противопожарни мероприятия ще се реализират в горите държавна собственост. При установяване на пожар незабавно трябва да се информира противопожарната служба в град Попово. Организацията на гасене е необходимо да става по ежегодно изготвян план-график от ТП ДЛС “Черни Лом”.

Съгласно чл. 14, ал. 2 от Наредба № 8 от 11.05.2012 г. ръководството на ТП ДЛС “Черни Лом” трябва **ежегодно**, преди обявяването на пожароопасния сезон, да изготви план за защита на горските територии от пожари, който освен посочените по-горе методи и средства за предотвратяване, наблюдение и борба с пожари в горските територии, да съдържа описание на конкретните действия, насочени към предотвратяване на факторите, създаващи опасност от пожари (както е посочено в Наредба № 8).

Необходимо е всички служители и горски работници на ТП ДЛС “Черни Лом” периодично да се инструктират и запознават с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

Набелязаните мероприятия са достатъчни за предотвратяването, а при нужда и за бързото потушаване на евентуално възникнали пожари, но трябва да се изпълнят през първите три години от влизане в сила на горскостопанския план.

ОБЩИ БЕЛЕЖКИ

Този горскостопански план е изработен от колектив при “Агролеспроект” ЕООД, София, с водещи лесоинженери: инж. Свилен Андреев и инж. Емилиян Илиев, лесоинженер: инж. Стоян Колев, и техник лесовъди: Цветко Георгиев, Денислав Димитров и Иван Александров.

Теренната работа е извършена от 15.06.2020 година до 01.12.2020 година, а камералната - от 02.12.2020 година до 23.04.2021 година.

При картирането на гората за картна основа са използвани топографски карти в мащаб 1:10 000 (от 1972 година). Използвани са също така и стопанските карти от миналото устройство в мащаб 1:10 000. За цялата територия на стопанството са използвани мащабиранци цифрови ортофото снимки (мащаб 1:10 000) от 2019 година.

Планиметрирането на площите и изработването на необходимите карти са извършени от лесоинженер Венета Гьошева.

Контролен специалист на обекта е инж. Георги Кълвачев.

Използваните бонитетни и растежни таблици са следните:

Бял бор (култури)	Кръстанов, Беляков, Шиков
Бял бор (насаждения)	Тюрин
Черен бор (култури)	Цаков
Черен бор (насаждения)	Недялков
Смърч	Тюрин
Ела	Герхард
Бук (семенен)	Недялков
Бук (издънков)	Недялков, Кръстанов, Беляков
Дъб (семенен)	Вименауер
Дъб (издънков)	Шустов
Липа (семенна)	Армашеску, Тома, Децей, Дорин
Липа (издънкова)	Матвеев, Мотин
Ясен	Вименауер
Тополи	Кръстанов, Беляков, Попски
Трепетлика	Тюрин
Бреза	Тюрин
Акация	Ж. Георгиев
Върба	Ж. Георгиев
Елша	Давидов
Келяв габър	Ж. Георгиев

Запасът на зрелите семенни насаждения е определен по метода на реласкопичните пробни площи (метод на Битерлих) в зависимост от конкретните условия. Всички граници на отдели са стабилизирани на терена с бяла и черна боя, а семепроизводствените насаждения - с жълта боя.

Запасът на младите, средновъзрастните и дозряващите насаждения и култури е определен по растежни таблици, при минимална височина 3 метра.

Този план влиза в сила след утвърждаването му от ИАГ и важи за срок от 10 години.

СЪДЪРЖАНИЕ

ГЛАВА I	3
Инвентаризация на горските територии.....	3
1. Природни условия. Типове горски месторастения и икономически ефект.....	3
2. Икономически условия.....	33
3. Защитени природни обекти.....	36
4. Характеристика на горските територии.....	57
ГЛАВА II	110
План за защита на горските територии от пожари.....	110
I. Противопожарни прегради.....	113
II. Противопожарни лесотехнически мероприятия.....	116
III. Други мероприятия по противопожарно устройство.....	118
ГЛАВА III	126
Горскостопански план.....	126
Инвентаризация на горските територии.....	126
1. Природни условия. Типове горски месторастения и икономически ефект.....	126
2. Икономически условия.....	154
3. Досегашно стопанисване.....	164
4. Характеристика на горските територии.....	188
5. Основни насоки за организация на стопанството.....	221
6. Планирани мероприятия.....	237
ГЛАВА IV	312
Очаквано въздействие на планираните мероприятия върху предмета и целите на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие.....	309
Увод.....	309
1. Обща инвентаризация на горските територии, които попадат в границите на защитените зони по ЗБР (Защитени зони по Natura 2000).....	310
2. Горски територии за защита на водите.....	310
3. Ловностопански мероприятия.....	310
4. Разпределение на горските територии по функции.....	313
5. Гори във фаза на старост.....	314
I. Защитена зона BG0000432 "Голяма Река" - (за местообитанията).....	318
II. Защитена зона BG0000608 "Островче" (за местообитанията).....	344
III. Защитена зона BG0002072 "Мелнишки пирамиди" (за местообитанията).....	372
IV. Защитена зона BG0002025 "Ломовете" (за птиците).....	394
Общи бележки	408